

"Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 1 сәуірдегі № 123 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 4 сәуірде № 27396 болып тіркелді.

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8424 болып тіркелген) мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1-тармақ мынадай мазмұндағы 15), 16) және 17) тармақшамен толықтырылсын:

15) осы бұйрыққа 638-713 қосымшаларға сәйкес ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларға арналған жаңартылған мазмұн бойынша негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары бекітілсін;

16) осы бұйрыққа 714 қосымшаға сәйкес жаңартылған мазмұн бойынша негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары;

17) осы бұйрыққа 715-730 қосымшаларға сәйкес ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларға арналған жаңартылған мазмұн бойынша бастауыш білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары бекітілсін;

осы бұйрыққа 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91 және 92 қосымшаларға сәйкес 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681,

682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730 қосымшалармен толықтырылсын.

2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Мектепке дейінгі және орта білім беру комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметті Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Заң департаментіне ұсынууды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Білім және ғылым вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғаш ресми жарияланған күнінен кейін қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының

А. Аймағамбетов

Білім және ғылым министрі

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2022 жылғы 1 сәуірі
№ 123 бұйрығымен
54-қосымша
Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым Министрінің
2013 жылғы 3 сәуірі
№ 115 бұйрығымен
691-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларына арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты - адам қызметінің түрлі салаларында өмірлік тапсырмаларды шешу үшін алынған білімді, дағдыларды және қабілеттерді пайдалана алатын шығармашыл, белсенді тұлғаның дамуы.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) қазақ тілінің ұлттық – мәдени ерекшелігі туралы идеяларды қалыптастыру;
2) әртүрлі елдердің тілдері мен мәдениеттеріне төзімділікпен қарауды қалыптастыру;

3) тілдік фактілерді анықтау, бағалау, іріктеу, талдау және топтастыру дағдыларын қалыптастыру;

4) оқуға арналған ақпаратты іздеуге, зерттеуге арналған оқылымды, оқылған ақпаратты өңдеуді білу;

5) орфоэпиялық, емле, пунктуация және стилистикалық сауаттылықты жақсарту, қазақ тілінің нормалары мен ережелеріне сәйкес синтаксистік құрылымдарды құру дағдылары мен қабілеттерін қалыптастыру;

6) табысты диалогтық қарым-қатынастың дағдыларын жетілдіру, әртүрлі салаларда талқылау және коммуникативтік жағдайларды білуді қалыптастыру;

7) түрлі сөйлеу жанрларында ауызша және жазбаша монолог құру дағдыларын дамыту және жетілдіру;

8) азаматтыққа және патриотизмге тәрбиелеу, қоғамдағы табысты әлеуметтендіруге ықпал ететін мәдени құбылыс ретінде тілге деген саналы көзқарасын қалыптастыру.

4. Түзете-дамыту міндеттері:

1) лексиканы байыту және сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту;
2) тіл арқылы өзара әрекеттесу мен өзара түсінушілік қабілеттерін дамыту;
3) мәтіндерді дұрыс және мазмұнды оқу дағдыларын дамыту, негізгі және екінші, анық және жасырын ақпаратты таба отырып, қорытындыларды тұжырымдауға үйрету;

4) байланыстырып сөйлеуді дамыту (ортофизикалық түрде дұрыс айтылу, диалогтық және монологтық сөйлеу);

5) тілдің дыбыстық құрамын меңгеру негізінде сауаттылық дағдыларын дамыту, грамматика туралы негізгі ақпараттарды қалыптастыру;

6) оқу іс-әрекетіндегі дағдыларды дамыту, орындалатын жұмысқа қызығушылығын қалыптастыру, өз жұмысына жауапты қарауға үйрету;

7) эмоционалдық-еріктік саласын дамыту, өзін-өзі басқару дағдыларын қалыптастыру, шыдамдылық пен төзімділік, өз сезімдерін қоғамдық жағымды қабілеттер арқылы жеткізу мүмкіндіктерін ашу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Оқу процесін ұйымдастыру білім алушының оқытудың төменгі уәждемесі, сөйлеудің жалпы дамымауы, когнитивтік және эмоционалдық-еріктік саласының, ұсақ моторикасының жетілмегендігі тәрізді психикалық сипаттамаларын ескереді.

6. "Қазақ тілі" пәнін меңгеру барысында білім алушылар келесідей тапсырмаларды орындағанда қиындықтарға тап болады:

1) терең шоғырлануды талап ететін бір бағытта жалғастырылған жұмыстарды (композициялар, шығармашылық жұмыстар, емтихандар, эсселер, диктанттар);

2) өзара байланысты тапсырмаларды қамтитын жаттығуларды;

3) топтық жұмыста;

4) арнайы терминологияны қолдануда (эпитет, метафора, кейіптеу);

5) тәрбие жұмысында өз ойларын қалыптастыру;

6) жеке сөздердің мағынасын, жаттығуларға арналған тапсырмаларды түсінуде;

7. Қазақ тілін табысты меңгерту тәсілдері:

1) қазақ тілін оқытудағы коммуникативтік тәсіл - білім алушылардың ауызша және танымдық белсенділігін арттырады;

2) жеке тәсіл - ұжымдық, фронталдық және топтық қызмет түрлері арқылы білім алушының даму сипаттамаларына, мүмкіндіктеріне және даму деңгейіне сәйкес оқыту іс-шараларын ұйымдастыруды көздейді;

3) ойындық тәсіл - зияткерлік дидактикалық ойындарға қызығушылық тудыратын табиғи қызығушылыққа негізделіп, зерттелетін пәнге оңтайлы оқыту уәждемесін дамытады;

4) тұлғалы-бағыттық тәсіл - білім алушылардың жеке тұлғалық жан-жақты дамуын қалыптастыруға, оның жеке қажеттіліктері мен мүдделерін ескере отырып, шығармашылық күштерін толық ашуға бағытталады.

8. Оқытудың тиімді әдістері:

1) көрнекілік әдістер - теориялық материалды неғұрлым табысты түсінуге ықпал жасап, есте сақтауға үлес қосатын әр түрлі анализаторлардың жұмысын жандандырады (көрсетілім, демонстрация, байқау);

2) әңгімелесу әдісі - логикалық бірізді дағдыларды қалыптастыруға мүмкіндік береді, дәйекті ойларға жетелейді, есте сақтау мен сөйлеуді дамытады, бағдарламалық материалдарды меңгерудегі қиындықтарды анықтаудың жақсы диагностикалық құралы болады;

3) ойын әдістері - оқу іс-әрекеттерін ынталандыруға және тұрақтандыруға, белсенді іс-шараларды ұйымдастыруға, бір іс-әрекеттен екіншісіне көшуге мүмкіндік береді;

4) көшіріп жазу әдісі - механикалық есте сақтау негізінде материалды түсініп, сауатты жазуды меңгерудің қажетті шарты ретінде қарастырылады;

5) түсіндірме жұмысы - ұйымдастыру қабілетінің дамуына, өзін-өзі бақылауға, оқушылардың назарын аударуға ықпал етеді;

6) үлкен және қиын ақпараттарды қабылдау үшін білім беру материалын мөлшерлеп, бөліктерге бөліп беру мұғалімге ақпараттың оқылуын қадағалауға, білімдегі кемшіліктерді уақытылы түзетуге мүмкіндік береді;

9. "Қазақ тілі" пәні бойынша бағдарлама материалын табысты меңгеру шарттары:

1) білім алушының жеке психологиялық ерекшеліктерін ескеру;

2) сабақта сабырлы және іскерлік ортаны, мейірімділік және өзара түсіністік ахуалын қалыптастыру;

3) әр оқушыға оқуы үшін қолайлы жағдай жасау;

4) танымдық процесті белсендету: назарын, есте сақтауын, ойлауын, қиялын, қабылдауын;

5) көру тіректерін пайдалану (диаграммалар, суреттер, кестелер, кластерлер, иллюстрациялар);

6) сабаққа екі жаңа ұғымды кіргізуден аспау;

7) өз бетінше өзінің және басқалардың қателерін табу арқылы білім алушылардың өзін-өзі бақылауын дамыту;

8) жаңа материалды зерделеу үшін оңтайлы жылдамдықты пайдалану, негізгі білім мен білік дағдыларын дамыту үшін жеткілікті уақыт бөлу.

10. Заманауи педагогикалық технологиялары оқушыларды табысты оқытуға көмектеседі:

1) сараланымдық технология - оқушылардың әртүрлі топтарына бірдей көзқарасты болдырмайды, ынталандыру деңгейін жоғарылатады, оқуда қиындықтары бар білім алушыларға аз жүктемелі жағдайлар жасайды, әр оқушының ерекше қажеттіліктерін ескереді;

2) "Сыни ойлауды дамыту" технологиясы - мәтінмен жұмыс жасауға бағытталып, оқу дағдыларын дамытады: ақпаратты бекіту және қорытындылау; мазмұнын бағалау және тұжырымдау; ақпаратты түсіндіру және синтездеу; мәтіннің мазмұнын, тіл ерекшеліктерін және құрылымын талдау;

3) компенсаторлық технология - білім алушыларға деген сүйіспеншілікке (қамқорлық, адамгершілік қарым-қатынас, жылулық және тазалық); қиындықтары және проблемаларын түсінуге; барлық кемшіліктеріне қажетті көмек көрсету, өзін-өзі реттеу элементтерін үйретуге бағытталады;

4) ақпараттық-коммуникативтік технологиясы - ақпаратты іздестіруді, жинауды және онымен жұмыс істеуді; ақпаратпен алмасуды; жұмысты жетілдіруді, интернет ресурстарды, жабдықтар мен қосымшаларды кеңінен пайдалануды; сапаны арттыруды қарастырады.

11. Пәнді оқытудың техникалық құралдары: дербес компьютер, электрондық оқулықтар, электронды проектор, электронды көшірме тақтасы; адам дауысының аудио жазбасы, әндер, музыка, табиғат дыбыстары, телевизиялық фильмдер, фильмдер, аудио және бейне жазбалар.

12. Формативті және суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы кезеңмен (қадаммен) орындауға мүмкіндік беретін, қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдетуге;

3) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін есіне салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

4) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайтуға.

3-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

13. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 78 сағатты құрайды;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 78 сағатты;

6) 10-сынып – аптасына 1 сағатты, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

14. Бағдарламаның мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады, бөлімшелер күтілетін нәтижелер түрінде ұсынылған әр сыныптың оқу мақсаттарын қамтиды.

15. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, оқушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді.

16. Бағдарлама мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) "Тыңдалым мен айтылым";

2) "Оқылым";

3) "Жазылым";

4) "Әдеби тіл нормаларын сақтау".

17. "Тыңдалым мен айтылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) болжау;
- 2) мәтіндерді талдау; сөзді түсіну және қабылдау;
- 3) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;
- 4) сөйлеу мәдениетін дамыту;
- 5) қайталау;

18. "Оқылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ақпаратты түсіну;
- 2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;
- 3) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу;
- 4) оқылым стратегияларын қолдану;
- 5) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу.

19. "Жазылым" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жоспар құру;
- 2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;
- 3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
- 4) шығармашылық жұмыс жазу;
- 5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;
- 6) мәтіндерді түзету және редакциялау;

20. "Әдеби тіл нормаларын сақтау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) орфографиялық норма;
- 2) орфоэпиялық норма;
- 3) лексикалық норма;
- 4) грамматикалық норма;
- 5) пунктуациялық норма.

21. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым мен айтылым: мұғалімнің көмегімен тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау; негізгі ой мен ақпаратты анықтау; тыңдалған мәтін негізінде сұрақтарға жауап беру; әлеуметтік-тұрмыстық және мәдени тақырыптарға байланысты диалогтағы көтерілген мәселені түсіндіру; қыстырма және қаратпа сөздер арқылы өз ойын білдіру;

2) оқылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну; лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану; хат-хабарламаның құрылымы арқылы жанрлық ерекшеліктерін білу; ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндерді қолдану; мәтіннің мазмұнын түсінуге бағытталған сұрақтар қою; оқылым стратегияларын қолдану;

3) жазылым: мұғалімнің көмегімен қарапайым жоспар құру; жанрлық ерекшеліктеріне сай көлемі кіші хат жазу; жай сөйлемдер құрастыру; шығармашылық жұмысын жүргізу; шағын мәтін жазу; мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып түзету, шағын мәтіндерге түзету енгізу және редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары: мұғалімнің көмегімен орфографиялық норма: дыбыс үндестігі; буын үндестігі; орфоэпия нормалары: ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал; лексикалық норма: тура және ауыспалы мағыналы сөздер; көп мағыналы сөздер; омоним, антоним, синоним; грамматикалық норма: туынды сөздер; күрделі сөздер; зат есімнің мағыналық түрлері; сын есімнің шырайлары; сан есімнің мағыналық түрлері; пунктуациялық норма: хабарлы, лепті, сұраулы сөйлемдер, қаратпа сөз тыныс белгілері.

22. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мұғалімнің көмегімен тақырыпты болжау; әлеуметтік-тұрмыстық және әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалогтар мен монологтардағы мәселені түсіндіру; тірек сөздер мен жетекші сұрақ арқылы негізгі ойды анықтау; мәтін мазмұнын түсіну; негізгі ақпаратты анықтау; мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру; эмоционалды сөздер мен дауыс ырғағы арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді қолдану, диалогке қатысу;

2) оқылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну; лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану; хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымы, олардың жанрлық ерекшеліктері; мәтін мазмұнын түсіну, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру, ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер мазмұны мен тақырыбын салыстыру, оқылым стратегияларын қолдану, қажетті ақпаратты ала білу;

3) жазылым: мұғалімнің көмегімен берілген мәтінге сәйкес қарапайым жоспар құру; жанрлық ерекшеліктеріне сай кішірек хат, хабарландыру, жарнама құрастыру; шағын әңгіме құрастыру; шығармашылық жұмыс жазу, негізгі ақпараттарды сақтай отырып, шағын жинақы мәтін жазу, мәтіндегі орфографиялық қателерді түзету және редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары: мұғалімнің көмегімен орфографиялық норма: қазақ тілінің дыбыстар жүйесі; үндестік заңы; орфоэпиялық норма: ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал; лексикалық норма: көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу; грамматикалық норма: есімдіктің сөйлемдегі қызметі; етістің етіс түрлері, салт-сабақты етістік; үстеудің

мағыналық түрлері; пунктуациялық норма: қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін (даралаушы) түсіну, дұрыс қолдану.

23. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мұғалімнің көмегімен көтерілген мәселені болжау; ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы көтерілген мәселені түсіндіру; мәтін мазмұнын түсіну; негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру; көтерілген мәселе бойынша өз ойын тұжырымдау; эмоционалды сөздер мен дауыс ырғағы арқылы қыстырма, қаратпа сөздерді қолдану, диалогке қатысу, өз ойын білдіру;

2) оқылым: мұғалімнің көмегімен мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін тану; ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің құрылымдық және жанрлық ерекшеліктерін ажырату; ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, мазмұны мен тілдік құралын салыстыру; мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; оқылым стратегияларын қолдану; энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттар алу;

3) жазылым: мұғалімнің көмегімен қарапайым жоспар құру; жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай өмірбаян мен құттықтау хат жазу; шағын мәтін құрастыру; шығармашылық жұмысты жасау; шағын жинақы мәтін жазу; мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктер мен емле ережелеріне сүйеніп түзету, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары: мұғалімнің көмегімен орфографиялық норма: жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу; орфоэпиялық норма: сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін; лексикалық норма: фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәні мен көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану; грамматикалық норма: етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлері; еліктеуіш сөздер; шылау түрлері; одағай түрлері; пунктуациялық норма: сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

24. 8-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мұғалімнің көмегімен мәтін үзінділері негізінде оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; әлеуметтік-қоғамдық және оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монологтарда көтерілген мәселені талдау; мәтін мазмұнын түсіну; детальды ақпаратты анықтау; жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; мәтін мазмұны бойынша жалпылама және нақты сұрақтарға

жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру; дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогқа қатысу;

2) оқылым: мұғалімнің көмегімен мәтіннен негізгі және қосымша детальды ақпаратты анықтау; публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін тану; хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттары және кеңсе жазбаларының құрылымы арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; ауызекі сөйлеу және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбы, мазмұны мен тілдік ерекшеліктерін салыстыру; мәтін бойынша көтерілген мәселені анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; оқылым стратегияларын қолдану; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану;

3) жазылым: мұғалімнің көмегімен берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі бөлімдерді қамтитын жоспар құру; шағын әңгіме жазу; шағын мәтін жазу; шығармашылық жұмыс жасау; оқылым және тыңдалым материалдары бойынша шағын жинақы мәтін құрастыру; мәтін негізінде лексикалық түзетулер енгізу және редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары: мұғалімнің көмегімен орфографиялық норма: тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; орфоэпиялық норма: сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс пен логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану; сөзді анық және дұрыс айта білу; сөз бен сөзді дұрыс байланыстырып сөйлеу; лексикалық норма: сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану; грамматикалық норма: сөз тіркесінің байланысу тәсілдері, түрлері, есімді, етістікті сөз тіркесі; тұрлаулы, тұрлаусыз сөйлем мүшелері; оқшау сөздер; пунктуациялық норма: сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

25. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінің базалық білім:

1) тыңдалым және айтылым: мұғалімнің көмегімен дәйексөз, үзінді негізінде көтерілетін мәселені болжау; әлеуметтік-қоғамдық және мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы экспресивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау; факті мен көзқарасты ажырата білу; дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; проблемалық сұрақтарға деректер келтіру; көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспресивті сөздер мен тұрақты тіркестерді қолдану, диалогқа қатысу;

2) оқылым: мұғалімнің көмегімен мәтін және графиктік нұсқа (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) арқылы ақпаратты интерпретациялау; публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін тілдік құралдар арқылы тану; мақала мен аннотация құрылымы арқылы олардың жанрлық ерекшеліктерін

ажырату; мәтіндердің тақырыбы, құрылымы мен тілдік ерекшеліктерін салыстыру; мәтін бойынша сұрақтар құрастыру; оқылым стратегияларын қолдану; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар мен оқулықтардан алынған деректерді қолдану;

3) жазылым: мұғалімнің көмегімен әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін жоспар құру; көркемдегіш құралдарды орынды қолдану; шағын әңгіме құрастыру; мәтіннің баяндау желісін сақтау, алған ақпараттардан шағын мәтін жазу; орынсыз қолданылған сөз оралымдарына стильдік түзетулер жасау, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары: мұғалімнің көмегімен орфографиялық норма: тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу; орфоэпиялық норма: сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктерін сөйлеу мәнеріне сай қолдану, сөзді анық, дұрыс айта білу, сөз бен сөзді дұрыс байланыстырып сөйлеу; лексикалық норма:лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; грамматикалық норма:сөйлемнің бірыңғай мүшелері мен айқындауыш мүшелері; жай сөйлем, жай сөйлемнің айтылу мақсатына қарай бөлінуі; төл сөз бен төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдары мен қызметі; пунктуациялық норма:төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

26. 10-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мұғалімнің көмегімен мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға болжаммен жауап беру, түпнұсқамен салыстыру; қоғамдық-саяси,әлеуметтік-экономикалық және ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы шағын көлемді мәтіндердегі көркемдегіш құралдардың рөлін талдау; мәтіннің мазмұнын түсіну; ұсынылған ақпараттан астарлы ойды анықтау; мәтінде көтерілген мәселені талдау; негізгі ойды анықтау; перифраза түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты таба білу; ресми сөздер мен терминдерді қолдану, диалогке қатысу;

2) оқылым: мұғалімнің көмегімен тұтас және аралас мәтіндердегі ақпараттарды салыстыру; қазақ тілі стильдері мен шешендік сөздің түрлерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; мақала, аннотация және презентация құрылымы мен жанрлық ерекшеліктерін ажырату; оқылым стратегияларын қолдану; мәтінде көтерілген мәселеге қатысты көзқарасты анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру; әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбы, қызметі, құрылымы мен тілдік ерекшелігін салыстыру; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану;

3) жазылым: мұғалімнің көмегімен әртүрлі жанрдағы мәтіндерге күрделірек жоспар құру; жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолдану; шағын мақала құрастыру; графиктік мәтін құрастыру; перифраза тәсілдері арқылы шағын жинақы мәтін жазу; жазба жұмыстарын абзацтар мен бөліктерге бөлу, түзетулер енгізу, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары: мұғалімнің көмегімен орфографиялық норма: мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; орфоэпиялық норма: сөйлеу ағымында интонацияның құрамдас бөліктерін сөйлеу мәнеріне сай қолдану; сөзді анық, дұрыс айту, сөзбен сөзді дұрыс байланыстырып сөйлеу; лексикалық норма: лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; грамматикалық норма: құрмалас сөйлемнің жасалу жолдары мен түрлері; салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлері; сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлері; аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдары; пунктуациялық норма: құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін ережеге сай қолдану.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

27. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

28. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым және айтылым" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер арқылы және иллюстрацияның көмегімен тақырыпты болжау	6.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрациялар арқылы тақырыпты болжау	7.1.1.1 мәтіннің атауын талқылау және алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілетін мәселені болжау	8.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын мұғалімнің көмегімен болжау	9.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені мұғалімнің көмегімен болжау	10.1.1.1 мәтіннен алынған дәйексөздерге, үзінділерге сүйене отырып, көтерілетін мәселені мұғалімнің көмегімен болжау
2. Мәтіндерді талдау; сөзді түсіну және қабылдау	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, мәдени тақырыптарға байланысты диалогтағы	6.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық, мәдени тақырыптарға байланысты диалог,	7.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты диалог, монологтардағы	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монологтағы көтерілген мәселені	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монологта	10.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монологта

	көтерілген мәселені түсіну	монологтардағы мәселені талдау	көтерілген мәселені білу	мұғалімнің көмегімен қабылдау	экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін мұғалімнің көмегімен табу	көтерілген мәселені білу
3. Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау	5.1.3.1 тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру және өзара бағалау	6.1.3.1 көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру және өзара бағалау	7.1.3.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру және өзара бағалау	8.1.3.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау және өзара бағалау	9.1.3.1 перифраза түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу, көтерілген мәселе бойынша ой тұжырымдау; 9.1.3.2 аудио және видео таспаға жазылған материалдар бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру және бағалау	10.1.3.1 көтерілген мәселені білу, айтуға және өзара бағалау
4. Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.4.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа қатысу	6.1.4.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді еркін қолданып, диалогқа даярлықсыз қатысу, өз пікірін білдіру	7.1.4.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестер, дайын тіркестер мен терминдерді орынды қолданып, диалогке қатысу; 7.1.4.2 оқыған мәтін бойынша пікір айтуға машықтандыру, ойын анық жеткізу, дәлелдеу, қорытынды жасай білу өз ойын нақты дәлелдермен қорыту.	8.1.4.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолдану, диалогқа қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу; 8.1.4.2 білген, көрген, байқаған мағлұматтарды пайдалана отырып ойын жеткіз, жаңа ақпараттарды қолдана отырып, өз ойын ашық білдіру	9. 1.4.1 коммуника-тивтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдер мен деректерді орынды қолданып, диалог, монологқа өз ойын мәдениетін дамыту жүйелі түрде жеткізу	10.1.4.1 көтерілген мәселені білу, айтуға және өзара бағалау

2) "Оқылым" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып

1. Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты табу және түсіну	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты ажырата білу	7.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты табу, түсіну анықтау	8.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша, детальды ақпараттарды анықтау және салыстыру	9.2.1.1 мәтін және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау	10.2.1.1 мәтін және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау
2. Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу мен жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтіндер арқылы ажырата алу	7.2.2.1 ауызекі сөйлеу және көркем сөйлеудің стильдік ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	10.2.2.1 публицистикалық және ғылыми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3. Әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	5.2.3.1 оқулықтың анықтамалық деректерін өз бетінше қолдану	6.2.3.1 мектептегі энциклопедиялық, фразеологиялық, орфографиялық сөздіктен ақпараттарды іздеу	7.2.3.1 энциклопедиялар, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпаратты ала білу	8.2.3.1 ғаламтор, энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу, дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	9.2.3.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу, қолдану	10.2.3.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді алу, қолдану
4. Оқылым стратегияларын қолдану	5.2.4.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.4.2 мәтінді бөліктерге бөлу және негізгі ойын анықтау	6.2.4.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, рөлге бөліп оқу	7.2.4.1 комментарий жасау, білу, іріктеп оқу, зерттеп оқу	8.2.4.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 8.2.4.2 мәнерлеп шапшаң оқу: мәтіннің мазмұны мен мағынасына сәйкес интонация мен сөз қарқынын (кідіріс, логикалық ойлау дауыс сарыны) сақтау	9.2.4.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 9.2.4.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу	10.2.4.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқу; 9.2.4.2 әдеби сөздің нормаларын сақтай отырып саналы түрде дауыстап дұрыс оқу
5. Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.5.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің мазмұнын түсінуге бағытталған сұрақтар құрай білу	6.2.5.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпараттарды анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	7.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	8.2.5.1 мәтін бойынша көтерілген мәселені анықтауға бағытталған сұрақтар құрастыру	9.2.5.1 мұғалімнің көмегімен перифразаның тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру	10.2.5.1 мұғалімнің көмегімен перифразаның тәсілдерін қолдана отырып, мәтін бойынша сұрақтар құрастыру

3) "Жазылым" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Жос пар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес қарапайым, жеңіл жоспар құруды үйрену	6.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес қарапайым, жай жоспар құру	7.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес негізгі бөлімді қамтитын жоспар құру	8.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес кіріспе, негізгі бөлімдерді қамтитын күрделі жоспар құру	9.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, жоспар құру	10.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, жоспар құру
2. Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай (тірек сөздер, үлгі бойынша) көлемі кіші хат жазу	6.3.2.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай (үлгі бойынша) көлемі кішірек хат, хабарландыру, жарнама құрастырып жазу	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай (тірек сөздер мен үлгі бойынша) құттықтау, өмірбаян құрастырып жазу	8.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көлемі шағын әңгіме (иллюстрация бойынша) құрастырып жазу	9.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолданып, шағын әңгіме құрастырып жазу	10.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолданып, шағын әңгіме құрастырып жазу
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттер бойынша жай сөйлемдер құрастыру	6.3.3.1 сюжетті суреттердің (фотосуреттер) желісі бойынша шағын әңгіме құрастыру	7.3.3.1 ұсынылған тақырыпқа байланысты дайын деректер бойынша графиктік шағын жинақы мәтін құрастыру	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік шағын мәтін жазу	9.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтін жазу	10.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, графиктік мәтін жазу
4. Шығармашылық жұмыс	5.3.4.1 өзін кейіпкердің орнына қою арқылы шығармашылық жұмыс жазу, көлемі 60 сөз	6.3.4.1 өзін кейіпкердің орнына қою арқылы шығармашылық жұмыс жазу, көлемі 80 сөз	7.3.4.1 белгілі бір рөлді таңдай отырып шығармашылық жұмыс жазу, көлемі 100 сөз	8.3.4.1 белгілі бір элементі таңдай отырып шығармашылық жұмыс жазу, көлемі 120 сөз	9.3.4.1 белгілі композиция элементі болатын мәтіннің үзгі (әңгіменің жалғасы), шығармашылық жұмыс жазу, көлемі 140 сөз	10.3.4.1 белгілі композиция элементі болатын мәтіннің үзгі (әңгіменің жалғасы), шығармашылық жұмыс жазу, көлемі 160 сөз
5. Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым мен тыңдалым материалдары бойынша шағын мәтін жазу	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ақпараттарды сақтай отырып, шағын жинақы мәтін жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, шағын жинақы мәтін жазу	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, шағын жинақы мәтін жазу	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, алған ақпараттардан шағын жинақы мәтін жазу	10.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, алған ақпараттардан шағын жинақы мәтін жазу
6 Мәтіндерді түзету және редакциялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене	7.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді	8.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын	9.3.6.1 стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарына	10.3.6.1 стильдік ауытқуларды, орынсыз қолданылған сөз оралымдарына

	сөздіктерге сүйене отырып түзету	отырып, түзету және редакциялау	сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп, түзету, редакциялау	тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау	стильдік түзетулер жасау, редакциялау	түзету

4) "Әдеби тіл нормаларын сақтау" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Орфографиялық норма	5.4.1.1 дыбыс үндестігі мен буын үндестігі заңын ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу	10.4.1.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу
2. Орфоэпиялық норма	5.4.2.1 сөз ішіндегі ілгерінді, кейінді ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу, сөзді анық, дұрыс айта білу	6.4.2.1 сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу, сөзді анық, дұрыс айта білу, сөз бен сөзді дұрыс байланыстырып сөйлеу	7.4.2.1 - екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану, сөзді анық, дұрыс айта білу, сөз бен сөзді дұрыс байланыстырып сөйлеу	8.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану, сөзді анық, дұрыс айта білу, сөз бен сөзді дұрыс байланыстырып сөйлеу	9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктерін сөйлеу мәнеріне сай қолдану, сөзді анық, дұрыс айта білу, сөз бен сөзді дұрыс байланыстырып сөйлеу	10.4.2.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктерін сөйлеу мәнеріне сай қолдану, сөзді анық, дұрыс айта білу, сөз бен сөзді дұрыс байланыстырып сөйлеу
3. Лексикалық норма	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздер, омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай білу	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдана алу	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп ажырата алу	9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын сақтай отырып ажырату, дұрыс қолдану	10.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын сақтай отырып ажырату, дұрыс қолдану
4. Грамматикалық норма	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және күрделі сөздерді ауызша және	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану;	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз	9.4.4.1 сөйлем ішінде бірінғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу;	10.4.4.1 сөйлем ішінде бірінғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу;

	жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.4.4.2 есім сөздер(зат есім, сын есім, сан есім)дердің мағыналық түрлерін мәнмәтін аясында жалғаулар арқылы түрлендіріп қолдану	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктердің, үстеудің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану	барысында қолдану; 7.4.4.2 – еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну; 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану	тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.3 окшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	9.4.4.2 жай айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; 9.4.4.3 төл сөз бен төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу, төл сөзді төлеу сөзге айналдыр
5. Пунктуациялық норма	5.4.5.1 хабарлы, лепті, сұраулы сөйлемдер мен қаратпа сөздің тыныс белгісін ережеге сай білу	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін түсіну, білу, есте сақтау	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) ажырата білу	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдана білу	9.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін ережеге сай ажырата білу, қолдана алу

29. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

30. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптарына
арналған "Қазақ тілі" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
Үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Психикалық даму тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары.
1-тоқсан		
Мәдениет: тіл және қарым-қатынас	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер иллюстрацияның көмегімен болжау;

		5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыс тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіну
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпарат; 5.2.2.2 оқулықтың анықтама бетінше қолдану; 5.2.5.3 мәтін бойынша сұрақтар
	Жазылым	5. 3.1.1 берілген мәтінге сәйкес жоспар құру; 5.3.2.2 сюжетті суреттер бойынша құрау;
	Әдеби тіл нормасы	5.4.1.1 дыбыс үндестігі мен заңын ескере отырып, орфография сай жазу
Киіну. Сән. Талғам	Тыңдалым және айтылым	5.1. 1.1 коммуникативтік эмоционалды сөздерді, диалог арқылы қыстырма, қаратпа сөздерді еркін қолданып, диалогке қатысу
	Оқылым	5.2.1.1 лексиканың ауызекі стильдік айырмашылықтарын таныту
	Жазылым	5.3.2.1 оқылым мен тыңдалым бойынша шағын мәтін жазу
	Әдеби тіл нормасы	5.4.2.1 сөз ішіндегі ілгері, кейінгі заңдылықтарына сәйкес айта білу, дұрыс айта айту
2-тоқсан		
Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер иллюстрацияның көмегімен болжау; 5.1.1.2 коммуникативтік эмоционалды сөздерді диалог арқылы қыстырма, қаратпа сөздерді диалогке қатысу
	Оқылым	5.2.2.1 жалпы мазмұнын түсініп, ақпаратты табу үшін оқу; 5.2.5.2 мұғалімнің көмегімен мазмұнын түсінуге бағытталған құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 жанрлық ерекшелік (сөздер, үлгі бойынша) көлемін белгілеу; 5.3.5.2 оқылым мен тыңдалым бойынша шағын мәтін жазу
	Әдеби тіл нормасы	5.4.2.1 ту;ра және ау;ыра сөздерді, көп мағыналы сөздерді, антоним, синонимдерді орфография сай қолдану

Адамның сырт келбеті мен мінезі	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыс тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіну және 5.1.3.2 тыңдалған мәтін мазмұнын сұрақтарға жауап беру және
	Оқылым	5.2.2.1 мәтінді бөліктерге бөліп оқу ойын анықтау; 5.2.5.2 мұғалімнің көмекші мазмұнын түсінуге бағытталған құрастыру
	Жазылым	5.3.3.1 өзін кейіпкердің орнына шығармашылық жұмыс жазу
	Әдеби тіл нормасы	5.4.4.1 жұрнақ арқылы жазу сөздерді және күрделі сөздерді жазбаша тілдесім барысында
3-тоқсан		
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер иллюстрацияның көмегімен болжау; 5.1.2.2 әлеуметтік-тұрмыс тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.3.3 тыңдалған мәтін мазмұнын сұрақтарға жауап беру және
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі тіліндегі айырмашылықтарын тану; 5.2.4.2 оқулықтың анықтама бетінше қолдану
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес жоспар құру; 5.3.3.2 сюжетті суреттермен сөйлемдер құрастыру
	Әдеби тіл нормасы	5.4.4.1 сын есімдердің, шартты көркемдік ерекшелігін тану, орынды орнына қолдана білу
Көлік және жол белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 коммуникативтік эмоционалды сөздерді дұрыс арқылы қыстырма, қаратпа сөздерді диалогке қатысу; 5.1.3.2 -тыңдалған мәтін мазмұнын сұрақтарға жауап беру және
	Оқылым	5.2.5.1 мұғалімнің көмекші мазмұнын түсінуге бағытталған құрастыру
	Жазылым	5.3.4.1 өзін кейіпкердің орнына шығармашылық жұмыс жазу 5.3.5.2 оқылым мен тыңдалым бойынша шағын мәтін жазу

	Әдеби тіл нормасы	5.4.3.1 зат есімдердің мағынасын анықтау және мәнмәтін аясында жалғастырып қолдану; 5.4.5.2 сан есімнің мағынасын анықтау және ажырата білу, сан есімді зат есіммен қолдана білу
4-тоқсан		
Аспан әлемінің құпиялары	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 әлеуметтік-тұрмыстық қатынастарға байланысты мәселені түсіну; 5.1.3.2 тыңдалған мәтін мазмұнын сұрақтарға жауап беру және қолдану
	Оқылым	5.2.2.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.2.3.2 лексиканың ауызекі және жазба стилдік айырмашылықтарын анықтау
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттер мен сөйлемдер құрастыру; 5.3.3.2 оқылым мен тыңдалым бойынша шағын мәтін жазу
	Әдеби тіл нормасы	5.4.4.1 хабарлы, лепті, сұраулы сөздер қаратпа сөздің тыныс белгілерімен қолдану
Қиял әлемі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер мен сөз тіркестерін иллюстрацияның көмегімен түсіндіру және болжау; 5.1.5.2 - коммуникативтік және эмоционалды сөздерді диалог арқылы қыстырма, қаратпа сөздермен диалогке қатысу 5-ші сыныпқа қайталау және жүйелеу
	Оқылым	5.2.1.1 -жалпы мазмұнын анықтау нақты ақпаратты табу үшін оқылым
	Жазылым	5.3.3.1 жанрлық ерекшеліктерін сөздер, үлгі бойынша) көлемін анықтау; 5.3.4.2 өзін кейіпкердің орнына қойып шығармашылық жұмыс жазу
	Әдеби тіл нормасы	5.4.3.1 хабарлы, лепті, сұраулы сөздер қаратпа сөздің тыныс белгілерімен қолдану

2) 6-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары.
1-тоқсан		
Қазақстандағы көрікті жерлер	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 тірек сөздер мен сөз тіркестерін иллюстрациялар арқылы таныстыру; 6.1.2.2 әлеуметтік-тұрмыстық қатынастарды мәдени, тақырыптарға байланысты

		монологтердегі (хабарла хабарландыру) көтерілген мә
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну; 6.2.3.2 мектептің фразеологиялық, орфограф ақпараттарды іздеу
	Жазылым	6.3.1.1 берілген мәтінге с жоспар құру; 6.3.5.2 сюжетті суреттерді желісі бойынша шағын әңгім
	Әдеби тіл нормалары	6. 4.1.1 қазақ тілінің дыбыста заңы мен емлесі ерекш отырып, орфографиялық нор
Саяхат және демалыс	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 коммуникативтік эмоционалды сөздерді, д арқылы қыстырма, қаратпа еркін қолданып, диалогқа да өз пікірін білдіру
	Оқылым	6.2.2.2 комментарий жасау, бөліп оқу; 6.2.3.3 мектептің фразеологиялық, орфограф ақпараттарды іздеу
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық ерекшелі бойынша) көлемі кішірек хабарландыру құрастырып ж 6.3.5.1 оқылым және тыңдал бойынша негізгі ақпараттард шағын жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.2.1 сөз ішіндегі және с ілгерінді, кейінді және т заңдылықтарына сәйкес айта дұрыс айта білу және сөз байланыстырып сөйлеу
2-тоқсан		
Су–тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 тірек сөздер иллюстрациялар арқылы тақ 6.1.3.1 мәтін бойынша сұрақ бағалау
	Оқылым	6.2.4.1 комментарий жасау, бөліп оқу; 6.2.5.1 мұғалімнің көмегімен түсінуге, нақты ақпаратт бағытталған сұрақтар құраст
	Жазылым	6.3.2.1 жанрлық ерекшелі бойынша) көлемі кішірек хабарландыру құрастырып ж

		6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып түзету; редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, неологизм, термин, диалектизм, табу сөздердің қолданысына ажырата білу
Әлемнің жеті кереметі	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 әлеуметтік-тұрмыстық мәдени, тақырыптарға байла монологтардағы көтерілген м 6.1.3.2 көтерілген мәселе б білдіру және өзара бағалау.
	Оқылым	6.2.3.1 мектептің фразеологиялық, орфографиялық ақпараттарды іздеу; 6.2.4.1 комментарий жасау, бөліп оқу
	Жазылым	6.3.3.1 өзін кейіпкердің орнына шығармашылық жұмыс жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің есімдікті зат есім, сын есімнің
3-тоқсан		
Тарихи тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық мәдени, тақырыптарға байла монологтардағы көтерілген м 6.1.3.1 көтерілген мәселе б білдіру және өзара бағалау
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну; 6.2.2.2 ауызекі сөйлеу және айырмашылықтарын мәтінде
	Жазылым	6.3.1.1 берілген мәтінге с жоспар құру; 6.3.5.2 сюжетті суреттердің желісі бойынша шағын әңгім
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 етістіктің етіс түрлері етістіктердің тіркесімдік мү және жазбаша тілдесім бары
Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 тірек сөздер иллюстрациялар арқылы тақ 6.1.3.2 - көтерілген мәселе б білдіру және өзара бағалау.
	Оқылым	6.2.5.1 мұғалімнің көмегімен түсінуге, нақты ақпаратты бағытталған сұрақтар құраст 6.2.3.1 мектептің фразеологиялық, орфографиялық ақпараттарды іздеу

	Жазылым	6.3.4.1 өзін кейіпкердің орнына шығармашылық жұмыс жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 үстеудің мағыналық синонимдік қатарларын қолдану
Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 тірек сөздер иллюстрациялар арқылы тақырыпты түсіндіру; 6.1.4.1 коммуникативтік эмоционалды сөздерді, диалогке қатысу арқылы қыстырма, қаратпа еркін қолданып, диалогке қатысу
	Оқылым	6.2.4.1 комментарий жасау, бөліп оқу;
	Жазылым	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым бойынша негізгі ақпараттардың шағын жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.4.1 етістіктің етіс түрлері етістіктердің тіркесімдік мүшелері және жазбаша тілдесім барысын
4-тоқсан		
Астана - мәдениет пен өнер ордасы	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық мәдени, тақырыптарға бай монологтардағы көтерілген мәселе 6.1.3.1 көтерілген мәселе бойынша білдіру және өзара бағалау
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну; 6.2.2.1 ауызекі сөйлеу және айырмашылықтарын мәтінде
	Жазылым	6.3.3.1 сюжетті суреттерді желісі бойынша шағын әңгіме 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық сөздіктерге сүйене отырып редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыңдалым түрлері мен қызметін (дауыс дұрыс қолдану
Бос уақыт және хобби	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 тірек сөздер иллюстрациялар арқылы тақырыпты түсіндіру; 6.1.4.1 коммуникативтік эмоционалды сөздерді, диалогке қатысу арқылы қыстырма, қаратпа еркін қолданып, диалогке қатысу
	Оқылым	6.2.3.1 мектептің фразеологиялық, орфографиялық ақпараттарды іздеу; 6.2.5.1 мұғалімнің көмегімен мәтінді түсінуге, нақты ақпаратты бағытталған сұрақтар құрастыру

	Жазылым	6.3.3.1 жанрлық ерекшелік (жанр бойынша) көлемі кішірек хабарландыру құрастырып жазу; 6.3.4.1 өзін кейіпкердің орынына шығармашылық жұмыс жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.5.1 қазақ тіліндегі тыңсұрау түрлері мен қызметін (дауыс) дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуі керек
1-тоқсан		
Ауа райы және климаттық өзгерістер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтіннің атауын талқылап, бөлігін тыңдау арқылы көпесті болжау; 7.1.3.2 тыңдалған мәтін мазмұнын жалпы және нақты сұрақтарға жауап мәтіндегі ақпаратты шарттық байланыстыру және өзара байланыстыру
	Оқылым	7.2.1.1 мәтіннен негізгі ақпаратты түсіну, анықтау; 7.2.3.2 энциклопедиялар, бағалы газет-журналдардан қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	7.3.1.1 берілген мәтінге сәйкес қамтитын жоспар құру; 7.3.5.2 ұсынылған тақырыпқа байланысты дайын деректер бойынша мәтін (сызба) құрастыру
	Әдеби тіл нормалары	7.4.1.1 жалғаулар мен ерекшелігін ескере отырып, сәйкес орфографиялық нормаларды қолдану
Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.2.1.1 коммуникативтік эмоционалды сөздерді, диалог арқылы қыстырма, қаратпа қолданып, диалогке қатысу, өз ойын білдіру; 7.2.4.2 оқыған мәтін бойынша мәдениетін дамыту
	Оқылым	7.2.2.1 ауызекі сөйлеу және жазбалы стильдік ерекшеліктерін қолдану құралдар арқылы тану; 7.2.2.2 комментарий жасау, іріктеу оқу
	Жазылым	7.3.5.1 белгілі бір рөлді ойнау шығармашылық жұмыс жазу

		7.3.6.2 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді ережелеріне сүйеніп, түзету;
	Әдеби тіл нормалары	7.2.4.1 екпіннің түрлерін (сөздік, грамматикалық, логикалық, эмоционалдық) ескеріп, сөздің ішінде орынды қолдану, сөздің мәнін білу, сөз бен сөзді дұрыс қолданып сөйлеу; 7.2.4.2 фразеологизм, метафора, аллюзия, эмоционалды мәнін, көркемдік мағынасын түсініп қолдану
2-тоқсан		
Әлемдегі ірі кітапханалар	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-мәдени ағымдарға тақырыптарға байланысты диалогтарда, монологтердегі (нұсқаулар, ескертулер) хабарландыру, өмірбаян, жаңалықтар, көтерілген мәселені түсіндіру
	Оқылым	7.2.2.1 мәтіннен негізгі ақпаратты түсіну, анықтау; 7.3.2.2 энциклопедиялар, бағамдық газет-журналдардан қажетті ақпаратты анықтау
	Жазылым	7.3.3.1 белгілі бір рөлді ойнау, шығармашылық жұмыс жазу; 7.3.3.2 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді ережелеріне сүйеніп, түзету;
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, етістік, шақ, рай түрлерін тікелей қолдану
Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтін мәнін жалпы және нақты сұрақтарға жауап беріп, мәтіндегі ақпаратты шарттық байланыстыру және өзара байланыстыру
	Оқылым	7.2.2.1 ауызекі сөйлеу және жазба стильдік ерекшеліктерін қолданып, құралдар арқылы тану; 7.4.5.2 мұғалімнің көмегімен мәтінді көтерілген мәселені анықтау, сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.3.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктерін сай (тірек сөздер мен үлгі бойынша) өмірбаян құрастырып жазу; 7.3.5.2. оқылым және тыңдалым бойынша негізгі ойды білдіріп, іріктей отырып, шағын жинақтау
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 еліктеуіш сөздерді қолданысын түсіну
3-тоқсан		

Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты монологтардағы көтерілген мәселелер; 7.1.3.2 оқыған мәтін бойынша маңызын танып-санап, машықтандыру
	Оқылым	7.2.3.1 мәтіннен негізгі ақпаратты түсіну, анықтау; 7.2.4.2 комментарий жасау, іріктеу, оқу
	Жазылым	7.3.5.1 ұсынылған тақырып бойынша дайын деректер бойынша маңызын танып-санап, машықтандыру
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 шылау түрлерін ажыратып қолдану; 7.4.4.2 одағай түрлерін ажыратып қолдану
Ғылым мен технология жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтін мәнін жалпы және нақты сұрақтарға жауап беріп, мәтіндегі ақпаратты шарттық байланыстыру және өзара байланыстыру
	Оқылым	7.2.5.2. мұғалімнің көмегімен және қосымша ақпаратпен бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.3.1 жанрлық және стильдік сәйкестік (тірек сөздер мен үлгі бойынша) өмірбаян құрастырып жазу; 7.3.4.2. белгілі бір рөлді ойнау, шығармашылық жұмыс жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 еліктеуіш сөздерді қолданысын түсіну; 7.4.4.2 шылау түрлерін ажыратып қолдану
4-тоқсан		
Сүйіспеншілік пен достық	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтін мәнін жалпы және нақты сұрақтарға жауап беріп, мәтіндегі ақпаратты шарттық байланыстыру және өзара байланыстыру
	Оқылым	7.7.2.1 комментарий жасау, зерттеп оқу; 7.7.2.2 ауызекі сөйлеу және жазбаша стильдік ерекшеліктерін қолданып, құралдар арқылы тану
	Жазылым	7.3.3.1 берілген мәтінге сәйкестік қамтитын жоспар құру; 7.3.6.2 мәтіндегі орфографиялық, пунктуациялық қателерді ережелеріне сүйеніп, түзету,
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 шылау түрлерін ажыратып қолдану

Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалогтардағы көтерілген мәселелер
	Оқылым	7.2.5.1 мұғалімнің көмегімен және қосымша ақпараттар бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.3.1 жанрлық ерекшеліктеріне сай (тірек бойынша) құттықтау, өмір жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.5.1 сөйлем соңында және қойылатын тыныс белгілерін ерекшелеуші) дұрыс қолдану

4) 8-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алу
1-тоқсан		
Көне түркі жазбалары және қазақ жазуы	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 мәтін үзінділерін оқиганың дамуы мен аяқтау көмегімен болжау; 8.1.2.2 білген, көрген, байқағанды пайдалана отырып ойын ақпараттарды қолдана отырып білдіру.
	Оқылым	8.2.3.1 мәтіннен негізгі детальды ақпаратты анықтау 8.2.1.2 комментарий жасау, і оқу
	Жазылым	8.3.5.1 берілген мәтінге сәйкес бөлімдерді қамтитын күрделі 8.1.3.2 жанрлық ерекшеліктеріне сай көлем (иллюстрация бойынша) құру
	Әдеби тіл нормалары	8.1.4.1 тақырып бойынша ж бөлек және дефис арқылы ж орфографиялық нормаға сай
Көшпенділер мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 тыңдалған мәтіннің детальды ақпаратты анықтау 8.1.2.2 коммуникативтік жағ бейнелеуіш, эмоцион сөздерді және мақал-мәтел тіркестерді еркін қолданып, пікірталаста тез және дұрыс білу
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық ж ерекшеліктерін қолданылған арқылы тану

	Жазылым	8.3.3.1 мәтін құрылымын графиктік шағын мәтін жазу; 8.2.5.2 оқылым және тыңдалым бойынша тірек сөздер мен синонимдік қатармен ауыстырып жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	8.4.3.1 сөйлеу тіліндегі идиоматикалық екіпіннің мәнін сөзді анық, дұрыс айта білу, сөз байланыстырып сөйлеу
2-тоқсан		
Адами құндылықтар және әлем мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің детальды ақпаратты анықтау
	Оқылым	8.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көтерілген мәселені анықтап сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.4.1 белгілі бір әлеуметте отырып шығармашылық жұмыс 120 сөз
	Әдеби тіл нормалары	8.4.5.1 тұрлаулы және тәртіпті мүшелерінің сөйлем жасауда қызметін түсініп қолдану
Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары	Тыңдалым және айтылым	8.1.4.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптарына байланысты полилогтарда көтерілген мәселені көмегімен талдау
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық жазу ерекшеліктерін қолданылған арқылы тану
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық жазу ерекшеліктеріне сай көлем (иллюстрация бойынша) құру; 8.3.5.2 оқылым және тыңдалым бойынша тірек сөздер мен синонимдік қатармен ауыстырып жинақы мәтін жазу; 8.4.6.3 мәтіндегі сөздердің орынды қолданылуын тексеріп қатармен ауыстыра отырып түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	8.4.3.1 сөздік қор және ерекшеліктерін түсініп қолдану
3-тоқсан		
Дұрыс тамақтану. Гендік өзгеріске ұшырататын тағамдар	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 мәтін үзінділерін оқиганың дамуы мен аяқтау көмегімен болжау; 8.1.3.1 Проблемалық сұрақтар мәтіннен деректер келтіре

		жауап беру, өз жауабын өзінше салыстыру, талқылау және өзінше
	Оқылым	8.2.1.1 мәтіннен негізгі детальды ақпаратты анықтау 8.2.2.2 публистикалық және ерекшеліктерін қолданылған арқылы тану
	Жазылым	8.3.3.1 мәтін құрылымын графикалық мәтін жазу; 8.2.5.2 оқылым стратегияларын ақпаратты табу үшін оқу, іріктеп бөліп оқу
	Әдеби тіл нормалары	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланыс түрлері, есімді, етістікті сөз қолдану
Ғылыми фантастика	Тыңдалым және айтылым	8.1.4.1 коммуникативтік жағдайды бейнелеуіш, эмоциялық сөздерді және мақал-мәтел тіркестерді еркін қолданып, пікірталаста тез және дұрыс білу
	Оқылым	8.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көтерілген мәселені анықтау сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.4.2 белгілі бір әлеуметте отырып шығармашылық жұмыс 120 сөз; 8.3.5.3 оқылым және тыңдалым бойынша тірек сөздер мен синонимдік қатармен ауыстыру жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	8.4.4.2 тұрлаулы және тіл мүшелерінің сөйлем жасауда қызметін түсініп қолдану
4-тоқсан		
Қазақстандағы ұлттар достастығы	Тыңдалым және айтылым	8.1.5.2 білген, көрген, байқағанды пайдалана отырып ойын ақпараттарды қолдана отырып білдіру.
	Оқылым	8.2.3.1 ғаламтор, энциклопедия балаларға арналған газетте қажетті ақпараттарды алу қолдану, авторына сілтеме жасау 8.2.4.2 публицистикалық және ерекшеліктерін қолданылған арқылы тану
	Жазылым	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым бойынша тірек сөздер мен

Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым	Әдеби тіл нормалары	8.4.4.1 оқшау сөздердің ажырата білу
	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптарына байланысты полилогтердегі (интервью, жаңалық, ән, көркем әдебиет, үзінді) көтерілген мәселені көмегімен талдау
	Оқылым	8.2.3.1 ғаламтор, энциклопедия, балаларға арналған газет, қажетті ақпараттарды алу, қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	8.3.2.1 жанрлық және стильдік бойынша) құрастырып жазу; 8.3.6.1 мәтіндегі сөздердің орынды қолданылуын тексеру, қатармен ауыстыра отырып түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	8.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасу, тыныс белгілерін дұрыс қолдану

5) 9-сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алу
1-тоқсан		
Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтіннен алынған үзінділерге сүйене отырып мәселені мұғалімнің көмегімен 9.1.4.2 коммуникативтік жағдайды бейнелеуіш, эмоциялық сөздерді, тұрақты тіркесімдерді диалогке қатысу
	Оқылым	9.2.1.1 мәтін және графиктік сурет, шартты белгілерді интерпретациялау
	Жазылым	9.3.3.1 мәтін құрылымын графиктік мәтін жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.1.1 тақырып бойынша жазылатын күрделі-құрама орфографиялық нормаға сай
Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер	Тыңдалым және айтылым	9.1.3.1 перифраза түрінде сөйлеу арқылы мәтіннен қажетті ақпарат 9.1.4.2 мәтінде көтерілген мәселені тұжырымдау; 9.1.5.1 тыңдалған мәтіннің сұрақтарға деректер келтіру

	Оқылым	9.2.5.1 мұғалімнің көмегімен түрлі тәсілдерін қолдана бойынша сұрақтар құрастыру 9.2.4.1 комментарий жасау, і оқу
	Жазылым	9.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтін құрылымын ескере отырып, 9.3.4.2 белгілі композиция мәтіннің үзiгi (әңгiмe шығармашылық жұмыс жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.2.1 сөйлеу ағымындағы құрамдас бөліктерін сөйле қолдану
2-тоқсан		
Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	9.1.4.2 мәтінде көтерілген мәтін тұжырымдау; 9.1.4.3 аудио және видео әртүрлі жанрдағы материал қойылған сұрақтарға жауап б
	Оқылым	9.2.2.1 публицистикалық жаз ерекшеліктерін қолданылған арқылы тану 9.2.3.1 ғаламтор, энциклопедия журналдар, оқулықтардан алу
	Жазылым	9.3.6.1 стильдік ауытқу қолданылған сөз оралым түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.3.1 лексикалық стилистика дұрыс қолдану
Жасөспірім және заң	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтіннен алынған үзінділерге сүйене отырып мәселені мұғалімнің көмегімен 9.1.3.1 перифраза түрінде сөз арқылы мәтіннен қажетті ақп
	Оқылым	9.2.1.1 мәтін және графиктік сурет, шартты белгілер интерпретациялау
	Жазылым	9.3.5.1 оқылым және тыңдал бойынша мәтіннің баяндау алынған ақпараттардан шағын жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.1 сөйлем ішінде бірінші айқындауыш мүшелерді қолд
3-тоқсан		
Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	9.1.5.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптарға байланысты полилогтардағы экспрессивті сөздердің рөлін мұғалімнің қолд

	Оқылым	9.2.5.1 публицистикалық жазу ерекшеліктерін қолданылған әдебиет арқылы тану; 9.2.5.2 мұғалімнің көмегімен әртүрлі тәсілдерін қолдана отырып бойынша сұрақтар құрастыру
	Жазылым	9.3.5.1 белгілі композицияны қолданып болатын мәтіннің үзіндісі (әңгіме, шығармашылық жұмыс жазу); 9.3.6.2 стильдік ауытқуларды қолданылған сөз орналасуын түзетулер жасау, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	9.4.5.1 жай сөйлемдерді айтқыш құрылымдық ерекшелігіне сәйкестендіру
Театр өнері мен мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	9.1.4.2 мәтінде көтерілген мәселені тұжырымдау; 9.1.4.3 - аудио және видео арқылы әртүрлі жанрдағы материалды қойылған сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	9.2.3.1 ғаламтор, энциклопедиялар, журналдар, оқулықтардан ақпарат алу; 9.2.4.1 комментарий жасау, іздестіру оқу
	Жазылым	9.3.2.1 жанрлық және стильдік сәйкестік көркемдегіш құралдарды қолданып, шағын әңгіме құрастыру; 9.3.3.2 мәтін құрылымын сызба, графиктік мәтін жазу
	Әдеби тіл нормасы	9.4.4.1 төл сөз бен төлеу сөзін жасау жолдарын, қызметін түсіндіру төлеу сөзге айналдыру
4-тоқсан		
Ғарышты игеру жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтіннен алынған ақпарат үзінділерге сүйене отырып мәселені мұғалімнің көмегімен
	Оқылым	9.2.2.1 публицистикалық жазу ерекшеліктерін қолданылған әдебиет арқылы тану; 9.2.3.2 ғаламтор, энциклопедиялар, журналдар, оқулықтардан ақпарат алу
	Жазылым	9.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтінді құрылымын ескере отырып, жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым бойынша мәтіннің баяндауында алған ақпараттардан шағын жазу

	Әдеби тіл нормасы	9.4.1.1 тақырып бойынша жазылатын күрделі-құрама орфографиялық нормаға сай; 9.4.5.2 төл сөз, төлеу сөз, авторлық белгілерін дұрыс қолдану
Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	9.1.3.1 -перифраза түрінде арқылы мәтіннен қажетті ақпарат; 9.1.4.2 аудио және видео әртүрлі жанрдағы материалдарға қойылған сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	9.2.1.1 мәтіндік және графикалық диаграмма, сызба, суреттерді интерпретациялау
	Жазылым	9.3.2.1 жанрлық және стильдік нормаларға сай көркемдегіш құралдарды қолданып, шағын әңгіме жазу; 9.3.3.2 мәтін құрылымын графикалық мәтін жазу;
	Әдеби тіл нормасы	9.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, авторлық белгілерін дұрыс қолдану

6) 10-сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары.
1-тоқсан		
Мәңгілік Ел–мұратым	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға болжаммен жауап беру; салыстыру; 10.1.4.1 қоғамдық-саяси коммуникативтік жағдаятқа сәйкесмен фразаларды таңдау, ортақ дайындау және қорғау.
	Оқылым	10.2.5.1 мұғалімнің көрсеткен көтерілген мәселеге көзқарасын бағытталған сұрақтар құрастыру
	Жазылым	10.3.2.1 жанрлық және стильдік нормаларға сай тілдік құралдарды орындайтын мақала құрастыру; 10.3.3.2 мәтін құрылымын графикалық мәтін құрастыру
	Әдеби тіл нормасы	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша орфографиялық нормаға сай
Жаһандану мәселелері	Тыңдалым және айтылым	10.1.2.1 қоғамдық-саяси экономикалық, ғылыми байланысты әртүрлі жанрдағы мәтіндердегі көркемдегіш мұғалімнің көмегімен талдау
	Оқылым	10.2.1.1 тұтас және арқалық ақпараттарды салыстыру;

		10.2.3.2 ғаламтор, энциклопедиялар, журналдар, оқулықтар, ғылым алынған деректерді дәлелді етіп авторына сілтеме жасау
	Жазылым	10.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіннің құрылымын ескере отырып, жазу
	Әдеби тіл нормасы	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша орфографиялық нормаға сай жазу
2-тоқсан		
Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО-2017	Тыңдалым және -айтылым	10.1.3.1 мәтіндегі айтылған мағына білдіреді, сыни тұрғыдан бағалайды; 10.1.4.2 аудио және видеоматериалдардағы әртүрлі жанрдағы материалдарға қойылған сұрақтарға жауап береді
	Оқылым	10.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндерді ақпараттарды салыстыру; 10.2.3.2 ғаламтор, энциклопедиялар, журналдар, оқулықтар, ғылым алынған деректерді дәлелді етіп авторына сілтеме жасау
	Жазылым	10.3.6.1 жазба жұмысын абзацтарға бөлу, түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормасы	10.4.3.1 лексикалық стилистикалық дұрыс қолдану
Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	10.1.4.1 коммуникативтік жағдаяттарда сөздер мен ғылыми терминдерді диалогке қатысу
	Оқылым	10.2.1.1 тұтас және аралас мәтіндерді диаграмма, сызба, суреттермен салыстыру
	Жазылым	10.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіннің құрылымын ескере отырып, жазу; 10.3.5.1 оқылым және тыңдалым бойынша перифраза тәсілдерін жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормасы	10.4.4.1 құрмалас сөйлем түрлерін білу; 10.4.4.2 салалас құрмалас сөйлем мағыналық түрлерін ажырату
3-тоқсан		
Отбасы және демографиялық өзгеріс	Тыңдалым және айтылым	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, экономикалық, ғылыми-техникалық байланысты әртүрлі жанрдағы мәтіндердегі көркемдегіш стильді мұғалімнің көмегімен талдау; 10.1.4.1 қоғамдық-саяси жағдаяттарда коммуникативтік жағдаятқа

		мен фразаларды таңдау, ортаңдайындау және қорғау
	Оқылым	10.2.2.1 қазақ тілі стильдері мен түрлерін қолданылған тілдің таңу 10.2.5.2 өз бетімен әдебиеттік кейіпкерлердің сөздерін рөлге
	Жазылым	10.3.3.1 - мәтін құрылымын графиктік мәтін құрастыру
	Әдеби тіл нормасы	10.4.4.1 сабақтас құрмалас мағыналық түрлерін ажыратып қолдану
Биотехнология және гендік инженерия келешегі	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға болжаммен жауап беру салыстыру; 10.1.3.2 мәтіндегі айтылған идеяны білдіреді, сыни тұрғыдан бағалау 10.1.4.3- аудио және видеосуреттер әртүрлі жанрдағы материалдар қойылған сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	10.2.3.1 ғаламтор, энциклопедиялар, журналдар, оқулықтар, ғылым алынған деректерді дәлелдік авторына сілтеме жасау; 10.2.4.2 әртүрлі стильдер тақырыбын, қызметін, құрылым ерекшелігін салыстыру
	Жазылым	10.3.2.1 жанрлық және стильдік сай тілдік құралдарды орындайтын мақала ;і болатын үзік, мәтін (басы, жалғасы), шығармашылық көлемі 160 сөз
	Әдеби тіл нормасы	10.4.4.3 сабақтас құрмалас мағыналық түрлерін ажыратып қолдану; 10.4.4.4 аралас құрмалас сөз жолдарын білу, қолдану
4-тоқсан		
Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік	Тыңдалым және айтылым	10.1.4.1 коммуникативтік жетілік сөздер мен ғылыми терминдерді диалогке қатысу
	Оқылым	10.2.3.1 ғаламтор, энциклопедиялар, журналдар, оқулықтар, ғылым алынған деректерді дәлелдік авторына сілтеме жасау
	Жазылым	10.3.2.1 жанрлық және стильдік сай тілдік құралдарды орындайтын мақала жазу

Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану		10.3.6.1 жазба жұмысы бөліктерге бөлу, түзетулер е
	Әдеби тіл нормасы	10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің ережесіне сай қолдану
	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойы сұрақтарға болжаммен жауап салыстыру; 10.1.4.1 қоғамдық-сая коммуникативтік жағдаятқа мен фразаларды таңдау, ор дайындау және қорғау
	Оқылым	10.2.3.1 ғаламтор, энци журналдар, оқулықтар, ғы алынған деректерді дәлел авторына сілтеме жасау
	Жазылым	10.3.4.1 белгілі компози болатын үзік, мәтіннің үзі жалғасы), шығармашылық ж 160 сөз
	Әдеби тіл нормасы	10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің ережесіне сай қолдану

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
55-қосымша
Қазақстан Республика
және ғылым Минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
692-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. "Орыс тілі" пәнін оқытудың мақсаты - адам қызметінің түрлі салаларында өмірлік тапсырмаларды шешу үшін алынған білімді, дағдыларды және қабілеттерді пайдалана алатын шығармашыл, белсенді тұлғаның дамуы.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) орыс тілінің ұлттық – мәдени ерекшелігі туралы идеяларды қалыптастыру;

2) әртүрлі елдердің тілдері мен мәдениеттеріне төзімділікпен қарауды қалыптастыру;

3) тілдік фактілерді анықтау, бағалау, іріктеу, талдау және топтастыру дағдыларын қалыптастыру;

4) оқуға арналған ақпаратты іздеуге, зерттеуге арналған оқылымды, оқылған ақпаратты өңдеуді білу;

5) орфоэпиялық, емле, пунктуация және стилистикалық сауаттылықты жақсарту, орыс тілінің нормалары мен ережелеріне сәйкес синтаксистік құрылымдарды құру дағдылары мен қабілеттерін қалыптастыру;

6) табысты диалогтық қарым-қатынастың дағдыларын жетілдіру, әртүрлі салаларда талқылау және коммуникативтік жағдайларды білуді қалыптастыру;

7) түрлі сөйлеу жанрларында ауызша және жазбаша монолог құру дағдыларын дамыту және жетілдіру;

8) азаматтыққа және патриотизмге тәрбиелеу, қоғамдағы табысты әлеуметтендіруге ықпал ететін мәдени құбылыс ретінде тілге деген саналы көзқарасын қалыптастыру.

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) лексиканы байыту және сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту;

2) тіл арқылы өзара әрекеттесу мен өзара түсінушілік қабілеттерін дамыту;

3) мәтіндерді дұрыс және мазмұнды оқу дағдыларын дамыту, негізгі және екінші, анық және жасырын ақпаратты таба отырып, қорытындыларды тұжырымдауға үйрету;

4) байланыстырып сөйлеуді дамыту (ортофизикалық түрде дұрыс айтылу, диалогтық және монологтық сөйлеу);

5) тілдің дыбыстық құрамын меңгеру негізінде сауаттылық дағдыларын дамыту, грамматика туралы негізгі ақпараттарды қалыптастыру;

6) оқу іс-әрекетіндегі дағдыларды дамыту, орындалатын жұмысқа қызығушылығын қалыптастыру, өз жұмысына жауапты қарауға үйрету;

7) эмоционалдық-еріктік саласын дамыту, өзін-өзі басқару дағдыларын қалыптастыру, шыдамдылық пен төзімділік, өз сезімдерін қоғамдық жағымды қабілеттер арқылы жеткізу мүмкіндіктерін ашу.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Оқу процесін ұйымдастыру білім алушының оқытудың төменгі уәждемесі, сөйлеудің жалпы дамымауы, когнитивтік және эмоционалдық-еріктік саласының, ұсақ моторикасының жетілмегендігі тәрізді психологиялық сипаттамаларын ескереді.

6. "Орыс тілі" пәнін меңгеру барысында білім алушылар келесідей тапсырмаларды орындағанда қиындықтарға тап болады:

- 1) терең шоғырлануды талап ететін бір бағытта жалғастырылған жұмыстарды (композициялар, шығармашылық жұмыстар, емтихандар, эсселер, диктанттар);
- 2) өзара байланысты тапсырмаларды қамтитын жаттығуларды;
- 3) топтық жұмыста;
- 4) арнайы терминологияны қолдануда (эпитет, метафора, кейіптеу);
- 5) тәрбие жұмысында өз ойларын қалыптастыру;
- 6) жеке сөздердің мағынасын, жаттығуларға арналған тапсырмаларды түсінуде;

7. Орыс тілін табысты меңгерту тәсілдері:

- 1) орыс тілін оқытудағы коммуникативтік тәсіл - білім алушылардың ауызша және танымдық белсенділігін арттырады;
- 2) жеке тәсіл - ұжымдық, фронталдық және топтық қызмет түрлері арқылы білім алушының даму сипаттамаларына, мүмкіндіктеріне және даму деңгейіне сәйкес оқыту іс-шараларын ұйымдастыруды көздейді;
- 3) ойындық тәсіл - зияткерлік дидактикалық ойындарға қызығушылық тудыратын табиғи қызығушылыққа негізделіп, зерттелетін пәнге оңтайлы оқыту уәждемесін дамытады;
- 4) тұлғалы-бағыттық тәсіл - білім алушылардың жеке тұлғалық жан-жақты дамуын қалыптастыруға, оның жеке қажеттіліктері мен мүдделерін ескере отырып, шығармашылық күштерін толық ашуға бағытталады.

8. Оқытудың тиімді әдістері:

- 1) көрнекілік әдістер - теориялық материалды неғұрлым табысты түсінуге ықпал жасап, есте сақтауға үлес қосатын әр түрлі анализаторлардың жұмысын жандандырады (көрсетілім, демонстрация, байқау);
- 2) әңгімелесу әдісі - логикалық бірізді дағдыларды қалыптастыруға мүмкіндік береді, дәйекті ойларға жетелейді, есте сақтау мен сөйлеуді дамытады, бағдарламалық материалдарды меңгерудегі қиындықтарды анықтаудың жақсы диагностикалық құралы болады;
- 3) ойын әдістері - оқу іс-әрекеттерін ынталандыруға және тұрақтандыруға, белсенді іс-шараларды ұйымдастыруға, бір іс-әрекеттен екіншісіне көшуге мүмкіндік береді;
- 4) көшіріп жазу әдісі - механикалық есте сақтау негізінде материалды түсініп, сауатты жазуды меңгерудің қажетті шарты ретінде қарастырылады;
- 5) түсіндірме жұмысы - ұйымдастыру қабілетінің дамуына, өзін-өзі бақылауға, оқушылардың назарын аударуға ықпал етеді;

6) үлкен және қиын ақпараттарды қабылдау үшін білім беру материалын мөлшерлеп, бөліктерге бөліп беру мұғалімге ақпараттың оқылуын қадағалауға, білімдегі кемшіліктерді уақытылы түзетуге мүмкіндік береді;

9. "Орыс тілі" пәні бойынша бағдарлама материалын табысты меңгеру шарттары:

1) білім алушының жеке психологиялық ерекшеліктерін ескеру;

2) сабақта сабырлы және іскерлік ортаны, мейірімділік және өзара түсіністік ахуалын қалыптастыру;

3) әр оқушыға оқуы үшін қолайлы жағдай жасау;

4) танымдық процесті белсендету: назарын, есте сақтауын, ойлауын, қиялын, қабылдауын;

5) көру тіректерін пайдалану (диаграммалар, суреттер, кестелер, кластерлер, иллюстрациялар);

6) сабаққа екі жаңа ұғымды кіргізуден аспау;

7) өз бетінше өзінің және басқалардың қателерін табу арқылы білім алушылардың өзін-өзі бақылауын дамыту;

8) жаңа материалды зерделеу үшін оңтайлы жылдамдықты пайдалану, негізгі білім мен білік дағдыларын дамыту үшін жеткілікті уақыт бөлу.

10. Заманауи педагогикалық технологиялары оқушыларды табысты оқытуға көмектеседі:

1) сараланымдық технология - оқушылардың әртүрлі топтарына бірдей көзқарасты болдырмайды, ынталандыру деңгейін жоғарылатады, оқуда қиындықтары бар білім алушыларға аз жүктемелі жағдайлар жасайды, әр оқушының ерекше қажеттіліктерін ескереді;

2) "Сыни ойлауды дамыту" технологиясы - мәтінмен жұмыс жасауға бағытталып, оқу дағдыларын дамытады: ақпаратты бекіту және қорытындылау; мазмұнын бағалау және тұжырымдау; ақпаратты түсіндіру және синтездеу; мәтіннің мазмұнын, тіл ерекшеліктерін және құрылымын талдау;

3) компенсаторлық технология - білім алушыларға деген сүйіспеншілікке (қамқорлық, адамгершілік қарым-қатынас, жылулық және тазалық); қиындықтары және проблемаларын түсінуге; барлық кемшіліктеріне қажетті көмек көрсету, өзін-өзі реттеу элементтерін үйретуге бағытталады;

4) ақпараттық-коммуникативтік технологиясы - ақпаратты іздестіруді, жинауды және онымен жұмыс істеуді; ақпаратпен алмасуды; жұмысты жетілдіруді, интернет ресурстарды, жабдықтар мен қосымшаларды кеңінен пайдалануды; сапаны арттыруды қарастырады.

11. Пәнді оқытудың техникалық құралдары: дербес компьютер, электрондық оқулықтар, электронды проектор, электронды көшірме тақтасы; адам дауысының аудио жазбасы, әндер, музыка, табиғат дыбыстары, телевизиялық фильмдер, фильмдер, аудио және бейне жазбалар.

12. Формативті және суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) білім алушылар үшін қолжетімді болуын ескере отырып, тапсырмалардың көлемі мен күрделілігін айқындау;

2) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

3) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы кезеңмен (қадаммен) орындауға мүмкіндік беретін, қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдетуге;

4) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін есіне салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

5) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайтуға.

3-тарау. "Орыс тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

13. "Орыс тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

3) 7-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты;

6) 10-сынып – аптасына 1 сағатты, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

14. "Орыс тілі" оқу пәнінің мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады, бөлімшелер күтілетін нәтижелер түрінде ұсынылған әр сыныптың оқу мақсаттарын қамтиды..

15. Бағдарлама мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) тыңдалым мен айтылым;

2) оқылым;

3) жазылым;

4) тіл нормаларын сақтау.

16. "Тыңдалым мен айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) мәтін мазмұнын түсіну;

2) негізгі ойды анықтау;

3) тыңдалған материалды қайталап айту;

4) оқиғаны болжау;

- 5) диалогқа қатысу;
- 6) тыңдалған материалды бағалау;
- 7) монолог құру.

17. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) ақпаратты түсіну;
- 2) мәтіннің құрылымдық бөліктері мен негізгі ойды анықтау;
- 3) оқылған мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктерді қолдана білу;
- 4) мәтін түрлері мен стилдерін анықтау;
- 5) сұрақтар қою және бағалау;
- 6) оқылым түрлерін қолдану;
- 7) әртүрлі ақпарат көздерінен ақпарат алу;
- 8) мәтіндерге салыстырмалы талдау.

18. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) жоспару құру;
- 2) тыңдалым, оқылым және аудиовизуалды материалды мазмұндау;
- 3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
- 4) әртүрлі мәтін түрлері мен стилдерін қолдану;
- 5) эссе жазу;
- 6) шығармашылық хат;
- 7) мәтіндерді редакциялау.

19. "Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі" келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) орфографиялық нормаларды сақтау;
- 2) лексикалық нормаларды сақтау;
- 3) грамматикалық нормаларды сақтау;
- 4) пунктуациялық нормаларды сақтау.

20. 5 -сыныпқа арналаған "Орыс тілі" пәнінің базалық мазмұны:

1) айтылым және тыңдалым: басты ақпаратты анықтау, тақырыптар мен негізгі ойды анықтауда сұрақтарға сүйену, хабарлама, сипаттау, мәтінді мазмұндау, мәтіннен үзінді бойынша мәтін мазмұнын болжау, диалог-сауалнамаға қатысу, "айтушыдан" "тыңдаушыға" ауысу, "ұнайды/ұнамайды", "дұрыс/бұрыс" дауыстап айтуды бағалау, белгілі бір түрін айту, көрнекі материалдарға сүйену;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндер, мәтіннің мазмұны мен құрылымы негізінде негізгі ойды анықтау, сөздің тура және ауыспалы мағынасы, синонимдер, антонимдер, омонимдер, көп мағыналы сөздер, сипаттау, хабарлау, талқылау, кітаби және сөйлеу стилі, хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік,

өлең, ертегі, сұрақтар құрастыру, таныса оқу, нақты тапсырмаларға арналған ақпаратты табу, тақырыптар мен әртүрлі мәтіндердің композициясын салыстыру;

3) жазылым: қарапайым жоспар, мәтіннің негізгі мазмұны, ақпаратты сурет түрінде ұсыну, көркем және ауызекі сөйлеу стилдерінде хабарлау және сипаттау, мақсатты аудиторияны есепке алу, эссе-хабарлама, эссе-талқылау, шығармашылық жұмыстар (50-70 сөз), кейіпкердің орнына өзін қою, сөздіктің көмегімен орфографиялық қателерді түзету, сөйлемдерді редакциялау;

4) тіл нормаларын сақтау: сөздің түбіріндегі дауысты және дауыссыз дыбыстар, НЕ сөзінің зат есімдермен, сын есімдермен, болымсыз есімдіктермен, етістіктермен, сондай-ақ сөздің әртүрлі бөліктерінде жалғаулармен, тура және ауыспалы мағынамен, синонимдермен, антонимдермен, омонимдермен қолданысы және көп мағыналы сөздер, кірме сөздер, эмоционалдық-бейнелі сөздер, гиперболалар, эпитеттер, теңеулер, родтағы, түр мен септіктегі атау тұлғадағы сөз таптары, сөйлеудегі және қаратпа сөздегі тыныс белгілер, жай сөйлемдердегі, бірыңғай мүшелердегі, сондай-ақ сөйлемнің бірыңғай мүшелеріндегі жалпылауыш сөздердегі сызықша.

21. 6-сыныпқа арналаған "Орыс тілі" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: негізгі және қосымша ақпарат, тірек сөздердің көмегімен негізгі ойды анықтау, толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, тірек сөздер бойынша оқиғаның дамуын болжау, ұсынылған тақырып бойынша диалогқа қатысу, тыңдалынған материалды мазмұнына, құрылымына, сөз логикасына бағалау, жоспар, сұлба, иллюстрациялар, жарнама роликтеріне сүйене отырып талқылау элементтері бар сипаттама және хабарлама сипатындағы монолог, орфоэпиялық нормаларды сақтау;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпарат, белгілі және белгісіз ақпараттарды табу, негізгі ойды анықтау, құрылымдық бөліктерін анықтау және мәтін құраудың мәнін түсіндіру, фразеологизмдер, қаратпа сөздер, сөйлемнің бірыңғай мүшелері, сұраулы және лепті, бұйрықты сөйлемдер, сипаттау, талқылау, хабарлау, мінездеме беру, публицистикалық және көркем стилдегі мәтіндердің (өлең, ертегі, әңгіме, қолжазба, репортаж, сұхбат) сипаты, хабарлама, талқылау, мінездеме, публицистикалық және көркем стилдегі мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері (мәтіннің өзектілігін, құндылығын, сапасын және пайдасын бағалайтын сұрақтар құрастыру, танысу және пікір білдіре оқу, әртүрлі ақпарат көздерінен ақпарат табу, әртүрлі көзқарасты анықтау, құрылымдық ерекшеліктерін ескере отырып әртүрлі мәтіндердің (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру;

3) жазылым: қарапайым және күрделі жоспар, хабарлама-мәтіндер, сипаттама-мәтіндерді 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде ұсыну, мәтіндерді публицистикалық және көркем стилде (өлең, ертегі, әңгіме, қолжазба, репортаж, сұхбат) сипаттау, хабарлау, талқылау, эссе-хабарлама, эссе-талқылау, эссе-сипаттама, шығармашылық жұмыстар (70-90 сөз), орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау;

4) тіл нормаларын сақтау: Ъ және Ь белгілерін ажырату, күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік есімдік, сондай-ақ приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтары, фразеологиялық тіркестер, метафоралар, кейіптеу, риторикалық фигуралар, антитеза, перифраз, сан есімдердің, сын есімдердің, есімдіктердің септелуі, сын есімдер мен үстеулердің салыстырмалы түрі, кірме конструкциялары бар сөйлемдердің, төл сөздер мен төлеу сөздердің тыныс белгілері.

22. 7-сыныпқа арналаған "Орыс тілі" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: негізгі және қосымша ақпарат, тірек сөздердің көмегімен негізгі ойды анықтау, жағын ауыстырып толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, тірек сөздер бойынша оқиғаның дамуын болжау, диалогқа және дәлел келтіруге қатысу, тыңдалынған материалды өз көзқарасы тұрғысынан бағалау, материалдың мазмұнына, құрылымына, мазмұнының логикасына, жоспар, сұлбалар, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 шағын тақырыптан тұратын аргументтелген монологқа (сипаттау, хабарлау, талқылау) назар аударуға арналған тілдік құралдарды қолдану;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндер, негізгі және қосымша ақпаратты, негізгі ойды ашатын құрылымдық бөлімдерін және олардың элементтерін (сөйлем, абзацтар) табу, мәтіндегі жекелеген сөздер мен ойлардың анық және астарлы (мәтін ішіндегі) мәні, паронимдер, кіріспе сөздер, қайталаулар, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібі, мәтіндердің аралас түрлері, сипаттық белгілері, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар), қорытындылар негізінде әртүрлі сұрақтар сұрақтар құрастыру, оқылым түрлері, соның ішінде іздестіру, дерек пен пікірлерді шектеу, композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктері, мақсаттары мен мақсатты аудиториясы (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар);

3) жазылым: қарапайым және күрделі жоспар, хабарлама-мәтіндер, сипаттама-мәтіндер мен талқылама-мәтіндерді жағын ауыстырып, толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, сұлбалар, кестелер, диаграммалар, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтіндер, талқылау элементтері бар хабарлама-мәтіндер, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі мәтіндері (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар), өз пікірін білдіру, эссенің түрлері, аргументтелген эссе, шығармашылық жұмыстар (90-110 сөз), белгілі бір әлеуметтік рөлі мен тілдік тәртібін таңдау, мәндік, деректік, логикалық кемшіліктерін түзету, мәтінді редакциялау, жекелеген сөйлемдердің немесе мәтін үзінділерінің құрылымын өзгерту;

4) тіл нормаларын сақтау: ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстылар және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғаулары, әр сөз таптарының жұрнақтары, паронимдер, терминдер, аллегория, инверсия, анафора, етістік және оның түрлері, көмекші сөздер, етістік нормалары, дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілері.

23. 8-сыныпқа арналаған "Орыс тілі" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: ашық және жасырын (мәтін ішінде) ақпарат, айтылым мақсаты, мәтіннің құрылымдық элементтері мен мақсатты аудитория негізінде негізгі ойды анықтау, бет әлпетін өзгерте отырып және бастапқы мәтін құрылымын сақтай отырып, әртүрлі сөйлеу типтеріндегі мәтіндердің мазмұнын баяндау, басталуы бойынша мазмұнын болжау, пікірталасқа қатысу, аргументация, қорытындылар, тыңдалған материалды назар аудару үшін тілдік құралдарды пайдалану және мазмұны, баяндаудың құрылымы мен логикасы, мақсатты аудиторияға сәйкестігі тұрғысынан бағалау, оқу ақпараты шегінде кемінде 2 шағын тақырыптан тұратын дәлелді монолог (сипаттау және хабарлау, сендіру элементтерімен талқылау);

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпарат, ауызша сөйлеудің жазбаша түрлерінің ерекшеліктері, ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты табу, негізгі ойды ашатын мәтін құрылымының ерекшеліктері, мәтіндегі жекелеген сөздердің, сөз тіркестері мен сөйлемдердің мағынасы, эмоциональдық-бейнелі және кәсіби сөздер, неологизмдер, лексикалық үйлескен окказионализмдер, мәтіндердің аралас түрлері, сипаттық белгілері, публицистикалық, сөйлеу, ғылыми, ресми-іскери стилдердің (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумдағы пікірлер) тілдік және жанрлық ерекшеліктері, оқылған мәтін

негізінде сұрақтар мен өз идеяларын қалыптастыру, деректер мен пікірлерін шектеу, оқылымның түрлері, соның ішінде түрлі дереккөздерден ақпараттарды зерттеу, табу және синтездеу, оның өзектілігін, қарама-қайшылығын, анықтылығын анықтау, композициялық, тілдік (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумдағы пікірлер) мақсаттар мен мақсатты аудиторияны ескере отырып әртүрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру;

3) жазылым: цитаттық жоспар (қарапайым және күрделі), жағын ауыстырып, аралас мәтіндердің мазмұнын толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, суреттер, сұлбалар, кестелер, диаграммалар және керісінше түрінде бөлікке бөлінбеген мәтіндердегі ақпараттарды, талқылау элементтері бар сипаттама- мәтіндер, сипаттау элементтері бар хабарлама-мәтіндер, публицистикалық, ресми-іскери және ғылыми, ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумдағы пікірлер) ұсыну, эссенің түрлері, соның ішінде академиялық, шығармашылық жұмыстар (110-130 сөз), мазмұны бойынша үйлескен үзінді/мәтін үзінділері, мағыналық, деректік, логикалық, стилистикалық кемшіліктерді түзету, мәтінді редакциялау, мәтіннің құрылымын өзгерту;

4) тіл нормаларын сақтау: омонимдік, дара және көмекші сөз таптары, кәсіби сөздер, терминдер, неологизмдер, инверсия, градация, сөйлемнің дара мүшелері, сөйлем мүшелерін, нақыл сөздерді, сондай-ақ толымсыз сөйлемді анықтайтын тыныс белгілер.

24. 9-сыныпқа арналаған "Орыс тілі" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мәтіндегі негізгі және бөлшек ақпарат, тыңдалған мәтінге сыни көзқарас, тақырыпшалар негізінде негізгі ойды анықтау, тыңдалған мәтінге өз қарым-қатынасын айту, ақпаратқа шығармашылық интерпретациясы бар аралас түрдегі мәтіндерді мазмұндау, мәтіннің соңы бойынша мазмұнын болжау, пікірталасқа қатысу, түрлі көзқарас тұрғысынан синтездеу, тыңдалған материалды сөйлеу нормалары тұрғысынан бағалау, материалдың мазмұны, құрылымы, мазмұндау логикасы, өз пікірін білдіру, оқу, қоғамдық-саяси және әлеуметтік-мәдени салалар шеңберінде кемінде 2 тақырыпшадан тұратын ашық аргументтелген монолог (берілген тақырыпты талқылау, сендіру), нақты жағдайларда сөйлеу нормаларына сәйкес сөйлеу үлгілерін қолдану;

2) оқылым: тұтас және тұтас емес мәтіндердің негізгі ақпараты, сөйлеудің жазбаша формасының ерекшеліктері, ашық және жасырын (ішкі мәтін) ақпаратты

алу, негізгі ойды ашатын мәтін құрылымының ерекшеліктері, мәтіндегі жеке сөздердің, сөз тіркестерінің және сөйлемдердің, эмоционалды-баян және кәсіби сөздердің, неологизмдердің мағынасын, лексикалық үйлесімділікті ескере отырып, аралас мәтін түрлері, сипаттамалық белгілер, тілдік және жанрлық ерекшеліктері журналистік, ауызша, ғылыми, ресми-іскерлік стильдер (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, шолу, хабарлама, өмірбаян, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, Блогтағы, чаттағы, форумдағы түсініктемелер), оқылған мәтін негізінде сұрақтар мен өз идеяларын тұжырымдау, факт пен пікірді ажырату, оқудың әртүрлі түрлері, соның ішінде әр түрлі көздерден ақпаратты қарау, алу және синтездеу, мәтінді түсіндіру, композициялық, тілдік (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, шолу, жолдау, сипаттама, өмірбаян, аннотация, реферат, баяндама, блогта, чат, форум);

3) жазылым: цитаталық жоспар (күрделі), мәтіндер мазмұнын баяндау, тыңдалған/оқылған мәтіндер синтезі, суреттер, схемалар, кестелер, диаграммалар түрінде тұтас мәтіндердің ақпаратын ұсыну және керісінше, пайымдау элементтері бар сипаттама мәтіндер, пайымдау элементтері бар сипаттама мәтіндер, сипаттау элементтері бар баяндау, публицистикалық, ресми-іскерлік, ғылыми және ауызекі стильдегі мәтіндер (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, шолу, жолдау, мінездеме, өмірбаян, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, Блогтағы, чаттағы, форумдағы түсініктемелер), әртүрлі эссе түрлері, оның ішінде аргументативті, шығарма-миниатюралар (130-150 сөз), мәтіннің мағыналық, нақты кемшіліктерін түзету;

4) тіл нормаларын сақтау: сөйлеудің омонимдік дербес және қызметтік бөліктері, терминдер, неологизмдер, сөйлемнің жеке мүшелері, сөйлемнің нақты мүшелері, дәйексөз кезінде тыныс белгілері.

25. 10-сыныпқа арналаған "Орыс тілі" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мәтіннің негізгі және толық ақпараты, естігенге сыни көзқарас білдіру, негізгі ойды анықтау негізінде микротемалар, естігенге өз көзқарасын білдіру, бет-әлпетінің өзгеруімен және ақпаратты шығармашылық интерпретациялаумен аралас типтегі мәтіндердің мазмұнын қайталау, мәтіннің финалы бойынша мазмұнды болжау, полемикаға қатысу, әртүрлі көзқарастардың синтезі, материалды баяндаудың нормативілігі, мазмұны, құрылымы, логикасы тұрғысынан тыңдалған материалды бағалау, өз пікірін білдіру, оқу және әлеуметтік-мәдени салалар шегінде кемінде 2 шағын тақырыпты қамтитын толық дәлелді монолог (берілген тақырыпқа пікір айту, сендіру), нақты жағдайда сөйлеу нормаларына сәйкес сөйлеу тәртібінің моделін пайдалану;

2) оқылым: мәтіндердің ашық және жасырын (ішкі мәтіні) ақпараты, мәтіндегі ақпаратты басқа дереккөздердің /жеке тәжірибелердің ақпаратымен байланыстыру, негізгі ойды жеткізудегі мәтін құрылымының ерекшеліктері мен рөлін анықтау, қысқартулар, ирония, төмендету, сөз тіркестерін асыра айту, мәтін түрлері, сипаттамалары, әр түрлі жанрдағы, стильдегі және ішкі тақырыптағы мәтіндердің тілдік ерекшеліктері (саяхат туралы есеп), сұрақтар мен идеяларды тұжырымдау, мәтін мазмұнын түсіндіру, оқудың әртүрлі түрлері, соның ішінде қарау, жоспар құру, тезистер, конспекттер, әр түрлі көздерден ақпарат алу және синтездеу, алынған ақпарат негізінде тұжырымдар, өз пікірін білдіру, стилистикалық ерекшеліктерді, әртүрлі мәтіндердің композициялық, тілдік және жанрлық ерекшеліктерін салыстыру, автордың мақсатын, мақсатты аудиториясын және ұстанымын ескеру (сапар туралы есеп);

3) жазылым: жоспардың әртүрлі түрлері, оның ішінде дәйексөз, тезис, мәтін мазмұнын баяндау, тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалдың ақпаратты синтезі, сілтемелерді, гиперсілтемелерді, пайымдау элементтері бар сипаттау мәтіндерін, тиісті стильдерді пайымдау элементтері бар баяндау мәтіндерін (сапар туралы есеп) пайдалана отырып, презентация түрінде ақпаратты ұсыну, мәселелердің бір жағын қарастыра отырып, әртүрлі эссе түрлері, миниатюра шығармалар (150-170 сөз), белгілі бір композициялық элементтер болып табылатын мәтіннің фрагменті/фрагменттері (әңгіменің басталуы, жалғасы), мәтіндегі кемшіліктерді түзету;

4) тіл нормаларын сақтау: орфографиялық нормалар, стилистикалық бояма сөздер, аббревиатура, парцелляция, құрмалас сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары (шылаулар мен шылаулы сөздер), жай, күрделенген жай және құрмалас сөйлемдердегі тыныс белгілер.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

26. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

27. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым және айтылым" бөлімі:

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 - сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
1.1 Мәтін мазмұнын түсіну	5.1.1.1 мәтіндегі басты ақпаратты анықтай отырып,	6.1.1.1 негізгі және қосымша ақпаратты ажырату;	7.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша, белгілі және белгісіз	8.1.1.1 "Мәтін ішінде" терминінің мағынасын	9.1.1.1 "мәтін тақырыбы", "мәтін идеясы" терминдерінің	10.1.1.1 "мәтін тақырыбы", "мәтін идеясы" терминдерінің

	негізгі мазмұнын түсіну	6.1.1.2 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну	ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну	түсіндіру, мәтіннен ішкі мәтінді табу; 8.1.1.2 мәтіндегі ашық және жабық (мәтін ішіндегі) ақпаратты анықтай отырып, мәтіннің мазмұнын түсіну	мағынасын түсіндіру; 9.1.1.2 мәтіндегі ашық және жабық (мәтін ішіндегі) ақпаратты анықтай отырып, мәтіннің мазмұнын түсіну	
1.2 Негізгі ойды анықтау	5.1.2.1 сұрақтарға сүйене отырып тақырыпты анықтау	6.1.2.1 тірек сөздер, сөз тіркестері арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.2.1 "мәтіннің құрылымдық элементтері" ұғымын түсіндіру; 7.1.2.2 құрылымына сүйене отырып негізгі ойды анықтау	8.1.2.1 "мақсатты аудитория" ұғымын түсіндіру, мақсатты аудиторияға мысалдар келтіру; 8.1.2.2 мәтіннің құрылымдық элементтері мен мақсатты аудиториясы негізінде негізгі ойды анықтау	9.1.2.1 "шағын тақырып" ұғымын түсіндіру, мысалдар келтіру; 9.1.2.2 тақырыпшалар негізінде негізгі ойды анықтау	
1.3 Тыңдал ған материалды мазмұндау	5.1.3.1 қарапайым жоспар бойынша мәтіндердің мазмұнын (баяндау, сипаттау) толық баяндау	6.1.3.1 3-ші тұлғадан алынған мәтіндердің мазмұнын (баяндау, сипаттау) толық, қысқаша (түйінді сөздер, сөз тіркестері негізінде) баяндау	7.1.3.1 мәтінді өзгерте толық, іріктеп қысқаша, мазмұндау (хабарлау, сипаттау және талқылау)	8.1.3.1 тіл түрін анықтау; 8.1.3.2 тірек схемасын қолдана отырып, мәтін элементтерін, құрылымын анықтау; 8.1.3.3 мәтіннің бастапқы құрылымын сақтай отырып, жағын өзгертіп мәтінді сөйлеу түрлерін қолданып мазмұндау	9.1.3.1 аралас типтегі мәтіндердің мазмұнын қайталау	
1.4 Оқиғаны болжау	5.1.4.1 мәтіннің үзіндісі бойынша мазмұнды болжау	6.1.4.1 тірек сөздер бойынша сюжеттің дамуын болжау	7.1.4.1 мәтіндегі негізгі ойға қарай мазмұнды болжау	8.1.4.1 мәтін басталуы бойынша мазмұнды болжау	9.1.4.1 мәтін атауы бойынша мазмұнды болжау	
1.5 Диалогқа қатысу	5.1.5.1 сөйлеушіден "тыңдаушы" позициясын өзгерте отырып диалог-сауалға қатысу	6.1.5.1 ұсынылған тақырып бойынша пікірлерін алмаса отырып диалогқа қатысу	7.1.5.1 "мәтін мәселесі" терминінің мағынасын түсіну, автордың бастапқы мәтінде көтерген мәселесін табу; 7.1.5.2 өз көзқарасын білдіре отырып, ұсынылған проблема бойынша диалогқа қатысу	8.1.5.1 "пікірталас" терминінің мағынасын түсіндіру, өз көзқарасыңыздың пайдасына дәлелдер таба білу; 8.1.5.2 ұсынылған мәселе бойынша пікірталасқа қатысып, өз	9.1.5.1 талқылаудың этикалық нормаларын түсіну және сақтау; 9.1.5.2 пікірталасқа қатысу, өз тұжырымдарын дәлелдеу, қарсыласты өз (а) ұстанымының дұрыстығына	

				пікірлерін дәлелдей алу	сендіру, қорытынды жасау	с
1.6 Тыңдалған материалды бағалау	5.1.6.1 "ұнайды" - "дұрыс" және "ұнамайды" "дұрыс емес" ұғымдарын ажырату 5.1.6.2 "аргумент", "аргументтеу" терминдерінің мағынасын түсіндіру; 5.1.6.3 өз позициясын дәлелдей отырып, "ұнайды/ұнамайды", "дұрыс/дұрыс емес" позициясымен сөйлеген сөзді бағалау	6.1.6.1 "сөйлеу, сөйлеудің мазмұны" ұғымдары не қамтитыны туралы түсініктің болуы; 6.1.6.2 "логика", "сөйлеу құрылымы" терминдерінің мағынасын түсіну; 6.1.6.3 тыңдалған материалды мазмұны, құрылымы және материалды мазмұндау логикасы тұрғысынан бағалау	7.1.6.1 назар аудару үшін қолданылатын тілдік құралдар туралы ұғымның болуы; 7.1.6.2 тыңдалған материалды тілдік құралдардың мазмұны және оларды назар аудару үшін пайдалану тұрғысынан бағалау, материалдың құрылымы мен логикасы	8.1.6.1 тыңдалған материалды тілдік құралдардың мазмұны және оларды назар аудару үшін пайдалану тұрғысынан бағалау, құрылымы мен логикасы	9.1.6.1 сөйлеу қарқыны туралы түсінікке ие болу, сөйлеудің оңтайлы қарқынын таңдай білу; 9.1.6.2 сөйлеу қарқыны мен мақсатты аудиторияның сәйкестігі тұрғысынан тыңдалған материалды бағалау	10
1.7 Монолог құру	5.1.7.1 сөздердің түрлерін ажырата білу; 5.1.7.2 мәлімдеменің құрылымдық элементтерін атау; 5.1.7.3 көрнекі материалдарға сүйене отырып, нақты құрылымы бар белгілі бір типтегі мәлімдемені дәйекті түрде құру; 5.1.7.4 орфоэпиялық нормаларды сақтау	6.1.7.1 монолог пен диалогты ажырату; 6.1.7.2 сөйлеу түрлерін ажырату; 6.1.7.3 жоспарға, схемаға, иллюстрацияларға, жарнамаларға сүйене отырып, ойлау элементтерімен сипаттамалық немесе баяндық сипаттағы монолог құру; 6.1.7.4 орфоэпиялық нормаларды сақтау	7.1.7.1 сөйлеу түрлерін ажырату; 7.1.7.2 "шағын тақырып" ұғымын түсіндіру, мысалдар келтіру; 7.1.7.3 жоспар, сұлба, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 тақырыпша дан тұратын дәлелді монолог құру (сипаттау, хабарлау, талқылау); 7.1.7.4 орфоэпиялық нормаларды сақтау	8.1.7.1 "микротема", "мақсатты аудитория" ұғымдарын түсіндіру, мақсатты аудиторияға мысалдар келтіру; 8.1.7.2 мақсатты аудиторияны ескере отырып, оқу ақпараты шегінде кемінде 2 шағын тақырыпты қамтитын толық дәлелді монолог (сипаттау және баяндау элементтерімен пайымдау, сендіру) құру; 8.1.7.3 нысаналы аудиторияны ескере отырып, оқу ақпарат шегінде 2 шағын тақырыпты қамтитын толық	9.1.7.1 объяснять понятия "речевые нормы", "модель речевого поведения"; 9.1.7.2 "әлеуметтік-мәдени сала", "блог", "бұқаралық ақпарат құралдары" ұғымдарын түсіндіру; 9.1.7.3 мақсатты аудиторияны ескере отырып, бұқаралық ақпарат құралдарының блогтары мен хабарламалары негізінде кемінде 2 шағын тақырыпты қамтитын толық дәлелді монолог (сипаттау және баяндау элементтерімен пайымдау, сендіру) құру;	10

			дәлелді монолог (сипаттау және баяндау элементтерімен пайымдау, сендіру) құру; 8.1.7.4 орфоэпиялық нормаларды сақтау	9.1.7.4 орфоэпиялық нормаларды сақтау	мәтіндік қолдану

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 - сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
2.1 Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 "тұтас мәтіндер", "тұтас емес мәтіндер" терминдерінің мағынасын түсіндіру, тұтас және тұтас емес мәтіндерді ажырату; 5.2.1.2 тақырыпты анықтай отырып, үздіксіз және толық емес мәтіндердің негізгі ақпаратын түсіну	6.2.1.1 белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну	7.2.1.1 басты және қосымша ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну	8.2.1.1 жазбаша сөйлеу формасының ерекшеліктерін түсіндіру; 8.2.1.2 ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну (соның ішінде жазбаша сөйлеу түрлерінің ерекшеліктері)	9.2.1.1 "мәтін ішінде" терминінің мағынасын түсіндіру, мәтіннен ішкі мәтінді табу; 9.2.1.2 мәтіндегі ақпаратқа басқа дереккөздерден алынған ақпаратқа/жеке тәжірибеге сүйене отырып бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты түсіну	10.2.1.1 мәтін ішіндегі ақпаратқа басқа дереккөздерден алынған ақпаратқа/жеке тәжірибеге сүйене отырып бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты түсіну
2.2 Мәтіннің құрылымдық бөлігін және негізгі ойды анықтау	5.2.2.1 мәтін композициясын шығарма композициясынан ажырату; 5.2.2.2 мазмұны мен композициясы негізінде негізді ойды анықтау	6.2.2.1 мәтіннің құрылымдық элементтерін атаңыз; 6.2.2.2 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және мәтіннің құрылу мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау	7.2.2.1 құрылымдық бөліктерін анықтай отырып және мәтіннің құрылу мәнін түсіндіре отырып негізгі ойды анықтау (сөйлемдер, абзацтар), мәтін құрылысының мағынасын түсіндіру	8.2.2.1 негізгі ойды ашатын құрылымдық бөліктерін және олардың элементтерін (сөйлемдер, абзацтар) анықтау	9.2.2.1 негізгі ойды ашатын мәтін құрылымының ерекшеліктерін анықтау	10.2.2.1 мәтін ішіндегі ақпаратқа басқа дереккөздерден алынған ақпаратқа/жеке тәжірибеге сүйене отырып бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты түсіну
2.3 Оқылған мәтіннен лексикалық және синтаксистік бірліктерді қолдануды түсіну	5.2.3.1 терминдердің негізгі мағынасын түсіндіру: сөздердің тура және бейнелі мағынасы, синонимдер,	6.2.3.1 фразеологиялық айнымалар, олардың лексикалық мағынасы туралы теориялық	7.2.3.1 паронимдер, кіріспе сөздер, сөйлемдегі сөздердің тура және кері тәртібі туралы теориялық	8.2.3.1 эмоционалды-баяулы сөздер, кәсіби сөздер туралы теориялық мәліметтерді баяндау;	9.2.3.1 неологизмдер туралы теориялық мәліметтерді баяндау; 9.2.3.2 лексикалық үйлесімділікті	10.2.3.1 мәтін ішіндегі ақпаратқа басқа дереккөздерден алынған ақпаратқа/жеке тәжірибеге сүйене отырып бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) ақпаратты түсіну

2-кесте

	антонимдер, омонимдер, бір мәнді және көп мағыналы сөздер; 5.2.3.2 автордың түрлі мақсатта мәтінде қолданған тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, синоним дерді, антонимдерді, омонимдерді және көп мағыналы сөздерді, синтаксистік бірліктерді қолдана білу	мәліметтерді баяндау; 6.2.3.2 сөйлемнің мақсаты мен интонациясы бойынша сөйлемдерді ажырату; 6.2.3.3 фразеологизмдерді, қаратпа сөздерді, бірыңғай сөйлем мүшелерін, сұраулы, лепті және бұйрықты сөйлемдерді қолдана білу	мәліметтерді баяндау; 7.2.3.2 " Мәтін ішінде" терминінің мағынасын түсіндіру, мәтіннен ішкі мәтінді табу; 7.2.3.3 мәтіндегі жекелеген сөздердің және пікірлердің ашық және жасырын (мәтін ішіндегі) мәнін, паронимдерді, кірме сөздерді, қайталауларды, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібін түсіну және қолданылуын түсіну	8.2.3.2 мәтіндегі жекелеген сөздердің, сөз тіркестерінің және сөйлемдердің, эмоциональды-бояма сөздердің, кәсіби сөздердің, неологизмдердің, окказионализмдері және лексикалық үйлесімдігін ескере отырып беретін мағынасын түсіну және қолдану	ескере отырып, мәтіндегі жеке сөздердің, сөз тіркестерінің және сөйлемдердің, эмоционалды түсті сөздер мен неологизмдердің қолданылуын түсіну және мағынасын түсіндіру	
2.4 Мәтін дердің түрлері мен стилдерін анықтау	5.2.4.1 мәтін түрлері туралы теориялық мәліметтерді баяндау; 5.2.4.2 көркем және ауызекі стильдердің белгілерін атау; 5.2.4.3 мәтін түрлерін анықтау: сипаттау, хабарлау және талқылау, кітаби және ауызекі сөйлеу стилдерін негізгі белгілері бойынша (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) ажырату	6.2.4.1 тілдік жанрлар туралы теориялық мәліметтерді баяндау; 6.2.4.2 журналистік және көркемдік стильдердің белгілерін атау; 6.2.4.3 мәтін түрлерін анықтау және ажырату: хабарлау, талқылау, мінездеме белгілерін танып білу, публицистикалық және көркем стилдегі (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері	7.2.4.1 тілдік жанрлар туралы теориялық мәліметтерді баяндау; 7.2.4.2 журналистік және ресми іскери стильдердің белгілерін атау; 7.2.4.3 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктерін анықтау	8.2.4.1 мәтін түрлері туралы теориялық мәліметтерді баяндау; 8.2.4.2 ресми іскерлік стилінің жанрлық ерекшеліктерін атау және ажырату; 8.2.4.3 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистикалық, сөйлеу, ғылыми, ресми-іскери стилдердің (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама,	9.2.4.1 мәтін түрлері туралы теориялық мәліметтерді баяндау; 9.2.4.2 ресми іскерлік стилінің жанрлық ерекшеліктерін атау және ажырату; 9.2.4.3 мәтіндердің аралас түрлерін анықтау, публицистикалық, ауызекі, ғылыми, ресми-іскерлік стильдердің тән ерекшеліктерін, тілдік және жанрлық ерекшеліктерін ажырату (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат,	

				мақсатты аудиторияны анықтау		
2.8 Мәтіндерді салыстырмалы талдау	5.2.8.1 "мәтін құрамы" ұғымының мағынасын түсіндіру; 5.2.8.2 түрлі мәтіндердің тақырыптары мен композицияларын (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) салыстыру	6.2.8.1 сөйлеу мәнерінің ерекше белгілерін, мәтіндердің композициялық ерекшеліктерін атау; 6.2.8.2 түрлі мәтіндердің композициялық (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) ерекшеліктерін, мақсаттар мен мақсатты аудиторияны ескере отырып, түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін салыстыру	7.2.8.1 әр түрлі стильдегі мәтіндердің сөйлеу стильдерін, тілдік және композициялық ерекшеліктерін ажырата білу; 7.2.8.2 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшелікте рін, мақсаттары мен аудиториясын (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар) салыстыру	8.2.8.1 "мақсатты аудитория" ұғымын түсіндіру, мақсатты аудиторияға мысалдар келтіру; 8.2.8.2 "репортаж", "фельетон", "автобиография" терминдерінің мағынасын түсіндіру және ажырату; 8.2.8.3 мақсатты және мақсатты аудиторияны ескере отырып, әртүрлі мәтіндердің стилистикалық (композициялық, тілдік) ерекшеліктерін салыстыру (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат ,шолу, хабарлама, сипаттама, биография, автобиография, аннотация)	9.2.8.1 әр түрлі стильдегі мәтіндердің сөйлеу стильдерін, тілдік және композициялық ерекшеліктерін ажырата білу; 9.2.8.2 "мақсатты аудитория" ұғымын түсіндіру, мақсатты аудиторияға мысалдар келтіру; 9.2.8.3 "баяндама", "реферат", "блог" терминдерінің мағынасын түсіндіру және ажырату; 9.2.8.4 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің (к) стилистикалық ерекшелікте рін, ер мақсаттары мен м мақсатты аудиториясын ау (н) (репортаж, фельетон, мақала, м сұхбат, очерк, ес шолу, жолдау, ап мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумдағы пікірлер) салыстыру)	10.2.8.1 әр түрлі стильдегі мәтіндердің сөйлеу стильдерін, тілдік және композициялық ерекшеліктерін ажырата білу; 10.2.8.2 "мақсатты аудитория" ұғымын түсіндіру, мақсатты аудиторияға мысалдар келтіру; 10.2.8.3 "баяндама", "реферат", "блог" терминдерінің мағынасын түсіндіру және ажырату; 10.2.8.4 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің (к) стилистикалық ерекшелікте рін, ер мақсаттары мен м мақсатты аудиториясын ау (н) (репортаж, фельетон, мақала, м сұхбат, очерк, ес шолу, жолдау, ап мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумдағы пікірлер) салыстыру)

3) "Жазылым" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары

	5 - сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
3.1 Жоспар құру	5.3.1.1 қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру	7.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру, шығармаға материал жинау және оны жоспарға сәйкес ұйымдастыру	8.3.1.1 "цитата жоспары" ұғымының мағынасын түсіндіру; 8.3.1.2 тілдік жанрлар туралы теориялық мәліметтерді баяндау; 8.3.1.3 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ескере отырып, цитаттық жоспар (қарапайым) құру	9.3.1.1 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ескере отырып, цитаттық жоспар (күрделі) құру	10.3.1.1 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ескере отырып, цитаттық жоспар (күрделі) құру
3.2 Тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалды мазмұндау	5.3.2.1 мәтінде негізгі (басты) ақпаратты табу; 5.3.2.2 мәтіннің негізгі мазмұнын баяндау	6.3.2.1 мәтін түрлерін (толық, қысқаша, таңдамалы) және шығарма түрлерін ажырату; 6.3.2.2 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің мазмұнын 3-жақтан толық, қысқаша, іріктеп баяндау	7.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің және талқылау-мәтіндерінің мазмұнын жағын өзгертіп, толық, қысқаша, іріктеп баяндау	8.3.2.1 аралас мәтіндердің мазмұнын жағын өзгертіп, толық, қысқаша, іріктеп баяндау	9.3.2.1 "талдау", "синтез" терминдерінің мағынасын түсіндіру; 9.3.2.2 тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалдағы ақпаратты синтездей отырып, мәтін мазмұнын баяндау	10.3.2.1 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ескере отырып, цитаттық жоспар (күрделі) құру
3.3 Елестетудің түрлерін қолдана отырып мәтіндер жазу	5.3.3.1 ақпаратты сурет түрінде ұсыну ақпаратты сурет түрінде ұсыну	6.3.3.1 ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде ұсыну	7.3.3.1 ақпараттық-коммуникациялық технологиялар туралы түсініктің болуы 7.3.3.2 компьютердің көмегімен суреттер, комикстер жасау; 7.3.3.3 ақпаратты иллюстрациялар, комикстер түрінде, соның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана отырып ұсыну	8.3.3.1 "схема", "кесте", "диаграмма" ұғымдарының мағынасын түсіндіру және ажырату; 8.3.3.2 ақпаратты әртүрлі схемалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну; 8.3.3.3 сөйлемнің дұрыс оқшауланған мүшелерін қолдану	9.3.3.1 бөлінбеген мәтіндердегі ақпаратты суреттер, сұлбалар, кестелер, диаграммалар түрінде және керісінше ұсыну	10.3.3.1 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ескере отырып, цитаттық жоспар (күрделі) құру
3.4 Әртүрлі стилдегі мәтіндер құрастыру	5.3.4.1 "мақсатты аудитория" ұғымын түсіндіру, мақсатты	6.3.4.1 "мақсатты аудитория" ұғымын түсіндіру, мақсатты	7.3.4.1 "мақсатты аудитория" ұғымын түсіндіру, мақсатты	8.3.4.1 "репортаж", "фельетон", "автобиография"	9.3.4.1 "мақсатты аудитория" ұғымын түсіндіру, мақсатты	10.3.4.1 мәтіннің жанрлық ерекшелігін ескере отырып, цитаттық жоспар (күрделі) құру

	аудиторияға мысалдар келтіру; 5.3.4.2 сөйлеу мәнері мен мәтін түрлерін ажырату; 5.3.4.3 көркем және ауызекі сөйлеу стилдерінде (хат, жарнама мәтіні, хабарландыру, күнделік, өлең, ертегі) мақсатты аудиторияны ескере отырып, хабарлама-мәтін және сипаттама жазу	аудиторияға мысалдар келтіру; 6.3.4.2 сөйлеу мәнерлерін, олардың жанрларын; әр түрлі стильдегі мәтіндердің түрлерін ажырату; 6.3.4.3 публицистикалық және көркем стилде (өлең, ертегі, әңгіме, жазба, репортаж, сұхбат) мақсатты аудиторияны ескере отырып, сипаттама-мәтін және хабарлама, талқылау жазу	аудиторияға мысалдар келтіру; 7.3.4.2. сөйлеу мәнерлерін, олардың жанрларын; әр түрлі стильдегі мәтіндердің түрлерін ажырату; 7.3.4.3 публицистикалық және ресми-іскери стилдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мақсатты аудиторияны ескере және өз пікірін білдіре отырып, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтін, талқылау элементтері бар хабарлама жазу	терминдерінің мағынасын түсіндіру және ажырату; 8.3.4.2 публицистикалық, сөйлеу, ғылыми, ресми-іскери стилде (репортаж, фельетон, мақала, сұхбат, очерк, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, тезистер, реферат, баяндама, блогтағы, чаттағы, форумдағы пікірлер) мақсатты аудиторияны ескере отырып, талқылау сипаттама, сипаттау элементтері бар хабарлама жазу және мәтін құру	аудиторияға мысалдар келтіру; 9.3.4.2. "тезис", "баяндама", "реферат", "блог", "чат" терминдерінің мағынасын атау және ажырату; 9.3.4.3 мақсатты аудиторияны ескере отырып, пайымдау элементтері бар сипаттама мәтіндерін, сипаттау элементтері бар баяндауды жасау және ресми-іскерлік, сөйлесу мәнеріндегі мәтіндерді (репортаж, сұхбат, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, блогтағы, чаттағы, форумдағы түсініктемелер) жасау	аудиторияға мысалдар келтіру; 10.3.4.2. "тезис", "баяндама", "реферат", "блог", "чат" терминдерінің мағынасын атау және ажырату; 10.3.4.3 мақсатты аудиторияны ескере отырып, пайымдау элементтері бар сипаттама мәтіндерін, сипаттау элементтері бар баяндауды жасау және ресми-іскерлік, сөйлесу мәнеріндегі мәтіндерді (репортаж, сұхбат, шолу, жолдау, мінездеме, биография, автобиография, аннотация, блогтағы, чаттағы, форумдағы түсініктемелер) жасау
3.5 Эссе жазу	5.3.5.1 мәтін түрлерін ажырату;	6.3.5.1 мәтін түрлерін ажырату және атау;	7.3.5.1 түрлі мәтін түрлеріне сипаттама беру	8.3.5.1 "мәтін мәселесі" терминінің мағынасын түсіндіру; 8.3.5.2 хабарлама-эссе, сипаттама-эссе жазу	9.3.5.1 "мәтін мәселесі" терминінің мағынасын түсіндіру; 9.3.5.2 түрлері эссе-сонның ішінде аргументті, мәтін негізінде эссе жазу	10.3.5.1 "мәтін мәселесі" терминінің мағынасын түсіндіру; 10.3.5.2 түрлері эссе-сонның ішінде аргументті, мәтін негізінде эссе жазу
3.6 Шығармашылық хат	5.3.6.1 өзін кейіпкердің орнына қойып, өмірлік тәжірибесін қолданып, шығармашылық жұмыстар жазу (50-70 сөз),	6.3.6.1 өзін ұсынып отырған жағдайға қойып және сезімін сипаттай отырып, шығармашылық жұмыстар жазу (70-90 сөз)	7.3.6.1 "әлеуметтік рөл", "сөйлеу мінез-құлқы" терминдерінің мағынасын түсіну және түсіндіру; 7.3.6.2 белгілі бір әлеуметтік рөлді және сөйлеу	8.3.6.1 "фрагмент" терминінің мағынасын түсіндіру; 8.3.6.2 таңдамалы жазу дағдысын қолдану; 8.3.6.3 мазмұн бойынша сәйкес	9.3.6.1 "фрагмент", "контраст" терминдерінің мағынасын түсіндіру; 9.3.6.2 таңдамалы жазу дағдысын қолдану;	10.3.6.1 "фрагмент", "контраст" терминдерінің мағынасын түсіндіру; 10.3.6.2 таңдамалы жазу дағдысын қолдану;

			тәртібін таңдай отырып шығармашылық жұмыстар жазу (90-110 сөз)	келетін үзінді/мәтін үзіндісін келтіріп, шығармашылық жұмыстар жазу (110-130 сөз)	9.3.6.3 шығармашылық жұмыстар жазу (130-150 сөз), мазмұны жағынан қарама-қайшы болып табылатын мәтіннің фрагменті/фрагменттері	10
3.7 Мәтін дерді түзету және редакциялау	5.3.7.1 анықтамалық әдебиеттермен жұмыс; 5.3.7.2 сөздіктің көмегімен, орфографиялық қателерді түзету, сөйлемдерді редакциялау	6.3.7.1 анықтамалық әдебиеттермен жұмыс; 6.3.7.2 орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктің көмегімен түзету, мәтінді оның түріне қарай редакциялау	7.3.7.1 мәтіндегі мағыналық және логикалық кемшіліктерді тану	8.3.7.1 "нақты қате" ұғымын түсіндіру, мәтіндегі нақты қателерді табу; 8.3.7.2 "сөйлем құрылымы" ұғымын түсіндіру; 8.3.7.3 мәтінді түзету, мағыналық, нақты, кемшіліктерді түзету; 8.3.7.4 жекелеген сөйлемдердің немесе мәтін үзінділерінің құрылымын өзгерте отырып, мәтінді редакциялау	9.3.7.1 "стилистикалық қате" ұғымын түсіндіру, мәтіндегі стилистикалық қателерді табу; 9.3.7.2 "мәтін құрылымы" ұғымын түсіндіру; 9.3.7.3 мәтінді түзету, нақты, р логикалық, кемшіліктерді түзету; 9.3.7.4 мәтін құрылымын қайта құру арқылы мәтінді өңдеу	10

4) "Тіл нормаларды сақтау" бөлімі: 4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 - сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10
4.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.1.1 сөздің маңызды бөліктерін (морфемаларды), олардың функцияларын атаңыз, сөздегі морфемаларды анықтаңыз, сөзді морфемалық талдау; 5.4.1.2 сөздің түбіріндегі дауысты және дауыссыз	6.4.1.1 сөйлеудің дербес және қызметтік бөліктерін атау және ажырату, сөйлемдегі сөйлеу бөліктерін анықтау; 6.4.1.2 ажырату Ъ және Ь белгілерін, НЕ сөзін күрделі зат есім, сын есім, сан есім, белгісіздік есімдіктерді, сондай-ақ	7.4.1.1 сөздің маңызды бөліктерін (морфемаларды), олардың функцияларын атаңыз, сөздегі морфемаларды анықтаңыз, сөзді морфемалық талдау; 7.4.1.2 ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстыларды	8.4.1.1 етістікті және оның формаларын дұрыс жазу	9.4.1.1 "омонимдер" ұғымын түсіндіру; 9.4.1.2 омонимдік, орн дара және көмекші сөз таптарын дұрыс жазу	10

	дыбыстарды, НЕ сөзін зат есімдермен, сын есімдермен, болымсыз есімдіктермен, етістіктер мен, сондай-ақ сөздің әртүрлі бөліктерінде жазу	приставкалар мен әртүрлі сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу	және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғауларын, әр сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу			
4.2 Лексикалық нормаларды сақтау	5.4.2.1 синонимдер, антоним, омоним ажырату; тура және ауыспалы сөздердің мағынасы; 5.4.2.2 "гипербола", "эпитет", "салыстыру" терминдерінің мағынасын түсіндіру; 5.4.2.3 сөздерді тура және ауыспалы мағынамен, синонимдер мен, антоним дермен, омонимдер мен және көп мағыналы сөздерді, кірме сөздерді, эмоционал дық- бейнелі сөздерді, гиперболаларды, эпитеттерді, теңеулерді қолдану	6.4.2.1 фразеологиялық айналымдарды тану, олардың лексикалық мағынасын білу; 6.4.2.2 "метафора", "персонализация", "антитеза" терминдерінің мағынасын түсіндіру; 6.4.2.3 фразеологиялық тіркестерді, метафораларды, кейіптеуді, риторикалық фигураларды, антитезаны, перифразды, олардың мағынасына тән сөздерді қолдану	7.4.2.1 паронимдерді тану; 7.4.2.2 "инверсия" терминінің мағынасын түсіндіру; 7.4.2.3 паронимдерді, сөйлемдердегі сөздердің тура және кері ретін қолдану	8.4.2.1 "градация", "мөртабан" терминдерінің мағынасын түсіндіру; 8.4.2.2 кәсіби сөздерді, терминдерді, инверсияны, градацияны қолдану; 8.4.2.3 қайталаулар мен мөртабандардан аулақ болу	9.4.2.1 неологизмдерді, инверсияны, градацияны қолдану; 9.4.2.2 терминдерді, неологизмдерді қолдану 9.4.2.3 қайталаулар мен мөртабандардан аулақ болу	
4.3 Грамматикалық нормаларды сақтау	5.4.3.1 "сөйлеудің атаулы бөліктері", "сөйлеудің атаулы бөліктерінің ауытқуы" ұғымдарын түсіндіру; 5.4.3.2 родтағы, түр мен септіктегі атау тұлғадағы сөз таптарын қолдану	6.4.3.1 "сөйлеудің атаулы бөліктері", "сөйлеудің атаулы бөліктерінің ауытқуы" ұғымдарын түсіндіру; 6.4.3.2 сын есімдердің категорияларын атау және ажырату; 6.4.3.3 нормаға сәйкес сын есімдер мен сын есімдерді салыстыру	7.4.3.1 сөйлеудің дербес және қызметтік бөліктерін ажырату; етістік және етістік формалары; 7.4.3.2 етістік және оның түрлерін, көмекші сөздерді қолдану; 7.4.3.3 етістік нормаларын сақтау	8.4.3.1 "омонимия", "сөйлеу бөліктерінің омонимиясы" ұғымдарын түсіндіру; 8.4.3.2 сөйлеудің дербес және қызметтік бөліктерінің дұрыс омонимиясын қолдану; 8.4.3.3 сөйлемнің жеке мүшелері үшін тыныс	9.4.3.1 "оқшаулау" ұғымын түсіндіру; 9.4.3.2 сөйлемнің екінші мүшелерін ажырату; 9.4.3.3 сөйлемнің дұрыс оқшауланған мүшелерін қолдану	

		дәрежесін қалыптастыру; 6.4.3.4 сын есімдер мен үстеулердің салыстырмалы түрін нормаға сәйкес жасау;		белгілерін дұрыс қолдану	
4.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.4.1 "тікелей сөйлеу", "үндеу", "сөйлемнің біртекті мүшелері" ұғымдарын түсіндіру, біртекті мүшелерде сөздерді жалпылау; 5.4.4.2 сөйлеудегі және қаратпа сөздегі тыныс белгілер, жай сөйлемдердегі, бірыңғай мүшелердегі, сондай-ақ сөйлемнің бірыңғай мүшелеріндегі жалпылауыш сөздердегі тыныс белгілерді қолдану	6.4.4.1 "тікелей сөйлеу", "жанама сөйлеу", "кіріспе сөздер, тіркестері, сөйлемдер" ұғымдарын түсіндіру; 6.4.4.2 кірме конструкциялары бар сөйлемдердің, төл сөздер мен төлеу сөздердің тыныс белгілерін қолдану	7.4.4.1 "қатысым айналымы" ұғымдарын түсіндіру және ажырату; 7.4.4.2 дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану; 7.4.4.3 одағай кезінде тыныс белгілерін қолдану	8.4.4.1 "толымды сөйлем", "толымсыз сөйлем" ұғымдарын түсіндіру; 8.4.4.2 сөйлем мүшелерін, нақыл сөздерді, сондай-ақ толымсыз сөйлемді анықтайтын тыныс белгілерін қолдану	9.4.4.1 "оқшаулау", "цитата" ұғымдарын түсіндіру; 9.4.4.2 сөйлемнің, цитата дің жеке мүшелері үшін тыныс белгілерін қолдану

28. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарына арналған "Орыс тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарының негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

29. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім
беру деңгейінің
5-10 сыныптарына арналған
"Орыс тілі" оқу пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
Үлгілік бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту орыс тілінде)

1) 5 - сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Лексикалық-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Мәдениет: тіл және қарым-қатынас. Лексика	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Синонимдер. Антонимдер. Омонимдер және көп мағыналы сөздер. Эмоционалды боялған сөздер. Гипербола. Эпитет	5.1.1.1 мәтіндегі анықтай отырып түсіну; 5.1.3.1 қарапайым мәтіндердің мазмұнын (сипаттау) толық түсіну;
	Оқылым		5.2.1.1 "тұтас" емес мәтіндердің мағынасын түсіну; 5.2.1.2 тақырып отырып, үздіксіз мәтіндердің негізгі түсіну; 5.2.2.1 мәтін шығарма ажырату; 5.2.2.2 мағына композициясы ойды анықтау; 5.2.3.1 термин мағынасын түсіну және синонимдер, омонимдер, бір мағыналы сөздер; 5.2.3.2 автордың мәтінде қолданған ауыспалы мағыналы синонимдерді және омонимдерді және сөздерді, синтаксис қолдана білу
	Жазылым		5.3.1.1 қарапайым мәтін; 5.3.4.1 "мақсат" ұғымын түсіну аудиторияға мысал; 5.3.4.2 сөйлеу мәтін түрлерін ажырату; 5.3.4.3 көркем жазу стилдерінде (хаталар, хабарландыру, ертегі) мақсаттар ескере отырып, және сипаттама жазу

	Тіл нормаларын сақтау		5.4.2.1 синоним, омоним ажырату, ауыспалы сөздер. 5.4.2.2 "гипероним", "салыстыру" мағынасын түсіндіру. 5.4.2.3 сөздер, ауыспалы мағынамен, антоним дөңгелек мен және көп мағыналы кірме сөздерді, бейнелі сөздерді, эпитеттерді, тене
Біздің айналамыздағы әлем: Көлік және инфрақұрылым. Морфология. Синтаксис және тыныс белгілері	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Зат есім (жіктелуі, род, сан, септік). Сын есім (род, сан, септік). Синтаксис. Пунктуация. Сөз тіркесі (сын есім.+ етістік.). Лепті, сұраулы сөйлемдер. Хабарлау. Қартпа сөйлемдегі тыныс белгілері	5.1.2.1 сұраулы тақырыпты және анықтау; 5.1.5.1 сөйлеуші позициясын екі диалог-сауалға қара
	Оқылым		5.2.4.1 мәтін теориялық мәлім 5.2.4.2 көркем стильдердің белгі 5.2.4.3 мәтін т сипаттау, хабарлау кітаби және стилдерін не бойынша (хат, хабарландыру, ертегі) ажырату; 5.2.6.1 таныл ерекшеліктері айырмашылықта 5.2.6.2 оқылымн қолдану
	Жазылым		5.3.1.1 қарапайым 5.3.4.1 "мақсат" ұғымын түсіндіру аудиторияға мыс 5.3.4.2 сөйлеу м түрлерін ажырату 5.3.4.3 көркем жа стилдерінде (хат, хабарландыру, ертегі) мақсат ескере отырып, және сипаттама ж
	Тіл нормаларын сақтау		5.4.3.1 "сөйлеу бөліктері", "се

			бөліктерінің ауыстырып, біріктіріп түсіндіру; 5.4.3.2 родтағы, атау тұлғадағы қолдану; 5.4.4.1 "тікелей" сөйлемнің бір мүшелерін түсініктемелерін түсініктемелерде сөзде 5.4.4.2 сөйлеуде сөздегі тыныс сөйлемдердегі, мүшелердегі, соны бірыңғай жалпылауыш сөз белгілерді қолдану
2 – тоқсан			
Өмірлік құндылықтар. Морфология және орфография. Сөзжасам	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Зат есім (төмен түсу есімдердің зат). Сын есім (септеу). Зат есімдермен, сын есімдермен емес. Сөзжасам. Сөздің түбірінде айтылмайтын дауыссыз дыбыстар. Жұрнақтардың емлесі - шик -, - шик -;-ек, - ик. Сөз түбіріндегі дауысты дыбыстардың ауысуы, тексерілетін және тексерілмейтін дауысты дыбыстар	5.1.2.1 сұрақ тақырыпты жө анықтау
	Оқылым		5.2.5.1 мәтінге сұ 5.2.5.2 мәтінге құрастыру
	Жазылым		5.3.2.1 мәтінде ақпаратты табу; 5.3.2.2 мәтіннің баяндау
	Тіл нормаларын сақтау		5.4.1.1 сөздің ма (морфемаларды), функцияларын морфемаларды морфемалық тал 5.4.1.2 сөздің тү және дауыссыз сөзін зат есімдермен, есімдіктермен, сондай-ақ с бөліктерінде жаз 5.4.3.1 "сөйл бөліктері", "се бөліктерінің ауы түсіндіру; 5.4.3.2 родтағы, атау тұлғадағы қолдану
Мамандықтар әлемі.	Айтылым және тыңдалым	Синтаксис және тыныс белгілері	5.1.4.1 мәтіннің мазмұнды болжа

Синтаксис және пунктуация	Оқылым	Салыстыру. Салыстырмалы айналымдар. Сөйлемнің бірыңғай мүшелері. Синтаксис негізіндегі тыныс белгілері: салыстырмалы айналымдарды бөлу, сөйлемнің бірыңғай мүшелері үшін тыныс белгілері	5.2.2.1 мәтін шығарма ажырату; 5.2.2.2 ма композициясы ойды анықтау 5.3.3.1 ақпаратт ұсыну ақпаратт ұсыну 5.4.4.1 "тікелей" сөйлемнің бір ұғымдарын түсіндіру мүшелерде сөзде 5.4.4.2 сөйлеуде сөздегі тыныс сөйлемдердегі, мүшелердегі, со бірыңғай жалпылауыш с белгілерді қолдан
	Жазылым		
	Тіл нормаларын сақтау		
3 – тоқсан			
Қиял әлемі. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Синтаксис. Пунктуация. Тікелей сөйлемдегі сөйлемдердегі тыныс белгілері	5.1.6.1 "ұнайды" "ұнамайды" - ұғымдарын ажырату; 5.1.6.2 "аргументтер" терминдерінің түсіндіру; 5.1.6.3 өз позициясы отырып, "ұнамайды" "дұрыс/дұрыс емес" сөйлеген сөзді ба
	Оқылым		5.2.2.1 мәтін шығарма ажырату; 5.2.2.2 ма композициясы ойды анықтау 5.3.5.1 "эссе" мағынасын түсіндіру 5.3.5.2 мәтін түрлері 5.3.5.3 эссе-пайымдау жазу; 5.3.7.1 әдебиеттермен жұмыс 5.3.7.2 сөздің орфографиялық сөйлемдерді редакциялау 5.4.4.1 "тікелей" сөйлемнің бір
	Жазылым		
	Тіл нормаларын сақтау		

			5.2.4.1 мәтін теориялық мәлім 5.2.4.2 көркем стильдердің белг 5.2.4.3 мәтін т сипаттау, хабарл кітаби және стилдерін не бойынша (хат, хабарландыру, ертегі) ажырату; 5.2.8.1 "мәтін құ мағынасын түсін 5.2.8.2 түрл тақырыптары композициялары мәтіні, хабарла өлең, ертегі) салн
	Жазылым		5.3.6.1 өзін кей қойып, өмірл қолданып, ш жұмыстар жазу (5.3.7.1 әдебиеттермен ж 5.3.7.2 сөздің орфографиялық сөйлемдерді реда
	Тіл нормаларын сақтау		5.4.4.1 "тікелей "сөйлемнің бір ұғымдарын түс мүшелерде сөзде 5.4.4.2 сөйлеуде сөздегі тыныс сөйлемдердегі, мүшелердегі, со бірыңғай жалпылауыш с белгілерді қолда
Өлем кереметі. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Синтаксис. Пунктуация. Түбірлес мүшелермен жалпылама сөздер. Түбірлес мүшелерде жалпылама сөздермен сөйлемдердегі тыныс белгілері	5.1.5.1 сөйлеуші позициясын е диалог-сауалға қ 5.1.7.1 сөздердің білу; 5.1.7.2 мәлімдем элементтерін ата 5.1.7.3 көрнек сүйене отырып, бар белгілі бір ти дәйекті түрде құ

			5.1.7.4 орфоэпияны сақтау
	Оқылым		5.2.2.1 мәтін шығарма ажырату; 5.2.2.2 ма композициясы ойды анықтау; 5.2.8.1 "мәтін құрамағынасын түсіндіру; 5.2.8.2 түрлері тақырыптары композициялары мәтіні, хабарлау (өлең, ертегі) салыстыру
	Жазылым		5.3.6.1 өзін кейіп қойып, өмірлік қолданып, шығармалар жазу (жұмыстар жазу) 5.3.7.1 әдебиеттермен жұмыс 5.3.7.2 сөздің орфографиялық сөйлемдерді редакциялау
	Тіл нормаларын сақтау		5.4.4.1 "тікелей" сөйлемнің бірінші ұғымдарын түсіндіру мүшелерде сөзде 5.4.4.2 сөйлеуде сөздегі тыныс сөйлемдердегі, мүшелердегі, соған бірыңғай жалпылауыш сөз белгілерді қолдану

2) 6 - сынып:

2 -кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Лексикалық-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Саяхат және көрікті жерлер. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Күрделі зат есімдер. Зат есім жұрнақтарының емлесі. Жұрнақтардың емлесі. Айыру белгілері ь және ъ. Синтаксис. Пунктуация.	6.1.1.1 негізгі ақпаратты ажырату 6.1.1.2 мәтінде қосымша ақпарат мәтіннің негізгі мазмұнын 6.1.3.1 3-ші т.м. мәтіндердің мазмұнын сипаттау) толық,

		Кірме сөздер. Кіріме сөздері бар сөйлемдердегі тыныс белгілері	сөздер, сөз тір- баяндау
	Оқылым		6.2.1.1 белгілі ақпаратты таба бөлінген жә- мәтіндердегі н түсіну; 6.2.6.1 түсіні ерекшеліктері айырмашылықта 6.2.6.2 оқылым танысу, пікір айт
	Жазылым		6.3.1.1 қарапайм жоспар құру; 6.3.2.1 мәтін қысқаша, таң шығарма түрлері 6.3.2.2 хабар сипаттама-мәтінд 3-жақтан толық, баяндау
	Тіл нормаларын сақтау		6.4.1.1 сөйлеуд қызметтік бөлік ажырату, сөй бөліктерін анықт 6.4.1.2 ажырат белгілерін, НЕ есім, сын есім, са есімдіктерді, приставкалар м таптарының жү жазу; 6.4.4.1 "тікелей сөйлеу", "кіріс тіркестері, сөйле түсіндіру; 6.4.4.2 кірме кон сөйлемдердің, тө сөздердің ты қолдану
Өмір салты мен мәдениеті: ежелгі өркениеттер. Морфология және орфография. Сөзжасам. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Сын есім (категориялар). Сын есімдердің септелуі. Күрделі сын есімдер. Күрделі сын есімдердің емлесі. Сөзжасам. Зат есімдер мен сын есімдердің жұрнақтары мен аяқталуларындағы о, е әріптері. Синтаксис. Пунктуация.	6.1.1.1 негізгі ақпаратты ажыра 6.1.1.2 мәтінде қосымша ақпара мәтіннің негізгі м 6.1.3.1 3-ші т мәтіндердің маз сипаттау) толық, сөздер, сөз тір баяндау;

		Төл сөз. Тікелей сөйлемдегі сөйлемдердегі тыныс белгілері	6.1.4.1 тірек сюжеттің дамуы
	Оқылым		6.2.1.1 белгілі ақпаратты таба бөлінген жә мәтіндердегі н түсіну; 6.2.5.1 "өзекті мағынасын түсін 6.2.5.2 өзектіл сапасы мен пай мәтінді бағала құрастыру 6.2.6.1 түсіні ерекшеліктері айырмашылықта 6.2.6.2 оқылым танысу, пікір айт
	Жазылым		6.3.2.1 мәтін қысқаша, таң шығарма түрлері 6.3.2.2 хабар сипаттама-мәтінд 3-жақтан толық, баяндау; 6.3.3.1 ақпаратты комикстер түрінд
	Тіл нормаларын сақтау		6.4.1.1 сөйлеуд қызметтік бөлік ажырату, сөй бөліктерін анықт 6.4.1.2 ажырат белгілерін, НЕ есім, сын есім, са есімдіктерді, приставкалар м таптарының жұ жазу; 6.4.4.1 "тікелей сөйлеу", "кіріс тіркестері, сөйле түсіндіру; 6.4.4.2 кірме кон сөйлемдердің, тө сөздердің ты қолдану
2 – тоқсан			
Отбасы құрылымы және отбасылық	Айтылым және тыңдалым	Морфология.	6.1.2.1 тірек сөз арқылы негізгі ой

құндылықтар.Морфология және орфография		Сын есімдердің қысқаша нысаны. Сын есімдерді салыстыру дәрежелері. Орфография. Жұрнақтардың емлесі-Н -, - НН-сын есімдерде. Орфография. Лексика және фразеология	6.1.7.1 монолог азырату; 6.1.7.2 сөйлеу түрлері; 6.1.7.3 жоспарлау, иллюстрациялар; сүйене отырып элементтерімен немесе баяндық сөздер құру; 6.1.7.4 орфоэпияны сақтау
	Оқылым		6.2.2.1 мәтіннің элементтерін атау; 6.2.2.2 құрылымды анықтай отырып құрылу мәнін танып негізгі ойды анықтау; 6.2.3.1 айналымдар, олаңғау, мағынасы туралы мәліметтерді баяндау; 6.2.3.2 сөйлемнің интонациясы сөйлемдерді ажырату; 6.2.3.3 фразеологиялық сөздерді, бір мүшелерін, сұрақ бұйрықты сөйлем білу
	Жазылым		6.3.3.1 ақпараттық комикстер түрінде; 6.3.6.1 өзін ұсыну жағдайға қойып сипаттай отырып жұмыстар жазу (
	Тіл нормаларын сақтау		6.4.1.1 сөйлеуді қызметтік бөлікке ажырату, сөйлем бөліктерін анықтау; 6.4.1.2 ажырату белгілерін, НЕ есім, сын есім, саяси есімдіктерді, приставкалар мән таптарының жұмыс жазу; 6.4.2.1 айналымдарды лексикалық мағына; 6.4.2.2 "персонализация"

			терминдерінің түсіндіру; 6.4.2.3 фразеологизмдер, метафораларды, риторикалық антитезаны, перифразына тән сөздерді түсіндіру; 6.4.3.1 "сөйлем бөліктері", "сөйлем бөліктерінің ауыспалық" түсіндіру; 6.4.3.2 сын категорияларын ажырату; 6.4.3.3 нормаға сәйкесмен сын есімдерін дәрежесін қалыптастыру; 6.4.3.4 нормаға сәйкесмен сын есімдерін дәрежесін қалыптастыру;
Қазақстанда және шетелде жаңа жылды тойлау дәстүрлері. Морфология	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Сан есім. Есептік және реттік сан есімдер. Сөйлеу мәдениеті. Метафора	6.1.2.1 тірек сөздер арқылы негізгі ойды анықтау; 6.1.4.1 тірек сюжеттің дамуына қатынасты анықтау; 6.2.2.1 мәтіннің элементтерін атау; 6.2.2.2 құрылымды анықтай отырып, құрылу мәнін негізгі ойды анықтау; 6.2.3.1 айналымдар, олағанағынасы туралы мәліметтерді баяндау; 6.2.3.2 сөйлемнің интонациясы сөйлемдерді ажырату; 6.2.3.3 фразеологизмдерді, бір мүшелерін, сұрақ бұйрықты сөйлемдерді білу; 6.2.7.1 ақпараттың алынатын салыстыра отырып көзқарастарды дереккөздерден ажырату; 6.3.1.1 қарапайым жоспар құру;
	Оқылым		
	Жазылым		

			6.3.6.1 өзін ұ жағдайға қойы сипаттай отырып жұмыстар жазу (
	Тіл нормаларын сақтау		6.4.2.1 айналымдарды лексикалық мағы 6.4.2.2 "персонализация" терминдерінің түсіндіру; 6.4.2.3 фразеолог метафораларды, риторикалық антитезаны, пер мағынасына тән 6.4.3.1 "сөйл бөліктері", "се бөліктерінің ауы түсіндіру; 6.4.3.2 сын есімд салыстырмалы сәйкес жасау; 6.4.3.3 сын категорияларын ажырату; 6.4.3.4 нормаға с мен сын есім дәрежесін қалып
3 – тоқсан			
Қазақстан халқының көрнекті тұлғалары. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Сан есімдерді дұрыс жазу емлесі.	6.1.1.1 негізгі ақпаратты ажыра 6.1.1.2 мәтінде қосымша ақпара мәтіннің негізгі м 6.1.5.1 ұсыны бойынша пікірле диалогқа қатысу
	Оқылым	Есімдік. Сөйлеу мәдениеті. Синтаксис. Пунктуация. Кіріспе конструкциялары бар сөйлемдердегі тыныс белгілері. Сөздердің тура және кері реті	6.2.2.1 мәтінн элементтерін ата 6.2.2.2 құрылы анықтай отыры құрылу мәнін т негізгі ойды аны 6.2.4.1 тілдік теориялық мәлім 6.2.4.2 журналист стильдердің белг 6.2.4.3 мәтін т және ажырату: ха

			мінездеме белгілі публицистикалы стилдегі (өлең, жазба, репорт мәтіндердің тілді ерекшеліктері
	Жазылым		6.3.4.1 "мақсат" ұғымын түсіндіру аудиторияға мына 6.3.4.2 сөйлеу мәтіндерін жанрларын; әр мәтіндердің түрлерін 6.3.4.3 публицистикалық көркем стилде (өлең, жазба, репортаж, аудиторияны сипаттама-мәтін талқылау жазу; 6.3.7.1 әдебиеттермен жұмыс 6.3.7.2 орфографиялық пунктуациялық қолдау көмегімен түзету түріне қарай редакция
	Тіл нормаларын сақтау		6.4.1.1 сөйлеудің қызметтік бөліктерін ажырату, сөйлем бөліктерін анықтау 6.4.1.2 ажырату белгілерін, НЕ есім, сын есім, саяси есімдіктерді, приставкалар мән таптарының жұмыс жазу; 6.4.2.1 айналымдарды лексикалық мағына 6.4.2.2 "персонализация" терминдерінің түсіндіру; 6.4.2.3 фразеологиялық метафораларды, риторикалық антифазаны, перифраз мағынасына тән
Спорт және диета. Морфология және	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография.	6.1.6.1 "сөйлеу мазмұны" ұғымы туралы түсінікті

орфография		Есімдіктердің жіктелуі. Сөйлеу мәдениеті	6.1.6.2 "логикалық құрылымы" мағынасын түсіндіру; 6.1.6.3 тыңдалым мазмұны, құрылымдық материалды мазмұнына тұлғасынан бағалау; 6.1.7.1 монологтық сөйлеу ажырату; 6.1.7.2 сөйлеу түрлерін ажырату; 6.1.7.3 жоспарлы сөйлеу иллюстрацияларын құрастыру сүйеніс отырысында элементтерімен немесе баяндық сөздерді құру; 6.1.7.4 орфоэпияны сақтау
	Оқылым		6.2.3.1 айналымдар, олардың мағынасы туралы мәліметтерді баяндау; 6.2.3.2 сөйлемнің интонациясы сөйлемдерді ажырату; 6.2.3.3 фразеологиялық сөздерді, бір сөздің мүшелерін, сұрақ-жауап бұйрықты сөйлеу білу; 6.2.5.1 "өзекті" мағынасын түсіндіру; 6.2.5.2 өзектілік сапасы мен пайдалану мәтінді бағалау құрастыру
	Жазылым		6.3.5.1 мәтін түрлерін ажырату; 6.3.7.1 әдебиеттермен жазу; 6.3.7.2 орфографиялық пунктуациялық көмегімен түзету түріне қарай редакциялау
	Тіл нормаларын сақтау		6.4.2.1 айналымдарды лексикалық мағынамен; 6.4.2.2 "персонализация" терминдерінің түсіндіру;

			6.4.2.3 фразеологизмдер, метафораларды, риторикалық антитезаны, перифразды мағынасына тән синонимдерді ажырату; 6.4.3.1 "сөйлем бөліктері", "сөйлем бөліктерінің ауыспалық түсіндіруі"; 6.4.3.2 сын категорияларын ажырату; 6.4.3.3 нормаға сәйкес мен сын есімдердің дәрежесін қалыптастыру; 6.4.3.4 сын есімдерді салыстырмалы сәйкес жасау
Тірі организмдер: жануарлар. Морфология және орфография	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Есімдік. Сөйлеу мәдениеті Антитеза	6.1.5.1 ұсыныс бойынша пікірлерді диалогқа қатысу; 6.1.6.1 "сөйлем мазмұны" ұғымдары туралы түсініктің қалыптасуы; 6.1.6.2 "логикалық құрылымы" мағынасын түсіндіру; 6.1.6.3 тыңдалым мазмұны, құрылымы материалды мазмұнына тәуелді тұрғысынан бағалау
	Оқылым		6.2.3.1 айналымдар, олардың мағынасы туралы мәліметтерді баяндау; 6.2.3.2 сөйлемнің интонациясы сөйлемдерді ажырату; 6.2.3.3 фразеологизмдерді, бір сөздерді, мүшелерін, сұрақтарды бұйрықты сөйлемдерді білу; 6.2.4.1 тілдік теориялық мәліметтерді білу; 6.2.4.2 журналистік стильдердің белгілерін білу; 6.2.4.3 мәтін талдау және ажырату: хабар және мінездеме белгілерін білу; публицистикалық

			стилдегі (өлең, жазба, репортаж, мәтіндердің тілдік ерекшеліктері 6.3.4.1 "мақсат" ұғымын түсіндіру; аудиторияға мына 6.3.4.2 сөйлеу мәнерін жанрларын; әр мәтіндердің түрлерін 6.3.4.3 публицистикалық көркем стилде (өлең, жазба, репортаж, аудиторияны сипаттама-мәтін талқылау жазу; 6.3.7.1 әдебиеттермен жұмыс 6.3.7.2 орфографиялық пунктуациялық қолдау көмегімен түзету түріне қарай редакция 6.4.1.1 сөйлеуді қызметтік бөлікке ажырату, сөйлем бөліктерін анықтау 6.4.1.2 ажырату белгілерін, НЕ есім, сын есім, саяси есімдіктерді, приставкалар мен таптарының жұмыс жазу; 6.4.2.1 айналымдарды лексикалық мағына 6.4.2.2 "персонализация" терминдерінің түсіндіру; 6.4.2.3 фразеологиялық метафораларды, риторикалық антитезаны, перифраз мағынасына тән
	Жазылым		
	Тіл нормаларын сақтау		
4 – тоқсан			
Ыстық және суық; төтенше ауа райы.	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография.	6.1.2.1 тірек сөздер арқылы негізгі ой

Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация		Үстеу. Үстеу жұрнақтарының емлесі: 1) - а -, - о-; 2) - н -, - нн-; 3) - о -, -е -. Үстеу сөздердегі сызықша. Синтаксис. Пунктуация. Жанама сөйлеу. Тікелей және жанама сөйлемдегі сөйлемдердегі тыныс белгілері	6.1.5.1 ұсыныс бойынша пікірлесу диалогқа қатысу; 6.2.7.1 ақпараттық сөйлем; 6.2.7.2 алынған сөйлемді салыстыра отырып, көзқарастарды дереккөздерден анықтау; 6.2.8.1 сөйлеу мәнерін белгілерін, композициялық құрылымды білу; 6.2.8.2 түрлі композициялық құрылымдардың әңгіме, жазба, рәсімдер ерекшеліктерін, мақсатты аудиторияны ескеріп отырып, түрлі стилістикалық салыстыру
	Оқылым		6.3.5.1 мәтін түрлерін білу; 6.3.7.1 әдебиеттермен жұмыс істеу; 6.3.7.2 орфографиялық және пунктуациялық қателерді көмегімен түзетін құралдардың түріне қарай редакциялау
	Жазылым		6.4.3.1 "сөйлемнің" бөліктері", "сөйлемнің" бөліктерінің ауыспалылығын түсіндіру; 6.4.3.2 сын категорияларын ажырату; 6.4.3.3 нормаға сәйкес мен сын есімдердің дәрежесін қалыптастыру; 6.4.3.4 сын есімдерді салыстырмалы сәйкес жасау; 6.4.4.1 "тікелей сөйлеу", "кіріс сөздер" тіркестері, сөйлемді түсіндіру; 6.4.4.2 кірме сөйлемдердің, төменгі сөйлемдердің, төменгі сөздердің тыныс белгілерін қолдану
	Тіл нормаларын сақтау		

Қазақстан болашақта: өнертабыстар мен энергия Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Үстеу сөздерді салыстыру дәрежесі. Салыстырмалы дәреже және үстеу дәрежесі. Синтаксис. Пунктуация. Тікелей және жанама сөйлемдегі сөйлемдердегі тыныс белгілері	6.1.5.1 ұсыныс бойынша пікірлесу; диалогқа қатысу; 6.1.6.1 "сөйлеу мазмұны" ұғымдары туралы түсініктің 6.1.6.2 "логикалық құрылымы" мағынасын түсіндіру 6.1.6.3 тыңдалым мазмұны, құрылымды материалды мазмұнына тұрғысынан бағалау
	Оқылым		6.2.4.1 тілдік теориялық мәліматтар 6.2.4.2 журналистикалық стильдердің белгілері 6.2.4.3 мәтін талдау және ажырату: хабар және мінездеме белгілері, публицистикалық стильдегі (өлең, жазба, репортаж) мәтіндердің тілдік ерекшеліктері; 6.2.8.1 сөйлеу белгілерін, композициялық атау; 6.2.8.2 түрлі композициялық әңгіме, жазба, ерекшеліктерін, мақсатты аударып отырып, түрлі стилистикалық салыстыру
	Жазылым		6.3.6.1 өзін-өзі жағдайға қойып сипаттай отырып жұмыстар жазу (6.3.7.1 әдебиеттермен жазу) 6.3.7.2 орфографиялық пунктуациялық көмегімен түзету түріне қарай редакциялау
	Тіл нормаларын сақтау		6.4.3.1 "сөйлеу бөліктері", "сөйлеу бөліктерінің ауысуы" түсіндіру;

		6.4.3.2 сын категорияларын ажырату; 6.4.3.3 нормаға смен сын есімдерінің дәрежесін қалыптастыру; 6.4.4.1 "тікелей сөйлеу", "кіріс тіркестері, сөйлеу түсіндіру; 6.4.4.2 кірме сөйлемдердің, төркі сөздердің тың қолдану

3) 7 - сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Лексикалық-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Климат және климаттың өзгеруі. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Әр түрлі етістіктер. Етістіктердің жұрнақтарындағы дауысты дыбыстардың емлесі. Қатысу айналымы. -Н - және-НН- қатысымдарда және ауызша сын есімдерде. Синтаксис. Пунктуация. Оқшауланған анықтау. Жекелеген анықтамалар кезіндегі тыныс белгілері	7.1.1.1 мәтінде қосымша, белгі ақпаратты таба негізгі мазмұнын 7.1.3.1 мәтінді отырып толық, мазмұндау (хабар және талқылау); 7.1.4.1 мәтіндегі мазмұнды болжау
	Оқылым		7.2.1.1 басты ақпаратты таба бөлінген және мәтіндердегі нәтиже түсіну; 7.2.6.1 оқылым соның ішінде іздеу 7.2.6.2 оқылым соның ішінде іздеу
	Жазылым		7.3.2.1 хабар сипаттама-мәтінді талқылау-мәтінді жағын өзгертіп, іріктеп баяндау; 7.3.3.1 коммуникация туралы түсініктің 7.3.3.2 компьютер суреттер, комикстер

			7.3.3.3 ақпараттық коммуникациялық технологияларды қолдану
	Тіл нормаларын сақтау		7.4.1.1 сөздің мағынасын (морфемаларды), функцияларын морфемаларды морфемалық талдау 7.4.1.2 дыбыстың кейінгі дауысты әртүрлі сөз тапты етістіктердің жаңа таптарының жазуы; 7.4.4.1 "қатысу" ұғымдарын танып ажырату "қатысу" айналымын түсіндіру және анықтау 7.4.4.2 дара пысықтаушы сөйлемдердің таңдау қолдану; 7.4.4.3 одағай, қосындыны белгілерін
Әдет-ғұрып және салт-дәстүр. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым		7.1.1.1 мәтінде қосымша ақпаратты мәтіннің негізгі мазмұнында 7.1.3.1 мәтінді оқып отырып толық, мазмұндау (хабар және талқылау)
	Оқылым	Морфология. Орфография. Етістіктер. Көсемше. Қатысу айналымы. Емле емес-етістіктер мен етістік формалары бар. Синтаксис. Пунктуация. Оқшауланған анықтау. Жекелеген анықтамалар кезіндегі тыныс белгілері	7.2.1.1 басты ақпаратты таба бөлінген және мәтіндердегі негізгі түсіну; 7.2.5.1 қорытынды нәтижелер негізінде құрастыру; 7.2.6.1 оқылым соның ішінде іздеу 7.2.6.2 оқылым соның ішінде іздеу
	Жазылым		7.3.1.1 қарапайым жоспар құру, шығарма жинау және оны ұйымдастыру;

			7.3.2.1 хабар сипаттама-мәтінді талқылау-мәтінді жағын өзгертіп, іріктеп баяндау
	Тіл нормаларын сақтау		7.4.1.1 сөздің ма (морфемаларды), функцияларын морфемаларды морфемалық талд 7.4.1.2 ызың кейінгі дауысты әртүрлі сөз тапты етістіктердің жа. таптарының жү жазу; 7.4.4.1 "қатыс ұғымдарын т ажырату ; 7.4.4.2 дара пысықтауыш сөйлемдердің т қолдану; 7.4.4.3 одағай ода белгілерін қолдан
2 – тоқсан			
Білімдер: әлем және шет тілдерін үйрену. Морфология және орфография	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Паронимдер. Орфография. Етістіктің ашық райы. Ашық рай	7.1.2.1 "мәтінн элементтері" ұғы 7.1.2.2 құрыл отырып негізгі ой 7.1.7.1 сөйлеу түр 7.1.7.2 "шағын т түсіндіру, мысал 7.1.7.3 жоқ иллюстрациялар, роликтері негіз тақырыпшадан монолог құру (с талқылау); 7.1.7.4 орфоэпия сақтау
	Оқылым		7.2.2.1 құрылы анықтай отыры құрылу мәнін т негізгі ойды аны 7.2.7.1 "фа ұғымдарының түсіндіру, ос айырмашылығын

			7.2.7.2 фактілер ажырата отыратын дереккөздерден а
	Жазылым		7.3.1.1 қарапайым жоспар құру, шығарма жинау және оны ұйымдастыру; 7.3.5.1 түрлі сипаттама беру
	Тіл нормаларын сақтау		7.4.2.1 паронимдік 7.4.2.2 "инверсия" мағынасын түсіндіру 7.4.2.3 сөйлемдердегі сөздердің кері ретін қолдану 7.4.3.1 сөйлеудің қызметтік бөлігі етістік және етістік 7.4.3.2 етістік және көмекші сөздерді 7.4.3.3 етістік нор
Жыл мезгілдері. Морфология орфография	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Сөйлеу мәдениеті. Етістіктердің жіктелуі. Демеулік. Сөйлеудегі бөлшектерді қолдану. Шылау. Одағай. Араласулар кезіндегі тыныс белгілері. Синтаксис. Келісілген және келісілмеген анықтамалар	7.1.2.1 "мәтіннің элементтері" ұғымы 7.1.2.2 құрылым отырып негізгі ой 7.1.4.1 мәтіндегі мазмұнды болжа
	Оқылым		7.2.2.1 құрылым анықтай отырып құрылу мәнін танып негізгі ойды анықтау 7.2.3.1 паронимдік сөйлемдегі сөздердің кері тәртібі туралы мәліметтерді баяндау 7.2.3.2 "мәтін" іні мағынасын түсіндіріп ішкі мәтінді табу 7.2.3.3 мәтіндегі сөздердің және жасырын мәнін, паронимдік сөздерді, сөйлемдегі сөздердің керісінше тәртібін қолданылуын түсіндіру
	Жазылым		7.3.1.1 қарапайым жоспар құру, шығарма жинау және оны ұйымдастыру;

			7.3.3.1 коммуникациялы туралы түсініктің 7.3.3.2 компьютер суреттер, комикс 7.3.3.3 ақпараттық комикстер түрін ақпараттық-коммуникация технологияларды ұсыну; 7.3.6.1 "әлеуметтік мінез-құлқы" мағынасын түсіндіру 7.3.6.2 белгілі бір және сөйлеу отырып шығару жұмыстар жазу (сценарий)
	Тіл нормаларын сақтау		7.4.2.1 паронимдік 7.4.2.2 "инверсия" мағынасын түсіндіру 7.4.2.3 сөйлемдердегі сөздердің кері ретін қолдану 7.4.3.1 сөйлеудің қызметтік бөлігі етістік және етістік 7.4.3.2 етістік және көмекші сөздерді 7.4.3.3 етістік нұсқасы 7.4.4.1 "қатынас" ұғымдарын танып ажырату; 7.4.4.2 дара пысықтаушы сөйлемдердің танып қолдану; 7.4.4.3 одағай одақ белгілерін қолдану
3 – тоқсан			
Жастар мәдениеті. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Сөйлеу мәдениеті. Емле сөйлеудің әртүрлі бөліктерімен емес. Инверсия. Тыныс белгілерін салыстыру. (салыстырмалы айналымдарды бөлу)	7.1.1.1 мәтінде қосымша ақпарат мәтіннің негізгі мәні 7.1.5.1 "мәтін мәні" мағынасын түсіндіру бастапқы мәселесін табу; 7.1.5.2 өз көзін отырып, ұсыныс бойынша диалог

	Оқылым	Тіл нормаларын сақтау	7.2.2.1 құрылым анықтай отырып, құрылу мәнін негізгі ойды анықтау; 7.2.5.1 қорытынды нәтижелер негізінде құрастыру
	Жазылым		7.3.5.1 түрлі сипаттама беру 7.3.7.1 мәтіндегі логикалық кемшіліктерді
			7.4.1.1 сөздің мағынасы (морфемаларды), функцияларын морфемаларды морфемалық талдау; 7.4.1.2 ызың кейінгі дауысты әртүрлі сөз таптар етістіктердің жаңа таптарының жазу жазу; 7.4.2.1 паронимдік 7.4.2.2 инверсия мағынасын түсіндіру 7.4.2.3 сөйлемдердегі сөздер кері ретін қолдану
Азаматтарды әлеуметтік қорғау мәселелері. Морфология	Айтылым және тыңдалым	Сөйлеу мәдениеті. Ресми-іскерлік стиль. Етістіктер. Етістікті басқару нормалары	7.1.6.1 назар қолданылатын туралы ұғымның тыңдалу 7.1.6.2 тыңдалу тілдік құралдар оларды назар пайдалану тұрғы 7.1.7.1 сөйлеу түрлері 7.1.7.2 "шағын" түсіндіру, мысалы 7.1.7.3 жою иллюстрациялар, роликтері негіз тақырыпшадан монолог құру (сөз талқылау); 7.1.7.4 орфоэпия сақтау
	Оқылым		7.2.3.1 паронимдік сөйлемдегі сөздер кері тәртібі туралы мәліметтерді баяндау

		7.2.3.2 "мәтін ішкі мағынасын түсіндіру" ішкі мәтінді табу 7.2.3.3 мәтіндік сөздердің және сөздердің және жасырын мәнін, паронимдік сөздерді, сөйлемдегі сөздердің керісінше тәртібін қолданылуын түсіндіру 7.2.4.1 тілдік теориялық мәлімдемдер 7.2.4.2 журналистік іскери стильдер 7.2.4.3 аралас стильдер анықтау және оларды ажырату, публицистік ресми-іскери стильдер жазба, қолхат, нұсқаулық, күнделік, блог, шақырулар) мәтін және жанрлық анықтау
	Жазылым	7.3.4.1 "мақсат" ұғымын түсіндіру аудиторияға мыналар 7.3.4.2 сөйлеу мәтіндерін жанрларын; әр мәтіндердің түрлерін 7.3.4.3 публицистік ресми-іскери стильдер жазба, қолхат, нұсқаулық, күнделік, блог, шақырулар) аудиторияны ескертіп білдіре отыратын элементтері бар талқылау элементін хабарлама жазу; 7.3.7.1 мәтіндегі логикалық кемшіліктер
	Тіл нормаларын сақтау	7.4.3.1 сөйлеуді қызметтік бөлім етістік және етістік 7.4.3.2 етістік және көмекші сөздер 7.4.3.3 етістік нормалар

Дұрыс тамақтану. Морфология және орфография	Айтылым және тыңдалым		7.1.5.1 "мәтін мәнін анықтау" мағынасын түсініп, бастапқы мәнін анықтау; мәселесін табу; 7.1.5.2 өз көзқарасын білдіріп отырып, ұсынған пікір бойынша диалог жүргізу; 7.1.6.1 назар аударатын жерлерді қолданылатын тілдік құралдар туралы ұғымның негізін білу; 7.1.6.2 тыңдалымдағы тілдік құралдардың оларды назар аударуға пайдалану тұрғысынан
	Оқылым	Лексика Терминдер. Морфология. Орфография. Жеке емес етістіктер. Етістікті басқару.	7.2.2.1 құрылымды анықтай отырып, құрылу мәнін түсініп, негізгі ойды анықтау; 7.2.4.1 тілдік құралдар теориялық мәліматтар; 7.2.4.2 журналистік іскери стильдерді білу; 7.2.4.3 аралас анықтау және оларды ажырату, публицистік ресми-іскери стильді жазба, қолхат, сөз нұсқаулық, жазба күнделік, блог, шақырулар) мәнін және жанрлық ерекшеліктерін анықтау; 7.2.5.1 қорытынды нәтижелер негізінде құрастыру
	Жазылым		7.3.4.1 "мақсат" ұғымын түсініп, аудиторияға мысал; 7.3.4.2 сөйлеу мәнін жанрларын; әр мәтіндердің түрлерін; 7.3.4.3 публицистік ресми-іскери стильді жазба, қолхат, сөз нұсқаулық, жазба күнделік, блог, шақырулар) аудиторияны ескеріп білдіре отырып элементтері бар

			талқылау эл хабарлама жазу; 7.3.7.1 мәтіндегі логикалық кемші
	Тіл нормаларын сақтау		7.4.1.1 сөздің ма (морфемаларды), функцияларын морфемаларды морфемалық талд 7.4.1.2 ызың кейінгі дауысты әртүрлі сөз тапт етістіктердің жа таптарының жұ жазу; 7.4.2.1 паронимд 7.4.2.2 "инверс мағынасын түсін 7.4.2.3 сөйлемдердегі сө кері ретін қолдан
4 – тоқсан			
Жеңіс күні. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым		7.1.2.1 "мәтінн элементтері" ұғы 7.1.2.2 құрыл отырып негізгі ой 7.1.5.1 "мәтін мә мағынасын тү бастапқы мә мәселесін табу; 7.1.5.2 өз көз отырып, ұсын бойынша диалог
	Оқылым	Морфология. Етістікті басқару нормалары. Синтаксис. Пунктуация. Оқшауланған жағдайлар. Оқшау мән-жайлар кезіндегі тыныс белгілері	7.2.7.1 "фа ұғымдарының түсіндіру, осл айырмашылығын 7.2.7.2 фактілер ажырата от дереккөздерден а 7.2.8.1 әр мәтіндердің сө тілдік және ерекшеліктерін а 7.2.8.2 компози ерекшеліктерін түрлі мәтіндерд ерекшелікте рін. мақсатты (түсіндірме жазб

	Жазылым	кұттықтау, нұсқау, сұхбат, күнделікті өтініштер, шақыру, салыстыру
	Тіл нормаларын сақтау	7.3.5.2 түрлері әр аргументті, мәтін жазу; 7.3.7.1 мәтіндегі логикалық кемшілік; 7.4.3.1 сөйлеуді қызметтік бөлім етістік және етістік; 7.4.3.2 етістік және көмекші сөздер; 7.4.3.3 етістік норм; 7.4.4.1 "қатысу" ұғымдарын таныта азырату ; 7.4.4.2 дара пысықтауыш сөйлемдердің таныта қолдану; 7.4.4.3 одағай одақ белгілерін қолдану

4) 8 - сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Лексикалық-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Егер Мен әлемді басқарсам Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Синтаксис. Пунктуация. Инверсия	8.1.4.1 мәтін бағалау мазмұнды болжау; 8.1.5.1 "пікірталас" мағынасын көзқарасыңызды дәлелдер таба білу; 8.1.5.2 ұсынылған пікірталасқа қатысу дәлелдей алу; 8.1.6.1 тыңдалым тілдік құралдарды оларды назар аудару пайдалану түрлерін материалдың логикасы
	Оқылым		8.2.3.1 эмоциялық сөздер, кәсіби терминологиялық мәлім; 8.2.3.2 мәтіндік сөздердің, сөз тіркестері

		сөйлемдердің, бояма сөздердің, неологизмдер, окказионализмде үйлесімдігін беретін мағына қолдану; 8.2.4.1 мәтін теориялық мәлім 8.2.4.2 ресми жанрлық ерекше ажырату; 8.2.4.3 аралас анықтау және ол ажырату, пуб. сөйлеу, ғылым стилдердің (реп. мақала, сұхбат жолдау, мінездік автобиография, тезистер, реф. блогтағы, чатта пікірлер) тілдік ерекшеліктерін а 8.2.8.1 "мақса ұғымын түсін аудиторияға мыс 8.2.8.2 "репорт "автобиография" мағынасын т ажырату; 8.2.8.3 мақсатты аудиторияны әртүрлі мәтіндер, (композициялық, ерекшеліктерін (репортаж, фе сұхбат ,шол сипаттама, автобиография, а
	Жазылым	8.3.6.1 "фрагм мағынасын түсін 8.3.6.2 таңдамал қолдану; 8.3.6.3 мазмұн келетін үзінді келтіріп, шы жұмыстар жазу (8.3.7.1 "нақты түсіндіру, ма кателерді табу;

			8.3.7.2 "сөйлеу" ұғымын түсіндіру; 8.3.7.3 мәтінді нақты, кемшіліктен тазарту; 8.3.7.4 жекелеген немесе мәтіннің құрылымын өзгертіп мәтінді редакциялау; 8.4.3.1 "омонимия" бөліктерінің ұғымдарын түсіндіру; 8.4.3.2 сөйлеудің қызметтік бөлігінің омонимиясын қолдану; 8.4.3.3 сөйлемнің үшін тыныс белгісін қолдану; 8.4.4.1 "толымсыз" сөйлемді түсіндіру; 8.4.4.2 сөйлем сөздерді, сондықтан сөйлемді анықталған белгілерін қолдану;
	Тіл нормаларын сақтау		
Отбасы: құқықтары мен міндеттері. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Сөйлеудің дербес және қызметтік бөліктерінің омонимиясы. Синтаксис. Сөйлемнің оқшауланған мүшелері (келісілмеген анықтамалар, предлогтары бар зат есімдермен көрсетілген жағдайлар)	8.1.1.1 "мәтін" ішкі мағынасын түсіндіру; 8.1.1.2 мәтіндегі (мәтін ішіндегі) анықталған отырып, мәтіннің мағынасын түсіндіру; 8.1.2.1 "мақсат" ұғымын түсіндіру; 8.1.2.2 мәтіннің элементтері аудиториясы негізінде анықтау; 8.1.3.1 тіл түрін анықтау; 8.1.3.2 тірек сөздерді отырып, мәтіннің құрылымын анықтау; 8.1.3.3 мәтіннің құрылымын сақтап, өзгертіп мәтінді қолданып мазмұнын түсіндіру; 8.2.1.1 жазба формасының түсіндіру; 8.2.1.2 ашық және ішіндегі) ақпарат
	Оқылым		

		бөлікке бөлінген мәтіндердегі н түсіну (соның сөйлеу түрлерінің 8.2.4.1 мәтін теориялық мәлім 8.2.4.2 ресми жанрлық ерекше ажырату; 8.2.4.3 аралас анықтау және ола ажырату, пуб. сөйлеу, ғылым стилдердің (реп мақала, сұхбат жолдау, мінездік автобиография, тезистер, реф блогтағы, чатта пікірлер) тілдік ерекшеліктерін а
	Жазылым	8.3.1.1 "цитат ұғымының мағына 8.3.1.2 тілдік теориялық мәлім 8.3.1.3 мәтін ерекшелігін е цитаттық жосп құру; 8.3.3.1 "схе "диаграмма" мағынасын т ажырату; 8.3.3.2 ақпаратты кестелер, диагр ұсыну; 8.3.3.3 сөйл оқшауланған мүл
	Тіл нормаларын сақтау	8.4.1.1 етістікт формаларын дұр 8.4.3.1 "омон бөліктерінің ұғымдарын түсін 8.4.3.2 сөйлеуд қызметтік бөл омонимиясын ко 8.4.3.3 сөйлемні үшін тыныс б қолдану
2 – тоқсан		

			8.2.6.1 ерекшеліктері айырмашылығын
			8.2.6.2 оқылым соның ішінде зер
			8.3.1.1 "цит ұғымының мағы 8.3.1.2 ілдік теориялық мәлім 8.3.1.3 мәтін ерекшелігін е цитаттық жосп кұру; 8.3.3.1 "схе "диаграмма" мағынасын т ажырату; 8.3.3.2 ақпаратты кестелер, диагр ұсыну; 8.3.3.3 сөйл оқшауланған мү 8.3.4.1 "репорт "автобиография" мағынасын т ажырату; 8.3.4.2 публици ғылыми, ресм (репортаж, фе сұхбат, очерк, мінездеме, автобиография, тезистер, реф блогтағы, чатта пікірлер) мақса ескере отыр сипаттама, сипа бар хабарлама кұру 8.4.1.1 етістікт формаларын дүр 8.4.3.1 "омон бөліктерінің ұғымдарын түсін 8.4.3.2 сөйлеуд қызметтік бөл омонимиясын қо 8.4.3.3 сөйлемні үшін тыныс б колдану
	Жазылым		
	Тіл нормаларын сақтау		

Мамандықтар әлемі. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Кәсіби сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Цитата. Цитата кезінде тыныс белгілері	8.1.2.1 "мақсат" ұғымын түсіндіру аудиторияға мысал ретінде 8.1.2.2 мәтіннің элементтері аудиториясы негізінде анықтау; 8.1.3.1 тіл түрін анықтау; 8.1.3.2 тірек сөздер отырып, мәтіннің құрылымын анықтау; 8.1.3.3 мәтіннің құрылымын сақтап өзгертіп мәтінді қолданып мазмұнын
	Оқылым		8.2.3.1 эмпирикалық сөздер, кәсіби теориялық мәлімдемдер 8.2.3.2 мәтіннің сөздердің, сөз тіркестерінің, сөйлемдердің, бояма сөздердің, неологизмдердің, окказионализмдердің үйлесімдігін беретін мағынасы қолдану; 8.2.4.1 мәтіннің теориялық мәлімдемдері 8.2.4.2 ресми жанрлық ерекшеліктер ажырату; 8.2.4.3 аралас анықтау және оларды ажырату, пуб. сөйлеу, ғылым стилдердің (реп. мақала, сұхбат, жолдау, мінезделіс, автобиография, тезистер, реферат, блогтағы, чаттағы пікірлер) тілдік ерекшеліктерін анықтау; 8.2.5.1 мәтін идеясын 8.2.5.2 оқылған сұрақтар мен тұжырымдау
	Жазылым		8.3.2.1 аралас мазмұнын жағынан қысқаша, іріктеп

			8.3.4.1 "сұхбат", "автобиография", "интервью", терминдерінің түсіндіру және анықтамасы 8.3.4.2 публицистикалық шығармалар (ғылыми, ресми, журналистік) (репортаж, фельетон, очерк, сұхбат, очерк, мінездеме, автобиография, тезистер, реферат, блогтағы, чаттағы пікірлер) мақсатына қатысты ескерілетін сипаттама, сипаттамалық бар хабарлама құру
	Тіл нормаларын сақтау		8.4.2.1 "градация" терминдерінің мағынасы 8.4.2.2 кәсіби терминдерді, градацияны қолдану 8.4.2.3 қайталанатын мөртабандардан құру 8.4.4.1 "толымсыз" "толымсыз" сөйлем түсіндіру; 8.4.4.2 сөйлем мүшелерін сөздерді, сондықтан сөйлемді анықтамалық белгілерін қолдану
3 – тоқсан			
Ғарыш. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Терминдер. Неологизмдер. Синтаксис. Пунктуация. Сөйлемдерді нақтылайтын мүшелері бар сөйлемдердегі тыныс белгілері	8.1.3.1 тіл түрін анықтау 8.1.3.2 тірек сөздерді отырып, мәтіннің құрылымын анықтау 8.1.3.3 мәтіннің құрылымын сақтау, өзгертіп мәтінді қолданып мазмұндық 8.1.4.1 мәтін мазмұнды болжау
	Оқылым		8.2.3.1 эмпирикалық сөздер, кәсіби теориялық мәлімет 8.2.3.2 мәтіннің сөздердің, сөз тіркестерінің, сөйлемдердің, бояма сөздердің,

			неологизмдердің окказионализмде үйлесімдігін беретін мағынасы қолдану; 8.2.4.1 мәтін теориялық мәлім 8.2.4.2 ресми жанрлық ерекше. ажырату; 8.2.4.3 аралас анықтау және ола ажырату, пуб. сөйлеу, ғылым стилдердің (реп мақала, сұхбат жолдау, мінезд автобиография, тезистер, реф блогтағы, чатта пікірлер) тілдік ерекшеліктерін а 8.2.5.1 мәтін идея 8.2.5.2 оқылған сұрақтар мен тұжырымдау
Жазылым			8.3.3.1 "схе "диаграмма" мағынасын т ажырату; 8.3.3.2 ақпаратты кестелер, диагр ұсыну; 8.3.3.3 сөйл оқшауланған мү 8.3.4.1 "сұхба "автобиография" "интервью", терминдерінің түсіндіру және аз 8.3.4.2 публици ғылыми, ресм (репортаж, фе сұхбат, очерк, мінездеме, автобиография, тезистер, реф блогтағы, чатта пікірлер) мақса ескере отыр сипаттама, сипа

			бар хабарлама құру
	Тіл нормаларын сақтау		8.4.2.1 "градация" терминдерінің мағынасын анықтау; 8.4.2.2 кәсіптік терминдерді, градацияны қолдану; 8.4.2.3 қайталанатын мөртабандардан пайдалану; 8.4.4.1 "толымсыз" сөйлемдерді түсіндіру; 8.4.4.2 сөйлем сөздерді, сондықтан сөйлемді анықтау, белгілерін қолдану
Адам өміріндегі су. Синтаксис	Айтылым және тыңдалым	Сөйлеу мәдениеті. Мөртабандар. Тавтология. Синтаксис. Атаулы сөйлемдер.	8.1.6.1 тыңдалым тілдік құралдарды оларды назар аударуға пайдалану тұрғысынан материалдың логикасы; 8.1.7.1 "микротекст аудитория" ұғымын мақсатты аудиторияға келтіру; 8.1.7.2 мақсатты аудиторияға ескере отырып, шегінде кемінгі тақырыпты қарама-қарсы дәлелді монолог баяндау элементтерін (сөзін сендіру) құру; 8.1.7.3 орфоэпияны сақтау
	Оқылым		8.2.4.1 мәтін теориялық мәліматтар; 8.2.4.2 ресми жанрлық ерекшеліктер ажырату; 8.2.4.3 аралас анықтау және оларды ажырату, пуб. сөйлеу, ғылым стилдердің (реп. мақала, сұхбат жолдау, мінездік автобиография, тезистер, реферат, блогтағы, чаттағы)

			пікірлер) тілдік ерекшеліктерін а 8.2.7.1 "талда мағынасын түсін 8.2.7.2 "өзектілі "сенімділік" мағынасын т ажырату; 8.2.7.3 түрлі ақпараттар табу оның өзекті қайшылығын, мақсатты аудито 8.2.8.1 "мақса ұғымын түсін аудиторияға мыс 8.2.8.2 "репорт "автобиография" мағынасын т ажырату; 8.2.8.3 мақсатты аудиторияны әртүрлі мәтіндер, (композициялық, ерекшеліктерін (репортаж, фе сұхбат ,шол сипаттама, автобиография, а
	Жазылым		8.3.5.1 "мәтін мә мағынасын түсін 8.3.5.2 хабарлам эссе жазу 8.3.6.1 "фрагм мағынасын түсін 8.3.6.2 таңдамал қолдану; 8.3.6.3 мазмұн келетін үзінді келтіріп, шы жұмыстар жазу (8.3.7.1 "нақты түсіндіру, ма кателерді табу; 8.3.7.2 "сөйл ұғымын түсіндір 8.3.7.3 мәтінді нақты, кемшілікт 8.3.7.4 жекелег немесе мәтін

			кұрылымын ө мәтінді редакция
	Тіл нормаларын сақтау		8.4.1.1 етістікті формаларын дұрыс 8.4.4.1 "толық "толымсыз сөйлем түсіндіру; 8.4.4.2 сөйлем сөздерді, сондықтан сөйлемді анықтау белгілерін қолдану
4 – тоқсан			
Тамақ: қажеттілік немесе сән-салтанат? Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Эмоционалды боялған сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Жалпы-жеке ұсыныстар. Толық емес сөйлемдердегі тыныс белгілері	8.1.3.1 тіл түрін анықтау 8.1.3.2 тірек сөздер отырып, мәтін кұрылымын анықтау 8.1.3.3 мәтін кұрылымын сақтау өзгертіп мәтінді қолданып мазмұн 8.1.4.1 мәтін мазмұнды болжау
	Оқылым		8.2.2.1 негізгі кұрылымдық (сөз олардың элементтері абзацтар) анықтау 8.2.3.1 эмоция сөздер, кәсіби теориялық мәлімет 8.2.3.2 мәтін сөздердің, сөз тіркес сөйлемдердің, бояма сөздердің, неологизмдер окказионализмде үйлесімдігін беретін мағына қолдану; 8.2.5.1 мәтін идея 8.2.5.2 оқылған сұрақтар мен тұжырымдау
	Жазылым		8.3.5.1 "мәтін мә мағынасын түсін 8.3.5.2 хабарлам эссе жазу 8.3.7.1 "нақты түсіндіру, ма кателерді табу;

		8.3.7.2 "сөйлеу" ұғымын түсіндіру; 8.3.7.3 мәтінді нақты, кемшіліктен тазарту; 8.3.7.4 жекелеген немесе мәтіннің құрылымын өзгерту; мәтінді редакциялау.
	Тіл нормаларын сақтау	8.4.4.1 "толымсыз" сөйлем түсіндіру; 8.4.4.2 сөйлем сөздерді, сондықтан сөйлемді анық белгілерін қолдану.

5) 9 - сынып:

5 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Лексикалық-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Өмір формаларының әртүрлілігі. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Сөйлеудің омонимдік және тәуелсіз бөліктерінің емлесі Синтаксис. Пунктуация. Кіріспе сөз тіркестері мен сөйлемдер. Кіріспе сөз тіркестерімен сөйлемдердегі тыныс белгілері	9.1.1.1 "мәтін" терминін идеясы" терминді түсіндіру; 9.1.1.2 мәтіндегі (мәтін ішіндегі) анық отырып, мәтіннің құрылымын түсіндіру; 9.1.5.1 талқылау нормаларын түсіндіру; 9.1.5.2 пікірталас тұжырымдарын қарсыласты өз дұрыстығына сенді жасау; 9.1.6.1 сөйлеу түсінікке ие оңтайлы қарқынды сөйлеу мақсатты аудитория тұрғысынан тыңдау бағалау
	Оқылым		9.2.1.1 "мәтін" ішкі мағынасын түсіндіру; 9.2.1.2 мәтіндегі дереккөздерден ақпаратқа/жеке тарап отырып бөлінген мәтіндердегі ашық (мәтін ішіндегі) а

		9.2.6.1 көр ерекшеліктері айырмашылығын 9.2.6.2 оқудың қолдану, соның ішінде құру арқылы оқу 9.2.8.1 әр түрлі мәтіндердің сөз тілдік және ерекшеліктерін а 9.2.8.2 "мақсат" ұғымын түсіндіру аудиторияға мыс 9.2.8.3 "баяндама" "блог" терминде түсіндіру және а 9.2.8.4 композиция ерекшеліктерін түрлі мәтіндерд ерекшеліктерін, мақсатты аудитор фельетон, мақал шолу, жолдама биография, аннотация, тезис баяндама, блог форумдағы пікір
	Жазылым	9.3.5.1 "мәтін мәні" мағынасын түсіндіру 9.3.5.2 түрлері эссе аргументті, мәтін жазу 9.3.7.1 "стилистика" ұғымын түсіндіру стилистикалық қ 9.3.7.2 "мәтін құру" түсіндіру; 9.3.7.3 мәтіндік логикалық, кемшілік 9.3.7.4 мәтін құру арқылы мәтін
	Тіл нормаларын сақтау	9.4.1.1 "омоним" түсіндіру; 9.4.1.2 омонимдік көмекші сөз тап 9.4.4.1 "оқшау" ұғымдарын түсіндіру 9.4.4.2 сөйлемнің мүшелері үшін қолдану

Қазіргі қоғамдағы музыка. Морфология. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Инверсия. Градация. Морфология. Сөйлеудің омонимдік тәуелсіз және қызметтік бөліктері. Синтаксис.	9.1.5.1 талқылау нормаларын түсініктейді; 9.1.5.2 пікірталас тұжырымдарын қарсыласты өзі дұрыстығына сенді жасау; 9.1.7.1 "сөйлеу" тәртібі "сөйлеу" тәртібі ұғымдарын түсіндіреді; 9.1.7.2 "әлеуметтік" "блог", "бұқа" құралдары" ұғымдарын түсіндіреді; 9.1.7.3 мақсатты ескере отырып, бұқа құралдарының хабарламалары нәтижесін шағын тақырыпты дәлелді монолог баяндау элементтерін сендіру) құру; 9.1.7.4 орфоэпияны сақтау
	Оқылым		9.2.2.1 негізгі ой құрылымының анықтау; 9.2.3.1 неологизм теориялық мәлім; 9.2.3.2 лексикал ескере отырып, сөздердің, сөз т сөйлемдердің, э сөздер мен қолданылуын мағынасын түсіндіреді; 9.2.4.1 мәтін теориялық мәлім; 9.2.4.2 ресми жанрлық ерекше ажырату; 9.2.4.3 мәтіндерді анықтау, ауызекі, ғылым стильдердің тән тілдік жән ерекшеліктерін (репортаж, фе сұхбат, шолу, ж биография, аннотация, тез

		баяндама, блог форумдағы түсін 9.2.8.1 әр мәтіндердің сөз тілдік және ерекшеліктерін а 9.2.8.2 "мақса ұғымын түсін аудиторияға мыс 9.2.8.3 "баянда "блог" терминде түсіндіру және аз 9.2.8.4 компози ерекшеліктерін түрлі мәтіндерд ерекшеліктерін, мақсатты аудито фельтон, мақал шолу, жолда биография, аннотация, тез баяндама, бло форумадағы пікір
	Жазылым	9.3.3.1 бөлінбе ақпаратты сур кестелер, диагр және керісінше ұ 9.3.6.1 "фрагм терминдерінің ма 9.3.6.2 таңдамал қолдану; 9.3.6.3 шығарма жазу (130-150 жағынан қарам табылатын мәт фрагменттері; 9.3.7.1 "стили ұғымын түсін стилистикалық қ 9.3.7.2 "мәтін құ түсіндіру; 9.3.7.3 мәтінді логикалық, кемш 9.3.7.4 мәтін қ құру арқылы мәт
	Тіл нормаларын сақтау	9.4.2.1 инверсияны, град 9.4.2.2 неологизмдерді к 9.4.2.3 қайт мөртабандардан

			9.4.3.1 "оқшау" түсіндіру; 9.4.3.2 сөйлемнің ажырату; 9.4.3.3 сөйлемнің оқшауланған мүшелері
2 – тоқсан			
Ғылыми жаңалықтар мен технологиялар. Морфология. Синтаксис	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Терминдер. Неологизмдер. Сөйлеу мәдениеті. Мөртабандар. Қайталау. Морфология. Сөйлеудің омонимдік тәуелсіз және қызметтік бөліктері. Синтаксис. Ұсыныстың оқшауланған мүшелері	9.1.5.1 талқылау нормаларын түсініктемесі 9.1.5.2 пікірталас тұжырымдарын қарсыласты өзгерістерін дұрыстығына селдіретін жасау; 9.1.6.1 сөйлеу түсінікке ие оңтайлы қарқынды 9.1.6.2 сөйлеу мақсатты аудиторияға тұрғысынан тыңдау бағалау; 9.1.7.1 "сөйлеу" "сөйлеу тәртібі" ұғымдарын түсіндіру 9.1.7.2 "әлеуметтік блог", "бұқаралық құралдары" ұғымдарын түсіндіру 9.1.7.3 мақсатты ескере отырып, бұқараларының хабарламалары нәтижесін шағын тақырыптық дәлелді монологах баяндау элементтерін сендіру) құру; 9.1.7.4 орфоэпиялық сақтау
	Оқылым		9.2.2.1 негізгі ойының құрылымының анықтау; 9.2.7.1 "талдау" "интерпретация" мағынасын түсіндіру 9.2.7.2 әр тарап ақпаратты алу алынған ақпаратты түсіндіру, қорытынды 9.2.8.1 әр тарап мәтіндердің сөйлемдерін

			тілдік және ерекшеліктерін а 9.2.8.2 "мақса ұғымын түсін аудиторияға мыс 9.2.8.3 "баянда "блог" терминде түсіндіру және аз 9.2.8.4 компози ерекшеліктерін түрлі мәтіндерд ерекшеліктерін, мақсатты аудитор фельетон, мақал шолу, жолда биография, аннотация, тез баяндама, бло форумадағы пікір
	Жазылым		9.3.6.1 "фрагм терминдерінің ма 9.3.6.2 таңдамал қолдану; 9.3.6.3 шығарма жазу (130-150 жағынан қарам табылатын мәт фрагменттері; 9.3.7.1 "стили ұғымын түсін стилистикалық қ 9.3.7.2 "мәтін құ түсіндіру; 9.3.7.3 мәтінді логикалық, кемш 9.3.7.4мәтін құ құру арқылы мәт
	Тіл нормаларын сақтау		9.4.2.1 инверсияны, град 9.4.2.2 неологизмдерді к 9.4.2.3 қайт мөртабандардан 9.4.3.1 "оқша түсіндіру; 9.4.3.2 сөйлемнің ажырату; 9.4.3.3 сөйл оқшауланған мүл

Жанжалдар мен бітімгершілік. Синтаксис. Морфология және орфография	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Орфография. Жалғаулардың емлесі Синтаксис. Күрделі сөйлемдердің түрлері. Жалғаулар	9.1.1.1 "мәтін т... идеясы" терминд... түсіндіру; 9.1.1.2 мәтіндегі... (мәтін ішіндегі) а... отырып, мәтіннің... 9.1.2.1 "шағын т... түсіндіру, мысал... 9.1.2.2 тақырып... негізгі ойды аны... 9.1.3.1 аралас ти... мазмұнын қайтал...
	Оқылым		9.2.1.1 "мәтін іш... мағынасын түс... ішкі мәтінді табу... 9.2.1.2 мәтіндегі... дереккөздерден... ақпаратқа/жеке т... отырып бөлінген... мәтіндердегі аш... (мәтін ішіндегі) а... 9.2.2.1 негізгі ой... құрылымының... анықтау; 9.2.6.1 көр... ерекшеліктері... айырмашылығын... 9.2.6.2 оқудың... қолдану, соның і... кұру арқылы оқу...
	Жазылым		9.3.1.1 мәтін... ерекшелігін е... цитаттық жоспар... 9.3.2.1 "талд... терминдерінің... түсіндіру; 9.3.2.2 тыңдалға... аудиовизуалды... ақпаратты син... мәтін мазмұының... 9.3.4.1 "мақса... ұғымын түсін... аудиторияға мыс... 9.3.4.2 "тези... "реферат", терминдерінің... түсіндіру және а... 9.3.4.3 мақсатт... ескере отыр... элементтері... мәтіндерін, сипа...

			бар баяндауды жасау, іскерлік, сөйлесу, мәтіндерді (рецензия, шолу, жолдау, биография, аннотация, блог, форумдағы түсіндіру);
	Тіл нормаларын сақтау		9.4.1.1 "омоним" түсіндіру; 9.4.1.2 омонимдік көмекші сөз тапты анықтау; 9.4.3.1 "оқшау" түсіндіру; 9.4.3.2 сөйлемнің аяқталу аяқталу ажырату; 9.4.3.3 сөйлемнің оқшауланған мүшелерін ажырату;
3 – тоқсан			
Құрлық елдері. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Күрделі сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары.	9.1.1.1 "мәтін тереңдігі" идеясы" терминді түсіндіру; 9.1.1.2 мәтіндегі (мәтін ішіндегі) анықталуы отырып, мәтіннің анықталуы; 9.1.2.1 "шағын" түсіндіру, мысал; 9.1.2.2 тақырып негізгі ойды анықтау; 9.1.5.1 талқылау нормаларын түсіндіру; 9.1.5.2 пікірталас тұжырымдарын қарсыласты өзгерту дұрыстығына сенім жасау
	Оқылым	Жалғаулар мен жалғаулық сөздер	9.2.1.1 "мәтін ішкі мағынасын түсіндіру" ішкі мәтінді табу; 9.2.1.2 мәтіндегі дереккөздерден ақпаратқа/жеке тарап отырып бөлінген мәтіндердегі ашықталу (мәтін ішіндегі) анықталу; 9.2.2.1 негізгі ой құрылымының анықтау; 9.2.6.1 көрнеу ерекшеліктері айырмашылығын анықтау;

			9.2.6.2 оқудың қолдану, соның ішінде құру арқылы оқу
	Жазылым		9.3.2.1 "талдау" терминдерінің түсіндіру; 9.3.2.2 тыңдалға аудиовизуалды ақпаратты синтаксистік мәтін мазмұнының түсіндіру; 9.3.4.1 "мақсат" ұғымын түсіндіру аудиторияға мысал ретінде "тезис", "реферат", терминдерінің түсіндіру және ақпараттық мақсатты ескере отырып элементтері мәтіндерін, сипаттау бар баяндауды жасау іскерлік, сөйлемдерді (реферат) жасау, жолдау, биография, аннотация, блог, форумдағы түсіндіру
	Тіл нормаларын сақтау		9.4.1.1 "омоним" түсіндіру; 9.4.1.2 омонимдік көмекші сөз таптың түсіндіру; 9.4.3.1 "оқшау" түсіндіру; 9.4.3.2 сөйлемнің ажырату; 9.4.3.3 сөйлемнің оқшауланған мүшелері
Дәстүр және мәдениет. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Стилистикалық түсті сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Күрделі сөйлемдердегі белгілері	9.1.2.1 "шағын" түсіндіру, мысалы; 9.1.2.2 тақырып негізгі ойды анықтау; 9.1.3.1 аралас тіл мазмұнын қайталау; 9.2.3.1 неологизм теориялық мәлімдеме; 9.2.3.2 лексикалдық ескере отырып, сөздердің, сөз тіркестерінің сөйлемдердің, әрі
	Оқылым		

		сөздер мен қолданылуын мағынасын түсіндіру; 9.2.4.1 мәтін теориялық мәлімдемелер; 9.2.4.2 ресми және неформальді жанрлық ерекшеліктерді ажырату; 9.2.4.3 мәтіндердің анықтау, ауызекі, ғылыми стильдердің тән тілдік және ерекшеліктерін (репортаж, фельетон, сұхбат, шолу, жазба, биография, аннотация, тезис, баяндама, блог, форумдағы түсіндіру); 9.2.5.1 "факт" ұғымдарының түсіндіру, осы айырмашылығын ажырату; 9.2.5.2 оқылған сұрақтар мен жауаптарды қалыптастыру, идеяларды ажырату; 9.3.2.1 "талдау" терминдерінің түсіндіру; 9.3.2.2 тыңдалған аудиовизуалды ақпаратты синхронизациялау мәтін мазмұнымен; 9.3.4.1 "мақсат" ұғымын түсіндіру аудиторияға мыналарды түсіндіру; 9.3.4.2. "тезис" терминдерінің түсіндіру және анықтау; 9.3.4.3 мақсатты ескере отырып элементтері мәтіндерін, сипаты бар баяндауды жасау іскерлік, сөйлеу мәтіндерді (репортаж, шолу, жолдау, биография,
	Жазылым	

			аннотация, блог, форумдағы түсіндіру
	Тіл нормаларын сақтау		9.4.2.1 инверсияны, градацияны, неологизмдерді қолдану 9.4.2.2 неологизмдерді қолдану 9.4.2.3 қайталанатын сөздерді қолдану 9.4.4.1 "оқшауланған" ұғымдарын түсіндіру 9.4.4.2 сөйлемнің мүшелері үшін қолдану
4 – тоқсан			
"Жер" планетасының ресурстары. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Синтаксис. Пунктуация. Күрделі сөйлемдердегі белгілері	9.1.4.1 мәтін мазмұнды болжау 9.2.3.1 неологизмдерді теориялық мәлімдеу 9.2.3.2 лексикалдық ескере отырып, сөздердің, сөз тіркестерінің, сөйлемдердің, әйелдер сөздер мен қолданылуын мағынасын түсіндіру 9.2.4.1 мәтін теориялық мәлімдеу 9.2.4.2 ресми жанрлық ерекшеліктерді ажырату; 9.2.4.3 мәтіндерді анықтау, ауызекі, ғылым, стильдердің тән тілдік және ерекшеліктерін (репортаж, фельетон, сұхбат, шолу, жеткізу, биография, аннотация, тезис, баяндама, блог, форумдағы түсіндіру) 9.2.5.1 "факт" ұғымдарының түсіндіру, осы айырмашылығын 9.2.5.2 оқылған сұрақтар мен қалыптастыру, идеяларды ажырату
	Оқылым		

	Жазылым	9.3.3.1 бөлінбе ақпаратты сур кестелер, диагр және керісінше ұ 9.3.4.1 "мақса ұғымын түсін аудиторияға мыс 9.3.4.2. "тези "реферат", терминдерінің түсіндіру және а 9.3.4.3 мақсатт ескере отыр элементтері мәтіндерін, сипа бар баяндауды ж іскерлік, сөйл мәтіндерді (ре шолу, жолда биография, аннотация, бло форумдағы түсін
	Тіл нормаларын сақтау	9.4.4.1 "оқшау ұғымдарын түсін 9.4.4.2 сөйлемнің мүшелері үшін қолдану

6) 10 - сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Лексикалық-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттар
1 – тоқсан			
Жасөспірім қазіргі әлемде. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Күрделі сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары. Жалғаулар мен жалғаулық сөздер. Орфография. Сөйлеудің әртүрлі бөліктерінің біріктірілген, дефис емлесі. Синтаксис. Пунктуация.	10.1.1.1 "сыни т мағынасын түсін дағдыларын дами 10.1.1.2 ыңдалн көзқарасын б мәтіндегі негіз ақпаратты түсіну 10.1.3.1 "мәт терминінің мағы 10.1.3.2 аралас т мазмұнын қайтал 10.1.5.1 "поле мағынасын түсін 10.1.5.2 пікіртал тақырыпта), әрт синтездеу және ұсыну;

			10.1.6.1 сөйлеу, туралы түсініктің дұрыстығы, д орындылығы); 10.1.6.2 өз пікір сөйлеу нормат құрылымы, мате логикасы тұрғыс
	Оқылым		10.2.1.1 алынған тәжірибемен салп 10.2.1.2 мәтінде з басқа дереккөзд жеке тәжірибесі отырып, тұтас мәтіндердің ашп (ішкі мәтінді) ақп 10.2.6.1 "тез мағынасын түсін 10.2.6.2 оқуға тез 10.2.6.3 оқылым соның ішінде жоспар, тезис, ко 10.2.8.1 әр мәтіндердің се тілдік және ерекшеліктерін а 10.2.8.2 "мақс ұғымын түсіп аудиторияға мыс 10.2.8.3 түр стилистикалық тілдік, жанрлы мақсаттары аудиториясын (н іссапар есептер позициясын салыстыру
	Жазылым		10.3.1.1 "цитата. "тезистік жосп мағынасын түсін 10.3.1.2 жоспард соның ішінде цит 10.3.2.1 аудиов туралы ақпар отырып, мәтін баяндау; 10.3.5.1 эссенің ішінде проблема қарастыра отыр жолдарын ұсына эссесін жазу;

			10.3.7.1 мәтінді түзету және редакциялау;
	Тіл нормаларын сақтау		10.4.1.1 орфографиялық нормаларды сақтау; 10.4.3.1 шылаулы сөздерді ажырату; 10.4.3.2 құрмалас морфологиялық құралдарын шылаулы сөздерден ажырату; 10.4.4.1 жай, құрмалас сөйлемдерді белгілерді қолдану.
2 – тоқсан			
21 ғасырдағы дүниежүзілік байланыс. Морфология. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Морфология. Күрделі сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары. Жалғаулар мен жалғаулық сөздер. Синтаксис. Пунктуация. Күрделі сөйлемдердегі тыныс белгілері	10.1.2.1 тыңдаушының көзқарасын білдіретін сөздер негізінде негізгі сөздерді ажырату; 10.1.4.1 мәтін соңында болжау; 10.1.6.1 сөйлеу туралы түсініктің дұрыстығы, дұрыс орындылығы); 10.1.6.2 өз пікірін сөйлеу нормативіне құрылымы, мәтіндік логикасы тұрғысынан; 10.1.7.1 "әлеуметтік" сөйлеу нормативі "сөйлеу нормативі" ұғымдарымен; 10.1.7.2 "сөйлеу" сөйлеу тәртібі мен ұғымдарын түсіндіру; 10.1.7.3 оқу және салалар шегінде тақырыпты қамтамасыз ететін дәлелді мән тақырыпқа пайымдылық; 10.1.7.4 белгілі бір нормаларына тәртібінің моделін құру.
	Оқылым		10.2.2.1 негізгі мәтіннің ережелеріне құрылымының реттелуі; 10.2.3.1 аббревиация туралы теориялық баяндау; "асырау" тәсілдері; 10.2.3.2 ақпараттық парцелляцияларды

			ишаралардың, асыра үлкейтудің тіркестеріндегі қолданылуын түсіндіру; 10.2.5.1 "түсіндіру" мағынасын таныту; мазмұнын түсіндіру; 10.2.5.2 мәтінді интерпретациялау; мен идеялар қалыптастыру;
	Жазылым		10.3.2.1 аудиовизуалды ақпаратты отырып, мәтінді баяндау; 10.3.4.1 "мақсат" ұғымын түсіндіру; аудиторияға мысал; 10.3.4.2 мақсат ескере отырып, бар сипаттама стильдердің ойлау баяндауды (саяси) жасау; 10.3.5.1 эссенің ішінде проблема қарастыра отырып жолдарын ұсына эссесін жазу; 10.3.7.1 мәтінді түзету және редакциялау;
	Тіл нормаларын сақтау		10.4.1.1 орфография сақтау; 10.4.2.1 стилистика сөздерді, аббревиатураларды; 10.4.3.1 шылаулы сөздерді ажырату; 10.4.3.2 құрмалас морфологиялық құралдарын шылаулы сөздерді; 10.4.4.1 жай, құрмалас сөйлесу белгілерді қолдану;
3 – тоқсан			
Дилемма және таңдау. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Морфология.	10.1.5.1 "полемика" мағынасын түсіндіру; полемиканы ажырату; 10.1.5.2 пікірталас (тақырыпта), әртүрлі

		Күрделі сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары. Синтаксис. Пунктуация. Әр түрлі бағыныңқы сөйлемдері бар күрделі сөйлемдер: (анықтамалық және түсіндірме). Күрделі бағыныңқы сөйлемдердегі тыныс белгілері әр түрлі бағыныңқы сөйлемдермен)	синтездеу және ұсыну; 10.1.7.1 "әлеуметтік" сөйлеу нормалары моделі" ұғымдары 10.1.7.2 "сөйлеу тәртібі" ұғымдарын түсіндіру 10.1.7.3 оқу және жазу салалар шегінде тақырыпты қамтамасыз ететін дәлелді мониторинг тақырыпқа пайымдалуы 10.1.7.4 белгілі бір нормаларына тәртібінің моделі
	Оқылым		10.2.2.1 негізгі мәтіннің ерекшеліктері кұрылымының реттелуі 10.2.3.1 аббревиатуралар туралы теориялық баяндау; "асыра" тәсілдері; 10.2.3.2 асыра парцелляциялардың ишаралардың, асыра үлкейтудің тіркестеріндегі қолданылуын түсіндіру 10.2.4.1 "стиль" терминдерінің мағынасы 10.2.4.2 әр түрлі жазу және ішкі беттер типтерін, сипаттарын тілдік ерекшеліктерін (сапар туралы ерекшеліктерін) 10.2.8.1 әр мәтіндердің сөз тілдік және ерекшеліктерін анықтау 10.2.8.2 "мақсат" ұғымын түсіндіру аудиторияға мысал 10.2.8.3 түрлі стилистикалық тілдік, жанрлық мақсаттары аудиториясын (нормалары) іссапар есептер позициясын салыстыру

	Жазылым		10.3.1.1 "цитата. "тезистік жоспар мағынасын түсін 10.3.1.2 жоспард соның ішінде цит 10.3.2.1 аудиов туралы ақпар отырып, мәтін баяндау; 10.3.3.1 "презен "гиперсілтеме" мағынасын түсін 10.3.3.2 компь презентациялар ж 10.3.3.3 ақпар гиперсілтемелер презентация түрі 10.3.6.1 "компози терминдерінің ма 10.3.6.2 таңдама қолдану; 10.3.6.3 мәтін құ 10.3.6.4 белгілі с элементтер (ән жалғасы) бо үзінді/мәтін ү шығармашылық (150-170 сөз); 10.3.7.1 мәтінд түзету және реда 10.4.1.1 орфогра сақтау; 10.4.2.1 стили сөздерді, аббреви 10.4.3.1 шылау сөздерді ажырату 10.4.3.2 құрмал морфологиялық құралдарын шылаулы сөздер 10.4.4.1 жай, күр құрмалас сөйл белгілерді қолдан
4 – тоқсан			
Бұқаралық ақпарат құралдары. Синтаксис және пунктуация	Айтылым және тыңдалым	Лексика. Аббревиатура. Морфология.	10.1.5.1 "поле мағынасын түсін полемиканы ажы 10.1.5.2 пікіртал тақырыпта), әрт

		Күрделі сөйлемдердегі морфологиялық байланыс құралдары. Синтаксис. Пунктуация.	синтездеу және ұсыну; 10.1.6.1 сөйлеу туралы түсініктің дұрыстығы, дұрындылығы); 10.1.6.2 өз пікір сөйлеу нормативті құрылымы, математикалық логикасы тұрғысынан; 10.1.7.1 "әлеуметтік" сөйлеу нормативті моделі" ұғымдары; 10.1.7.2 "сөйлеу" сөйлеу тәртібі ұғымдарын түсіндіру; 10.1.7.3 оқу және оқыту салалар шегінде тақырыпты қамтамасыз ететін дәлелді міндеттер тақырыпқа пайымдалуы; 10.1.7.4 белгілі бір нормаларына тәртібінің моделі;
	Оқылым		10.2.2.1 негізгі мәтіннің ерекшеліктері, құрылымының реттелуі; 10.2.7.1 "талқылау" "интерпретация" мағынасын түсіндіру; 10.2.7.2 түрлі ақпараттар табу, интерпретациялау, отырып алынған негізінде қорытынды; 10.2.8.1 әр мәтіндердің сөз тілдік және ерекшеліктерін анықтау; 10.2.8.2 "мақсат" ұғымын түсіндіру, аудиторияға мысал; 10.2.8.3 түрлі стилистикалық тілдік, жанрлық мақсаттары аудиториясын (негізгі) іссапар есептер позициясын салыстыру

	Жазылым	10.3.2.1 аудиовидео туралы ақпаратты отырып, мәтінді баяндау; 10.3.6.1 "композиция" терминдерінің мағынасын анықтау; 10.3.6.2 таңдамалы жазу қолдану; 10.3.6.3 мәтін құрамын талдау; 10.3.6.4 белгілі элементтер (әңгімеші, баяндаушы, жалғасы) бойынша мәтінді үзінді/мәтін үзіндісіне жіктеу; 10.3.7.1 мәтінді түзету және редакциялау; 10.4.1.1 орфографиялық нормаларды сақтау; 10.4.2.1 стилистикалық нормаларды сақтау; 10.4.3.1 шылаулы сөздерді ажырату; 10.4.3.2 құрмалас сөздердің морфологиялық құралдарын ажырату; 10.4.4.1 жай, күрделі құрмалас сөйлемдерді белгілерді қолдану
	Тіл нормаларын сақтау	

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығымен
56-қосымша
Қазақстан Республикасының
және ғылым Министрінің
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығымен
693-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – көркем әдеби шығармаларды оқыту арқылы білім алушылардың рухани құндылықтарын және оқырмандық мәдениетін қалыптастыру, өзін-өзі тануда меңгерген білімін өмірде қолдана білетін жеке тұлға тәрбиелеу.

3. Бағдарламаның міндеттері:

1) қазақ әдебиеті, орыс әдебиеті және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде әлеуметтік қоғамға бейімделген білім, білік, дағдыларын қалыптастыру;

2) көркем шығармалардағы автор ойын терең тануға мүмкіндік беретін әдеби-танымдық түсініктерін ояту;

3) шығарманы талдау негізінде талдау, салыстыру, жалпылау дағдылары арқылы қорытындылау дағдыларын қалыптастыру; логикалық және сыни пайымдауы нәтижесінде оқиғаның себеп-салдарын анықтау, шығармадағы түйінді ойды анықтау дағдыларын қалыптастыру;

4) әртүрлі жанрдағы көркем шығармалардың мазмұнын терең түсіну әрі талдау негізінде коммуникативтік құзіреттіліктерін арттыру;

5) жазушының шығармашылық тұлғасының эстетикалық және рухани көрінісін ашу, авторлық өнер ретінде көркем әдебиет туралы түсініктерін қалыптастыру;

6) шығармашылық немесе зерттеу қызметімен байланысты қажетті ақпаратты іздеу және өңдеу кезінде ақпараттық технологияларды пайдалану;

4. Түзете-дамыту міндеттері:

1) сөйлеу тілі дамуындағы кемшіліктерді түзету;

2) нұсқау бойынша ауызша және жазбаша жұмыс жасау дағдысын дамыту;

3) тілдік құбылыстарды салыстыру және талдау дағдысын дамыту;

4) сөздік-логикалық ойлауды дамыту.

2-тарау. Оқу үдерісін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Оқыту процесі барысында тапсырмалардың көлемі мен күрделілігін анықтау, жетістіктер деңгейін бағалау кезінде педагог психикалық дамуы тежелген білім алушының психофизикалық ерекшеліктерін ескере отырып, арнайы тәсілдерді қолданады.

6. Оқытудың тиімді әдістері мен стратегиялары:

1) әрбір білім алушының пікірін тыңдау және оларды дамыту мақсатында бар білімді пайдаланудың маңыздылығын түсіну;

2) мұқият таңдалған тапсырмалар мен қызмет түрлерінің көмегі арқылы ынталандыра және дамыта оқыту;

3) білім алушыларға түсінікті мысалдармен проблемаларды шешу стратегияларын модельдеу;

4) зерттеу қызметін және белсенді оқу әрекетін көтермелеу;

- 5) білім алушылардың сыни ойлау дағдыларын дамыту;
- 6) оқытуда сараланған тәсілді жүзеге асыру;
- 7) білім алушылардың жеке, топтық қызметін және ұжымдық сынып жұмысын ұйымдастыру;

8) оқыған тапсырманың немесе мәтіннің мазмұнын түсінуін қадағалауға көмектесетін "Инсерт" немесе "Белгі қою" әдісін қолдану;

9) оқылатын мәтіннің ұқсастығы мен айырмашылықтарын анықтауға мүмкіндік беретін салыстыру әдісін қолдану;

10) "Аяқталмаған сөйлем" әдісін қолдану, бұл әдіс бойынша оқушылар көру бейнелер арқылы абстрактты ұғымдарды түсінеді және бейненің ішкі жан дүниесіне үңіле алады.

7. Ақпараттық-коммуникативтік технологиядағы құзыреттілік - білім алушыларды дайын, қатаң іріктелген, тиісті түрде ұйымдастырылған тапсырмалармен көп мөлшерде қамтамасыз етуге, олардың зияткерлік шығармашылық қабілеттерін дамытуға, өз бетінше жаңа білім ала білуге, әртүрлі ақпарат көздерімен жұмыс істеуге мүмкіндік береді.

8. Оқу материалын түсіну, сұрақтарға дұрыс жауап беру дағдыларының дамуын ынталандыратын тапсырмалар:

- 1) ұсынылған мәтін бойынша сұрақтар құрастыру;
- 2) мәтін бойынша жоспар құру;
- 3) мәтінді (мәтіннің бөлігін) ауызша жеткізу;
- 4) баламалы пікірді немесе идеяны қалыптастыру;
- 5) тақырып бойынша интервью алу;
- 6) тақырып бойынша жұпта, топта диалог құру, бірлесіп оқуды жүзеге асыру;
- 7) тақырып бойынша пікірталас ұйымдастыру;
- 8) табысты әрекет ету ортасын құру;
- 9) шығарманы оқу және талқылау.

9. Сөйлеу тілінің дамуын ынталандыратын тапсырмалар:

- 1) шығармашылық бағыттағы тапсырмалар;
- 2) интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып бойынша көрсетілім, жобалар дайындау);
- 3) сөйлеу байланысын құру (туған-туысқандары мен досына хат, іскерлік қағаздар);
- 4) стильдік және жанрлық ерекшеліктеріне сай әртүрлі мәтіндер жазу, (репортаж, хабарландыру, хат, өтініш, өмірбаян, комплимент, құттықтау, сұхбат, еркін тақырыпқа эссе жазу, аннотация);
- 5) публицистикалық тақырыпта шығарма жазу;

6) берілетін ақпарат көлемінің өзгеруіне сәйкес мәтінді өзгерту, қайта құру;

10. Пәнді оқытудың техникалық құралдары: сенсорлық (немесе электромагниттік) әрекет принципі бар интерактивті тақта, интеграцияланған бейнепроектор және дыбыс колонкалары; дербес компьютер (жүйелі блок, орыс және қазақ әліпбиіндегі пернетақта, монитор, "тышқан" манипуляторы, принтер, UPS үздіксіз қоректендіру блогы).

11. Критериалды бағалау тапсырмаларын мұғалім оқушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып дайындайды және келесі тәсілдерді қолданады:

1) грамматикалық және семантикалық рәсімдеу жөніндегі нұсқаулықтың тұжырымдарын жеңілдету;

2) көпқұрылымды нұсқаулықтарды қысқа мағыналық бірліктерге бөлу;

3) қажет болған жағдайда сараланған көмек беру: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау); ұйымдастырушы (қолдау, зейіндерін шоғырландыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін ескеру); бағыттаушы (тапсырманы қайталау және түсіндіру);

4) тапсырмаларды орындаудың уақыт мөлшерін арттыру.

3-тарау. "Қазақ әдебиеті" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

12. "Қазақ әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

5) 9-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

6) 10-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

13. "Қазақ әдебиеті" оқу пәнінің мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады, бөлімшелер күтілетін нәтижелер түрінде ұсынылған әр сыныптың оқу мақсаттарын қамтиды.

14. Бағдарлама мазмұны 3 бөлімді қамтиды:

1) "Түсіну және жауап беру" бөлімі;

2) "Сараптама және интерпретация" бөлімі;

3) "Бағалау және салыстыру" бөлімі.

15. "Түсіну және жауап беру" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) терминдерді түсіну

2) көркем шығарма мазмұнын түсіну;

3) жатқа оқу және дәйексөз алу;

4) жоспар құру;

5) мазмұндама;

6) сұрақтарға жауап беру.

16. "Сараптама және интерпретация" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) әдеби шығарманың композициясы;
- 2) автор бейнесі;
- 3) көркем шығарманың тілі;
- 4) кейіпкерді сипаттау;
- 5) шығармашылық жұмыс;

17. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) тарихи және көркемдік құндылығы;
- 2) заманауилығы мен жаңашылдығы;
- 3) әдеби сын;

18. 5-сыныпқа арналаған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: көркем әдебиет туралы жалпы түсінік; әдеби шығарманың фабуласы мен сюжеттік дамуы; кейіпкерлер портреті мен бейнесі; шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту; қысқаша жоспар; әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясы, сұрақтарға қысқаша түрде және толықтай жауап беру;

2) сараптама және интерпретация: мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін және белгілерін анықтау; мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын белгілеу, мұғалімнің көмегімен шығарма мәтінінде композиция элементтерін анықтау; бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге мінездеме беру; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; мұғалімнің қолдауымен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтау; тірек сөздер, иллюстрацияларға сүйене отырып әдеби тақырыптар бойынша қысқаша шығарма, әңгімелер жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманың тарихи құндылығын бағалау; кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; әдеби шығармаларды салыстыру, ұқсастығы мен айырмашылығын түсіндіру; сыни хабар шығарманы талқылауға қатысу, өз ойы мен сезімдерін білдіру; өзінің және сыныптастарының ауызша және жазбаша сөйлеу тілін бағалау.

19. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) "Керкұла атты Кендебай" ертегісі;
- 2) "Қобыланды батыр" жыры;
- 3) Асан қайғы "Асан қайғының жерге айтқан сыны" аңызы;
- 4) Дулат Бабатайұлы "О, Ақтан жас, Ақтан жас";

5) Ыбырай Алтынсарин "Қыпшақ Сейітқұл", "Атымтай Жомарт", "Дүние қалай етсең табылады?";

6) Ахмет Байтұрсынұлы "Егіннің бастары" мысалы, "Адамдық диқаншысы" өлеңі;

7) Бердібек Соқпақбаев "Менің атым – Қожа" хикаяты;

8) Марат Қабанбай "Бауыр" әңгімесі;

20. 6-сыныпқа арналаған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; көркем әдебиет туралы жалпы түсінік, негізгі және қосалқы ақпарат; қарапайым жоспар құрау; көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту; кейіпкерлер мен оқиғалар жайында өз ойын білдіру; сұраққа толық жауап беру;

2) сараптама және интерпретация: жанрдың түрін және белгілерін анықтау; құрылымдық элементеріне негізделе отырып шығарманың басты ойын белгілеу; мәтіннен дәйексөздер келтіру, жоспарды пайдалану арқылы кейіпкерлерге мінездеме беру; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау; әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісі, оқиға орны мен кейіпкер бейнесін сипаттап жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы талқылауға қатысу; кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау; шығармалар мен кейіпкерлерді өзара салыстыру, олардың тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; өз ойы мен сезімдерін білдіру; өзінің және сыныптастарының ауызша және жазбаша сөйлеу тілін бағалау.

21. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

1) "Аяз би" ертегісі;

2) "Алып Ер Тұңға" жыры;

3) Әл Фараби "Қашықтасың туған жер", "Тіршілікте құрыштай бол төзімді";

4) Доспамбет жырау "Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық";

5) Абай Құнанбайұлы "Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін", "Ғылым таппай мақтанба" өлеңдері, қара сөздері: "Бірінші сөз", "Жетінші сөз", "Отыз бірінші сөз";

6) Тынымбай Нұрмағамбетов "Анасын сағынған бала" әңгімесі;

7) Нұрдәулет Ақыш "Нағыз әже қайда?" әңгімесі;

8) Джеқ Лондон "Мексика ұлы" әңгімесі.

22. 7-сыныпқа арналаған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: көркем туындының мазмұнын түсіну, мәлім де беймәлім ақпарат; әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; мәтіннен көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін сипаттайтын дәйексөздерді өз

бетімен табу және мәнерлеп оқу; күрделі жоспар; үзінділерді жатқа айту; шығарманың мазмұны мен үзінділерін қысқаша, толық, ішінара мазмұндау; кейіпкерлер мен оқиғалар жайында өз ойын білдіру; проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру;

2) сараптама және интерпретация: жанр мен белгілерін анықтау; шығарманың тақырыбы мен идеясын белгілеу; кейіпкерлер, олардың әрекеттері, мінез-құлық себептері, есімдері мен мәтіннің мәніне сипаттама беру; кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөлу; эпиграф рөлі мен мәнін түсіндіру; оқиғаның жүйелілігін еске түсіру үшін графикалық және суретті жоспарын құру; шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: теңеу, метафора, кейіптеу, эпитет) анықтау;) оқыған шығармаға қатысты өз көзқарасын білдіре отырып әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып, шығармашылық жұмыс (шығарма, пікір, репортаж т.б.) жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы талқылауға қатысу; кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау; шығармалар мен кейіпкерлерді өзара салыстыру, олардың тарихи және көркемдік құндылығын анықтау; тақырыпты ашудың толықтығы мен тереңдігі, композициялық бірлігі, дәйексөзді орынды қолдану тұрғысынан өзінің және сыныптастарының ауызша және жазбаша сөйлеу тілін бағалау; әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы сыни шолу жазу.

23. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) "Қыз Жібек" жыры;
- 2) Орхон Енисей ескерткіштері, "Күлтегін" жыры;
- 3) Жиенбет жырау "Еңсегей бойлы Ер Есім";
- 4) Қазтуған жырау "Қазтуғанның қонысымен қоштасуы";
- 5) Ш. Қанайұлы "Зар заман";
- 6) С. Аронұлы "Сүйінбайдың Қатағанмен айтысы";
- 7) Жамбыл Жабаев "Июнь жарлығы";
- 8) С.Торайғыров "Шығамын тірі болсам адам болып", "Шәкірт ойы" өлеңдері;
- 9) С.Мұратбеков "Жусан иісі" әңгімесі;
- 10) О.Бөкей "Тортай мінер ақбоз ат" әңгімесі;
- 11) Қалмақан Әбдіқадыров "Қажымұқан" хикаяты;
- 12) А.Алтай "Прописка" әңгімесі;
- 13) Е.Жүніс "Менің атым -Тәуелсіздік" өлеңі;
- 14) Р.Ғамзатов "Ана тілі" өлеңі, "Менің Дағыстаным" әңгімесі

24. 8-сыныпқа арналаған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілер, эпилוג, прологтар; тарихи бейне (кейіпкер); көркем шығарманы түсіну;

ашық және жасырын ақпарат; өз бетімен дәйексөздер мен шығарманың тақырыбын ашатын үзінділерді мәтіннен табу және мәнерлеп оқу; күрделі дәйексөз жоспары; шығарманың мазмұнын айтып беру; проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру; көркем шығармалардан алған үзінділерді орынды қолдану;

2) сараптама және интерпретация: жанрды және оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, поэма); шығарманың мәселесіне байланысты өз ойын білдіре отырып тақырыбы мен идеясын анықтау; композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау;) автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын белгілеу тәсілдерін анықтау; модель бойынша автордың көзқарасын жеткізе отырып пайымдау мәтінін құру; шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу; әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып кейіпкерге және оның іс-әрекетіне қатысты өз көзқарасын білдіре отырып шығармашылық жұмыс (әдеби кейіпкерге хат жазу, сценарийлер т.б.) жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманың тақырыбы мен идеясы, тарихи және көркемдік құндылығы; шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстыру; шығарманың көркемдік-идеялық құндылығының гуманистік тұрғысы, әдеби эссе; шығармада жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

25. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) Ақтамберді Сарыұлы "Күлдір-күлдір кісінетіп", "Балаларыма өсиет";
- 2) Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы";
- 3) Мұрат Мөңкеұлы "Үш қиын", "Сарыарқа";
- 4) Ш. Құдайбердіұлы "Еңлік-Кебек" дастаны, "Жастарға" өлеңі;
- 5) М.Жұмабаев "Батыр Баян";
- 6) М.Әуезов "Көксерек";
- 7) Қ.Қайсенов "Жау тылында";
- 8) С.Сарғасқасев "Тәмшіш қара";
- 9) М.Шаханов "Нарынқұм зауалы";
- 10) Медетбек Темірхан "Тәуелсізбін" өлеңі;
- 11) Т.Әбдіков "Қонақтар";
- 12) А.С.Пушкин "Ескерткіш".

26. 9-сыныпқа арналаған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау; көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесі; көркем шығармалардан алынған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану;

2) сараптама және интерпретация: шығарманың өзектілігіне байланысты өз ойын білдіріп, өзінің позициясын дәлелдей отырып тақырып пен идеясын анықтау; мәтінде композиция түрлерін анықтау және ажырату, лирикалық шегіністердің мәнін түсіндіру; кейіпкерлер, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, сатира, ирония) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын белгілеу тәсілдерін анықтау; басты және қосалқы кейіпкерлердің әрекетінің алгоритмі мен жоспарын құру; әдеби және еркін тақырыпқа шығарма мен пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру);

3) бағалау және салыстыру: шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; әдеби эссе жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдау, шағын сын мақала жазу.

27. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр", Қорқыттың нақыл сөздері;

2) Ахмет Йассауи "Даналық кітабы"

3) Ж. Баласағұн "Құтты білік";

3) Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Өнет баба "Не арсыз, не ғайып, не даусыз...";

4) Төле би "Ердің бақыты - әйел";

5) Әйтеке би "Қасқа көл дауы";

6) Қазыбек би "Кім жақын?, не қымбат?, не қиын?";

7) Сырым Датұлы "Балаби мен Сырым";

8) Бұқар жырау "Тілек", "Әй, Абылай, Абылай", "Асқар таудың өлгені";

9) "Біржан – Сара" айтысы;

10) М.Дулатов "Бақытсыз Жамал" романы;

11) Б.Момышұлы "Ұшқан ұя" әңгімесі;

12) Д.Исабеков "Әпке" драмасы;

13) М.Мақатаев "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы;

14) Т.Ахтанов "Күй аңызы" әңгімесі;

15) Ж.Сахиев "Айдағы жасырынбақ", "Дабыл" фантастикалық әңгімелері;

16) Р. Мұқанова "Мәңгілік бала бейне" әңгімесі.

28. 10-сыныпқа арналаған "Қазақ әдебиеті" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығарманы сюжеттік-композициялық тұрғыдан талдау; әдеби шығармадағы психологизм; көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесі; көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану; ақпаратты сыни тұрғыдан түсіну, оқыған шығармаға деген өз көзқарасын дәлелді тұжырымдау; шығарманың мәселесіне қатысты үзінділерді өз бетімен мәтіннен табу; қажетті дәлелдемелер келтіру;

2) сараптама және интерпретация: көркем шығарманың өзектілігіне қатысты өз ойын оқу, диалогта білдіру және өзінің позициясын дәлелдеу; мәтінде ішкі және сыртқы композиция элементтерін анықтау әрі ажырату; ішкі және сыртқы композицияның элементтерін көрсету; лирикалық шегіністердің мәнін түсіндіру; шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың түрлерін (троп пен фигура) талдай отырып, автор стиліне баға беру; өз бетімен шығармашылық жұмыстарын жазу: әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру); паравербальді құралдарды пайдалана отырып нақтылау және түсінуге бағытталған сұрақтар қою; шығармашылық жұмыс жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; әдеби эссе жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдау, шағын сын мақала жазу.

29. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Нысанбай жырау "Кенесары – Наурызбай";

2) Махамбет Өтемісұлы "Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны", " Мен, мен, мен едім" "Бағаналы терек";

3) Ш.Уәлиханов "Ыстықкөл күнделігі";

4) І.Жансүгіров "Құлагер" поэмасы;

5) Б.Майлин "Шұғаның белгісі" хикаят;

6) Ғ.Мүсірепов "Ұлпан" романы;

7) Т.Айбергенов "Сағыныш", Ф.Оңғарсынова "Өлең мен сені аялап өтем";

8) Н.Айтұлы "Бәйтерек" поэмасы.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

30. . Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші

сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

31. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Түсіну және жауап беру" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Терминдерді түсіну	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, ертегі, сюжет, эпитет, кейіпкер; 5.1.1.2 терминдерді дұрыс айту	6.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, аңыз кейіпкері; әңгіме, портрет, пейзаж, метафора, перифраза, драма; 6.1.1.2 пәнге қатысты терминдерді дұрыс айту, сауатты жазу	7.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, астарлы әңгіме, мысал, баллада, таңғажайып әңгіме, комедия, мысқыл, мазақ, лирикалық кейіпкер, өлең ұйқасы, аллегория; 7.1.1.2 пәнге қатысты негізгі терминдерді білу және белсенді қолдану	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм, тарихи образ (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, афоризм, эпиграф, прототип, автобиография; физм; 8.1.1.2 әдебиеттану элементтері бар мәтін оқығанда кезең-кезеңдік және қорытынды өз өзін бағалау	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, психологизм, ішкі монолог, грация, афоризм; 9.1.1.2 өзінің сөйлеу әрекетін дұрыс бағалау	10.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, психологизм, ішкі монолог, грация, афоризм; 10.1.1.2 өзінің сөйлеу әрекетін дұрыс бағалау
1.2 Көркем шығармалар мазмұнын түсіну	5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты түсіну; 5.1.2.2- түзе тілген дыбыстарды дұрыс айтуын бақылау	6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, негізгі және екінші кезектегі ақпаратты түсіну	7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратта қосылған көркем шығармалардың егжей-тегжейін түсіну; 7.1.2.2 жазба ша жұмыс түрлерін орындау барысында өз өзін бағалау	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, ашық және жасырын (астарлы) ақпаратты ажырату; 8.1.2.2- тілдік тапсырмалар орындау аясында өзін-өзі шынайы бағалау және есеп беру	9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 9.1.2.2 құрбысының жауабын немесе жұмысын түзету үшін сұрақтар қою	10.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 10.1.2.2 құрбысының жауабын немесе жұмысын түзету үшін сұрақтар қою
1.3 Жатқа оқу және дәйек сөз алу	5.1.3.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту; 5.1.3.2- тапсырмаларды орындау сапасын	6.1.3.1 мәнерлеп шағын көлемді мәтіндер (поэтикалық, прозалық, драмалық); фрагментте рін жатқа айту; 6.1.3.2	7.1.3.1 мәтінде лирикалық кейіпкердің сипаттамасына байланысты шығармалардан дәйексөз, үзінділер өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту;	8.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту;	9.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 9.1.3.2 оқу тапсырмаларын	10.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 10.1.3.2 оқу тапсырмаларын

	бақылау үшін кинестетикалық және көру сараптамааторлары н пайдалану	белсенді тыңдау дағдыларын меңгеру	7.1.3.2- шығарманың мағынасын жеткізу үшін паравербальді құралдарды қолдану	8.1.3.2 критерийлерге сүйене отырып оқу сапасын бағалау	орын дауынашынайы өзін-өзі бағалау	се м ү
1.4 Жоспар құру	5.1.4.1 қарапайым жоспар құрау	6.1.4.1 қарапайым дәйеккөз жоспар құрау	7.1.4.1 күрделі жоспар құрау	8.1.4.1 күрделі дәйеккөз жоспар құрау	9.1.4.1 тезистік жоспар құрау	1 т д к
1.5 Мазмұндама	5.1.5.1 шығарманың мазмұнын немесе үзіндісін қысқаша қайталап айтып беру; 5.1.5.2 сөйлеу мәдениетін меңгеруге ұмтылуын көрсету	6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру	7.1.5.1 кейіп керлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шығарманың және үзіндісінің мазмұнын (қысқаша, толық, іріктеп) айтып беру; 7.1.5.2 тірек сөздер мен үлгі бойынша монолог құрастыру	8.1.5.1 дәйексөздің әртүрлі тәсілдерін қолдана отырып шығарманың және үзіндісінің мазмұнын айтып беру; 8.1.5.2 өз әрекетін сөздік реттеу	9.1.5.1 сюжеттің дамуын қайта ойлай отырып және айтып берудің әртүрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың мазмұнын айтып беру; 9.1.5.2 іс-әрекеттерінің мәнін ашық оймен жеткізу	10 с к о б та ш м б
1.6 Сұрақтарға жауап беру	5.1.6.1 сұраққа қысқаша және толық жауап беру; 5.1.6.2 тірек сөздер бойынша өз әрекеттерін сөзбен сүйемелдеу	6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру; 6.1.6.2 ауызша нұсқаулар бойынша әрекеттену	7.1.6.1 проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру; 7.1.6.2 көру моделіне сүйене отырып байланыс тырып сөйлеу	8.1.6.1 дәйек сөздерді қолдана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру	9.1.6.1 дерек көздерді пайдалана отырып проблема-лық сұрақтарға дәлелді жауап беру; 9.1.6.2 мәтінге балама, тікелей және жанама сұрақтар қою	11 н к с к о с к қ 10 б ж б а

2) "Сараптама және интерпретация" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10
2.1 Әдеби шығарманың композициясы	5.2.1.1 әдеби шығармадағы адамды, табиғатты, құбылысты суреттеуді мәтіннің ішінен табу	6.2.1.1 әдеби шығармадағы екі нәрсені салыстыра суреттеулер мен қарама-қарсы суреттеулерді	7.2.1.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына қарапайым негіздеме жасау	8.2.1.1 шығармадағы эпизодтар мен бейнелерді салыстыру	9.2.1.1 композицияны мұғалімнің көмегімен тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау	10 э п д м к а

		мәтіннің ішінен табу				
2.2 Автор бейнесі	5.2.2.1 шығармадағы автордың бейнесін мұғалімнің көмегімен анықтау	6.2.2.1 эпикалық шығармадағы автор бейнесін мұғалімнің көмегімен анықтау	7.2.2.1 эпикалық, поэзиялық шығармалардағы автор бейнесін анықтау	8.2.2.1 эпикалық, поэзиялық драмалық шығармадағы автор бейнесін анықтау	9.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау	
2.3 Көркем шығарманың тілі	5.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу: гипербола, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздерді табу және терминдерді білу	6.2.3.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдары: теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздерді таба білу, терминдерді білу	7.2.3.1 шығармадағы көркем ауыстырулар: метафора, кейіптеу, гипербола, аллегория ны мәтіннен атап көрсету және терминдерді білу	8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, эпифора, анафора, риторикалық сұрақ) қолданысын мәтіннен атап көрсету және терминдерді білу	9.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психология лық параллелизм, сатира, ирония) қолданысын мұғалімнің көмегімен анықтау	
2.4 Кей іпкерлерді сипаттау	5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге сипаттама беру; 5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету	6.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау	7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.4.2 оқу диалогты бастап, аяқтау	8.2.4.1 кейіпкерлерге, олардың әрекеттеріне, мінез-құлық себептеріне, есімдері мен тектерінің мәніне сипаттама беру; 8.2.4.2 кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; 8.2.4.3 мәтінмен жұмыс істей білу (ақпарат алу)	9.2.4.1 кейіпкерлер, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 9.2.5.2 өзінің сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету	
2.5 Шығармашылық жұмыс	5.2.5.1 шағын шығармашылық жұмыс жазу (суреттер мен тірек сөздер бойынша әдеби тақырыптарға ертегі, әңгімелер)	6.2.5.1 шағын шығармашылық жұмыс жазу (суреттер мен тірек сөздер бойынша әдеби тақырыптарға ертегі, әңгімелер)	7.2.5.1 шығармашылық жұмыс жазу (табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттау)	8.2.5.1 шығармашылық жұмыс, өз оқығаны бойынша түсінгенін жеткізу (әдеби тақырыптарға)	9.2.5.1 шығармашылық жұмыс, өз оқығаны бойынша түсігені жеткізу (әдеби тақырыптар)	

3) "Бағалау және салыстыру" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып

3.1 Тарихи және көркемдік құндылығы	5.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекетіне мұғалімнің көмегімен баға беру арқылы тарихи және көркемдік құндылығын бағалауға қатысу	6.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалауға қатысу	7.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына мұғалімнің көмегімен бағалау	8.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемені салыстырып тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	9.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	10.3.1.1 шығарманы түрлеріндегі туындылармен мұғалімнің көмегімен көркемдік құндылығын
3.2 Заманауилығы мен жаңашылдығы	5.3.2.1 кейіпкерлерді мұғалімнің көмегімен шынайы өмірмен салыстырып бағалау	6.3.2.1 кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау	7.3.2.1 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлер жүйесінің заманауи жаңашылдығын өзара салыстырып баға беру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды мұғалімнің көмегімен заманауи тұрғыдан баға беру	9.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды мұғалімнің көмегімен заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру	10.3.2.1 шығармадағы сабақтастығы к тұрғыда мұғал салыстырып, жаң беру
3.3 Әдеби сын	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу	10.3.4.1 әдеби шығарма мен әлем әдеби салыстыра талд мақала жазу

32. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарының негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

33. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің
5-10 сыныптарына арналған
"Қазақ әдебиеті"
оқу пәнінен жаңартылған
мазмұндағы Үлгілік
бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Тақырыптар	Оқытылатын шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттар
1-тоқсан			
Таза, мінсіз асыл сөз	"Керкұла атты Кендебай" ертегісі, "Қобыланды батыр" жыры, Асан қайғы "Асан қайғының жерге айтқан сыны" аңызы	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби сюжеттік дамуы көмегімен анықтау; 5.1.2.1 әдеби тақырыбы мен идеялар; 5.1.3.1 көркем кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.1.4.1 көркем кішкентай үзінді оқу, жатқа айту
		Сараптама және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шың табиғатты, құбылыс мәтіннің ішінен таңдау; 5.2.2.1 шығарманың бейнесін мұғалім анықтау; 5.2.3.1 шығарманы бейнелеу: гипотеза, ауыспалы мағыла табу және терминдер; 5.2.4.1 шағын жұмыс жазу (сұрақтар, сөздер бойынша) тақырыптарға еркін
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 кейіпкерлердің мұғалімнің көмегі арқылы тарихи құндылын бағалау; 5.3.2.1 кейіпкерлерді көмегімен шың салыстырып бағалау; 5.3.4.1 оқырманды дүниесіне шығарып отырып, сыни ха
2-тоқсан			
Тәрбиенің қайнар бұлағы	Дулат Бабатайұлы "О, Ақтан жас, Ақтан жас" , А.Байтұрсынұлы "Егіннің бастары" мысалы, Ыбырай Алтынсарин "Қыпшақ	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби сюжеттік дамуы көмегімен анықтау; 5.1.2.2 әдеби тақырыбы мен идеялар

	Сейітқұл" , "Атымтай Жомарт", "Дүние қалай етсең табылады?"		5.1.3.3 көркем кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.1.4.4 көркем кішкентай үзінді оқу, жатқа айту
		Сараптама және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шың табиғатты, құбылыс мәтіннің ішінен т 5.2.2.2 автор мұғалімнің көмегімен шығарманы бейнелеу: гипотеза, ауыспалы мағына, табу және терминдер 5.2.3.3 шығарманы бейнелеу: гипотеза, ауыспалы мағына, табу және терминдер 5.2.4.4 шағын жұмыс жазу (сұрақтар бойынша) тақырыптарға еркін
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 кейіпкерлердің мұғалімнің көмегімен арқылы тарихи құндылын бағалау 5.3.2.2 кейіпкерлер көмегімен шығарманы салыстырып бағалау 5.3.4.3 оқырмандар дүниесіне шығарманы отырып, сыни хат
3-тоқсан			
Адамгершілік - асыл қасиет	Б.Соқпақбаев "Менің атым Қожа" хикаяты, М.Қабанбай "Бауыр" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби сюжеттік даму көмегімен анықтау 5.1.2.2 әдеби тақырыбы мен идея 5.1.3.3 көркем кейіпкерлерге мінездеме беру; 5.1.4.4 көркем кішкентай үзінді оқу, жатқа айту
		Сараптама және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шың табиғатты, құбылыс мәтіннің ішінен т 5.2.2.2 шығарманы бейнесін мұғалім анықтау; 5.2.3.3 шығарманы бейнелеу: гипотеза, ауыспалы мағына, табу және терминдер

			ауыспалы мағына беруі табу және терминдер 5.2.4.4 шағын жұмыс жазу (сұрақтар бойымен) тақырыптарға еркін
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 кейіпкерлердің мұғалімнің көмегімен арқылы тарихи құндылын бағалау 5.3.2.2 кейіпкерлердің көмегімен шығарманы салыстырып бағалау 5.3.4.3 оқырмандар дүниесіне шығарманы отырып, сыни хал
4-тоқсан			
Отбасы құндылықтары	Т.Нұрмағамбетов "Анасын сағынған бала" әңгімесі, Д.Лондон "Мексика ұлы" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 әдеби сюжеттік дамуы көмегімен анықтау 5.1.2.1 шығарманы идеясын анықтау 5.1.3.1 көркем кейіпкерлерге мінездеме беру 5.1.4.1 көркем кішкентай үзінді оқу, жатқа айту
		Сараптама және интерпретация	5.2.1.1 әдеби шығарманы табиғатты, құбылысты мәтіннің ішінен табу 5.2.2.1 шығарманы бейнесін мұғаліммен анықтау; 5.2.3.1 шығарманы бейнелеу: гипотеза, ауыспалы мағына беруі табу және терминдер 5.2.4.1 шағын жұмыс жазу (сұрақтар бойымен) тақырыптарға еркін
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 кейіпкерлердің мұғалімнің көмегімен арқылы тарихи құндылын бағалау

			5.3.2.1 кейіпкер көмегімен шығарманы салыстырып бағалау 5.3.3.1 оқырманды дүниесіне шығарманы отырып, сыни хабарлама

2) 6-сынып:

2-кесте

Тақырыптар	Оқытылатын шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттар
1-тоқсан			
Туған жерім-аялы алтын бесігім	"Аяз би" ертегісі, "Алып Ер Тұңға" жыры	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби жанрына қарай сюжеттік даму көмегімен сипаттау 6.1.2.1 әдеби тақырыбы мен идея 6.1.3.1 көркем кейіпкерлер портрет арқылы образын 6.1.4.1 көркем шағын көлем мәнгерлеп оқу, жа
		Сараптама және интерпретация	6.2.1.1 әдеби нәрсені салыстыра қарама-қарсы мәтіннің ішінен та 6.2.2.1 эпикалық автор бейнесі көмегімен анықта 6.2.3.1 шығарм бейнелеу, сурет теңеу, эпитет мағынадағы сөз және терминдерд 6.2.4.1 шағын жұмыс жазу (су сөздер бой тақырыптарға ер
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығарм арқылы тарих бағалауға қатысу 6.3.2.1 кейіпкер өмірмен салысты 6.3.4.1 шығарм мәселенің әлеум сыни хабарлама л
2-тоқсан			
	Әл Фараби "Қашықтасың туған жер", "Тіршілікте құрыштай бол	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби жанрына қарай

	төзімді", Доспамбет жырау "Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық"		сюжеттік даму, көмегімен сипаттау 6.1.2.1 әдебиет тақырыбы мен идея 6.1.3.1 көркем кейіпкерлер портреті арқылы образын 6.1.4.1 көркем көлемі шағын үзіні оқу, жатқа айту
		Сараптама және интерпретация	6.2.1.1 әдебиет нәрсені салыстыру қарама-қарсы мәтіннің ішінен таңдау 6.2.2.1 эпикальдік автор бейнесі көмегімен анықтау 6.2.3.1 шығарманы бейнелеу, суреттеу, эпитет мағынадағы сөз және терминдерді 6.2.4.1 шағын жұмыс жазу (су сөздер бойы тақырыптарға ер
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығарманы арқылы тарих бағалауға қатысу 6.3.2.1 кейіпкер өмірмен салыстыру 6.3.4.1 шығарманы мәселенің әлеуметтік сыни хабарлама т
3-тоқсан			
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы "Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін", "Ғылым таппай мақтанба", "Бірінші сөз", "Жетінші сөз", "Отыз бірінші сөз"	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдебиет жанрына қарай сюжеттік даму көмегімен сипаттау 6.1.2.1 әдебиет тақырыбы мен идея 6.1.3.1 көркем кейіпкерлер портреті арқылы образын 6.1.4.1 көркем көлемі шағын үзіні оқу, жатқа айту
		Сараптама және интерпретация	6.2.1.1 әдебиет нәрсені салыстыру

			карама-қарсы мәтіннің ішінен т 6.2.2.1 эпикаль автор бейнес көмегімен анықт 6.2.3.1 шығар бейнелеу, суре теңеу, эпит мағынадағы сөз және терминдерд 6.2.4.1 шағын жұмыс жазу (су сөздер бой тақырыптарға ер
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығарм арқылы тарих бағалауға қатысу 6.3.2.1 шығарм шынайы өмірм бағалау; 6.3.4.1 шығарм мәселенің әлеум сыни хабарлама л
4-тоқсан			
	Нұрдәулет Ақыш "Нағыз әже қайда?" әңгімесі, Р.Гамзатов "Ана тілі" өлеңі, "Менің Дағыстаным" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 әдеби жанрына қарай сюжеттік дам көмегімен сипатт 6.1.2.1 әдеби тақырыбы мен ид 6.1.3.1 көркем кейіпкерлер порт арқылы образын 6.1.4.1 көркем көлемі шағын үзі оқу
		Сараптама және интерпретация	6.2.1.1 әдеби нәрсені салыстыр карама-қарсы мәтіннің ішінен т 6.2.2.1 эпикаль автор бейнес көмегімен анықт 6.2.3.1 шығар бейнелеу, суре теңеу, эпит мағынадағы сөз және терминдерд

			6.2.4.1 шағын жұмыс жазу (сүз сөздер бойынша)
		Бағалау және салыстыру	6.3.2.1 шығармашынайы өмірмен 6.3.4.1 шығармашының мәселенің әлеуметтік сыни хабарлама т

3) 7-сынып;

3-кесте

Тақырыптар	Оқытылатын шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттар
1-тоқсан			
Көне күндерден жеткен жәдігерлер	"Қыз Жібек" жыры, "Күлтегін" жыры, Жиембет жырау "Еңсегей бойлы Ер Есім", Қазтуған жырау "Қазтуғанның қонысымен қоштасуы"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шың фабуласын, сюжеті көмегімен анықтау; 7.1.2.1 әдеби шың әлеуметтік-қоғам анықтау; 7.1.3.1 әдеби кейіпкердің тұрғысынан мәтіні қолдану арқылы 7.1.4.1 көркем шың көлемді үзінділер жатқа айту
		Сараптама және интерпретация	7.2.1.1 композициясында эпизодтың алаң мұғалімнің көмегі негіздеме жасау; 7.2.2.1 эпикалық шығармалардағы анықтау; 7.2.3.1 шығармашы анықтаулар: мифология, гипербола, аллегория атап көрсету жасау білу; 7.2.4.1 шығармашы жазу (табиғат орнын, кейіпкер
		Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 шығармашы өзара салыстыра және көркемдік мұғалімнің көмегі 7.3.2.1 кейіпкер заманауи жаңа салыстырып баға

			7.3.4.1 әдеби эстетикалық құшағын сыни шол
2-тоқсан			
Толғауы тоқсан қызыл тіл Мен балаң, жарық күнде сәуле қуған...	Ш.Қанайұлы "Зар заман", С.Аронұлы "Сүйінбайдың Қатағанмен айтысы", Жамбыл Жабаев "Июнь жарлығы", С.Торайғыров "Шығамын тірі болсам адам болып"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шың фабуласын, сюжет көмегімен анықтау; 7.1.2.1 әдеби шың әлеуметтік-қоғам анықтау; 7.1.3.1 әдеби кейіпкердің тұрғысынан мәті қолдану арқылы 7.1.4.1 көркем шың көлемді үзінділер жатқа айту
		Сараптама және интерпретация	7.2.1.1 композициясында эпизодтың ала мұғалімнің көмегі негіздеме жасау; 7.2.2.1 эпикал шығармалардағы анықтау; 7.2.3.1 шығарм ауыстырулар: метафора, гипербола, аллегория атап көрсету жасау білу; 7.2.4.1 шығарм жазу (табиғат орнын, кейіпкерлер
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 мұғалім кейіпкерлер жүзін жаңашылдығын баға беру; 7.3.4.1 әдеби эстетикалық құшағын сыни шол
3-тоқсан			
Балалар мен үлкендер	С.Мұратбеков "Жусан иісі", О.Бөкей "Тортай мінер ақбоз ат", Қалқаман Әбдіқадыров "Қажымұқан"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 әдеби шың (әңгіме,повесть,роман) фабуласын, сюжет көмегімен анықтау; 7.1.2.1 әдеби шың әлеуметтік-қоғам анықтау; 7.1.3.1 әдеби кейіпкердің

4-тоқсан

			7.2.3.1 шығармаларды ауыстырулар: метафора, гипербола, аллегория, т.б. атап көрсету жасау; білу; 7.2.4.1 шығармаларды жазу (табиғат суретін, оқиғаны, кейіпкерлерді) орнын, кейіпкерлерді
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 мұғалімнің кейіпкерлер жүзінде жаңа шылдығын танытырып баға беру; 7.3.4.1 әдебиеттің эстетикалық құндылығын шағын сыни шолу

4) 8-сынып:

4-кесте

Тақырыптар	Оқытылатын шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Дананың сөзі -ақылдың көзі	Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр", Ахмет Йассауи "Даналық кітабы", Ақтамберді Сарыұлы "Балаларыма өсиет", Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы"	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманы құрамдас бөлшектерімен көмегімен талдау; 8.1.2.1 әдеби шығарманы тұлғалық болмысы тұрғыдан мұғаліммен талдау; 8.1.3.1 көркем шығарманы кейіпкерлердің тәсілдері тұрғысынан талдау; 8.1.4.1 көркем шығарманы кейіпкер бейнесімен өзіндік жатқа
		Сараптама және интерпретация	8.2.1.1 шығарманы бейнелерді салыстыру; 8.2.2.1 эпикалық, драмалық шығарманы бейнесін анықтау; 8.2.3.1 шығарманы құралдардың (сөз, анафора, риторика) қолданысын мәтіндік және терминдерді қолдану; 8.2.4.1 шығарманы оқығаны бо й жеткізу (әдеби та
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 кейіпкерлер мен автор берген мінездеме ні сал

			және көркемдік бағалау; 8.3.2.1 шығарманың және рухани мұғалімнің көзқарасын тұрғыдан бағалау; 8.3.4.1 шығарманы жазылған әдебиетпен сүйене отырып, жазу
2-тоқсан			
Көркем әдебиет және эпикалық сарын	Мұрат Мөңкеұлы "Үш қиян", "Сарыарқа", Ш.Құдайбердіұлы "Жастарға" өлеңі, М.Жұмабаев "Батыр Баян"	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманы құрамдас бөлшектерімен көмегімен талдау; 8.1.2.1 әдебиеттегі тұлғалық болмысты тұрғыдан мұғаліммен талдау; 8.1.3.1 көркем шығарманы кейіпкерлердің тілдік тәсілдері тұрғысынан талдау; 8.1.4.1 көркем шығарманы кейіпкер бейнесін үзінділерді жатқа
		Сараптама және интерпретация	8.2.1.1 шығарманың бейнелерді салыстыру; 8.2.2.1 эпикалық драмалық шығарманы бейнесін анықтау; 8.2.3.1 шығарманың құралдардың (символ, анафора, риторика) қолданысын мәтіндік және терминдерді талдау; 8.2.4.1 шығарманың оқығаны бойынша жеткізу (әдеби талдау)
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 шығарманың және рухани мұғалімнің көзқарасын тұрғыдан бағалау; 8.3.4.1 шығарманы жазылған әдебиетпен сүйене отырып, жазу
3-тоқсан			
	М.Әуезов "Көксек", Қ.Қайсенов "Жау тылындағы бала", С.Сарғасқалиев "Тәмпіш қара"	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманы құрамдас бөлшектерімен көмегімен талдау

			8.1.2.1 әдеби тұлғалық болмыс тұлғадан талдау; 8.1.3.1 көркем кейіпкерлердің тәсілдері тұрғысы; 8.1.4.1 көркем кейіпкер бейнесі үзінділерді жатқа
		Сараптама және интерпретация	8.2.1.1 шығармалар бейнелерді салыстыру; 8.2.2.1 эпикалық драмалық шығармалар бейнесін анықтау; 8.2.3.1 шығармалар құралдардың (символ, анафора, риторика) қолданысын мәтін және терминдерді; 8.2.4.1 шығармалар оқығаны бойы жеткізу (әдеби та
		Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 шығармалар және рухани мұғалімнің көз тұлғадан баға бер
4-тоқсан			
Ұрпақ тәрбиесі	М.Шаханов "Нарынқұм зауалы", Т.Әбдіков "Қонақтар" А.С.Пушкин "Ескерткіш"	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығармалар құрамдас бөлшектерімен көмегімен талдау; 8.1.2.1 әдеби тұлғалық болмыс тұлғадан мұғалім талдау; 8.1.3.1 көркем кейіпкерлердің тәсілдері тұрғысы; 8.1.4.1 көркем кейіпкер бейнесі үзінділерді жатқа
		Сараптама және интерпретация	8.2.1.1 шығармалар бейнелерді салыстыру; 8.2.2.1 эпикалық драмалық шығармалар бейнесін анықтау; 8.2.3.1 шығармалар құралдардың (символ, анафора, риторика) қолданысын мәтін және терминдерді

			8.2.4.1 шығарманың оқығаны бойы жеткізу (әдеби та
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 кейіпкерлердің іс берген мінезде тарихи жән құндылығын бағ 8.3.4.1 шыға жазылған әдеби сүйене отырып, жазу

5) 9-сынып:

5-кесте

Тақырыптар	Оқытылатын шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттар
1-тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Ж. Баласағұн "Құтты білік", Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Өнет баба "Не арсыз, не ғайып, не даусыз...", Төле би "Ердің бақыты –әйел", Әйтеке би "Қасқакөл дауы", Қазыбек би "Кім жақын, не қымбат, не қиын"	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби жанрына байла желілерін, эпил мұғалімнің көме 9.1.2.1 әдеби шы мен пафосын тұрғысынан мұғ ашу; 9.1.3.1 көркем кейіпкерлерді со жанама мінездеу. 9.1.4.1 көркем алған үзінділерд алу
		Сараптама және интерпретация	9.2.1.1 компози көмегімен тұта бөлшектен тұтас 9.2.2.1 автор кейіпкерлер қар тілдік көрінісін т 9.2.3.1 шығарма, құралдар ды параллелизм, п ироня) қолд ны көмегі мен анықт 9.2.4.1 шығарма оқығаны бойы жеткізу (әдеби та
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарман идеясын осы шығармалар ме тарихи жән құндылығын бағ

			9.3.2.1 шығармада және рухани мұғалімнің көмегіне тұрғыда салыстырудың бағасына баға беру 9.3.4.1 әдебиеті мен әдебиеті мен үлгілерімен са. шағын сын мақал
2-тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Сырым Датұлы "Балаби мен Сырым" Бұқар жырау "Тілек", "Біржан-Сара" айтысы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдебиет жанрына байла желілерін, эпил мұғалімнің көмегіне 9.1.2.1 әдеби шы мен пафосын тұрғысынан мұғ ашу; 9.1.3.1 көркем кейіпкерлерді со жанама мінез деу 9.1.4.1 көркем алған үзінді лер алу
		Сараптама және интерпретация	9.2.1.1 компози көмегімен тұта бөлшектен тұтас 9.2.2.1 автор кейіпкерлер қар тілдік көрінісін т 9.2.3.1 шығар бейнелеу, сурет т (психологиялық перифраз, сат қолданысын мұғ анықтау; 9.2.4.1 шығарма оқығаны бойы жеткізу (әдеби та
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармада және рухани мұғалімнің көм тұрғыда са жаңашылдығына 9.3.4.1 әдеби п әдебиеті мен үлгілерімен са. шағын сын мақал
3-тоқсан			

Махаббат және абырой	М.Дулатов "Бақытсыз Жамал" романы, Б.Момышұлы "Ұшқан ұя" әңгімесі, М.Мақатаев "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы, Д.Исабеков " Әпке" драмасы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби жанрына байла желілерін, эпил мұғалімнің көме 9.1.2.1 әдеби шы мен пафосын тұрғысынан мұға ашу; 9.1.3.1 көркем кейіпкерлерді со жанама мінездеу. 9.1.4.1 көркем алған үзінділерд алу
		Сараптама және интерпретация	9.2.1.1 компози көмегімен тұта бөлшектен тұтас 9.2.2.1 автор кейіпкерлер қар тілдік көрінісін т 9.2.3.1 шығарма құралдардың параллелизм, п ирония) мұғалім анықтау; 9.2.4.1 шығарма оқығаны бойы жеткізу (әдеби та
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарма идеясын осы шығармалармен тарихи жән құндылығын бағ 9.3.2.1 шығарма және рухани мұғалімнің көм тұрғыда жаңашылдығына 9.3.4.1 әдеби п әдебиеті мен үлгілерімен са. шағын сын мақал
4-тоқсан			
Қиял мен шындық	Т.Ахтанов "Күй аңызы" әңгімесі, Ж.Сахиев "Айдағы жасырынбақ", "Дабыл" фантастикалық әңгімесі	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби жанрына байла желілерін, эпил мұғалімнің көме 9.1.2.1 әдеби шы мен пафосын

			тұрғысынан мұн ашу; 9.1.3.1 көркем кейіпкерлерді со жанама мінез деу 9.1.4.1 көркем алған үзінділерд алу
		Сараптама және интерпретация	9.2.1.1 компози көмегімен тұтаст шектен тұтасқа к 9.2.2.1 автор кейіпкерлер қар тілдік көрінісін т 9.2.3.1 шығарма, құралдар дың параллелизм, п ирония) қолда н көмегімен анықт 9.2.4.1 шығарм жазу, өз оқи түсінгенін жеткіз
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарма идеясын осы те малармен салы және көркемд бағалау; 9.3.2.1 шығарма және руха ни құн лімнің көмегім тұрғыда са жаңашылдығына 9.3.4.1 әдеби п әдебиеті мен үлгілерімен са шағын сын мақал

6) 10-сынып:

6-кесте

Тақырыптар	Оқытылатын шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттар
1-тоқсан			
Тарихи шындық пен көркемдік шешім	Нысанбай жырау "Кенесары - Наурызбай", Махамбет Өтемісұлы "Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны", "Мен, мен, мен едім", "Бағаналы терек"	Түсіну және жауап беру	10.1.1.1 әде мұғалімнің көм композициялық т 10.1.2.1 әдеб тақырыбы мен мүдде тұрғысына 10.1.3.1 көрк идеясына сай к анықтау;

			10.1.4.1 көркем алған әдеби тілді алу
		Сараптама және интерпретация	10.2.1.1 эпикал драмалық мәтің сиялық амалд көмегімен талдау 10.2.2.1 мұғалім бейнесінің идеял тұтастырушы р анықтау; 10.2.3.1 шығарм құбылту мен а пен фигура) түр анықтау; 10.2.4.1 шығар жазу, өз ок түсінгенін жеткіз
		Бағалау және салыстыру	10.3.1.1 шығар түрлеріндегі осы лармен салыст көмегімен тарих құндылығын бағ 10.3.2.1 шығар сабақтастығы көр ғыда мұғалім салыстырып, жа беру; 10.3.4.1 әдеби әдебиеті мен эле мен салыстыра мақала жазу
2-тоқсан			
Тарихи шындық пен көркемдік шешім	Ш. Уәлиханов "Ыстықкөл күнделігі", І.Жансүгіров "Құлагер" поэмасы	Түсіну және жауап беру	10.1.1.1 әде мұғалімнің көм композициялық т 10.1.2.1 әдеб тақырыбы мен мүдде тұрғысына 10.1.3.1 көрк идеясына сай к анықтау; 10.1.4.1 көркем алған әдеби тілді алу
		Сараптама және интерпретация	10.2.1.1 эпикал драмалық мәтің сиялық амалд көмегімен талдау

			10.2.2. 1 мұғалім бейне сінің идеял тұтастырушы анықтау; 10.2.3.1 шығарм құбылту мен а пен фигура) түр анықтау; 10.2.4.1 шығар жазу, өз оқ түсінгенін жеткіз
		Бағалау және салыстыру	10.3.2.1 шығар сабақтастығы к тұрғыда мұғал салыстырып, жа беру
3-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	Б.Майлин "Шұғаның белгісі" хикаят, Ғ.Мүсірепов "Ұлпан" романы, Т.Айбергенов "Сағыныш", Ф.Оңғарсынова "Өлең мен сені аялап өтем"	Түсіну және жауап беру	10.1.1.1 әде мұғалімнің көм композициялық т 10.1.2.1 әдеб тақырыбы мен мүдде тұрғысына 10.1.3.1 көрк идеясына сай ке анықтау; 10.1.4.1 көркем алған әдеби тілд алу
		Сараптама және интерпретация	10.2.1.1 эпика драмалық мәті циялық амалда көмегімен талдау 10.2.2.1 мұғалім бейнесінің идеял тұтастырушы анықтау; 10.2.3.1 шығарм құбылту мен а пен фигура) түр анықтау; 10.2.4.1 шығар жазу, өз оқы түсінгенін жеткіз
		Бағалау және салыстыру	10.3.1.1 шығарм түрлеріндегі осы лармен салыст көмегімен тарих құндылығын бағ

			10.3.2.1 шығарманың сабақтастығы келіп тұрғыда мұғаліммен салыстырып, жауап беру; 10.3.4.1 әдебиеті мен өмірімен үлгілерімен салыстыра мақала жазу
4-тоқсан			
Мәңгілік ел - мәңгілік мұрат	Н.Айтұлы "Бәйтерек" поэмасы, Р.Мұқанова "Мәңгілік бала бейне",	Түсіну және жауап беру	10.1.1.1 әдебиеттің мұғалімнің көмегімен композициялық талдау 10.1.2.1 әдебиеттің тақырыбы мен мұдде тұрғысына 10.1.3.1 көркем идеясына сай көркем анықтау; 10.1.4.1 көркем алған әдеби тілді алу
		Сараптама және интерпретация	10.2.1.1 эпикалық драмалық композициялық мұғалімнің көмегімен 10.2.2.1 мұғалімнің бейнесінің идея тұтастырушы ретінде 10.2.3.1 шығарманың құбылту мен айыппен фигура) түр анықтау; 10.2.4.1 шығарманы жазу, өз ойын түсінгенін жеткіз
		Бағалау және салыстыру	10.3.1.1 шығарманы түрлеріндегі осымен салыстыру көмегімен тарих құндылығын бағалау 10.3.4.1 әдебиеті мен өмірімен салыстыра мақала жазу

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Орыс әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – көркем әдеби шығармаларды оқыту арқылы білім алушылардың рухани құндылықтарын және оқырмандық мәдениетін қалыптастыру, өзін-өзі тануда меңгерген білімін өмірде қолдана білетін жеке тұлға тәрбиелеу.

3. Бағдарламаның міндеттері:

1) орыс әдебиеті, қазақ әдебиеті және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде әлеуметтік қоғамға бейімделген білім, білік, дағдыларын қалыптастыру;

2) көркем шығармалардағы автор ойын терең тануға мүмкіндік беретін әдеби-танымдық түсініктерін ояту;

3) шығарманы талдау негізінде талдау, салыстыру, жалпылау дағдылары арқылы қорытындылау дағдыларын қалыптастыру; логикалық және сыни пайымдауы нәтижесінде оқиғаның себеп-салдарын анықтау, шығармадағы түйінді ойды анықтау дағдыларын қалыптастыру;

4) әртүрлі жанрдағы көркем шығармалардың мазмұнын терең түсіну әрі талдау негізінде коммуникативтік құзіреттіліктерін арттыру;

5) жазушының шығармашылық тұлғасының эстетикалық және рухани көрінісін ашу, авторлық өнер ретінде көркем әдебиет туралы түсініктерін қалыптастыру;

6) шығармашылық немесе зерттеу қызметімен байланысты қажетті ақпаратты іздеу және өңдеу кезінде ақпараттық технологияларды пайдалану;

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) сөйлеу тілі дамуындағы кемшіліктерді түзету;

2) нұсқау бойынша ауызша және жазбаша жұмыс жасау дағдысын дамыту;

3) тілдік құбылыстарды салыстыру және талдау дағдысын дамыту;

4) сөздік-логикалық ойлауды дамыту.

2-тарау. Оқу үдерісін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Оқыту процесі барысында тапсырмалардың көлемі мен күрделілігін анықтау, жетістіктер деңгейін бағалау кезінде педагог психикалық дамуы тежелген білім алушының психофизикалық ерекшеліктерін ескере отырып, арнайы тәсілдерді қолданады.

6. Оқытудың тиімді әдістері мен стратегиялары:

1) әрбір білім алушының пікірін тыңдау және оларды дамыту мақсатында бар білімді пайдаланудың маңыздылығын түсіну;

2) мұқият таңдалған тапсырмалар мен қызмет түрлерінің көмегі арқылы ынталандыра және дамыта оқыту;

3) білім алушыларға түсінікті мысалдармен проблемаларды шешу стратегияларын модельдеу;

4) зерттеу қызметін және белсенді оқу әрекетін көтермелеу;

5) білім алушылардың сыни ойлау дағдыларын дамыту;

6) оқытуда сараланған тәсілді жүзеге асыру;

7) білім алушылардың жеке, топтық қызметін және ұжымдық сынып жұмысын ұйымдастыру;

8) оқыған тапсырманың немесе мәтіннің мазмұнын түсінуін қадағалауға көмектесетін "Инсерт" немесе "Белгі қою" әдісін қолдану;

9) оқылатын мәтіннің ұқсастығы мен айырмашылықтарын анықтауға мүмкіндік беретін салыстыру әдісін қолдану;

10) "Аяқталмаған сөйлем" әдісін қолдану, бұл әдіс бойынша оқушылар көру бейнелер арқылы абстрактты ұғымдарды түсінеді және бейненің ішкі жан дүниесіне үңіле алады.

7. Ақпараттық-коммуникативтік технологиядағы құзыреттілік - білім алушыларды дайын, қатаң іріктелген, тиісті түрде ұйымдастырылған тапсырмалармен көп мөлшерде қамтамасыз етуге, олардың зияткерлік шығармашылық қабілеттерін дамытуға, өз бетінше жаңа білім ала білуге, әртүрлі ақпарат көздерімен жұмыс істеуге мүмкіндік береді.

8. Оқу материалын түсіну, сұрақтарға дұрыс жауап беру дағдыларының дамуын ынталандыратын тапсырмалар:

1) ұсынылған мәтін бойынша сұрақтар құрастыру;

2) мәтін бойынша жоспар құру;

3) мәтінді (мәтіннің бөлігін) ауызша жеткізу;

4) баламалы пікірді немесе идеяны қалыптастыру;

5) тақырып бойынша интервью алу;

6) тақырып бойынша жұпта, топта диалог құру, бірлесіп оқуды жүзеге асыру;

7) тақырып бойынша пікірталас ұйымдастыру;

8) табысты әрекет ету ортасын құру;

9) шығарманы оқу және талқылау.

9. Сөйлеу тілінің дамуын ынталандыратын тапсырмалар:

1) шығармашылық бағыттағы тапсырмалар;

2) интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып бойынша көрсетілім, жобалар дайындау);

3) сөйлеу байланысын құру (туған-туысқандары мен досына хат, іскерлік қағаздар);

4) стильдік және жанрлық ерекшеліктеріне сай әртүрлі мәтіндер жазу, (репортаж, хабарландыру, хат, өтініш, өмірбаян, комплимент, құттықтау, сұхбат, еркін тақырыпқа эссе жазу, аннотация);

5) публицистикалық тақырыпта шығарма жазу;

6) берілетін ақпарат көлемінің өзгеруіне сәйкес мәтінді өзгерту, қайта құру;

10. Пәнді оқытудың техникалық құралдары: сенсорлық (немесе электромагниттік) әрекет принципі бар интерактивті тақта, интеграцияланған бейнепроектор және дыбыс колонкалары; дербес компьютер (жүйелі блок, орыс және қазақ әліпбиіндегі пернетақта, монитор, "тышқан" манипуляторы, принтер, UPS үздіксіз қоректендіру блогы).

11. Критериалды бағалау тапсырмаларын мұғалім оқушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып дайындайды және келесі тәсілдерді қолданады:

1) грамматикалық және семантикалық рәсімдеу жөніндегі нұсқаулықтың тұжырымдарын жеңілдету;

2) көпқұрылымды нұсқаулықтарды қысқа мағыналық бірліктерге бөлу;

3) қажет болған жағдайда сараланған көмек беру: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау); ұйымдастырушы (қолдау, зейіндерін шоғырландыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін ескеру); бағыттаушы (тапсырманы қайталау және түсіндіру);

4) тапсырмаларды орындаудың уақыт мөлшерін арттыру.

3-тарау. "Орыс әдебиеті" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

12. "Орыс әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

5) 9-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

6) 10-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

13. "Орыс әдебиеті" оқу пәнінің мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады, бөлімшелер күтілетін нәтижелер түрінде ұсынылған әр сыныптың оқу мақсаттарын қамтиды.

14. Бағдарлама мазмұны 3 бөлімді қамтиды:

- 1) "Түсіну және жауап беру" бөлімі;
- 2) "Сараптама және интерпретация" бөлімі;
- 3) "Бағалау және салыстыру" бөлімі.

15. "Түсіну және жауап беру" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) терминдерді түсіну
- 2) көркем шығарма мазмұнын түсіну;
- 3) жатқа оқу және дәйексөз алу;
- 4) жоспар құру;
- 5) мазмұндама;
- 6) сұрақтарға жауап беру.

16. "Сараптама және интерпретация" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жанр;
- 2) тақырып және идея;
- 3) композиция;
- 4) эпизодтарды талдау;
- 5) кейіпкерді сипаттау;
- 6) әр түрлі көркем шығарма әлемі;
- 7) автордың көзқарасы;
- 8) көркем-бейнелеу құралдары;
- 9) шығармашылық жазба.

17. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) көркем шығарманы бағалау;
- 2) көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыру;
- 3) әдебиет туындыларын салыстыру;
- 4) пікірлерді бағалау.

18. 5-сыныпқа арналаған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: көркем әдебиет, фольклор, батырлық эпос, эпос, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркемдік уақыт пен кеңістік, жанжал, кейіпкер, баяндаушы, әңгімелеуші, гипербола, эпитет, салыстыру, көркем шығарманың жалпы көрінісі, тақырыпты түсіну, шағын көлемдегі (поэтикалық, прозалық) мәтіндердің үзінділерін мәнерлеп оқу, қарапайым жоспар, шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын қысқаша қайталау, сұраққа қысқаша және толық жауап;

2) сараптама және интерпретация: мұғалімнің қолдауымен жанрды (эпос, ертегі, әдеби ертегі) және оның белгілерін анықтау, мұғалімнің қолдауымен шығарманың негізгі идеясын анықтау, мұғалімнің қолдауымен шығарманың мәтінінде композиция элементтерін бөліп көрсету, басты кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды эпизодтарды талдау, мұғалімнің қолдауымен кейіпкерлерді сипаттау, көркемдік кеңістікті талдау және оның көрсетілімін суреттерде, схемаларда, кластерлерде безендіру, мұғалімнің қолдауымен автордың басты кейіпкерлерге қатынасын анықтау, көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарын талдау (гипербола, эпитеттер, салыстырулар) мұғалімнің қолдауымен шығармашылық жұмыстар (ертегілер, әңгімелер, тірек сөздер, иллюстрациялар бойынша әдеби тақырыптарға шағын шығармалар жазу);

3) бағалау және салыстыру: мұғалімнің қолдауымен шығарманы талқылауға қатысу, өз ойлары мен сезімдерін білдіру, көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыру, ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіру, тақырыпқа жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өзінің, сыныптастары) мұғалімнің қолдауымен тақырыпқа сәйкестігі тұрғысынан бағалау.

19. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қиссалар. Цикл об Илье Муромце;

2) А.С. Пушкин. "Песнь о вещем Олеге";

3) М.Ю. Лермонтов. "Бородино";

4) М.Шаханов. "Отрарская поэма о побеждҰнном победителе, немесе "ПросчҰт Чингисхана";

5) В.А. Жуковский. "Сказка о царе Берендее";

6) А.С. Пушкин. "Сказка о мертвой царевне и семи богатырях";

7) К. Д. Бальмонт. "Фейные сказки";

8) Г.Х. Андерсен. "Снежная королева";

9) О. Уайльд. "Соловей и роза";

10) К.Г. Паустовский. "Теплый хлеб";

11) Г.В. Черноголовина. "Сказка об одном зҰрнышке";

12) А.С. Пушкин. "Руслан и Людмила";

13) М.М. Пришвин. "Кладовая солнца".

20. 6-сыныпқа арналаған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: көркем әлем, аңыз, аңыз кейіпкері, мифологиялық образ, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, портрет, пейзаж, метафора, персонализация, антитеза, эпос, лирика, драма әдебиеттің ұрпағы ретінде, көркем

шығарманың жалпы көрінісі, негізгі және қайталама ақпарат, мәтіндердің фрагменттерін мәнерлеп оқу (поэтикалық, прозалық, драмалық), қарапайым цитаталық жоспар, шағын эпикалық немесе драмалық формадағы шығармалардың мазмұнын қысқаша, толық қайталау, кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өз пікірлерін тірек кестелер мен блок-сызбаларды қолдана отырып схемалар, толық жауап;

2) сараптама және интерпретация: жанрды (әңгіме, повесть, пьеса-ертегі) және оның белгілерін анықтау, оның құрылымдық элементтеріне сүйене отырып, шығарманың негізгі идеясын анықтау, шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөліп көрсету, олардың шығарманың сюжетіндегі рөлін түсіндіру, басты кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды драмалық және прозалық шығармалардың эпизодтарын талдау, мәтіннің жоспары мен дәйексөздерін қолдана отырып кейіпкерлерді сипаттау, көркемдік кеңістік пен уақытты талдау және олардың көрсетілімін суреттерде, схемаларда, кластерлерде безендіру, автордың бас және екінші кейіпкерлерге қатынасын анықтау, бейнелеу құралдарын (метафоралар, бейнелеулер) және поэтикалық синтаксис фигураларын (риторикалық сұрақтар, үндеулер, леп белгілері, антитезалар), шығармашылық жұмыстарды (аңыздар, әдеби тақырыптарға арналған шағын шығармалар) талдау, оқығанды түсінгенін білдіру;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы талқылауға қатысу, бас кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалау, көркем шығармаларды басқа өнер түрлерімен салыстыру, мұғалімнің қолдауымен ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіру (салыстырмалы сипаттама жоспар), мұғалімнің қолдауымен тақырып пен мәселеге жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өзінің, сыныптастарын) тақырыпты ашудың толықтығы, дәйексөздің орындылығы тұрғысынан бағалау.

21. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) Ежелгі Грек аңыздары (Прометей, Геракл, Икар, Актеон туралы);
- 2) Е.В. Курдаков. "Псы Актеона";
- 3) Славян мифологиясы (Күн туралы миф, төменгі мифология өкілдері туралы мифтер);
- 4) Түркі мифологиясы (әлемнің пайда болуы туралы миф);
- 5) Библия мифологиясы (Вавилон мұнарасы, Соломон патша);
- 6) Б.Л. Пастернак. "Рождественская звезда";
- 7) Н.В. Гоголь. "Ночь перед Рождеством";
- 8) А.Гофман "Щелкунчик и Мышиный король";

- 9) И.С. Тургенев. "Муму";
- 10) Л.Н. Толстой. "Кавказский пленник";
- 11) В.С. Высоцкий. "Песня о друге";
- 12) В.П. Астафьев "Конь с розовой гривой";
- 13) А.Н. Островский. "Снегурочка";
- 14) И.С. Тургенев "Бежин луг";
- 15) М.Ю. Лермонтов. "Русалка".

22. 7-сыныпқа арналаған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: астарлы әңгіме, аңыз, баллада, ертегі, әдеби бағыт, классицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, қиял, сатира, әзіл, гротеск, сарказм, ирония, көркем бөлшек, лирикалық кейіпкер, ырғақ пен рифма, аллегория, көркем шығарманы егжей-тегжейлі түсіну, белгілі және белгісіз ақпарат, мәтінде тәуелсіз болу және лирикалық кейіпкердің және/немесе кейіпкер бейнесінің сипаттамасымен байланысты шығармалардың үзінділерін мәнерлеп оқу, күрделі жоспар, шығарманың мазмұнын қысқаша, толық, таңдамалы қайталау немесе үзінді, кейіпкерлер мен оқиғалар туралы өз пікірін білдіру, проблемалық сұраққа дәлелді жауап;

2) сараптама және интерпретация: жанрды (астарлы әңгіме, баллада, ертегі, аңыз, комедия, лирикалық өлең, фэнтези, фантастикалық әңгіме) және оның белгілерін анықтау, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау, кейіпкерлердің әрекеттері туралы өз пікірін білдіру, шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөліп көрсету, эпиграфтың рөлін және оның мағынасын түсіндіру, прозалық, драмалық және лирикалық шығармалардағы басты және қосалқы кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды эпизодтарды талдау, мәтіннің бөлшектері мен дәйексөздері негізінде шығарма кейіпкерлерін сипаттау, сюжет пен композицияны, көркем образдарды және кестелерде өз көрінісін безендіру, автордың басты және екінші кейіпкерлерге қатынасын анықтау, өз ұстанымын дәлелдеу, көркем мәтіндегі поэтикалық синтаксистің бейнелеу құралдары мен фигураларын талдау (аллегория), комедияның негізгі әдістері (сатира, әзіл, гротеск, ирония, сарказм), шығармашылық жұмыстар (шығармалар, шолу), оқылғанға деген көзқарасын білдіру;

3) бағалау және салыстыру: туындыны талқылауға қатысу, кейіпкерлер мен оқиғалар туралы пікір білдіру, көркем шығарманы өнердің басқа түрлерінің шығармаларымен салыстыру, бейнелерді жасау құралдарындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды сипаттау, тақырыпқа/ проблематикаға/ жанрға жақын орыс, қазақ және әлемдік әдебиет туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өзінің, сыныптастарының)

тақырыпты ашудың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөздің орындылығы, композициялық бірлік тұрғысынан бағалау.

23. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) Притча о блудном сыне, легенда об Арионе;
- 2) А.С. Пушкин "Арион", "Анчар";
- 3) А.С. Пушкин. "Станционный смотритель";
- 4) К.Г. Паустовский "Телеграмма";
- 5) Стихотворения А.С. Пушкина, С.А. Есенина, А.А. Фета;
- 6) У. Блейк. "Тигр";
- 7) О.О. Сулейменов. "Волчата";
- 8) Р. Бредбери. "Зеленое утро";
- 9) А. Новоселов. "Санькин марал";
- 10) И.А. Крылов. Мысалдар;
- 11) Д.И. Фонвизин. "Недоросль";

12) М.Е. Салтыков-Щедрин. "Сказка о том, как один мужик двух генералов прокормил";

13) М.М. Зощенко. Сатиралық шығармалар (мұғалімнің таңдауы бойынша);

14) В.А. Жуковский. Балладалар;

15) В. Набоков. "Рождество";

16) В. Тендряков. "Хлеб для собаки";

17) Д. Толкиен. "Хоббит, или Туда и Обратно".

24. 8-сыныпқа арналаған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: романтизм мен реализм әдеби бағыт, тарихи образ (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян, көркем шығарманы түсіну, ақпаратты сыни тұрғыдан түсіну, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпаратты ажырату, мәтінде өз бетінше табу және шығарманың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді, фрагменттерді мәнерлеп оқу, күрделі цитаталық жоспар, шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын қайталау, дәйексөздердің әртүрлі әдістерін қолдану, проблемалық сұраққа дәлелді жауап, дәйексөздерді қолдану, дәйексөздерді қолдану;

2) сараптама және интерпретация: жанрды (трагедия, комедия, поэма) және оның белгілерін анықтау, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау, проблемалар туралы өз пікірін білдіру, шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөліп көрсету, жалған эпизодтардың мағынасын түсіндіру, шығарма эпизодтарын талдау, олардың проблемалармен байланысын және сюжетті дамытудағы рөлін түсіндіру, шығарма кейіпкерлерін, олардың іс-әрекеттерін, мінез-құлық мотивтерін, есімдер мен фамилиялардың мағынасын сипаттау,

суреттер жүйесін, жұмыстың құрылымын талдау және ақпаратты бүктеудің әртүрлі әдістерін (диаграммалар, кестелер), кейіпкерлерге авторлық қатынасты білдіру тәсілдері, кейіпкерлерді авторлық сипаттау тәсілдері, бейнелеу құралдары, оның ішінде поэтикалық синтаксис фигуралары (антитезалар), әдеби тәсілдер (символ, өмірбаян), шығармашылық жұмыстар жазу (әдеби кейіпкерге хат), кейіпкерге, оның іс-әрекеттеріне көзқарасты білдіру, бейнелеу құралдарын пайдалану;

3) бағалау және салыстыру: туындыны талқылауға қатысу, өз көзқарасын қорғау, кейіпкерлердің мінез-құлқын, іс-әрекетін, автордың ұстанымын бағалау, көркем шығарманы өнердің басқа түрлерінің шығармаларымен салыстыру, өнердің әртүрлі түрлерінде бейнелер жасаудың ерекше құралдарына сипаттама беру, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырып/проблема/жанр бойынша жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетіндегі туындыларды (немесе фрагменттерді) салыстыру, ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өз, сыныптастарын) тақырыпты ашудың толықтығы мен тереңдігі тұрғысынан бағалау, композициялық бірлік және фактологиялық дәлдік.

25. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Жунусов (мұғалімнің таңдауы бойынша) "Первый вагон" - әңгімелер жинағы, А.Алексин "Фотография, на которой меня нет", "А тем временем где-то" (таңдауы бойынша);

2) В. Распутин "Уроки французского";

3) Ч. Айтматов "Первый учитель", "Красное яблоко";

4) У. Шекспир "Ромео и Джульетта";

5) А.С. Пушкин "Капитанская дочка";

6) 19 ғасырлар ақындардың лирикасы;

7) О.О. Сулейменов "Последнее слово акына Смета";

8) Н.В. Гоголь "Ревизор";

9) А.П. Чехов. Әңгімелер (мұғалімнің таңдауы бойынша);

10) В. М. Шукшин. Әңгімелер (мұғалімнің таңдауы бойынша);

26. 9-сыныпқа арналаған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: жанр, сонет, роман, қасиетті әңгіме, лирикалық шегініс, психологизм, ішкі монолог, афоризм, көркем шығарманы түсіну, ақпаратты сыни тұрғыдан түсіну, естігенге немесе оқуға деген көзқарасты білдіру, мәтінде өз бетінше болу және шығарманың проблемаларына байланысты дәйексөздерді, үзінділерді мәнерлеп оқу, тезистік жоспар, шығарманың мазмұнын қайталау, қайталанудың әртүрлі әдістерін қолдану, сюжеттің дамуын

шығармашылық тұрғыдан қайта қарастыру, проблемалық сұраққа толық негізделген жауап;

2) сараптама және интерпретация: жанрды және оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, қасиетті әңгіме), шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау, олардың өзектілігі туралы пікір білдіру және олардың ұстанымын дәлелдеу, шығарма мәтініндегі композиция элементтерін бөліп көрсету, композиция түрлерін ажырату, лирикалық шегіністердің мағынасын түсіндіру, шығармадағы жанжалды анықтау үшін маңызды эпизодтарды талдау, басқа эпизодтармен байланысты түсіндіру, шығарма кейіпкерлерін олардың әлеуметтік және тұлғааралық қатынастарына сүйене отырып сипаттау, шығарманың көркемдік әлемін талдау, ақпаратты жинақтаудың әртүрлі тәсілдері (схемалар, кестелер), кейіпкерлерге және бейнеленген оқиғаларға авторлық қатынасты білдіру тәсілдері, поэтикалық синтаксистің бейнелерін, бейнелеу құралдары мен фигураларын (эпитеттер, салыстырулар, метафоралар, персонализация, антитезалар, аллитерациялар, аллегориялар) құрудың құралдары мен әдістерін талдау, әдеби және еркін тақырыптарға шығармалар жазу, пікірлер (спектакльдерге және/немесе туындының экранизациясына);

3) бағалау және салыстыру: туындыны талқылауға қатысу, әр түрлі пікірлерді ескере отырып, өз ұстанымын түсіндіру, шығарма проблематикасының өзектілігін бағалау, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің шығармаларымен салыстыру, бейнелерді жасау құралдарындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды сипаттау, жеке авторлық тәсілдерді бөліп көрсету, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырып/ проблема/жанр бойынша жақын қазақ және әлем әдебиеті шығармаларымен орыс әдебиеті туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, авторлардың позициясын түсіндіру, ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыпты ашудың толықтығы мен тереңдігі, композициялық және стильдік бірлік, фактологиялық дәлдік тұрғысынан бағалау.

27. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) М.Ю. Лермонтов "Мцыри";
- 2) А. Грин "Алые паруса";
- 3) Антуан де Сент-Экзюпери "Маленький принц";
- 4) М. Цветаева. Лирика;
- 5) А. Ахматова "У самого моря";
- 6) У. Шекспир. Сонеты;
- 7) П.Н. Васильев. "И имя твоё..." және басқа өлеңдер;
- 8) А.С. Пушкин. Лирика, "Цыганы";

- 9) И.С. Тургенев "Ася";
- 10) А.И. Куприн "Олеся";
- 11) Н.В. Гоголь "Шинель";
- 12) Ф.М. Достоевский "Бедные люди";
- 13) Л.Н. Толстой "После бала";
- 14) А.И. Куприн "Гранатовый браслет".

28. 10-сыныпқа арналаған "Орыс әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: жанр, сонет, роман, қасиетті әңгіме, лирикалық шегініс, психологизм, ішкі монолог, оксиморон, афоризм, көркем шығарманы түсіну, ақпаратты сыни тұрғыдан түсіну, естігенге немесе оқуға деген көзқарасты білдіру, мәтінде тәуелсіз болу және шығарманың проблемаларына байланысты дәйексөздерді, үзінділерді мәнерлеп оқу, тезистік жоспар, шығарманың мазмұнын қайталау, қайталанудың әртүрлі әдістерін қолдану, сюжеттің дамуын шығармашылық тұрғыдан қайта қарастыру, проблемалық сұраққа толық негізделген жауап;

2) сараптама және интерпретация: жанрды және оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, қасиетті әңгіме), шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау, олардың өзектілігі туралы пікір білдіру және олардың ұстанымын дәлелдеу, шығарма мәтініндегі композиция элементтерін бөліп көрсету, композиция түрлерін ажырату, лирикалық шегіністердің мағынасын түсіндіру, шығармадағы жанжалды анықтау үшін маңызды эпизодтарды талдау, басқа эпизодтармен байланысты түсіндіру, шығарма кейіпкерлерін олардың әлеуметтік және тұлғааралық қатынастарына сүйене отырып сипаттау, шығарманың көркемдік әлемін талдау, ақпаратты жинақтаудың әртүрлі тәсілдері (схемалар, кестелер, диаграммалар), кейіпкерлерге және бейнеленген оқиғаларға авторлық қатынасты білдіру тәсілдері, ақындық синтаксистің бейнелерін, бейнелеу құралдары мен фигураларын (эпитеттер, салыстырулар, метафоралар, персонализация, антитезалар, аллитерациялар) жасау құралдары мен тәсілдерін талдау, әдеби және еркін тақырыптарға шығармалар жазу, пікірлер (спектакльдерге және / немесе туындыны экрандау);

3) бағалау және салыстыру: туындыны талқылауға қатысу, әр түрлі пікірлерді ескере отырып, өз ұстанымын түсіндіру, шығарма проблематикасының өзектілігін бағалау, көркем шығарманы басқа өнер түрлерінің шығармаларымен салыстыру, бейнелерді жасау құралдарындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды сипаттау, жеке авторлық тәсілдерді бөліп көрсету, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырып/ проблема/ жанр бойынша жақын қазақ және әлем әдебиеті шығармаларымен орыс әдебиеті туындыларын

(немесе фрагменттерін) салыстыру, авторлардың позициясын түсіндіру, ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (өзінің, сыныптастарының) тақырыпты ашудың толықтығы мен тереңдігі, композициялық және стильдік бірлік, фактологиялық дәлдік тұрғысынан бағалау.

29. Оқылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) А.С. Грибоедов "Горе от ума";
- 2) Н.В. Гоголь "Мертвые души";
- 3) А.С. Пушкин "Пиковая дама";
- 4) А.П. Чехов "Ионыч", "Человек в футляре" (мұғалімнің таңдауы бойынша);
- 5) Н.С. Лесков "Жемчужное ожерелье".

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

30. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

31. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

- 1) "Мәтін бойынша түсіну және жауап беру" бөлімі:

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 –сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
1.1 Терминдерді түсіну	5.1.1.1 терминдердің мағынасын түсіндіру: көркем әдебиет, фольклор, батырлық эпос, эпос, ертегі, әдеби ертегі, сюжет, композиция, көркемдік уақыт пен кеңістік, жанжал, кейіпкер, баяндаушы, әңгімеші, гипербол, эпитет, салыстыру	6.1.1.1 терминдердің мағынасын түсіндіру: көркем әлем, аңыз, аңыз кейіпкері, мифологиялық образ, әңгіме, повесть, пьеса-ертегі, афиша, ремарка, портрет, пейзаж, метафора, персонализация, антитеза, эпос, лирика, драма	7.1.1.1 терминдердің мағынасын түсіндіру: астарлы әңгіме, аңыз, баллада, ертегі, әдеби бағыт, - сыныпицизм, фантастикалық әңгіме, комедия, қиял, сатира, әзіл, гротеск, сарказм, ирония, көркем деталь, лирикалық кейіпкер, ырғақ пен рифма, аллегория	8.1.1.1 терминдердің мағынасын түсіндіру: романтизм мен реализм әдеби бағыт, тарихи образ (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, афоризм	9.1.1.1 терминдердің мағынасын түсіндіру: романтизм мен реализм әдеби бағыт, жанр, сонет, роман, қасиетті әңгіме, лирика, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян ретінде	10.1.1.1 терминдердің мағынасын түсіндіру: романтизм мен реализм әдеби бағыт, жанр, сонет, роман, қасиетті әңгіме, лирика, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян ретінде
1.2 Көркем шығармалар мазмұнын түсіну	5.1.2.1 ұғымдарды ажырату: шығарманың тақырыбы мен идеясы; 5.1.2.2	6.1.2.1 негізгі және екіншілік ақпаратты ажырату; 6.1.2.2	7.1.2.1 әр түрлі ақпарат көздерімен жұмыс жасау; 7.1.2.2 белгілі және белгісіз ақпаратты қоса алғанда,	8.1.2.1 көркем шығарманы сыни тұрғыдан түсіну; 8.1.2.2. ашық және жасырын (сөздің	9.1.2.1 шығарманың бастысын, себептерін, оқиғаның барысын анықтау; 9.1.2.2	10.1.2.1 шығарманың бастысын, себептерін, оқиғаның барысын анықтау; 10.1.2.2

	көркем шығарма туралы жалпы түсініктің болуы; осы ұғымдардың көмегімен	көркем шығарма туралы жалпы түсініктің болуы; 6.1.2.3 мәтінді негізгі және екіншілікке бөлу, таңдауын түсіндіру	көркем шығарманы толық түсіну.	астары) ақпаратты табу және ажырату	көркем шығарманы сыни тұрғыдан түсіну; 9.1.2.3 естігеніне немесе оқығанына өз көзқарасын білдіру	
1.3 Жатқа оқу және дәйексөз алу	5.1.3.1 прозалық шығарманы лирикалық шығармадан ажырату; 5.1.3.2 шағын көлемді (поэтикалық, прозалық) мәтіндердің үзінділерін жатқа мәнерлеп оқу	6.1.3.1 драмалық шығарманы және лирикалық шығармадан ажырату; 6.1.3.2 мәтін үзінділерін жатқа мәнерлеп оқу (поэтикалық, прозалық, драмалық)	7.1.3.1 "дәйексөз" терминінің мағынасын түсіндіру; 7.1.3.2 лирикалық кейіпкердің сипаттамасымен және/немесе кейіпкер бейнесімен байланысты үзінділер мен дәйексөздерді мәтіннен өз бетінше тауып, мәнерлеп оқып шығу	8.1.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау; 8.1.3.2 мәтіннен өз бетінше тауып, шығарманың тақырыбын бейнелейтін дәйексөздерді, үзінділерді мәнерлеп оқып шығу	9.1.3.1 шығарманың мәселелерін атау;	10 м та ш п ба д у м ш
1.4 Жоспар құру	5.1.4.1 алгоритм немесе блок-схема көмегімен қарапайым жоспар құру	6.1.4.1 шығармадан дәйексөздерді табу; 6.1.4.2 қарапайым дәйексөз жоспарын құру	7.1.4.1 жұмыстың дәйексөздеріне сүйене отырып, күрделі жоспар құру	8.1.4.1 күрделі дәйексөз жоспар құрау	9.1.4.1 тезистерді тұжырымдау 9.1.4.2 қарапайым тезистік жоспар құрау	10 к ж
1.5 Мазмұндама	5.1.5.1 шығарманың сұрақтарына дәйекті және қисынды жауап беру; 5.1.5.2 шығарманың мазмұнын немесе үзіндісін қысқаша қайталап айтып беру	6.1.5.1 шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру; 6.1.5.2 тірек кестелер және блок-схема пайдалана отырып, батырлар мен оқиғалар туралы өз пікірін білдіру	7.1.5.1 шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын айтып беру (қысқаша, толық, іріктеп); 7.1.5.2 батырлар мен оқиғалар туралы өз пікірін білдіру	8.1.5.1 дәйексөз түрлерін ажырату; 8.1.5.2 шығарманың немесе үзіндінің мазмұнын айтып беру; 8.1.5.3 дәйексөздің әртүрлі тәсілдерін қолдану	9.1.5.1 шығарманың мазмұнын айтып беру; 9.1.5.2 сюжеттің дамуын қысқаша сипаттай білу; 9.1.5.3 сюжеттің дамуын шығармашылық қайта ойлау, айтып берудің түрлі тәсілдерін қолдану	10 ш м б 10 ш к м эр к 10 с ш т к
1.6 Сұрақтарға жауап беру	5.1.6.1 ұғымдарды ажырату: толық және қысқа жауап;	6.1.6.1 сыныпта шығарманы	7.1.6.1 сұрақтарға жауап беру кезінде	8.1.6.1 мәтіннен дәйексөз табу;	9.1.6.1 қосымша ақпарат көздерін өз бетінше	10 д сі

	5.1.6.2 сұрақтарға дәйекті және қисынды жауап беру; 5.1.6.3 сұраққа қысқа және толық жауап беру	талқылағаннан кейін сұраққа толық жауап беру	дәлелдердің мағынасын түсіну; 7.1.6.2 проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру	8.1.6.2 дәйек сөздерді қолдана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру	табу және о пайдалану; 9.1.6.2 дерек көздерді пайдалана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру	от пр сұ не б

2) "Сараптама және интерпретация" бөлімі:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 – сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10
2.1 Жанр	5.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (эпос, ертегі, әдеби ертегі) анықтау	6.2.1.1 жанрды және оның белгілерін (әңгіме, повесть, пьеса-ертегі) анықтау	7.2.1.1 жанрды және оның белгілерін анықтау (астарлы әңгіме, баллада, ертегі, аңыз, комедия, лирикалық өлең, фэнтези, фантастикалық әңгіме)	8.2.1.1 жанрды және оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия)	9.2.1.1 жанрды және оның белгілерін анықтау (сонет поэмасы, роман, хаттардағы роман, қасиетті әңгіме)	10 ж б (с х к
2.2 Тақырып және идея	5.2.2.1 жұмыстың негізгі идеясын анықтау	6.2.2.1 ақпаратты өз сөзімен жеткізу; 6.2.2.2 шығарманың құрылымдық элементтеріне сүйене отырып, негізгі идеясын анықтау	7.2.2.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 7.2.2.2 жағымды және жағымсыз кейіпкерлерді анықтау; 7.2.2.3 өз мысалдарын немесе сыныптастарының мысалдарын қолдана отырып, кейіпкерлердің әрекеттері туралы өз пікірін білдіру	8.2.2.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 8.2.2.2 жеке тәжірибеден мысалдар келтіру 8.2.2.3 мәселелер туралы өз пікірін білдіру	9.2.2.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 9.2.2.2 шығарманың өзектілігі неде екенін түсіндіру 9.2.2.3 шығарманың өзектілігі туралы пікір білдіру; 9.2.2.4 өз ұстанымын дәлелдеу	10 ш та и, 10 ш ө п 10 ш д к ү д
2.3 Композиция	5.2.3.1 композиция элементтерін анықтау; 5.2.3.2 шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөлу	6.2.3.1 шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөліп көрсету, олардың шығарманың сюжетіндегі рөлін түсіндіру	7.2.3.1 шығарма мәтініндегі композиция элементтерін бөліп көрсету, эпиграфтың рөлін және оның	8.2.3.1 шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөлектеу, кірістіру эпизодтарының мағынасын түсіндіру	9.2.3.1 шығарма мәтінінде композиция элементтерін бөліп көрсету, композиция түрлерін ажырату	10 ш м к э к к тү л

			мағынасын түсіндіру			ш м тү
2.4 Эпизодтарды талдау	5.2.4.1 шығармадағы негізгі эпизодтарды бөлу; 5.2.4.2 басты кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды эпизодтарды табу	6.2.4.1 басты кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды драмалық және прозалық шығармалардың эпизодтарын табу	7.2.4.1 басты және екіншілік кейіпкерлерді сипаттау үшін эпизодтардың рөлін түсіндіру; 7.2.4.2 прозалық шығармада басты және екінші кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды эпизодтарды табу	8.2.4.1 прозалық, драмалық және лирикалық шығармаларда басты және екінші кейіпкерлерді сипаттау үшін маңызды эпизодтарды табу	9.2.4.1 шығармалардың эпизодтарын бөлектеу және сипаттау; 9.2.4.2 эпизодтардың проблемалармен байланысын және олардың сюжетті дамытудағы рөлін түсіндіру	10 ж д э к с 10 ж ү э б б тү
2.5 Кей іпкерлерді сипаттау	5.2.5.1 шығарманың басты кейіпкерлерін анықтау; 5.2.5.2 шығарманың басты кейіпкерлерін сипаттау	6.2.5.1 шығарманың басты және екінші кейіпкерлерін ажырата білу; 6.2.5.2 мәтіннен жоспар мен дәйексөздерді қолдана отырып, кейіпкерлерді сипаттау	7.2.5.1 шығармадан кейіпкерлерді сипаттайтын бөлшектерді табу; 7.2.5.2 шығарманың кейіпкерлерін мәтіннен алынған мәліметтер мен дәйексөздер негізінде сипаттау	8.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін, олардың іс-әрекеттерін, мінез-құлық себептерін сипаттау; 8.2.5.2 кейіпкерлердің мотивтері мен әрекеттерін түсіндіру; 8.2.5.3 есімдер мен фамилиялардың мағынасын түсіну және түсіндіру	9.2.5.1 тұлғааралық және әлеуметтік қатынастардың маңыздылығын түсіну	10 ш к о. ж к н
2.6 Әр түрлі көркем шығарма әлемі	5.2.6.1 көркемдік кеңістікті қысқаша сипаттау; 5.2.6.2 өз елестетулерін суреттерде, схемаларда, кластерлерде және т. б. рәсімдеу	6.2.6.1 көркем кеңістік пен уақытты сипаттау; 6.2.6.1 өз елестетулерін суреттерде, схемаларда, кластерлерде және т. б. рәсімдеу	7.2.6.1 сюжет пен композицияны, көркем бейнелерді анықтау 7.2.6.2 өз елестетулерін кестелерде, схемаларда, кластерлерде, презентацияларда ресімдеу	8.2.6.1 образдар жүйесін, шығарма құрылымын түсіндіру; 8.2.6.2 ақпаратты (схемалар, кестелер) бүктеудің әртүрлі тәсілдері арқылы елестетулерін ресімдеу	9.2.6.1 шығарманың көркемдік әлемін сипаттау; 9.2.6.2 ақпаратты (схемалар, кестелер, интеллект-карталар) бүктеудің әртүрлі тәсілдері арқылы елестетулерін ресімдеу	10 а ж әр (с к д к ел

2.7 Автордың көзқарасы	5.2.7.1 мәтіндегі шығарманың басты кейіпкерлеріне авторлық қатынасты табу; 5.2.7.2 автордың басты кейіпкерлерге қатынасын анықтау	6.2.7.1 мәтінде автордың басты және екінші кейіпкерлерге қатынасын сипаттайтын тірек сөздерді, негізгі тіркестерді табу; 6.2.7.2 негізгі сөз тіркестерін қолдана отырып, автордың басты және екінші кейіпкерлерге қатынасын анықтау	7.2.7.1 кейіпкерлердің мотивтері мен іс-әрекеттеріне сүйене отырып, шығарманың кейіпкерлеріне авторлық қатынасты түсіндіру; 7.2.7.2 өз ұстанымын дәлелдей отырып, автордың негізгі және екінші кейіпкерлерге қатынасын анықтау	8.2.7.1 кейіпкерлерге авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін ажырату; 8.2.7.2 кейіпкерлерге авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін анықтау	9.2.7.1 салыстырмалы кестелерді немесе схемаларды қолдана отырып, кейіпкерлер мен бейнеленген оқиғаларға автордың көзқарасын білдіру тәсілдерін анықтау	10
2.8 Әдеби тәсілдер және бейнелеу құралдары	5.2.8.1 көркем мәтіндегі бейнелеу құралдарын түсіндіру (гиперболалар, эпитеттер, салыстырулар)	6.2.8.1 бейнелеу құралдарын (метафоралар, бейнелеулер) және поэтикалық синтаксис фигураларын (риторикалық сұрақтар, үндеулер, леп белгілері, антитезалар) түсіндіру	7.2.8.1 көркем мәтіндегі поэтикалық синтаксистің бейнелеу құралдары мен фигураларын (аллегориялар), комикстің негізгі тәсілдерін (сатира, әзіл, гротеск, ирония, сарказм) түсіндіру	8.2.8.1 кейіпкерлердің авторлық сипаттамасының тәсілдерін, бейнелеу құралдарын, оның ішінде поэтикалық синтаксис (антитезалар) фигураларын, әдеби тәсілдерді (символ, өмірбаян) түсіндіру	9.2.8.1 бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксистің фигураларын (эпитеттер, метафораларды салыстыру, персонализация, антитезалар, аллитерациялар, аллегориялар), образдар жасаудың құралдары мен тәсілдерін түсіндіру	10
2.9 Шығармашылық жұмыс	5.2.9.1 шығармашылық жұмыстар жазу (ертегілер, әңгімелер, тірек сөздер, иллюстрациялар бойынша әдеби тақырыптарға шағын шығармалар)	6.2.9.1 оқығандары туралы өз түсінігін білдіре отырып, шығармашылық жұмыстар (аңыздар, әдеби тақырыптарға шағын шығармалар) жазу	7.2.9.1 тілдің бейнелеу құралдарын қолданып, оқуға деген көзқарасын білдіре отырып, шығармашылық жұмыстар (шығармалар) жазу	8.2.9.1 бейнелеу құралдарын қолдана отырып, кейіпкерге, оның іс-әрекетіне деген көзқарасын білдіретін шығармашылық жұмыстар жазу (әдеби кейіпкерге хат)	9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптарға шығарма жазу	10

3) "Бағалау және салыстыру" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 – сынып	6 - сынып	7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып	10 - сынып
3.1 Көркем шығарманы бағалау	5.3.1.1 жұмысты талқылауға қатысу, өз ойлары мен сезімдеріні білдіру, өз мысалдарын келтіру	6.3.1.1 шығармадағы кілт сөздерді, салыстырмалы кестелер мен схемаларды қолдана отырып, басты кейіпкерлердің іс-әрекеттерін бағалай отырып, жұмысты талқылауға қатысу	7.3.1.1 кейіпкерлер мен оқиғалар туралы пікір білдіре отырып, жұмысты талқылауға қатысу	8.3.1.1 жұмысты талқылауға қатысу, өз көзқарасын қорғау, кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекеттерін түсіндіру	9.3.1.1 шығарманы талқылауға қатысу, өз көзқарасын қорғау, мінез-құлықты, кейіпкерлердің әрекеттерін, автордың ұстанымын түсіндіру	10.3.1.1 өз танымын талқылауға қатысу, өз көзқарасын қорғау, кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекеттерін түсіндіру
3.2 Көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыру	5.3.2.1 ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіре отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыру	6.3.2.1 ұқсастықтар мен айырмашылықтарды түсіндіре отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыру (салыстырмалы сипаттама жоспары)	7.3.2.1 образдар жасау құралдарындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды сипаттай отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыру	8.3.2.1 өнердің басқа шығармаларымен ұқсастықтары мен айырмашылықтары, н сипаттай отырып, көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыру	9.3.2.1 әр түрлі өнер түрлерінде образдар жасаудың нақты құралдарын сипаттайтын көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыру	10.3.2.1 көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыру
3.3 Әдебиет туындыларын салыстыру	5.3.3.1 тақырыпқа жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстыру	6.3.3.1 тақырып пен мәселеге жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстыру	7.3.3.1 тақырыпқа/ проблематикаға/ жанрға жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру	8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырыпқа жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру	9.3.3.1 тақырыпқа/ проблематикаға/ жанрға жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, өз ұстанымын түсіндіру	10.3.3.1 тақырыпқа/ проблематикаға/ жанрға жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, өз ұстанымын түсіндіру

3.4 Пікірлерді бағалау	5.3.4.1 ауызша және жазбаша мәлімдемелерді тақырыпқа сәйкестік тұрғысынан бағалау	6.3.4.1 бағалау алгоритмін қолдана отырып, тақырыпты толық ашу тұрғысынан ауызша және жазбаша мәлімдемелер жасау	7.3.4.1 ауызша және жазбаша мәлімдемелерді тақырыпты ашудың толықтығы мен тереңдігі, дәйексөздің орындылығы тұрғысынан бағалау	8.3.4.1 тақырыптың толық және терең ашылуы, композициялық бірлік тұрғысынан ауызша және жазбаша мәлімдемелерді бағалау	9.3.4. 1 тақырыпты ашудың толықтығы мен тереңдігі, композициялық және бірлік, фактологиялық дәлдік тұрғысынан ауызша және жазбаша мәлімдемелерді бағалау	по ту 10 та то то к и, с ф д а ж м ба

32. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарына арналған "Орыс әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарының негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

33. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптарына
арналған "Орыс әдебиеті"
оқу пәнінен жаңартылған
мазмұндағы Үлгілік
бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту орыс тілінде)

1) 5 - сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттар
1 - тоқсан			
Батырлық эпос	1. Қиссалар. Цикл об Илье Муромце. 2. А.С. Пушкин. "Песнь о вещем Олеге". 3. М.Ю.Лермонтов. "Бородино".	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 терминді түсіндіру: ке фольклор, батыр ертегі, әдеби композиция, көр кеңістік, жан баяндаушы, әңгілетет, салыстыр

	4. М.Шаханов. "Отрарская поэма о побеждҰнном победителе, или ПросчҰт Чингисхана"		5.1.2.1 ұғымд шығарманың идеясы; 5.1.2.2 көркем жалпы түсінікт ұғымдардың көм 5.1.3. 1 проза лирикалық шыға 5.1.3. 2 п (поэтикалық, мәтіндердің үз мәнерлеп оқу; 5.1.4.1 алгоритм көмегімен қарапа 5.1.6.1 ұғымдард және қысқа жауа 5.1.6.2 сұрақтар қисынды жауап б 5.1.6.3 сұраққа н жауап беру
		Сараптама және интерпретация	5.2.1.1 мұғалім жанрды және (эпос, ертегі, әдеб 5.2.2.1 мұғалім жұмыстың н анықтау; 5. 2.5.1 шын кейіпкерлерін ан 5. 2.5.2 мұғалім шығарманың ба сипаттау; 5.2.8.1 мұғалім көркем мәтін құралдарын (гиперболалар, салыстырулар)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.1.1 жұмыс қатысу, өз ойлар білдіру, өз мысал
2 - тоқсан			
Әдеби поэтикалық ертегі	1. В.А. Жуковский. "Сказка о царе Берендее". 2. А.С. Пушкин. "Сказка о мертвой царевне и семи богатырях". 3. К.Д. Бальмонт. "Фейные сказки"	Түсіну және жауап беру	5.1.2.1 ұғымд шығарманың идеясы 5.1.2.2 көркем жалпы түсінікт ұғымдардың көм 5.1.3.1 прозал лирикалық шыға

			5.1.3.2 шағын көл (эпикалық, прозалық) мәтін, жатқа мәнерлеп оқу; 5.1.5.1 шығарманың дәйекті және қиспалық; 5. 1.5.2 шығарманың немесе үзіндісін айтып беру
		Сараптама және интерпретация	5.2.1.1 жанрдың белгілерін (эпикалық, ертегі) анықтау; 5.2.2.1 жұмыстың анықтау; 5.2.3.1 композиция анықтау; 5.2.3.2 шығарманың мұғалімнің композиция элементтері; 5.2.4.1 шығарманың эпизодтарды бөлу; 5.2.4.2 мұғалім басты кейіпкерлері маңызды эпизодтар; 5.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін анықтау; 5.2.5.2 мұғалім шығарманың бас сипаттау; 5.2.9.1 шығарманы жазу (ертегілер, сөздер, иллюстрация, әдеби тақырып шығармалар)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.3.1 мұғалім тақырыпқа жақындау әлем әдебиетін (немесе үзінділер)
3 – тоқсан			
Әдеби прозалық ертегі	1. Г.Х. Андерсен. "Снежная королева". 2. О. Уайльд. "Соловей и роза". 3. К.Г.Паустовский. "Теплый хлеб". 4. Г.В.Черноголовина. "Сказка об одном зҰрнышке"	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 терминді түсіндіру: көп фольклор, батыл ертегі, әдеби композиция, көркеңістік, жан баяндаушы, әңгіле, эпитет, салыстыру 5.1.3.1 прозалық лирикалық шығарма

			5.1.3.2 шағын көлемді (поэзия, прозалық) мәтін, жатқа мәнерлеп оқу; 5.1.6.1 ұғымдарды және қысқа жауап беру; 5.1.6.2 сұрақтарға қысқынды жауап беру; 5.1.6.3 сұраққа қысқынды жауап беру
		Сараптама және интерпретация	5.2.2.1 жұмыстың анықтау; 5.2.4.1 шығарманың эпизодтарды бөлу; 5.2.4.2 басты сипаттау үлгісін эпизодтарды табу; 5.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін анықтау; 5.2.5.2 шығарманың кейіпкерлерін сипаттау; 5.2.6.1 көркем шығарманың қысқаша сипаттау; 5.2.6.2 өзіндік сызбаларда, кластерлерде ресми түрде; 5.2.7.1 мәтіндегі басты кейіпкерлер қатынасты табу; 5.2.7.2 автордың кейіпкерлерге қатынасты табу; 5.2.8.1 көркем шығарманың құралдарын (гиперболалар, салыстырулар)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.2.1 мұғалімнің ұқсастықтар айырмашылықта отырып, көркем өнер түрлерімен
4 – тоқсан			
Әдеби шығармалардағы фольклорлық элементтер	1. А.С. Пушкин. "Руслан и Людмила". 2. М.М. Пришвин. "Кладовая солнца"	Түсіну және жауап беру	5.1.2.1 ұғымдардың шығарманың идеясы; 5.1.2.2 көркем жалпы түсініктің ұғымдардың көмегімен; 5.1.3.1 прозалық шығарманың лирикалық шығарманың

			5.1.3.2 шағын көлемді (эпикалық, прозалық) мәтін, жатқа мәнерлеп оқу; 5.1.4.1 алгоритмдік көмегімен қарапайым
		Сараптама және интерпретация	5.2.3.1 композицияны анықтау; 5.2.3.2 шығарманы композиция элементтерімен анықтау; 5.2.4.1 шығарманы эпизодтарды бөліп оқыту; 5.2.4.2 басты кейіпкерлерді сипаттау үлгілерін табу; 5.2.5.1 шығарманы кейіпкерлерін анықтау; 5.2.5.2 шығарманы кейіпкерлерін сипаттау; 5.2.6.1 көркем шығарманы қысқаша сипаттау; 5.2.6.2 өзінше сызбаларда, кластерлерде ресми түрде мәтінді басты кейіпкерлер қатынасты табу; 5.2.7.2 автордың кейіпкерлерге қатынасын анықтау; 5.2.8.1 көркем мәтіннің құралдарын түсініктемесіз (гипербола, салыстырулар); 5.2.9.1 шығарманы жазу (ертегілер, сөздер, иллюстрациялар) әдеби тақырыптар (шығармалар)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	5.3.4.1 ауызша мәлімдемелерді сәйкестік тұрғысынан

2) 6 - сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Әлем халықтарының мифтері	1. Ежелгі Греция мифтері (Прометей, Геракл, Икар, Актеон туралы). 2. Е.В. Курдаков. "Актеон иттері".	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминді түсіндіру: көркем кейіпкері, мифология, әңгіме, повест, афиша, ремарка,

	3. Славян мифологиясы (Күн туралы миф, төменгі мифология өкілдері туралы мифтер). 4. Түрік мифологиясы (әлем жаратылысы туралы миф). 5. Библия мифологиясы (Вавилон мұнарасы, Соломон патша туралы мифтер).		метафора, антитеза, эпос, лирика 6.1.2.1 негізгі ақпаратты түсіну 6.1.2.2 көркем жалпы түсініктің 6.1.2.3 мәтінді екіншілік бөлігі түсіндіру; 6.1.3.1 драмалық прозалық және шығармадан ажырату 6.1.3.2 мәтін үлгісін мәнерлеп оқу 6.1.3.3 прозалық, драмалық 6.1.5.1 шағын драмалық шығармалар (қысқа, толық) айыру 6.1.5.2 тірек кескінін схема пайдалана отырып мен оқиғалар танып білдіру
		Сараптама және интерпретация	6.2.1.1 жанрдың белгілерін (әңгімелерге) анықтау; 6.2.3.1 шығарманы композиция элементтері көрсету, олардың сюжетіндегі рөлін 6.2.5.1 шығарманы екінші кейіпкерлер 6.2.5.2 мәтіннен дәйексөздерді және кейіпкерлерді сипаттау 6.2.9.1 оқығанда түсінігін білдіру шығармашылық (аңыздар, әдебиет) шағын шығармалар
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.1.1 шығарманы салыстырмалы схемаларды құрастыру басты кейіпкерлердің әрекеттерін бағалау жұмысты талқылау
2 – тоқсан			
Әдебиеттегі Рождество тақырыбы	1. Б.Л. Пастернак. "Рождественская звезда".	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминді түсіндіру: көркем кейіпкері, мифология, әңгіме, повесті

	2. Н.В. Гоголь. "Ночь перед Рождеством". 3. А. Гофман "Щелкунчик и Мышиный король"		афиша, ремарка, метафора, антитеза, эпос, лирика 6.1.3.1 драмалық және прозалық жазушы шығармадан ажырату 6.1.3.2 мәтін үлгісі менерлеп оқу прозалық, драмалық 6.1.5.1 шағын драмалық шығарма (қысқа, толық) кейіпкерлер мен оқиғаның өз пікірлерін анықтамалық диаграммаларды құрастыру 6.1.6.1 сынып талқылағаннан кейін жауап беру
		Сараптама және интерпретация	6.2.2.1 ақпарат жеткізу; 6.2.2.2 шығарма элементтеріне негізгі идеясын анықтау 6.2.3.1 шығарма композиция элементтерін көрсету, олардың сюжетіндегі рөлін анықтау 6.2.4.1 басты сипаттау үшін мән және прозалық эпизодтарын табу 6.2.5.1 шығарма екінші кейіпкерлерінің сипаттауы 6.2.5.2 мәтіннен дәйексөздерді табу кейіпкерлерді сипаттау 6.2.7.1 мұғалім мәтінде автордың екінші кейіпкерлерін сипаттайтын тіркестерді табу; 6.2.7.2 негізгі қолдана отырып және екінші қатынасын анықтау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.3.1 тақырып жақын орыс, кеңестік әдебиетінің туыстары (үзінділерін) салыстыру

Адамның адамгершілік таңдауы	1. И.С. Тургенев. "Муму". 2. Л.Н. Толстой. "Кавказский пленник". 3. В.С. Высоцкий. "Песня о друге". 4. В.П. Астафьев "Конь с розовой гривой"	Түсіну және жауап беру	6.1.4.1 шығарма табу; 6.1.4.2 қарап жоспарын құру
		Талдау және интерпретция	6.2.1.1 жанрдың белгілерін (әңгіме, ертегі) анықтау; 6.2.2.1 ақпарат жеткізу; 6.2.2.2 шығарма элементтеріне негізгі идеясын анықтау; 6.2.4.1 басты сипаттау үшін миф және прозалық эпизодтарын табу; 6.2.5.1 шығарма екінші кейіпкерлерін таныту; 6.2.5.2 мәтіннен дәйексөздерді табу және кейіпкерлерді сипаттау; 6.2.6.1 көркем кейіпкерді сипаттау; 6.2.6.2 өзіндік сызбаларда, кластерлерде реттеу; 6.2.7.1 мәтіндегі негізгі және екінші қатынасын сипаттау, сөздерді, негізгі және екінші қатынасын анықтау; 6.2.7.2 негізгі қолдана отырып, негізгі және екінші қатынасын анықтау; 6.2.8.1 бейнелер (метафоралар, бейнелер, поэтикалық фигураларын сұрақтар, үндеулер, антитезалар) түсініктемесін беру; 6.2.9.1 оқығанды түсінігін білдіру, шығармашылық талдау (аңыздар, әдебиет, өнер, шағын шығармалар)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.2.1 ұқсастық айырмашылықта отырып, көркем өнер түрлерін

			(салыстырмалы жоспары)
4 – тоқсан			
Әдеби шығармалардағы ертегі және мифологиялық элементтер	1. А.Н. Островский. "Снегурочка". 2. И.С. Тургенев "Бежин луг". 3. М.Ю. Лермонтов. "Русалка"	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминді түсіндіру: көркем кейіпкері, мифологиялық әңгіме, повест афиша, ремарка, метафора, антитеза, эпос, лирика 6.1.2.1 негізгі ақпаратты ажырату 6.1.2.2 көркем жалпы түсініктің ерекшелігі 6.1.2.3 мәтінді екілік бөлікке түсіндіру; 6.1.3.1 драмалық прозалық және шығармадан ажырату 6.1.3.2 мәтін үлгісін мәнгерлеп оқу 6.1.4.1 шығарма, табу; 6.1.4.2 қарапайым жоспарын құру; 6.1.6.1 сынып талқылағаннан кейін жауап беру
		Сараптама және интерпретация	6.2.5.1 шығарманың екінші кейіпкерлері 6.2.5.2 мәтіннен дәйексөздерді және кейіпкерлерді сипаттау; 6.2.6.1 көркем кейіпкерлерді сипаттау; 6.2.6.2 өзінше сызбаларда, кластерлерде ресми 6.2.8.1 бейнелер (метафоралар, бейнелер) поэтикалық фигураларын сұрақтар, үндеулер, антитезалар) түсінік
		Бағалау және салыстырмалы талдау	6.3.4.1 бағалау аяқталып, тақырыптың тұрғысынан ауызша мәлімдемелер жасау

3) 7 - сынып:

3 -кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттар
1 – тоқсан			
Әдебиеттегі астарлы әңгімелер мен аңыздар	1. Притча о блудном сыне, легенда об Арионе. 2. А.С.Пушкин "Арион", "Анчар". 3. А.С.Пушкин. "Станционный смотритель". 4. К.Г.Паустовский "Телеграмма"	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминді түсіндіру: астарлы әңгіме, ертегі, әдеби бағдар, фантастикалық кейіпкер, сатира, әзіл-шарх, ирония, көркем дүние, кейіпкер, ырғақ, аллегория; 7.1.2.1 әр түрлі астарлы жұмыс жасай білу; 7.1.2.2 белгілі ақпаратты қоса алу; шығарманы толық түсіну; 7.1.3. "дәйексөз" мағынасын түсіндіру; 7.1.3.2 лирикалық сипаттамасымен кейіпкер бейнесін үзінділер мен мәтіннен өз мәнерлеп оқып шығу; 7.1.4.1 жұмысты сүйене отырып, құру; 7.1.6.1 сұрақтарға кезінде дәлелді түсіну; 7.1.6.2 проблеманы дәлелді жауап беру
		Сараптама және интерпретация	7.2.2.1 шығарманың идеясын анықтау; 7.2.2.2 жағымды кейіпкерлерді мысалдарын сыныптастарының пайдалану; 7.2.2.3 кейіпкер туралы өз пікірін білдіру; 7.2.3.1 шығарманың композиция элементтерін көрсету, эпиграфтың мағынасын түсіндіру; 7.2.4.1 басты кейіпкерлерді эпизодтардың рөлін анықтау

			7.2.4.2 прозалық және екінші сипаттау үлгісін эпизодтарды табу. 7.2.5.1 шығарма сипаттайтын бөлшектер 7.2.5.2 шығарма мәтіннен алынған дәйексөздер негізінде
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.3.1.1 кейіпкер туралы пікір жұмысты талқылау
2 – тоқсан			
Адам және табиғат	1. Өлеңдер А.С.Пушкина, С.А.Есенина, А.А. Фета. 2. У.Блейк. "Тигр". 3. О.О.Сулейменов. "Волчата". 4. Р. Бредбери. "Зеленое утро". 5. А.Новоселов. "Санькин марал"	Түсіну және жауап беру	7.1.3.1 "дәйексөздер" мағынасын түсіндіру 7.1.3.2 лирикалық сипаттамасымен кейіпкер бейнесін үзінділер мен мәтіннен өз мәнерлеп оқып шығару
		Сараптама және интерпретация	7.2.1.1 жанрдың белгілерін анықтау 7.2.1.2 әңгіме, баллада, комедия, лирикалық фантастикалық әңгіме 7.2.2.1 шығарманың идеясын анықтау 7.2.2.2 жағымды кейіпкерлерді анықтау 7.2.2.3 кейіпкер туралы өз пікірін білдіру 7.2.3.1 шығарманың композиция элементтерін көрсету, эпиграфтың мағынасын анықтау 7.2.5.1 шығарма сипаттайтын бөлшектер 7.2.5.2 шығарма мәтіннен алынған дәйексөздер негізінде 7.2.6.1 сюжеттің көркем бейнелерін 7.2.6.2 өз елестетімді схемаларда, презентацияларда 7.2.8.1 көркем поэтикалық синтаксис құралдары мен (аллегориялар),

			тәсілдерін (сатира, ирония, сарказм) түсіндіру; 7.2.9.1 тілдің бейнесін қолданып, оқуға білдіре отырып. жұмыстар (шығармалар)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.3.3.1 проблематикаға/темаға орыс, қазақ және өзге де туындыларын фрагменттерін) с
3 – тоқсан			
Әдебиеттегі сатира мен әзіл	1. И.А. Крылов. Басни. 2. Д.И. Фонвизин. "Недоросль". 3. М.Е. Салтыков-Щедрин. "Сказка о том, как один мужик двух генералов прокормил". 4. М.М. Зощенко. Сатиралық әңгімелер (мұғалімнің таңдауы бойынша)	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминдерді түсіндіру: астарлы әңгіме, ертегі, әдеби бағдар, фантастикалық қиял, сатира, әзіл, ирония, көркем дүние, кейіпкер, ырға, аллегория; 7.1.2.1 әр түрлі ақпаратты жұмыс жасай білу; 7.1.2.2 белгілі ақпаратты қоса шығарманы толық түсіндіру; 7.1.3.1 "дәйек" мағынасын түсіндіру; 7.1.3.2 лирикалық сипаттамасымен кейіпкер бейнесін үзінділер мен мәтіннен өз мәнерлеп оқып шығару; 7.1.5.1 шығарманы үзіндінің мазмұнына (қысқаша, толық) түсіндіру; 7.1.6.1 сұрақтарға кезінде дәлелдеп түсіну; 7.1.6.2 проблеманы дәлелді жауап беру
		Сараптама және интерпретация	7.2.5.1 шығарманы сипаттайтын бөлшектер; 7.2.5.2 шығарманы мәтіннен алынған дәйексөздер негізінде; 7.2.6.1 сюжет пен көркем бейнелер

			7.2.6.2 өз елестетіс схемаларда, презентацияларда 7.2.7.1 кейіпкермен іс-әрекеттері шығарманың авторлық қатынасын түсіндіру; 7.2.7.2 өз ұстаз отырып, автордың екінші кейіпкерін анықтау; 7.2.8.1 көркем поэтикалық синтаксис құралдары мен фигуралары (аллегориялар), тәсілдерін (сатира, ирония, сарказм) түсіндіру
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.3.2.1 обрәсімдер құралдарындағы айырмашылықтарды отырып, көркем өнер түрлерімен
4 – тоқсан			
Мораль, этика, құндылықтар	1. В.А. Жуковский. Балладалар. 2. В. Набоков. "Рождество". 3. В. Тендряков. "Хлеб для собаки". 4. Д. Толкиен. "Хоббит, или Туда и Обратно"	Түсіну және жауап беру	7.1.4.1 дәйексөздеріне күрделі жоспар құру 7.1.5.1 шығарманың үзіндінің мазмұнын (қысқаша, толық) анықтау 7.1.5.2 батырлар туралы өз пікірін білдіру
		Сараптама және интерпретация	7.2.1.1 жанрдың белгілерін анықтау 7.2.1.2 әңгіме, баллада, комедия, лирика, фантастикалық әңгіме 7.2.3.1 шығарманың композиция элементтерін, эпиграфтың рөлін анықтау 7.2.4.1 басты кейіпкерлерді анықтау 7.2.4.2 прозалық және екінші рет сипаттау үлгісін анықтау эпизодтарды талдау

			7.2.5.1 шығарма сипаттайтын бөлшектер; 7.2.5.2 шығарма мәтіннен алынған дәйексөздер негізінде; 7.2.7.1 кейіпкер мен іс-әрекеттері шығарманың авторлық қатынасын түсіндіру; 7.2.7.2 өз ұстаз отырып, автордың екінші кейіпкері анықтау; 7.2.9.1 тілдің бейнесін қолданып, оқуға білдіре отырып, жұмыстар (шығармалар);
		Бағалау және салыстырмалы талдау	7.3.4.1 ауызша мәлімдемелерді сыныптастар және ашудың толықтығын дәйексөздің тұрғысынан бағалау;

4) 8 - сынып:

4 -кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Балалар мен ересектер	1. В. Распутин. "Уроки французского". 2. Ч. Айтматов. "Первый учитель", "Красное яблоко"	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминді түсіндіру: роман, әдеби бағыт, (кейіпкер), трагедия, поэма, символ, афоризм; 8.1.2.1 көркем шығарманың тұрғыдан түсіну; 8.1.2.2 ашық және жабық астары) ақпарат анықтау; 8.1.3.1 шығарманың анықтау; 8.1.3.2 мәтіннен шығарманың бейнелейтін үзінділерді мәнерлеп оқу; 8.1.4.1 күрделі құрау; 8.1.5.1 дәйексөз талдау; 8.1.5.2 шығарманың үзіндінің мазмұнын

			8.1.5.3 дәйексөздерді тәсілдерін қолдану; 8.1.6.1 мәтіннен дәйексөзді анықтау; 8.1.6.2 дәйексөзді анықтап отырып проблеманың дәлелді жауап берілуін анықтау
		Сараптама және интерпретация	8.2.2.1 шығарманың идеясын анықтау; 8.2.2.2 жеке тәжірибесін келтіру; 8.2.2.3 мәселелерді анықтап білдіру; 8.2.3.1 шығарманың композиция бөлектеу, кірістірілуінің мағынасын түсіндіру; 8.2.5.1 шығарманың олардың іс-әрекеттерінің құлық себептерін анықтау; 8.2.5.2 кейіпкерлер мен әрекеттерін таныту; 8.2.5.3 есімдер мен сөздердің мағынасын түсіндіру
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.3.1.1 шығарманың қатысу, өз көзқарасын білдіру, кейіпкерлердің мәнін анықтау, әрекеттерін түсіндіру
2 – тоқсан			
Балалар мен ересектер	1. Жунусов (мұғалімнің таңдауы бойынша) "Первый вагон" - әңгімелер жинағы. 2.А. Алексин. "Фотография, на которой меня нет", "А тем временем где-то" (таңдау бойынша)	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминдерді түсіндіру: роман, әдеби бағыт, кейіпкер, трагедия, поэма, символ, ақпарат, прототип, өмірбаян; 8.1.2.1 көркем шығарманың тұрғыдан түсіну; 8.1.2.2 ашық және жабық астары) ақпарат анықтау; 8.1.3.1 шығарманың анықтай білу; 8.1.3.2 мәтіннен шығарманың бейнелейтін үзінділерді мәнер анықтау; 8.1.4.1 күрделі құрау; 8.1.5.1 дәйексөз таныту; 8.1.5.2 шығарманың үзіндінің мазмұнын анықтау

			8.1.5.3 дәйексөз тәсілдерін қолдану 8.1.6.1 мәтіннен дәйек 8.1.6.2 дәйек сөз отырып проблеманы дәлелді жауап беру
		Сараптама және интерпретация	8.2.2.1 мәселелер білдіру, шығарманы мен идеясын анықтау 8.2.3.1 шығарманың композиция бөлектеу, кірістірілу мағынасын түсіндіру 8.2.5.1 шығарманың олардың іс-әрекеттерін құлық себептерін
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.3.1.1 шығарманың қатысу, өз көзқарасы мінез-құлықты, әрекеттерін, автордың бағалау
3 – тоқсан			
Сатира және әзіл	1. Н.В. Гоголь. "Ревизор". 2. А.П. Чехов. Рассказы (мұғалімнің таңдауы бойынша). 3. В.М. Шукшин. Рассказы (мұғалімнің таңдауы бойынша)	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминді түсіндіру: роман, повесть, эдеби бағыт, жанр, (кейіпкер), трагедия, поэма, символ, афоризм, прототип, өмірбаян 8.1.5.1 дәйексөз 8.1.5.2 шығарманың үзіндінің мазмұнын 8.1.5.3 дәйексөз тәсілдерін қолдану 8.1.6.1 мәтіннен дәйек 8.1.6.2 дәйек сөз отырып проблеманы дәлелді жауап беру
		Сараптама және интерпретация	8.2.4.1 прозалық және лирикалық шығарманы және екінші сипаттау үлгісі эпизодтарды табу 8.2.5.1 шығарманың олардың іс-әрекеттерін құлық себептерін 8.2.5.2 кейіпкер мен әрекеттерін талдау 8.2.5.3 есімдер мен мағынасын түсіндіру

			8.2.6.1 образдар құрылымын түсіну; 8.2.6.2 ақпарат (кестелер) бүкіл тәсілдері арқылы ресімдеу; 8.2.7.1 кейіпкер қатынасты білдіретін түсіну және ажырату; 8.2.7.2 кейіпкер қатынасты білдіретін анықтау; 8.2.8.1 кейіпкер мінездемесінің бейнелеу құралдары поэтикалық (антифеалар) фигуралар тәсілдерді түсіну
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.3.2.1 әр түрлі образдар және құралдарын сипаттаушығарманы басқару салыстыру; 8.3.3.1 ұлттық ерекшеліктерін тақырыпқа жақындау әлем әдебиетін (немесе фрагмент)
4 – тоқсан			
Махаббат және абырой	1. У. Шекспир. "Ромео и Джульетта". 2. А.С. Пушкин. "Капитанская дочка". 3. 19 ғасыр ақындар лирикасы . 4. О.О. Сулейменов. "Последнее слово акына Смета"	Түсіну және жауап беру	8.1.2.1 көркем тұлғадан түсіну; 8.1.2.2 ашық және астарлы ақпарат ажырату; 8. 1.3.1 шығарманы анықтау; 8. 1.3.2 мәтіннен шығарманың бейнелейтін үзінділерді мәнер
		Сараптама және интерпретация	8.2.1.1 жанрдың белгілерін анықтау (комедия, поэма); 8.2.2.1 шығарманың идеясын анықтау; 8.2.2.2 жеке тәжірибе келтіру; 8.2.2.3 мәселелерді білдіру;

			8.2.3.1 шыға композиция бөлектеу, кірістір мағынасын түсін 8.2.6.1 образдар құрылымын түсін 8.2.6.2 ақпара кестелер) бүк тәсілдері арқылы ресімдеу; 8.2.7.1 кейіпкер қатынасты біл түсіну және ажыр 8.2.7.2 кейіпкер қатынасты біл анықтау; 8.2.8.1 кейіпкер сипаттамасының бейнелеу құралда поэтикалық (антитезалар) фи тәсілдерді (сип түсіну және түсін 8.2.9.1 бейнел қолдана отырып, іс-әрекетіне де білдіретін жұмыстар жазу хат)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.3.2.1 әр түрлі образдар жа құралдарын сип шығарманы басқ салыстыру; 8.3.3.1 ұлтты ерекшеліктерін тақырыпқа жақы әлем әдебиетін (немесе фрагмент 8.3.4.1 тақырып терең ашылуы, бірлік тұрғысын жазбаша мәлімде

5) 9 - сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттар
1 – тоқсан			
Армандар мен шындық	1. М.Ю. Лермонтов. "Мцыри".	Түсіну және жауап беру	9.1.3.1 шығарма түсіну

	2. А. Грин. "Алые паруса". 3. А. де Сент-Экзюпери. "Маленький принц". 4. М. Цветаева. Лирика. 5. А. Ахматова. "У самого моря"	Сараптама және интерпретация	9.2.1.1 жанрдың белгілерін анықтау; роман, хаттардағы эпиграмма (әңгіме); 9.2.4.1 эпизодтарын сипаттау; 9.2.4.2 проблемалармен олардың сюжет ролін түсіндіру; 9.2.6.1 шығармалар әлемін сипаттау; 9.2.6.2 ақпарат кестелер, инсценация, бүктеудің әртүрлі өз елестетулерін 9.2.7.1 салыстырмалы немесе схемалар отырып, кейіпкер бейнеленген оқиғаны көзқарасын білдіру анықтау; 9.2.8.1 бейнелеу поэтикалық фигураларын метафораларды персонализация, аллитерациялар, образдар жасауды тәсілдерін түсіну 9.2.9.1 әдебиет тақырыптарға шартты
2 – тоқсан		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.3. 1.1 жұмыс қатысу, өз көзқарасын кейіпкерлердің міндеттерін түсіну авторы; 8.4.4.1 ауызша мәлімдемелерді сыныптастары тақырыпты ашумен тереңдігі, бірлік және факті турғысынан бағалау
Махаббаттың оғаштығы	1. У. Шекспир. Сонеты 2. П.Н. Васильев. "Имя твоё..." және басқа өлеңдер	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 терминді түсіндіру: роман, әдеби бағыт, (кейіпкер), трагедия

			поэма, символ, а прототип, өмірба 9.1.2.1 шығарм себептерін, оқ анықтау; 9.1.2.2 көркем тұрғыдан түсіну; 9.1.2.3 естіп оқығанына өз көз 9.1.3.1 шығарма түсіну; 9.1.4.1 тезистерд 9. 1.4.2 қарапайы құрау; 9.1.5.1 шығарм айтып беру, 9.1.5.2 сюжеттің сипаттау; 9.1.5.3 сюжет шығармашылық айтып берудің колдану; 9.1.6.1 қосымша өз бетінше табу ж 9.1.6.2 дерек ке отырып проблем дәлелді жауап бе
		Сараптама және интерпретация	9.2.2.1 шығарман идеясын анықтау 9.2.2.2 шығарман екенін түсіндіру; 9.2.2.3 шығарм туралы пікір білд 9.2.2.4 өз ұстаны 9.2.3.1 шыға композиция эле көрсету, комп ажырату; 9.2.5.1 тұлға элеуметтік маңыздылығын т 9.2.8.1 бейнелеу поэтикалық фигураларын метафораларды персонализация, аллитерациялар, образдар жасауд тәсілдерін түсінд

		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.3.1.1 шығарманы қатысу, өз көз-мінез-құлықты, әрекеттерін, авторды түсіндіру
3 – тоқсан			
Махаббаттың оғаштығы	1.А.С. Пушкин. Лирика, "Цыганы" 2. И.С. Тургенев. "Ася" 3. А.И. Куприн. "Олеся"	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 терминді түсіндіру: роман, әдеби бағыт, (кейіпкер), трагедия, поэма, символ, афоризм, прототип, өмірбаян; 9.1.2.1 шығарманың себептерін, оқиғаны анықтау; 9.1.2.2 көркем шығарманың тұрғыдан түсіну; 9.1.2.3 естігі оқығанына өз көз-қарамын білдіру; 9.1.3.1 шығарманың түсіну; 9.1.4.1 тезистерді білдіру; 9.1.4.2 қарапайым сипаттау; 9.1.5.1 шығарманың айтып беру, сипаттау; 9.1.5.2 сюжеттің сипаттау; 9.1.5.3 сюжеттің шығармашылық айтып берудің қолдану; 9.1.6.1 қосымша өз бетінше табу және 9.1.6.2 дерек көзін отырып проблеманы дәлелді жауап беру
		Сараптама және интерпретация	9.2.2.1 шығарманың идеясын анықтау; 9.2.2.2 шығарманың екенін түсіндіру; 9.2.2.3 шығарманы туралы пікір білдіру; 9.2.2.4 өз ұстанымды білдіру; 9.2.3.1 шығарманы композиция элементтерін көрсету, композицияны ажырату;

			9.2.5.1 тұлға әлеуметтік маңыздылығын т 9.2.8.1 бейнелеу поэтикалық фигураларын метафораларды персонализация, аллитерациялар, образдар жасауды тәсілдерін түсіндіру
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.3.1.1 шығарм қатысу, өз көз мінез-құлықты, әрекеттерін, авто түсіндіру
4 – тоқсан			
Кішкентай адамның тақырыбы	1. Н.В. Гоголь. "Шинель". 2. Ф.М. Достоевский. "Бедные люди". 3. Л.Н. Толстой. "После бала". 4. А.И. Куприн. "Гранатовый браслет"	Түсіну және жауап беру	9.1.2.1 шығарм себептерін, оқи анықтау; 9.1.2.2 көркем тұрғыдан түсіну; 9.1.2.3 естіп оқығанына өз көз 9.1.3.1 шығарма түсіну
		Сараптама және интерпретация	9.2.1.1 жанрды белгілерін аны (комедия, поэма); 9.2.2.1 шығарманы идеясын анықтау; 9.2.2.2 шығарманы екенін түсіндіру; 9.2.2.3 шығарм туралы пікір білді 9.2.2.4 өз ұстаным 9.2.3.1 шыға композиция элементін көрсету, композицияны ажырату; 9.2.6.1 шығарм әлемін сипаттау; 9.2.6.2 ақпарат кестелер, инсценік бүктеудің әртүрлі өз елестетулерін 9.2.7.1 салыстыру немесе схема құрып отырып, кейіп бейнеленген оқи

			көзқарасын білдіріп, анықтау; 9.2.8.1 бейнелеу поэтикалық фигураларын метафораларды, персонализация, аллитерациялар, образдар жасауды тәсілдерін түсіндіру; 9.2.9.1 әдебиет тақырыптарға шолу
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.3.2.1 жұмысқа қатысу, өз көзқарасын кейіпкерлердің мәңгілік әрекеттерін түсіндіру авторы; 9.3.4.1 тақырыптың толықтығы мен композициялық фактологиялық дәлдігі ауызша және жазбаша мәлімдемелерді білдіру

6) 10 - сынып:

6 -кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан			
Қоғамға сатира	1. А.С. Грибоедов. "Горе от ума	Түсіну және жауап беру	10.1.1.1 терминді түсіндіру: жанр, қасиетті әңгіме, психологизм, оксиморон, афоризм; 10.1.2.1 естелік оқығанына өз көзқарасын білдіру; 10.1.3.1 мәтіннен шығарманың байланысты үзінділерді мәнерлеп оқыту; 10.1.5.1 шығарманы айтып беру; 10.1.5.2 шығарманы отырып, мазмұнын әдістерін қолдану; 10.1.6.1 дереккөзді отырып, проблеманы толық негізделген
		Сараптама және интерпретация	10.2.4.1 жанрға эпизодтарды бөліп сипаттау;

			10.1.5.1 шығарманың мазмұнын айтып беру; 10.1.5.2 шығарманың мазмұнын отырып, мазмұнын әдістерін қолдану; 10.1.6.1 дереккөздерді отырып, проблеманы толық негізделген
		Сараптама және интерпретация	10.2.4.1 жанжалды эпизодтарды бөліп сипаттау; 10.2.4.2 жанжалды маңызды эпизодтармен эпизодтармен түсіндіру; 10.2.5.1 шығарманың олардың әлемдік тұлғааралық қатынастарын сипаттау; 10.2.6.1 ақпараттың әртүрлі әдістерін кестелер, диаграммалар отырып, өз елестерін 10.2.7.1 кейіпкердің бейнеленген оқиғаны көзқарасын білдіретін бетінше табу және 10.2.8.1 поэтикалық образдарын, бейнелер мен фигураларды метафораларды персонализация, перифразалар, аллегориялар) ерекшеліктерін, тәсілдерін түсіндіру
		Бағалау және салыстырмалы талдау	10.3.2.1 көркем өнер түрлерімен авторлық техниканы отырып, олардың құралдарындағы айырмашылықтар 10.3.3.1 тақырыпты жанрға жақын оқиғаның әдебиетінің туыстық фрагменттерін) мәдениеттің ерекшеліктерін отырып, өз мәдениеті және авторлардың түсіндіру

Адам жанының құпиялары	1. А.С.Пушкин. "Пиковая дама". 2. А.П.Чехов "Ионыч"	Түсіну және жауап беру	10.1.2.1 ест оқығанына өз көз 10.1.3.1 мәтіннен шығарманың байланысты үзінділерді мәнер 10.1.3.1 мәтіннен шығарманың байланысты үзінділерді мәнер 10.1.4.1 күрделі құру
		Сараптама және интерпретация	10.2.1. жанрды ж анықтау (сонет, роман, қасиетті ә 10.2.4.1 жанж эпизодтарды бө сипаттау; 10.2.4.2 жанжал маңызды эпизод эпизодтармен түсіндіру; 10.2.6.1 акпара әртүрлі әдіст кестелер) қолд елестетуін рәсім 10.2.7.1 кейі бейнеленген оқ көзқарасын білд бетінше табу жән 10.2.8.1 поэтика образдарын, бе мен фигурала метафораларды персонализация, перифразалар, аллегориялар) ерекшеліктерін, тәсілдерін түсінд 10.2.9.1 әдеби тақырыптарға шолулар және/немесе бейімделуіне)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	10.3.3.1 тақырып жанрға жақын ор әдебиетінің туы фрагменттерін) мәдениеттің ере отырып, өз мн

			және авторлар түсіндіру; 10.3.4.1 ауызша мәлімдемелерді сыныптастары тақырыпты ашудың тереңдігі, композиция және стиль тұрғысынан
4 – тоқсан			
Адам жанының құпиялары	1. А.П.Чехов. "Человек в футляре". 2. Н.С.Лесков. "Жемчужное ожерелье"	Түсіну және жауап беру	10.1.2.1 естелік оқығанына өз көзқарасын білдіру; 10.1.3.1 мәтіннен шығарманың байланысты үзінділерді мәнерлеп оқу; 10.1.4.1 күрделі құру
		Сараптама және интерпретация	10.2.1.1 жанрдың белгілерін анықтау; хаттардағы романдық сипаттау; 10.2.4.1 жанжолық эпизодтарды бөліп сипаттау; 10.2.4.2 жанжалдың маңызды эпизодтармен түсіндіру; 10.2.6.1 ақпараттың әртүрлі әдістері кестелер, диаграммаларды отырып, өз елестерін құру; 10.2.7.1 кейіпкердің бейнеленген оқиғаны көзқарасын білдіру; бетінше табу және т.б. 10.2.8.1 поэтикалық образдарын, белгілер мен фигураларды метафораларды персонализация, перифразалар, аллегориялар) ерекшеліктерін, тәсілдерін түсіндіру; 10.2.9.1 әдебиеттің тақырыптарға шолулар және/немесе бейімделуіне)

		Бағалау және салыстырмалы талдау	10.3.3.1 тақырып жанрға жақын орыс әдебиетінің туыстары (фрагменттерін) оқып, мәдениеттің ерекшеліктерін отырып, өз менталды және авторлардың түсіндіру; 10.3.4.1 тақырып толықтығы композициялық стильдік бірлігі дәлдік тұрғысы жазбаша мәлімде

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығымен
58-қосымша
Қазақстан Республикасының
және ғылым Министрінің
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығымен
695-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларына арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Орыс тілі екінші тіл ретінде оқытылатын Қазақстан Республикасының мектептерінде орыс тілін оқыту әдістемесін дамытудың қазіргі кезеңі коммуникативтік әдістемені пайдаланумен сипатталады.

3. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің мақсаты – орыс тілінің нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға қабілетті, шығармашыл, белсенді тұлғаны дамыту, білім алушылардың тілдік дағдыларын дамыту.

4. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің міндеттері:

1) өмірдің кәсіби-оқу, ғылыми-техникалық, әлеуметтік-мәдени, әлеуметтік-тұрмыстық салаларында қарым-қатынас құру үшін қажетті ауызша айту, тыңдалым, оқу және жазу дағдыларын дамыту;

2) ойлау және ой операцияларының түрлерін дамыту: көрнекі-бейнелік ойлауды, сөздік-логикалық ойлауды (заттар, құбылыстар және оқиғалар арасында логикалық байланыстарды тану және орнату; ұғымдардың ұқсастығы мен айырмашылықты талдау және салыстыру; ауызша және жазбаша нұсқау, алгоритм бойынша тапсырма орындау; өз әрекетін жоспарлау).

4. Түзету–дамытушылық міндеттер:

1) эмоциялық-еріктік, жеке-тұлғалық аясындағы бұзылымдарды түзету: бастамашылдық пен ынталылықты, өз ісін аяқтауға ұмтылуды дамыту; қиыншылықтарды жеңе білуді қалыптастыру; шешім қабылдауда белсенділік танытуды дамыту; сезімдерді дамыту, өзін-өзі бағалауды, өз әрекетін дұрыс талдауды, сын пікірді дұрыс қабылдауды дамыту;

2) сөйлеу тілін түзету және дамыту, фонематикалық есту қабылдауды, сөйлеудің монолог пен диалог түрлерін дамыту, тілдің лексикалық-грамматикалық құралдарын дамыту, сөздік қорын байыту, қоршаған орта туралы түсініктерді кеңейту, білімдегі жеке олқылықтарды жою;

3) зейінді аудару, бөлу, шоғырландыру, тұрақтандыру, зейін көлемін ұлғайту қабілеттерін, байқампаздықты дамыту ;

4) қысқамерзімді, ұзақмерзімді, логикалық, механикалық жадын, көріу-есту арқылы есте сақтауын дамыту;

5) қазақ тіліне, қазақ әдебиетіне деген қызығушылықты қалыптастыру және дамыту, оқу дағдыларын дамыту;

6) көріп қабылдауын, естіп қабылдауын түзете дамыту; кеңістікті бағдарлауын қалыптастыру;

7) қазақ тілінің алғашқы курсы менгеру үшін қажетті ойлау әрекеттің тәсілдерін үйрету (тіл құбылыстарын бақылау, салыстыру, жалпылау).

5. Грамматикалық материалдар лексикалық тақырыптар аясында оқытылады.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

7. Оқыту процесін ұйымдастыруда білім алушылардың ерекшеліктері ескеріледі:

1) белсенді қабылдаудың және зейіннің бұзылымдары: зейіннің тұрақсыздығы, зейіннің ауысу жылдамдылығының бұзылымдары, көлемінің аздығы;

2) есте сақтаудың бұзылымдары: есте сақтау көлемінің шектелуі, есте сақтаудың қысқамерзімді түрінің ұзақмерзімді түріне қарағанда басым болуы, механикалық түрінің логикалық түріне қарағанда басым болуы, есте сақтау дұрыстығы мен тұрақтылығының әлсіздігі;

3) танымдық белсенділік деңгейінің төменділігі және ақпаратты өндеудің баяулығы;

4) сөйлеу тілінің кемшіліктері мен бұзылымдары;

5) ойлаудың даму кемшіліктері: көрнекі-әрекеттік ойлаудың көрнекі-бейнелеу және сөздік-логикалық ойлауға қарағанда басым дамуы;

6) козғалыстардың баяулығы, ауысудың, координацияның және машықтанудың қиыншылықтары;

7) қабылданған ақпараттың шектеулі көлемі, жалпылау қабілетінің әлсіздігі;

8) оқуға деген қызығушылықтан тез айырылып қалуы.

8. Орыс тілі мен әдебиетін нәтижелі меңгертудің тәсілдері:

1) коммуникативтік тәсіл – орыс тілінде сөйлеу әрекетінің барлық түрлерін, ауызша және жазбаша сөйлеу тілінің мәдени негіздерін, тілді қарым-қатынастық түрлі жағдайында, тіршіліктің түрлі саласында қолданудың базалық дағдыларын белсендетеді;

2) жеке тәсіл - оқу процесін білім алушылардың жеке ерекшеліктеріне, мүмкіндіктеріне және даму деңгейлеріне сәйкес ұйымдастырылуын көздейді және жеке жұмысты топтық, ұжымдық, фронталды жұмыс түрлерімен үйлесімді қолдануды талап етеді;

3) уәждемелік-ойын тәсілі – білімге қарасты табиғи қызығушылыққа негізделген, ол зияткерлік дидактикалық ойындарға қызығушылығын, жағымды оқу уәждемесін қалыптастырады;

4) жеке және тұлғалы-бағыттық тәсіл - білім алушы тұлғасының жан-жақты дамуын көздейді, оның жеке ерекшеліктеріне, қажеттіліктеріне сай шығармашылық қабілеттерінің толық ашылуына, өзін-өзі бағалаудың, өзін-өзі түзеудің қалыптасуына бағытталған.

9. Оқытудың нәтижелі жұмыс әдістері:

1) көрнекілік әдіс - (суреттерді, кестелерді, сызбаларды, аудио-видео таспаларды көрсету, үйлестіру) балалардың қоршаған орта туралы толық түсініктерінің қалыптасуына, қабылдау, есте сақтау, ойлау, қиял сияқты психикалық процестерінің дамуына ықпал жасайды, түрлі талдағыштардың жұмысын белсендетеді және теориялық материалды толық түсінуі мен есте сақтауына септігін тигізеді;

2) әңгіме әдісі - білім алушылардың өз ойын бірізділікпен, байланысты және логикалық түрде жеткізіп үйренуге көмектесетін және есте сақтау және сөйлеу тілін дамыта түсетін, тәрбиелік әсері мол әдіс, сондай-ақ оның диагностикалық құрал ретінде (жалпылау, жүйелеу, нақтылау) бағдарламалық материалды ұғынудың қиындықтарын ашып табуда маңызы зор;

3) ойын әдістері - оқу іс-әрекетіне деген қызығушылықты оятып, дұрыс уәждеменің қалыптасуына ықпал етеді; сергіту сәттерін пайдалану белсенділігін

ұйымдастыруға, тәрбиелеуге және дамытуға, бір әрекеттен басқасына аусуына мүмкіндік береді, мұғалімге күрделі жұмыс салмағын мөлшерлеуге көмектеседі;

4) көшіріп жазу - бұл механикалық есте сақтаудың, саналы ұғынудың негізінде орфографияны меңгерудің қажетті шарттардың бірі деп қарастырылады;

5) айтылғанды жазу әдісі білім алушылардың жинақы болуын, өзін-өзі бақылауының, зейіннің дамуына ықпал етеді;

6) оқу материалын мөлшерлеу әдісі, бірден қабылдауға көлемді және күрделі ақпаратты ұсақ бөлшектер түрінде беру, мұндай тәсілді қолдану білім алушылардың материалды қаншалықты меңгергендерін бақылауға, ұғынудың кемшілігін дер кезінде түзеуге, олқылықтарын толтыруға мүмкіндік береді.

10. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәні бойынша бағдарламалық материалдың нәтижелі меңгерілуі келесілерге байланысты:

1) жаңа материалды мүмкіндігінше толық түсіндіріп беру; оқушылардың практикалық әрекеттерін сызбалар, кестелер бойынша, үйлестірмелі материалдарын қолдану арқылы жұмыс жасаумен үйлестіру;

2) жаңа білімді толыққанды ұғыну үшін және алдында оқытылған тақырыптарды бекіту мақсатымен оқу материалын жүйелі түрде қайталап отыру;

3) жазбаша тапсырмаларды орындаудан бұрын, қателердің алдын алу үшін талдау жұмыстарын жүргізу;

4) зейінді қалыпқа келтіру үшін іс-әрекет түрлерін алмастырып отыру;

5) үй тапсырмасын құрастыруда көлемін азайту жағын ескеру;

6) психикалық процестерін дамытуға бағытталған жұмысты жүйелеу;

7) материалдарды аздаған мөлшерде, біртіндеп күрделендіріп беру;

8) тапсырмаларды өзіндік жұмысына арналған алгоритм бойынша орындау жаттығулардың санын көбейту.

11. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың оқу нәтижелігін арттыру үшін келесі заманауи педагогикалық технологияларды қолданады:

1) саралап оқыту технологиясы - түрлі топтарға жататын оқушыларға біркелкі тәсілдер қолданбай, оқытудың уәждемелік деңгейін көтереді, оқуда қиындықтары бар оқушыларға жағдай жасауға, әр оқушының оқудағы ерекше қажеттіліктерін толыққанды қанағаттандыруға мүмкіндік береді;

2) "Сыни ойлау" технологиясы - мәтінмен жұмыс жасауға бағытталып, мәтінді оқу, ақпаратты табу, қорытынды шығару, жалпылау мен тұжырымдама жасау, талдау жүргізу, мәтіннің мазмұнын, тілдік ерекшелерін және құрылымын бағалау дағдыларын дамытады;

3) компенсациялық оқыту технологиясы - оңалту ортасының компенсациялық құралдарын пайдалануды көздейді: оқушыға мейіріммен қарау (қамқорлық

көрсету, гуманистік көзқарас, қайырымдылық білдірту); баланың қиындықтары мен проблемаларын түсіну, оны кемшіліктеріне қарамастан қабылдау, қабілеттіліктерін дамыту, қажетті көмек беру, өзін-өзі реттеу элементтеріне үйрету;

4) ақпараттық-коммуникациялық технологиялар - ақпаратпен жұмыс жасауға, ақпаратты іздеуге, жинақтауға үйретеді; мәліметтер мен идеяларымен алмасуды, жұмысты жетілдіруді, интернет ресурстарын, қосымшаларды, компьютерлік жабдықтарды кеңінен қолдануды, оқытудың сапасын көтеруді қамтамасыз етеді.

12. Оқытудың тиімді әдістері мен стратегиялары:

1) әр оқушының пікірін тыңдау және өз білімдерінің қолданудың маңыздылығын түсіндіру, білімдерді ары қарай дамытуға талпындыру;

2) ізденіске, ізденіп белсенді оқуға ынталандыру;

3) білім алушылардың жеке, топтық және ұжымдық жұмысын ұйымдастыру;

4) "Инсерт" немесе "Белгі қою" әдісін қолдану білім алушыларға мәтінді немесе тапсырманы түсініп, қадағалауға мүмкіндік береді;

5) салыстыру әдісі нысандардың айырмашылықтары мен ұқсастығын табуға үйретеді;

6) "Аяқталмаған сөйлем" әдісі көмегімен оқушылар абстракты ұғымдарды өз ішкі дүниетанымын көру бейнелері арқылы жеткізуге үйренеді.

13. Ақпараттық-коммуникативтік технологияларындағы құзыреттілік - оқушыларды алдын-ала іріктелген, арнайы құрастырылған дайын тапсырмалардың көп мөлшерімен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, білім алушылардың зияткерлік шығармашылық қабілеттерін дамытады, жаңа білімді өз бетінше меңгеруге, ақпараттың түрлі көздерімен жұмыс жасауға үйретеді.

14. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнін оқытудың техникалық құралдары: компьютер, электронды оқулықтар, электронды проектор, электронды тақта, адам дауысының, әндердің, музыканың, табиғи дыбыстардың аудио жазбалары, телефильмдер, кинофильмдер, аудио және видео жазбалар.

15. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнін оқыту нәтижелерін бағалау критериалды бағалау жүйесі бойынша жүргізіледі. Формативті және суммативті бағалау үшін тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Келесі тәсілдерді пайдалануға болды:

1) тапсырмалардың көлемі мен күрделілігін, олардың білім алушыларға қол жетімді болуын анықтау;

2) нұсқаулықтың тұжырымдамаларын грамматикалық және семантикалық жағынан өзгерту, жеңілдету;

3) тапсырманың бірізді орындалуын камтамасыз ету үшін көпқұрылымды нұсқауды қысқа мағыналық бірліктерге бөлу;

4) қажет болған жағдайда сараланған көмек беру: ынталандырушы (мадақтау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (зейінді шоғырландыру, өзін-өзі тесерудің қажеттілігін ескерту), бағыттаушы (тапсырманы қайталау, түсіндіру);

5) тапсырманы орындауға қосымша уақыт беру.

3-тарау. "Орыс тілі мен әдебиеті" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

16. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

5-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

6-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

7-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

8-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

9-сынып – аптасына 3 сағатты, оқу жылында – 102 сағатты;

10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

17. "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің оқу мазмұны бөлімдерге бөлінеді. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, бөлімшелер күтілетін нәтижелер түрінде ұсынылған әр сыныптың оқу мақсаттарын қамтиды.

18. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) қысқа мәтіндердің мазмұнын түсіну;

2) сөздердің лексикалық мағынасын түсіну;

3) тыңдалған/оқылған мәтінді айтып беру;

4) сөздік қорын кеңейту;

5) диалогқа қатысу.

19. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) мәтін мазмұнын түсіну;

2) сұрақтар мен жауаптар тұжырымдау;

3) әртүрлі оқу түрлерін меңгеру.

20. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) жазу техникасын жетілдіру; жоспар құру;

2) тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалдың мазмұнын баяндау;

21. "Тілдік бірліктерді пайдалану" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) орфографиялық нормаларды сақтау;

2) грамматикалық нормаларды сақтау;

3) пунктуациялық нормаларды сақтау.

22. 5-сыныпқа арналған "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: танысу үшін сөйлеу барысында сөз бен сөз тіркестерін, пән атауын пайдалану; тақырып бойынша жаңа сөздердің мағынасын түсіну; қысқа мәтіндердің мазмұнын түсіну, жіңішке сұрақтар құрастыра білу;

алдыңғы кезеңде өткен тақырыптар бойынша өз бетінше сөз сөйлеуде сөздерді пайдалану және жаңа тақырыпқа қатысты жаңа сөздерді меңгеру, заттарды, олардың іс-әрекеттері мен белгілерін атау және сұрақтар қою, әдеп сипатындағы диалогқа қатысу (сәлемдесу, үндеу, танысу);

2) оқылым: тірек сөздерді пайдалана отырып, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну; мәтін мазмұны бойынша сұрақтарды тұжырымдау, оларға жауап беру; оқу түрлерін меңгеру (тұтас сөздер мен сөз тіркестерін жатқа оқу), рөлдер бойынша оқу; мәтінде таныс емес сөздер мен сөз тіркестерін өз бетінше табу және сөздіктің көмегімен олардың мағынасын табу;

3) жазылым: әліпби, орыс және қазақ әліпбиінің салыстырмалы сипаттамасы, орыс тілі дыбыстарының дұрыс айтылуы, әріптерді, буындарды, сөздерді дұрыс жазу және оқу; сөздерді, сөйлемдерді, мәтіндерді баспа мәтінінен шығара білу; дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, оларды белгілейтін әріптердің дұрыс жазылуы; сөз түбірінде тексерілетін дауыссыз дауысты дыбыстардың емлесі, тегі, саны мен септігіндегі сөздерді үйлестіре отырып, сөйлеудің атаулы бөліктерін пайдалану; тыныс белгілерін қарапайым сөйлемдерде және біртекті мүшелермен;

4) тілдік бірліктерді пайдалану: сөз түбіріндегі дауысты және дауыссыз дыбыстар, зат есімдермен, сын есімдермен, етістіктермен, сонымен қатар сөйлеудің әр түрлі бөліктеріндегі аяқталулар, тікелей және бейнелі мағынадағы сөздер, синонимдер, антонимдер, омонимдер және көп мағыналы сөздер, эмоционалды боялған сөздер, гиперболалар, эпитеттер, салыстырулар, сөйлеудің атаулы бөліктерін шақ, септіктермен үйлестіру, тікелей сөйлеу және сөйлеу кезіндегі тыныс белгілері, бірыңғай мүшелер, сонымен қатар сөйлемнің бірыңғай мүшелері үшін жалпылама сөз, қарапайым сөйлемдегі сызықша.

23. 6-сыныпқа арналған "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: сөйлеуде танысу үшін фразалар мен сөйлемдерді, заттардың аттарын пайдалану, күнделікті тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну, кішігірім мәтіндердің мазмұнын түсіну, сыпайы сұрақтар қою, синонимдер, антонимдер, сөздік қорын меңгеру, әдеп сипатындағы диалогқа қатысу (қоштасу, ризашылық, кешірім), диалогқа қатысу, репликаларды дұрыс түсіну және кері байланыс беру, сөйлеу қарқынында айтылатын орыс тілін түсіну;

2) оқылым: мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну, кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтау, мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарды тұжырымдау және иллюстрацияға сүйене отырып оларға жауап бере білу; оқу түрлерін білу (тұтас сөздер мен сөз тіркестерін бірізділікпен оқу), рөлдер бойынша оқу; мәтінде

бейтаныс сөздер мен сөз тіркестерін өз бетінше табу, сөздіктің көмегімен олардың мағынасын таба білу, мәтінді қысқаша баяндау;

3) жазылым: мәтінді баспа және қолжазба мәтіндерінен көшіру, жазылғандарды үлгімен салыстыру, сөздің айтылуы мен жазылуы арасындағы алшақтықты байқай білу, адамдардың есімдерінде, тегі мен әкесінің атында, жануарлардың лақап аттарында бас әріп жаза білу, көшіру кезінде өзін-өзі бақылау тәсілдерін меңгеру;

4) тілдік бірліктерді қолдану: жазуда Ъ және Ь айыру белгілерін дұрыс қолдану, есімдік, сан есім, сын есімді септіктерде дұрыс қолдану; нормаға сәйкес сын есімдер мен үстеулерді салыстыру дәрежесін қалыптастыру, тікелей сөйлемдерде тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

24. 7-сыныпқа арналған "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: предлогтардың, сөз тіркестерінің және қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну, рухани-адамгершілік тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну; әңгімелердің мазмұнын түсіну, қарапайым және күрделі сұрақтар құра білу; синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді қамтитын сөздік қорын меңгеру, сөздің эмоционалды бояуын қабылдау;

2) оқылым: негізгі ақпаратты түсіну, мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе маңызын анықтау, сұрақтар бойынша мәтіннің мазмұнын болжау, мәтіннің мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және сұрақтарға жауап бере білу, тақырып және/немесе көтерілген мәселе бойынша өз пікірін білдіру, орфоэпия нормаларына сәйкес дұрыс, еркін, саналы және мәнерлеп оқу, сипаттаманы, баяндауды, мысалдар мен ертегілерді ажырату;

3) жазылым: мәтінді графикалық рәсімдеуге қойылатын негізгі талаптарды сақтай отырып, мәтінді көшіріп жазу (сөздерді тасымалдау, жиектер, қызыл жол); мұғалімнің көмегімен грамматикалық тапсырмалары бар жазбаша жұмыстарды орындау (көшіріп жазу, диктант), конвертке мекен-жай жазу, есту диктантын жазу кезінде өзін-өзі бақылау тәсілдерін меңгеру;

4) тілдік бірліктерді қолдану: Ц және ызың дыбыстардан соң дауысты дыбысты дұрыс жазу, етістіктердің дұрыс жазылуы; дауысты дыбыстардан кейін дауысты дыбыстардың дұрыс жазылуы, етістіктер мен оның формаларын дұрыс қолдану, сөйлеудің қызметтік бөліктері; етістікті басқару нормаларын сақтау, тікелей және жанама сөйлеулермен сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану.

25. 8-сыныпқа арналған "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: предлогтардың, сөз тіркестерінің және жай сөйлемдердің мағынасын түсіну, оқу-білім беру тақырыбының мағынасын түсіну, шағын прозалық шығармалардың мазмұнын түсіну, сұрақтарға барабар жауап

бере білу, эмоционалды-баян лексиканы қамтитын сөздік қорын меңгеру, диалог-сауалға қатысу;

2) оқылым: негізгі және қайталама ақпаратты түсіну ақпаратты жалпыға белгілі, күнделікті біліммен байланыстыра отырып, идеялар, болжамдар жасауға мүмкіндік беретін мәтіндегі проблемалық мәселелерді тұжырымдау, сұрақтарға жауап беру, дәлелдер келтіру, мәтіндік ақпаратты байланыстыру, дұрыс және мәнерлі оқу, түсіну, мәтінді ауызша және логикалық екпіндерге, үзілістерге, әртүрлі сөйлемдердің дұрыс интонациясына сәйкес мәтін;

3) жазылым: грамматикалық тапсырмалары бар жазбаша жұмыстарды өз бетінше орындау (көшіру, диктант); өз жұмысын және жолдасының жұмысын өз бетінше тексеру; орфографиялық ережелерді сақтай отырып, оқыту сипатындағы жазбаша жұмыстарды орындау; алдын ала дайындықтан кейін қысқа мәтінді есте сақтау бойынша жазу; орфографиялық ережелерді сақтай отырып, диктантқа жазу; кесте, схема, диаграмма, график түрінде ақпарат беру;

4) тілдік бірліктерді қолдану: дұрыс жазу сөздің әр түрлі бөліктеріндегі дауысты және дауыссыз дыбыстар, сызықша арқылы сөздер; сөйлеудің әр түрлі бөліктерімен дұрыс жазу, етістіктердің аяқталуы, сөйлеудің әр түрлі бөліктеріндегі жұрнақтар; есімдіктердің жанама формаларын дұрыс қолдану; зат есімдермен бірге сандарды қолдану; белгісіз формадағы етістіктерді сөйлеуде дұрыс қолдану; кіріспе сөздер мен конструкциялармен сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану.

26. 9-сыныпқа арналған "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: сөйлеуде қарапайым және күрделі сөйлемдерді қолдану; әлеуметтік - мәдени тақырыбындағы сөздердің мағынасын түсіну; берілген тақырыпта тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қорын меңгеру, мектеп, отбасылық өмір, жыл мезгілдері тақырыптарында диалогқа қатысу;

2) оқылым: мәтіндердің негізгі, қосалқы және егжей-тегжейлі ақпаратын түсіну; публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме); сипаттамалық белгілер негізінде мәтіндердің аралас типке жататынын анықтау; мәтін бойынша проблемалық мәселелерді тұжырымдау, мәтінді бөліктерге өз бетінше бөлу, оларға тақырып қою; оқылған мәтіннің жоспарын құру; түсіндірме сөздікпен жұмыс істей білу;

3) жазылым: жазбаша жұмыстарды (көшіру, диктант, баяндау) грамматикалық тапсырмалармен орындау; өз жұмысын және жолдасының жұмысын өз бетінше тексеру; сипаттамалық шығарма жазу;

4) тілдік бірліктерді пайдалану: түрлі сөздерде НЕ бірге немесе бөлек жазылатын дұрыс таңдау; күрделі зат есімдерді, сын есімдерді дұрыс жазу; сан есімдерді, белгісіз есімдіктерді дұрыс жазу, сөйлеудің әртүрлі бөліктерінде жалғаулар мен жұрнақтарды дұрыс жазу; НН емлесін білу, сөз тіркестерін білу (сөз тіркестерінің соңында О - А әріптері, сөз тіркестерінің соңында жіңішкелік белгі), сөздің қызметтік бөліктерін дұрыс пайдалану (сөз тіркестерінің соңында о - а әріптері, одақтар. предлог, бөлшектер).

27. 10-сыныпқа арналған "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым: мәтінде қарапайым және күрделі сөйлемдерді қолдану; қоғамдық-саяси тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну, прозалық, поэтикалық шығармалардың/ фрагменттердің мазмұнын түсіну, шығарманың негізгі идеясын анықтау; көптеген тақырыптар бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қорын меңгеру, еңбек, кәсіби қызмет, спорт және демалыс тақырыптарында диалогқа қатысу;

2) оқылым: мәтіндердің негізгі, қосалқы және толық ақпаратын түсіну; публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме); мәтін ақпаратын қайта жаза отырып, сұрақтарды тұжырымдау және оларға жауап беру; мәнерліліктің негізгі құралдарын пайдалана отырып, дайындықпен және дайындықсыз оқу; мәтінді қайта баяндау (қысқаша және іріктеп); әрекет етуші тұлға туралы баяндауға арналған материалды іріктеу; мәтіннің негізгі; өлеңдер мен прозаны, ертегі-мысал, ғылыми-танымал мақалалар мен іскери құжаттарды ажырату;

3) жазылым: алдын ала сөздік және орфографиялық дайындықтан кейін ұжымдық жасалған жоспар бойынша сипаттамалық сипаттағы шығармалар жазу; өмір туралы жазбалар жазу (сынып, мектеп, отбасы және т. б.); іскерлік қағаздардың әртүрлі түрлерін жазу;

4) тілдік бірліктерді пайдалану: жалғауларды, предлогтарды, бөлшектерді дұрыс жазу; орфографиялық нормаларды сақтау, сөйлеудің қызметтік бөліктерін дұрыс пайдалану (жалғаулар, предлог, шылаулар, одағай); күрделі және күрделі бағыныңқы сөйлемдерді дұрыс құру, күрделі сөйлемде тыныс белгілерін дұрыс қою.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

28. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.2 кодында: "6" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

29. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым және айтылым" бөлімі:

1-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
1. Қысқа мәтіндердің мазмұнын түсіну	5.1.1.1 сөйлеу кезінде танысу үшін сөздер мен сөз тіркестерін, зат атауын қолдану	6.1.1.1 сөйлеу кезінде танысу үшін сөз тіркестері мен сөйлемдерді, зат атауын қолдану	7.1.1.1 предлогтардың, сөз тіркестерінің және жай сөйлемдердің мағынасын түсіну	8.1.1.1 предлогтардың, сөз тіркестерінің және жай сөйлемдердің мағынасын түсіну	9.1.1.1 сөйлеуде жай және күрделі сөйлемдерді қолдану	10.1.1.1 сөйлеуде жай және күрделі сөйлемдерді қолдану
2. Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	5.1.2.1 тақырып бойынша жаңа сөздердің мағынасын түсіну	6.1.2.1 күнделікті тақырыптағы сөздердің мағынасын түсіну	7.1.2.1 рухани-адамгершілік тақырып сөздерінің мағынасын түсіну	8.1.2.1 оқу-білім беру тақырыбы сөздерінің мағынасын түсіну	9.1.2.1 әлеуметтік - мәдени тақырып тақырыптары сөздерінің мағынасын түсіну	10.1.2.1 әлеуметтік - мәдени тақырып тақырыптары сөздерінің мағынасын түсіну
3. Тыңдалған/оқылған мәтінді айтып беру	5.1.3.1 қысқа мәтіндердің мазмұнын түсіну, сыпайы сұрақтар құрастыра білу	6.1.3.1 қысқа мәтіндердің мазмұнын түсіну, сыпайы сұрақтар құрастыра білу	7.1.3.1 әңгіменің мазмұнын түсіну, қарапайым және күрделі сұрақтар құрастыра білу	8.1.3.1 - шағын прозалық шығармалардың мазмұнын түсіну, сұрақтарға дұрыс жауап беру	9.1.3.1 мұғалімнің көмегімен анықтай отырып, поэтикалық шығармалардың/фрагменттердің мазмұнын түсіну	10.1.3.1 мұғалімнің көмегімен анықтай отырып, поэтикалық шығармалардың/фрагменттердің мазмұнын түсіну
4. Сөздік қорын кеңейту	5.1.4.1 алдыңғы кезеңде өткен тақырыптар бойынша сөздерді тәуелсіз сөйлеуде қолдану және жаңа тақырыпқа қатысты жаңа сөздерді игеру	6.1.4.1 антоним, синоним сөздерді қамтитын сөздік қорын меңгеру	7.1.4.1 омоним, антоним, синоним сөздерді қамтитын сөздік қорын меңгеру	8.1.4.1 эмоциялық-баяулы лексиканы қамтитын сөздік қорын меңгеру	9.1.4.1 берілген тақырып бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қорын меңгеру	10.1.4.1 берілген тақырып бойынша тиімді қарым-қатынас жасау үшін жеткілікті сөздік қорын меңгеру
5. Диалогқа қатысу	5.1.5.1 заттарды, олардың әрекеттері мен белгілерін атау және сұрақтар қою; 5.1.5.2 әдеп сипатындағы диалогқа қатысу (сәлемдесу, үндеу, танысу)	6.1.5.1 әдеп сипатындағы диалогқа қатысу (қоштасу, алғыс айту, кешірім сұрау, т.б.); 6.1.5.2 диалогқа қатысу, ілікпе сөздерді дұрыс түсіну және кері байланыс беру	7.1.5.1 сөздердің эмоционалды бояуын қабылдау	8.1.5.1 сұрауға-диалогқа қатысу	9.1.5.1 жыл мезгілдері, мектеп, отбасылық өмір тақырыптарында диалогқа қатысу	10.1.5.1 жыл мезгілдері, мектеп, отбасылық өмір тақырыптарында диалогқа қатысу

2) "Оқылым" бөлімі:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары

	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
1. Мәтін мазмұнын түсіну	5.2.1.1 кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтай отырып, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну	6.2.1.1 кілт сөздер мен сөз тіркестерін анықтай отырып, мәтіннің жалпы мазмұнын түсіну	7.2.1.1 мәтіннің тақырыбын, мақсатын немесе маңызын анықтау арқылы негізгі ақпаратты түсіну; 7.2.1.2 сұрақтар бойынша мәтін мазмұнын болжау	8.2.1.1 ақпаратты жалпыға белгілі, күнделікті біліммен байланыстыра отырып, негізгі және екіншілік ақпаратты түсіну	9.2.1.1 мәтіндердің негізгі, қосалқы және толық ақпаратын түсіну; 9.2.1.2 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипаттамалық белгілер негізінде мәтіндердің аралас типке жататынын анықтау	10.2.1.1 мәтіндердің негізгі, қосалқы және толық ақпаратын түсіну; 10.2.1.2 публицистикалық стиль (мақала, сұхбат, очерк, жолдау), ресми-іскерлік стиль (мінездеме, өмірбаян, түйіндеме) мәтіндерінің стилистикалық ерекшеліктерін анықтау; сипаттамалық белгілер негізінде мәтіндердің аралас типке жататынын анықтау
2. Сұрақтар мен жауаптар тұжырымдау	5.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтар тұжырымдау және оларға тірек сөздерді қолдана отырып жауап беру	6.2.2.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар тұжырымдау және иллюстрацияға сүйене отырып оларға жауап беру	7.2.2.1 мәтін мазмұнын бағалауға бағытталған сұрақтарды тұжырымдау және тақырып және/немесе көтерілген мәселе бойынша өз пікірін білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру	8.2.2.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды тұжырымдау, бұл идеяларды, болжамдарды ұсынуға және сұрақтарға жауап беруге, дәлелдер келтіруге, мәтін ақпаратын байланыстыруға мүмкіндік беру	9.2.2.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды тұжырымдау, бұл идеяларды ұсынуға және әртүрлі сұрақтарға жауап беруге мүмкіндік береді	10.2.2.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтарды тұжырымдау, бұл идеяларды ұсынуға және әртүрлі сұрақтарға жауап беруге мүмкіндік береді
3. Әртүрлі түрлерін меңгеру	5.2.3.1 оқу түрлерін меңгеру (тұтас сөз және сөз тіркестерін бірізділікпен оқу), роль бойынша оқу; 5.2.3.2 мәтіннен таныс емес сөздер мен сөз тіркестерін өз бетінше табу, сөздіктің көмегімен олардың мағынасын табу	6.2.3.1 оқу түрлерін меңгеру (тұтас сөз және сөз тіркестерін бірізділікпен оқу), роль бойынша оқу; 6.2.3.2 мәтіннен таныс емес сөздер мен сөз тіркестерін өз бетінше табу, сөздіктің көмегімен	7.2.3.1 орфоэпия нормаларын сақтай отырып, дұрыс, еркін, саналы және мәнерлеп оқу; 7.2.3.2 ертегі және мысал, әңгіменің сипаттамаларын ажырату	8.2.3.1 сөздік және логикалық екпінге, үзілістерге, әртүрлі сөйлеу мақсатында сөйлемдердің дұрыс интонациясына сәйкес мәтінді түсінікті дұрыс және мәнерлеп оқу	9.2.3.1 өздігімен мәтінді бөліктерге бөлу, оларға тақырып қою; 9.2.3.2 оқығанның жоспарын құру; 9.2.3.3 түсіндірме сөздікпен жұмыс істеу	10.2.3.1 мәтін негізінде қосалқы және толық ақпаратын түсіну; 10.2.3.2 оқығанның жоспарын құру; 10.2.3.3 түсіндірме сөздікпен жұмыс істеу

		олардың мағынасын табу; 6.2.3.3 мәтінді қысқаша баяндау				10 но 10 м ер та м іс аз

3) "Жазылым" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10
1.Жазу техникасын жетілдіру	5.3.1.1 әліпбиді білу, орыс және қазақ әліпбиінің сипаттамаларын салыстыра білу; 5.3.1.2 орыс тілінің дыбыстарын дұрыс айту; 5.3.1.3 әріптерді, буындарды, сөздерді дұрыс жазу және оқу; 5.3.1.4 баспа мәтінінен сөздерді, сөйлемдерді көшіре білу	6.3.1.1 мәтінді баспа және қолжазба мәтіндерінен көшіре білу; 6.3.1.2 үлгі мен жазылғанды салыстыра білу; айтылуымен және сөздің жазылуы арасындағы алшақтықты байқау; 6.3.1.3 адамдардың есімі, фамилиясы, тегін, жануардың атын бас әріппен жазу; 6.3.1.4 көшіріп жазу кезінде өзін-өзі бақылау тәсілдерін меңгеру	7.3.1.1 мәтінді графикалық рәсімдеуге қойылатын негізгі талаптарды сақтай отырып, мәтінді көшіріп жазу (сөздерді ауыстыру, жиектер, қызыл жол); 7.3.1.2 мұғалімнің көмегімен грамматикалық тапсырмалары бар жазбаша жұмыстарды (көшіру, диктант) орындау; 7.3.1.3 конвертте мекен-жай жазу; 7.3.1.4 есту диктантын жазу кезінде өзін-өзі бақылау тәсілдерін меңгеру	8.3.1.1 грамматикалық тапсырмалары бар жазбаша жұмыстарды (көшіріп жазу, диктант) өз бетінше орындау; 8.3.1.2 өз жұмысын және жолдасының жұмысын өз бетінше тексеру; 8.3.1.3 орфографиялық ережелерді сақтай отырып, оқыту және бақылау сипатындағы жазбаша жұмыстарды орындау; 8.3.1.4 алдын-ала дайындықтан кейін есте сақтау бойынша қысқа мәтін жазу; 8.3.1.5 орфографиялық ережелерді сақтай отырып, диктант жазу; 8.3.1.6 кесте, диаграмма сызбасы, график түрінде ақпарат беру	9.3.1.1 грамматикалық тапсырмалары бар жазбаша жұмыстарды (көшіріп жазу, диктант, мазмұндама) орындау; 9.3.1.3 өз жұмысын және жолдасының жұмысын өз бетінше тексеру; 9.3.1.4 сипаттамалық шығарма жазу	10 но 10 м ер та м іс аз

4) "Тілдік бірліктерді пайдалану" бөлімі:
4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
1. Орфографиялық нормаларды сақтау	5.4.2.1 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, оларды білдіретін әріптерді дұрыс жазу; 5.4.1.2 сөздің түбіріндегі дауысты дыбысты дұрыс жазу	6.4.2.1 септік жалғауларын дұрыс жазу; 6.4.2.2 жазуда Ъ және Ь айыру белгілерін дұрыс қолдану	7.4.2.1 етістіктің жұрнақтарын дұрыс жазу; 7.4.2.1 Ц және ызың дыбыстардан соң дауысты дыбысты дұрыс жазу	8.4.2.1 дауысты және дауыссыз дыбыстарды сөздің әр түрлі бөліктерінде, сызықша арқылы дұрыс жазу; 8.4.1.2 сөйлеудің әртүрлі бөліктерімен, етістіктердің аяқталуымен, сөйлеудің әртүрлі бөліктеріндегі жұрнақтармен НЕ дұрыс жазу	9.4.2.1 түрлі сөздерде НЕ бірге немесе бөлек жазылатындығын дұрыс таңдау; 9.4.2.2 күрделі зат есімдерді, сын есімдерді дұрыс жазу; 9.4.2.3 сандарды, белгісіз есімдіктерді дұрыс жазу; 9.4.2.4 сөздің әртүрлі бөліктерінде жалғаулар мен жұрнақтарды дұрыс жазу; 9.3.2.5 нн-,не-дұрыс жазуды білу; 9.4.4.6 есімдіктердің емлесін білу (есімдіктердің соңындағы О-А әріптері, есімдіктердің соңындағы жіңішкелік белгі)	10.4.2.1 түрлі сөздерде НЕ бірге немесе бөлек жазылатындығын дұрыс таңдау; 10.4.2.2 күрделі зат есімдерді, сын есімдерді дұрыс жазу; 10.4.2.3 сандарды, белгісіз есімдіктерді дұрыс жазу; 10.4.2.4 сөздің әртүрлі бөліктерінде жалғаулар мен жұрнақтарды дұрыс жазу; 10.3.2.5 нн-,не-дұрыс жазуды білу; 10.4.4.6 есімдіктердің емлесін білу (есімдіктердің соңындағы О-А әріптері, есімдіктердің соңындағы жіңішкелік белгі)
2.Грамматикалық нормаларды сақтау	5.3.3.1 септіктегі сөздерді үйлестіре отырып, сөйлеудің атаулы бөліктерін қолдану	6.3.3.1 сан есім, сын есім, есімдікті дұрыс қолдану, нормаға сәйкес сын есімдер мен үстеулерді салыстыру дәрежесін қалыптастыру	7.3.3.1 етістікті және оның формаларын, сөйлеудің қызметтік бөліктерін дұрыс пайдалану; етістікті басқару нормаларын сақтау	8.3.3.1 есімдіктердің жанама формаларын дұрыс қолдану; 8.3.3.2 зат есімді сын есіммен үйлестіре қолдану; 8.3.3.3 сөйлеуде белгісіз етістіктерді дұрыс қолдану	9.3.3.1 сөйлеудің қызметтік бөліктерін дұрыс қолдану (жалғаулар, предлог, шылаулар)	10.3.3.1 есімдіктердің жанама формаларын дұрыс қолдану; 10.3.3.2 зат есімді сын есіммен үйлестіре қолдану; 10.3.3.3 сөйлеуде белгісіз етістіктерді дұрыс қолдану
3. Пунктуациялық нормаларды сақтау	5.4.4.1 қаратпа және түбірлес, жай	6.4.4.1	7.4.4.1	8.4.4.1 сөйлемдерде тыныс белгілерін кіріспе	9.4.4.1 сөйлемнің жеке мүшелерімен	10.4.4.1 сөйлемнің жеке мүшелерімен

	сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	тура сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	жанама сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	сөздермен және конструкциялармен қолдану	сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану	к	т	д

30. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Орыс тілі мен әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

31. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің
5-10 сыныптарына арналған
"Орыс тілі мен әдебиеті" оқу
пәнінен жаңартылған
мазмұндағы
Үлгілік бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларына арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сынып үшін "Орыс тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5 сынып:

1-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Климат және табиғат	Н.А. Некрасов. "Дедушка Мазай и зайцы", М.Ю. Лермонтов. "Гроза", С.Есенин. "Буря", Ф. Тютчев. "Весенняя гроза", "Зима недаром злится", "Сказка о ветре" ("Жаңа ертегілер" циклінен)	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 сөйлеу кезінде сөздер мен сөз атауын қолдану; 5.1.2.1 тақырыптың сөздердің мағынасы
		Оқылым	5.2.2.1 мәтін мазмұнын сұрақтар тұжырымды тірек сөздерді жауап беру
		Жазылым	5.3.1.1 әліпбидің қазақ әліпбиінің салыстыра білу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.4.2.1 дауысты дыбыстарды анық білдіретін әріптер
Отбасы	Орыс ертегісі "Мудрый отец", Болгар ертегісі "Сказка о бочке", М. Скребцова. "Сердце матери"	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 тақырыптың сөздердің мағынасы 5.1.3.1 қысқашан мазмұнын түсіну құрастыра білу

			Оқылым	5.2.3.1 оқу түрлерін (тұтас сөз және бірізділікпен оқу)
			Жазылым	5.3.1.1 әліпбиді қазақ әліпбиінің салыстыра білу; 5.3.1.2 орыс тілін дұрыс айту
			Тілдік бірліктерді пайдалану	5.3.3.1 септігі үйлестіре отыратын атаулы бөліктері
2 тоқсан				
Құндылықтар: достық махаббат	пен	Балаларға арналған достық туралы өлеңдер. С. Михалков. "Мы с другом", Г. Боргуль. "Подружка Маша", Я. Дубенская. "Мы разные", Н. Бичурина. "Чей гриб?", В. Бережная. "Много у меня друзей", О. Чекашова. "Мой друг", Ю. Белоусова. "Дружба – это дар"	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 қысқашан мазмұнын түсіну кұрастыра білу
			Оқылым	5.2.3.1 оқу түрлерін сөз және бірізділікпен оқу; 5.2.1.1 кілт сөздерді тіркестерін анықтау мәтіннің жалпы мағынасын
			Жазылым	5.3.1.3 әріптерді сөздерді дұрыс жазу 5.3.1.4 баспа мәтінді сөйлемдерді көшіріп
			Тілдік бірліктерді пайдалану	5.3.3.1 септігі үйлестіре отыратын атаулы бөліктері
Мен өскенде кім боламын		В. Маяковский. "Кем быть?", Дж. Родари. "Чем пахнут ремесла?"	Тыңдалым және айтылым	5.1.4.1 алдыңғы тақырыптар бойынша тәуелсіз сөйлеу, жаңа тақырыпқа сөздерді игеру
			Оқылым	5.2.1.1 кілт сөздерді тіркестерін анықтау мәтіннің жалпы мағынасын
			Жазылым	5.3.1.4 баспа мәтінді сөйлемдерді көшіріп
			Тілдік бірліктерді пайдалану	5.4.2.1 дауыстыларды дыбыстарды анықтау білдіретін әріптер
3 тоқсан				
Өмір және шығармашылық		Г. Ветрова. Суретшілер туралы әңгімелер циклі,	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 қысқашан мазмұнын түсіну кұрастыра білу

	Қазақ халық ертегісі "Мастер Али"	Оқылым	5.2.3.2 мәтіннен мен сөз тіркестер сөздіктің көмегімен мағынасын табу
		Жазылым	5.3.1.2 орыс тілін дұрыс айту
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.3.3.1 септігімен үйлестіре отырып атаулы бөліктері
Киім мәдениеті	И.С. Тургенев. "Бежин луг" (үзінді)	Тыңдалым және айтылым	5.1.5.1 заттардың әрекеттері мен белгілерін сұрақтар қою
		Оқылым	5.2.2.1 мәтін мен сұрақтар тұжырым тірек сөздерді жауап беру
		Жазылым	5.3.1.4 баспа мәтін сөйлемдерді көшіріп
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.4.1.2 сөздің түпнұсқын дыбысты дұрыс жазу
Қиял әлемі	Б. Заходер. "Моя вообразилка", Л. Кэрролл "Алиса в стране чудес" (шығармадан үзінді)	Тыңдалым және айтылым	5.2.3.2 мәтіннен мен сөз тіркестер сөздіктің көмегімен мағынасын табу
		Оқылым	5.2.3.2 мәтіннен мен сөз тіркестер сөздіктің көмегімен мағынасын табу
		Жазылым	5.3.1.4 баспа мәтін сөйлемдерді көшіріп
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.3.3.1 септігімен үйлестіре отырып атаулы бөліктері 5.4.1.2 сөздің түпнұсқын дыбысты дұрыс жазу
4 тоқсан			
Біз спортты таңдаймыз	В. Львовский. "Песенка о зарядке", В. Голышкин. "Вратарь", В. Донникова. "На катке", В. Голявкин. "В любом деле нужно работать"	Тыңдалым және айтылым	5.2.3.2 мәтіннен мен сөз тіркестер сөздіктің көмегімен мағынасын табу
		Оқылым	5.2.2.1 мәтін мен сұрақтар тұжырым тірек сөздерді жауап беру
		Жазылым	5.3.1.3 әріптермен сөздерді дұрыс жазу 5.3.1.4 баспа мәтін сөйлемдерді көшіріп

		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.4.1.2 сөздің түр- дыбысты дұрыс жазуы 5.4.4.1 қаратпа және сөйлемдерде тіркестерді қолдану
Каникул және демалыс	Татьяна Лило. "Каникулы", Тамара Крюкова. "Хрустальный ключ" (шығарманың үзіндісі, 48- тарау "Легенда о вольном граде"), Саша Черный "Летом"	Тыңдалым және айтылым	5.2.3.2 мәтіннен мен сөз тіркестерін сөздіктің көмегімен мағынасын табу
		Оқылым	5.2.2.1 мәтін мен сұрақтар тұжырым тірек сөздерді жауап беру
		Жазылым	5.3.1.2 орыс тілінде дұрыс айту 5.3.1.3 әріптер сөздерді дұрыс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	5.3.3.1 септігі үйлестіре отырып атаулы бөліктері 5.4.4.1 қаратпа және сөйлемдерде тіркестерді қолдану

2) 6 сынып:

2 - кесте

Тақырып	Көркем шығармалар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Адамның мінезі мен келбеті	Валентина Осеева. "Кто наказал его?", Бахыт Каирбеков Стихи из цикла "Лица друзей", И.А. Крылов "Ворона и Лисица", А.П.Чехов "Хамелеон", Ч. Айтматов "Солдатенок"	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 сөйлеу кезінде сөз тіркестері мен атауын қолдану
		Оқылым	6.2.1.1 кілт сөздер тіркестерін анықтау мәтіннің жалпы мағынасы 6.2.3.2 мәтіннен мен сөз тіркестерін сөздіктің көмегімен мағынасын табу
		Жазылым	6.3.1.1 мәтінді қолжазба мәтінде
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.4.2.1 септік және жазу
Біздің айналамыздағы өсімдіктер жануарлар мен өсімдіктер	К.Д. Ушинский. "История одной яблоньки", М.Д. Зверев "Ласточки на паровозе",	Тыңдалым және айтылым	6.1.1.1 сөйлеу кезінде сөз тіркестері мен атауын қолдану; 6.1.4.1 антоним, қамтитын сөздік

	М.М. Пришвин "Этажи леса".	Оқылым	6.2.3.1 оқу түрлері мен сөз және сөз тіркестері бірізділікпен оқу; 6.2.3.2 мәтіннен мен сөз тіркестері сөздіктің көмегімен мағынасын табу
		Жазылым	6.3.1.1 мәтінді бақылау мәтіндерінен көп
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.4.2.1 септік жағдайы жазу; 6.4.2.2 жазуда тілдік белгілерін дұрыс
2 тоқсан			
Климат: ауа-райы және жыл мезгілдері	К. Д. Ушинский "Лето", "Пчелки на разведках", С. Маршак ертегі "Двенадцать месяцев", Ф. Тютчев "Чародейкою зимою" С.Есенин "Зима"	Тыңдалым және айтылым	6.1.4.1 антоним, қамтитын сөздік
		Оқылым	6.2.1.1 кілт сөздер тіркестерін анықтау мәтіннің жалпы мағынасын 6.2.2.1 мәтіннің мазмұнын сұрақтар тұжырымдау иллюстрацияға оларға жауап беру
		Жазылым	6.3.1.2 үлгі мен салыстыра білу; сөздің жазылуы алшақтықты байқау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.3.3.1 сан есім, қолдану, дұрыс қолдану, нұсқа есімдер мен үстеу дәрежесін қалыптастыру
Әлем ғажайыптары	Роберт Стайн. Балалар детективі "Проклятие гробницы фараона" (үзінділер), Марат Джумагазиев. Стихотворение "Семь чудес света"	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 қысқашан мазмұнын түсіну құрастыра білу; 6.1.4.1 антоним, қамтитын сөздік
		Оқылым	6.2.3.1 оқу түрлері мен сөз және сөз тіркестері бірізділікпен оқу; 6.2.3.2 мәтіннен мен сөз тіркестері сөздіктің көмегімен мағынасын табу
		Жазылым	6.3.1.1 мәтінді қолжазба мәтінге қолжазба білу;

			6.3.1.2 үлгі м салыстыра білу; сөздің жазыл алшақтықты бай
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.3.3.1 сан есім, с дұрыс қолдану, н есімдер мен үсте дәрежесін қалып
3 тоқсан			
Ежелгі және қазіргі өркениеттер	К. Булычев. "Сто лет тому вперед" (шығармадан үзінді), Атлантида туралы аңыздар. А.Р. Беляев. "Последний человек из Атлантиды"	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 күнделі сөздердің мағына 6.1.3.1 қысқ мазмұнын түсіну құрастыра білу
		Оқылым	6.2.2.1 мәтіннің м сұрақтар тұж иллюстрацияға оларға жауап бер 6.2.3.3 мәтінді қы
		Жазылым	6.3.1.2 үлгі м салыстыра білу; сөздің жазыл алшақтықты бай
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.3.3.1 сан есім, с дұрыс қолдану, н есімдер мен үсте дәрежесін қалып
Тіл және қарым-қатынас	Г. Тукай. "Родной язык", К. Бальмонт. "Язык, великолепный наш язык", И. Бунин. "Слово", И. С. Тургенев. "Русский язык"	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 қысқ мазмұнын түсіну құрастыра білу; 6.1.5.1 әдеп сипа қатысу (қошта көшірім сұрау, т.
		Оқылым	6.2.1.1 кілт с тіркестерін ан мәтіннің жалпы м 6.2.2.1 мәтіннің м сұрақтар тұж иллюстрацияға оларға жауап бер
		Жазылым	6.3.1.2 үлгі м салыстыра білу; сөздің жазыл алшақтықты бай 6.3.1.3 адам фамилиясы, тегін бас әріппен жазу 6.3.1.4 көшіріп ж өзі бақылау тәсіл

		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.4.2.1 септік жазау; 6.3.3.1 сан есім, сөз дұрыс қолдану, нөмір есімдер мен үстеу дәрежесін қалыптастыру
Батырлар мен зұлымдар: шындық және ойдан шығарылған тарих	Г. Андерсен. "Снежная королева", О. Генри. "Вождь краснокожих"	Тыңдалым және айтылым	6.1.5.1 әдеп сипатына қатысу (қошталған кешірім сұрау, т.б.) 6.1.5.2 диалогқа сөздерді дұрыс байланыс беру
		Оқылым	6.2.1.1 кілт сөз тіркестерін анықтау мәтіннің жалпы мағынасын 6.2.2.1 мәтіннің мазмұнын сұрақтар тұжырымдау иллюстрацияға оларға жауап беру
		Жазылым	6.3.1.2 үлгі мәтін салыстыра білу; сөздің жазылуына алшақтықты байқау 6.3.1.3 адамның фамилиясы, тегін бас әріппен жазу 6.3.1.4 көшіріп жазу өзі бақылау тәсілін
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.3.3.1 сан есім, сөз дұрыс қолдану, нөмір есімдер мен үстеу дәрежесін қалыптастыру 6.4.4.1 тура сөйлеу белгілерін қолдану
4 тоқсан			
Астрономия: планеталар мен спутниктер	Ай мен Күн туралы аңыздар. С. Цыганков. "О космическом корабле "Планета Земля" (өлеңдер мен прозада)	Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 қысқашан мазмұнын түсіну кұрастыра білу; 6.1.5.2 диалогқа сөздерді дұрыс байланыс беру
		Оқылым	6.2.1.1 кілт сөз тіркестерін анықтау мәтіннің жалпы мағынасын 6.2.3.3 мәтінді қысқашан
		Жазылым	6.3.1.3 адамның фамилиясы, тегін бас әріппен жазу

Адам және заманауи техникалық құрылғылар	Н. Носов. "Телефон"	Тілдік бірліктерді пайдалану	6.3.1.4 көшіріп жазу, өзін бақылау тәсілдерін қолдану; 6.3.3.1 сан есім, септік дұрыс қолдану, нұсқау есімдер мен үстеулер дәрежесін қалыптастыру; 6.4.4.1 тура сөйлем белгілерін қолдану
		Тыңдалым және айтылым	6.1.3.1 қысқаша мазмұнын түсіну, құрастыра білу; 6.1.5.1 әдеп сипатын қатысу (қоштау, кешірім сұрау, т.б.); 6.1.5.2 диалогқа қатысу, сөздерді дұрыс байланыс беру
		Оқылым	6.2.2.1 мәтіннің мазмұнын сұрақтар тұжырымдау, иллюстрацияға оларға жауап беру; 6.2.3.3 мәтінді қысқаша
		Жазылым	6.3.1.2 үлгі мен шаблон салыстыра білу; сөздің жазылуы, алшақтықты байқау; 6.3.1.3 адамның фамилиясы, тегін жазу, бас әріппен жазу; 6.3.1.4 көшіріп жазу, өзін бақылау тәсілдерін қолдану
		Тілдік бірліктерді пайдалану	6.4.2.2 жазуда тілдік белгілерін дұрыс қолдану; 6.3.3.1 сан есім, септік дұрыс қолдану, нұсқау есімдер мен үстеулер дәрежесін қалыптастыру; 6.4.4.1 тура сөйлем белгілерін қолдану

3) 7 сынып:

3- кесте

Тақырып	Көркем шығармалар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Саяхат және көрікті жерлер	Д. Свифт. "Путешествия Гулливера"	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 предлогтар тіркестерінің сөйлемдердің мағынасын

		Оқылым	7.2.1.1 мәтіннің мақсатын немесе арқылы негізгі ак
		Жазылым	7.3.1.1 мәтін, рәсімдеуге қой талаптарды сақта көшіріп жазу (с жиектер, қызыл ж
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.4.2.1 етістікті дұрыс жазу 7.4.2.1 Ц және ь соң дауысты дыб
Ыстық және суық: ел және өмір салты	Г. Скребницкий. "Четыре художника", А. Құнанбаев өлеңдері. "Времена года", И.А.Бунин. "Листопад", К. Паустовский. "Осень"	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 предл тіркестерінің сөйлемдердің ма 7.1.2.1 руз тақырып сөздер түсіну
		Оқылым	7.2.1.1- мәтіннің мақсатын немесе арқылы негізгі ак 7.2.1.2 сұрақтар мазмұнын болжа
		Жазылым	7.3.1.1 мәтін, рәсімдеуге қой талаптарды сақта көшіріп жазу (с жиектер, қызыл ж
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.3.3.1 етістікті формаларын, сөй бөліктерін дұ етістікті басқа сақтау; 7.4.2.1 етістікті дұрыс жазу
2 тоқсан			
Мәдениет: мінез және тұлға	Притча "Внешняя и внутренняя красота", Л. Толстой. "Кавказский пленник", Н. Заболоцкий. "Некрасивая девочка", "О красоте человеческих лиц"	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 әңгіменің қарапайым және құрастыра білу; 7.1.4.1 омоним, сөздерді қамтит меңгеру
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіннің мақсатын немесе арқылы негізгі ак 7.2.1.2 сұрақтар мазмұнын болжа
		Жазылым	7.3.1.1 мәтін, рәсімдеуге қой

			талаптарды сақтау, көшіріп жазу (сөз жиектер, қызыл жиектер);
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.3.3.1 етістіктің формаларын, сөйлем бөліктерін дұрыс пайдалану етістікті басқа сөздермен сақтау 7.4.2.1 дыбыстардан дыбысты дұрыс жазу
		Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 предлог тіркестерінің сөйлемдердің мағынасын
		Оқылым	7.2.2.1 мәтін мағынасын бағытталған тұжырымдау және/немесе көз бойынша өз пікірін сұрақтарға жауап
Салауатты өмір салты: спорт және тамақ	Д. Федюкин. "Баллада о здоровом образе жизни" С.А. Абрамов. "Выше радуги"	Жазылым	7.3.1.1 мәтін, рәсімдеуге қою талаптарды сақтау, көшіріп жазу (сөз жиектер, қызыл жиектер); 7.3.1.2 мұғалімнің грамматикалық талпынуды жазбаша жұмыс (диктант) орындау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.3.3.1 етістіктің формаларын, сөйлем бөліктерін дұрыс пайдалану етістікті басқа сөздермен сақтау; 7.4.2.1 Ц және ы дыбысы соң дауысты дыбыс
		3 тоқсан	
Жаңа жыл, Наурыз және Рождествоны мерекелеу дәстүрлері	Н.В.Гоголь. "Ночь перед Рождеством"	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 әңгіменің қарапайым және құрастыра білу; 7.1.4.1 омоним, синоним сөздерді қамтитын меңгеру
		Оқылым	7.2.2.1 мәтін мағынасын бағытталған тұжырымдау және/немесе көз бойынша өз пікірін сұрақтарға жауап
		Жазылым	7.3.1.2 мұғалімнің грамматикалық талпынуды

			жазбаша жұмыс (диктант) орындау; 7.3.1.3 конвертте
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.3.3.1 етістіктің формаларын, сөз бөліктерін дұрыс етістікті басқа сақтау; 7.4.2.1 етістікті дұрыс жазу
Хобби және бос уақыт	Е. Шварц. "Сказка о потерянном времени"	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 рұқсат тақырып сөздерді түсіну
		Оқылым	7.2.3.1 орфоэпияны сақтай отырып саналы және мәнді 7.2.3.2 ертегі әңгіменің ажырату
		Жазылым	7.3.1.2 мұғалім грамматикалық тапсырма жазбаша жұмыс (диктант) орындау; 7.3.1.3 конвертте
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.4.2.1 етістікті дұрыс жазу; 7.4.2.1 Ц және ы сон дауысты дыбыс
Біздің өміріміздегі музыка	М. Кabanбаев. "Арстан, я и виолончель", В.Г. Короленко. "Слепой музыкант"	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 предлог тіркестерінің сөйлемдердің мағынасын 7.1.3.1 әңгіменің қарапайым және құрастыра білу; 7.1.4.1 омоним, синоним сөздерді қамтитын меңгеру
		Оқылым	7.2.1.2 сұрақтар мазмұнын болжау; 7.2.2.1 мәтін мағына бағытталған тұжырымдау және/немесе кейін бойынша өз пікірін сұрақтарға жауап
		Жазылым	7.3.1.2 мұғалім грамматикалық тапсырма жазбаша жұмыс (диктант) орындау;

			7.3.1.3 конвертте 7.3.1.4 есту дикта өзін-өзі бақы меңгеру
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.4.2.1 етістікт дұрыс жазу; 7.4.2.1 Ц және Б соң дауысты дыб
4 тоқсан			
Жеңіс күні: біз неге есте сақтауымыз керек	А.А. Бек. "Волоколамское шоссе", Б. Момышулы. "За нами – Москва", К. Кайсенов. "В тылу врага", Р. Гамзатов. "Журавли", Муса Джалиль "Варварство"	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 әңгіменің қарапайым және құрастыра білу; 7.1.4.1 омоним, а сөздерді қамтит меңгеру; 7.1.5.1 сөздерд бояуын қабылдау
		Оқылым	7.2.2.1 мәтін ма бағытталған тұжырымдау және/немесе ке бойынша өз пікір сұрақтарға жауап 7.2.3.1 орфоэп сақтай отырып саналы және мән
		Жазылым	7.3.1.2 мұғалі грамматикалық т жазбаша жұмы диктант) орында 7.3.1.4 есту дикта өзін-өзі бақы меңгеру
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.3.3.1 етістікт формаларын, сөй бөліктерін дүң етістікті басқа сақтау; 7.4.2.1 етістікт дұрыс жазу
Жастар мәдениеті: Интернет және әлеуметтік желілер	Г.Ф. Шпаликов. "Я знаю, как стары стихи про телефоны..."	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 әңгіменің қарапайым және құрастыра білу; 7.1.4.1 омоним, а сөздерді қамтит меңгеру; 7.1.5.1 сөздерд бояуын қабылдау
		Оқылым	7.2.2.1 мәтін ма бағытталған

			тұжырымдау және/немесе кейінгі бойынша өз пікірін сұрақтарға жауап беру; 7.2.3.1 орфоэпиялық сақтай отырып, саналы және мәні; 7.2.3.2 ертегі әңгіменің ажырату;
		Жазылым	7.3.1.1 мәтін, рәсімдеуге қою талаптарды сақтап көшіріп жазу (сөз жиектер, қызыл жиек); 7.3.1.4 есту диктант өзін-өзі бақылау менгеру
		Тілдік бірліктерді пайдалану	7.3.3.1 етістікті формаларын, сөз бөліктерін дұрыс етістікті басқа сақтау; 7.4.4.1 жанама сөз белгілерін қолдану

4) 8 сынып:

4- кесте

Тақырып	Көркем шығармалар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Отбасы және жасөспірім	Притча "Волшебная копейка", Туге Янсон. "Дитя-невидимка", А. Кунанбаев. "Қара сөз": Жиырма бесінші сөзі	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 предло тіркестерінің сөйлемдердің мағына; 8.1.2.1 оқу-білім сөздерінің мағына
		Оқылым	8.2.1.1 ақпаратты күнделікті білім отырып, негізгі ақпаратты түсіну
		Жазылым	8.3.1.1 тапсырмалары жұмыстарды диктант) өз бетін
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.3.3.1 есімдік формаларын дұрыс 8.3.3.2 зат есім үйлестіре қолдан
Спорт және демалыс	Л. Кассиль. "Ход белой королевы"	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 оқу-білім сөздерінің мағына

	В. Тублин. "Гонки в сентябре"		8.1.3.1 шағармашығармалардың сұрақтарға дұрыс
		Оқылым	8.2.3.1 сөздік екпінге, үзілістер мақсатында сөй интонациясына түсінікті дұрыс ж
		Жазылым	8.3.1.1 тапсырмалары жұмыстарды диктант) өз бетін 8.3.1.2 өз жолдасының жұп тексеру
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.3.3.1 есімдік формаларын дұрыс 8.3.3.3 сөйлеу етістіктерді дұрыс
2 тоқсан			
Еңбек әлемі	Н.А. Заболоцкий. "Не позволяй душе лениться"	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 оқу-білім сөздерінің мағына 8.1.3.1 шағармашығармалардың сұрақтарға дұрыс
		Оқылым	8.2.1.1 ақпаратты күнделікті білім отырып, негізгі ақпаратты түсіну 8.2.2.1 мәтін проблемалық тұжырымдау, болжамдарды сұрақтарға жауап келтіруге, мәтін байланыстыруға
		Жазылым	8.3.1.2 өз жолдасының жұп тексеру; 8.3.1.3 орфография сақтай отырып бақылау сипатта жұмыстарды орындау
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.3.3.1 есімдік формаларын дұрыс 8.3.3.2 зат есім үйлестіре қолдану
Ғарыш	О. Сулейменов. "Земля, поклонись человеку",	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 оқу-білім сөздерінің мағына

	Р. Брэдбери. "ЗелҰное утро", И. Ефремов. "ЗвҰздные корабли"		8.1.3.1 шағ шығармалардың сұрақтарға дұры
		Оқылым	8.2.2.1 мәт проблемалық тұжырымдау, болжамдарды сұрақтарға жауап келтіруге, мә байланыстыруға
		Жазылым	8.3.1.2 өз жолдасының жүл тексеру; 8.3.1.3 орфограф сақтай отырып бақылау сипат жұмыстарды оры
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.3.3.1 есімді формаларын дұры 8.3.3.2 зат есім үйлестіре қолдан
3 тоқсан			
Биоалуантүрлілік және жойылу	О. Сулейменов. Өлең "Волчата"	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 шағ шығармалардың сұрақтарға дұры 8.1.5.1 сұрауға-д
		Оқылым	8.2.1.1 ақпаратты күнделікті білім отырып, негізгі ақпаратты түсіну
		Жазылым	8.3.1.3 орфограф сақтай отырып бақылау сипат жұмыстарды оры 8.3.1.4 алдын-а кейін есте сақта мәтін жазу; 8.3.1.5 орфограф сақтай отырып, д
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.3.3.1 есімді формаларын дұры 8.3.3.3 сөйл етістіктерді дұры
Су – тіршілік көзі	Янка Мавр. "Сын воды", П.Н. Васильев. "Иртыш"	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 оқу-білім сөздерінің мағын 8.1.3.1 шағ шығармалардың сұрақтарға дұры

			Оқылым Жазылым Тілдік бірліктерді пайдалану	8.2.1.1 ақпаратты күнделікті білім отырып, негізгі ақпаратты түсіну 8.2.2.1 мәтін проблемалық тұжырымдау, болжамдарды сұрақтарға жауап келтіруге, мәтін байланыстыруға 8.3.1.2 өз жолдасының жұмыс тексеру; 8.3.1.3 орфография сақтай отырып бақылау сипатта жұмыстарды орындау 8.3.3.1 есімдік формаларын дұрыс
Тамақ	Н.В. Гоголь. "Старосветские помещики", А.П.Чехов "Сирена"	Тыңдалым және айтылым Оқылым Жазылым Тілдік бірліктерді пайдалану	8.1.2.1 оқу-білім сөздерінің мағына 8.1.4.1 энциклопедия лексиканы қамтамасыз ету менгеру 8.2.2.1 мәтін проблемалық тұжырымдау, болжамдарды сұрақтарға жауап келтіруге, мәтін байланыстыруға 8.3.1.3 орфография сақтай отырып бақылау сипатта жұмыстарды орындау 8.3.1.4 алдын-ала кейін есте сақтау мәтін жазу 8.3.3.2 зат есім үйлестіре қолдану 8.3.3.3 сөйлем етістіктерді дұрыс	
4 тоқсан				
Өнердің күші	А.С. Пушкин. "Моцарт и Сальери", К.Г. Паустовский "Старый повар",	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 оқу-білім сөздерінің мағына 8.1.3.1 шағын шығармалардың сұрақтарға дұрыс	

	Екимов Б.П. "Музыка старого дома"	Оқылым	8.2.3.1 сөздік екпінге, үзілістер мақсатында сөй интонациясына түсінікті дұрыс ж
		Жазылым	8.3.1.2 өз жолдасының жүл тексеру; 8.3.1.3 орфограф сақтай отырып бақылау сипат жұмыстарды оры
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.4.4.1 сөйле белгілерін кірісп конструкцияларм
Ғылыми жаңалықтар технологиялар	мен Е.С. Вельтистов. "Приключения Электроника"	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 шағ шығармалардың сұрақтарға дұрыс 8.1.4.1 э лексиканы қамти меңгеру; 8.1.5.1 сұрауға-д
		Оқылым	8.2.2.1 мәт проблемалық тұжырымдау, болжамдарды сұрақтарға жауап келтіруге, мә байланыстыруға 8.2.3.1 сөздік екпінге, үзілістер мақсатында сөй интонациясына түсінікті дұрыс ж
		Жазылым	8.3.1.3 орфограф сақтай отырып бақылау сипат жұмыстарды оры 8.3.1.4 алдын-а кейін есте сақта мәтін жазу; 8.3.1.5 орфограф сақтай отырып, д
		Тілдік бірліктерді пайдалану	8.3.3.3 сөйл етістіктерді дұры 8.4.4.1 сөйле белгілерін кірісп конструкцияларм

5) 9 сынып:

5- кесте

Тақырып	Көркем шығармалар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Әлем халықтарының мәдениеті	Ч.Айтматов. "И дольше века длится день" ("Мәңгірт туралы аңыз" үзіндісі), А.Кунанбаев. "Қара сөз", Ю. Герт. "Грустная история со счастливым концом", М. Шаханов. "Четыре матери"	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 сөйлеуде сөйлемдерді қолдану; 9.1.2.1 аңыз тақырыптағы мағынасын түсіндіру
		Оқылым	9.2.1.2 публицистика (мақала, сұхбат, ресми-іскерлік сөз, өмірбаян, түйінді стилистикалық анықтау; сипаттау негізінде мәтінде жататынын анықтау)
		Жазылым	9.3.1.1 тапсырмалары жұмыстарды диктант, мазмұндық
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.4.2.2 күрделі эпитеттерді дұрыс таңдау; 9.4.2.3 сандар есімдіктерді дұрыс таңдау
2 тоқсан			
Тарих және тұлға	В.Г. Короленко. "Парадокс", А.С. Пушкин. "Капитанская дочка"	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 сөйлеуде сөйлемдерді қолдану; 9.1.3.1 мұғалім анықтай отырып шығармалардың мазмұнын түсіндіру
		Оқылым	9.2.2.1 мәтін проблемалық тұжырымдау, ұсынуға және әрекет жауап беруге мүмкіндік; 9.2.3.1 өздігімен бөлу, оларға тақырып
		Жазылым	9.3.1.1 тапсырмалары жұмыстарды диктант, мазмұндық; 9.3.1.3 өз тұлғасының жұлдыз тексеру
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.4.2.1 түрлі сөз немесе бөлек дұрыс таңдау;

			9.4.2.2 күрделі эсімдерді дұрыс жазу; 9.4.2.3 санды эсімдіктерді дұрыс жазу; 9.4.2.4 сөздің әрбір жалғаулар мен жазу; 9.3.2.5 нн-,не-дүр
3 тоқсан			
Әкелер мен балалар: диалог және ұрпақ қақтығысы	У. Шекспир. "Ромео и Джульетта", К.Г. Паустовский. "Телеграмма" Э. Асадов "Отцы и дети"	Тыңдалым және айтылым	9.1.3.1 мұғалім анықтай отырып шығармалардың мазмұнын түсіну 9.1.4.1 берілген тәуелсіздік қарым-қатынаста жеткілікті сөздік
		Оқылым	9.2.2.1 мәтін проблемалық тұжырымдау, ұсынуға және әрекет жауап беруге мүмкін 9.2.3.2 оқығанның 9.2.3.3 түсіндірме істеу
		Жазылым	9.3.1.4 сипатта жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.3.2.5 нн-, не-дүр 9.4.4.6 эсімдіктер (эсімдіктердің әріптері, эсімдік жіңішкелік белгі)
4 тоқсан			
Атақты адамдар. Олар несімен қызықты?	М.Ю. Лермонтов. "Смерть поэта"; Е.А. Евтушенко. "Людей неинтересных в мире нет"	Тыңдалым және айтылым	9.1.4.1 берілген тәуелсіздік қарым-қатынаста жеткілікті сөздік 9.1.5.1 жыл мәні отбасылық өмір диалогқа қатысу
		Оқылым	9.2.1.1 мәтіндерді және толықақпарат 9.2.3.1 өздігімен бөлу, оларға тақырып 9.2.3.2 оқығанның 9.2.3.3 түсіндірме істеу
		Жазылым	9.3.1.3 өз жолдасының жұмыс тексеру;

			9.3.1.4 сипатта жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	9.3.3.1 сөйле бөліктерін д (жалғаулар, пред 9.4.4.1 сөй мүшелерімен сө белгілерін қолдан

6) 10 сынып:

6- кесте

Тақырып	Көркем шығармалар (таңдау бойынша)	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Оқыту мақсаттар
1 тоқсан			
Жер планетасының табиғи ресурстары	К. Паустовский. "Мещерская сторона" (үзінділер), Ч. Айтматов. "Плаха" (үзінді), В. Распутин. "Прощание с Матерой" (үзінді)	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтінде сөйлемдерді қолд 10.1.2.1 тақырыптағы сө түсіну
		Оқылым	10.2.1.1 мәтіндер және толықақпар 10.2.1.2 публици (мақала, сұхбат) ресми-іскерлік өмірбаян, түйін, стилистикалық анықтау; сипат негізінде мәтінді жататынын анық
		Жазылым	10.3.1.2 өмір т (сынып, мектеп,
		Тілдік бірліктерді пайдалану	10.4.2.1 жалға шылаулар дұрыс 10.4.2.2 орфогра сақтау дағдылар
2 тоқсан			
Шындық және қиял	Ч.Т. Айтматов. "Легенда о рогатой матери-оленихе" ("Белый пароход"), Р.Брэдбери. "ВсҰ лето в один день"	Тыңдалым және айтылым	10.1.4.1 көпте бойынша тиім, жасау үшін жетк меңгеру; 10.1.1.1 мәтінде сөйлемдерді қолд
		Оқылым	10.2.2.1 мәтін тұжырымдау ж беру арқылы сұр 10.2.3.1 мәне құралдарын к дайындықпен ж оқу

		Жазылым	10.3.1.3 түрлі іс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	10.3.3.1 сөйлесім бөліктерін дұрыс пайдалану (жалғаулар, притяжательные одағай); 10.3.3.2 күрделі бағынышты құрастыру
3 тоқсан			
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	С. ЧУрный. "Диета", "Зеркало"	Тыңдалым және айтылым	10.1.4. 1 көпестің бойынша тиімді жасау үшін жеткілікті меңгеру; 10.1.5.1 еңбек, қажыр және демалыс диалогқа қатысу
		Оқылым	10.2.3.2 мәтінді іріктеп айтып беру 10.2.3.5 өлеңде ертегі-мысал, мақалалар мен ажырата білу
		Жазылым	10.3.1.3 түрлі іс жазу
		Тілдік бірліктерді пайдалану	10.4.2.2 орфография сақтау дағдыларын 10.3.3.1 сөйлесім бөліктерін дұрыс пайдалану (жалғаулар, притяжательные одағай)
Жаһандану	С.А. Есенин. "Поэтам Грузии"	Тыңдалым және айтылым	10.1.5.1 еңбек, қажыр және демалыс диалогқа қатысу; 10.1.2.1 тақырыптағы сөзді түсіну
		Оқылым	10.2.3.2 мәтінді іріктеп айтып беру 10.2.3.3 әрекет етуге әңгіме үшін мәтін 10.2.3.4 мәтіннің 10.2.3.5 өлеңде ертегі-мысал, мақалалар мен ажырата білу
		Жазылым	10.3.1.2 өмір тәжірибесін (сынып, мектеп, университет)

		Тілдік бірліктерді пайдалану	10.3.3.1 сөйлесімдік бөліктерін дұрыс пайдалану (жалғаулар, притяжательные одағай); 10.3.3.2 күрделі бағынышты құрастыру
4 тоқсан			
Заң және қылмыс	Уильям Голдинг. "Повелитель мух" (үзінділер)	Тыңдалым және айтылым	10.1.3.1 шығарманың идеясын анықтайтын поэтикалық фрагменттердің мазмұнын айтып беру; 10.1.4.1 көптеген мәтін бойынша тиімді жасау үшін жеткілікті меңгеру; 10.1.5.1 еңбек, қарым-қатынас және демалыс диалогқа қатысу
		Оқылым	10.2.3.2 мәтінді іріктеп айтып беру; 10.2.3.3 әрекет етуге әңгіме үшін материал; 10.2.3.4 мәтіннің
		Жазылым	10.3.1.1 алдын-ала орфографиялық ұжымдық жазу сипаттамалық шарттар
		Тілдік бірліктерді пайдалану	10.3.3.2 күрделі бағынышты құрастыру; 10.4.4.1 күрделі белгілерін дұрыс

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығымен
59-қосымша
Қазақстан Республикасының
және ғылым Министрінің
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығымен
696-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларына арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес)
1-тарау. Жалпы ережелер

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен

жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің маңыздылығы қазақ тілінің Мемлекеттік тіл мәртебесімен дәйектеледі. Пәнді оқыту коммуникативтік әдістеменің негізінде жүзеге асады.

3. Бағдарламаның мақсаты – қазақ тілінің нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға қабілетті, шығармашыл, белсенді тұлғаны дамыту, білім алушылардың тілдік дағдыларын дамыту.

4. Бағдарлама міндеттері:

1) өмірдің кәсіби-оқу, ғылыми-техникалық, әлеуметтік-мәдени, әлеуметтік-тұрмыстық салаларында қарым-қатынас құру үшін қажетті ауызша айту, тыңдалым, оқу және жазу дағдыларын дамыту;

2) қозғалыс және сенсомоторлық дамуды жетілдіру, ұсақ және сөйлеу моторикасын дамыту, каллиграфиялық дағдыларын және дикциялық мүмкіндіктерін арттыру;

3) ойлау және ой операцияларының түрлерін дамыту: көрнекі-бейнелік ойлауды, сөздік-логикалық ойлауды (заттар, құбылыстар және оқиғалар арасында логикалық байланыстарды тану және орнату; ұғымдардың ұқсастығы мен айырмашылықты талдау және салыстыру; ауызша және жазбаша нұсқау, алгоритм бойынша тапсырма орындау; өз әрекетін жоспарлау).

4. Түзету–дамытушылық міндеттер:

1) эмоциялық-еріктік, жеке-тұлғалық аясындағы бұзылымдарды түзету: бастамашылдық пен ынталылықты, өз ісін аяқтауға ұмтылуды дамыту; қиыншылықтарды жеңе білуді қалыптастыру; шешім қабылдауда белсенділік танытуды дамыту; сезімдерді дамыту, өзін-өзі бағалауды, өз әрекетін дұрыс талдауды, сын пікірді дұрыс қабылдауды дамыту;

2) сөйлеу тілін түзету және дамыту, фонематикалық есту қабылдауды, сөйлеудің монолог пен диалог түрлерін дамыту, тілдің лексикалық-грамматикалық құралдарын дамыту, сөздік қорын байыту, қоршаған орта туралы түсініктерді кеңейту, білімдегі жеке олқылықтарды жою;

3) зейінді аудару, бөлу, шоғырландыру, тұрақтандыру, зейін көлемін ұлғайту қабілеттерін, байқампаздықты дамыту ;

4) қысқамерзімді, ұзақмерзімді, логикалық, механикалық жадын, көріу-есту арқылы есте сақтауын дамыту;

5) ақпараттық-коммуникациялық және компьютерлік технологияларды қолдану дағдыларын қалыптастыру және дамыту;

6) қазақ тіліне, қазақ әдебиетіне деген қызығушылықты қалыптастыру және дамыту, оқу дағдыларын дамыту;

7) көріп қабылдауын, естіп қабылдауын түзете дамыту; кеңістікті бағдарлауын қалыптастыру;

8) қазақ тілінің алғашқы курсын меңгеру үшін қажетті ойлау әрекеттің тәсілдерін үйрету (тіл құбылыстарын бақылау, салыстыру, жалпылау).

5. Грамматикалық материалдар лексикалық тақырыптар аясында оқытылады.

6. "Қазақ тілі мен әдебиеті" оқу пәні негізгі мектептің бес жыл оқу мерзіміне жоспарланған.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

7. Оқыту процесін ұйымдастыруда білім алушылардың психикалық ерекшеліктері ескеріледі:

1) белсенді қабылдаудың және зейіннің бұзылымдары: зейіннің тұрақсыздығы, зейіннің ауысу жылдамдылығының бұзылымдары, көлемінің аздығы;

2) есте сақтаудың бұзылымдары: есте сақтау көлемінің шектелуі, есте сақтаудың қысқамерзімді түрінің ұзақмерзімді түріне қарағанда басым болуы, механикалық түрінің логикалық түріне қарағанда басым болуы, есте сақтау дұрыстығы мен тұрақтылығының әлсіздігі;

3) танымдық белсенділік деңгейінің төменділігі және ақпаратты өндеудің баяулығы;

4) сөйлеу тілінің кемшіліктері мен бұзылымдары;

5) ойлаудың даму кемшіліктері: көрнекі-әрекеттік ойлаудың көрнекі-бейнелеу және сөздік-логикалық ойлауға қарағанда басым дамуы;

6) қозғалыстардың баяулығы, ауысудың, координацияның және машықтанудың қиыншылықтары;

7) іс-әрекетінің біржақты болуы;

8) қабылданған ақпараттың шектеулі көлемі, жалпылау қабілетінің әлсіздігі;

9) оқуға деген қызығушылықтан тез айырылып қалуы.

8. Қазақ тілі мен әдебиетін нәтижелі меңгерудің негізгі тәсілдері:

1) коммуникативтік тәсіл - сөйлеу әрекетінің барлық түрлерін, ауызша және жазбаша сөйлеу тілінің мәдени негіздерін, тілді қарым-қатынастық түрлі жағдайында, тіршіліктің түрлі саласында қолданудың базалық дағдыларын белсендетеді;

2) жеке тәсіл - оқу процесін білім алушылардың жеке ерекшеліктеріне, мүмкіндіктеріне және даму деңгейлеріне сәйкес ұйымдастырылуын көздейді және жеке жұмысты топтық, ұжымдық, фронталды жұмыс түрлерімен үйлесімді қолдануды талап етеді;

3) уәждемелік-ойын тәсілі – білімге қарасты табиғи қызығушылыққа негізделген, ол зияткерлік дидактикалық ойындарға қызығушылығын, жағымды оқу уәждемесін қалыптастырады;

4) жеке және тұлғалы-бағыттық тәсіл - білім алушы тұлғасының жан-жақты дамуын көздейді, оның жеке ерекшеліктеріне, қажеттіліктеріне сай шығармашылық қабілеттерінің толық ашылуына, өзін-өзі бағалаудың, өзін-өзі түзеудің қалыптасуына бағытталған.

9. Оқытудың нәтижелі жұмыс әдістері:

1) көрнекілік әдіс - (суреттерді, кестелерді, сызбаларды, аудио-видео таспаларды көрсету, үйлестіру) балалардың қоршаған орта туралы толық түсініктерінің қалыптасуына, қабылдау, есте сақтау, ойлау, қиял сияқты психикалық процестерінің дамуына ықпал жасайды, түрлі талдағыштардың жұмысын белсендетеді және теориялық материалды толық түсінуі мен есте сақтауына септігін тигізеді;

2) әңгіме әдісі - білім алушылардың өз ойын бірізділікпен, байланысты және логикалық түрде жеткізіп үйренуге көмектесетін және есте сақтау және сөйлеу тілін дамыта түсетін, тәрбиелік әсері мол әдіс, сондай-ақ оның диагностикалық құрал ретінде (жалпылау, жүйелеу, нақтылау) бағдарламалық материалды ұғынудың қиындықтарын ашып табуда маңызы зор;

3) ойын әдістері - оқу іс-әрекетіне деген қызығушылықты оятып, дұрыс уәждеменің қалыптасуына ықпал етеді; сергіту сәттерін пайдалану белсенділігін ұйымдастыруға, тәрбиелеуге және дамытуға, бір әрекеттен басқасына аусуына мүмкіндік береді, мұғалімге күрделі жұмыс салмағын мөлшерлеуге көмектеседі;

4) көшіріп жазу - бұл механикалық есте сақтаудың, саналы ұғынудың негізінде орфографияны меңгерудің қажетті шарттардың бірі деп қарастырылады;

5) айтылғанды жазу әдісі білім алушылардың жинақы болуын, өзін-өзі бақылауының, зейіннің дамуына ықпал етеді;

6) оқу материалын мөлшерлеу әдісі, бірден қабылдауға көлемді және күрделі ақпаратты ұсақ бөлшектер түрінде беру, мұндай тәсілді қолдану білім алушылардың материалды қаншалықты меңгергендерін бақылауға, ұғынудың кемшілігін дер кезінде түзеуге, олқылықтарын толтыруға мүмкіндік береді;

10. Бағдарламалық материалдың нәтижелі меңгерілуі келесілерге байланысты:

1) жаңа материалды мүмкіндігінше толық түсіндіріп беру; оқушылардың практикалық әрекеттерін сызбалар, кестелер бойынша, үйлестірмелі материалдарын қолдану арқылы жұмыс жасаумен үйлестіру;

2) жаңа білімді толыққанды ұғыну үшін және алдында оқытылған тақырыптарды бекіту мақсатымен оқу материалын жүйелі түрде қайталап отыру;

3) жазбаша тапсырмаларды орындаудан бұрын, қателердің алдын алу үшін талдау жұмыстарын жүргізу;

4) зейінді қалыпқа келтіру үшін іс-әрекет түрлерін алмастырып отыру;

5) ұй тапсырмасын құрастыруда көлемін азайту жағын ескеру;

6) психикалық процестерін дамытуға бағытталған жұмысты жүйелеу;

7) материалдарды аздаған мөлшерде, біртіндеп күрделендіріп беру;

8) тапсырмаларды өзіндік жұмысына арналған алгоритм бойынша орындау жаттығулардың санын көбейту.

11. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың оқу нәтижелігін арттыру үшін келесі заманауи педагогикалық технологияларды қолданады:

1) саралап оқыту технологиясы - түрлі топтарға жататын оқушыларға біркелкі тәсілдер қолданбай, оқытудың уәждемелік деңгейін көтереді, оқуда қиындықтары бар оқушыларға жағдай жасауға, әр оқушының оқудағы ерекше қажеттіліктерін толыққанды қанағаттандыруға мүмкіндік береді;

2) "Сыни ойлау" технологиясы - мәтінмен жұмыс жасауға бағытталып, мәтінді оқу, ақпаратты табу, қорытынды шығару, жалпылау мен тұжырымдама жасау, талдау жүргізу, мәтіннің мазмұнын, тілдік ерекшелерін және құрылымын бағалау дағдыларын дамытады;

3) компенсациялық оқыту технологиясы - оңалту ортасының компенсациялық құралдарын пайдалануды көздейді: оқушыға мейіріммен қарау (қамқорлық көрсету, гуманистік көзқарас, қайырымдылық білдірту); баланың қиындықтары мен проблемаларын түсіну, оны кемшіліктеріне қарамастан қабылдау, қабілеттіліктерін дамыту, қажетті көмек беру, өзін-өзі реттеу элементтеріне үйрету;

4) ақпараттық-коммуникациялық технологиялар - ақпаратпен жұмыс жасауға, ақпаратты іздеуге, жинақтауға үйретеді; мәліметтер мен идеяларымен алмасуды, жұмысты жетілдіруді, интернет ресурстарын, қосымшаларды, компьютерлік жабдықтарды кеңінен қолдануды, оқытудың сапасын көтеруді қамтамасыз етеді.

12. Оқытудың тиімді әдістері мен стратегиялары:

1) әр оқушының пікірін тыңдау және өз білімдерінің қолданудың маңыздылығын түсіндіру, білімдерді ары қарай дамытуға талпындыру;

2) ізденіске, ізденіп белсенді оқуға ынталандыру;

3) білім алушылардың жеке, топтық және ұжымдық жұмысын ұйымдастыру;

4) "Инсерт" немесе "Белгі қою" әдісін қолдану білім алушыларға мәтінді немесе тапсырманы түсініп, қадағалауға мүмкіндік береді;

5) салыстыру әдісі нысандардың айырмашылықтары мен ұқсастығын табуға үйретеді;

6) "Аяқталмаған сөйлем" әдісі көмегімен оқушылар абстракты ұғымдарды өз ішкі дүниетанымын көру бейнелері арқылы жеткізуге үйренеді.

13. Ақпараттық-коммуникативтік технологияларындағы құзыреттілік - оқушыларды алдын-ала іріктелген, арнайы құрастырылған дайын тапсырмалардың көп мөлшерімен камтамасыз етуге мүмкіндік береді, білім алушылардың зияткерлік шығармашылық қабілеттерін дамытады, жаңа білімді өз бетінше меңгеруге, ақпараттың түрлі көздерімен жұмыс жасауға үйретеді.

14. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнін оқытудың техникалық құралдары: компьютер, электронды оқулықтар, электронды проектор, электронды тақта, адам дауысының, әндердің, музыканың, табиғи дыбыстардың аудио жазбалары, телефильмдер, кинофильмдер, аудио және видео жазбалар.

15. Оқыту нәтижелерін бағалау критериялды бағалау жүйесі бойынша жүргізіледі. Формативті және суммативті бағалау үшін тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Келесі тәсілдерді пайдалануға болды:

1) тапсырмалардың көлемі мен күрделілігін, олардың білім алушыларға қол жетімді болуын анықтау;

2) нұсқаулықтың тұжырымдамаларын грамматикалық және семантикалық жағынан өзгерту, жеңілдету;

3) тапсырманың бірізді орындалуын камтамасыз ету үшін көпқұрылымды нұсқауды қысқа мағыналық бірліктерге бөлу;

4) қажет болған жағдайда сараланған көмек беру: ынталандырушы (мадақтау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (зейінді шоғырландыру, өзін-өзі тесерудің қажеттілігін ескерту), бағыттаушы (тапсырманы қайталау, түсіндіру);

5) тапсырманы орындауға қосымша уақыт беру.

3-тарау. "Қазақ тілі мен әдебиеті" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

16. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 5 сағатты, оқу жылында – 170 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 5 сағатты, оқу жылында – 170 сағатты;

3) 7-сынып – аптасына 5 сағатты, оқу жылында – 170 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 5 сағатты, оқу жылында – 170 сағатты;

5) 9-сынып – аптасына 5 сағатты, оқу жылында – 170 сағатты;

6) 10-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағатты құрайды.

17. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің оқу мазмұны 5 бөлімге бөлінеді. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, бөлімшелер күтілетін нәтижелер түрінде ұсынылған әр сыныптың оқу мақсаттарын қамтиды.

18. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалім сөйлеу қызметінің төрт дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар, оқушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді.

19. Бағдарлама мазмұны 5 бөлімді қамтиды:

- 1) "Тыңдалым";
- 2) "Айтылым";
- 3) "Оқылым";
- 4) "Жазылым";
- 5) "Тілдік бағдар".

20. "Тыңдалым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) болжау;
- 2) назарын шоғырландырып тыңдау;
- 3) сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;
- 4) көркем шығармаларды тыңдау;
- 5) негізгі ойды анықтау;
- 6) тыңдалым материалдары бойынша жауап беру.

21. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мәтіндегі ақпаратты анықтау;
- 2) стильдік ерекшеліктерді анықтау;
- 3) көркем шығармаларды оқу;
- 4) мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау;
- 5) қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу;
- 6) өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау.

22. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру;
- 2) эссе жазу;
- 3) көркемдегіш құралдарды қолданып жазу;
- 4) мәліметтерді жинақтау;
- 5) орфография және пунктуация.

23. "Айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөздік қорының алуандығы;
- 2) сөз мәнері мен сөйлеу этикеті;
- 3) орфоэпиялық нормаларды сақтау;

- 4) мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау;
- 5) сенімді және еркін жауап беру;
- 6) визуалды материалдар арқылы тілді дамыту.

24. "Тілдік бағдар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сөз таптары;
- 2) сөйлем.

25. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мұғалімнің көмегімен тірек сөздер арқылы болжау, негізгі мазмұнын түсіну, нақты ақпаратты анықтау, күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты сөздердің мағынасын түсіну, көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну, негізгі тақырыпты анықтау, сұрақтарға жауап беру;

2) айтылым: мұғалімнің көмегімен жаңа сөздерді олардың синоним, антоним, омонимдерімен қатар қолдану; ойын жеткізе білу, амандасу мәнері мен ұлттық этикет формалары; қазақ тілінің төл дыбыстары мен үндестік заңы; мәтіндердің мазмұнына жай жоспар құру, берілген сұраққа лайықты жауап беру, шағын диалогқа қатысу, иллюстрацияларды сипаттау;

3) оқылым: мұғалімнің көмегімен негізгі ақпаратты анықтау; хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау; көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; мәтіндердің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру; қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу; тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру;

4) жазылым: мұғалімнің көмегімен ресми тілдің стильдік ерекшеліктері мен талаптарына сай хабарлама, хабарландыру, хат жазу; эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу, жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу; мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау; үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді дұрыс қолдану;

5) тілдік бағдар: мұғалімнің көмегімен сөз таптарын анықтау: жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау, заттың түрін, түсін, сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін орынды қолдану, болымды және болымсыз етістіктердің, қалау райдың қызметін білу, мекен және мезгіл үстеулер, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу. Сөйлем: хабарлы, сұраулы сөйлемдерді құру жолдарын білу, мұғалімнің көмегімен құрастыру.

24. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мұғалімнің көмегімен мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау, тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып, кейіпкерлерге сипаттама беру; мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау, тыңдалым материалдары бойынша шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру; мұғалімнің көмегімен туған өлкенің табиғаты және тарихы сипатталатын поэтикалық және прозалық шығармаларды білу;

2) айтылым: мұғалімнің көмегімен тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану; ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу; тақырып бойынша диалогты бастау, жалғастыру, аяқтау; ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын тірек кесте арқылы білу; сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту; шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау; диалогқа қатысушылар өзара түсінісіп, ойларын толықтырып отыру; сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; мұғалімнің көмегімен туған өлкенің ақындары мен жазушыларының шығармашылығын білу; мәтіннің ақпараттылық сипаттамаларын талдау;

3) оқылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау; ресми тілдік мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме); орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру; туған өлкеге арналған бір өлеңді жатқа мәнерлеп оқу;

4) жазылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу, эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру; жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу; мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау; үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану; жергілікті ақын-жазушылардың шығармашылығы туралы деректер жинау және көрсетілім дайындау; өлкетану аясында мұғалімнің көмегімен прозалық үзінділер жазудың алғашқы дағдыларын меңгеру;

5) тілдік бағдар: мұғалімнің көмегімен сөз таптары: деректі және дерексіз затты, көптік мәнді есімдерді ажырата білу; заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу; реттік, жинақтық сан есімдерді қолдана білу; өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін орынды қолдану; етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу; болымды, болымсыз етістіктерді, сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді орынды қолдану; сөйлем: лепті, бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, мұғалімнің көмегімен құрастыру; мәтіннің ақпараттылық, көркемдік, тілдік ерекшеліктері негізінде мұғалімнің көмегімен өлкетану сипаттамаларын талдау.

25. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мұғалімнің көмегімен мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау; әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну; повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардың тақырыбы мен идеясын талдау; сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру; мұғалімнің көмегімен өңірде шығатын газет-журналдарды білу; мұғалімнің көмегімен энциклопедия ұғымын түсіну, өлкетанудың бағыттарын анықтау;

2) айтылым: мұғалімнің көмегімен мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану, мәтін мазмұнын дамыту; кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын тірек кесте арқылы қолдана білу; екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау; коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші → тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру; кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; мұғалімнің көмегімен туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді ақпараттылығы, мазмұнының тереңдігі, эмоционалдық әсері тұрғысынан талдау; мұғалімнің көмегімен өлкетанудың бағыттары бойынша электрондық энциклопедия құрастырудың ұжымдық жұмысына қатысу;

3) оқылым: мұғалімнің көмегімен кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну; ресми-іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін талдау; прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе

лирикалық кейіпкердің бейнесін талдау; мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып талдау; қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну; мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу; туған өлке туралы, адамдар туралы мақалалар мен очерктерді оқу; мұғалімнің көмегімен энциклопедияға қажетті материалдарды іріктей білу;

4) жазылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу; эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу, жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, көрсетілім түрінде ұсыну; тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар: мұғалімнің көмегімен сөз таптарын анықтау: мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу; салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу; топтау сан есімдерін, одағай түрлерін тірек кесте арқылы орынды қолдану; етістіктің шақтарының (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) қызметін білу; талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу; сөйлем: жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып, мұғалімнің көмегімен жай сөйлем құрастыру.

26. 8-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мұғалімнің көмегімен мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, толық ақпараттарды анықтау; оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау, тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау, деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру;

2) айтылым: мұғалімнің көмегімен тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; көңіл-күйді білдіруде сөйлеу этикеті формаларын тірек кесте арқылы қолдана білу; сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінгі және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту; мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру; тақырып бойынша қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; кесте,

диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау;

3) оқылым: мұғалімнің көмегімен берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау; мәтіндердің түрлерін салыстырып талдау; қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолданып, мәтінге өзгеріс енгізу; тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыру;

4) жазылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, үлгі бойынша шағын мақала, пікір, интервью жазу; эссе құрылымы мен дамуын сақтап, берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; жазба жұмыстарында символ түрлерін қолданып жазу, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану; тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер), сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар: сөз таптары: болжалдық және бөлшектік сан есімдерді, еліктеу сөздерді тірек кесте арқылы орынды қолдану; етістіктің қалау, шартты рай қызметін білу; мақсаттық және себеп-салдарлық үстеулерді орынды қолдану; септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарында орынды қолдану; сөйлем: жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді мұғалімнің көмегімен құрастыру.

27. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мұғалімнің көмегімен тыңдалатын мәтіндегі фразаларды талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығын анықтау, әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздердің мағынасын түсіну; орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген мәселені анықтау, мәтіннің мақсатты аудиториясын, негізгі ойын анықтау, көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру;

2) айтылым: мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құрау; көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын тірек кесте арқылы қолдана білу; коммуникативтік жағдаяттарға сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсіну; идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын талдау; тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу; диалогта, полилогта сенімді сөйлеу;

кестеде, диаграммада, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды салыстыру;

3) оқылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау; ғылыми стильде (мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау; прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің бейнесіне баға беру; мәтіндердің түрлерін салыстырып, талдау жасау; қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, мәтінде көтерілген мәселені салыстырып, баға беру;

4) жазылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, нұсқаулық жазу; эссе құрылымы мен дамуын сақтап, ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыру; жазба жұмыстарында бейнелеу түрлерін қолданып жазу, түрлі стильдегі мәтіндер құруда мәліметтерді жинақтау; тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу;

5) тілдік бағдар: мұғалімнің көмегімен сөз таптарын анықтау: бұйрық, рай қызметін білу, күшейткіш үстеулерді орынды қолдану; демеулік шылаулардың қызметін білу; өздік, өзгелік, ортақ етістіктің қызметін білу, ауызша және жазбаша жұмыстарда орынды қолдану. Сөйлем: жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес, салалас құрмалас сөйлемдерді мұғалімнің көмегімен құрастыру.

28. 10-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым: мұғалімнің көмегімен тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың нақтылығын анықтау, әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған термин сөздердің мағынасын түсіну; орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру, мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау, көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру;

2) айтылым: мұғалімнің көмегімен мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау, тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану; диалогте, полилогта сенімді сөйлеу; кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау;

3) оқылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; ғылыми стильде (аннотация, пікір, тезис) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау; прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін талдау; қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру, мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып, сыни тұрғыда баға беру;

4) жазылым: мұғалімнің көмегімен мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация, шолу жазу; эссе құрылымы мен дамуын сақтап, өз ойын дәлелдеп жазу; жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу; түрлі стильдегі мәтіндер құруда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу, тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар: мұғалімнің көмегімен сөз таптарын анықтау: ырықсыз етістіктің қызметін білу; мекен және мезгіл үстеулерді орынды қолдану; ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазбаша жұмыстарда орынды қолдану. Сөйлем: жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді мұғалімнің көмегімен құрастыру.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

29. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

30. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Болжау	5.1.1.1 мұғалімнің көмегімен тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау	6.1.1.1 тірек сөздер, мәтіннің бастапқы бөлігін тыңдау арқылы мұғалімнің көмегімен тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы мұғалімнің көмегімен оқиғаның дамуын болжау	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы мұғалімнің көмегімен көтерілетін мәселені болжау	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразаларды талқылай отырып, мұғалімнің көмегімен тақырып та көтерілетін мәселені болжау	10.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразаларды талқылай отырып, мұғалімнің көмегімен тақырып та көтерілетін мәселені болжау

2. Назарын шоғырландырып тыңдау	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну және мұғалімнің көмегімен нақты ақпаратты анықтау	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, мұғалімнің көмегімен негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, мұғалімнің көмегімен ақпараттың өзектілігін анықтау	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, мұғалімнің көмегімен детальді ақпараттарды анықтау	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, мұғалімнің көмегімен ақпараттың шынайылығын анықтау	10.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, мұғалімнің көмегімен ақпараттың шынайылығын анықтау
3. Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырып тарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын мұғалімнің көмегімен түсіну	6.1.3.1 тұрмыстық - әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын мұғалімнің көмегімен түсіну	7.1.3.1 әлеуметтік - мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын мұғалімнің көмегімен түсіну	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын мұғалімнің көмегімен түсіну	9.1.3.1 әлеуметтік - қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздердің мағынасын мұғалімнің көмегімен түсіну	10.1.3.1 әлеуметтік - қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздердің мағынасын мұғалімнің көмегімен түсіну
4. Көркем шығармаларды тыңдау	5.1.4.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдебиет мәтіндердің мазмұнын мұғалімнің көмегімен түсіну	6.1.4.1 әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып, мұғалімнің көмегімен кейіпкерлерге сипаттама беру	7.1.4.1 повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, мұғалімнің көмегімен тақырыбы мен идеясын талдау	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, мұғалімнің көмегімен тақырыбы мен идеясын талдау	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, мұғалімнің көмегімен көтерілген мәселені анықтау	10.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, мұғалімнің көмегімен көтерілген мәселені анықтау
5. Негізгі ойды анықтау	5.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар арқылы мұғалімнің көмегімен негізгі тақырыпты анықтау	6.1.5.1 тірек сөздер, жетекші сұрақтар, мәтін тақырыбы арқылы мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	7.1.5.1 тірек сөздер, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	9.1.5.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің мақсатты аудиториясын, негізгі ойын анықтау	10.1.5.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің мақсатты аудиториясын, негізгі ойын анықтау
6. Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұнын негізінде мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру	6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұнын негізінде мұғалімнің көмегімен шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру	7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұнын негізінде мұғалімнің көмегімен өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып, жауап беру	8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұнын негізінде мұғалімнің көмегімен деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру	9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұнын негізінде көтерілген мәселеге мұғалімнің көмегімен өз көзқарасын білдіру	10.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұнын негізінде көтерілген мәселеге мұғалімнің көмегімен өз көзқарасын білдіру

2) "Айтылым" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Сөздік қорының алуандылығы	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, мұғалімнің көмегімен ойын жеткізе білу	6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, мұғалімнің көмегімен ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен мәтін мазмұнын дамыту	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құру	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құру	10.2.1.1 тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құру
2. Сөз мәнері мен сөйлеу этикеті	5.2.2.1 қазақша амаңдасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын тірек кесте арқылы пайдалану	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогты бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын тірек кесте арқылы білу	7.2.2.1 кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап, ету, бұйрық берудің түрлі форма лары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын тірек кесте арқылы қолдана білу	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде сөйлеу этикеті формаларын тірек кесте арқылы қолдана білу	9.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	10.2.2.1 тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құру
3. Орфоэпиялық нормаларды сақтау	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құруда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын, мұғалімнің көмегімен үндестік заңын ескеріп айту	6.2.3.1 мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құруда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту	7.2.3.1 мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құруда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту	8.2.3.1 мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құруда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін мұғалімнің көмегі мен түсіну	10.2.3.1 тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құру
4. Мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнын на мұғалімнің көмегімен жай жоспар құру, соған сүйеніп баяндау	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және мұғалімнің көмегімен тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау	7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын мұғалімнің көмегімен талдау	8.2.4.1 мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мұғалімнің көмегімен мазмұнның дамуын салыстыру	9.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мұғалімнің көмегімен мазмұнның дамуын талдау	10.2.4.1 тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құру
5. Сенімді және еркін жауап беру	5.2.5.1 берілген сұрақты мұғалімнің көмегімен дұрыс түсініп, лайықты жауап беру, шағын диалогқа қатысу	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогқа қатысушы ретінде өзара түсінісіп,	7.2.5.1 диалогқа қатысушы ретінде коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушы ретінде берілген тақырып бойынша қойылған сұрақтарға мұғалімнің	9.2.5.1 сөйлеу барысында берілген тақырып бойынша өз пікірлерін мұғалімнің	10.2.5.1 тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен ауызша мәтіндер құру

		мұғалімнің көмегімен ойларын толықтырып отыру	→тыңдаушы" позицияларын мұғалімнің көмегімен еркін ауыстыру	көмегімен еркін жауап беру	көмегімен сенімді дәлелдеу	ор
6.Визуалды материал арқылы дамыту	дар тілді	5.2.6.1 тірек сөздерді қолданып, мұғалімнің көмегімен иллюстрацияларды сипаттау	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша мұғалімнің көмегімен шағын әңгіме құрастыру	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты мұғалімнің көмегімен сипаттау	8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты мұғалімнің көмегімен талдау	9.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды мұғалімнің көмегімен салыстыру

3) "Оқылым" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Мәтіндегі ақпаратты анықтау	5.3.1.1 мұғалімнің көмегімен мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, мұғалімнің көмегімен өмірдегі кейбір жағдаяттар мен байланыстыру	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, мұғалімнің көмегімен қолдана білу	8.3.1.1 берілген сұрақ арқылы мұғалімнің көмегімен қажетті ақпаратты анықтау	9.3.1.1 мұғалімнің көмегімен мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау	10.3.1.1 мұғалімнің көмегімен мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау
2. Стильдік ерекшеліктерді анықтау	5.3.2.1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну, мұғалімнің көмегімен стильдік ерекшелігін анықтау	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін мұғалімнің көмегімен анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме)	7.3.2.1 ресми - іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін мұғалімнің көмегімен анықтап, үлгі бойынша талдау жасау	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (баяндама, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын тірек кесте арқылы анықтау	9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анытап, мұғалімнің көмегімен талдау жасау	10.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анытап, мұғалімнің көмегімен талдау жасау
3. Көркем шығармаларды оқу	5.3.3.1 фольклорлық және шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, мұғалімнің көмегімен тақырыбын анықтау	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, мұғалімнің көмегімен тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс - әрекетін немесе лирикалық кейіпкердің образын мұғалімнің көмегімен талдау	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын мұғалімнің көмегімен анықтау,	9.3.3.1 мұғалімнің көмегімен прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс - әрекетіне немесе лирикалық	10.3.3.1 мұғалімнің көмегімен прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс - әрекетіне немесе лирикалық

					кейіпкердің образына баға беру	
4. Мәтіндерге салыстырма талдау жасау	5.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіндер дің тақырыбын, мазмұндық құрылымын салыстыру	6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, тірек кесте арқылы түрлерін салыстыру	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, мұғалімнің көмегімен талдау жасау	8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін салыстырып, мұғалімнің көмегімен талдау жасау	9.3.4.1 мәтіндердің тілдік ерекшелік терін салыстырып, мұғалімнің көмегімен талдау жасау	10.3.4.1 мәтіндердің ерекшеліктерін салыстырып, мұғалімнің көмегімен талдау жасау
5. Қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу	5.3.5.1 мұғалімнің көмегімен қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу	6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты алынған мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, мұғалімнің көмегімен қарама- қайшы ақпараттарды анықтау	7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді мұғалімнің көмегімен кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну	8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен мәтінге өзгеріс енгізу	9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау	10.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
6. Өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау	5.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру	6.3.6.1 тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру	7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу	8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді мұғалімнің көмегімен салыстыру	9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселеге мұғалімнің көмегімен баға беру	10.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселеге мұғалімнің көмегімен баға беру

4) "Жазылым" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, үлгі бойынша хабарлама, хабарландыру, хат жазу	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, үлгі бойынша күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, үлгі бойынша өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, үлгі бойынша мұғалімнің көмегімен шағын мақала, пікір, жазу	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, үлгі бойынша мұғалімнің көмегімен интервью, нұсқаулық жазу	10.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, үлгі бойынша мұғалімнің көмегімен мәселе шешім арқылы
2. Эссе жазу	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, мұғалімнің көмегімен адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастырып, мұғалімнің	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу- келіспеу себептерін мұғалімнің	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мұғалімнің көмегімен тақырыпқа байланысты	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мұғалімнің көмегімен мәселе бойынша ұсынылған шешім	10.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мұғалімнің көмегімен мәселе шешім арқылы

		көмегімен қажетті мазмұнын ашып жазу	көмегімен айқын көрсетіп жазу	берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну	нің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра жазу	көмегімен қажетті мазмұнын ашып жазу
3. Көркемдегіш құралдар қолданып жазу	5.4.3.1 жазба жұмыстарында мұғалімнің көмегімен сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу	6.4.3.1 жазба жұмыстарында мұғалімнің көмегімен теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу	7.4.3.1 жазба жұмыстарында мұғалімнің көмегімен теңеу мен метафораны қолданып жазу	8.4.3.1 жазба жұмыстарында мұғалімнің көмегімен символ түрлерін қолданып жазу	9.4.3.1 жазба жұмыстарында мұғалімнің көмегімен кейіптеу түрлерін қолданып жазу	10.4.3.1 жазба жұмыстарында мұғалімнің көмегімен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
4. Мәліметтерді жинақтау	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, мұғалімнің көмегімен тақырып бойынша постер жасау	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, мұғалімнің көмегімен тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, мұғалімнің көмегімен презентация түрінде ұсыну	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, мұғалімнің көмегімен эссе жазуда тиімді қолдану	9.4.4.1 мұғалімнің көмегімен тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтау	10.4.4.1 мұғалімнің көмегімен тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтау
5. Орфография және пунктуация	5.4.5.1 мұғалімнің көмегімен жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	6.4.5.1 мұғалімнің көмегімен жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	7.4.5.1 мұғалімнің көмегімен тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); окшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	8.4.5.1 мұғалімнің көмегімен тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер); сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды тірек кесте арқылы дұрыс жазу;	10.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды тірек кесте арқылы дұрыс жазу;

5) "Тілдік бағдар" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1. Сөз таптары	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді мұғалімнің көмегімен ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау;	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді мұғалімнің көмегімен ажырата білу, жазбаша, ауызша	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, мұғалімнің көмегімен жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану;	8.5.1.1 болжалдық және бөлшектік сан есімдерді тірек кесте арқылы жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану; 8.5.1.2 еліктеу сөздерді тірек кесте	9.5.1.1 өздік, ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану; 9.5.1.2 етістіктің мұқият рай м	10.5.1.1 өздік, ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану; 10.5.1.2 етістіктің мұқият рай м

5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, мұғалімнің көмегімен жазба, ауызша жұмыстарда қолдану;	жұмыстарда қолдану;	7.5.1.2 салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, мұғалімнің көмегімен жазба, ауызша жұмыстарда қолдану;	арқылы ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;	ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;
5.5.1.3 сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, тірек кесте арқылы орынды қолдану;	6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, мұғалімнің көмегімен жазба, ауызша жұмыстарда қолдану;	7.5.1.3 топтау сан есімдерін тірек кесте арқылы жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану;	8.5.1.3 етістіктің қалау, шартты рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;	9.5.1.3 күшейткіш үстеулерді білу, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;
5.5.1.4 жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін тірек кесте арқылы жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану;	6.5.1.3 реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда тірек кесте арқылы орынды қолдану;	7.5.1.4 одағай түрлерін мәтіннен тірек кесте арқылы ажырата алу, ауызша жұмыстарда орынды қолдану;	8.5.1.4 мақсат және себеп-салдар үстеулерді білу, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;	9.5.1.4 демеулік шылаулардың қызметін білу, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
5.5.1.5 болымды, болымсыз етістіктерді мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;	6.5.1.4 өздік, болымсыз дық, жалпылау есімдіктерін тірек кесте арқылы жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану;	7.5.1.5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;	8.5.1.5 септеулік шылаулардың қызметін білу, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	
5.5.1.6 етістіктің қалау рай қызметін білу, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, әйел, өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;	7.5.1.6 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану		
5.5.1.7 мекен және мезгіл үстеулерді мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;	6.5.1.6 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;			
5.5.1.8 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты	6.5.1.7 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді			

	білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	мұғалімнің көмегімен ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану				
2. Сөйлем	5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, мұғалімнің көмегімен құрастыру	6.5.2.1 жазба жұмыстарында лепті, бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, мұғалімнің көмегімен құрастыру	7.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып, мұғалімнің көмегімен жай сөйлем құрастыру	8.5.2.1 жазба жұмыстарында мұғалімнің көмегімен ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	9.5.2.1 жазба жұмыстарында мұғалімнің көмегімен себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	10.5.2.1 жазба жұмыстарында мұғалімнің көмегімен себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

31. Бағдарлама психикалық дамуы тяжелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Қазақ тілі және әдебиеті" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

32. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Психикалық дамуы тяжелген
білім алушыларына арналған
негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10-сыныптарына
арналған "Қазақ тілі және
әдебиеті" оқу пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
Үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тяжелген білім алушыларына арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сынып үшін "Қазақ тілі және әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде емес)

1) 5-сынып:

1-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттар
1-тоқсан			
Отбасындағы дәстүр мен мерекелер	М.Мақатаев "Тоқта, ботам!" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 мұғалімнің тақырыпты тіреу болжау; 5.1.3.1 күнделікті тақырыптарға бағытталған

			сөздер мен мұғалімнің көмегімен түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша қазақ тіліндегі тілдік қатынастарды бысталуын, көмегімен үндестік айту; 5.2.2.1 қазақша мен ұлттық этика тірек кесте арқылы
		Оқылым	5.3.1.1 мұғалімнің мәтіндегі негізгі анықтау; 5.3.3.1 фольклор көлемді көмегімен тақырып
		Жазылым	5.4.5.1 мұғалімнің жұмыстарында ерекшелігін еске үндестік заңдылықтар орфографиялық жазу; сөйлем соңындағы белгілерді анықтау; 5.4.4.1 мәлімет анықтау отырып, тақырып мұғалімнің көмегімен
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтін түрлерін тірек кесте арқылы дұрыс жалғау
Мектеп өмірі. Әдепті бала - арлы бала	Б. Соқпақбаев "Менің атым Қожа" повесі (үзінді)	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсіну көмегімен нақты анықтау; 5.1.5.1 тірек сұрақтар арқылы көмегімен негізгі анықтау
		Айтылым	5.2.2.1 қазақша мен ұлттық этика тірек кесте арқылы 5.2.5.1 берілген мәліметті түсініп, мұғалімнің лайықты жауап берілуіне диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хабарлама мұғалімнің көмегімен ерекшелігін анықтау

			5.3.5.1 мұғалім қосымша ақпарат тақырыпқа мәліметтерді ала
		Жазылым	5.4.1.1 ресми ерекшеліктері дұрыс қолдана бойынша хабарла 5.4.2.1 эссе құ отырып, адамды, бір оқиғаны мұғ сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтіндер жалқы есімдерді
Қазақстандағы жан -жануарлар мен өсімдіктер әлемі	Жан - жануарлар туралы ертегілер, жұмбақтар	Тыңдалым	5.1.4.1 фольклор көлемді көркем мазмұнын мұға түсіну; 5.1.6.1 материалдарының негізінде мұғал сұрақтарға жауап
		Айтылым	5.2.6.1 тірек қолданып, мұға иллюстрациялар 5.2.5.1 берілген түсініп, мұғалі лайықты жауап диалогке қатысу
		Оқылым	5.3.3.1 фольклор көлемді кө шығармаларды т көмегімен тақыр 5.3.5.1 мұғалім қосымша ақпарат тақырыпқа мәліметтерді ала
		Жазылым	5.4.3.1 мұғалімнің жұмыстарында с құралдарын қолд 5.4.4.1 мәлімет отырып, мұғал тақырып бойынш
		Тілдік бағдар	5.5.1.2 лексик жағынан затты сапасын білдірет ажырата біл көмегімен ж жұмыстарда қолд

2-тоқсан

Ежелгі көшпелілер мәдениеті	Тұмар ханшайым туралы аңыз	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түсіну көмегімен на анықтау; 5.1.5.1 тірек сұрақтар арқы көмегімен нег анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 мұғалі тақырып бойын сөздерді олардың антоним, омон қолдану, мұғал ойын жеткізе біл 5.2.3.1 ауызша қазақ тіліндегі дыбысталуын, көмегімен үндес айту
		Оқылым	5.3.2.1 хат м мұғалімнің көм ерекшелігін аны 5.3.3.1 фольклор көлемді кө шығармаларды т көмегімен тақыр
		Жазылым	5.4.1.1 ресми ерекшеліктері дұрыс қолдана бойынша хат жаз 5.4.5.1 жазба сөйлем соңында белгілерді мұға орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5.5.1.3 сан ондықтар, жүз, білу, тірек кесте қолдану
Су – тіршілік көзі	Ә.Тәжібаев "Сырдария" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 мұғалі тақырыпты тіре болжау; 5.1.5.1 тірек сұрақтар арқы көмегімен нег анықтау
		Айтылым	5.2.4.1 шағын кө мазмұнына мұға жай жоспар құр баяндау;

			5.2.5.1 берілген түсініп, мұғалім лайықты жауап диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 жарнама мұғалімнің көм ерекшелігін анық 5.3.6.1 тақырып б сөздерін қол мұғалімнің көм көтерілген мәсел білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құ отырып, адамды, бір оқиғаны мұғ сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәлімет отырып, мұғал тақырып бойынш
		Тілдік бағдар	5.5.1.4 жіктеу, есімдіктерін мұғ жазба, ауызш орынды қолдану
3-тоқсан			
Өлемдегі ірі кітапханалар	Абай Құнанбайұлы "Ғылым таппай, мақтанба" өлеңі	Тыңдалым	5.1.3.1 күндел тақырыптарға б сөздер мен мағынасын мұғ түсіну; 5.1.4.1 фольклор көлемді көркем мазмұнын мұғ түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша қазақ тіліндегі дыбысталуын, көмегімен үндес айту; 5.2.5.1 берілген түсініп, мұғалім лайықты жауап диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хаб түсіну, мұғалім стильдік ерекшел 5.3.3.1 фольклор көлемді кө шығармаларды т көмегімен тақыр

		Жазылым	5.4.5.1 жазба жалғаулардың ер үндестік за орфографиялық жазу; сөйлем со тыныс белгіле көмегімен орынд 5.4.2.1 эссе құ отырып, адамды, бір оқиганы мұғ сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.5 болым етістіктерді мұғ ауызша және ж орынды қолдану
Денсаулық – зор байлық	"Ең үлкен байлық" ертегісі	Тыңдалым	5.1.4.1 фольклор көлемді көркем мазмұнын мұға түсіну; 5.1.6.1 материалдарыны негізінде мұғал сұрақтарға жауап
		Айтылым	5.2.4.1 шағын кө мазмұнына мұға жай жоспар құ баяндау; 5.2.2.1 қазақша мен ұлттық эті тірек кесте аркыл
		Оқылым	5.3.1.1 мұғалі мәтіндегі нег анықтау; 5.3.4.1 мәтіндер мазмұндық құры көмегімен салыст
		Жазылым	5.4.3.1 жазба сипаттау, бейне мұғалімнің көм жазу; 5.4.2.1 эссе құ отырып, адамды, бір оқиганы мұғ сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.6 етістікт қызметін біл көмегімен ауыз жұмыстарда қолд 5.5.1.7 мекен үстеулерді мұға

			ауызша және жазба тәрізінде орынды қолдану
Менің Тәуелсіз Қазақстаным	Қ. Сарин "Тәуелсіздік" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 мұғалім тақырыпты тірек болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсіну көмегімен нақты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып меңгерген жаңа синонимдерімен, омонимдерімен мұғалімнің көмегімен білу; 5.2.6.1 тірек қолданып, мұғалім иллюстрацияларын
		Оқылым	5.3.5.1 мұғалім қосымша ақпарат тақырыпқа мәліметтерді ала 5.3.4.1 мұғалім мәтіндердің мазмұндық құрылымын
		Жазылым	5.4.1.1 ресми ерекшеліктері дұрыс қолдана бойынша хабарла 5.4.4.1 мәлімет отырып, тақырып жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.8 ыңғайла білдіретін қызметін білу көмегімен ауыз жұмыстарда орындау
Аспан әлемінің құпиялары	Жұлдыздар туралы аңыздар, ертегілер	Тыңдалым	5.1.1.1 мұғалім тақырыпты тірек болжау; 5.1.3.1 күнделікті тақырыптарға бейнесіз сөздер мен мағынасын мұғалім түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша қазақ тіліндегі тақырыптың дыбысталуын, көмегімен үндестік айту;

			5.2.6.1 тірек қолданып, мұғалімнің иллюстрацияларда	
		Оқылым	5.3.4.1 мұғалімнің мәтіндердің мазмұндық салыстыру; 5.3.6.1 тақырып бойынша сөздерін қолданып, мұғалімнің көрсетілген мәселені білдіру	
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрастырып, адамды, бір оқиғаны мұғалімнің сипаттап жазу; 5.4.3.1 жазба мұғалімнің көрсетілген бейнелеу құралын жазу	
		Тілдік бағдар	5.5.1.8 қарсылық білдіретін қызметін білдіру көмегімен ауызша жұмыстарда орындау	
4-тоқсан				
Компьютердің тілін табу – өнер	Ы.Алтынсарин"Өнер-білім жұрттар" өлеңі	бар	Тыңдалым	5.1.1.1 мұғалімнің тақырыпты тірек болжау; 5.1.6.1 материалдарының негізінде мұғалімнің сұрақтарға жауап беру
			Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мазмұнына мұғалімнің жай жоспар құрастыру баяндау; 5.2.6.1 тірек қолданып, мұғалімнің иллюстрацияларда
			Оқылым	5.3.1.1 мұғалімнің мәтіндегі негізгі анықтау; 5.3.4.1 мұғалімнің мәтіндердің мазмұндық құрылымын
			Жазылым	5.4.4.1 мәліметтерді отырып, тақырыпты мұғалімнің көрсетілген жасау;

			5.4.1.1 ресми ерекшеліктері дұрыс қолдана бойынша хабарла
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба хабарлы сөйле жолдарын бі. көмегімен құраст
Қазақстандағы ұлттар достастығы	М.Мағауин "Бір атаның балалары" (үзінді)	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түсіну көмегімен на анықтау; 5.1.6.1 материалдарыны негізінде мұғал сұрақтарға жауап
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша қазақ тіліндегі дыбысталуын, көмегімен үндес айту; 5.2.5.1 берілген түсініп, мұғалі лайықты жауап диалогқа қатысу
		Оқылым	5.3.2.1 хат, жа түсіну, мұғалі стильдік ерекшел 5.3.6.1 тақырып б сөздерін қолдана көтерілген мәс көмегімен өз көз
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құ отырып, адамды, бір оқиганы мұғ сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәлімет отырып, тақы мұғалімнің көме
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба сұраулы сөйле жолдарын бі. көмегімен құраст

2) 6-сынып:

2-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттар
1-тоқсан			
Ұлы Дала табиғаты	Қ. Мырзалиев	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек бастапқы бөлігі

	"Табиғат – жаратылыс пернесі" өлеңі		тақырыпты жасау, мәселені мұғалім болжау; 6.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсіну, көмегімен негізгі ақпаратты анықтау
		Айтылым	6.2.1.1 тура мағынадағы сөздер мұғалімнің көмегімен мазмұнды жеткізуге; 6.2.6.1 тірек сюжетті сурет бойынша мұғалімнің шағын әңгіме құру
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды таныту, көмегімен тақырып ойды анықтау; 6.3.5.1 қосымша көздерінен тақырып мәліметтерді мақалалар салыстыру, мұғалім қарама-қайшы анықтау
		Жазылым	6.4.1.1 мәтінді ерекшелігін сақтайтын бойынша күнделікті жазба; 6.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегімен сөздерін қолданы
		Тілдік бағдар	6.5.2.1 жазба жұмыс бұйрықты сөйлеу жолдарын білу, көмегімен құрастыру
Ер есімі – ел есінде	Ғ. Мүсірепов "Қазақ солдаты" романы (үзінді)	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыс тақырыптарға байланысты сөздер мен мағынасын мұғалім түсіну; 6.1.6.1 материалдарының негізінде мұғалім шынайы өмірмен жауап беру
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып диалогты бастау аяқтаудың ұлттық сөйлеу этикеті сөз кесте арқылы білу

			6.2.3.1 мұғалім ауызша мәтіндер сөйлемдердің ерекшелігін ескер
		Оқылым	6.3.1.1 мәтінде жанама ақпарат көмегімен анықтау жағдаяттармен ба 6.3.6.1 тақырып б сөздерін қол мұғалімнің кө көтерілген мә өмірмен байланы
		Жазылым	6.4.1.1 мәтінде ерекшелігін сақ бойынша мінезде 6.4.5.1 жазба жұ қосымша жалғау ескеріп, мұғал орфографиялық жазу
		Тілдік бағдар	6.5.2.1 жазба жұ бұйрықты сөйл жолдарын бі көмегімен құраст
Отан отбасынан басталады	М.Әуезов "Абай жолы" романы, "Қайтқанда" тарауы (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек бастапқы бөлігін мұғалімнің көме және көтерілетін 6.1.5.1 тірек сұрақтар, мәтін мұғалімнің көме анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып б бастау, жалғас ұлттық сөз әдебі формаларын тір білу; 6.2.3.1 мұғалім ауызша мәтіндер сөйлемдердің ерекшелігін ескер
		Оқылым	6.3.2.1 ресми сти стильдік ерекше көмегімен анықта 6.3.5.1 қосы көздерінен тақыр мәліметтерді ма салыстыру, мұға

			қарама-қайшы анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәлімет отырып, мұғал тақырып бойын кестелер жасау; 6.4.1.1 мәтінд ерекшелігін сақ бойынша түсінік
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндер дерексіз зат, көп ажырата біл көмегімен жа жұмыстарда қолд
2-тоқсан			
Қазіргі қазақ ауылы мен қаланың тыныс-тіршілігі	Ә.Дүйсенбиев "Бәтіңке, шұжық, балқаймақ" өлеңі	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түс көмегімен негіз ақпараттарды ани 6.1.6.1 материалдарыны негізінде мұғал шынайы өмірмен жауап беру
		Айтылым	6.2.4.1 шағын н жеке эпизодтард мұғалімнің к ерекшелігіне сал 6.2.1.1 тура мағынадағы се мұғалімнің көме мазмұнды жеткіз
		Оқылым	6.3.2.1 мұғалімні стильдегі мәтін ерекшелігін аны 6.3.4.1 мәтіндер мазмұндық құр отырып, мұғал түрлерін салысты
		Жазылым	6.4.1.1 мәтінд ерекшелігін сақ бойынша өмірбая 6.4.5.1 жазба жұ қосымша жалғау ескеріп, мұғал орфографиялық жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.2 лексик жағынан заттың салмағын, аумағ

			есімдерді ажырату көмегімен ж жұмыстарда қолд
Таулар сыры	М. Мақатаев "Мен таулықпын" өлеңі	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрм тақырып-тарға (с сөздер мен мағынасын мұға түсіну; 6.1.4.1 әңгіме, х шағын поэзиялы мазмұнын тал мұғалімнің көме кейіпкерлерге си
		Айтылым	6.2.6.1 тірек с сюжетті суре бойынша мұғал әңгіме құрастыру 6.2.5.1 коммуни бойынша диал ретінде өзара түс көмегімен ойла отыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтінде жанама ақпар мұғалімнің көм кейбір байланыстыру; 6.3.6.1 тақырып б сөздерін қолдана көтерілген мәс көмегімен ш байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе желісінен шықп жүйелі құрасты көмегімен қажет жазу; 6.4.3.1 жазба мұғалімнің көме сөздерін қолдань
		Тілдік бағдар	6.5.1.3 реттік ж есімдерді ж жұмыстарда тір орынды қолдану
Қуат көзін үнемдей білеміз бе?	М. Жұмабаев "От" өлеңі (үзінді)	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түс көмегімен негізг ақпараттарды ани 6.1.5.1 тірек сұрақтар, мәтін

			мұғалімнің көмегімен анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бастау, жалғастыру; ұлттық сөз әдебиеті формаларын тіршілікке білу; 6.2.5.1 коммуникативтік бойынша диалог ретінде өзара түсінік көмегімен ойлау отыру
		Оқылым	6.3.2.1 ресми мәтіндердің стилін мұғалімнің көмегімен (түсініктеме); 6.3.6.1 тақырып бастау сөздерін қолдана отырып көтерілген мәселе көмегімен шешу байланыстыру
		Жазылым	6.4.4.1 мәлімет анықта отырып, мұғалім тақырып бойынша жасау; 6.4.1.1 мәтінді ерекшелігін сақтай отырып бойынша түсініктеме
		Тілдік бағдар	6.5.1.4 өздік, белгісіздік, жалпы тірек кесте арқылы жұмыстарда орындау
3-тоқсан			
Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада		Тыңдалым	6.1.1.1 тірек бастапқы бөлігін мұғалімнің көмегімен және көтерілетін 6.1.5.1 тірек сұрақтар, мәтін талдау мұғалімнің көмегімен анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бастау, жалғастыру; ұлттық сөз әдебиеті формаларын тіршілікке білу; 6.2.4.1 шағын және жеке эпизодтарды мұғалімнің көмегімен ерекшелігіне салыстыру

		Оқылым	6.3.1.1 мәтінде жанама ақпарат мұғалімнің көмегімен кейбір байланыстыру; 6.3.3.1 орта көлемді түсіну, мұғалімнің тақырыбы мен анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтер отырып, мұғалімнің тақырып бойынша кестелер жасау; 6.4.5.1 жазба жұмыс қосымша жалғау ескеріп, мұғалімнің орфографиялық қателерін жазу; сөйлем соңындағы белгілерді
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндер, дерексіз зат, көптеп ажырата білу көмегімен жаңа жұмыстарда қолдану; 6.5.2.1 жазба жұмыс бұйрықты сөйлем жолдарын білу көмегімен құрастыру
Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Ә. Ысқақ "Күн ұлымын"	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыста тақырыптарға байланысты сөздер мен мағынасын мұғалімнің түсіну; 6.1.6.1 материалдарының негізінде мұғалімнің шынайы өмірмен жауап беру
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сюжетті сурет бойынша мұғалімнің әңгіме құрастыру; 6.2.3.1 мұғалімнің ауызша мәтінде сөйлемдердің ерекшелігін ескеру
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді түсіну, мұғалімнің тақырыбы мен анықтау;

			6.3.2.1 ресми стилі, стильдік ерекшеліктерімен (көмегімен анықталады, түйіндеме)
		Жазылым	6.4.1.1 мәтіндік ерекшелігін сақтау бойынша өмірбаян; 6.4.5.1 жазба сөйлем соңында белгілерді мұғалім орынды қолдану
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің (осы шақ) қызметімен көмегімен ауызша жұмыстарда қолдану; 6.5.1.6 болым етістіктерді мұғалім ауызша және жазба орынды қолдану
Қазақстан қорықтары	Ө.Тұрманжанов "Қарлығаш, дәуіт, жылан"	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек бастапқы бөлігін мұғалімнің көмегімен және көтерілетін; 6.1.4.1 әңгіме, хикая шағын поэзиялы мазмұнын таңдау мұғалімнің кейіпкерлерге сипаттау
		Айтылым	6.2.4.1 шағын пьеса жеке эпизодтарды мұғалімнің көмегімен ерекшелігіне салыстыру; 6.2.1.1 тура мағынадағы сөз мұғалімнің көмегімен мазмұнды жеткізуге
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі жанама ақпарат мұғалімнің көмегімен кейбір байланыстыру; 6.3.4.1 мәтіндер мазмұндық құрылым отырып, мұғалім түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе желісінен шықпай жүйелі құрастыру көмегімен қажетті жазу;

Болашақ мамандықтары	А.Машанов "Жер астына саяхат"		6.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегімен сөздерін қолданы
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістікті (ауыспалы осы п мұғалімнің көмегі жазба жұмыстард
		Тыңдалым	6.1.4.1 әңгіме, х шағын поэзиялы мазмұнын та мұғалімнің кейіпкерлерге си 6.1.6.1 материалдарыны негізінде мұғал шынайы өмірме жауап беру
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бастау, жалғас ұлттық сөз әдебі формаларын тір білу; 6.2.6.1 тірек сюжетті суре бойынша мұғал әңгіме құрастыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтінде жанама ақпар мұғалімнің көм кейбір байланыстыру; 6.3.5.1 қосы көздерінен тақыр мәліметтерді ма салыстыру, мұға қарама-қайшы анықтау
		Жазылым	6.4.1.1 мәтінд ерекшелігін сақ бойынша мінезд 6.4.5.1 жазба жұ қосымша жалғау ескеріп, мұғал орфографиялық жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістікті (жедел өткен ша мұғалімнің көмегі жазба жұмыстард
4-тоқсан			

Қазақстан және Ұлы Жібек жолы	Д. Досжан "Жібек жолы" романы (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек бастапқы бөлігінің мұғалімнің көмегімен және көтерілетін 6.1.5.1 тірек сұрақтар, мәтін т мұғалімнің көмегімен анықтау
		Айтылым	6.2.5.1 коммуни бойынша диало өзара түсініс көмегімен ойла отыру; 6.2.3.1 мұғалі ауызша мәтіндер сөйлемдердің ерекшелігін ескер
		Оқылым	6.3.2.1 ресми сти стильдік ерекше көмегімен анықт 6.3.3.1 орта көлем түсіну, мұғалі тақырыбы мен анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәлімет отырып, тақырып сызба-кестелер ж 6.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегімен сөздерін қолданы
Жер байлығына аяулы көзқарас	Ш. Айтматов "Ана - Жер Ана"	Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістікт (ауыспалы келе білу, мұғалімнің және жазба жұмы
		Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түс көмегімен негізін ақпараттарды ани 6.1.3.1 тұрм тақырыптарға б сөздер мен мағынасын мұға түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 тура мағынадағы се мұғалімнің көмегімен мазмұнды жеткіз 6.2.4.1 шағын п жеке эпизодтард

			мұғалімнің көп ерекшелігіне сал
		Оқылым	6.3.4.1 мәтіндер мазмұндық құрылымын отырып, мұғалім түрлерін салыстыра 6.3.6.1 тақырып бойынша сөздерін қолдана көтерілген мәселені көмегімен шығарманы байланыстыру
		Жазылым	6.4.5.1 жазба жұмыс қосымша жалғау ескеріп, мұғалім орфографиялық қателерді жазу; 6.4.1.1 мәтіндер ерекшелігін сақтай отырып бойынша күнделікті
		Тілдік бағдар	6.5.1.7 сын-қимастық мөлшер үстеулерді көмегімен ауызша жұмыстарда орындау

3) 7-сынып:

3-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Олимпиада жеңімпаздары Қазақстан мақтанышы	М.Әлімбаев "Шынықсаң, шымыр боларсың" өлеңі, Ә. Дүйсенбиев "Күшті болсам мен егер"	Тыңдалым	7.1.3.1 тақырыптарға байланысты сөздер мен мағынасын мұғалім түсіну; 7.1.4.1 лирикалық шығармалардан мұғалімнің көмегімен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.5.1 диалогтік коммуникативтік талаптарына сәйкес тыңдаушы" мұғалімнің көмегімен ауыстыру; 7.2.3.1 мұғалім ауызша мәтінде түрлерін сөз және орынды қолданы
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық шығармалардағы әрекетін немесе

			кейіпкердің бейнесін көмегімен талдау 7.3.6.1 тақырып сөзін қолдана отырып көтерілген мәселені көмегімен өзіндік жеткізу
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, көтерілген мәселені келісу-келіспеушілік мұғалімнің көрсетіп жазу; 7.4.5.1 жазба жұмысын сөздерге қойып, белгілерді мұғалім орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.6 талғау кезектестік мәні жалғаулықтардың ауызша және жазба мұғалімнің көмегімен қолдану.
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы Табиғат лирикасы, "Жазғытұры", "Жаз", "Күз", "Қыс" өлеңдері	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсініп, көмегімен ақпарат анықтау; 7.1.5.1 тірек сөздер дауыс ырғағы мен арқылы мұғалім негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, диаграмма белгілер, суреттер берілген ақпарат көмегімен сипаттау 7.2.1.1 мақал-мақсат қолдана отырып көмегімен мәтінді талдау
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық шығармалардағы әрекетін немесе кейіпкердің бейнесін көмегімен талдау 7.3.4.1 мәтінді мақсатты салыстырып, мұғалім талдау жасау
		Жазылым	7.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегімен метафораны қолдану

			7.4.1.1 мәтіндер, стильдік ерекшеліктері бойынша ресми мәтіндер
		Тілдік бағдар	7.5.1.6 себеп-салдар, білдіретін қызметін білу, ауызша жұмыстарда орындау
Қазақ ұлттық қолөнері	О. Бөкей "Апамның астауы" әңгімесінен (үзінді), Ф.Оңғарсынова "Оюлар" өлеңі (үзінді)	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үлгісі мұғалімнің көмегімен дамуын болжау; 7.1.3.1 ақпаратты тақырыптарға бөліп сөздер мен сөздердің мағынасын түсіндіру
		Айтылым	7.2.2.1 кеңес формалары мен жазбалық ұлттық сөз әдебиеті формаларын тіпті қолдана білу; 7.2.3.1 ауызша сөз екіпін түрлерін ішінде орынды қолдану
		Оқылым	7.3.4.1 мәтінді мақсатты салыстырып, мұнда талдау жасау; 7.3.6.1 тақырыпты қолдана отырып мәселеге өз көмегімен дәлелдеу
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, көтерілген келісу-келіспеу мұғалімнің көмегімен көрсетіп жазу; 7.4.3.1 жазба жұмыс метафораны қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба сөйлемдегі сөздерді сақтай отырып көмегімен жай сөйлем
2-тоқсан (40 сағат)			
Өлкені сипаттау өнері		Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үлгісі мұғалімнің көмегімен дамуын болжау; 7.1.5.1 тірек сөздер дауыс ырғағы мен арқылы мұғалім негізгі ойды анықтау

			Айтылым	7.2.5.1 диалогтік коммуникативтік талаптарына "Сөз тыңдаушы" мұғалімнің көмегімен ауыстыру; 7.2.6.1 кесте, диаграммалар, белгілер, суреттерді берілген ақпараттың көмегімен сипаттау;
			Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграммалар, шартты белгілерді ақпаратты түсіндіруде көмегімен қолдану; 7.3.4.1 мәтінді мақсатты салыстырып, мұқият талдау жасау;
			Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, көтерілген мәселені келісу-келіспеу мәселесін мұғалімнің көмегімен көрсетіп жазу; 7.4.3.1 жазба құрылымын мұғалімнің көмегімен метафораны қолдану;
			Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтінді есімдерді ажырату, ауызша жұмыста қолдану; 7.5.2.1 жазба құрылымын сөйлемдегі сөздерді сақтай отырып, мұқият көмегімен жай сөйлемдерді құрау;
Саяхат және туризм	Шоқан Уалиханов "Жоңғария очерктері" (үзінді)		Тыңдалым	7.1.4.1 лирикалық шығармалардан мұғалімнің көмегімен идеясын талдау; 7.1.6.1 материалдарының негізінде өз пікірімен салыстырып, мұғалімнің көмегімен талдау;
			Айтылым	7.2.4.1 шығарманың автор берген міндетін құралдарын мұқият талдау; 7.2.1.1 мақал-мақаланы қолдана отырып, мұқият көмегімен мәтінді талдау;

		Оқылым	7.3.1.1 кесте, д шартты белгілер ақпаратты түс көмегімен қолдан 7.3.2.1 ресми-іск салаға қатысты ерекшелігін үлгі талдау жасау;
		Жазылым	7.4.4.1 тақыр мәліметтерді жи көмегімен көр ұсыну; 7.4.1.1 мәтіндерд стильдік ерекше бойынша ресм жазу; 7.4.5.1 тақыр сөздердің манд дұрыс жазу (күрд
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба сөйлемдегі сөзде сақтай отыры көмегімен жай сө
Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі - қазақ тілін оқып- үйренеміз. Үш тілді білу – үлкен өнер	М.Жұмабаев "Қазақ тілі" өлеңі	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түс көмегімен ақпар анықтау; 7.1.5.1 тірек сөз дауыс ырғағы м арқылы мұғалі негізгі ойды аны
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мә қолдана отыр көмегімен мәтін 7.2.3.1 мұғалі ауызша мәтінде түрлерін сөз жә орынды қолданы
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, д шартты белгілер ақпаратты түс көмегімен қолдан 7.3.6.1 тақырып қолдана отыр көмегімен мәт мәселеге өз ойын
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құры сақтап, көтерілге келісу-келіспеу

			мұғалімнің көмегімен көрсетіп жазу; 7.4.4.1 тақырып мәліметтерді жинақтау көмегімен презентация ұсыну;
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндік есімдерді ажырату көмегімен жаңа жұмыстарда қолдану
3-тоқсан			
Уақыт – ұлы күш	Абай Құнанбаев"Сағаттың шықылдағы емес ермек"	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үлгісін мұғалімнің көмегімен дамуын болжау; 7.1.4.1 лирикалық шығармалардан мұғалімнің көмегімен мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 кеңес формалары мен эпитеттер ұлттық сөз әдебі формаларын тір қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке коммуникативтік талаптарына тыңдаушы" мұғалімнің көмегімен ауыстыру
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іск салаға қатысты ерекшелігін анықтау көмегімен талдау 7.3.6.1 тақырып қолдана отырып көтерілген мәс мұғалімнің көмегімен жеткізу
		Жазылым	7.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегімен метафораны қолдану 7.4.4.1 тақырып мәліметтерді жинақтау көмегімен көрсетіп ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.2 салыстыр асырмалы шырақ білу, мұғалімнің ауызша жұмыста

Жердегі климаттық өзгерістер	Д. Дефо "Робинзон Крузо" романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түсіндіру; 7.1.6.1 материалдарының негізінде мұғалімнің пікірін өзгелестіріп салыстыра отырып
		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс формалары мен жазу формаларын тіпті қолдана білу; 7.2.5.1 диалогқа коммуникативтік талаптарына "сөйлеуші→тыңдаушы" позицияларын көмегімен еркін анықтау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскәрілік салаға қатысты мәтін ерекшелігін анықтау; 7.3.3.1 прозалық шығармалардағы кейіпкердің әрекетін немесе кейіпкердің образын көмегімен талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, көтерілген мәселені келісу-келіспеу мұғалімнің көмегімен көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып сөздердің маңызын дұрыс жазу (күрделі)
Қазақстанның ежелгі қалалары және Ұлы Жібек жолы	Б. Ұзақов "Жантаза"	Тілдік бағдар	7.5.1.3 топтау, есімдерін жазу жұмыстарда мұғалімнің орынды қолдану
		Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзіндісін мұғалімнің көмегімен дамуын болжау; 7.1.6.1 материалдарының негізінде мұғалімнің пікірін өзгелестіріп салыстыра отырып

		Айтылым	7.2.2.1 талап формалары мен э ұлттық сөз әдеби формаларын тір қолдана білу; 7.2.4.1 шығармал автор берген мн құралдарын мұға талдау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми- құттық-таулар) мәтіндердің тіл анықтап, мұғал талдау жасау; 7.3.4.1 мәтінд мақсатты салыстырып, мұғ талдау жасау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндерд стильдік ерекше бойынша өтініш 7.4.5.1 тақырып сөздерге қойы белгілерді орынд
		Тілдік бағдар	7.5.1.4 одағай т ажырата алу, мұғ ауызша жұмы қолдану
Туған өлке публицистика беттерінде		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түс көмегімен ақпар анықтау; 7.1.5.1 тірек сөз дауыс ырғағы м арқылы мұғал негізгі ойды аны
		Айтылым	7.2.3.1 ауызша екпін түрлерін ішінде орынды қ 7.2.4.1 шығармал автор берген мн құралдарын мұға талдау
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, д шартты белгілер ақпаратты түс көмегімен қолдан 7.3.3.1 прозалык шығармалардағы әрекетін нем

			кейіпкердің обр көмегімен талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құры сақтап, көтерілге келісу-келіспеу мұғалімнің ке көрсетіп жазу 7.4.5.1 тақы сөздердің манд дұрыс жазу (күрд сөздерге қой белгілерді мұға орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтінд есімдерді ажырат көмегімен жа жұмыстарда қолд 7.5.2.1 жазба сөйлемдегі сөзде сақтай отыры көмегімен жа құрастыру
4-тоқсан			
Спорт және денсаулық күтімі	Т.Нұрмағанбетов "Он төрт жасар жігіт"	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін ү мұғалімнің көм дамуын болжау; 7.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түс көмегімен ақпар анықтау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, ди белгілер, суретте берілген ақпар көмегімен сипатт 7.2.3.1 ауызша екпін түрлерін ішінде мұғалі орынды қолданы 7.2.2.1 өтініш формалары мен ұлттық сөз әдебі формаларын тір қолдана білу
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, д шартты белгілер ақпаратты түсіну 7.3.2.1 ресми-і салаға қатысты ерекшелігін аны көмегімен талдау

Ұқсатым. Сән. Талғам	Ақан сері "Жігіт сипаты", "Қыз сипаты"	Жазылым	7.4.1.1 мәтіндерді стильдік ерекше бойынша өтініш 7.4.4.1 тақыр мәліметтерді жиі көмегімен през ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіп (бұрынғы және шак) қызметін көмегімен ауыз жұмыстарда қолд
		Тыңдалым	7.1.5.1 тірек сөз дауыс ырғағы м арқылы мұғал негізгі ойды анып 7.1.3.1 а тақырыптарға ба сөздер мен с мағынасын мұға түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 неологизмдерді отырып, мұғал мәтін мазмұнын 7.2.2.1 бұйрық формалары мен х ұлттық сөз әдебі формаларын тір қолдана білу
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іск ұсыныстар) с мәтіндердің тіл анықтап, мұғал талдау жасау; 7.3.3.1 прозалык шығармалардағы әрекетін нем кейіпкердің обр көмегімен талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құры сақтап, көтерілге келісу-келіспеу мұғалімнің ке көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақыр сөздердің маңд дұрыс жазу (күрд
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіп (мақсатты және

			шақ) қызметін көмегімен ауыз жұмыстарда қолд

3) 8-сынып:

4-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттар
1-тоқсан			
Ғаламтормен дұрыс жұмыс жасау мәдениеті	Жюль Верн "Әлемді сексен күн ішінде шарлау" романы (үзінді)	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек байланысты күн тұрақты тіркесті мұғалімнің көмегімен 8.1.4.1 орта көркем драмалық жазу шығармалардан мұғалімнің көмегімен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.6.1 кесте нұсқаулық шарты сызбаларда берілген талдау, мұғалімнің көмегімен беру; 8.2.1.1 тұрақты көркемдегіш қолданып, мұғалім ауызша мәтіндер
		Оқылым	8.3.4.1 мәтінді салыстырып, мұғалім талдау жасау; 8.3.1.1 берілген мұғалімнің көмегімен ақпаратты анықтау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндерді стильдік ерекше бойынша шағын 8.4.4.1 тақырып мәліметтерді жинау көмегімен эссе жазу қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістікті қызметін білдіру көмегімен ауыз жұмыстарда қолдану 8.5.1.5 септеулі қызметін білдіру көмегімен ауыз жұмыстарда қолдану
	I. Жансүгі	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсіндіру

Музыка. Қазақтың киелі домбырасы	ров "Күйші" поэмасы (үзінді)		көмегімен детал анықтау; 8.1.4.1 орта кө драмалық жа шығармалардан мұғалімнің көм мен идеясын талд
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі ж мәтіндерге сүйе күйді білдіруде формаларын мұғ қолдана білу; 8.2.5.1 пікіртал ретінде берілген мұғалімнің көм сұрақтарға еркін
		Оқылым	8.3.4.1 мәтінд салыстырып, мұғ талдау жасау; 8.3.5.1 қосы көздерінен алын қолдана отыр көмегімен мәтін
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құры сақтап, мұғалі тақырыпқа байл мәселенің оң жолдарын ұсыну 8.4.3.1 жазба мұғалімнің көм қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 септеул қызметін біл көмегімен ауыз жұмыстарда оры
Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі	Ғ.Мұстафин "Шығанақ" романы (үзінді)	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түс көмегімен детал анықтау; 8.1.4.1 орта кө драмалық жа шығармалардан мұғалімнің көм мен идеясын талд
		Айтылым	8.2.5.1 пікіртал ретінде берілген мұғалімнің көм сұрақтарға еркін 8.2.3.1 мұғалі ауызша мәтінд

			ішіндегі және с ілгерінді, кейінд ықпал заңдылық
		Оқылым	8.3.4.1 мәтінд салыстырып, мұғ талдау жасау; 8.3.5.1 қосы көздерінен алын қолдана отыр көмегімен мәтінг
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құры сақтап, мұғалі тақырыпқа байл мәселенің оң жолдарын ұсыну 8.4.4.1 тақыр мәліметтерді жи көмегімен эссе қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 септеул қызметін біл көмегімен ауыз жұмыстарда оры
2-тоқсан			
Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын!	М.Мақатев "Наурыз"	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түс көмегімен детал анықтау; 8.1.4.1 орта кө драмалық жа шығармалардан мұғалімнің көм мен идеясын талд
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі ж мәтіндерге сүйе күйді білдіруде формаларын тір қолдана білу; 8.2.6.1 кест нұсқаулық шарт сызбаларда бер мұғалімнің көме
		Оқылым	8.3.2.1 публицис (пікір) тілдік ере мұғалімнің көме жанрын анықтау; 8.3.6.1 тақырып мәтінде көтеріл мұғалімнің көме

		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндер, стильдік ерекшеліктер; мұғалімнің көмегімен 8.4.5.1 тақырып сөздердің маңызын дұрыс жазу (және бөлек және жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба мұғалімнің көмегімен салалас құрманы құрастыру
Жастықтың оты қайдасың?	М.Жұмабаев "Мен жастарға сенемін" өлеңі	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін сөздер, иллюстрация; мұғалімнің көмегімен мәселені болжау; 8.1.5.1 тірек көзқарасы мен көзқарас; мұғалімнің көмегімен анықтау
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жазба мәтіндерге сүйеніп күйді білдіруде формаларын тіпсіз қолдана білу; 8.2.5.1 пікірталас ретінде берілген мәтін мұғалімнің көмегімен сұрақтарға еркін
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық шығармалардың құрылымын мұғалімнің көмегімен анықтау; 8.3.5.1 қосымша көздерінен алынған қолдана отырып көмегімен мәтін
		Жазылым	8.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегімен қолданып жазу; 8.4.5.1 тақырып сөздердің маңызын дұрыс жазу (және бөлек және жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба мұғалімнің көмегімен салалас құрманы құрастыру

"Менің туған өлкем" электрондық энциклопедиясы		Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түсіндіру көмегімен деталды анықтау; 8.1.6.1 материалдарының негізінде деректер отырып, мұғалім дәлелді жауап бер
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты көркемдегіш қолданып, мұғалім ауызша мәтіндер 8.2.3.1 ауызша сөз ішіндегі аралығындағы және тоғыс заңдылықтарын көмегімен ескері
		Оқылым	8.3.4.1 мәтінді салыстырып, мұғалім талдау жасау; 8.3.6.1 тақырып мәтінде көтеріл мұғалімнің көме
		Жазылым	8.4.4.1 тақырып мәліметтерді жинау көмегімен эссе жазу қолдану; 8.4.5.1 тақырып сөздердің маңызы мұғалімнің көме (жеке сөздер, б дефис арқылы жа
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 септеулік қызметін білу көмегімен ауыз жұмыстарда қолд 8.5.2.1 жазба мұғалімнің көм қарсылықты, түс құрмалас сөйлем
3-тоқсан			
Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары	Майкл Х.Харт "100 ұлы адам" атты кітабынан -"Альберт Эйнштейн"	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түсіндіру көмегімен ақпарат анықтау; 8.1.3.1 оқу-еңбек байланысты күр

			тұрақты тіркесті мұғалімнің көмегімен
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты көркемдегіш қолданып, мұға ауызша мәтіндер 8.2.5.1 пікірталас берілген тақы қойылған сұрақ көмегімен еркін
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық шығармалардың құрылымын мұға анықтау; 8.3.4.1 мәтін салыстырып, мұға талдау жасау
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрып сақтап, мұғалі тақырыпқа байл мәселенің оң жолдарын ұсыну 8.4.5.1 тақырып ішінде қойы белгілерді мұға орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба түсіндірмелі сөйлемдерді құра
Батыр туса – ел ырысы	А.Нұршайықов "Аңыз бен ақиқат" (үзінді)	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түс көмегімен детал анықтау; 8.1.4.1 орта кө драмалық жа шығармалардан мұғалімнің көме мен идеясын талд
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты көркемдегіш қолданып, мұға ауызша мәтіндер 8.2.4.1 мәтінді желісіне бақыла мұғалімнің көме дамуын салыстыр
		Оқылым	8.3.2.1 публицис (шағын ма ерекшеліктері ар

			бойынша мәтін анықтау; 8.3.6.1 тақырып мәтінде көтеріл мұғалімнің көмегі
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндер, стильдік ерек мұғалімнің көмегі мақала жазу; 8.4.3.1 мұғалімнің жұмыстарында қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба мұғалімнің көмегі қарсылықты, түсі құрмалас сөйлем
Білім. Ғылым. Инновация	Т. Сұлтанбеков "Ғажайып планета" әңгімесі (үзінді)	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін сөздер, иллюстрация мұғалімнің көмегі мәселені болжау; 8.1.5.1 тірек көзқарасы мен көз мұғалімнің көмегі анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты көркемдегіш қолданып, мұғалім ауызша мәтіндер; 8.2.4.1 мәтіндік желісіне бақылау мұғалімнің көмегі дамуын салыстыру
		Оқылым	8.3.2.1 публицистика (қысқа очерк) тіл арқылы тірек мәтіндердің жанр; 8.3.4.1 мәтіндік салыстырып, мұғалім талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндерді стильдік ерек мұғалімнің көмегі жазу; 8.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегі түрлерін қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 болжамды жазба, ауызша мұғалімнің көмегі қолдану

Сауда жасай білесің бе?	Абай Құнанбаев "Базарға қарап тұрсам әркім барар"	Тыңдалым	8.1.4.1 орта көлемді драмалық жазба шығармалардан мұғалімнің көмегімен идеясын талдау; 8.1.6.1 материалдарының негізінде деректер отырып, мұғалім дәлелді жауап бер
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жазба мәтіндерге сүйеніп күйді білдіруде формаларын тіптен қолдана білу; 8.2.6.1 кесті нұсқаулық шартты сызбаларда берілген мұғалімнің көмегімен
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық шығармалардың құрылымын мұғалім анықтау; 8.3.6.1 тақырып мәтінде көтеріліс мұғалімнің көмегімен
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, тақырып берілген мәселе шешілу жолдарының көмегімен ұсыну; 8.4.4.1 тақырып мәліметтерді жинау көмегімен эссе құрылым қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 бөлшектенген жазба, ауызша мұғалімнің көмегімен қолдану
4-тоқсан (35 сағат)			
Жаһандық энергетикалық дағдарыс	Ш.Айтматов "Кассандра таңбасы"	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсініп көмегімен деталды анықтау; 8.1.3.1 оқу-еңбек байланысты құрылымын мағынасын мұғалім түсіну
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталас ретінде берілген

			мұғалімнің көм сұрақтарға еркін 8.2.6.1 кесте нұсқаулық шарт сызбаларда бер мұғалімнің көме
		Оқылым	8.3.2.1 публицис (мақала) тілдің арқылы мұғал мәтіндердің жанр 8.3.5.1 қосы көздерінен алын қолдана отыр көмегімен мәтін
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндерд стильдік ерек мұғалімнің кө мақала жазу; 8.4.5.1 тақыр сөздердің манд мұғалімнің көме (жеке сөздер, б дефис арқылы жа
		Тілдік бағдар	8.5.1.2 еліктеу се көмегімен ауыз жұмыстарда оры
Достық пен татулық - таптырмас бақыт	Т. Айбергенов "Бір тойым бар"	Тыңдалым	8.1.5.1 тірек көзқарасы мен к мұғалімнің көме анықтау; 8.1.6.1 материалдарыны негізінде дер отырып, мұғал дәлелді жауап бе
		Айтылым	8.2.5.1 пікіртал ретінде берілген мұғалімнің көм сұрақтарға еркін 8.2.3.1 ауызша сөз ішіндегі аралығындағы және тоғыс зандылықтарын көмегімен ескері
		Оқылым	8.3.2.1 публицис (жолдаулар) тіл арқылы мұғал мәтіндердің жанр

			8.3.4.1 мәтінді салыстырып, мұғалім талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелік бойынша жолдау 8.4.5.1 тақырып ішінде қойылатын белгілерді мұғалім орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің қызметін білдіру көмегімен ауыз әдебиеті жұмыстарда орындау

5) 9-сынып:

5-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Кәсіп – бақыттың шырағы, Еңбек – ырыстың бұлағы	С. Мұқанов "Саятшы Ораз" әңгімесі	Тыңдалым	9.1.3.1 әлемдік тақырыптар аясында сөздер мен тілдік мағынасын мұғалім түсіну; 9.1.4.1 орта көлемді поэзиялық шығарманы тыңдау, мұғалім көтерілген мәселені
		Айтылым	9.2.1.1 берілген сөздерді орынды мұғалімнің көмегімен мәтіндер құрау; 9.2.4.1 идеялық мәтіндердегі оқиғаны бақылау жасай отырып көмегімен мазмұнды талдау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми жазылған еңбекті жанрлық ерекшелік мұғалімнің көмегімен жасау; 9.3.3.1 прозалық шығармалардың құрылымын анықтау іс-әрекетіне негіздейтін кейіпкердің бейнесін көмегімен баға беру
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, мәселені

			ұсынылған артықшылығы тұстарын мұғал салыстыру; 9.4.3.1 жазба мұғалімнің көм түрлерін қолдан
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 етістікт қызметін біл көмегімен ауыз жұмыстарда оры
Қазақстанның су ресурстары	Ө. Нұрпейісов "Қан мен тер"	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдал фразаларды та мұғалімнің көме көтерілетін мәсөл 9.1.2.1 тыңдалға мазмұнын түс көмегімен шынайылығын а
		Айтылым	9.2.3.1 коммуник сай сөйлеу тілі кідіріс, логикаль мұғалімнің көме 9.2.6.1 кесте, ди белгілер мен сы ақпараттарды көмегімен салыс
		Оқылым	9.3.1.1 мәтіндік өзектілігін мұға анықтау; 9.3.5.1 қосы көздерінен алын қолдана отыр көмегімен мәт енгізу, ерекшелік
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндерд стильдік ерек мұғалімнің көм жазу; 9.4.5.1 тақырып әріппен жазылат атауларды тірес дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.3 күшейт мұғалімнің көме жазба жұмыс қолдану
Тарихи тұлғалар тағылымы	Т.Әлімқұлов "Қараой" әңгіме	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдал фразаларды та

			мұғалімнің көмегімен мәселені көтерілетін мәселе; 9.1.3.1 әлемдік тақырыптар аяқталған сөздердің мағынасын көмегімен түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 берілген сөздерді орынды мұғалімнің көмегімен мәтіндер құрау; 9.2.4.1 идеялық мәтіндердегі оқиғаны бақылау жасай отырып көмегімен мазмұнды талдау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми жазылған еңбекті жанрлық ерекшеліктері мұғалімнің көмегімен жасау; 9.3.4.1 мәтіндердегі ерекшеліктерін мұғалімнің көмегімен
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, мәселені ұсынылған артықшылығы тұстарын мұғаліммен салыстырып жазу; 9.4.3.1 жазба жасау кейіптеу түрлерін
		Тілдік бағдар	9.5.1.4 демеулік (сұраулық, күшейте білу, мұғалімнің көмегімен және жазба жұмыс қолдану
2-тоқсан			
Қызым – жағадағы құндызым, Ұлым – аспандағы жұлдызым	"Қозы Көрпеш – Баян сұлу" жыры (үзінді)	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсіну көмегімен шынайылығын анықтау; 9.1.4.1 орта көлемді поэзиялық шығарманы тыңдау, көтермелік мұғалімнің көмегімен
		Айтылым	9.2.5.1 пікірталас берілген тақырыпты пікірлерін мұғаліммен сенімді дәлелдеу

			9.2.6.1 кесте, ди белгілер мен сы ақпараттарды та көмегімен баға б
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық шығармалардың құрылымын аны іс-әрекетіне не кейіпкердің бей көмегімен баға б 9.3.5.1 қосы көздерінен алын қолдана отыр көмегімен мәт енгізу, ерекшелік
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндерд стильдік ерек мұғалімнің көме жазу; 9.4.3.1 жазба кейіптеу түрлерін
		Тілдік бағдар	9.5.1.4 демеулі (болжалдық, шек мұғалімнің көме жазба жұмыс қолдану
Биоалуан түрлілік. Жойылып бара жатқан жануарлар мен өсімдіктер	М.Әуезов "Көксерек"	Тыңдалым	9.1.3.1 әле тақырыптар ая сөздердің мағын көмегімен түсіну 9.1.6.1 материалдарыны негізінде көте мұғалімнің көзқарасын білді
		Айтылым	9.2.4.1 идеялық мәтіндердегі о бақылау жасай от көмегімен мазм талдау; 9.2.5.1 пікірталас берілген тақыры пікірлерін мұға сенімді дәлелдеу
		Оқылым	9.3.1.1 мәтінд өзектілігін мұға анықтау; 9.3.6.1 мәтінде кө мұғалімнің көме

		Жазылым	9.4.4.1 тақырып стильдегі мәтін мәліметтерді мұғалім жинақтап, жазу; 9.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, мәтін ұсынылған артықшылығы тұстарын мұғалім салыстырып, жазу; 9.4.5.1 тақырып әріппен жазылатын атауларды мұғалім дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.4 демеулі (болымсыздық не нақтылау) к мұғалімнің көмегімен жазба жұмысын қолдану
Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшеліктері	Б.Ж.Бопай ұлы "Қазақы наурызнама" (үзінді).	Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді поэзиялық шығарманы тыңдау, көтер мұғалімнің көмегімен 9.1.5.1 мұғалімнің мәтіннің мақсатын анықтау
		Айтылым	9.2.2.1 түрлі жазу мәтіндерге сүйеніп күйді білдіруде мен сөйлеу этикетін тірек кесте арқылы 9.2.1.1 берілген сөздерді орынды мұғалімнің көмегімен мәтіндер құрау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық шығармалардың құрылымын анықтау іс-әрекетіне негіз кейіпкердің бейнесін көмегімен баға беру 9.3.6.1 мәтінде көрсетілген мұғалімнің көмегімен
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, мәтін ұсынылған артықшылығы тұстарын мұғалім салыстыра отырып

			9.4.4.1 тақырып стильдегі мәтін мәліметтерді мұқият жинақтап, жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба мұғалімнің көмегімен салалас құрма құрастыру
3-тоқсан			
"Мәңгілік елдің нұрлы жолы!"	Н.Ә.Назарбаев "Қазақстан жолы" (үзінді)	Тыңдалым	9.1.3.1 әлемдік тақырыптар аяқталған сөздердің мағынасына көмегімен түсіну 9.1.4.1 орта көлемді поэзиялық шығарманы тыңдау, көтермелік мұғалімнің көмегімен
		Айтылым	9.2.2.1 түрлі жазба мәтіндерге сүйенген күйді білдіруде мен сөйлеу этикеті тірек кесте арқылы 9.2.3.1 коммуникативтік сай сөйлеу тілі кідіріс, логикалық мұғалімнің көмегімен
		Оқылым	9.3.2.1 ғылым (көрсетілім) жазба тілдік және жанр анықтап, мұғалім талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің ерекшеліктерін мұғалімнің көмегімен
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігі мұғалімнің көмегімен мақала жазу; 9.4.5.1 тақырып әріппен жазылатын атауларды мұғалім дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба мұғалімнің көмегімен салалас құрма құрастыру
Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті	Ринат Заитов пен Аманғазы Кәріпжанов айтысы	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсіну көмегімен шынайылығын анықтау

			9.1.5.1 мұғалім мәтіннің мақсатын анықтау
		Айтылым	9.2.1.1 берілген сөздерді орындау; мұғалімнің көмегімен мәтіндер құрау; 9.2.6.1 кесте, диаграмма, белгілер мен сызбаларды ақпараттарды мұғалімнің көмегімен
		Оқылым	9.3.1.1 мұғалім мәтіндегі ақпаратты анықтау; 9.3.2.1 ғылыми жазылған еңбекті жанрлық ерекшеліктері мұғалімнің көмегімен
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндерді стильдік ерекшеліктері бойынша нұсқау; 9.4.4.1 тақырыпты стильдегі мәтіндерді мәліметтерді мұғалім жинақтап, жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба мұғалімнің көмегімен салалас құрманы құрастыру
Қазақстан - Байқоңыр-Ғарыш	Нұртөре Жүсіп "Қыран қазақ" (деректі әңгіме)	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалым фразаларды таңдау; мұғалімнің көмегімен көтерілетін мәселені анықтау; 9.1.6.1 материалдарының негізінде көтерілетін мәселені мұғалімнің көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.4.1 идеялық мәтіндердегі оқиғаны бақылау жасай отырып көмегімен мазмұнын талдау; 9.2.5.1 пікірталас берілген тақырыпты пікірлерін мұғалім сенімді дәлелдеу
		Оқылым	9.3.5.1 қосымша көздерінен алынған қолдана отырып

			көмегімен мәтін енгізу, ерекшелік
		Жазылым	9.3.6.1 мәтін мәселеге, мұғалім баға беру
		Тілдік бағдар	9.4.1.1 мәтіндерді стильдік ерекшелік бойынша интервю; 9.4.5.1 тақырыпты әріппен жазылатын атауларды мұғалім дұрыс жазу
Қазақ жазуының даму жолы	"Күлтегін" жыры	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалым фразаларды таңдау; мұғалімнің көмегімен көтерілетін мәселелер; 9.1.4.1 орта көлемді поэзиялық шығарманы тыңдау, көтерілетін мәселелер; мұғалімнің көмегімен
		Айтылым	9.2.1.1 берілген сөздерді орынды таңдау; мұғалімнің көмегімен мәтіндер құрау; 9.2.3.1 коммуникативтік сай сөйлеу тілі; кідіріс, логикалық мұғалімнің көмегімен
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми жазылған еңбекті жанрлық ерекшелік; мұғалімнің көмегімен жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілетін мәселелер; мұғалімнің көмегімен
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, мәселелерді ұсынылған артықшылығы тұстарын мұғалім салыстырып жазу; 9.4.4.1 тақырыпты стильдегі мәтін мәліметтерді мұғалім жинақтап, жазу

		Тілдік бағдар	9.5.1.1 өздік етіс мұғалімнің көмегімен жазба жұмыс қолдану
4-тоқсан			
Жолың болсын, жолаушы	М. Мақатаев "Ертең біз жол жүреміз"	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсініп, көмегімен шынайылығын анықтау; 9.1.6.1 материалдарының негізінде көтеріңкі мұғалімнің көзқарасын білді
		Айтылым	9.2.4.1 идеялық мазмұнын мәтіндердегі оқиғаны бақылау жасай отырып, көмегімен мазмұнын талдау; 9.2.2.1 түрлі жазба мәтіндерге сүйеніп, күйді білдіруде мен сөйлеу этикасы тірек кесте арқылы
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми мақала) жазылған тілдік және жанр анықтап, мұғалім талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің ерекшеліктерін мұғалімнің көмегімен
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелік бойынша нұсқау; 9.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегімен тиімді қолданып
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 өзгелік білу, мұғалімнің және жазба жұмыс қолдану
Көшпенділер мәдениеті. Қазақтың халық күнтізбесі	І. Есенберлин "Көшпенділер" (үзінді)	Тыңдалым	9.1.3.1 әлемдік тақырыптар аясында сөздердің мағынасын көмегімен түсіну; 9.1.5.1 мұғалімнің мәтіннің мақсатын анықтау

		Айтылым	9.2.5.1 пікірталас берілген тақырыптың пікірлерін мұғалім сенімді дәлелдеу; 9.2.6.1 кесте берілген ақпарат мұғалімнің көмегімен
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық шығармалардың құрылымын анықтау, іс-әрекетіне негізіндейтін кейіпкердің бейнесін көмегімен баға беру; 9.3.2.1 ғылыми баяндама) жазып, тілдік және жанрлық анықтап, мұғалім талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшеліктерін мұғалімнің көмегімен мақала жазу; 9.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегімен тиімді қолданып
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 ортақ етістік мұғалімнің көмегімен жазба жұмыс қолдану

6) 10-сынып:

6-кесте

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Заң – қоғамның тірегі	Айбатыр Сейтақ "Азат елдің ар-намысы – Ата Заң"	Тыңдалым	10.1.4.1 орта поэзиялық шығарманы тыңдау, көтеріңкі әлеуметтік, қоғамдық мұғалімнің көмегімен пікірін білдіру; 10.1.6.1 материалдарының негізінде көтеріңкі мұғалімнің көмегімен көзқарасын білдіру
		Айтылым	10.2.3.1 коммуникативті сай сөйлеу тілін кідіріс, логикалық түсініп, мұғалім ойын жеткізу;

			10.2.2.1 жағдаяттарға баэтикеті формалкөмегімен дұрыс
		Оқылым	10.3.2.1 ғылыми тезис) жазылған және жанрлық ермұғалімнің көмегімен 10.3.4.1 мәтін жанрлық салыстырып, мұғалім талдау жасау
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндер стильдік ерекшелік мұғалімнің көмегімен жазу; 10.4.5.1 тақырып әріппен жазылатын атауларды мұғалім дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	10.5.1.1 ырықсыз білу, мұғалімнің және жазба жұмыс қолдану
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні – Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы.	Маралтай Ыбыраев "Елбасыма"	Тыңдалым	10.1.1.1 тыңдау фразалар мен талқылай отырып көмегімен тақырып мәселені болжау; 10.1.3.1 әлемдік тақырыптар сөздер мен сөздер мағынасын мұғалім түсіну
		Айтылым	10.2.1.1 берілген сөздерді орындау мұғалімнің көмегімен аудиторияға мәтіндер құрау; 10.2.4.1 шығармашылық мазмұнына байланысты ойын" мұғалімнің
		Оқылым	10.3.2.1 ғылыми мақала, презентация еңбектердің тілдік ерекшелігін анализді көмегімен талдау 10.3.5.1 қосымша алынған мәлімет

			жасау, мұғалім көзқарасын білді
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндер стильдік ережелер мұғалімнің көмегімен 10.4.5.1 тақырып ішінде қойылатын мұғалімнің көмегімен қолдану
		Тілдік бағдар	10.5.1.2 мезгіл мұғалімнің көмегімен жазба жұмыстарда
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	Қ.Аманжол "Жас дәурен"	Тыңдалым	10.1.2.1 тыңдалым мазмұнын түсіну көмегімен ақпаратпен нақтылығын 10.1.5.1 мұғалім мәтіннің мақсатын автордың негізгі көзқарасын анықтау
		Айтылым	10.2.2.1 жағдаяттарға бағалау этикеті формалары көмегімен дұрыс 10.2.5.1 сөйлеу стильде берілген қажетті аргумент қолдану, мұғалім диалогте, полилогта
		Оқылым	10.3.3.1 прозалық шығармалардағы көтерілген мәселелер мұғалімнің көмегімен әсерін бағалау; 10.3.4.1 мәтін жанрлық салыстырып, мұғалім талдау жасау
		Жазылым	10.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, мәселе бойынша шешімнің артық-кемшілік тұстарын отырып, мұғалім ойын дәлелдеп жазу 10.4.4.1 тақырып стильдегі мәліметтерді жиі көмегімен дерек көрсетіп жазу

		Тілдік бағдар	9.5.1.2 мекен үстіндегі көмегімен ауыл жұмыстарда орындау
2-тоқсан			
ЭКСПО-2017 – Қазақстан белесі	Н.Ә.Назарбаев "Тәуелсіздік толғауы"	Тыңдалым	10.1.1.1 тыңдау фразалар мен талқылай отырып көмегімен тақырып мәселені болжау; 10.1.3.1 әңгіме тақырыптар арасында сөздер мен сөздер мағынасын мұқият түсіну
		Айтылым	10.2.3.1 коммуникативтік сай сөйлеу тілін кідіріс, логикалық түсініп, мұғалімнің ойын жеткізу; 10.2.5.1 сөйлеу стильде берілген қажетті аргумент қолдану, мұғалім диалогте, полилогте
		Оқылым	10.3.1.1 мәтіннің өзектілігін анықтау көмегімен қорытынды; 10.3.6.1 мәтіндегі ғаламдық байланыстыра отырып көмегімен сыни талдау
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндер стильдік ерекшелік мұғалімнің көмегімен жазу; 10.4.4.1 тақырып стильдегі мәліметтерді жиі көмегімен дерек көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	10.5.1.3 ыңғайлы білдіретін жәді қатынасты жалғаулықтардың мұғалімнің көмегімен жазба жұмыстары
Биотехнология жаңалықтары	Сахиев Жүніс "Уақыт қайтарымы"	Тыңдалым	10.1.2.1 тыңдалым мазмұнын түсіну көмегімен ақпарат мен нақтылығын

			10.1.5.1 мұғалім мәтіннің мақсатын, автордың негізгі көзқарасын анықтау;
		Айтылым	10.2.3.1 коммуникативтік сай сөйлеу тілін келтіріс, логикалық түсініп, мұғалімнің ойын жеткізу; 10.2.4.1 мұғалім шығарманың идеясы байланысты "бағалау
		Оқылым	10.3.3.1 прозалық шығармалардағы көтерілген мәселе мұғалімнің көзқарасын әсерін бағалау; 10.3.4.1 мәтін жанрлық салыстырып, мұғалім талдау жасау
		Жазылым	10.4.2.1 эссе құрылымын сақтап, мәселе бойынша шешімнің артықшылықтарын кемшілік тұрғыдан отырып, мұғалімнің ойын дәлелдеп жазу; 10.4.5.1 тақырыпты әріппен жазылатын атауларды мұғалім дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	10.5.1.2 жазба мұғалімнің көзқарасы (бағыныңқы) сөйлемдерді құрау
3-тоқсан			
Болашақ энергия көздері.	Медеу Сәрсек "Жетінші толқын"	Тыңдалым	10.1.4.1 орта поэзиялық шығарманы тыңдау, көтерілген мәселе әлеуметтік, қоғамдық анықтап, мұғалімнің пікірін білдіру; 10.1.3.1 әлемдік тақырыптар арасындағы сөздер мен сөздер мағынасын мұғалім түсіну
		Айтылым	10.2.1.1 берілген сөздерді орындау

			мұғалімнің көмегімен аудиторияға ақпарат мәтіндер құру; 10.2.4.1 мұғалімнің шығарманың идеясымен байланысты бағалау
		Оқылым	10.3.2.1 ғылыми баяндама, презентация еңбектердің тілдік ерекшелігін анықтау көмегімен талдау; 10.3.6.1 мәтіндегі ғаламдық байланыстыра оқыту көмегімен сыни талдау
		Жазылым	10.4.2.1 эссе құру, сақтап, мәселе бойынша шешімнің артық-кемшілік тұстық отырып, мұғалімнің ойын дәлелдеп жазу; 10.4.3.1 жазба мұғалімнің көмегімен тиімді қолданып
		Тілдік бағдар	10.5.1.2 жазба мұғалімнің көмегімен бағыныңқы) сөйлемдерді құрау
Алаш идеясы мен қайраткерлері	Д.Әшімханов "Бес арыс" кітабынан үзінді	Тыңдалым	10.1.2.1 тыңдалған мазмұнын түсіну көмегімен ақпарат мен нақтылығын; 10.1.6.1 материалдарының негізінде көтерілген мұғалімнің көзқарасын білді
		Айтылым	10.2.2.1 жағдаяттарға бағып, этикеті формасын көмегімен дұрыс; 10.2.3.1 коммуникативті сай сөйлеу тілі кідіріс, логикалық түсініп, мұғалімнің ойын жеткізу
		Оқылым	10.3.3.1 прозалық шығармалардағы көтерілген мә

			мұғалімнің көмегімен әсерін бағалау; 10.3.5.1 қосымша алынған мәлімет жасау, мұғалімнің көзқарасын білді
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндер стильдік ережелерін мұғалімнің көмегімен 10.4.5.1 тақырып ішінде қойылатын мұғалімнің көзқарасын қолдану
		Тілдік бағдар	10.5.2.1 жазба мұғалімнің көмегімен (бағыныңқы) сөйлемдерді құра
Жаһандық мәселе: демография	Абай Құнанбайұлы "Адамның кейбір кездері"	Тыңдалым	10.1.3.1 әдебиет тақырыптар арасындағы сөздер мен тілдік мағынасын мұғалімнің түсіну; 10.1.4.1 орта мектеп поэзиялық шығармаларында, көтеріңкі әлеуметтік, қоғамдық анықтап, мұғалімнің пікірін білдіру
		Айтылым	10.2.5.1 сөйлеу стильде берілген мәлімет қажетті аргумент ретінде қолдану, мұғалімнің диалогте, полилогта 10.2.6.1 кесте, диаграмма, белгілер мен сызбалар ақпараттарды өңдеу мұғалімнің көмегімен
		Оқылым	10.3.3.1 прозалық шығармалардағы көтерілген мәселелер мұғалімнің көмегімен әсерін бағалау; 10.3.5.1 қосымша алынған мәлімет жасау, мұғалімнің көзқарасын білді
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндер стильдік ережелерін мұғалімнің көмегімен жазу;

			10.4.4.1 тақырып стильдегі мә мәліметтерді жи көмегімен дере көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	10.5.2.1 жазба мұғалімнің кө сабақтас құрм құрастыру
4-тоқсан			
Роботтар мен киборгтар әлемі	Айзек Азимов "Мен -роботпын" жинағынан үзінді	Тыңдалым	10.1.2.1 тыңдалғ мазмұнын тү көмегімен ақпара мен нақтылығын 10.1.5.1 мұғал мәтіннің мақсат автордың нег көзқарасын анык
		Айтылым	10.2.1.1 берілге сөздерді орынды мұғалімнің көм аудиторияға а мәтіндер құрау; 10.2.4.1 мұғал шығарманың иде байланысты " бағалау
		Оқылым	10.3.1.1 мәтін өзектілігін аны көмегімен қорыт 10.3.4.1 мәті жанрлық салыстырып, мұ талдау жасау
		Жазылым	10.4.2.1 эссе құр сақтап, мәселе б шешімнің арт кемшілік түст отырып, мұғалім ойын дәлелдеп ж 10.4.3.1 жазба мұғалімнің көме тиімді қолданып
		Тілдік бағдар	10.5.2.1 жазба мұғалімнің көм бағыныңқы) са сөйлемдерді құра
Қазақстандағы туризм және экотуризм	I.Жансүгіров "Жетісу суреттері"	Тыңдалым	10.1.1.1 тыңда фразалар мен талқылай оты

			көмегімен тақыр мәселені болжау; 10.1.6.1 материалдарының негізінде көте мұғалімнің к көзқарасын білді
		Айтылым	10.2.2.1 жағдаяттарға ба этикеті формал көмегімен дұрыс 10.2.3.1 коммуни сай сөйлеу тіл кідіріс, логикал түсініп, мұғалім ойын жеткізу
		Оқылым	10.3.2.1 ғылым аннотация, мак жазылған еңбек жанрлық ерек мұғалімнің көме 10.3.6.1 мәтінде ғаламдық байланыстыра о көмегімен сыни т
		Жазылым	10.4.1.1 мәтіндер стильдік ерек мұғалімнің көм нұсқаулық жазу; 10.4.5.1 тақыр әріппен жазылат атауларды мұға дұрыс жазу; қойылатын ті орынды қолдану
		Тілдік бағдар	10.5.2.1 жазба мұғалімнің ке бағыныңқы) са сөйлемдерді құра

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
60-қосымша
Қазақстан Республи
білім және ғылым Мин
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
697-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 Қаулысымен бекітілген орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленді.

2. "Ағылшын тілі" оқу пәнін оқытудың мақсаты - коммуникативтік, тілдік құзыреттілікке ие, алған білімдерін табысты әлеуметтендіру, одан әрі білім беру және еңбек қызметі үшін пайдалануға қабілетті шығармашыл тұлғаны дамыту.

3. Оқытуға қойылған мақсаттарды іске асыру үшін бұл бағдарлама төмендегі міндеттерді шешуді көздейді:

1) қарым-қатынастың әртүрлі салалары мен жағдайларында ағылшын тілінің атқаратын функциялары туралы және ағылшын сөйлеу этикеті туралы білімдер қалыптастыру;

2) мәтінмен жұмыс істеу, ақпараттық іздеуді жүзеге асыру, қажетті ақпаратты алу және түрлендіру дағдыларын қалыптастыру;

3) оқушылардың сөздік қорын және сөйлеу тілінің грамматикалық құрылысын байыту; өзара сөйлеу әрекеті және өзара түсіністікке дайындығы мен қабілетін, сөйлеу арқылы өзін-өзі жетілдіру қажеттілігін дамыту;

4) сөйлеу-ойлау қызметін, коммуникативтік біліктері мен дағдыларын жетілдіру;

5) табысты диалогтік қарым-қатынас біліктерін, түрлі салалар мен коммуникативтік жағдайларда пікірталас жүргізу біліктерін жетілдіру;

6) әртүрлі сөйлеу жанрларында ауызша және жазбаша монологиялық мәлімдемелер жасау дағдыларын дамыту және жетілдіру;

7) азаматтық пен патриотизмге және қоғамда табысты әлеуметтенуге ықпал ететін мәдениет құбылысы ретінде тілге саналы қарауға тәрбиелеу.

4. "Ағылшын тілі" пәні бойынша түзету-дамыту міндеттері:

1) жаттығуларды орындау және өз мәлімдемелерін жасау кезінде үлгі бойынша жұмыс істеу дағдыларын дамыту;

2) үйлесімді сөйлеуді дамыту (орфоэпиялық дұрыс айтылу, диалогтік және монологтық сөйлеу);

3) мәтіндерді дұрыс және түсініп оқу, негізгі және қосалқы ақпаратты табу, тұжырымдарды қалыптастыру дағдыларын дамыту;

4) эмоционалды-еріктік саланы дамыту, өзін-өзі бақылау, табандылық және шыдамдылық дағдыларын қалыптастыру, өз сезімдерін қоғамда қалыптасқан тәсілдермен білдіру қабілетін дамыту.

2- тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Оқу процесін ұйымдастыруда білім алушылардың психологиялық ерекшеліктері ескеріледі: сөйлеудің жалпы дамымауы, тұрақсыз зейін, оқуға деген төмен мотивация, нашар сөздік қоры, танымдық және эмоционалды-еріктік саланың жеткіліксіздігі.

6. Оқушылар репродуктивті қабылдау деңгейінде жұмыс істейді, оқытудың негізі - зерттелетін материалды пассивті механикалық есте сақтау болып табылады, өйткені осы санаттағы оқушыларға ақыл-ой әрекетінің жеке әдістері, зияткерлік дағдыларды игеру қиынға соғады.

7. Ағылшын тілін табысты меңгерудің шарттары:

1) білім алушылардың сөйлеу мәнерін белсенділендіретін ағылшын тілін оқытудағы коммуникативтік тәсіл;

2) білім алушылардың ерекшеліктеріне, мүмкіндіктеріне және даму деңгейіне сәйкес оқу қызметін ұйымдастыруды көздейтін, ұжымдық, фронтальдық және топтық қызмет нысандарының ақылға қонымды үйлесімін оқытудағы жеке тәсіл;

3) табиғи қызығушылыққа негізделген, зияткерлік дидактикалық ойындарға деген қызығушылықты, зерттелетін пәнге жағымды оқу мотивациясын қалыптастыратын мотивациялық-ойын тәсілі;

4) оқушының жеке басының жан-жақты дамуын қалыптастыруға, оның жеке қажеттіліктері мен мүдделерін ескере отырып, оның шығармашылық күштерін толық ашуға бағытталған жеке тұлғаға бағытталған тәсіл.

8. Оқу процесінде танымдық іс-әрекеттің ерекшеліктерін ескере отырып, төмендегі оқыту әдістері қолданылады:

1) түсіндірмелі-иллюстрациялық: мұғалім дайын ақпаратты әртүрлі құралдармен қамтамасыз етеді, ал студенттер қабылдайды, түсінеді және есте сақтайды;

2) репродуктивті әдіс: мұғалім оқушылардың іс-әрекетін логикалық өзара байланысты сұрақтар жүйесін қолдана отырып, олардың білімі мен іс-әрекет әдістерін қайта жаңғырту бойынша ұйымдастырады;

3) проблемалық мазмұндау әдісі: ағылшын тілі сабақтарын ұйымдастырған кезде мұғалім тапсырма береді, оны шешеді және үлгілерді ұсына отырып, оны шешу жолдарын көрсетеді;

4) ішінара іздеу немесе эвристикалық әдіс: бұл әдісті қолданған кезде мұғалім оқушыларды мәселені, сұрақты немесе тапсырманы шешудің жеке қадамдарын орындауға бағыттайды;

5) зерттеу әдісі: білімді шығармашылық қолдануды қамтамасыз етеді, ғылыми таным әдістерін меңгеруге ықпал етеді; пәнге деген қызығушылықты дамытады.

9. "Ағылшын тілі" пәні бойынша бағдарламалық материалды сәтті меңгеруге ықпал ететін:

1) танымдық процестерді белсендіру: зейін, есте сақтау, ойлау, қиял, қабылдау;

2) оқушылардың жеке психологиялық ерекшеліктерін есепке алу;

3) сабақта тыныш және іскерлік орта, ізгілік пен өзара түсіністік атмосферасын құру;

4) әрбір білім алушыға жетістік жағдайын қамтамасыз ету;

5) көрнекі тіректерді пайдалану (схемалар, суреттер, кестелер, кластерлер, иллюстрациялар);

6) ойындарды қолдану (лексикалық, грамматикалық, фонетикалық және орфографиялық).

10. Қазіргі заманға сай педагогикалық технологияларды пайдалану болжанып отыр:

1) өтемдік оқыту технологиясы оңалту кеңістігінің өтемдік құралдарына ие: оқушыға деген сүйіспеншілік (қамқорлық, адамгершілік көзқарас, рухани жылулық пен сүйіспеншілік); қиындықтар мен проблемаларды түсіну; оны барлық артықшылықтары мен кемшіліктерімен қабылдау, қажетті көмек көрсету, өзін-өзі реттеуді қалыптастыру;

2) ақпараттық-коммуникациялық технология ақпарат іздеуді, жинауды және онымен жұмыс істеуді қамтамасыз етеді; мәліметтер мен идеялар алмасуды; жұмысты жетілдіруді, интернет - ресурстарды, жабдықтар мен қосымшаларды кеңінен пайдалануды; оқыту сапасын арттыруды; мәтіннің мазмұнын, тілдік ерекшеліктері мен құрылымын талдау мен бағалауды қамтамасыз етеді;

3) оқытудағы сараланған тәсіл технологиясы оқушылардың әртүрлі топтарына бірдей көзқарасты болдырмайды, оқу мотивациясының деңгейін жоғарылатады, оқуда қиындықтары бар оқушыларға жұмсақ жағдай жасайды, әр оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін тиімді қанағаттандыруға мүмкіндік береді;

4) "Сыни тұрғыдан ойлауды дамыту" технологиясы мәтінмен жұмыс істеуге бағытталады, оқырмандық іскерлікті дамытады: айқын түрде берілген ақпаратты табуды; тұжырымдарды қалыптастыруды; ақпаратты түсіндіру және қорытуды дамытады.

11. "Ағылшын тілі" пәнін оқытуға арналған техникалық құралдар: дербес компьютер, электрондық оқулықтар, электрондық проектор, электрондық көшіру

сынып тақтасы; аудиожазба: адами дауыс, әндер, музыка, табиғат дыбыстары, телефильмдер, кинофильмдер, аудио және бейнежазбалар.

12. "Ағылшын тілі" пәнін оқыту нәтижелерін бағалау критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады. Формативті және жиынтық бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып жасайды. Рұқсат етілетін:

1) білім алушылар үшін қолжетімді болуын ескере отырып, тапсырмалардың көлемі мен күрделілігін анықтау;

2) грамматикалық және семантикалық дизайн бойынша нұсқаулық тұжырымдарын жеңілдету;

3) көпбуынды нұсқаулықты тапсырманың қадамдық орындалуын анықтайтын қысқа семантикалық бірліктерге бөлу;

4) сараланған көмек көрсету қажет болған жағдайда: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушы (назар аудару, жұмысты орындауға шоғырландыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігі туралы еске салу), бағыттаушы (тапсырманы орындау нұсқаулығын қайталау және түсіндіру);

5) тапсырмаларды орындау уақытын көбейту.

13. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіледі, білім алушылар мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді.

14. Жиынтық бағалау оқытудың белгілі бір кезеңінде оқу ақпаратының блогын зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізіледі, білім алушыларға кері байланыс беру, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағалар қою үшін пайдаланылады.

3-тарау. "Ағылшын тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

15. "Ағылшын тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5- сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 2) 6- сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 3) 7- сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 4) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;
- 5) 9- сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат.
- 6) 10- сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.

16. Оқу пәнінің мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер күтілетін нәтижелер түрінде оқу мақсаттарын қамтиды: дағды немесе шеберлік.

17. Оқу пәнінің мазмұны 6 бөлімнен тұрады:

- 1) "Мазмұндау" бөлімі;
- 2) "Тыңдалым" бөлімі;
- 3) "Айтылым" бөлімі;
- 4) "Оқылым" бөлімі;

5) "Жазылым" бөлімі;

6) "Ағылшын тілін қолдану" бөлімі.

18. 5-сыныпқа арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "мазмұндау". Білім алушылар әртүрлі оқу пәндерінде табысты қолдану дағдыларын дамытады. Проблемалық мәселелерді шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолданады, түсінікті және нақты ақпарат құрады;

2) "тыңдалым". Білім алушылар оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша мәтіннің негізгі идеясын түсінеді. Фактілер мен пікірлерді анықтайды, таныс тақырып шеңберіндегі мәліметтерді түсінеді, қосымша ақпарат алу үшін тыңдалған материалға негізделген күрделі сұрақтарды тұжырымдайды;

3) "айтылым". Білім алушылар мәтіннің негізгі идеясын таныс тақырыптағы логикалық ұйымдастырылған оқиғалар негізінде жеткізеді. Ресми және бейресми сөйлеу стильдерін қолданады, тақырыптар, фотосуреттер, кілт сөздер, таныс тақырыптағы үзінділер арқылы мәтін мазмұнын болжайды. Нақты ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қояды;

4) "оқылым". Білім алушылар негізгі идеяны, сондай-ақ жалпы және таныс тақырыптардағы әртүрлі стильдер мен жанрлар мәтінінің егжей-тегжейін түсінеді;

5) "жазылым". Білім алушылар кестелерді, диаграммаларды, схемаларды, сауалнамаларды, нысандарды толтырады. Таныс тақырыптағы мәтіндерді жоспарлайды, жазады, өңдейді және оқиды;

6) "ағылшын тілін қолдану". Білім алушылар жоғары дәлдік дәрежесімен кең лексикалық диапазон мен тілдің алуан түрлілігін пайдалана отырып, өз пікірлерін білдіреді.

19. 6-сыныпқа арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "мазмұндау". Білім алушылар әртүрлі оқу пәндерінде табысты қолдану дағдыларын дамытады. Проблемалық мәселелерді шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолданады, түсінікті және нақты ақпарат құрады;

2) "тыңдалым". Білім алушылар оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша мәтіннің негізгі идеясын түсінеді. Олар фактілер мен пікірлерді анықтайды, таныс тақырып шеңберіндегі мәліметтерді түсінеді, қосымша ақпарат алу үшін тыңдалған материалға негізделген күрделі сұрақтарды тұжырымдайды. Контекстік кеңестер арқылы тыңдалған материалдан қорытынды жасайды;

3) "айтылым". Білім алушылар мәтіннің негізгі идеясын таныс тақырыптағы логикалық ұйымдастырылған оқиғалар негізінде жеткізеді. Ресми және бейресми сөйлеу стильдерін қолданады, тақырыптар, фотосуреттер, кілт сөздер, таныс тақырыптағы үзінділер арқылы мәтін мазмұнын болжайды. Нақты ақпарат алу

үшін қарапайым және күрделі сұрақтар қояды, тапсырмаларды орындау үшін оқушылармен (жұпта, топта) өзара әрекеттеседі;

4) "оқылым". Білім алушылар негізгі идеяны, сондай-ақ жалпы және таныс тақырыптардағы әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіннің егжей-тегжейін түсінеді. Олар әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет) пайдаланады, таныс тақырыптағы әртүрлі стильдегі мәтіндерден нақты ақпаратты таниды, тақырыптар, фотосуреттер, кілт сөздер, үзінділер арқылы мәтін мазмұнын болжайды;

5) "жазылым". Білім алушылар кестелерді, диаграммаларды, схемаларды, сауалнамаларды, нысандарды толтырады. Таныс тақырыптағы мәтіндерді жоспарлайды, жазады, өңдейді және оқиды. Коммуникативті тапсырмаға сәйкес мәтін бойынша жазбалар жасайды, өткен, қазіргі және болашаққа қатысты оқиғаларды сипаттайды және/немесе көрсетеді;

6) "ағылшын тілін қолдану". Білім алушылар жоғары дәлдік дәрежесімен кең лексикалық диапазон мен тілдің алуан түрлілігін пайдалана отырып, өз пікірлерін білдіреді.

20. 7-сыныпқа арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "мазмұндау". Білім алушылар әртүрлі оқу пәндерінде табысты қолдану дағдыларын дамытады. Проблемалық мәселелерді шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолданады, түсінікті және нақты ақпарат құрады;

2) "тыңдалым". Білім алушылар оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша мәтіннің негізгі идеясын түсінеді. Фактілер мен пікірлерді анықтайды, таныс тақырып шеңберіндегі мәліметтерді түсінеді, қосымша ақпарат алу үшін тыңдалған материалға негізделген күрделі сұрақтарды тұжырымдайды;

3) "айтылым". Білім алушылар мәтіннің негізгі идеясын таныс тақырыптағы логикалық ұйымдастырылған оқиғалар негізінде жеткізеді. Ресми және бейресми сөйлеу стильдерін қолданады, тақырыптар, фотосуреттер, кілт сөздер, таныс тақырыптағы үзінділер арқылы мәтін мазмұнын болжайды. Нақты ақпарат алу үшін қарапайым және күрделі сұрақтар қояды;

4) "оқылым". Білім алушылар негізгі идеяны, сондай-ақ жалпы және таныс тақырыптардағы әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіннің егжей-тегжейін түсінеді. Әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет) пайдаланады, таныс тақырыптағы әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіндерден нақты ақпаратты анықтайды;

5) "жазылым". Білім алушылар кестелерді, диаграммаларды, схемаларды, сауалнамаларды, нысандарды толтырады. Таныс тақырыптағы мәтіндерді жоспарлайды, жазады, өңдейді және оқиды. Коммуникативті тапсырмаға сәйкес

мәтін бойынша жазбалар жасайды, өткен, қазіргі және болашаққа қатысты оқиғаларды сипаттайды және/немесе көрсетеді;

б) "ағылшын тілін қолдану". Білім алушылар жоғары дәлдік дәрежесімен кең лексикалық диапазон мен тілдің алуан түрлілігін пайдалана отырып, өз пікірлерін білдіреді.

21. 8-сыныпқа арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "мазмұндау". Білім алушылар әртүрлі оқу пәндерінде табысты қолдану дағдыларын дамытады. Проблемалық мәселелерді шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолданады, түсінікті және нақты ақпарат құрады;

2) "тыңдалым". Білім алушылар оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша мәтіннің негізгі идеясын түсінеді. Фактілер мен пікірлерді анықтайды, таныс тақырып шеңберіндегі мәліметтерді түсінеді, қосымша ақпарат алу үшін тыңдалған материалға негізделген күрделі сұрақтарды тұжырымдайды. Контексттік кеңестер арқылы тыңдалған материалдан қорытынды жасайды, таныс тақырып бойынша нақты ақпаратты анықтайды;

3) "айтылым". Білім алушылар мәтіннің негізгі идеясын таныс тақырыптағы логикалық ұйымдастырылған оқиғалар негізінде жеткізеді. Ресми және бейресми сөйлеу стильдерін қолданады, тақырыптар, фотосуреттер, кілт сөздер, таныс тақырыптағы үзінділер арқылы мәтін мазмұнын болжайды;

4) "оқылым". Білім алушылар негізгі идеяны, сондай-ақ жалпы және таныс тақырыптардағы әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіннің егжей-тегжейін түсінеді. Әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет) пайдаланады, таныс тақырыптағы әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіндерден нақты ақпаратты таниды;

5) "жазылым". Білім алушылар кестелерді, диаграммаларды, схемаларды, сауалнамаларды, нысандарды толтырады. Таныс тақырыптағы мәтіндерді жоспарлайды, жазады, өңдейді және оқиды. Коммуникативті тапсырмаға сәйкес мәтін бойынша жазбалар жасайды, өткен, қазіргі және болашаққа қатысты оқиғаларды сипаттайды және/немесе көрсетеді. Зерттелген тақырыптар туралы ақпаратты қолданады, таныс тақырып мәтініндегі сөйлемдер мен абзацтарды байланыстырады және келістіреді;

б) "ағылшын тілін қолдану". Білім алушылар жоғары дәлдік дәрежесімен кең лексикалық диапазон мен тілдің алуан түрлілігін пайдалана отырып, өз пікірлерін білдіреді.

22. 9-сыныпқа арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "мазмұндау". Білім алушылар әртүрлі оқу пәндерінде табысты қолдану дағдыларын дамытады. Проблемалық мәселелерді шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолданады, түсінікті және нақты ақпарат құрады;

2) "тыңдалым". Білім алушылар оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша мәтіннің негізгі идеясын түсінеді. Фактілер мен пікірлерді анықтайды, таныс тақырып шеңберіндегі мәліметтерді түсінеді, қосымша ақпарат алу үшін тыңдалған материалға негізделген күрделі сұрақтарды тұжырымдайды. Контекстік кеңестер арқылы тыңдалған материалдан қорытынды жасайды;

3) "айтылым". Білім алушылар мәтіннің негізгі идеясын таныс тақырыптағы логикалық ұйымдастырылған оқиғалар негізінде жеткізеді. Ресми және бейресми сөйлеу стильдерін қолданады, тақырыптар, фотосуреттер, кілт сөздер, таныс тақырыптағы үзінділер арқылы мәтін мазмұнын болжайды. Нақты ақпарат алу үшін қарапайым және күрделі сұрақтар қояды, тапсырмаларды орындау үшін оқушылармен (жұпта, топта) өзара әрекеттеседі;

4) "оқылым". Білім алушылар негізгі идеяны, сондай-ақ жалпы және таныс тақырыптардағы әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіннің егжей-тегжейін түсінеді. Олар әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет) пайдаланады, таныс тақырыптағы әртүрлі стильдер мен жанрдағы мәтіндерден нақты ақпаратты таниды, тақырыптар, фотосуреттер, кілт сөздер, үзінділер арқылы мәтін мазмұнын болжайды;

5) "жазылым". Білім алушылар кестелерді, диаграммаларды, схемаларды, сауалнамаларды, нысандарды толтырады. Таныс тақырыптағы мәтіндерді жоспарлайды, жазады, өңдейді және оқиды. Коммуникативті тапсырмаға сәйкес мәтін бойынша жазбалар жасайды, өткен, қазіргі және болашаққа қатысты оқиғаларды сипаттайды және/немесе көрсетеді. Зерттелген тақырыптар туралы ақпаратты қолданады, таныс тақырып мәтініндегі сөйлемдер мен абзацтарды байланыстырады және келістіреді;

6) "ағылшын тілін қолдану". Білім алушылар жоғары дәлдік дәрежесімен кең лексикалық диапазон мен тілдің алуан түрлілігін пайдалана отырып, өз пікірлерін білдіреді.

23. 10-сыныпқа арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "мазмұндау". Білім алушылар әртүрлі оқу пәндерінде табысты қолдану дағдыларын дамытады. Проблемалық мәселелерді шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолданады, түсінікті және нақты ақпарат құрады;

2) "тыңдалым". Білім алушылар оқу бағдарламасының тақырыптары бойынша мәтіннің негізгі идеясын түсінеді. Фактілер мен пікірлерді анықтайды, таныс тақырып шеңберіндегі мәліметтерді түсінеді, қосымша ақпарат алу үшін

тыңдалған материалға негізделген күрделі сұрақтарды тұжырымдайды. Контекстік кеңестерді қолдана отырып, тыңдалған материалдан қорытынды жасайды, таныс тақырып бойынша нақты ақпаратты анықтайды, таныс тақырыптағы дәлелдердегі сәйкессіздіктерді анықтайды;

3) "айтылым". Білім алушылар мәтіннің негізгі идеясын таныс тақырыптағы логикалық ұйымдастырылған оқиғалар негізінде жеткізеді. Ресми және бейресми сөйлеу стильдерін қолданады, тақырыптар, фотосуреттер, кілт сөздер, таныс тақырыптағы үзінділер арқылы мәтін мазмұнын болжайды. Олар нақты ақпарат алу үшін қарапайым және күрделі сұрақтар қояды, тапсырмаларды орындау үшін студенттермен (жұпта, топта) өзара әрекеттеседі. Таныс тақырыптағы мәтіндерді салыстырады және айырмашылықтарын табады, пікір білдіреді және дәлелдер келтіреді;

4) "оқылым". Білім алушылар негізгі идеяны, сондай-ақ жалпы және таныс тақырыптардағы әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіннің егжей-тегжейін түсінеді. Олар әртүрлі ақпарат көздерін (анықтамалық материалдар, сөздіктер, интернет) пайдаланады, таныс тақырыптағы әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіндерден нақты ақпаратты таниды, тақырыптар, фотосуреттер, кілт сөздер, үзінділер арқылы мәтін мазмұнын болжайды. Автордың көзқарасы мен пікірін анықтайды, әртүрлі мәтіндердегі ақпаратты бағалайды;

5) "жазылым". Білім алушылар кестелерді, диаграммаларды, схемаларды, сауалнамаларды, нысандарды толтырады. Таныс тақырыптағы мәтіндерді жоспарлайды, жазады, өңдейді және оқиды. Коммуникативті тапсырмаға сәйкес мәтін бойынша жазбалар жасайды, өткен, қазіргі және болашаққа қатысты оқиғаларды сипаттайды және/немесе көрсетеді. Олар зерттелген тақырыптар туралы ақпаратты пайдаланады, таныс тақырып мәтініндегі сөйлемдер мен абзацтарды байланыстырады және келіседі, таныс тақырып мәтініндегі тыныс белгілерін дұрыс қолданады, тиісті ережелер мен құрылымды қолдана отырып, әртүрлі стильдер мен жанрлардағы мәтіндерді жасайды;

6) "ағылшын тілін қолдану". Білім алушылар кең лексикалық диапазон мен тілдің алуан түрлілігін қолдана отырып, жоғары дәлдікпен өз пікірлерін білдіреді. Білім алушылар өткен, қазіргі және болашақ формаларын және модальды етістіктердің кең спектрін еркін қолданады.

4-тарау. Ағылшын тілін оқыту мақсаттарының жүйесі

24. Бағдарламада оқу мақсаттары кодталған. Кодта бірінші сан - сыныпты, екінші – бөлімді, үшінші – оқу мақсатының нөмірленуін білдіреді.

25. Оқу мақсаттарының жүйесі әр сыныпқа арналған бөлімдер бойынша жоспарланған:

1) 1 бөлім "Мазмұндау":

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
орташадан төмен 2	орташадан жоғары 2	төмен 1	орташа 1	жоғары 1	жоғары 1
5.1.1 топтық мәселелерді бірлесіп шығармашылық түрде шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	6.1.1 топтық мәселелерді бірлесіп шығармашылық түрде шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	7.1.1 топтық мәселелерді бірлесіп шығармашылық түрде шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	8.1.1 топтық мәселелерді бірлесіп шығармашылық түрде шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	9.1.1 топтық мәселелерді бірлесіп шығармашылық түрде шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	10.1.1 топтық мәселелерді бірлесіп шығармашылық түрде шешу үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану
5.1.2 сыныптастарына кері байланысты қамтамасыз ету үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	6.1.2 сыныптастарына кері байланысты қамтамасыз ету үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	7.1.2 сыныптастарына кері байланысты қамтамасыз ету үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	8.1.2 сыныптастарына кері байланысты қамтамасыз ету үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	9.1.2 сыныптастарына кері байланысты қамтамасыз ету үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану	10.1.2 сыныптастарына кері байланысты қамтамасыз ету үшін сөйлеу және тыңдау дағдыларын қолдану
5.1.3 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу	6.1.3 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу	7.1.3 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу	8.1.3 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу	9.1.3 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу	10.1.3 әртүрлі көзқарастарды құрметтеу
5.1.4 басқа оқушылардың кері байланысын бағалау және конструктивті жауап беру	6.1.4 басқа оқушылардың кері байланысын бағалау және конструктивті жауап беру	7.1.4 басқа оқушылардың кері байланысын бағалау және конструктивті жауап беру	8.1.4 басқа оқушылардың кері байланысын бағалау және конструктивті жауап беру	9.1.4 басқа оқушылардың кері байланысын бағалау және конструктивті жауап беру	10.1.4 басқа оқушылардың кері байланысын бағалау және конструктивті жауап беру
5.1.5 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты пайдалану	6.1.5 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты пайдалану	7.1.5 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты пайдалану	8.1.5 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты пайдалану	9.1.5 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты пайдалану	10.1.5 жеке оқу мақсаттарын қою үшін кері байланысты пайдалану
5.1.6 ақпаратты басқаларға түсінікті түрде ұйымдастыру және ұсыну	6.1.6 ақпаратты басқаларға түсінікті түрде ұйымдастыру және ұсыну	7.1.6 ақпаратты басқаларға түсінікті түрде ұйымдастыру және ұсыну	8.1.6 ақпаратты басқаларға түсінікті түрде ұйымдастыру және ұсыну	9.1.6 ақпаратты басқаларға түсінікті түрде ұйымдастыру және ұсыну	10.1.6 ақпаратты басқаларға түсінікті түрде ұйымдастыру және ұсыну
5.1.7 ауызша және жазбаша сөйлеудегі дәйекті дәлелді дамыту және қолдау	6.1.7 ауызша және жазбаша сөйлеудегі дәйекті дәлелді дамыту және қолдау	7.1.7 ауызша және жазбаша сөйлеудегі дәйекті дәлелді дамыту және қолдау	8.1.7 ауызша және жазбаша сөйлеудегі дәйекті дәлелді дамыту және қолдау	9.1.7 ауызша және жазбаша сөйлеудегі дәйекті дәлелді дамыту және қолдау	10.1.7 ауызша және жазбаша сөйлеудегі дәйекті дәлелді дамыту және қолдау
5.1.8 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсініктерді дамыту	6.1.8 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсініктерді дамыту	7.1.8 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсініктерді дамыту	8.1.8 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсініктерді дамыту	9.1.8 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсініктерді дамыту	10.1.8 оқу және талқылау арқылы мәдениетаралық түсініктерді дамыту
5.1.9 өз ойларын, идеяларын, уайымдары мен сезімдерін білдіру үшін қиялды қолдану	6.1.9 өз ойларын, идеяларын, уайымдары мен сезімдерін білдіру үшін қиялды қолдану	7.1.9 өз ойларын, идеяларын, уайымдары мен сезімдерін білдіру үшін қиялды қолдану	8.1.9 өз ойларын, идеяларын, уайымдары мен сезімдерін білдіру үшін қиялды қолдану	9.1.9 өз ойларын, идеяларын, уайымдары мен сезімдерін білдіру үшін қиялды қолдану	10.1.9 өз ойларын, идеяларын, уайымдары мен сезімдерін білдіру үшін қиялды қолдану

5.1.10 қоршаған әлемге деген көптеген пікірлер мен көзқарастарды талдау және зерттеу үшін ауызша немесе жазбаша тілді қолдану	6.1.10 қоршаған әлемге деген көптеген пікірлер мен көзқарастарды талдау және зерттеу үшін ауызша немесе жазбаша тілді қолдану	7.1.10 қоршаған әлемге деген көптеген пікірлер мен көзқарастарды талдау және зерттеу үшін ауызша немесе жазбаша тілді қолдану	8.1.10 қоршаған әлемге деген көптеген пікірлер мен көзқарастарды талдау және зерттеу үшін ауызша немесе жазбаша тілді қолдану	9.1.10 қоршаған әлемге деген көптеген пікірлер мен көзқарастарды талдау және зерттеу үшін ауызша немесе жазбаша тілді қолдану	10.1.10 қоршаған әлемге деген көптеген пікірлер мен көзқарастарды талдау және зерттеу үшін ауызша немесе жазбаша тілді қолдану

2) 2 бөлім "Тыңдалым":

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
орташадан төмен 2	орташадан жоғары 2	төмен 1	орташа 1	жоғары 1	жоғары 1
5.2.1 сыныптағы әрекеттер тізбегін қолдау арқылы түсіну	6.2.1 сыныптағы әрекеттерді қолдау арқылы түсіну	7.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі санына арналған ұзақ әңгімедегі негізгі ойларды аз қолдаумен түсіну	8.2.1 жалпы және оқу тақырыптарына арналған ұзақ әңгімедегі негізгі ойларды қолдаусыз түсіну	9.2.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме барысында негізгі сәттерді қолдаусыз түсіну	10.2.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме барысында негізгі сәттерді қолдаусыз түсіну
5.2.2 жеке ақпаратты ұсыну туралы қарапайым сұрақтарды түсіну	6.2.2 жеке ақпаратты ұсыну туралы неғұрлым күрделі сұрақтарды түсіну	7.2.2 жалпы және білім беру тақырыптарының шектеулі шеңберіндегі ұзақ әңгіме / сөйлесудегі кейбір егжей-тегжейлі ақпаратты аз қолдаумен түсіну	8.2.2 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша кеңейтілген әңгімедегі неғұрлым нақты ақпаратты аз қолдаумен немесе қолдаусыз түсіну	9.2.2 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша кеңейтілген әңгімедегі неғұрлым нақты ақпаратты қолдаусыз түсіну	10.2.2 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша кеңейтілген әңгімедегі неғұрлым нақты ақпаратты қолдаусыз түсіну
5.2.3 жалпы және оқу тақырыптарындағы қарапайым сұрақтарды қолдаусыз түсіну	6.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша неғұрлым күрделі сұрақтарды қолдау арқылы түсіну	7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі шеңберіне кеңейтілген әңгімеде дәлелдің көп бөлігін қолдау арқылы түсіну	8.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша ұзақ әңгімедегі дәлелдердің көп бөлігін қолдаусыз түсіну	9.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша ұзақ әңгімедегі дәлелдердің көп бөлігін қолдаусыз түсіну	10.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының кең ауқымы бойынша ұзақ әңгімедегі дәлелдердің көп бөлігін қолдаусыз түсіну
5.2.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесудің негізгі тұстарын қолдаумен түсіну	6.2.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесудің негізгі сәттерін шектеулі қолдаумен түсіну	7.2.4 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімедегі кейбір болжамды мағыналарды аз қолдаумен түсіну	8.2.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесуде болжамды мағынаның көп бөлігін қолдаусыз түсіну	9.2.4 жалпы және оқу тақырыптарына арналған ұзақ әңгімедегі болжамды мағынаның көп бөлігін қолдаусыз түсіну	10.2.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімедегі болжамды мағынаның көп бөлігін қолдаусыз түсіну
5.2.5 әртүрлі оқу тақырыптары бойынша қысқа әңгіме барысында лексикалық бірліктер мен бөлшектердің көп	6.2.5 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме барысында лексикалық бірліктер мен бөлшектердің көп бөлігін қолдау арқылы түсіну	7.2.5 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіне ұзақ әңгіме барысында сөйлеушінің (-лердің) пікірін қолдау арқылы анықтау	8.2.5 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелесуде сөйлеушінің (-лердің) пікірін шамалы қолдаумен анықтау	9.2.5 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме барысында сөйлеушінің (-лердің) пікірін анықтау	10.2.5 жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме барысында сөйлеушінің (-лердің) пікірін анықтау

бөлігін қолдау арқылы түсіну					
5.2.6 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа әңгіме контекстінен мағынаны қолдау арқылы анықтау	6.2.6 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіне ұзақ әңгіме контекстінен мағынаны қолдау арқылы анықтау	7.2.6 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме контекстінен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау	8.2.6 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіне ұзақ әңгіме контекстінен мағынаны шамалы қолдаумен анықтау	9.2.6 ертүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме контекстінен мағынаны анықтау	10.2.6 ертүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме контекстінен мағынаны анықтау
5.2.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым әңгімеде сөйлеушінің (-лердің) пікірін қолдау арқылы анықтау	6.2.7 шектеулі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме барысында сөйлеушінің (-лердің) пікірін қолдау арқылы анықтау	7.2.7 кейбір ауызша жанрлардың сипаттамалық белгілерін сөз, сөйлем және мәтін деңгейінде анықтай бастау	8.2.7 кейбір ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтін деңгейінде сипаттамалық белгілерін анықтау	9.2.7 көптеген ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтін деңгейінде сипаттамалық белгілерін анықтау	10.2.7 көптеген ауызша жанрлардың сөз, сөйлем және мәтін деңгейінде сипаттамалық белгілерін анықтау
5.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімелерді, оның ішінде ұзақ сұхбаттарды қолдау арқылы түсіну	6.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша әңгімелерді, оның ішінде ұзақ сұхбаттарды қолдау арқылы түсіну	7.2.8 жалпы және оқу тақырыптарындағы әңгімелерді қолдау арқылы түсіну	8.2.8 жалпы және оқу тақырыптарындағы үлкен әңгімелерді түсіну	9.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздіктерді анықтай бастау	10.2.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздіктерді анықтай бастау

3) 3 бөлім "Айтылым":

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
орташадан төмен 2	орташадан жоғары 2	төмен 1	орташа 1	жоғары 1	жоғары 2
5.3.1 кейбір жалпы тақырыптар бойынша өзіңіз және басқалар туралы негізгі ақпаратты сөйлем деңгейінде беру	6.3.1 жалпы тақырыптардың көпшілігіне өзіңіз және басқалар туралы негізгі ақпаратты пікірталас деңгейінде беру	7.3.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлесуде ресми және бейресми регистрлерді қолдану	8.3.1 көптеген жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлесуде ресми және бейресми регистрлерді қолдану	9.3.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлесуде ресми және бейресми регистрлерді қолдану	10.3.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлесуде ресми және бейресми регистрлерді қолдану
5.3.2 кейбір жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою	6.3.2 көптеген жалпы тақырыптар аясында ақпарат алу үшін қарапайым сұрақтар қою	7.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін қиын сұрақтар қою	8.3.2 жалпы тақырыптар мен кейбір оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою	9.3.2 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін қиын сұрақтар қою	10.3.2 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін күрделі сұрақтар қою
5.3.3 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында ұсыныс деңгейінде пікір білдіру	6.3.3 ертүрлі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде пайымдау элементтерімен ұсыныс деңгейінде пікір білдіру	7.3.3 көптеген жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде пайымдау деңгейінде пікір білдіру	8.3.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары бойынша пайымдау деңгейінде пікір білдіру	9.3.3 жалпы және оқу тақырыптарына өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу	10.3.3 жалпы және оқу тақырыптарына өз көзқарасын түсіндіру және негіздеу
5.3.4	6.3.4	7.3.4	8.3.4	9.3.4	10.3.4

эртүрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген пікірлерге сөйлем деңгейінде кейбір икемділікпен беру	эртүрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген пікірлерге сөйлем деңгейінде кейбір икемділікпен беру	көптеген жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген пікірлерге сөйлем деңгейінде кейбір икемділікпен беру	жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген пікірлерге сөйлем деңгейінде кейбір икемділікпен беру	жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген пікірлерге сөйлем деңгейінде белгілі бір икемділік деңгейімен беру	жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген пікірлерге сөйлем деңгейінде белгілі бір икемділік деңгейімен беру
5.3.5 эртүрлі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде ақпарат алмасудың базалық деңгейінде өзара әрекет жасауға тырысу	6.3.5 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіне ұзақ әңгіме барысында өзара әрекеттесуге тырысу	7.3.5 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында ынтымақтастық, талқылау, келісу, жоспарлау және басымдық беру үшін сыныптастарымен өзара әрекеттесуге тырысу	8.3.5 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында ынтымақтастық, талқылау, үйлестіру, жоспарлау және басымдық беру үшін сыныптастарымен өзара әрекеттесу	9.3.5 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында ынтымақтастық, талқылау, келісу, жоспарлау және басымдық беру үшін сыныптастармен өзара әрекеттесу	10.3.5 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында ынтымақтастық, талқылау, келісу, жоспарлау және басымдық беру үшін сыныптастармен өзара әрекеттесу
5.3.6 жұптық, топтық жұмыс және бүкіл сынып жұмысы кезінде ойларын сөйлем деңгейінде нақты және анық айту	6.3.6 жұптық, топтық жұмыста және бүкіл сыныпта жұмыс істеу кезінде пікір білдіру деңгейінде және пікірталас кезінде ойларды нақты және анық айту	7.3.6 жұптық, топтық жұмыс және бүкіл сыныпта жұмыс істеу кезінде басқалардың ұсыныс немесе пайымдау деңгейінде айтқандарына кейбір икемділікпен түсініктеме беруге тырысу	8.3.6 жұптық, топтық жұмыс және бүкіл сыныпта жұмыс істеу кезінде басқалардың ұсыныс немесе пайымдау деңгейінде айтқандарына кейбір икемділікпен түсініктеме беру	9.3.6 жұптық, топтық жұмыс және бүкіл сыныпта жұмыс істеу кезінде басқалардың ұсыныс немесе пайымдау деңгейінде айтқандарына белгілі бір икемділік дәрежесімен түсініктеме беру	10.3.6 жұптық, топтық жұмыс және бүкіл сыныпта жұмыс істеу кезінде басқалардың ұсыныс немесе пайымдау деңгейінде айтқандарына белгілі бір икемділік дәрежесімен түсініктеме беру
5.3.7 кейбір жалпы тақырыптар аясында нақты лексика мен синтаксисті қолдану	6.3.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында нақты лексика мен синтаксисті қолдану	7.3.7 эртүрлі жалпы және кейбір оқу тақырыптары аясында нақты лексика мен синтаксисті қолдану	8.3.7 жалпы және кейбір оқу тақырыптарының көпшілігінде нақты лексика мен синтаксисті қолдану	9.3.7 шектелмеген жалпы және оқу тақырыптары аясында нақты лексика мен синтаксисті қолдану	10.3.7 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде нақты лексика мен синтаксисті қолдану
5.3.8 эртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым әңгімелер мен оқиғаларды мазмұндау	6.3.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелер мен оқиғаларды мазмұндау	7.3.8 эртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзағырақ әңгімелер мен оқиғаларды мазмұндау	8.3.8 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзағырақ әңгімелер мен оқиғаларды мазмұндау	9.3.8 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзағырақ әңгімелер мен оқиғаларды мазмұндау	10.3.8 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзағырақ әңгімелер мен оқиғаларды мазмұндау

4) 4 бөлім "Оқылым":

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
орташадан төмен 2	орташадан жоғары 2	төмен 1	орташа 1	жоғары 1	жоғары 2
5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір қысқа, қарапайым	6.4.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша қысқа, қарапайым мәтіндердегі негізгі мазмұнды түсіну	7.4.1 кейбір таныс емес жалпы және оқу тақырыптары шеңберіндегі	8.4.1 таныс емес эртүрлі жалпы және оқу тақырыптарының мәтіндеріндегі негізгі мазмұнды, соның	9.4.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінің ұзақ	10.4.1 таныс емес жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінің ұзақ

мәтіндердегі негізгі мазмұнды түсіну		мәтіндердегі негізгі мазмұнды түсіну	ішінде кейбір ұзақ мәтіндерді түсіну	мәтіндеріндегі негізгі мазмұнды түсіну	мәтіндердегі негізгі мазмұнды түсіну
5.4.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа, қарапайым мәтіндердегі негізгі ақпаратты аз қолдаумен түсіну	6.4.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа, қарапайым мәтіндердегі негізгі ақпаратты аз қолдаумен түсіну	7.4.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа, қарапайым мәтіндердегі негізгі ақпаратты аз қолдаумен түсіну	8.4.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа, қарапайым мәтіндердегі негізгі ақпаратты аз қолдаумен түсіну	9.4.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа, қарапайым мәтіндердегі негізгі ақпаратты аз қолдаумен түсіну	10.4.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа, қарапайым мәтіндердегі негізгі ақпаратты аз қолдаумен түсіну
5.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлелдің егжей-тегжейін түсіну	6.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлелдің егжей-тегжейін түсіну	7.4.3 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары, соның ішінде кейбір ұзақ мәтіндер аясында дәлелдің егжей-тегжейін түсіну	8.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары, соның ішінде кейбір ұзақ мәтіндер аясында дәлелдің егжей-тегжейін түсіну	9.4.3 ертүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндердегі дәлелдің егжей-тегжейін түсіну	10.4.3 ертүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндердегі дәлелдің егжей-тегжейін түсіну
5.4.4 көркем және көркем емес әдебиеттердің кейбір қысқа мәтіндерін шамалы қолдаумен оқу	6.4.4 көркем және көркем емес әдебиеттердің кейбір қысқа, қарапайым мәтіндерін өз бетімен оқу	7.4.4 таныс және кейбір таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін оқу	8.4.4 таныс және кейбір таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында әртүрлі көркем және көркем емес әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін оқу	9.4.4 таныс және кейбір таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін оқу	10.4.4 таныс және кейбір таныс емес жалпы және оқу тақырыптары аясында көркем және әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін оқу
5.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа мәтіндердегі контекстен мағынаны анықтау	6.4.5 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары, соның ішінде ұзақ мәтіндер аясында контекстен мағынаны анықтау	7.4.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде қысқа мәтіндердегі контекстен мағынаны анықтау	8.4.5 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа және кейбір ұзақ мәтіндердегі контекстен мағынаны анықтау	9.4.5 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндердегі контекстен мағынаны анықтау	10.4.5 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндердегі контекстен мағынаны анықтау
5.4.6 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	6.4.6 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде қысқа мәтіндерде автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	7.4.6 әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары бойынша автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	8.4.6 әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары және ұзақ мәтіндер бойынша, автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	9.4.6 көптеген жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау	10.4.6 көптеген жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндердегі автордың көзқарасын немесе пікірін анықтау
5.4.7 кейбір жазбаша жанрлар аясында сөздің, сөйлемнің және мәтіннің сипаттамалық қасиеттерін анықтау	6.4.7 көптеген жазбаша жанрлар аясында сөздің, сөйлемнің және мәтіннің сипаттамалық қасиеттерін анықтау	7.4.7 көптеген жазбаша жанрлар аясында сөздің, сөйлемнің және мәтіннің сипаттамалық қасиеттерін анықтау	8.4.7 көптеген жазбаша жанрлар аясында сөздің, сөйлемнің және мәтіннің сипаттамалық қасиеттерін анықтау	9.4.7 кез-келген жазбаша жанр аясында сөздің, сөйлемнің және мәтіннің сипаттамалық қасиеттерін анықтау	10.4.7 кез-келген жазбаша жанр аясында сөздің, сөйлемнің және мәтіннің сипаттамалық қасиеттерін анықтау
5.4.8 мәнді тексеру және түсінуді кеңейту үшін таныс қағаз және	6.4.8 мәнді тексеру және түсінуді кеңейту үшін өздігінен таныс қағаз және	7.4.8 мәнді тексеру және түсінуді кеңейту үшін таныс және кейбір	8.4.8 мәнді тексеру және түсінуді кеңейту үшін таныс және кейбір	9.4.8 таныс және таныс емес қағаз және сандық ресурстардың	10.4.8 таныс және таныс емес қағаз және сандық ресурстардың

сандық ресурстарды біршама қолдаумен пайдалану	және сандық ресурстарды пайдалану	таныс емес қағаз және сандық ресурстарды аз қолдаумен пайдалану	таныс емес қағаз және сандық ресурстарды пайдалану	көпшілігін мағынасын тексеру және түсінігін кеңейту үшін пайдалану	көпшілігін мағынасын тексеру және түсінігін кеңейту үшін пайдалану
5.4.9 эртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа, қарапайым мәтіндердегі факт пен пікірдің арасындағы айырмашылықты анықтау	6.4.9 кез-келген жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа, қарапайым мәтіндердегі факт пен пікірдің арасындағы айырмашылықты анықтау	7.4.9 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа, қарапайым мәтіндердегі дәлелдердің сәйкессіздіктерін анықтау	8.4.9 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндердегі дәлелдердің сәйкессіздіктерін анықтау	9.4.9 эртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердегі келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздіктерді анықтау	10.4.9 эртүрлі жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндердегі келтірілген дәлелдердегі сәйкессіздіктерді анықтау

5) 5 бөлім "Жазылым":

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
орташадан төмен 2	орташадан жоғары 2	төмен 1	орташа 1	жоғары 1	жоғары 2
5.5.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында жұмыстарды мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және оқу	6.5.1 эртүрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында жұмыстарды мәтін деңгейінде қолдау арқылы жоспарлау, жазу, өңдеу және оқу	7.5.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жұмыстарды мәтін деңгейінде қолдау арқылы жоспарлау, жазу, өңдеу және оқу	8.5.1 жалпы және оқу тақырыптары бойынша жұмысты мәтін деңгейінде аз қолдаумен жоспарлау, жазу, өңдеу және оқу	9.5.1 жалпы және оқу тақырыптарында жұмыстарды мәтін деңгейінде қолдаусыз жоспарлау, жазу, өңдеу және оқу	10.5.1 жалпы және оқу тақырыптарында жұмыстарды мәтін деңгейінде қолдаусыз жоспарлау, жазу, өңдеу және оқу
5.5.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы сөйлемдер тізбегін абзацқа қолдау арқылы жазу	6.5.2 белгілі бір жалпы және оқу тақырыптарына нақты, ойдан шығарылған оқиғалар, әрекеттер немесе өткен тәжірибе туралы қолдау арқылы жазу	7.5.2 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына нақты, ойдан шығарылған оқиғалар, іс-әрекеттер немесе өткен тәжірибе туралы аздап қолдау көрсету арқылы жазу	8.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарына нақты, ойдан шығарылған оқиғалар, іс-әрекеттер немесе өткен тәжірибе туралы аз қолдаумен жазу	9.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақты, ойдан шығарылған оқиғалар, іс-әрекеттер немесе өткен тәжірибе туралы өз бетінше жазу	10.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша нақты, ойдан шығарылған оқиғалар, іс-әрекеттер немесе өткен тәжірибе туралы өз бетінше жазу
5.5.3 адамдарды, орындар мен объектілерді сипаттайтын нақты деректерді мәтін деңгейінде қолдау арқылы жазу	6.5.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жеке сезімдер мен пікірлер туралы қолдау арқылы жазу	7.5.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жазу	8.5.3 эртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына жазбаша тіл рәсімдеу	9.5.3 эртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына жазбаша тіл рәсімдеу	10.5.3 эртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарына жазбаша тіл рәсімдеу
5.5.4 жеке ақпарат беру үшін ұзақ сөйлемдер тізбегін қолдау арқылы жазу	6.5.4 жеке ақпарат беру үшін эртүрлі тақырыптарға қолдау көрсету арқылы жазу	7.5.4 жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір жазбаша жұмыстарда тиісті стиль мен жанрды қолдау арқылы пайдалану	8.5.4 жалпы және оқу тақырыптарындағы жазбаша жанрларда тиісті стиль мен жанрды қолдау арқылы пайдалану	9.5.4 жалпы және оқу тақырыптарындағы эртүрлі жазбаша жұмыстарда сәйкес стиль мен жанрды минималды қолдаумен пайдалану	10.5.4 жалпы және оқу тақырыптарындағы эртүрлі жазбаша жұмыстарда сәйкес стиль мен жанрды минималды қолдаумен пайдалану
5.5.5	6.5.5	7.5.5	8.5.5	9.5.5	10.5.5

сөйлемдерді сөз байламдарының негізгі сөздерінің көмегімен қолдаусыз байланыстыру	кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына дәлелдерді мысалдар мен негіздемелермен толықтыра отырып қолдау арқылы пайдалану	кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарына дәлелдерді мысалдар мен негіздемелермен толықтыра отырып қолдаумен пайдалану	таныс жалпы және оқу тақырыптарына дәлелдерді мысалдармен және негіздемелермен толықтыра отырып қолдау арқылы пайдалану	шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарына дәлелдерді мысалдар мен негіздемелермен толықтыра отырып қолдау арқылы пайдалану	шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарына дәлелдерді мысалдар мен негіздемелермен толықтыра отырып қолдаумен пайдалану
5.5.6 сөйлемдерді таныс жалпы тақырыптарға сөз байламның негізгі сөздерін қолдана отырып, кейбір қолдаумен абзацқа логикалық түрде біріктіру	6.5.6 сөйлемдерді әртүрлі таныс жалпы тақырыптарға сөз байламның негізгі сөздерін қолдана отырып, аз қолдаумен абзацқа логикалық түрде біріктіру	7.5.6 сөйлемдерді таныс жалпы тақырыптарға сөз байламның негізгі сөздерін қолдана отырып логикалық түрде абзацқа біріктіру	8.5.6 сөйлемдерді таныс жалпы тақырыптарға сөз байламның негізгі сөздерін қолдана отырып абзацқа логикалық түрде біріктіру	9.5.6 әртүрлі байланыстырушы сөздерді қолдана отырып, жалпы таныс және оқу тақырыптарына дәйекті мәтіндер жазу	10.5.6 әртүрлі байланыстырушы сөздерді қолдана отырып, жалпы таныс және оқу тақырыптарына дәйекті мәтіндер жазу
5.5.7 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптарындағы кейбір жазбаша жанрлардың мәтін деңгейіндегі тиісті форматын кейбір қолдаумен пайдалану	6.5.7 таныс жалпы және кейбір оқу тақырыптарындағы әртүрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіндегі тиісті форматты қолдану	7.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптарындағы әртүрлі жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейіндегі тиісті форматты аз қолдаумен пайдалану	8.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптарына жазбаша жанрлар үшін мәтін деңгейінде тиісті форматты аз қолдаумен пайдалану	9.5.7 жалпы және оқу тақырыптарында шектеусіз жазбаша жанрлардың мәтін деңгейінде тәуелсіз тиісті форматын пайдалану	10.5.7 жалпы және оқу тақырыптарында шектеусіз жазбаша жанрлардың мәтін деңгейінде тәуелсіз тиісті форматын пайдалану
5.5.8 кейбір жалпы тақырыптарға жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	6.5.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	7.5.8 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	8.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	9.5.8 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу	10.5.8 шексіз таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын сөздерді дұрыс жазу
5.5.9 кейбір таныс жалпы тақырыптар бойынша мәтін деңгейінде орташа сауаттылықпен жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін қолдану	6.5.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейінде орташа сауаттылықпен жазылған жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін қолдану	7.5.9 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейінде орташа сауаттылықпен жазылған жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін қолдану	8.5.9 таныс жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейінде орташа сауаттылығының жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін пайдалану	9.5.9 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін мәтін деңгейінде сауатты пайдалану	10.5.9 таныс жалпы және оқу тақырыптарында жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін мәтін деңгейінде сауатты пайдалану

6) 6 бөлім "Ағылшын тілін қолдану":

5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып
орташадан төмен 2	орташадан жоғары 2	төмен 1	орташа 1	жоғары 1	жоғары 1
5.6.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша тиісті және есептелетін	6.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орын мен уақытты сипаттайтын	7.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір абстрактілі зат	8.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сондай-ақ таныс емес тақырыптар бойынша	9.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сондай-ақ таныс емес тақырыптар бойынша	10.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары, сондай-ақ таныс емес тақырыптар бойынша

есептелмейтін зат есімдерді, оның ішінде уақыт пен орынды сипаттайтын жалпы сөз тіркестерін пайдалану	абстрактілі зат есімдерді, күрделі және қарапайым сөз тіркестерін қолдану	есімдер мен күрделі сөз тіркестерін қолдану	кейбір абстрактілі құрама зат есімдерді, күрделі және дерексіз топтарды қолдану	әртүрлі абстрактілі құрама зат есімдерді, күрделі және дерексіз топтарды қолдану	әртүрлі абстрактілі құрама зат есімдерді, күрделі және дерексіз топтарды қолдану
5.6.2 аз таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде many, much, a lot of, a few қолдану	6.6.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кеңейтілген спектрінде more, little, few, less, fewer, not as many, not as much қолдану	7.6.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есептелетін және есептелмейтін зат есімдер үшін әртүрлі сандық сөздерді, соның ішінде too much, too many, none any, enough сөздерін қолдану	8.6.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есептелетін және есептелмейтін зат есімдерге, соның ішінде, several, plenty, a large / small, number / amount үшін әртүрлі сандық есімдіктерді қолдану	9.6.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есептелетін және есептелмейтін зат есімдер мен атаулы топтар үшін сандық есімдіктерді қолдану	10.6.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есептелетін және есептелмейтін зат есімдер мен атаулы топтар үшін сандық есімдіктерді қолдану
5.6.3 жалпы және кейбір оқу тақырыптарындағы пәндерді сипаттау кезінде сын есімдерді, соның ішінде иелік сын есімдерді қолдану, салыстыру үшін қарапайым бір буынды және екі буынды сын есімдерді (салыстырмалы және жоғары дәрежеде) қолдану	6.6.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрі бойынша салыстырмалы және жоғары дәрежеде сын есімдер мен тұрақты және тұрақты емес сын есімдердің алуан түрін қолдану	7.6.3 жалпы есімшелерді сын есім ретінде қолдану және таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдердің алдына сын есімдерді дұрыс қою	8.6.3 әртүрлі күрделі сын есімдер мен қарапайым сын есімдерді салыстырмалы құрылым ретінде қолдану, мысалы таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша деңгейді көрсету үшін as...as, much ...than қолдану	9.6.3 әртүрлі күрделі сын есімдер мен қарапайым сын есімдерді қатысушы ретінде, деңгей көрсетуге болатын салыстырмалы құрылымдарды және таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша күшейтетін сын есімдерді қолдану	10.6.3 әртүрлі күрделі сын есімдер мен қарапайым сын есімдерді қатысушы ретінде, деңгей көрсетуге болатын салыстырмалы құрылымдарды және таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша күшейтетін сын есімдерді қолдану
5.6.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша any, no each, every қолдану	6.6.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі көрсеткіштерді соның ішінде all, other қолдану	7.6.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі көрсеткіштерді, соның ішінде neither, either қолдану	8.6.4 all, half, both [of] қоса алғанда, айқындаушы сөздерді таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша предетерминатив ретінде пайдалану	9.6.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша анықтайтын және алдын-ала анықтайтын сөздерді қолдану	10.6.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша анықтайтын және алдын-ала анықтайтын сөздерді қолдану
5.6.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарының кеңейтілген спектрінде сұрақтар қолдану, соның ішінде whose, how often, how long қосылған сұрақтарын қолдану	6.6.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі уақыт формаларын қамтитын сұрақтарды қолдану	7.6.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі уақыт формаларын қамтитын сұрақтарды қолдану	8.6.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі уақытша және модальды формаларды қамтитын сұрақтарды қолдану	9.6.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі сұрақтарды қолдану	10.6.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі сұрақтарды қолдану
5.6.6 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша	6.6.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары	7.6.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша	8.6.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптарында	9.6.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша	10.6.6 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша

негізгі жеке және демонстрациялық есімдіктер мен some, any, something, nothing, anything сандық есімдіктерін қолдану	бойынша негізгі жеке және демонстрациялық есімдіктер мен someone, somebody, everybody, no-one сандық есімдіктерін қолдану	mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves сияқты жеке және рефлексивті есімдіктерді қолдану	есімдіктерді қолдану, соның ішінде anybody, anyone, anything белгісіз есімдіктерін, everyone, everything, none, more, less, a few сандық есімдіктерін қолдану	салыстырмалы, демонстрациялық, белгісіз және сандық есімдіктерді және көптеген рефлексивті есімдіктерді қолдану	бойынша салыстырмалы, демонстрациялық, белгісіз және сандық есімдіктерді және көптеген рефлексивті есімдіктерді қолдану
5.6.7 таныс және жалпы білім беру тақырыптарының шектеулі шеңберінен не болғанын білдіру үшін қарапайым етістіктердің қарапайым формаларын (болымсыз уақыт) қолдану	6.6.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша болымсыз және аяқталмаған өткен шақты білдіру үшін қарапайым мінсіз формаларды қолдану	7.6.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша соңғы уақытты, белгісіз және аяқталмаған өткенді білдіру үшін әртүрлі қарапайым мінсіз формаларды қолдану	8.6.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша соңғы, белгісіз және аяқталмаған өткенді білдіру үшін қарапайым жетілдірілген формалардың алуан түрін қолдану	9.6.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым, жетілдірілген формаларды, соның ішінде кейбір пассивті формаларды, соның ішінде уақыттың жағдайын қолдану	10.6.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қарапайым, жетілдірілген формаларды, соның ішінде кейбір пассивті формаларды, соның ішінде уақыттың жағдайын қолдану
5.6.8 таныс және жалпы білім беру тақырыптарының шектеулі шеңберінде болжау үшін "болады" және белгілі жоспарлар туралы айту үшін "жиналады" сияқты келер шақ формаларын қолдану	6.6.8 таныс жалпы және білім беру тақырыптарының өсу ауқымына қарай ұсыныстар, уәделер мен болжамдар үшін "болады" сияқты келер шақ формаларын қолдану	7.6.8 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақтың әртүрлі формаларын, соның ішінде болашақ мәні бар осы шақты қолдану	8.6.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақтың әртүрлі формаларын, оның ішінде болашақ мәні бар созылмалы осы шақ және нақ осы шақты қолдану	9.6.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша болашақ уақыттың әртүрлі формаларын, соның ішінде кейбір пассивтерді қолдану	10.6.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша болашақ уақыттың әртүрлі формаларын, соның ішінде кейбір пассивтерді қолдану
5.6.9 таныс және жалпы білім беру тақырыптарының шектеулі шеңберінде рәсімдерді, әдеттер мен жағдайларды сипаттау үшін нақ осы шақты және қарапайым өткен шақты, сонымен қатар дұрыс және бұрыс формаларды қолдану	6.6.9 таныс жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан ауқымына қазіргі және өткен қарапайым белсенді және кейбір пассивті формалардың тиісті түрде кеңейтілген алуан түрлілігін пайдалану	7.6.9 кәдімгі жалпы және оқу тақырыптарының барлық түрлері бойынша қазіргі және өткен қарапайым формалар мен соңғы жетілдірілген қарапайым формалардың тиісті түрде кеңейтілген алуан түрлілігін пайдалану	8.6.9 жалпы және таныс оқу тақырыптары бойынша сипаттамалық және жанама сөйлеуде қазіргі және өткен қарапайым формалар мен соңғы жетілдірілген қарапайым формалардың алуан түрлілігін тиісті түрде қолдану	9.6.9 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша баяндау мен жанама сөйлеуде белсенді және пассивті қарапайым қазіргі және өткен формалардың және өткен жетілдірілген қарапайым формалардың дұрыс пайдалану	10.6.9 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша баяндау мен жанама сөйлеуде белсенді және пассивті қарапайым қазіргі және өткен жетілдірілген қарапайым формалардың дұрыс пайдалану
5.6.10 таныс және жалпы оқу тақырыптары бойынша қазіргі және болашақ мағынасы бар	6.6.10 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі шеңбері бойынша үздіксіз осы шақтың және өткен	7.6.10 таныс жалпы және оқу тақырыптарының ауқымында үздіксіз осы шақтың және өткен үздіксіз	8.6.10 үздіксіз осы шақ және өткен үздіксіз формаларды, соның ішінде кейбір пассивті формаларды бірқатар жалпы және таныс оқу	9.6.10 таныс жалпы және оқу тақырыптарының бірқатарына үздіксіз осы шақ және өткен үздіксіз формаларды,	10.6.10 таныс жалпы және оқу тақырыптарының бірқатарына үздіксіз осы шақ және өткен үздіксіз формаларды,

созылмалы осы шақ формаларын қолдану	үздіксіз формалардың түрлерін фон мен үзілген өткен әрекет үшін пайдалану	формалардың түрлерін қолдану	тақырыптары бойынша қолдану	соның ішінде сәйкес пассивті формалардың үздіксіз өсіп келе жатқан түрлерін қолдану	соның ішінде сәйкес пассивті формалардың үздіксіз өсіп келе жатқан түрлерін қолдану
5.6.11 таныс және жалпы оқу тақырыптарының шектеулі шеңберінде be / look / sound / feel / taste / smell like қолдану	6.6.11 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жалпы жеке емес құрылымдарды it, there-мен қолдану	7.6.11 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша мәлімдемелер үшін жанама сөйлеудің кейбір түрлерін қолдану	8.6.11 таныс жалпы және білім беру тақырыптарының жиынтығы бойынша мәлімдемелер, сұрақтар мен командалар: айту, сұрау, әңгімелеу үшін жанама сөйлеудің кейбір түрлерін қолдану	9.6.11 мәлімдемелер, сұрақтар мен командалар үшін ұсынылған сөйлеу формаларының алуан түрлілігін қолдану, сонымен қатар бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жанама және кіріктірілген сұрақтарды know, wonder-мен қолдану	10.6.11 мәлімдемелер, сұрақтар мен командалар үшін ұсынылған сөйлеу формаларының алуан түрлілігін қолдану, сонымен қатар бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша жанама және кіріктірілген сұрақтарды know, wonder-мен қолдану
5.6.12 таныс және жалпы оқу тақырыптарының шектеулі шеңбері бойынша жалпы дұрыс және бұрыс үстеулерді, қарапайым және салыстырмалы формаларды, last week, yesterday жиілік үстеулерін және уақыт үстеулерін қолдану	6.6.12 жалпы және оқу тақырыптарының өсіп келе жатқан ауқымына үстеулердің алуан түрлілігін, сонымен қатар too, not enough, quite, rather дәрежесіндегі үстеулерді қолдану	7.6.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша салыстырмалы дәрежедегі үстеулер құрылымын дұрыс және бұрыс үстеулермен қолдану	8.6.12 бірқатар таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша not as quickly as / far less quickly салыстырмалы дәрежедегі үстеу құрылымдарын дұрыс және бұрыс үстеулермен қолдану; үстеулердің сөз алды, сөзден кейін және қорытынды түрін қолдану	9.6.12 таныс жалпы және білім беру тақырыптарының бірқатарына сәйкес әртүрлі алдын-ала вербальды, сөзден кейінгі үстеулер мен соңғы позициядағы үстеулерді қолдану; салыстырмалы дәрежедегі үстеу құрылымының әртүрлілігін дұрыс және бұрыс үстеулермен қолдану	10.6.12 таныс жалпы және білім беру тақырыптарының бірқатарына сәйкес әртүрлі алдын-ала вербальды, сөзден кейінгі үстеулер мен соңғы позициядағы үстеулерді қолдану; салыстырмалы дәрежедегі үстеу құрылымының әртүрлілігін дұрыс және бұрыс үстеулермен қолдану
5.6.13 кейбір таныс және жалпы оқу тақырыптары бойынша мүмкіндікті білдіру үшін might, may, couldn't қолдану	6.6.13 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша mustn't (prohibition) need (necessity) should (for advice) модальдық формаларын қолдану	7.6.13 түрлі таныс және жалпы оқу тақырыптары бойынша әртүрлі функциялар үшін әртүрлі модальдық формаларды қолдану	8.6.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі функциялар үшін: міндеттемелер, қажеттілік, мүмкіндік, рұқсат, өтініштер, ұсыныстар, тыйым - модальды формалардың алуан түрлілігін қолдану	9.6.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өкініш пен сынды білдіру үшін әртүрлі функциялар үшін арналған модальды формалар мен should / shouldn't have-пен қолданатын өткен шақтың модальдық формаларының шектеулі санын қолдану	10.6.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша өкініш пен сынды білдіру үшін әртүрлі функциялар үшін арналған модальды формалар мен should / shouldn't have-пен қолданатын өткен шақтың модальдық формаларының шектеулі санын қолдану
5.6.14	6.6.14	7.6.14	8.6.14	9.6.14	10.6.14

белгілі бір жалпы және оқу тақырыптары бойынша уақыт пен орын туралы сөйлесу үшін предлогтарды қолдану; тақырыпты белгілеу үшін заттарды сипаттау үшін предлогтарды қолдану; қозғалыс бағытын айқындайтын to, into, out of, from, towards предлогтарын қолдану	әртүрлі таныс және жалпы оқу тақырыптарындағы жалпы фразалық сөйлемдерде зат есімдер мен сын есімдердің алдында предлогтар қолдану; агент пен құралды белгілеу үшін уақыттың, орынның және бағыттың әртүрлі предлогтарын қолдану	әртүрлі таныс және жалпы оқу тақырыптарында жалпы фразалық сөйлемдерде зат есімдер мен сын есімдердің алдында предлогтар қолдану	таныс жалпы және оқу тақырыптарының бірқатарына сәйкес сын есімдерден кейін тұратын тәуелді предлогтарды қалай қолдану керектігін көрсету үшін as, like to, предлогтарын қолдану; зат есімдер мен сын есімдердің алдында кейбір предлогтарды қолдану	таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында келетін предлогтардың алуан түрлілігін қолдану; зат есімдер мен сын есімдерден кейін келетін тәуелді предлогтардың көбісін қолдану; және етістіктерден кейін келетін тәуелді түрлі предлогтардың көбеюін қолдану	таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен сын есімдердің алдында келетін предлогтардың алуан түрлілігін қолдану; зат есімдер мен сын есімдерден кейін келетін тәуелді предлогтардың көбісін қолдану; және етістіктерден кейін келетін тәуелді түрлі предлогтардың көбеюін қолдану
5.6.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде жалпы етістіктерді verb / verb + ing инфинитивімен қолдану	6.6.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде жалпы етістіктерді verb / verb + ing инфинитивімен қолдану	7.6.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында сөйлемдік етістіктерді қолдану және фразалық етістіктерді қолдана бастау; етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану; етістіктер мен предлогтардың шектеулі санынан кейін герундий формаларын қолдану	8.6.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында сөйлемдік етістіктерді қолдану және фразалық етістіктерді қолдана бастау; етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану; етістіктер мен предлогтардың шектеулі санынан кейін герундий формаларын қолдану	9.6.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында сөйлемдік етістіктерді қолдану және фразалық етістіктерді қолдана бастау; етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану; етістіктер мен предлогтардың шектеулі санынан кейін герундий формаларын қолдану	10.6. таныс жалпы және оқу тақырыптарында сөйлемдік етістіктерді қолдану және фразалық етістіктерді қолдана бастау; етістіктер мен сын есімдердің шектеулі санынан кейін инфинитив формаларын қолдану; етістіктер мен предлогтардың шектеулі санынан кейін герундий формаларын қолдану
5.6.16 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде шағын мәтіндердегі сөйлемдердің бөліктерін байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after союздарын қолдану	6.6.16 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде шағын мәтіндердегі сөйлемдердің бөліктерін байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after союздарын қолдану	7.6.16 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі союздарды пайдалану	8.6.16 таныс жалпы және оқу тақырыптарын түсіндіру кезінде себептерді түсіндіру үшін since, as; құрылымын түсіндіру үшін so ... that, such as ... сияқты әртүрлі союздарды қолдану	9.6.16 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде сөйлемдердің бөліктерін байланыстыру үшін so, if, when, where, before, after союздарын қолдану	10.6. таныс жалпы және оқу тақырыптарын түсіндіру кезінде себептерді түсіндіру үшін since, as; құрылымын түсіндіру үшін so ... that, such as ... сияқты әртүрлі союздарды қолдану
5.6.17 жеке және таныс тақырыптардағы қарапайым және өткен әрекеттерді сипаттау үшін қосымшаларды when-мен бірге қолдану	6.6.17 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі спектрінде if think, know, believe, hope, say, tell көмегімен бағыныңқы сөйлемдерді қолдану; where-мен қосымшалар қолдану;	7.6.17 жалпы және оқу тақырыптары бойынша if/think, know, believe, hope, say, tell көмегімен бағыныңқы сөйлемдерді қолдану; sure, certain көмегімен	8.6.17 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша if/unless/if only екінші бағыныңқы сөйлемде қолдану, wish [that] [present reference] шарттарын пайдалану;	9.6.17 if/if only-ді үшінші логикалық құрылымда қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану	10.6. if/if үшінші логикалық құрылымда қолдану, which сөзін қосып салыстырмалы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану

	before/after-мен қосымшалар қолдану (өткеннің мәні бар) егжей-тегжейлі ақпаратты білдіру үшін which who that where-мен салыстырмалы қосымшаларды қолдану	бағыныңқы сөйлемдерді қолдану; which, who, that көмегімен анықтаушы бағыныңқы сөйлемдерді қолдану	анықтауыш бағыныңқы сөйлемдерді "why" сөзімен коса пайдалану		

26. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарының негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

27. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптарына
арналған "Ағылшын тілі"
оқу пәнінен жаңартылған
мазмұндағы Үлгілік
бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Ағылшын тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып :

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Үйде және үйден тыс	Мазмұндау	5.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 5.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 5.1.8 оқу және тал мәдениетаралық түсініктерді 5.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял
	Тыңдалым	5.2.1 сыныптағы әрекеттер арқылы түсіну; 5.2.3 жалпы және оқу т қарапайым сұрақтарды қолда 5.2.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа ән мағынаны қолдау арқылы ан

	5.2.7 кейбір жалпы және ... бойынша қарапайым әңгіме ... лердің) пікірін қолдау арқылы
Айтылым	5.3.1 кейбір жалпы тақырыпты және басқалар туралы негізгі деңгейінде беру; 5.3.2 кейбір жалпы тақырып ақпарат алу үшін қарапайым 5.3.4 әртүрлі жалпы және аясында күтпеген пікірлерге кейбір икемділікпен жауап беру 5.3.6 жұптық, топтық және жұмыс істеу кезінде сөз деңгейінде нақты және анық 5.3.7.1 кейбір жалпы тақырып нақты лексика мен синтаксис
Оқылым	5.4.1 жалпы және оқу тақырып кейбір қысқа қарапайым мәтін ойларды түсіну; 5.4.2 кейбір жалпы және аясында қысқа, қарапайым мазмұн мен негізгі мәлімет қолдаумен түсіну; 5.4.5 таныс жалпы және аясында қысқа мәтіндер мазмұнын анықтау
Жазылым	5.5.1 кейбір жалпы және аясында жұмыстарды мазмұн жоспарлау, жазу, өңдеу және 5.5.2 кейбір жалпы және оқу шағын мәтіндерді қолдау арқылы 5.5.3 адамдарды, орындар сипаттайтын нақты деңгейінде қолдау арқылы жазу 5.5.6 кейбір таныс жалпы тақырып сөз байламның негізгі сөз отырып, сөйлемдерді абзацқа біршама қолдаумен біріктіру 5.5.7 таныс жалпы және тақырыптарындағы кейбір жанрлардың мәтін деңгейін форматын кейбір қолдаумен
Ағылшын тілін қолдану	5.6.1 кейбір таныс жалпы тақырыптары бойынша тиісті есептелмейтін зат есімдерді, сөйлем орынды сипаттайтын тіркестерін пайдалану; 5.6.3 жалпы және тақырыптарындағы пәндерді, зат есімдерді, соның ішінде

Айтылым	5.3.1 кейбір жалпы тақырыптар және басқалар туралы негізгі деңгейінде беру; 5.3.4 әртүрлі жалпы және аясында күтпеген пікірлерге кейбір икемділікпен жауап беру; 5.3.6 жұптық, топтық және жұмыс істеу кезінде сөз деңгейінде нақты және анық; 5.3.7 кейбір жалпы тақырыптар лексика мен синтаксисті қолдану	5.3.1 кейбір жалпы тақырыптар және басқалар туралы негізгі деңгейінде беру; 5.3.4 әртүрлі жалпы және аясында күтпеген пікірлерге кейбір икемділікпен жауап беру; 5.3.6 жұптық, топтық және жұмыс істеу кезінде сөз деңгейінде нақты және анық; 5.3.7 кейбір жалпы тақырыптар лексика мен синтаксисті қолдану
Оқылым	5.4.1 жалпы және оқу тақырыптар кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді ойларды түсіну; 5.4.2 кейбір жалпы және аясында қысқа, қарапайым мәтіндерді ақпарат пен негізгі мәліметтерді қолдаумен түсіну; 5.4.4 көркем және көркем еңбектер кейбір қысқа мәтіндерін шартты оқу; 5.4.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа автордың көзқарасын немесе 5.4.8 мәнді тексеру және түсіні таныс қағаз және сандық ресурстар қолдаумен пайдалану; 5.4.9 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы қысқа мәтіндердегі факт пен пікір айырмашылықты анықтау	5.4.1 жалпы және оқу тақырыптар кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді ойларды түсіну; 5.4.2 кейбір жалпы және аясында қысқа, қарапайым мәтіндерді ақпарат пен негізгі мәліметтерді қолдаумен түсіну; 5.4.4 көркем және көркем еңбектер кейбір қысқа мәтіндерін шартты оқу; 5.4.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа автордың көзқарасын немесе 5.4.8 мәнді тексеру және түсіні таныс қағаз және сандық ресурстар қолдаумен пайдалану; 5.4.9 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы қысқа мәтіндердегі факт пен пікір айырмашылықты анықтау
Жазылым	5.5.2 кейбір жалпы тақырыптарындағы сөйлемдерді қолдау арқылы жазу; 5.5.3 адамдарды, орындар сипаттайтын нақты деңгейінде қолдау арқылы жазу; 5.5.7 таныс жалпы және тақырыптарындағы кейбір жанрлардың мәтін деңгейінде форматын кейбір қолдаумен 5.5.8 кейбір жалпы тақырыптарындағы қолданылатын сөздерді дұрыс	5.5.2 кейбір жалпы тақырыптарындағы сөйлемдерді қолдау арқылы жазу; 5.5.3 адамдарды, орындар сипаттайтын нақты деңгейінде қолдау арқылы жазу; 5.5.7 таныс жалпы және тақырыптарындағы кейбір жанрлардың мәтін деңгейінде форматын кейбір қолдаумен 5.5.8 кейбір жалпы тақырыптарындағы қолданылатын сөздерді дұрыс
Ағылшын тілін қолдану	5.6.1 кейбір таныс және тақырыптары бойынша тиісті есептелмейтін зат есімдерді, пен орынды сипаттайтын тіркестерін пайдалану; 5.6.3 жалпы және тақырыптарындағы пәндерді	5.6.1 кейбір таныс және тақырыптары бойынша тиісті есептелмейтін зат есімдерді, пен орынды сипаттайтын тіркестерін пайдалану; 5.6.3 жалпы және тақырыптарындағы пәндерді

		сын есімдерді, соның ішінде есімдерді қолдану, салыстырмалы бір буынды және екі буынды (салыстырмалы және жекеленген) қолдану; 5.6.9 таныс және жалпы тақырыптарының шектеулі рәсімдерді, әдеттер мен жағдайлар үшін нақ осы шақты және шақты, сонымен қатар дұрыс формаларды қолдану; 5.6.13 кейбір таныс және жалпы тақырыптары бойынша мүмкіндік үшін might, may, could-ты қолдану; 5.6.15 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде жалпы тақырыптарды verb + ing инфинитивімен қолдану;
2 тоқсан		
Құндылықтар	Мазмұндау	5.1.2 сыныптастарына қатынаста қамтамасыз ету үшін сөйлеу дағдыларын қолдану; 5.1.5 жеке оқу мақсаттарына байланысты пайдалану; 5.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 5.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиялдану;
	Тыңдалым	5.2.1 сыныптағы командалық қолдау арқылы түсіну; 5.2.2 жеке ақпаратты ұсыну және сұрақтарды түсіну; 5.2.8 кейбір жалпы және оқу бойынша әңгімелер, оның ішінде әңгімесуді қолдау арқылы түсіну; 5.2.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа әңгіме мағынаны қолдау арқылы анықтау;
	Айтылым	5.3.3 кейбір жалпы және оқу аясында ұсыныс деңгейінде мәлімдеу; 5.3.4 әртүрлі жалпы және оқу аясында күтпеген пікірлерге кейбір икемділікпен жауап беру; 5.3.5 әртүрлі жалпы және оқу шеңберінде ақпарат алмасу деңгейінде өзара әрекет жасау; 5.3.6 жұптық, топтық және оқу жұмыс істеу кезінде оқу деңгейінде нақты және анық мәлімдеу; 5.3.7 кейбір жалпы тақырыптар лексика мен синтаксисті қолдану;

Оқылым		5.4.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында кейбір қысқа қарапайым мәліметтерді ойларды түсіну; 5.4.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа, қарапайым мәліметтерді ақпарат пен негізгі мәліметтерді қолдаумен түсіну; 5.4.3 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлелдерді түсіну; 5.4.6 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа ақпараттар автордың көзқарасын немесе
Жазылым		5.5.1 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында жұмыстарды мәліметтерді жоспарлау, жазу, өңдеу және 5.5.4 жеке ақпаратты беру үшін тізбегін қолдау арқылы абзацтарды 5.5.3 адамдарды, орындарды сипаттайтын нақты деректер деңгейінде қолдау арқылы жазу 5.5.5 сөйлемдерді сөз байламын сөздерінің көмегімен байланыстыру; 5.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір жанрлардың мәтін деңгейін форматын кейбір қолдаумен 5.5.8 кейбір жалпы тақырыптар қолданылатын сөздерді дұрыс
Ағылшын тілін қолдану		5.6.1 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша тиісті есептелмейтін зат есімдерді, сөйлемдер пен орынды сипаттайтын тіркестерін пайдалану; 5.6.2 аз таныс жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі much, a lot of, a few қолдану; 5.6.3 жалпы және оқу тақырыптарындағы пәндерді сын есімдерді, соның ішінде есімдерді қолдану, салыстырмалы бір буынды және екі буынды (салыстырмалы және жоқ) қолдану ; 5.6.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары кеңейтілген спектрінде сызба соның ішінде whose, how қосылған сұрақтарын қолдану 5.6.6 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша негізгі жеке және

		есімдіктер мен some, any, something сандық есімдіктерін 5.6.7 таныс және жалпы тақырыптарының шектеулі болғанын білдіру үшін қарапайым формаларын (could, might, may) қолдану; 5.6.1 кейбір таныс және жалпы тақырыптары бойынша мүмкіндік үшін might, may, could-ты қолдану; 5.6.16 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде шағын сөйлемдердің бөліктерін бағалау so, if, when, where, before, after қолдану; 5.6.17 жеке және таныс қарапайым және өткен әрекет үшін қосымшаларды when-must
Жұмыс әлемі	Мазмұндау	5.1.2 сыныптастарына қарапайым қамтамасыз ету үшін сөйлемдерді дағдыларын қолдану; 5.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауап беру 5.1.7 ауызша және жазбаша сөйлемдерді дәлелді дамыту және қолдау; 5.1.8 оқу және талқылау мәдениетаралық түсініктерді
	Тыңдалым	5.2.1 сыныптағы командалық қолдау арқылы түсіну; 5.2.5 әртүрлі оқу тақырыптарына әңгімеде нақты ақпаратты мәліметтердің көп бөлігін түсіну; 5.2.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа әңгіме мағынаны қолдау арқылы анықтау 5.2.7 кейбір жалпы және таныс бойынша қарапайым әңгімелердің) пікірін қолдау арқылы
	Айтылым	5.3.2 кейбір жалпы тақырыптар ақпарат алу үшін қарапайым 5.3.3 кейбір жалпы және таныс аясында ұсыныс деңгейінде пікір 5.3.4 әртүрлі жалпы және таныс аясында күтпеген пікірлерге кейбір икемділікпен жауап беру 5.3.6 жұптық, топтық және топтық жұмыс істеу кезінде сөйлем деңгейінде нақты және анық

		5.3.7 кейбір жалпы тақырыптар лексика мен синтаксисті қолдану
	Оқылым	5.4.4 көркем және көркем еңбек кейбір қысқа мәтіндерін шартты оқу; 5.4.5 кейбір таныс жалпы тақырыптары аясында қысқаша контекстен мағынаны анықтау 5.4.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқаша автордың көзқарасын немесе сөз байламның негізгі сөздерін отырып, сөйлемдерді абзацқа біршама қолдаумен біріктіру 5.4.7 таныс жалпы және жанрлардың мәтін деңгейінде орташа жазбаша жұмыстарда тіл қолдану
	Жазылым	5.5.3 адамдарды, орындарды сипаттайтын нақты деңгейінде қолдау арқылы жазу 5.5.6 кейбір таныс жалпы тақырыптардағы сөз байламның негізгі сөздерін отырып, сөйлемдерді абзацқа біршама қолдаумен біріктіру 5.5.7 таныс жалпы және жанрлардың мәтін деңгейінде орташа жазбаша жұмыстарда тіл қолдану 5.5.8 кейбір жалпы тақырыптардағы қысқаша қолданылатын сөздерді дұрыс қолдану 5.5.9 кейбір таныс жалпы тақырыптардағы мәтін деңгейінде орташа жазбаша жұмыстарда тіл қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.1 кейбір таныс жалпы тақырыптары бойынша тиісті есептелмейтін зат есімдерді, сөйлемдер орынды сипаттайтын тіркестерін пайдалану; 5.6.2 аз таныс жалпы тақырыптарының шектеулі мөлшерін much, a lot of, a few қолдану; 5.6.6 таныс жалпы және жанрлардың бойынша негізгі жеке және есімдіктер мен some, any, something сандық есімдіктерін қолдану 5.6.9 таныс және жалпы тақырыптарының шектеулі мөлшерін рәсімдерді, әдеттер мен жағдайлар үшін нақ осы шақты және есімдіктерді, сонымен қатар дұрыс формаларды қолдану;

		5.6.10 таныс және жалпы бойынша қазіргі және бо созылмалы осы шақ формала 5.6.14 белгілі бір жалпы және бойынша уақыт пен орын тур предлогтарды қолдану; так үшін, заттарды сипаттау ү қолдану; қозғалыс бағытын into, out of, from, toward қолдану; 5.6.16 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде шағ сөйлемдердің бөліктерін ба so, if, when, where, before, қолдану; 5.6.17 жеке және таныс қарапайым және өткен әре үшін қосымшаларды when-m
3 тоқсан		
Креативтілік	Мазмұндау	5.1.3 әртүрлі көзқарастарды 5.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауа 5.1.5 жеке оқу мақсаттары байланысты пайдалану; 5.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял 5.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау ж ауызша немесе жазбаша тілд
	Тыңдалым	5.2.1 сыныптағы командал қолдау арқылы түсіну; 5.2.4 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімелесудің негізгі тү түсіну; 5.2.5 әртүрлі оқу тақырып әңгімеде нақты ақпара мәліметтердің көп бөлігін түсіну; 5.2.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа ән мағынаны қолдау арқылы аң 5.2.8 кейбір жалпы және бойынша әңгімелер, оны әңгімесуді қолдау арқылы тү
	Айтылым	5.3.1 кейбір жалпы тақырып және басқалар туралы негізгі деңгейінде беру; 5.3.3 кейбір жалпы және аясында ұсыныс деңгейінде п

		5.3.4 әртүрлі жалпы және аясында күтпеген пікірлерге кейбір икемділікпен жауап беріп; 5.3.6 жұптық, топтық және жұмыс істеу кезінде сөз деңгейінде нақты және анық; 5.3.7 кейбір жалпы тақырып лексика мен синтаксисті қолданып; 5.3.8 әртүрлі жалпы және бойынша қарапайым әңгімелер мазмұндау
	Оқылым	5.4.1 жалпы және оқу тақырып қысқа, қарапайым мәтіндерде түсіну; 5.4.2 кейбір жалпы және аясында қысқа, қарапайым мақпарат пен негізгі мәлімет қолдаумен түсіну; 5.4.3 кейбір таныс жаңа тақырыптары аясында дәлелді түсіну; 5.4.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқаша автордың көзқарасын немесе
	Жазылым	5.5.1 кейбір жалпы және аясында жұмыстарды міндет жоспарлау, жазу, өңдеу және 5.5.3 адамдарды, орындар сипаттайтын нақты деңгейінде қолдау арқылы жазу 5.5.4 мақпарат беру үшін ұйым реттілігін абзацқа қолдау арқылы 5.5.6 кейбір таныс жалпы тақырып сөз байламның негізгі сөз отырып, сөйлемдерді абзацқа біршама қолдаумен біріктіру 5.5.7 таныс жалпы және тақырыптарындағы кейбір жанрлардың мәтін деңгейі форматын кейбір қолдаумен
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.1 кейбір таныс жаңа тақырыптары бойынша тиісті есептелмейтін зат есімдерді, сөз пен орынды сипаттайтын тіркестерін пайдалану; 5.6.3 жалпы және тақырыптарындағы пәндердің сын есімдерді, соның ішінде есімдерді қолдану, салыстырмалы бір буынды және екі буын

Оқу (зор ынтамен оқимыз)		(салыстырмалы және жоқ қолдану 5.6.6 таныс жалпы және бойынша негізгі жеке және есімдіктер мен some, any, anything сандық есімдіктерін 5.6.10 таныс және жалпы бойынша қазіргі және бо созылмалы осы шақ формала 5.6.16 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде шағ сөйлемдердің бөліктерін ба so, if, when, where, before, қолдану
	Мазмұндау	5.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауа 5.1.5 жеке оқу мақсаттары байланысты пайдалану; 5.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау; 5.1.8 оқу және тал мәдениетаралық түсініктерді 5.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял
	Тыңдалым	5.2.3 жалпы және оқу т қарапайым сұрақтарды қолда 5.2.4 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімелесудің негізгі тү түсіну; 5.2.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа ән мағынаны қолдау арқылы а 5.2.8 кейбір жалпы және бойынша әңгімелер, онь әңгімелесуді қолдау арқылы 5.2.7 кейбір жалпы және бойынша қарапайым әңгіме лердің) пікірін қолдау арқыл
	Айтылым	5.3.2 кейбір жалпы тақы ақпарат алу үшін қарапайым 5.3.3 кейбір жалпы және аясында ұсыныс деңгейінде п 5.3.6 ойларды сөйлем деңге анық жеткізу; 5.3.7 кейбір жалпы тақырып лексика мен синтаксисті қол 5.3.8 әртүрлі жалпы және бойынша қарапайым әңгімел мазмұндау

	Оқылым	5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын қысқа қарапайым мәтіндерде түсіну; 5.4.2 кейбір жалпы және оқу аясында қарапайым мәтіндерде негізгі мәліметтерді шартпен түсіну; 5.4.3 кейбір таныс жалпы тақырыптары аясында дәлелдерді түсіну; 5.4.4 көркем және көркем еңбектер қысқа мәтіндерін шамалы қорытынды түсіну; 5.4.5 кейбір таныс жалпы тақырыптары аясында қысқаша контекстен мағынаны анықтау; 5.4.6 жалпы және оқу тақырыптарын қысқа мәтіндерде автордың пікірін анықтау; 5.4.7 кейбір жазбаша жанрлардың сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 5.4.9 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы қысқаша мәтіндердегі факт пен пікір айырмашылықты анықтау
	Жазылым	5.5.1 жалпы және оқу тақырыптарын жұмыстарды мәтін деңгейінде жазу, өңдеу және оқу; 5.5.2 жалпы және оқу тақырыптарын сөйлемдердің реттілігін абзацпен жазу; 5.5.3 адамдар, орындар мен суреттеуде нақты деректерді қолдау арқылы жазу; 5.5.4 жеке ақпаратты беру үшін тізбегін қолдау арқылы абзацпен жазу; 5.5.5 сөйлемдерді сөз байламның сөздерінің көмегімен байланыстыру; 5.5.6 кейбір таныс жалпы тақырыптарын сөз байламның негізгі сөздерін отырып, сөйлемдерді абзацпен біршама қолдаумен біріктіру; 5.5.7 таныс жалпы және оқу тақырыптарындағы кейбір жанрлардың мәтін деңгейінде форматын кейбір қолдаумен
Қиял әлемі	Мазмұндау	5.1.4 басқа оқушылардың бағалары бағалау және жауап

		5.1.7 ауызша және жазбаша мәдениетті дамыту және қолдау; 5.1.8 оқу және талдау мәдениетаралық түсініктерді түсіндіру; 5.1.10 қоршаған әлемге деген қызығушылықты арттыру мен көзқарастарды талдау және талқылау; ауызша немесе жазбаша тілде
	Тыңдалым	5.2.1 сыныптағы командалық жұмысқа қолдау арқылы түсіну; 5.2.4 жалпы және оқу тақырыптарын ұзақ әңгімелесудің негізгі түсініктерін түсіну; 5.2.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа әңгімелесу мағынаны қолдау арқылы анықтау; 5.2.7 жалпы және оқу тақырыптарына қарапайым әйгімедегі сөйлемдерді пікірін қолдау арқылы анықтау;
	Айтылым	5.3.3 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында ұсыныс деңгейінде пікір алысу; 5.3.5 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде ақпарат алмасу деңгейінде өзара әрекет жасау; 5.3.6 жұптық, топтық және оқу тақырыптары жұмыс істеу кезінде пікір алмасу деңгейінде нақты және анықталған пікір; 5.3.7 кейбір жалпы тақырыптары аясында лексика мен синтаксисті қолдану;
	Оқылым	5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарына қысқа қарапайым мәтіндердегі мағынаны түсіну; 5.4.2 жалпы және оқу тақырыптарына қысқа, қарапайым мәтіндердегі мағынаны пен негізгі мәліметтерді шартты түсіну; 5.4.3 кейбір таныс жалпы тақырыптары аясында дәлелді пікір түсіну; 5.4.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа әңгімелесу автордың көзқарасын немесе пікірін білдіру;
	Жазылым	5.5.2 жалпы және оқу тақырыптарына сөйлемдердің реттілігін абзацпен жазу; 5.5.3 адамдарды, орындарды, оқиғаларды сипаттауда нақты деректерді қолдану арқылы жазу; 5.5.6 кейбір таныс жалпы тақырыптарына сөз байламның негізгі сипаттамаларын жазу;

		отырып, сөйлемдерді абзацқа біріктіріп, біршама қолдаумен біріктіру 5.5.8 кейбір жалпы тақырыптарда қолданылатын сөздерді дұрыс қолдану 5.5.9 кейбір таныс жалпы тақырыптарда мәтін деңгейінде орташа жазбаша жұмыстарда тиімді қолдану
Ағылшын тілін қолдану		5.6.1 кейбір таныс жалпы тақырыптары бойынша тиісті есептелмейтін зат есімдерді, сипаттау сөздерін орынды сипаттайтын тіркестерін пайдалану; 5.6.3 жалпы және таныс тақырыптарындағы пәндерді, зат есімдерді, соның ішінде есімдерді қолдану, салыстырмалы бір буынды және екі буынды (салыстырмалы және жоқ) қолдану; 5.6.4 таныс жалпы мен оған қатысты бойынша any, no each, every 5.6.5 таныс жалпы және оқу кеңейтілген спектрінде сөздерін соның ішінде whose, how қосылған сұрақтарын қолдану 5.6.6 таныс жалпы және оған қатысты бойынша негізгі жеке және есімдіктер мен some, any, something сандық есімдіктерін 5.6.7 таныс және жалпы тақырыптарының шектеулі болғанын білдіру үшін қарапайым формаларын (formal) қолдану; 5.6.8 таныс және жалпы тақырыптарының шектеулі болғанын білдіру үшін "болады" және белгілі болғанын білдіру үшін "жиналады" сөздерін формаларын қолдану; 5.6.9 таныс және жалпы тақырыптарының шектеулі болғанын білдіру үшін рәсімдерді, әдеттер мен жағдайларды білдіру үшін нақ осы шақты және оған қатысты, сонымен қатар дұрыс формаларды қолдану; 5.6.14 белгілі бір жалпы және оған қатысты бойынша уақыт пен орын туралы сұрақтарды қолдану; тақырыптарды қолдану; заттарды сипаттау үшін қолдану; қозғалыс бағытын білдіру

		5.4.2 жалпы және оқу тақырыптарын қысқа, қарапайым мәтіндерде пән негізгі мәліметтерді шартты түсіну; 5.4.4 көркем және көркем еңбек кейбір қысқа мәтіндерін шартты оқу; 5.4.6 жалпы және оқу тақырыптарын қысқа мәтіндерде автордың пікірін анықтау; 5.4.7 жазбаша жанрлар сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау
	Жазылым	5.5.1 жалпы және оқу тақырыптарын жұмыстарды мәтін деңгейіне және оқу; 5.5.4 жеке ақпаратты беру үшін тізбегін қолдау арқылы абзацтар; 5.5.6 таныс жалпы тақырып байламның негізгі сөздерін сөйлемдерді абзацқа логикалық арқылы біріктіру; 5.5.8 кейбір жалпы тақырып қолданылатын сөздерді дұрыс
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.1 кейбір таныс жалпы тақырыптары бойынша тиісті есептелмейтін зат есімдерді, сипаттау сөздерін пайдалану; 5.6.2 аз таныс жалпы тақырыптарының шектеулі мұндай, a lot of, a few қолдану; 5.6.3 жалпы және оқу тақырыптарындағы пәндердің сын есімдерді, соның ішінде есімдерді қолдану, салыстырмалы бір буынды және екі буынды (салыстырмалы және жоқ) қолдану; 5.6.4 таныс жалпы мен оқу бойынша any, no each, every мұндай; 5.6.6 таныс жалпы және оқу бойынша негізгі жеке және есімдіктер мен some, any, something сандық есімдіктерін; 5.6.8 таныс және жалпы тақырыптарының шектеулі пәндер үшін "болады" және белгілі пән айту үшін "жиналады" сипат формаларын қолдану;

		5.6.10 таныс және жалпы бойынша қазіргі және бо созылмалы осы шақ формала 5.6.12таныс және жалпы оқу шектеулі шеңбері бойынша ж бұрыс үстеулерді, қ салыстырмалы формалард yesterday жиілік үстеулер үстеулерін қолдану; 5.6.13 кейбір таныс жә тақырыптары бойынша мү үшін might, may, could-ты қол 5.6.14белгілі бір жалпы және бойынша уақыт пен орын тур предлогтарды қолдану; тақ үшін, заттарды сипаттау ү қолдану; қозғалыс бағытын into, out of, from, toward қолдану; 5.6.15 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде жалпы verb + ing инфинитивімен қол 5.6.16 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде шағ сөйлемдердің бөліктерін ба so, if, when, where, before, қолдану
Демалыс	Мазмұндау	5.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 5.1.3 әртүрлі көзқарастарды п 5.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауа 5.1.8 оқу және тал мәдениетаралық түсініктерді
	Тыңдалым	5.2.1 сыныптағы командал қолдау арқылы түсіну; 5.2.2 жеке ақпаратты ұсыну т сұрақтарды түсіну; 5.2.3 жалпы және оқу т қарапайым сұрақтарды қолда 5.2.8 кейбір жалпы және бойынша әңгімелер, оны әңгімелесуді қолдау арқылы
	Айтылым	5.3.2 кейбір жалпы тақы ақпарат алу үшін қарапайым 5.3.3 кейбір жалпы және аясында ұсыныс деңгейінде п

		5.3.4 әртүрлі жалпы және аясында күтпеген пікірлерге кейбір икемділікпен жауап беріледі; 5.3.6 жұптық, топтық және жұмыс істеу кезінде олардың деңгейінде нақты және анықталған жағдайларды анықтау;
	Оқылым	5.4.1 жалпы және оқу тақырыптарын қысқа қарапайым мәтіндерде түсіну; 5.4.2 жалпы және оқу тақырыптарын қысқа, қарапайым мәтіндердегі негізгі мәліметтерді шартты түсіну; 5.4.3 кейбір таныс жағдайдағы тақырыптары аясында дәлелді түсіну; 5.4.4 көркем және көркем еңбектерде кейбір қысқа мәтіндерін шартты оқу; 5.4.6 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа автордың көзқарасын немесе
	Жазылым	5.5.3 адамдарды, орындарды сипаттайтын нақты деңгейінде қолдау арқылы жазу; 5.5.4 жеке ақпаратты беру үшін тізбегін қолдау арқылы абзацтар жазу; 5.5.6 кейбір таныс жалпы тақырыптарда сөз байламның негізгі сөздерін отырып, сөйлемдерді абзацтармен біршама қолдаумен біріктіру; 5.5.7 таныс жалпы және тақырыптарындағы кейбір жанрлардың мәтін деңгейінде форматын кейбір қолдаумен
	Ағылшын тілін қолдану	5.6.9 таныс және жалпы тақырыптарының шектеулі рәсімдерді, әдеттер мен жағдайлар үшін нақ осы шақты және шақты, сонымен қатар дұрыс формаларды қолдану; 5.6.10 таныс және жалпы тақырыптары бойынша қазіргі және болашақ созылмалы осы шақ формаларды қолдану; 5.6.12 таныс және жалпы оқу тақырыптары шектеулі шеңбері бойынша жазу бұрыс үстеулерді, қарама-қарсы салыстырмалы формаларды қолдану yesterday жиілік үстеулерді үстеулерін қолдану;

		5.6.13 кейбір таныс жәңбіл тақырыптары бойынша мүмкіндік үшін might, may, could-ты қолдану; 5.6.14 белгілі бір жалпы және оқу бойынша уақыт пен орын туралы предлогтарды қолдану; тақырып үшін, заттарды сипаттау үшін қолдану; қозғалыс бағытын into, out of, from, towards қолдану; 5.6.16 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде шағын сөйлемдердің бөліктерін басқару so, if, when, where, before, after қолдану; 5.6.17 жеке және таныс қарапайым және өткен әрекет үшін қосымшаларды when-must

2) 6 сынып:

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Біздің сынып	Мазмұндау	6.1.1 топтық мәселелерді шығармашылық түрде шешу үшін тыңдау дағдыларын қолдану; 6.1.3 әртүрлі көзқарастарды білдіру; 6.1.8 оқу және талдау мәдениетаралық түсініктерді білдіру; 6.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиялдану; 6.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау және ауызша немесе жазбаша тілде білдіру;
	Тыңдалым	6.2.1 сыныптағы шексіз қолдану арқылы түсіну; 6.2.2 жеке ақпаратты ұсыну және күрделі сұрақтарды түсіну; 6.2.5 жалпы және оқу тақырып ұзақ әңгіме барысында нақты негізгі мәліметтердің көпшілік арқылы түсіну; 6.2.7 шектеулі жалпы және оқу бойынша ұзақ әңгіме барысында пікірлердің пікірін қолдау арқылы
	Айтылым	6.3.1 жалпы тақырыптардың және басқалар туралы пікірталас деңгейінде беру; 6.3.2 көптеген жалпы тақырып ақпарат алу үшін қарапайым

		6.3.3 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптарының шеңберінде пайымдау элементтерінің деңгейінде пікір білдіру; 6.3.7 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында нақты лексика және грамматика қолдану; 6.3.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелер мазмұндау
	Оқылым	6.4.1 жалпы және оқу тақырыптарының қысқа, қарапайым, әртүрлі мәтіндерін ойларды түсіну; 6.4.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа, қарапайым мәтіндерін ақпарат пен негізгі мәліметтерді түсіну; 6.4.4 көркем және көркем еңбектерін кейбір қысқа қарапайым мәтіндерін оқу; 6.4.8 мәнді тексеру және түсініктемесіз өздігінен таныс қағаз және саусақпен пайдалану; 6.4.9 кез-келген жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндердегі факт пен пікір айырмашылықты анықтау
	Жазылым	6.5.1 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында жұмыстарды мәтін арқылы жоспарлау, жазу, өңдеу; 6.5.2 белгілі бір жалпы және оқу тақырыптарына нақты, ойлар, оқиғалар, әрекеттер немесе туралы қолдау арқылы жазу; 6.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары жеке сезімдер мен пікірлерді арқылы жазу; 6.5.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу; 6.5.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейінде сауаттылығы бар жазбаша жазу белгілерін қолдану; 6.5.6 таныс жалпы тақырыптарында байламның негізгі сөздерін және сөйлемдерді әртүрлі аз қолданылатын логикалық түрде біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша орын мен уақыт

		абстракттілі зат есімдерді қарапайым сөз тіркестерін қолдану; 6.6.3 таныс жалпы және оқу таныс жалпы және оқу шектеулі спектрі бойынша саны жоғары дәрежеде сын есім және тұрақты емес сын есімдерді қолдану; 6.6.9 таныс жалпы және оқу таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан ауқымына қарапайым белсенді және формалардың тиісті түрде пайдалану; 6.6.12 жалпы және оқу таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан ауқымына үлкен ауқымына үлкен түрлілігін, сонымен қатар тоқсан rather дәрежесіндегі үстеулері; 6.6.13 әртүрлі таныс жалпы және оқу таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша must need (necessity) should (for a verb) формаларын қолдану; 6.6.15 таныс жалпы және оқу таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде жалпы шектеулі спектрінде жалпы verb + ing инфинитивімен қолдану;
Батырлар	Мазмұндау	6.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу таңдау дағдыларын қолдану; 6.1.3 әртүрлі көзқарастарды пайдалану; 6.1.8 оқу және талқылау мәдениетаралық түсініктерді пайдалану;
	Тыңдалым	6.2.1 сыныптағы шексіз әртүрлі арқылы түсіну; 6.2.6 жалпы және оқу таныс жалпы және оқу көпшілігіне ұзақ әңгіме контекстінде қолдау арқылы анықтау; 6.2.7 шектеулі жалпы және оқу таныс жалпы және оқу бойынша ұзақ әңгіме барысында (сөздердің) пікірін қолдау арқылы анықтау; 6.2.8 жалпы және оқу таныс жалпы және оқу көпшілігіндегі әңгімелерді, сөйлесуді қолдау арқылы түсіну;
	Айтылым	6.3.3 әртүрлі жалпы және оқу таныс жалпы және оқу шеңберінде пайымдау элементтерін деңгейінде пікір білдіру; 6.3.6 жұптық, топтық жұмыс сыныпта жұмыс істеу кезінде деңгейінде және пікірталас деңгейінде нақты және анық айту; 6.3.7 кейбір жалпы және оқу таныс жалпы және оқу аясында нақты лексикалық қолдану,

		6.3.8 кейбір жалпы және сөз бойынша ұзақ әңгімелер мазмұндау
	Оқылым	6.4.1 жалпы және оқу тақырып қысқа, қарапайым, әртүрлі мазмұн ойларды түсіну; 6.4.2 кейбір жалпы және оқу аясында қысқа, қарапайым мазмұн ақпарат пен негізгі мәліметтерді түсіну; 6.4.4 көркем және көркем еңбектер кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді оқу; 6.4.6 жалпы және оқу тақырып қысқа мәтіндерде автордың пікірін анықтау
	Жазылым	6.5.1 әртүрлі жалпы және оқу аясында жұмыстарды мәтін түрінде арқылы жоспарлау, жазу, өңдеу; 6.5.2 белгілі бір жалпы және оқу тақырыптарына нақты, ойымен оқиғалар, әрекеттер немесе оқиғалар туралы қолдау арқылы жазу; 6.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарына жеке сезімдер мен пікірлерді арқылы жазу; 6.5.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1 таныс жалпы және оқу тақырып бойынша орын мен уақыт формалары абстрактілі зат есімдерді қарапайым сөз тіркестерін қолдану; 6.6.3 таныс жалпы және оқу тақырып шектеулі спектрі бойынша саты жоғары дәрежеде сын есімдер және тұрақты емес сын есімдерді қолдану; 6.6.5 таныс жалпы және оқу тақырып бойынша әртүрлі уақыт формалары сұрақтарды қолдану; 6.6.12 жалпы және оқу тақырып келе жатқан ауқымына үлкен түрлілігін, сонымен қатар тоқ rather дәрежесіндегі үстеулерді қолдану; 6.6.15 таныс жалпы және оқу тақырып шектеулі спектрінде жалпы және оқу verb + ing инфинитивімен қолдану
2 тоқсан		

Жергілікті аймақ	Мазмұндау	6.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 6.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау ж ауызша немесе жазбаша тілд
	Тыңдалым	6.2.1 сыныптағы шексіз ком арқылы түсіну; 6.2.5 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгіме барысында на негізгі мәліметтердің көп арқылы түсіну; 6.2.6 жалпы және оқу көпшілігіне ұзақ әңгіме конте қолдау арқылы анықтау
	Айтылым	6.3.2 көптеген жалпы тақы ақпарат алу үшін қарапайым 6.3.3 әртүрлі жалпы және шеңберінде пайымдау элемен деңгейінде пікір білдіру; 6.3.7 кейбір жалпы және аясында нақты лексика қолдану; 6.3.8 кейбір жалпы және бойынша ұзақ әңгімелер мазмұндау
	Оқылым	6.4.2 кейбір жалпы және аясында қысқа, қарапайым м ақпарат пен негізгі мәлім түсіну; 6.4.4 көркем және көркем е кейбір қысқа қарапайым мәт оқу; 6.4.8 мәнді тексеру және түсі өздігінен таныс қағаз және са пайдалану; 6.4.5 кейбір таныс жа тақырыптары, соның ішінд аясында контексттен мағына
	Жазылым	6.5.1 әртүрлі жалпы және аясында жұмыстарды мәтін арқылы жоспарлау, жазу, өңд 6.5.2 белгілі бір жал тақырыптарына нақты, ой оқиғалар, әрекеттер немесе туралы қолдау арқылы жазу; 6.5.3 таныс жалпы және ок жеке сезімдер мен пікірле арқылы жазу;

		6.5.6 таныс жалпы тақырып бойынша байламның негізгі сөздерін сөйлемдерді әртүрлі аз қосымшалық логикалық түрде біріктіру; 6.5.8 кейбір таныс жалпы тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.3 таныс жалпы және оқу мақсатына шектеулі спектрі бойынша санын жоғары дәрежеде сын есімдер және тұрақты емес сын есімдерді қолдану; 6.6.9 таныс жалпы және оқу мақсатына өсіп келе жатқан ауқымына қарапайым белсенді және формалардың тиісті түрде пайдалану түрлілігін пайдалану; 6.6.11 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша жаңа құрылымдарды it, there-мен қолдану; 6.6.14 әртүрлі таныс жалпы тақырыптарындағы жалпы сөйлемдерде зат есімдер мен алдында предлогтар қолданылатын құралды белгілеу үшін уақыт және бағыттың әртүрлі предлогтарын қолдану; 6.6.16 таныс жалпы және оқу мақсатына шектеулі спектрінде шағын сөйлемдердің бөліктерін бағыттау so, if, when, where, before, after қолдану; 6.6.17 таныс жалпы және оқу мақсатына шектеулі спектрінде if қосымшалар шартты сөйлемдерде) қолданылатын қосымшалар қолдану, қосымшалар қолдану (өткізгіш егжей-тегжейлі ақпаратты бөлігі who that where-мен қолданылатын қосымшаларды қолдану
Драма және комедия	Мазмұндау	6.1.3 әртүрлі көзқарастарды нақтылау; 6.1.6 ақпаратты басқаларға ұсыну, ұйымдастыру және ұсыну; 6.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял қолдану; 6.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау және ауызша немесе жазбаша тілде
	Тыңдалым	6.2.1 сыныптағы шексіз қосымшалар арқылы түсіну; 6.2.5 жалпы және оқу тақырыптары ұзақ әңгіме барысында нақты

		негізгі мәліметтердің көп арқылы түсіну
	Айтылым	6.3.2 көптеген жалпы тақырып ақпарат алу үшін қарапайым 6.3.4 әртүрлі жалпы және аясында күтпеген түсінік элементтерімен сөйлем деңгейінде икемділікпен жауап беру; 6.3.5 жалпы және оқу көпшілігіне ұзақ әңгіме әрекеттесуге тырысу; 6.3.8 кейбір жалпы және бойынша ұзақ әңгімелер мазмұндау; 6.3.7 кейбір жалпы және аясында нақты лексика қолдану
	Оқылым	6.4.2 кейбір жалпы және аясында қысқа, қарапайым мағына ақпарат пен негізгі мәлімет түсіну; 6.4.3 кейбір таныс жағдайда тақырыптары аясында дәлелді түсіну
	Жазылым	6.5.2 белгілі бір жалпы тақырыптарына нақты, ой-пікір, оқиғалар, әрекеттер немесе туралы қолдау арқылы жазу; 6.5.3 таныс жалпы және оқуға жеке сезімдер мен пікірлер арқылы жазу; 6.5.5 кейбір таныс жағдайда тақырыптары бойынша негіздемелерді қолдана отырып қолдау арқылы пайдалану; 6.5.8 кейбір таныс жағдайда тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.7 таныс жалпы және бойынша болымсыз және аяқталмағандық шақты білдіру үшін қарапайым формаларды қолдану; 6.6.12 жалпы және оқу тақырыптарына келе жатқан ауқымына үлкен түрлілігін, сонымен қатар to, rather дәрежесіндегі үстеулер; 6.6.15 таныс жалпы және оқу тақырыптарында шектеулі спектрінде жалпы тақырыптарына verb + ing инфинитивімен қолдану
3 тоқсан		

Денсаулық	Мазмұндау	6.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 6.1.8 оқу және тал мәдениетаралық түсініктерді 6.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял 6.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау ж ауызша немесе жазбаша тілд
	Тыңдалым	6.2.5 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгіме барысында на негізгі мәліметтердің көп арқылы түсіну; 6.2.7 шектеулі жалпы және бойынша ұзақ әңгіме барысы лердің) пікірін қолдау арқыл
	Айтылым	6.3.1 жалпы тақырыптардың және басқалар туралы н пікірталас деңгейінде беру; 6.3.2 көптеген жалпы тақы ақпарат алу үшін қарапайым 6.3.3 әртүрлі жалпы және шеңберінде пайымдау элемент деңгейінде пікір білдіру; 6.3.4 әртүрлі жалпы және аясында күтпеген түсінік элементтерімен сөйлем д икемділікпен жауап беру; 6.3.5 жалпы және оқу көпшілігіне ұзақ әңгіме әрекеттесуге тырысу; 6.3.6 жұптық, топтық жұмы сыныпта жұмыс істеу мен ойларды сөйлем деңгейінде айту; 6.3.7 кейбір жалпы және аясында нақты лексика қолдану
	Оқылым	6.4.4 көркем және көркем е кейбір қысқа қарапайым мәт оқу; 6.4.5 кейбір таныс жа тақырыптары, соның ішінд аясында контексттен мағына 6.4.6 жалпы және оқу көпшілігінде қысқа мәтін көзқарасын немесе пікірін а

		6.4.8 мәнді тексеру және түсінік өздігінен таныс қағаз және сапалық пайдалану
	Жазылым	6.5.1 әртүрлі жалпы және аясында жұмыстарды мәтін арқылы жоспарлау, жазу, өңдеу; 6.5.6 таныс жалпы тақырып бойынша байламның негізгі сөздерін сөйлемдерді әртүрлі аз қолдану; логикалық түрде біріктіру; 6.5.7 таныс жалпы және тақырыптарындағы әртүрлі үшін мәтін деңгейіндегі қолдану; 6.5.8 кейбір таныс жалпы тақырыптарында жиі қолдану; дұрыс жазу; 6.5.9 кейбір таныс жалпы тақырыптарында мәтін деңгейінде сауаттылығы бар жазбаша және белгілерін қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1 таныс жалпы және оқу бойынша орын мен уақыт абстрактілі зат есімдерді қарапайым сөз тіркестерін қолдану; 6.6.2 таныс жалпы және оқу кеңейтілген спектрінде more, fewer, not as many, not as much; 6.6.3 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрі бойынша сапалық жоғары дәрежеде сын есім және тұрақты емес сын есімдерді қолдану; 6.6.8 таныс жалпы және тақырыптарының өсу аясында ұсыныстар, уәделер мен "болады" сияқты келер мезгілді қолдану; 6.6.9 таныс жалпы және оқу өсіп келе жатқан ауқымына қарапайым белсенді және формалардың тиісті түрде пайдалану; түрлілігін пайдалану; 6.6.10 таныс жалпы және оқу шектеулі шеңбері бойынша шақтың және өткен үздік түрлерін фон мен үзілген есімдіктерді пайдалану; 6.6.13 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша must

		need (necessity) should (for a) формаларын қолдану; 6.6.15 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде жалпы verb + ing инфинитивімен қолдану;
Саяхат және демалыс	Мазмұндау	6.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 6.1.2 сыныптастарына қамтамасыз ету үшін сөйлесу дағдыларын қолдану; 6.1.3 әртүрлі көзқарастарды пайдалану; 6.1.5 жеке оқу мақсаттарына байланысты пайдалану; 6.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну
	Тыңдалым	6.2.1 сыныптағы шексіз қолдану арқылы түсіну; 6.2.5 жалпы және оқу тақырып ұзақ әңгіме барысында негізгі мәліметтердің көп арқылы түсіну; 6.2.6 жалпы және оқу көпшілігіне ұзақ әңгіме контекст қолдау арқылы анықтау; 6.2.7 шектеулі жалпы және бойынша ұзақ әңгіме барысында пікірлердің пікірін қолдау арқылы түсіну; 6.2.8 жалпы және оқу көпшілігіндегі әңгімелерді, сөйлесуді қолдау арқылы түсіну;
	Айтылым	6.3.2 көптеген жалпы тақырып ақпарат алу үшін қарапайым мәліметтерді анықтау; 6.3.3 әртүрлі жалпы және шеңберінде пайымдау элементтер деңгейінде пікір білдіру; 6.3.7 кейбір жалпы және аясында нақты лексика қолдану; 6.3.8 кейбір жалпы және бойынша ұзақ әңгімелер мазмұндау
	Оқылым	6.4.2 кейбір жалпы және аясында қысқа, қарапайым мәліметтер ақпарат пен негізгі мәліметтерді түсіну; 6.4.5 кейбір таныс жағдайда тақырыптары, соның ішінде аясында контексттен мағына

		6.4.6 жалпы және оқу көпшілігінде қысқа мәтін көзқарасын немесе пікірін анықтау; 6.4.7 көптеген жазбаша және сөздің, сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 6.4.9 кез-келген жалпы тақырыптарындағы қысқаша мәтіндердегі факт пен пікір айырмашылықты анықтау
Жазылым		6.5.1 әртүрлі жалпы және аясында жұмыстарды мәтін арқылы жоспарлау, жазу, өңдеу; 6.5.2 белгілі бір жалпы тақырыптарына нақты, ой-өкілді оқиғалар, әрекеттер немесе туралы қолдау арқылы жазу; 6.5.3 кейбір таныс жалпы тақырыптары бойынша жеке пікірлер туралы қолдау арқылы жазу; 6.5.6 таныс жалпы тақырыптары бойынша байламның негізгі сөздерін сөйлемдерді әртүрлі аз қолдану; логикалық түрде біріктіру; 6.5.7 таныс жалпы және тақырыптарындағы әртүрлі тақырыптарындағы әртүрлі үшін мәтін деңгейіндегі қолдану; 6.5.8 кейбір таныс жалпы тақырыптарында жиі қолдану; дұрыс жазу
Ағылшын тілін қолдану		6.6.1 таныс жалпы және тақырыптары бойынша орын мен уақыт абстрактілі зат есімдерді қарапайым сөз тіркестерін қолдану; 6.6.2 таныс жалпы және оқу кеңейтілген спектрінде more, fewer, not as many, not as much; 6.6.3 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрі бойынша сапалы жоғары дәрежеде сын есім және тұрақты емес сын есімдерді қолдану; 6.6.7 таныс жалпы және тақырыптары бойынша болымсыз және анықшақты білдіру үшін қарапайым формаларды қолдану; 6.6.8 таныс жалпы және тақырыптарының өсу аясында ұсыныстар, уәделер мен

		"болады" сияқты келер пайдалану; қолдану; 6.6.10 таныс жалпы және оқушылардың таныс шеңбері бойынша шектеулі шеңбері бойынша таныс және өткен үздіксіз түрлерін фон мен үзілген еркін пайдалану
Оқылым (зор ынтамен оқимыз)	Мазмұндау	6.1.4 басқа оқушылардың таныс сындарлы бағалау және жауап беру 6.1.7 ауызша және жазбаша сөздерді дәлелді дамыту және қолдау
	Айтылым	6.2.5 жалпы және оқушылардың көпшілігіне ұзақ әңгіме еркін әрекеттесуге тырысу
	Оқылым	6.3.1 жалпы және оқушылардың тақырыптарын қысқа, қарапайым, әртүрлі мәтіндерді ойларды түсіну; 6.3.2 кейбір жалпы және оқушылар аясында қысқа, қарапайым мәтіндерді ақпарат пен негізгі мәліметтерді түсіну; 6.3.3 кейбір таныс жалпы және оқушы тақырыптары аясында дәлелді мәтіндерді түсіну; 6.3.4 көркем және көркем еңбектерді кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді оқу; 6.3.5 кейбір таныс жалпы және оқушы тақырыптары, соның ішінде аясында контексттен мағыналы мәтіндерді оқу; 6.3.6 жалпы және оқушы көпшілігінде қысқа мәтіндерді көзқарасын немесе пікірін анықтау; 6.3.7 көптеген жазбаша мәтіндерді сөздің, сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 6.3.8 мәнді тексеру және түсініксіз өздігінен таныс қағаз және саусақ пайдалану; 6.3.9 кез-келген жалпы және оқушы тақырыптарындағы қысқа мәтіндердегі факт пен пікірді айырмашылықты анықтау
	Жазылым	6.4.4 жеке ақпарат беру және абзацқа қолдау арқылы жазу; 6.4.5 кейбір таныс жалпы және оқушы тақырыптары бойынша негіздемелерді қолдана отырып қолдау арқылы пайдалану
4 тоқсан		

Көршілер	Мазмұндау	6.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 6.1.2 сыныптастарына қамтамасыз ету үшін сөйлеу дағдыларын қолдану; 6.1.3 әртүрлі көзқарастарды
	Тыңдалым	6.2.1 сыныптағы шексіз ком арқылы түсіну; 6.2.4 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімелесудің негізгі қолдаумен түсіну; 6.2.5 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгіме барысында на негізгі мәліметтердің көп арқылы түсіну
	Айтылым (Speaking)	6.3.1 жалпы тақырыптардың және басқалар туралы пікірталас деңгейінде беру; 6.3.2 көптеген жалпы тақырат алу үшін қарапайым 6.3.3 әртүрлі жалпы және шеңберінде пайымдау элемент деңгейінде пікір білдіру; 6.3.7 кейбір жалпы және аясында нақты лексика қолдану
	Оқылым	6.4.6 жалпы және оқу көпшілігінде қысқа мәтін көзқарасын немесе пікірін анықтау; 6.4.7 көптеген жазбаша мәтін сөздің, сөйлемнің және мәтін қасиеттерін анықтау
	Жазылым	6.5.1 әртүрлі жалпы және аясында жұмыстарды мәтін арқылы жоспарлау, жазу, өңдеу; 6.5.2 белгілі бір жалпы тақырыптарына нақты, ой оқиғалар, әрекеттер немесе туралы қолдау арқылы жазу; 6.5.3 таныс жалпы және оқу жеке сезімдер мен пікірлер арқылы жазу; 6.5.6 таныс жалпы тақырып байламның негізгі сөздерін сөйлемдерді әртүрлі аз қолданыс сөздерді логикалық түрде біріктіру; 6.5.8 кейбір таныс жалпы тақырыптарында жиі қолданыс дұрыс жазу;

		6.5.9 кейбір таныс жаңа сөздерді тақырыптарында мәтін деңгейінде сауаттылығы бар жазбаша жазбаларда белгілерін қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	6.6.1 таныс жалпы және оқу бойынша орын мен уақыт бойынша абстрактілі зат есімдерді қарапайым сөз тіркестерін қолдану; 6.6.6 көптеген таныс жаңа сөздерді тақырыптары бойынша негізгі демонстрациялық есімдіктер somebody, everybody , everyone есімдіктерін қолдану; 6.6.9 таныс жалпы және оқу бойынша өсіп келе жатқан ауқымына қарапайым белсенді және формалардың тиісті түрде пайдалану түрлілігін пайдалану; 6.6.10 таныс жалпы және оқу бойынша шектеулі шеңбері бойынша шақтың және өткен үздіксіз түрлерін фон мен үзілген есімдерді пайдалану; 6.6.13 әртүрлі таныс жаңа сөздерді тақырыптары бойынша must need (necessity) should (for a reason) формаларын қолдану; 6.6.14 әртүрлі таныс жаңа сөздерді тақырыптарындағы жалпы сөйлемдерде зат есімдер мен есімдіктер алдында предлогтар қолдану құралды белгілеу үшін уақыт және бағыттың әртүрлі предлогтарын қолдану; 6.6.15 таныс жалпы және оқу бойынша шектеулі спектрінде жалпы және оқу verb + ing инфинитивімен қолдану
Көлік	Мазмұндау	6.1.3 әртүрлі көзқарастарды негіздеу 6.1.8 оқу және талдау мәдениетаралық түсініктерді білдіру 6.1.9 өз ойларын, идеяларын, сезімдерін білдіру үшін қиялмен сөйлеу 6.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау және ауызша немесе жазбаша тілде білдіру
	Тыңдалым	6.2.1 сыныптағы шексіз коммуникативтік арқылы түсіну; 6.2.3 жалпы және оқу тақырыптары бойынша негізгі сұрақтарды қолдау арқылы түсіну

	6.2.4 жалпы және оқу тақырыптарын ұзақ әңгімелесудің негізгі сөздерін қолдаумен түсіну; 6.2.6 жалпы және оқу тақырыптарына көпшілігіне ұзақ әңгіме контекстінде қолдау арқылы анықтау
Айтылым	6.3.2 көптеген жалпы тақырыптар ақпарат алу үшін қарапайым мәтіндер аясында нақты лексикалық бірліктер қолдану; 6.3.8 кейбір жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгімелер мазмұндау
Оқылым	6.4.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқа, қарапайым мәтіндер ақпарат пен негізгі мәліметтерді түсіну; 6.4.4 көркем және көркем еңбектерде кейбір қысқа қарапайым мәтіндерді оқу; 6.4.6 жалпы және оқу тақырыптары көпшілігінде қысқа мәтіндерді көзқарасын немесе пікірін анықтау; 6.4.7 көптеген жазбаша және ауызша сөздің, сөйлемнің және мәтіннің құрылымдық қасиеттерін анықтау; 6.4.8 мәнді тексеру және түсініксіз сөздерді өздігінен таныс қағаз және саусақпен пайдалану
Жазылым	6.5.6 әртүрлі таныс жалпы және оқу байламның негізгі сөздерін және сөйлемдерді аз қолдаумен анықтау түрде біріктіру; 6.5.8 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданатын сөздерді дұрыс жазу; 6.5.9 кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында мәтін деңгейінде сауаттылығы бар жазбаша және ауызша белгілерін қолдану
Ағылшын тілін қолдану	6.6.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары кеңейтілген спектрінде morphological, fewer, not as many, not as much 6.6.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары шектеулі спектрі бойынша сауаттылығы жоғары дәрежеде сын есімдерін және тұрақты емес сын есімдерін қолдану;

		6.6.4 таныс жалпы және оқушылардың бойынша әртүрлі көрсеткіштерді қолдану; all, other қолдану; 6.6.5 таныс жалпы және оқушылардың бойынша әртүрлі уақыт формаларын сұрақтарды қолдану; 6.6.8 таныс жалпы және оқушылардың тақырыптарының өсу аясындағы ұсыныстар, уәделер мен "болады" сияқты келер келерді қолдану; 6.6.15 таныс жалпы және оқушылардың шектеулі спектрінде жалпы және оқушылардың verb + ing инфинитивімен қолдану; 6.6.17 таныс жалпы және оқушылардың шектеулі спектрінде if қосымшаларымен шартты сөйлемдерде) қолдану; қосымшалар қолдану, қосымшалар қолдану (өткен және болашақ егжей-тегжейлі ақпаратты бөлу who that where-мен қосымшаларды қолдану

3) 7 сынып:

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Хобби және бос уақыт	Мазмұндау	7.1.3 әртүрлі көзқарастарды білдіру; 7.1.4 басқа оқушылардың тақырыптарына сындарлы бағалау және жауап беру; 7.1.7 ауызша және жазбаша сөйлемдерді дәлелді дамыту және қолдау; 7.1.9 өз ойларын, идеяларын, сезімдерін білдіру үшін қиялдану;
	Тыңдалым	7.2.1 жалпы және оқушылардың шектеулі санына арналған негізгі ойларды аз қолдаумен білдіру; 7.2.2 жалпы және оқушылардың шектеулі шеңберіндегі ұзақ және қысқа егжей-тегжейлі ақпаратты аз қолдаумен білдіру; 7.2.4 кейбір жалпы тақырыптарындағы ұзақ және қысқа болжамды мағыналарды аз қолдаумен білдіру;
	Айтылым	7.3.1 жалпы және оқушылардың сөйлесуде ресми және бейресми қолдану; 7.3.2 жалпы және оқушылардың ақпарат алу үшін қиын сұрақтарға жауап беру; 7.3.3 көптеген жалпы және оқушылардың шеңберінде пайымдау деңгейін білдіру; 7.3.6 жұптық, топтық және топтық жұмыс істеу кезінде басқару;

		немесе пайымдау деңгейін кейбір икемділікпен түсінікті 7.3.7 әртүрлі жалпы жақ тақырыптары аясында нақты синтаксисті қолдану
	Оқылым	7.4.1 кейбір таныс емес тақырыптары шеңберіндегі мәліметтерді ойларды түсіну; 7.4.2 жалпы және оқу тақырыптары мәтіндердегі нақты ақпаратты мәліметтерін түсіну; 7.4.3 таныс жалпы және оқу шеңберінде және ұзақ мәтіндердегі егжей-тегжейін түсіну; 7.4.7 жазбаша жанрлар сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 7.4.8 мәнді тексеру және түсіну таныс және кейбір таныс сандық ресурстарды аз қолдану
	Жазылым	7.5.1 жалпы және оқу тақырыптары жұмыстарды мәтін деңгейінде жазу, өңдеу және оқу; 7.5.2 таныс жалпы және оқу нақты, ойдан шығарылған әрекеттер немесе өткен тәжірибесін қолдаумен жазу; 7.5.3 таныс жалпы және оқу қалыпты грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.5.6 жалпы тақырыптар бойынша байламдарын қолдана отырып логикалық түрде абзацқа біріктіріп жазу; 7.5.8 әртүрлі таныс жақ тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу; 7.5.9 әртүрлі таныс жақ тақырыптарында мәтін деңгейінде сауаттылықпен жазбаша және белгілерін қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.1 таныс жалпы және оқу бойынша кейбір абстрактілі күрделі сөз тіркестерін қолдану; 7.6.2 таныс жалпы және оқу бойынша есептелетін және есімдер үшін әртүрлі сандық ішінде too much, too many, сөздерін қолдану; 7.6.3 жалпы есімшелерді қолдану және таныс жақ

		тақырыптары бойынша зат с сын есімдерді дұрыс қою; 7.6.5 таныс жалпы және бойынша әртүрлі уақыт форм сұрақтарды қолдану; 7.6.6 көптеген таныс ж тақырыптары бойынша mine, hers, his, myself, yourself, t жеке және рефлексивті есімд 7.6.12 бірқатар таныс ж тақырыптары бойынша дәрежедегі үстеулер құрылы бұрыс үстеулермен қолдану; 7.6.15 таныс жалпы және оқу сөйлемдік етістіктерді қолда етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санынан формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі сан формаларын қолдану; 7.6.17 жалпы және оқу тақыр think, know, believe, hope, s бағыныңқы сөйлемдерді қол көмегімен бағыныңқы сөйл which, who, that көмегі бағыныңқы сөйлемдерді қол
Коммуникациялар және технологиялар	Мазмұндау	7.1.2 сыныптастарына қ қамтамасыз ету үшін сөйл дағдыларын қолдану; 7.1.3 әртүрлі көзқарастарды п 7.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауа 7.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау; 7.1.8 оқу және тал мәдениетаралық түсініктерді 7.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау ж ауызша немесе жазбаша тілд
	Тыңдалым	7.2.1 жалпы және оқу шектеулі санына арналған негізгі ойларды аз қолдаумен 7.2.3 жалпы және оқу шектеулі шеңберіне кеңе дәлелдің көп бөлігін қолдау 7.2.5 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгіме барысында сөй пікірін қолдау арқылы анықт

		7.2.6 кейбір жалпы және сөздік бойынша ұзақ әңгіме контекстіндегі анықтамаларды анықтау; шамалы қолдаумен анықтау; 7.2.7 ауызша жанрлардың сипаттарын мәтін деңгейінде сипаттап анықтай бастау; 7.2.8 жалпы және оқу тақырыптарының әңгімелерді қолдау арқылы танысу;
	Айтылым	7.3.2 кейбір жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін қолдану; 7.3.3 көптеген жалпы және оқу тақырыптарының шеңберінде пайымдау деңгейін анықтау; 7.3.5 оқу тапсырмаларын орындауға қажетті ынталандыру, талқылау, жоспарлау және басымдылықтарды анықтау; сыныптастарымен өзара әрекеттесу; 7.3.7 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында нақты мағыналы синтаксисті қолдану; 7.3.8 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзағырақ әңгімелерді мазмұндау;
	Оқылым	7.4.1 кейбір таныс емес оқу тақырыптары шеңберіндегі мағыналы ойларды түсіну; 7.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі нақты ақпаратты мәліметтерді түсіну; 7.4.3 көптеген таныс жалпы және оқу тақырыптары, соның ішінде мәтіндер аясында дәлелділікті түсіну;
	Жазылым	7.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының жұмыстарды мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және жоспарлау; 7.5.2 жалпы және оқу тақырыптарының шығарылған оқиғалар, іс-әрекеттер, өткен тәжірибе туралы аз қолдану; 7.5.5 белгілі бір жалпы және оқу тақырыптары бойынша дәлелдерді негіздемемен күшті пайдалану; 7.5.6 жалпы тақырыптар бойынша байламдарын қолдана отырып, логикалық түрде абзацқа біріктіру; 7.5.8 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу;

	Ағылшын тілін қолдану	7.6.4 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі көрсеткіштерді neither, either қолдану; 7.6.6 көптеген таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, hers, his, myself, yourself, themselves жеке және рефлексивті есімдерді қолдану; 7.6.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша соңғы уақыттың аяқталмаған өткенді білдіретін қарапайым мінсіз формаларды қолдану; 7.6.17 жалпы және оқу тақырыптары think, know, believe, hope, say бағыныңқы сөйлемдерді қолдану; көмегімен бағыныңқы сөйлемдерді which, who, that көмегімен бағыныңқы сөйлемдерді қолдану;
2 тоқсан		
Демалыс пен саяхат	Мазмұндау	7.1.2 сыныптастарына қызығушылық қамтамасыз ету үшін сөйлемдерді дағдыларын қолдану; 7.1.3 әртүрлі көзқарастарды білдіру; 7.1.4 басқа оқушылардың пікірлерін сындарлы бағалау және жауап беру; 7.1.6 ақпаратты басқаларға жеткізу, ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.8 оқу және талқылау мәдениетаралық түсініктерді білдіру; 7.1.9 өз ойларын, идеяларын, сезімдерін білдіру үшін қиялмен жұмыс жасау;
	Тыңдалым	7.2.1 жалпы және оқу тақырыптарына шектеулі санына арналған негізгі ойларды аз қолдаумен білдіру; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарына шектеулі шеңберіне кеңейту; дәлелдің көп бөлігін қолдау алу; 7.2.4 кейбір жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіме болжамды мағыналарды аз қолдану; 7.2.5 жалпы және оқу тақырыптарына көпшілігіне ұзақ әңгіме сөйлеушінің (-лердің) пікірлерін анықтау;
	Айтылым	7.3.1 жалпы және оқу тақырыптарына сөйлесуде ресми және бейресми қолдану; 7.3.2 жалпы және оқу тақырыптарына ақпарат алу үшін қиын сұрақтар қою; 7.3.3 көптеген жалпы және оқу тақырыптарына шеңберінде пайымдау деңгейін көрсету;

		7.3.4 көптеген жалпы және аясында күтпеген пікір элементтерімен сөйлемдік ікемділікпен жауап беру; 7.3.7 әртүрлі жалпы және тақырыптары аясында нақты синтаксисті қолдану; 7.3.8 әртүрлі жалпы және бойынша ұзағырақ әңгімелеу мазмұндау
Оқылым		7.4.1 кейбір таныс емес тақырыптары шеңберіндегі мәліметтерді ойларды түсіну; 7.4.2 таныс жалпы және аясында мәтіндердегі нақты мәліметтерді түсіну; 7.4.9 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқаша мәтіндердегі дәлелдердің анықтау
Жазылым		7.5.2 таныс жалпы және оқып нақты, ойдан шығарылған әрекеттер немесе өткен тәжірибе қолдаумен жазу; 7.5.3 таныс жалпы және оқып қалыпты грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.5.5 белгілі бір жалпы және бойынша дәлелдерді негіздемемен күшті пайдалану; 7.5.9 әртүрлі таныс жалпы тақырыптарында мәтін деңгейімен сауаттылықпен жазбаша және белгілерін қолдану; 7.5.7 таныс жалпы тақырыптарындағы әртүрлі тақырыптар үшін мәтін деңгейіндегі тілді қолдаумен пайдалану
Ағылшын тілін қолдану		7.6.3 жалпы есімшелерді оқып қолдану және таныс жалпы тақырыптары бойынша зат есімдерін есімдерді дұрыс қою; 7.6.9 кәдімгі жалпы және оқып барлық түрлері бойынша қарапайым формалар мен соқпақшаланған формалардың кеңейтілген алуан түрлілігін 7.6.11 бірқатар таныс жалпы тақырыптары бойынша мәлімет жанама сөйлеудің кейбір түрлерін

		7.6.12 бірқатар таныс жаңа тақырыптар бойынша дәрежедегі үстеулер құрылым бұрыс үстеулермен қолдану; 7.6.14 әртүрлі таныс жаңа тақырыптарында жалпы фразеологизм зат есімдер мен сын есімдіктер предлогтар қолдану; 7.6.17 жалпы және оқу тақырыптары think, know, believe, hope, say бағыныңқы сөйлемдерді қолдана көмегімен бағыныңқы сөйлем which, who, that көмегімен бағыныңқы сөйлемдерді қолдану;
Космос және Жер	Мазмұндау	7.1.2 сыныптастарына қадамсыз ету үшін сөйлемдер дағдыларын қолдану; 7.1.3 әртүрлі көзқарастарды білдіру; 7.1.4 басқа оқушылардың пікірін сындарлы бағалау және жауап беру; 7.1.5 жеке оқу мақсаттарын айтып байланысты пайдалану; 7.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиялмен суреттеу; 7.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау жасау ауызша немесе жазбаша тілде;
	Тыңдалым	7.2.1 жалпы және оқу тақырып шектеулі санына арналған негізгі ойларды аз қолдаумен білдіру; 7.2.2 жалпы және оқу тақырып шектеулі шеңберіндегі ұзақ уақыт егжей-тегжейлі ақпаратты аз қолдаумен білдіру; 7.2.5 жалпы және оқу тақырып көпшілігіне ұзақ әңгіме сөйлеушінің (-лердің) пікірін анықтау; 7.2.6 жалпы және оқу тақырып ұзақ әңгіме контекстінен мәнін қолдаумен анықтау; 7.2.7 ауызша жанрлардың мән-мазмұнын мәтін деңгейінде сипаттап анықтай бастау; 7.2.8 жалпы және оқу тақырып әңгімелерді қолдау арқылы танысу;
	Айтылым	7.3.1 кейбір жалпы және оқу тақырып бойынша сөйлесуде ресми тілдік нормаларды регистрлерді қолдану;

		7.3.2 жалпы және оқу тақырыптарын ақпарат алу үшін қиын сұрақтарға жауап беру; 7.3.3 көптеген жалпы және таныс тақырыптардың шеңберінде пайымдау деңгейін көрсету; 7.3.5 оқу тапсырмаларын орындауға қажетті ынтымақтастық, талқыландыру, жоспарлау және басымдылықтарды анықтау сыныптастарымен өзара әрекеттесу; 7.3.6 жұптық, топтық және топтық жұмыс істеу кезінде басқару және бақылау немесе пайымдау деңгейін көрсету; кейбір икемділікпен түсініктілікпен;
	Оқылым	7.4.1 кейбір таныс емес тақырыптардың тақырыптары шеңберіндегі мәліметтерді ойларды түсіну; 7.4.4 таныс және таныс емес тақырыптарды аясында көрсету немесе әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін түсіну; 7.4.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде қысқа мәтіндерді мағынаны анықтау; 7.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптарына автордың көзқарасын пікірін анықтау; 7.4.7 көптеген жазбаша және ауызша сөздің, сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау
	Жазылым	7.5.1 жалпы және оқу тақырыптарын жұмыстарды мәтін деңгейін жоспарлау, жазу, өңдеу және бақылау; 7.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарына нақты, ойдан шығарылған әрекеттер немесе өткен тәжірибесін қолдаумен жазу; 7.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарына қалыпты грамматикалық сауаттылықпен жазу; 7.5.4 жалпы және оқу тақырыптарына жазбаша жанрларда тиісті стильді қолдау арқылы пайдалану; 7.5.5 белгілі бір жалпы және оқу тақырыптары бойынша дәлелдерді негіздемелермен күшейтіп пайдалану; 7.5.6 таныс жалпы тақырыптарына байламның негізгі сөздерін сөйлемдерді абзацқа логикалықпен жазу;
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша кейбір абстрактілі және күрделі сөз тіркестерін қолдану;

		7.6.4 таныс жалпы және оқу бойынша әртүрлі көрсеткіштерді neither, either қолдану; 7.6.6 көптеген таныс және тақырыптары бойынша mine, hers, his, myself, yourself, таныс жеке және рефлексивті есімдерді қолдану; 7.6.8 көптеген таныс және тақырыптары бойынша келесі формаларын, соның ішінде осы шақты қолдану; 7.6.10 таныс жалпы және оқу ауқымында үздіксіз осы шақты үздіксіз формалардың түрлерін қолдану; 7.6.11 бірқатар таныс және тақырыптары бойынша мәлім жанама сөйлеудің кейбір түрлерін қолдану; 7.6.12 бірқатар таныс және тақырыптары бойынша дәрежедегі үстеулер құрылымын бұрыс үстеулермен қолдану
3 тоқсан		
Оқу (зор ынтамен оқимыз)	Мазмұндау	7.1.2 сыныптастарына қолдану қамтамасыз ету үшін сөйлеу дағдыларын қолдану; 7.1.3 әртүрлі көзқарастарды басқа оқушылардың көзқарастарымен сындарлы бағалау және жауап беру; 7.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау; 7.1.8 оқу және талқылау мәдениетаралық түсініктерді қолдану
	Тыңдалым	7.2.1 жалпы және оқу шектеулі санына арналған негізгі ойларды аз қолдаумен қолдану; 7.2.5 жалпы және оқу тақырыпқа ұзақ әңгіме барысында сөйлеу пікірін қолдау арқылы анықтау; 7.2.7 ауызша жанрлардың сипаттамасын мәтін деңгейінде сипаттау анықтай бастау; 7.2.8 жалпы және оқу тақырыпқа әңгімелерді қолдау арқылы талқылау
	Айтылым	7.3.6 жұптық, топтық және жұлдызша жұмыс істеу кезінде басқаларға немесе пайымдау деңгейін көрсету кейбір икемділікпен түсініктерді қолдану;

		7.3.8 әртүрлі жалпы және бойынша ұзағырақ әңгімелеу мазмұндау
	Оқылым	7.3.2 таныс жалпы және аясында мәтіндердегі нақты мәліметтерді түсіну; 7.3.3 көптеген таныс жаңа тақырыптары, соның ішінде аясында дәлелдің егжей-тегжейлі 7.3.4 таныс және кейбір таныс оқу тақырыптары аясында кең емес әдебиеттердің ұзақ мәтіні 7.3.7 көптеген жазбаша мәтін сөздің, сөйлемнің және мәтін қасиеттерін анықтау; 7.3.9 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқаша мәтіндердегі дәлелдердің анықтау
	Жазылым	7.4.3 таныс жалпы және оқу қалыпты грамматикалық сауатты 7.4.4 жалпы және оқу таныс кейбір жазбаша жанрларда регистрді қолдау арқылы пайдалану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.2 таныс жалпы және бойынша есептелетін және есімдер үшін әртүрлі сандық ішінде too much, too many, сөздерін қолдану; 7.6.3 жалпы есімшелерді қолдану және таныс жаңа тақырыптары бойынша зат есімдерді дұрыс қою; 7.6.15 таныс жалпы және оқу сөйлемдік етістіктерді қолдану етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санынан формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі саны формаларын қолдану
Ойын-сауық және медиа	Мазмұндау	7.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 7.1.2 сыныптастарына қызығармашылық қамтамасыз ету үшін сөйлеу дағдыларын қолдану; 7.1.3 әртүрлі көзқарастарды пайдалану; 7.1.5 жеке оқу мақсаттарына байланысты пайдалану;

		7.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау
	Тыңдалым	7.2.2 жалпы және оқу тақырыптарының әңгімесіндегі кейбір егжей-тегжейлерді аз қолдаумен түсіну; 7.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының шектеулі шеңберіне кеңейтілген дәлелдің көп бөлігін қолдау
	Айтылым	7.3.3 көптеген жалпы және оқу тақырыптарының шеңберінде пайымдау деңгейін анықтау; 7.3.4 жалпы және оқу тақырыптарының күтпеген пікірлерге ойлау деңгейін сөйлем деңгейінде кейбір икемділікпен беру; 7.3.5 оқу тапсырмаларын орындауға ынталандыру, ынтымақтастық, талқыландыру, жоспарлау және басымдылықтарды сыныптастарымен өзара әрекеттестіру; 7.3.6 жұптық, топтық және жекпе-жек жұмыс істеу кезінде басқаларға немесе пайымдау деңгейін анықтау кейбір икемділікпен түсіндіру, тырысу; 7.3.8 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзағырақ әңгімелеу, мазмұндау
	Оқылым	7.4.3 көптеген таныс және оқу тақырыптары, соның ішінде мәтіндер аясында дәлелді түсіну; 7.4.4 таныс және таныс емес тақырыптары аясында көрініс тапқан емес әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін түсіну; 7.4.5 таныс жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде қысқа мәтіндердегі мағынаны анықтау; 7.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптарына автордың көзқарасын пікірін анықтау; 7.4.9 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқа мәтіндердегі дәлелдердің анықтау
	Жазылым	7.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптары қалыпты грамматикалық сауатты жазу; 7.5.4 жалпы және оқу тақырыптарының кейбір жазбаша жанрлардағы тілдік регистрді қолдау арқылы пайдалану

		7.5.7 таныс жалпы тақырыптарындағы әртүрлі үшін мәтін деңгейіндегі ти қолдаумен пайдалану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.3 жалпы есімшелерді қолдану және таныс жалпы тақырыптары бойынша зат есімдерді дұрыс қою; 7.6.4 таныс жалпы және тақырыптары бойынша әртүрлі көрсеткіштерді neither, either қолдану; 7.6.5 таныс жалпы және тақырыптары бойынша әртүрлі уақыт формаларды сұрақтарды қолдану; 7.6.7 таныс жалпы және тақырыптары бойынша соңғы уақытты аяқталмаған өткенді білдіретін қарапайым мінсіз формаларды қолдану; 7.6.13 түрлі таныс жалпы тақырыптары бойынша әртүрлі үшін әртүрлі модальды формаларды қолдану
	Мазмұндау	7.1.2 сыныптастарына қатынасты қамтамасыз ету үшін сөйлеу дағдыларын қолдану; 7.1.4 басқа оқушылардың бағаларын сындарлы бағалау және жауап беру; 7.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 7.1.8 оқу және талқылау мәдениетаралық түсініктерді білдіру; 7.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял
Табиғи апаттар	Тыңдалым	7.2.3 жалпы және оқу шектеулі шеңберіне кеңейту дәлелдің көп бөлігін қолдау; 7.2.4 кейбір жалпы тақырыптарындағы ұзақ болжамды мағыналарды аз қолдану; 7.2.5 жалпы және оқу көпшілігіне ұзақ әңгіме сөйлеушінің (-лердің) пікірін анықтау; 7.2.6 кейбір жалпы және тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме контекстін шамалы қолдаумен анықтау; 7.2.8 жалпы және оқу таныс әңгімелерді қолдау арқылы таныс
	Айтылым	7.3.4 көптеген жалпы және тақырыптары аясында күтпеген пікір

4 тоқсан		элементтерімен сөйлем д икемділікпен жауап беру; 7.3.5 оқу тапсырмаларын ынтымақтастық, талқыл жоспарлау және басымд сыныптастарымен өзара әрек 7.3.7 әртүрлі жалпы жа тақырыптары аясында нақ синтаксисті қолдану; 7.3.8 әртүрлі жалпы және бойынша ұзағырақ әңгімеле мазмұндау
	Оқылым	7.4.2 таныс жалпы және аясында мәтіндердегі нақты а мәліметтерді түсіну; 7.4.3 көптеген таныс жа тақырыптары, соның ішін мәтіндер аясында дәлелді түсіну; 7.4.5 таныс жалпы және оқу көпшілігінде қысқа мәтінде мағынаны анықтау; 7.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптарына автордың к пікірін анықтау; 7.4.7 көптеген жазбаша сөздің, сөйлемнің және мәтін қасиеттерін анықтау
	Жазылым	7.5.1 жалпы және оқу тақыр жұмыстарды мәтін деңгейін жоспарлау, жазу, өңдеу және 7.5.3 таныс жалпы және оқ қалыпты грамматикалық сау 7.5.4 жалпы және оқу т жазбаша жанрларда тиісті ст қолдау арқылы пайдалану; 7.5.6 таныс жалпы та байламның негізгі сөздерін сөйлемдерді абзацқа логикал
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.6 көптеген таныс жа тақырыптары бойынша mine hers, his, myself, yourself, t жеке және рефлексивті есімд 7.6.13 түрлі таныс жа тақырыптары бойынша әрт үшін әртүрлі модальды форм 7.6.16 таныс жалпы және бойынша әртүрлі союздарды

Салауатты әдеттер	Мазмұндау	7.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 7.1.5 жеке оқу мақсаттары байланысты пайдалану; 7.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау; 7.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау және ауызша немесе жазбаша тілде
	Тыңдалым	7.2.4 кейбір жалпы тақырыптарындағы ұзақ мағыналарды аз қолдаумен т 7.2.5 көптеген тақырыптар әңгімеде сөйлеушінің (-лерд арқылы анықтау; 7.2.6 жалпы және оқу тақыр әңгіме контекстінен ма қолдаумен анықтау; 7.2.8 жалпы және оқу т әңгімелерді қолдау арқылы т
	Айтылым	7.3.6 жұптық, топтық және жұмыс істеу кезінде басқ немесе пайымдау деңгейін кейбір икемділікпен түс тырысу; 7.3.7 әртүрлі жалпы және тақырыптары аясында нақ синтаксисті қолдану; 7.3.8 әртүрлі жалпы және бойынша ұзағырақ әңгімеле мазмұндау
	Оқылым	7.4.1 кейбір таныс емес тақырыптары шеңберіндегі м ойларды түсіну; 7.4.3 көптеген таныс және тақырыптары, соның ішін мәтіндер аясында дәлелді түсіну; 7.4.5 таныс жалпы және оқу көпшілігінде қысқа мәтінде мағынаны анықтау; 7.4.8 мәнді тексеру және түсі таныс және кейбір таныс ем және сандық ресурстарды пайдалану; 7.4.9 кейбір жалпы тақырыптарындағы қыс мәтіндерде дәлелдердегі анықтау

	Жазылым	7.5.4 жалпы және оқу т кейбір жазбаша жанрларда регистрді қолдау арқылы пай 7.5.5 белгілі бір жалпы және бойынша дәлелдерді негіздемелермен күшетіп пайдалану; 7.5.6 таныс жалпы та байламның негізгі сөздерін сөйлемдерді абзацқа л біріктіру; 7.5.7 таныс жалпы тақырыптарындағы әртүрлі үшін мәтін деңгейіндегі ти қолдаумен пайдалану; 7.5.8 әртүрлі таныс жа тақырыптарында жиі қолда дұрыс жазу; 7.5.9 әртүрлі таныс жа тақырыптарында мәтін де сауаттылықпен жазбаша ж белгілерін қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.4 таныс жалпы және бойынша әртүрлі көрсеткішт neither, either қолдану; 7.6.8 көптеген таныс жа тақырыптары бойынша келе формаларын, соның ішінде осы шақты қолдану; 7.6.9 кәдімгі жалпы және оқу барлық түрлері бойынша қ қарапайым формалар мен со қарапайым формалардың кеңейтілген алуан түрлілігін 7.6.16 таныс жалпы және бойынша әртүрлі союздарды
Киім және мода	Мазмұндау	7.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 7.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауа 7.1.5 жеке оқу мақсаттары байланысты пайдалану; 7.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял
	Тыңдалым	7.2.3 жалпы және оқу шектеулі шеңберіне кеңе дәлелдің көп бөлігін қолдау а

		7.2.4 кейбір жалпы тақырыптарындағы ұзақ болжамды мағыналарды аз қолдану; 7.2.6 кейбір жалпы және кейбір бойынша ұзақ әңгіме контекстін шамалы қолдаумен анықтау; 7.2.7 кейбір ауызша жанрлардың және мәтін деңгейінде сипаттау анықтай бастау
	Айтылым	7.3.5 оқу тапсырмаларын орындау ынтымақтастық, талқыландыру, жоспарлау және басымдылықтарды сыныптастарымен өзара әрекеттестіру; 7.3.6 жұптық, топтық және жинақты жұмыс істеу кезінде басқару немесе пайымдау деңгейін көрсету; кейбір икемділікпен түсіндіру; тырысу; 7.3.7 әртүрлі жалпы және кейбір тақырыптары аясында нақты синтаксисті қолдану
	Оқылым	7.4.1 кейбір таныс емес тақырыптары шеңберіндегі мәліметтерді ойларды түсіну; 7.4.2 көптеген таныс және кейбір тақырыптары аясында мәліметтерді ақпарат пен негізгі мәліметтерді ажырату; 7.4.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары көпшілігінде қысқа мәтіндерді мағынаны анықтау; 7.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптары бойынша автордың немесе пікірін анықтау; 7.4.7 көптеген жазбаша және ауызша сөздің, сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 7.4.8 мәнді тексеру және түсініксіздік таныс және кейбір таныс сандық ресурстарды аз қолдану
	Жазылым	7.5.1 жалпы және оқу тақырыптары жұмыстарды мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және түзету; 7.5.6 таныс жалпы тақырыптары байламның негізгі сөздерін сөйлемдерді абзацқа логикалық біріктіру; 7.5.8 әртүрлі таныс және кейбір тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу;

		7.5.9 әртүрлі таныс жаңа тақырыптарында мәтін деңгейімен сауаттылықпен жазбаша және ауызша тілді белгілерін қолдану
	Ағылшын тілін қолдану	7.6.3 жалпы есімшелерді қолдану және таныс жаңа тақырыптары бойынша зат есімдерді дұрыс қою; 7.6.9 кәдімгі жалпы және оқу барлық түрлері бойынша қарапайым формалар мен соқпақшаланған формалардың кеңейтілген алуан түрлілігін қолдану; 7.6.10 таныс жалпы және оқу ауқымында үздіксіз осы шағалалық үздіксіз формалардың түрлерін қолдану; 7.6.14 әртүрлі таныс жаңа тақырыптарында жалпы фразалар, зат есімдер мен сын есімдерді предлогтар қолдану

4) 8 сынып:

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Бізді қоршаған әлем	Мазмұндау	8.1.2 сыныптастарына қолдау қамтамасыз ету үшін сөйлеу дағдыларын қолдану; 8.1.3 әртүрлі көзқарастарды білдіру; 8.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауап беру; 8.1.5 жеке оқу мақсаттарымен байланысты пайдалану; 8.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау; 8.1.8 оқу және талдау мәдениетаралық түсініктерді білдіру; 8.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиялмен қолдану; 8.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау және ауызша немесе жазбаша тілде білдіру;
	Тыңдалым	8.2.1 жалпы және оқу тақырыбына ұзақ әңгімедегі негізгі ойларды түсіну; 8.2.3 жалпы және оқу тақырыбына ауқымы бойынша ұзақ әңгімедегі көп бөлігін қолдаусыз түсіну; 8.2.7 кейбір ауызша жанрлардың және мәтін деңгейінде сипаттау анықтау;

		8.2.6 жалпы және оқу көпшілігіне ұзақ әңгіме контекстінде шамамен қолдаумен анықтау
	Айтылым	8.3.1 көптеген жалпы және бойынша сөйлесуде ресми регистрлерді қолдану; 8.3.3 кез келген жалпы және бойынша пайымдау деңгейін; 8.3.4 жалпы және оқу тәжірибесіне күтпеген пікірлерге ойлау сөйлем деңгейінде кейбір икемділік беру; 8.3.5 оқу тапсырмаларын орындауға ынталандыру, ынтымақтастық, талқыландыру, жоспарлау және басымдылықтарын сыныптастарымен өзара әрекеттестіру; 8.3.6 жұптық, топтық және топтық жұмыс істеу кезінде басқару немесе пайымдау деңгейін көтеруге кейбір икемділікпен түсініктілік; 8.3.7 жалпы және кейбір оқу көпшілігінде нақты лексикалық қолдану
	Оқылым	8.4.1 таныс емес әртүрлі тақырыптарының мәтіндерін оқыларды, соның ішінде кейбір түсіну; 8.4.2 әртүрлі таныс және тақырыптары, соның ішінде мәтіндер аясында мәтіндер ақпарат пен негізгі мәліметтер; 8.4.4 таныс және таныс емес тақырыптары аясында әртүрлі көркем емес әдебиеттердің ұзақ; 8.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптары, соның ішінде аясында автордың көзқарастарын анықтау; 8.4.8 мәнді тексеру және түсінік таныс және кейбір таныс сандық ресурстарды пайдалану
	Жазылым	8.5.1 жалпы және оқу тақырыптары жұмысты мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және; 8.5.2 таныс жалпы және оқу нақты, ойдан шығарылған әрекеттер немесе өткен тәжірибе қолдаумен жазу;

		8.5.3 түрлі таныс жалпы және оқу таныс бойынша қалыпты сауаттылықпен жазу; 8.5.4 жалпы және оқу таныс жазбаша жанрларда тиісті стильді қолдау арқылы пайдалану; 8.5.7 жалпы және оқу таныс жазбаша жанрлар үшін міндетті тиісті форматты аз қолдаумен; 8.5.8 таныс жалпы және оқу таныс жиі қолданылатын сөздерді дұрыс
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.5 таныс жалпы және оқу таныс бойынша әртүрлі уақытша формаларды қамтитын сұрақтар; 8.6.9 жалпы және таныс оқу таныс бойынша сипаттамалық және қазіргі және өткен қарапайым соңғы жетілдірілген қарапайым алуан түрлілігін тиісті түрде; 8.6.15 таныс жалпы және оқу таныс сөйлемдік етістіктерді қолдану етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санынан формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолдану; 8.6.16 таныс жалпы және оқу таныс түсіндіру кезінде себептерді since, as; құрылымын түсіндіру such as ... сияқты әртүрлі союг
Күнделікті өмір және шоппинг	Мазмұндау	8.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 8.1.3 әртүрлі көзқарастарды негіздеу; 8.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауап; 8.1.5 жеке оқу мақсаттары байланысты пайдалану; 8.1.8 оқу және тал мәдениетаралық түсініктерді
	Тыңдалым	8.2.7 кейбір ауызша жанрлар және мәтін деңгейінде сипатта анықтау; 8.2.1 жалпы және оқу тақырып ұзақ әңгімедегі негізгі ой түсіну; 8.2.2 жалпы және оқу тақырып ауқымы бойынша кеңейтілген неғұрлым нақты ақпаратты немесе қолдаусыз түсіну;

		8.2.3 жалпы және оқу тақырыптарының ауқымы бойынша ұзақ әңгіме, талқылау, жоспарлау және басымдылықтарын сыныптастарымен өзара әрекеттестіру;
	Айтылым	8.3.5 оқу тапсырмаларын оқып, тыңдап, талқылап, жоспарлау және басымдылықтарын сыныптастарымен өзара әрекеттестіру; 8.3.6 жұптық, топтық және жиналыста жұмыс істеу кезінде басқару және пайымдау деңгейін көрсету; 8.3.7 жалпы және кейбір оқу тақырыптарының көпшілігінде нақты лексикалық қолдану; 8.3.8 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.2 әртүрлі таныс және таныс емес тақырыптары, соның ішінде мәтіндер аясында мәтіндер арасында ақпарат пен негізгі мәліметтер; 8.4.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарының шеңберінде және ұзақ мәтіндерде егжей-тегжейін түсіну; 8.4.4 таныс және таныс емес тақырыптары аясында әртүрлі тақырыптарды көркем емес әдебиеттердің ұзындығын түсіну; 8.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптары, соның ішінде мәтіндер аясында автордың көзқарасын анықтау
	Жазылым	8.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының жұмысты мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және талқылау; 8.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарының нақты, ойдан шығарылған және әрекеттер немесе өткен тәжірибесіне қолдаумен жазу; 8.5.3 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қалыпты сауаттылықпен жазу; 8.5.6 таныс жалпы тақырыптарының байламдардың негізгі сипаттамаларын отырып, сөйлемдерді абзацтармен біріктіру; 8.5.9 таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында жазбаша жұмыстың сауаттылығының орташа деңгейін белгілерін пайдалану

	Ағылшын тілін қолдану	8.6.10 үздіксіз осы шақ жаңа формаларды, соның ішінде формаларды бірқатар жалпы тақырыптары бойынша қолдану; 8.6.11 таныс жалпы жаңа тақырыптарының жиынтық мәлімдемелер, сұрақтар мен сұрау, әңгімелеу үшін жанам түрлерін қолдану; 8.6.12бірқатар таныс жаңа тақырыптары бойынша not as quickly салыстырмалы дұрыс құрылымдарын дұрыс және б қолдану; үстеулердің сөз ал және қорытынды түрін қолда 8.6.15таныс жалпы және оқу сөйлемдік етістіктерді қолда етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санынан формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолда 8.6.16 таныс жалпы және о түсіндіру кезінде себептерді since, as; құрылымын түсінді such as ... сияқты әртүрлі сою
2 тоқсан		
Ойын-сауық және медиа	Мазмұндау	8.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 8.1.3 әртүрлі көзқарастарды п 8.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауа 8.1.8 оқу және тал мәдениетаралық түсініктерді 8.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял 8.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау ж ауызша немесе жазбаша тілд
	Тыңдалым	8.2.1 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімедегі негізгі ой түсіну; 8.2.2 жалпы және оқу тақы ауқымы бойынша кеңейт неғұрлым нақты ақпаратт немесе қолдаусыз түсіну; 8.2.5 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімелесуде сөйлеушін шамалы қолдаумен анықтау;

	8.2.6 жалпы және оқу көпшілігіне ұзақ әңгіме контекстінде шамамен қолдаумен анықтау
Айтылым	8.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын сөйлесуде ресми және бейресми қолдану; 8.3.3 кез келген жалпы және оқу бойынша пайымдау деңгейін анықтау; 8.3.6 жұптық, топтық және оқу жұмыс істеу кезінде басқару немесе пайымдау деңгейін анықтау; кейбір икемділікпен түсініктілік; 8.3.7 жалпы және кейбір оқу көпшілігінде нақты лексикалық қолдану
Оқылым	8.4.1 таныс емес әртүрлі тақырыптарының мәтіндерін ойларды, соның ішінде кейбір түсіну; 8.4.2 әртүрлі таныс және тақырыптары, соның ішінде мәтіндер аясында мәтіндер ақпарат пен негізгі мәліметтер; 8.4.5 әртүрлі таныс және тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердегі контексттен мағына; 8.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптары, соның ішінде аясында автордың көзқарасын анықтау; 8.4.8 мәнді тексеру және түсінік таныс және кейбір таныс сандық ресурстарды пайдалану
Жазылым	8.5.1.1 жалпы және оқу тақырып жұмысты мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және; 8.5.2 таныс жалпы және оқу нақты, ойдан шығарылған әрекеттер немесе өткен тәжірибе қолдаумен жазу; 8.5.3 әртүрлі жалпы және оқу бойынша орташа сауаттылықпен жазу; 8.5.4 жалпы және оқу тақырып жазбаша жанрларда тиісті стильді қолдау арқылы пайдалану; 8.5.5 таныс жалпы және оқу бойынша дәлелдерді негіздемелермен қолдай арқылы пайдалану;

		8.5.6 таныс жалпы тақырыптың негізгі сөздерін біріктіріп, сөйлемдерді абзацқа біріктіру; 8.5.7 таныс жалпы және оқу жазбаша жанрлар үшін мәтінді форматты аз қолдаумен пайдалану; 8.5.8 таныс жалпы және оқу жиі қолданылатын сөздерді дұрыстау;
Ағылшын тілін қолдану		8.6.1 таныс жалпы және сондай-ақ таныс емес тақырыптың кейбір абстрактілі құрама заттар және дерексіз топтарды қолдану; 8.6.2 таныс жалпы және сандық бойынша есептелетін және есімдерге, соның ішінде, seven, small, number / amount үшін есімдіктерді қолдану; 8.6.3.Эртүрлі күрделі сын қарапайым сын есімдерді салыстырмалы құрылым мысалы таныс жалпы және бойынша деңгейді көрсету үшін ...than қолдану; 8.6.5 таныс жалпы және бойынша әртүрлі уақытша формаларды қамтитын сұрақтар; 8.6.7 таныс жалпы және бойынша соңғы, белгісіз жеткенді білдіру үшін қарапайым формалардың алуан түрін қолдану; 8.6.13 таныс жалпы және бойынша әртүрлі функция міндеттемелер, қажеттілік, міндетіншістер, ұсыныстар, тыйым формалардың алуан түрлілігі; 8.6.14таныс жалпы және оқу бірқатарына сәйкес сын тұратын тәуелді предлогтар керектігін көрсету үшін предлогтарын қолдану; зат есімдердің алдында кейбір предлогтарды қолдану; 8.6.15таныс жалпы және оқу сөйлемдік етістіктерді қолдану; етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санына формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолдану;

		8.6.17 таныс жалпы және бойынша if/unless/if only е сөйлемде қолдану, wish [that] шарттарын пайдалану; анықт сөйлемдерді "why" сөзімен қ
Спорт, денсаулық, дене шынықтыру	Мазмұндау	8.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 8.1.3 әртүрлі көзқарастарды п 8.1.7 ауызша және жазбаша с дәлелді дамыту және қолдау
	Тыңдалым	8.2.1 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімедегі негізгі ой түсіну; 8.2.2 жалпы және оқу тақы ауқымы бойынша кеңейт неғұрлым нақты ақпаратт немесе қолдаусыз түсіну; 8.2.4 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімелесуде болжамд бөлігін қолдаусыз түсіну; 8.2.5 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімелесуде сөйлеушің шамалы қолдаумен анықтау
	Айтылым	8.3.5 оқу тапсырмаларын ынтымақтастық, талқыл жоспарлау және басымд сыныптастарымен өзара әрек 8.3.6 жұптық, топтық жән жұмыс істеу кезінде баск немесе пайымдау деңгейін кейбір икемділікпен түсінікт 8.3.7 жалпы және кейбір оқу көпшілігінде нақты лексика қолдану
	Оқылым	8.4.2 әртүрлі таныс жа тақырыптары, соның ішін мәтіндер аясында мәтіндер ақпарат пен негізгі мәліметте 8.4.3 таныс жалпы және с шеңберінде және ұзақ мәт егжей-тегжейін түсіну; 8.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптары, соның ішінд аясында автордың көзқарас анықтау
	Жазылым	8.5.1 жалпы және оқу тақыр жұмысты мәтін деңгейінд жоспарлау, жазу, өңдеу және

		8.5.2 таныс жалпы және оқу формаларына нақты, ойдан шығарылған әрекеттер немесе өткен тәжірибесімен қолдаумен жазу; 8.5.3 түрлі таныс жалпы және оқу формалары бойынша қалыпты сауаттылықпен жазу; 8.5.5 таныс жалпы және оқу формалары бойынша дәлелдерді негіздемелермен қолдай арқылы пайдалану; 8.5.6 таныс жалпы тақырыптар бойынша байламдардың негізгі сөздерін отырып, сөйлемдерді абзацқа біріктіру
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.8 таныс жалпы және оқу формалары бойынша келер шақтың әртүрлі оның ішінде болашақ мәні болатын шақ және нақ осы шақты қолдану; 8.6.10 үздіксіз осы шақ және оқу формаларды, соның ішінде оқу формаларды бірқатар жалпы тақырыптары бойынша қолдану; 8.6.12 бірқатар таныс жалпы тақырыптары бойынша not as quickly салыстырмалы дәлелдер құрылымдарын дұрыс және бұрыс қолдану; үстеулердің сөз алды және қорытынды түрін қолдану; 8.6.13 таныс жалпы және оқу формалары бойынша әртүрлі функциялы міндеттемелер, қажеттілік, мүмкіндік, өтініштер, ұсыныстар, тыйым салу формалардың алуан түрлілігі; 8.6.15 таныс жалпы және оқу формалары сөйлемдік етістіктерді қолдану; етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санынан оқу формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі санынан оқу формаларын қолдану; 8.6.17 таныс жалпы және оқу формалары бойынша if/unless/if only етістіктер сөйлемде қолдану, wish [that] шарттарын пайдалану; анықтау сөйлемдерді "why" сөзімен қолдану
3 тоқсан		
Оқу (зор ынтамен оқимыз)	Мазмұндау	8.1.3 әртүрлі көзқарастарды пайдалану; 8.1.6 ақпаратты басқаларға ұсыну; ұйымдастыру және ұсыну;

		8.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау; 8.1.8 оқу және тал мәдениетаралық түсініктерді 8.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял
	Тыңдалым	8.2.1 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімедегі негізгі ой түсіну; 8.2.2 жалпы және оқу тақы ауқымы бойынша кеңейт неғұрлым нақты ақпаратт немесе қолдаусыз түсіну; 8.2.3 жалпы және оқу тақы ауқымы бойынша ұзақ әңгім көп бөлігін қолдаусыз түсіну; 8.2.5 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімелесуде сөйлеушін шамалы қолдаумен анықтау; 8.2.8 жалпы және оқу тақыр әңгімелерді түсіну
	Айтылым	8.3.2 жалпы тақырыптар мен аясында ақпарат алу үшін қою; 8.3.3 кез келген жалпы және бойынша пайымдау деңгейін 8.3.4 оқу тақырыптары а пікірлерге ойлау элемент деңгейінде кейбір икемділікт 8.3.8 жалпы және оқу көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.1 таныс емес әртүрлі тақырыптарының мәтінде ойларды, соның ішінде кейб түсіну; 8.4.2 әртүрлі таныс жа тақырыптары, соның ішін мәтіндер аясында мәтіндер ақпарат пен негізгі мәліметте 8.4.3 таныс жалпы және с соның ішінде кейбір ұзақ аясында дәлелдің егжей-тегж 8.4.4 таныс және таныс емес тақырыптары аясында әртү көркем емес әдебиеттердің ұ 8.4.5 әртүрлі таныс жа тақырыптары аясында қысқа мәтіндердегі контексттен ма

		8.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптары, соның ішінде аясында автордың көзқарасын анықтау; 8.4.7 көптеген жазбаша және сөздің, сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 8.4.9 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқартулардың дәлелдердің сәйкессіздіктері;
Жазылым		8.5.1 жалпы және оқу тақырыптары жұмысты мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және т.б. 8.5.3 жалпы және оқу тақырыптары қалыпты грамматикалық сауаттық бойынша дәлелдерді негіздемемен қолдай арқылы пайдалану; 8.5.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары жиі қолданылатын сөздерді д.
Ағылшын тілін қолдану		8.6.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары сондай-ақ таныс емес тақырыптары кейбір абстрактілі құрама заттар және дерексіз топтарды қолдану; 8.6.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша есептелетін және есімдерге, соның ішінде, seven, small, number / amount үшін есімдіктерді қолдану; 8.6.4 all, half, both [of] айқындаушы сөздерді таныс тақырыптары бойынша ретінде пайдалану; 8.6.6 көптеген таныс жалпы тақырыптарында есімдіктерді ішінде anybody, anyone, есімдіктерін, everyone, everybody, less, a few сандық есімдіктерін; 8.6.7 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша соңғы, белгісіз және өткенді білдіру үшін қарапайым формалардың алуан түрін қолдану; 8.6.8 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша келер шақтың әртүрлі оның ішінде болашақ мәні болашақ және нақ осы шақты қолдану; 8.6.9 жалпы және таныс оқу тақырыптары бойынша сипаттамалық және қазіргі және өткен қарапайым

		соңғы жетілдірілген қарапайым алуан түрлілігін тиісті түрде 8.6.10 үздіксіз осы шақ жалпы формаларды, соның ішінде формаларды бірқатар жалпы тақырыптары бойынша қолдану; 8.6.11 таныс жалпы және тақырыптарының жиынтық мәлімдемелер, сұрақтар мен сұрау, әңгімелеу үшін жанам түрлерін қолдану; 8.6.12 бірқатар таныс және тақырыптары бойынша not as quickly салыстырмалы құрылымдарын дұрыс және б қолдану; үстеулердің сөз ал және қорытынды түрін қолдану; 8.6.14 таныс жалпы және оқу бірқатарына сәйкес сын тұратын тәуелді предлогтар керектігін көрсету үшін предлогтарын қолдану; зат есімдердің алдында кейбір қолдану; 8.6.15 таныс жалпы және оқу сөйлемдік етістіктерді қолдану; етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санынан формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолдану; 8.6.16 таныс жалпы және оқу түсіндіру кезінде себептерді since, as; құрылымын түсіндіру such as ... сияқты әртүрлі сою
Табиғат әлемі	Мазмұндау	8.1.1 топтық мәселелер шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 8.1.2 сыныптастарына қамтамасыз ету үшін сөйлеу дағдыларын қолдану; 8.1.3 әртүрлі көзқарастарды талдау; 8.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау; 8.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау және ауызша немесе жазбаша тілде
	Тыңдалым	8.2.1 жалпы және оқу тақырып ұзақ әңгімедегі негізгі ойды түсіну;

		8.2.2 жалпы және оқу тақырыптары бойынша кеңейтілген неғұрлым нақты ақпаратты немесе қолдаусыз түсіну; 8.2.6 жалпы және оқу тақырыптары көпшілігіне ұзақ әңгіме контекстін шамалы қолдаумен анықтау; 8.2.7 кейбір ауызша жанрлар және мәтін деңгейінде сипаттау анықтау; 8.2.8 жалпы және оқу тақырыптары әңгімелерді түсіну
	Айтылым	8.3.1 көптеген жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлесуде ресми тілді регистрлерді қолдану; 8.3.2 жалпы тақырыптар мен аясында ақпарат алу үшін қолдану қою; 8.3.3 кез келген жалпы және оқу тақырыптары бойынша пайымдау деңгейін анықтау; 8.3.4 жалпы және оқу тақырыптары күтпеген пікірлерге ойлау сөйлем деңгейінде кейбір итермалар беру; 8.3.5 оқу тапсырмаларын орындау ынтымақтастық, талқылау жоспарлау және басымдылықтар сыныптастарымен өзара әрекеттесу; 8.3.8 жалпы және оқу тақырыптары көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.2 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары шеңберінде жеткілікті нақты ақпарат пен егжей-тегжейлі анықтау; 8.4.5 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердегі контексттен мағына анықтау; 8.4.6 әртүрлі таныс емес жалпы және оқу тақырыптары, соның ішінде аясында автордың көзқарастарын анықтау; 8.4.7 көптеген жазбаша мәтіндер сөздің, сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 8.4.8 мәнді тексеру және түсініксіздік таныс және кейбір таныс сандық ресурстарды пайдалану
	Жазылым	8.5.3 түрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша қалыпты сауаттылықпен жазу;

		8.5.5 таныс жалпы және сөз бойынша дәлелдерді негіздемелермен қолдай арқылы пайдалану; 8.5.6 таныс жалпы тақырып бойламдардың негізгі сөздерін отырып, сөйлемдерді абзацқа біріктіру; 8.5.7 жалпы және оқу тақырып жазбаша жанрлар үшін міндетті тиісті форматты аз қолдаумен; 8.5.8 таныс жалпы және оқу тақырып жиі қолданылатын сөздерді дұрыс пайдалану; 8.5.9 таныс жалпы және оқу тақырып мәтін сауаттылығының орташа деңгейін жазбаша жұмыстарда тиімді пайдалану
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.1 таныс жалпы және сөз сондай-ақ таныс емес тақырып кейбір абстрактілі құрама заттар және дерексіз топтарды қолдану; 8.6.3 әртүрлі күрделі сын сөз қарапайым сын есімдерді салыстырмалы құрылым мысалы таныс жалпы және сөз бойынша деңгейді көрсету үшін ...than қолдану; 8.6.4 all, half, both [of] айқындаушы сөздерді таныс тақырыптары бойынша ретінде пайдалану; 8.6.6 көптеген таныс жалпы тақырыптарында есімдіктердің ішінде anybody, anyone, everyone есімдіктерін, everyone, everybody, less, a few сандық есімдіктерін; 8.6.7 таныс жалпы және сөз бойынша соңғы, белгісіз жерге өткенді білдіру үшін қарапайым формалардың алуан түрін қолдану
Саяхат және көлік	Мазмұндау	8.1.2 сыныптастарына қатысты қамтамасыз ету үшін сөйлемде дағдыларын қолдану; 8.1.3 әртүрлі көзқарастарды негіздеу; 8.1.5 жеке оқу мақсаттарына байланысты пайдалану; 8.1.7 ауызша және жазбаша сөз дәлелді дамыту және қолдау; 8.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау және ауызша немесе жазбаша тілде

Тыңдалым		8.2.1 жалпы және оқу тақырыбын ұзақ әңгімедегі негізгі ойды түсіну; 8.2.2 жалпы және оқу тақырыбының ауқымы бойынша кеңейтілген неғұрлым нақты ақпаратты немесе қолдаусыз түсіну; 8.2.4 жалпы және оқу тақырыбын ұзақ әңгімелесуде болжамды бөлігін қолдаусыз түсіну; 8.2.8 жалпы және оқу тақырыбын әңгімелерді түсіну
Айтылым		8.3.1 көптеген жалпы және оқу бойынша сөйлесуде ресми регистрлерді қолдану; 8.3.3 кез келген жалпы және оқу бойынша пайымдау деңгейін 8.3.5 оқу тапсырмаларын ынтымақтастық, талқыл жоспарлау және басымды сыныптастарымен өзара әрекет 8.3.7 жалпы және кейбір оқу көпшілігінде нақты лексика қолдану
Оқылым		8.4.1 таныс емес әртүрлі тақырыптарының мәтінді ойларды, соның ішінде кейбір түсіну; 8.4.2 әртүрлі таныс жаңа тақырыптары, соның ішінде мәтіндер аясында мәтіндер ақпарат пен негізгі мәліметтер 8.4.4 таныс және таныс емес тақырыптары аясында әртүрлі көркем емес әдебиеттердің ұз 8.4.5 әртүрлі таныс жаңа тақырыптары аясында қысқа мәтіндердегі контексттен ма 8.4.8 мәнді тексеру және түсіні таныс және кейбір таныс сандық ресурстарды пайдала
Жазылым		8.5.1 жалпы және оқу тақырып жұмысты мәтін деңгейінді жоспарлау, жазу, өндеу және 8.5.2 таныс жалпы және оқу нақты, ойдан шығарылған әрекеттер немесе өткен тәжірибе қолдаумен жазу;

		8.5.3 түрлі таныс жалпы және оқу бойынша қалыпты сауаттылықпен жазу; 8.5.4 жалпы және оқу таныс жазбаша жанрларда тиісті стильді қолдау арқылы пайдалану; 8.5.6 таныс жалпы тақырыптық байламдардың негізгі сөздерін отырып, сөйлемдерді абзацқа біріктіру; 8.5.8 таныс жалпы және оқу таныс жиі қолданылатын сөздерді дұрыс пайдалану; 8.5.9 таныс жалпы және оқу таныс мәтін сауаттылығының орташа деңгейін жазбаша жұмыстарда тиімді пайдалану
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.5 таныс жалпы және оқу бойынша әртүрлі уақытша формаларды қамтитын сұрақтар қою; 8.6.7 таныс жалпы және оқу бойынша соңғы, белгісіз мәлімет өткенді білдіру үшін қарапайым формалардың алуан түрін қолдану; 8.6.9 жалпы және таныс оқу бойынша сипаттамалық және қазіргі және өткен қарапайым соңғы жетілдірілген қарапайым алуан түрлілігін тиісті түрде қолдану; 8.6.13 таныс жалпы және оқу бойынша әртүрлі функциялы міндеттемелер, қажеттілік, міндет, өтініштер, ұсыныстар, тыйым формалардың алуан түрлілігін қолдану; 8.6.14 таныс жалпы және оқу таныс бірқатарына сәйкес сын тұратын тәуелді предлогтар қолдану; керектігін көрсету үшін предлогтарын қолдану; зат есімдердің алдында кейбір предлогтар қолдану
4 тоқсан		
Тағам және сусындар	Мазмұндау	8.1.2 сыныптастарына қарапайым қамтамасыз ету үшін сөйлемдерді дағдыларын қолдану; 8.1.3 әртүрлі көзқарастарды білдіру; 8.1.4 басқа оқушылардың пікірлерін сындарлы бағалау және жауап беру; 8.1.5 жеке оқу мақсаттарына қол жеткізу бағамын байланысты пайдалану;

		8.1.8 оқу және тал мәдениетаралық түсініктерді 8.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял 8.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау ж ауызша немесе жазбаша тілд
	Тыңдалым	8.2.1 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімедегі негізгі ой түсіну; 8.2.2 жалпы және оқу тақы ауқымы бойынша кеңейт неғұрлым нақты ақпаратт немесе қолдаусыз түсіну; 8.2.3 жалпы және оқу тақы ауқымы бойынша ұзақ әңгім көп бөлігін қолдаусыз түсіну; 8.2.4 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімелесуде болжамд бөлігін қолдаусыз түсіну; 8.2.5 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімелесуде сөйлеушін шамалы қолдаумен анықтау; 8.2.6 жалпы және оқу көпшілігіне ұзақ әңгіме конте шамалы қолдаумен анықтау
	Айтылым	8.3.2 жалпы тақырыптар тақырыптары аясында ақ күрделі сұрақтар қою; 8.3.3 кез келген жалпы және бойынша пайымдау деңгейін 8.3.4 жалпы және оқу т күтпеген пікірлерге ойлау сөйлем деңгейінде кейбір и беру; 8.3.5 оқу тапсырмаларын ынтымақтастық, талқыл жоспарлау және басымд сыныптастарымен өзара әрек 8.3.6 жұптық, топтық жән жұмыс істеу кезінде баск немесе пайымдау деңгейін кейбір икемділікпен түсінікт 8.3.7 жалпы және кейбір оқу көпшілігінде нақты лексика қолдану; 8.3.8 жалпы және оқу көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау

Оқылым		8.4.2 әртүрлі таныс жаңа тақырыптары, соның ішінде мәтіндер аясында мәтіндер ақпарат пен негізгі мәліметтер 8.4.3 таныс жалпы және оқу соның ішінде кейбір ұзақ аясында дәлелдің егжей-тегжей 8.4.4 таныс және кейбір таныс оқу тақырыптары аясында әр көркем емес әдебиеттердің ұзақ 8.4.5 әртүрлі таныс жаңа тақырыптары аясында қысқа мәтіндердегі контексттен ма 8.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптары, соның ішінде аясында автордың көзқарасын анықтау; 8.4.7 көптеген жазбаша және сөздің, сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау
Жазылым		8.5.1 жалпы және оқу тақырып жұмысты мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және 8.5.2 таныс жалпы және оқу нақты, ойдан шығарылған әрекеттер немесе өткен тәжірибе қолдаумен жазу; 8.5.3 түрлі таныс жалпы және бойынша қалыпты сауаттылықпен жазу; 8.5.4 жалпы және оқу тақырып жазбаша жанрларда тиісті стильді қолдау арқылы пайдалану
Ағылшын тілін қолдану		8.6.2 таныс жалпы және оқу бойынша есептелетін және есімдерге, соның ішінде, seven, small, number / amount үшін есімдіктерді қолдану; 8.6.3 әртүрлі күрделі сын сөз қарапайым сын есімдерді салыстырмалы құрылым мысалы таныс жалпы және бойынша деңгейді көрсету үшін ...than қолдану; 8.6.4 all, half, both [of] айқындаушы сөздерді таныс тақырыптары бойынша деңгейде пайдалану; 8.6.8 таныс жалпы және оқу бойынша келер шақтың әртүрлі

		оның ішінде болашақ мәні б шақ және нақ осы шақты қол 8.6.9 жалпы және таныс бойынша сипаттамалық және қазіргі және өткен қарапай соңғы жетілдірілген қарапай алуан түрлілігін тиісті түрде 8.6.10 үздіксіз осы шақ жә формаларды, соның ішінде формаларды бірқатар жалпы тақырыптары бойынша қолд 8.6.13 таныс жалпы және бойынша әртүрлі функ міндеттемелер, қажеттілік, м өтініштер, ұсыныстар, тый формалардың алуан түрлілігі 8.6.15 таныс жалпы және оқу сөйлемдік етістіктерді қолда етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санынан формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолда
Жұмыс әлемі	Мазмұндау	8.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 8.1.3 әртүрлі көзқарастарды 8.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 8.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял 8.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау ж ауызша немесе жазбаша тілд
	Тыңдалым	8.2.1 жалпы және оқу тақыры ұзақ әңгімедегі негізгі ой түсіну; 8.2.2 жалпы және оқу тақы ауқымы бойынша кеңейт неғұрлым нақты ақпаратт немесе қолдаусыз түсіну; 8.2.7 кейбір ауызша жанрла және мәтін деңгейінде сипатт анықтау; 8.2.8 жалпы және оқу тақыры әңгімелерді түсіну
	Айтылым	8.3.2 жалпы тақырыптар мен аясында ақпарат алу үшін кою;

		8.3.3 кез келген жалпы және оқу бойынша пайымдау деңгейін; 8.3.4 жалпы және оқу деңгейіне шенберіндегі пікірлерге ойлау, талқылау, сөйлем деңгейінде кейбір иемдер беру; 8.3.5 оқу тапсырмаларын орындау, ынтымақтастық, талқылау, жоспарлау және басымдылықтарын сыныптастарымен өзара әрекеттестіру; 8.3.6 жұптық, топтық және топтық жұмыс істеу кезінде басқару, немесе пайымдау деңгейін көрсету, кейбір икемділікпен түсініктілік; 8.3.7 жалпы және кейбір оқу тапсырмаларында көпшілігінде нақты лексикалық қолдану; 8.3.8.1 жалпы және оқу тапсырмаларында көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	8.4.2 әртүрлі таныс және оқу тақырыптары, соның ішінде мәтіндер аясында мәтіндер ақпарат пен негізгі мәліметтер; 8.4.6 әртүрлі таныс емес тақырыптары, соның ішінде аясында автордың көзқарасын анықтау; 8.4.9 кейбір жалпы тақырыптарындағы қысқаша дәлелдердің сәйкессіздіктері
	Жазылым	8.5.1 жалпы және оқу тақырыптары жұмысты мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және талқылау; 8.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптары, ойдан шығарылған әрекеттер немесе өткен тәжірибе қолдаумен жазу; 8.5.3 түрлі таныс жалпы және оқу бойынша қалыпты сауаттылықпен жазу
	Ағылшын тілін қолдану	8.6.5 таныс жалпы және оқу бойынша әртүрлі уақытша формаларды қамтитын сұрақтар; 8.6.6 көптеген таныс жалпы тақырыптарында есімдіктердің ішінде anybody, anyone, everyone, everyone, everyone, less, a few сандық есімдіктері; 8.6.7 таныс жалпы және оқу бойынша соңғы, белгісіз

		өткенді білдіру үшін қарапайым формалардың алуан түрін қолдану; 8.6.8 таныс жалпы және ерекше бойынша келер шақтың әртүрлі оның ішінде болашақ мәні болашақ және нақ осы шақты қолдану; 8.6.10 үздіксіз осы шақ және формаларды, соның ішінде формаларды бірқатар жалпы тақырыптары бойынша қолдану; 8.6.11 таныс жалпы және тақырыптарының жиынтық мәлімдемелер, сұрақтар мен сұрау, әңгімелеу үшін жанам түрлерін қолдану; 8.6.12 бірқатар таныс және тақырыптары бойынша not as quickly салыстырмалы дәрежесін құрылымдарын дұрыс және бұрыс қолдану; үстеулердің сөз алды және қорытынды түрін қолдану; 8.6.13 таныс жалпы және ерекше бойынша әртүрлі функция міндеттемелер, қажеттілік, мүмкіндік, өтініштер, ұсыныстар, тыйым формалардың алуан түрлілігі; 8.6.17 таныс жалпы және ерекше бойынша if/unless/if only ерекше сөйлемде қолдану, wish [that] сөйлемдерін пайдалану; анық және сөйлемдерді "why" сөзімен қолдану;

5) 9 сынып:

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Хобби	Мазмұндау	9.1.2 сыныптастарына қызығушылық тудыру және қамтамасыз ету үшін сөйлемдерді қолдану; 9.1.4 басқа оқушылардың пікірлерін тыңдау және сындарлы бағалау және жауап беру; 9.1.5 жеке оқу мақсаттары мен бағамдарына байланысты пайдалану; 9.1.7 ауызша және жазбаша сөйлемдерді дәлелді дамыту және қолдау; 9.1.9 өз ойларын, идеяларын, сезімдерін білдіру үшін қиялмен сөйлемдерді қолдану; 9.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау және ауызша немесе жазбаша тілде

Тыңдалым	9.2.1 жалпы және оқу тақырыптарын ұзақ әңгіме барысында қолдаусыз түсіну; 9.2.2 жалпы және оқу тақырыптары ауқымы бойынша кеңейтілген неғұрлым нақты ақпаратты қолдану; 9.2.5 жалпы және оқу тақырыптарын ұзақ әңгіме барысында сөйлеу пікірін анықтау
Айтылым	9.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын сөйлесуде ресми және бейресми қолдану; 9.3.3 жалпы және оқу тақырыптарын көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.6 жұптық, топтық және жиналыс жұмыс істеу кезінде басқару немесе пайымдау деңгейін белгілі бір икемділік дәрежесіне беру; 9.3.7 шектелмеген жалпы тақырыптары аясында нақты синтаксисті қолдану
Оқылым	9.4.1 көптеген таныс емес тақырыптарының ұзақ мәтіндерін ойларды түсіну; 9.4.2 таныс жалпы және оқу аясында мәтіндердегі нақты ақпарат мәліметтерді және ұзақ мәтіндерді түсіну; 9.4.4 таныс және кейбір таныс оқу тақырыптары аясында кеңейтілген емес әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін түсіну; 9.4.6 көптеген жалпы және оқу аясында ұзақ мәтіндерді көзқарасын немесе пікірін анықтау
Жазылым	9.5.1 жалпы және оқу жұмыстарды мәтін деңгейіне жоспарлау, жазу, өңдеу және түзету; 9.5.2 таныс жалпы және оқу бойынша нақты, ойдан шығару іс-әрекеттер немесе өткен тақырып бетінше жазу; 9.5.3 таныс жалпы және оқу қалыпты грамматикалық сауатты жазу; 9.5.6 әртүрлі байланысты қолдана отырып, жалпы тақырыптарына дәйекті мәтін жазу; 9.5.8 шексіз таныс және оқу тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу

	Ағылшын тілін қолдану	9.6.5 таныс жалпы және сұрақтарды бойынша әртүрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.7 таныс жалпы және сұрақтарды бойынша қарапайым, формаларды, соның ішінде формаларды, соның ішінде жағдайын қолдану; 9.6.8 таныс жалпы және сұрақтарды бойынша болашақ уақыт формаларын, соның ішінде қолдану; 9.6.9 таныс жалпы және сұрақтарды бойынша баяндау мен жағдай белсенді және пассивті қарапайым формалардың және өткен формалардың және өткен қарапайым формалардың әртүрлі пайдалану; 9.6.10 таныс жалпы және оқу бірқатарына үздіксіз осы үздіксіз формаларды, соның пассивті формалардың үздіксіз жатқан түрлерін қолдану; 9.6.11 мәлімдемелер, сұрақтар үшін ұсынылған сөйлеу формаларының түрлілігін қолдану, сонымен таныс жалпы және оқу тақырыптарына жанама және кіріктірілген формалары wonder-мен қолдану; 9.6.12 таныс жалпы және оқу тақырыптарының бірқатарына алдын-ала вербальды, сөздермен соңғы позициядағы үздіксіз салыстырмалы дәрежелер құрылымының әртүрлілігін дәлелдеу үстеулермен қолдану; 9.6.15 таныс жалпы және оқу сөйлемдік етістіктерді қолдану етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санынан формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолдану; 9.6.16 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде сөйлем байланыстыру үшін so, if, when, after союздарын қолдану
2 тоқсан		
Дене шынықтыру және спорт	Мазмұндау	9.1.2 сыныптастарына қатынасты қамтамасыз ету үшін сөйлемдерді қолдану; дағдыларын қолдану; 9.1.3 әртүрлі көзқарастарды білдіру

		9.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауап беруін бақылау; 9.1.5 жеке оқу мақсаттарымен байланысты пайдалану; 9.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.7 ауызша және жазбаша сипаттама беріп, дәлелді дамыту және қолдау
	Тыңдалым	9.2.1 жалпы және оқу тақырыптарының ұзақ әңгіме барысында қолдаусыз түсіну; 9.2.2 жалпы және оқу тақырыптарының ауқымы бойынша кеңейтілген неғұрлым нақты ақпаратты қолдану; 9.2.7 көптеген ауызша жанрлардың және мәтін деңгейінде сипаттама беріп анықтау
	Айтылым	9.3.2 жалпы және оқу тақырыптарының ақпарат алу үшін қиын сұрақтар қою; 9.3.3 жалпы және оқу тақырыптарының көзқарасын түсіндіру және негіздеу; 9.3.6 жұптық, топтық жұмыстарда сыныпта жұмыс істеу кезінде ұсыныс немесе пайымдылық айтықандарына белгілі дәрежесімен түсініктеме беру; 9.3.7 шектелмеген жалпы тақырыптары аясында нақты синтаксисті қолдану; 9.3.8 жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарының аясында мәтіндердегі нақты ақпаратты мәліметтерді және ұзақ мәтіндерді анықтау; 9.4.6 көптеген жалпы және оқу тақырыптарының аясында ұзақ мәтіндердің көзқарасын немесе пікірін анықтау; 10.4.9 әртүрлі жалпы тақырыптарындағы ұзақ мәтіндер келтірілген дәлелдердегі анықтау
	Жазылым	9.5.1 жалпы және оқу тақырыптарының жұмыстарды мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және бақылау; 9.5.2 таныс жалпы және оқу тақырыптарының бойынша нақты, ойдан шығарылған іс-әрекеттер немесе өткен тақырыптарды бетінше жазу;

		9.5.3 таныс жалпы және оқу тақырыптарын қалыпты грамматикалық сауаттылықпен қолдану; 9.5.4 жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі жазбаша жұмыстарда жанрды аз қолдаумен қолдану; 9.5.5 шексіз таныс жалпы тақырыптары бойынша дәлелмен негіздемелермен қолдану арқылы пайдалану; 9.5.8 шексіз таныс жалпы тақырыптарында жиі қолдану дұрыс жазу
Ағылшын тілін қолдану		9.6.5 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша әртүрлі сұрақтарды қолдану; 9.6.9 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша баяндау мен жазу белсенді және пассивті қарапайым формалардың және өткен формалардың және өткен қарапайым формалардың әртүрлілігін қолдану; 9.6.11 мәлімдемелер, сұрақтар үшін ұсынылған сөйлеу формаларының түрлілігін қолдану, сонымен бірге таныс жалпы және оқу тақырыптарына жанама және кіріктірілген wonder-мен қолдану; 9.6.12 таныс жалпы және оқу тақырыптарының бірқатары алдын-ала вербальды, сөздермен соңғы позициядағы үстеулермен салыстырмалы дәрежелерді құрылымының әртүрлілігін дәлелдеу үстеулермен қолдану; 9.6.13 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша екінші пен үшінші әртүрлі функциялар үшін арнайы формалар мен should / shall қолданатын өткен шақ формаларының шектеулі санын қолдану; 9.6.14 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша зат есімдер мен етістіктер алдында келетін предлогтардың түрлілігін қолдану; зат есімдерден кейін келетін предлогтардың көбісін етістіктерден кейін келетін предлогтардың көбеюін қолдану; 9.6.15 таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша сөйлемдік етістіктерді қолдану; етістіктерді қолдана бастау; зат есімдердің шектеулі санын қолдану;

		формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолдану; 9.6.16 таныс жалпы және оқу шектеулі спектрінде сөйлем байланыстыру үшін so, if, when, after союздарын қолдану; 9.6.17 if/if only-ді ұшық құрылымда қолдану, which салыстырмалы бағыныңқы қолдану
3 тоқсан		
Планета, Жер және біздің сол жердегі орнымыз	Мазмұндау	9.1.3 әртүрлі көзқарастарды негіздеу; 9.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиял
	Тыңдалым	9.2.3 жалпы және оқу тақырып ауқымы бойынша ұзақ әңгіме көп бөлігін қолдаусыз түсіну; 9.2.5 жалпы және оқу тақырып ұзақ әңгіме барысында сөйлем пікірін анықтау; 9.2.6 әртүрлі жалпы және оқу бойынша ұзақ әңгіме контекст анықтау; 9.2.7 көптеген ауызша жанрлар және мәтін деңгейінде сипаттау анықтау; 9.2.8 кейбір жалпы тақырыптарындағы ұзақ әңгіме дәлелдердегі сәйкессіздіктер
	Айтылым	9.3.2 жалпы және оқу тақырып ақпарат алу үшін қиын сұрақтар; 9.3.6 жұптық, топтық және жұмыс істеу кезінде басқару немесе пайымдау деңгейін белгілі бір икемділік дәрежесі беру; 9.3.7 шектелмеген жалпы тақырыптары аясында нақты синтаксисті қолдану; 9.3.8 жалпы және оқу көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	9.4.3 әртүрлі таныс жалпы тақырыптары аясында ұзақ дәлелдің егжей-тегжейін түсіну

		9.4.4 таныс және кейбір таныс емес әдебиеттерді оқу тақырыптары аясында кеңірек емес әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін оқу; 9.4.5 көптеген таныс және кейбір таныс емес әдебиеттерді оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндерді контексттен мағынаны анықтау; 9.4.6 көптеген жалпы және кейбір жалпы емес әдебиеттерді оқу аясында ұзақ мәтіндерді көзқарасын немесе пікірін анықтау; 9.4.7 кез-келген жазбаша және ауызша сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 9.4.9 әртүрлі жалпы және кейбір жалпы емес әдебиеттерді оқу тақырыптарындағы ұзақ мәтіндерді келтірілген дәлелдердегі анықтау
	Жазылым	9.5.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында жұмыстарды мәтін деңгейіне жоспарлау, жазу, өңдеу және т.б. 9.5.2 таныс жалпы және кейбір жалпы емес әдебиеттерді оқу бойынша нақты, ойдан шығару, іс-әрекеттер немесе өткен тақырыптарды бетінше жазу; 9.5.3 таныс жалпы және кейбір жалпы емес әдебиеттерді оқу қалыпты грамматикалық сауатты жазу; 9.5.5 шексіз таныс және кейбір жалпы емес әдебиеттерді оқу тақырыптары бойынша дәлелдермен негіздемелермен қолдану арқылы пайдалану; 9.5.6 әртүрлі байланысты қолдана отырып, жалпы тақырыптарына дәйекті мәтін жазу; 9.5.8 шексіз таныс және кейбір жалпы емес әдебиеттерді оқу тақырыптарында жиі қолдану дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	9.6.1 таныс жалпы және кейбір жалпы емес әдебиеттерді оқу сондай-ақ таныс емес тақырыптарды әртүрлі абстрактілі құрамдарды күрделі және дерексіз топтарға жіктеу; 9.6.3 әртүрлі күрделі сөздерді қарапайым сын есімдерді қолдану деңгейіне көрсетуге болатын құрылымдарды және таныс тақырыптары бойынша есімдерді қолдану; 9.6.4 таныс жалпы және кейбір жалпы емес әдебиеттерді оқу бойынша анықтайтын сөздерді анықтайтын сөздерді қолдану; 9.6.7 таныс жалпы және кейбір жалпы емес әдебиеттерді оқу бойынша қарапайым, формаларды, соның ішінде

		формаларды, соның ішінде ішкі жағдайын қолдану; 9.6.8 таныс жалпы және оқу бойынша болашақ уақыт формаларын, соның ішінде негізгі қолдану; 9.6.13 таныс жалпы және оқу бойынша өкініш пен сын формаларын, әртүрлі функциялар үшін арнайы формалар мен should / should have қолданатын өткен шақ формаларының шектеулі санын қолдану;
4 тоқсан		
Қайырымдылық және қарама-қайшылық	Мазмұндау	9.1.1 топтық мәселе шығармашылық түрде шешу тәсілдерін танып-біліп, танып-біліп дағдыларын қолдану; 9.1.2 сыныптастарына қарама-қарсы қарастырып, қарама-қарсы қарастырып қамтамасыз ету үшін сөйлеу дағдыларын қолдану; 9.1.3 әртүрлі көзқарастарды танып-біліп қолдану; 9.1.4 басқа оқушылардың бағаларын сындарлы бағалау және жауап беру; 9.1.5 жеке оқу мақсаттарын қолдану, байланысты пайдалану; 9.1.6 ақпаратты басқаларға тарату, ұйымдастыру және ұсыну; 9.1.8 оқу және талдау мәдениетаралық түсініктерді танып-біліп қолдану; 9.1.9 өз ойларын, идеяларын, сезімдерін білдіру үшін қиял, сөз, жазу, сурет, музыка, танымал және белгілі мәдениет арқылы білдіру; 9.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау және бағалау, ауызша немесе жазбаша тілде білдіру;
	Тыңдалым	9.2.1 жалпы және оқу жұмыстарды мәтін деңгейіне жоспарлау, жазу, өңдеу және талдау; 9.2.2 таныс жалпы және оқу бойынша нақты, ойдан шығарылған іс-әрекеттер немесе өткен тақырыптар бетінше жазу; 9.2.3 таныс жалпы және оқу бойынша қалыпты грамматикалық сауаттылықты қолдану; 9.2.5 шексіз таныс жағдайда тақырыптарына дәлелдерді қолдану, негіздемелермен қолдай анықтау арқылы пайдалану; 9.2.6 әртүрлі жалпы және оқу бойынша ұзақ әңгіме контекстін анықтау;

		9.2.7 көптеген ауызша жанрлар және мәтін деңгейінде сипаттау анықтау
	Айтылым	9.3.1 жалпы және оқу тақырыптарын сөйлесуде ресми және бейресми қолдану; 9.3.2 жалпы және оқу тақырыптарын ақпарат алу үшін қиын сұрақтарға жауап алу; 9.3.3 жалпы және оқу тақырыптарын көзқарасын түсіндіру және нақтылау; 8.3.5 оқу тапсырмаларын орындау, ынтымақтастық, талқыландыру, жоспарлау және басымдылықтарын сыныптастарымен өзара әрекеттестіру; 9.3.6 жұптық, топтық және топтық жұмыс істеу кезінде басқару, немесе пайымдау деңгейін көрсету, белгілі бір икемділік дәрежесін беру; 9.3.7 шектелмеген жалпы және оқу тақырыптары аясында нақтылау, синтаксисті қолдану
	Оқылым	9.4.1 көптеген таныс емес тақырыптарының ұзақ мәтіндерін ойландыру, ойларды түсіну; 9.4.2 таныс жалпы және оқу аясында мәтіндердегі нақты ақпарат, мәліметтерді және ұзақ мәтіндерді түсіну; 9.4.3 әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндердің дәлелдің егжей-тегжейін түсіну; 9.4.4 таныс және кейбір таныс емес оқу тақырыптары аясында кейбір емес әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін түсіну; 9.4.6 көптеген жалпы және оқу аясында ұзақ мәтіндердегі көзқарасын немесе пікірін анықтау; 9.4.7 кез-келген жазбаша жалпы және оқу сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 9.4.8 таныс және таныс емес ресурстардың көпшілігін мәтін және түсінігін кеңейту үшін пайдалану
	Жазылым	9.5.7 жалпы және оқу шектеусіз жазбаша жалпы және оқу деңгейінде тәуелсіз тиісті формаларды қолдану; 9.5.3 таныс жалпы және оқу қалыпты грамматикалық сауаттылық

		9.5.1 жалпы және оқу жұмыстарды мәтін деңгейіне жоспарлау, жазу, өңдеу және т.б. 9.5.4 жалпы және оқу т.б. әртүрлі жазбаша жұмыстарда жанрды аз қолдаумен пайдалану 9.5.6 әртүрлі байланысты қолдана отырып, жалпы тақырыптарына дәйекті мәтін жазу 9.5.8 шексіз таныс жағдайда тақырыптарында жиі қолдану дұрыс жазу; 9.5.9 таныс жалпы және оқу жазбаша жұмыстарда тыныс деңгейінде сауатты пайдалану
Ағылшын тілін қолдану		9.6.1 таныс жалпы және оқу сондай-ақ таныс емес тақырыптар әртүрлі абстрактілі құрам күрделі және дерексіз топтар 9.6.5 таныс жалпы және оқу бойынша әртүрлі сұрақтарды 9.6.6 көптеген таныс жағдайда тақырыптары бойынша демонстрациялық, белгісіз есімдіктерді және көптеген есімдіктерді қолдану; 9.6.7 таныс жалпы және оқу бойынша қарапайым, формаларды, соның ішінде формаларды, соның ішінде жағдайын қолдану; 9.6.8 таныс жалпы және оқу бойынша болашақ уақыт формаларын, соның ішінде қолдану; 9.6.9 таныс жалпы және оқу бойынша баяндау мен жеткізуге белсенді және пассивті қарапайым өткен формалардың және өткен қарапайым формалардың әртүрлі пайдалану; 9.6.10 таныс жалпы және оқу бірқатарына үздіксіз осы үздіксіз формаларды, соның ішінде пассивті формалардың үздіксіз жатқан түрлерін қолдану; 9.6.17 if/if only-ді үшінші құрылымда қолдану, which салыстырмалы бағыныштылық қолдану

6) 10 сынып:

Тақырыптар	Бөлімдер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
Салт-дәстүрлер және тіл	Мазмұндау	10.1.3 әртүрлі көзқарастарды талдау; 10.1.8 оқу және тақырыптар аясында мәдениетаралық түсініктерді түсіндіру; 10.1.9 өз ойларын, идеяларын сөзмен білдіру үшін қиялмен қолдану; 10.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау мен көзқарастарды талдау ауызша немесе жазбаша тілде
	Тыңдалым	10.2.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ әңгіме барысында қолдаусыз түсіну; 10.2.2 жалпы және оқу тақырыптары аясында ауқымы бойынша кеңейтілген неғұрлым нақты ақпаратты қолдану; 10.2.5 жалпы және оқу тақырыптары аясында ұзақ әңгіме барысында сөйлеу пікірін анықтау; 10.2.6 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме контекстін анықтау
	Айтылым	10.3.1 жалпы және оқу тақырыптары аясында сөйлесуде ресми және бейресми тілді қолдану; 10.3.2 жалпы және оқу тақырыптары аясында ақпарат алу үшін қиын сұрақтарға жауап беру; 10.3.3 жалпы және оқу тақырыптары аясында көзқарасын түсіндіру және негізіндегі пікірін білдіру; 10.3.6 жұптық, топтық және топтық жұмыс істеу кезінде басқалардың пікірін пайымдау деңгейінде айтқан пікірін пайымдау; 10.3.7 шектелмеген жағдайда тақырыптары аясында нақты ақпаратты синтаксисті қолдану; 10.3.8 жалпы және оқу тақырыптары көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	10.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі, сондай-ақ мәтіндердегі нақты ақпаратты мәліметтерді түсіну; 10.4.2 таныс және кейбір таныс оқу тақырыптары аясында қызығарлық емес әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін түсіну; 10.4.3 көптеген таныс және оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндерді контексттен мағынаны анықтау

		10.4.4 кез-келген жазбаша және сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 10.4.5 таныс және таныс емес ресурстардың көпшілігін м және түсінігін кеңейту үшін
	Жазылым	10.5.2 таныс жалпы және бойынша нақты, ойдан шығар әрекеттер немесе өткен тә бетінше жазу; 10.5.3 таныс жалпы және с қалыпты грамматикалық сау; 10.5.6 әртүрлі байланыс қолдана отырып, жалпы тақырыптарына дәйекті мәті 10.5.8 шексіз таныс ж тақырыптарында жиі қолд дұрыс жазу; 10.5.9 таныс жалпы және о жазбаша жұмыстарда тыны деңгейінде сауатты пайдалан
	Ағылшын тілін қолдану	10.6.2 таныс жалпы және бойынша есептелетін және есімдер мен атаулы топ есімдіктерді қолдану; 10.6.3 әртүрлі күрделі с қарапайым сын есімдерді деңгей көрсетуге болаты құрылымдарды және таныс тақырыптары бойынша есімдерді қолдану; 10.6.6 көптеген таныс ж тақырыптары бойынша демонстрациялық, белгісі есімдіктерді және көпт есімдіктерді қолдану; 10.6.9 таныс жалпы және бойынша баяндау мен жанам және пассивті қарапайым формалардың және өтк қарапайым формалардың а пайдалану; 10.6.13 таныс жалпы және бойынша өкініш пен сынды б функциялар үшін арналған м мен should / shouldn ' thave-пе шақтың модальдық форма санын қолдану
2 тоқсан		
Салт-дәстүрлер және тіл	Мазмұндау	10.1.3 әртүрлі көзқарастарды

		10.1.8 оқу және тағам мәдениетаралық түсініктерді түсіндіру; 10.1.9 өз ойларын, идеяларын сезімдерін білдіру үшін қиялмен сөйлеу; 10.1.10 қоршаған әлемге деген көзқарастарды талдау мен талқылау ауызша немесе жазбаша тілде;
	Тыңдалым	10.2.1 жалпы және оқу тақырыбы бойынша ұзақ әңгіме барысында сөйлеу қолдаусыз түсіну; 10.2.2 жалпы және оқу тақырыбы бойынша кеңейтілген неғұрлым нақты ақпаратты қолдану; 10.2.5 жалпы және оқу тақырыбы бойынша ұзақ әңгіме барысында сөйлеу пікірін анықтау; 10.2.6 әртүрлі жалпы және оқу тақырыбы бойынша ұзақ әңгіме контекстін анықтау;
	Айтылым	10.3.1 жалпы және оқу тақырыбы бойынша сөйлесуде ресми және бейресми тілді қолдану; 10.3.2 жалпы және оқу тақырыбы бойынша ақпарат алу үшін қиын сұрақтар қою; 10.3.3 жалпы және оқу тақырыбы бойынша көзқарасын түсіндіру және негізін қалау; 10.3.6 жұптық, топтық және топтық жұмыс істеу кезінде басқалардың пікірін пайымдау деңгейінде айтқан пікірмен икемділік дәрежесімен түсініксіздікті анықтау; 10.3.7 шектелмеген жағдайда тақырыптары аясында нақты сөздік синтаксисті қолдану; 10.3.8 жалпы және оқу тақырыбы бойынша көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау;
	Оқылым	10.4.1 таныс жалпы және оқу тақырыбы аясында мәтіндердегі нақты мәліметтерді түсіну; 10.4.2 таныс және кейбір таныс оқу тақырыптары аясында қысқаша емес әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін түсіну; 10.4.3 көптеген таныс оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндер контексттен мағынаны анықтау; 10.4.4 кез-келген жазбаша және ауызша сөйлемнің және мәтіннің негізгі қасиеттерін анықтау;

		10.4.5 таныс және таныс емес ресурстардың көпшілігін м және түсінігін кеңейту үшін
	Жазылым	10.5.2 таныс жалпы және бойынша нақты, ойдан шығар әрекеттер немесе өткен т бетінше жазу; 10.5.3 таныс жалпы және с қалыпты грамматикалық сау; 10.5.6 әртүрлі байланыс қолдана отырып, жалпы тақырыптарына дәйекті мәтін 10.5.8 шексіз таныс ж тақырыптарында жиі қолд дұрыс жазу; 10.5.9 таныс жалпы және о жазбаша жұмыстарда тыны деңгейінде сауатты пайдалан
	Ағылшын тілін қолдану	10.6.2 таныс жалпы және бойынша есептелетін және есімдер мен атаулы топ есімдіктерді қолдану; 10.6.3 әртүрлі күрделі с қарапайым сын есімдерді деңгей көрсетуге болаты құрылымдарды және таныс тақырыптары бойынша есімдерді қолдану; 10.6.6 көптеген таныс л тақырыптары бойынша демонстрациялық, белгісі есімдіктерді және көпт есімдіктерді қолдану; 10.6.9 таныс жалпы және бойынша баяндау мен жанам және пассивті қарапайым формалардың және өтк қарапайым формалардың а пайдалану; 10.6.13 таныс жалпы және бойынша өкініш пен сынды б функциялар үшін арналған м мен should / shouldn ' thave-пе шақтың модальдық форма санын қолдану
3 тоқсан		
Музыка және фильмдер	Мазмұндау	10.1.1 топтық мәсел шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану;

		10.1.6 ақпаратты басқаларға ұйымдастыру және ұсыну; 10.1.8 оқу және тағалық мәдениетаралық түсініктерді түсіндіру;
	Тыңдалым	10.2.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіме барысында қолдаусыз түсіну; 10.2.4 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімедегі болжамды, бөлігін қолдаусыз түсіну; 10.2.6 әртүрлі жалпы және оқу тақырыптары бойынша ұзақ әңгіме контекстін анықтау; 10.2.7 көптеген ауызша жанрлар және мәтін деңгейінде сипаттау анықтау; 10.2.8 кейбір жалпы тақырыптарындағы ұзақ әңгіме дәлелдердегі сәйкессіздіктерді анықтау;
	Айтылым	10.3.2 жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпарат алу үшін қиын сұрақтар қою; 10.3.3 жалпы және оқу тақырыптарындағы көзқарасын түсіндіру және нақтылау; 10.3.7 шектелмеген жағдайдағы тақырыптары аясында нақты синтаксисті қолдану
	Оқылым	10.3.4 таныс және кейбір тақырыптары оқу тақырыптары аясында қолдану емес әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін оқу; 10.3.5 көптеген таныс және оқу тақырыптары аясында ұзақ мәтіндер контексттен мағынаны анықтау; 10.3.6 көптеген жалпы және оқу аясында ұзақ мәтіндердегі автордың немесе пікірін анықтау; 10.3.7 кез-келген жазбаша және сөйлемнің және мәтіннің стилі мен қасиеттерін анықтау
	Жазылым	10.4.2 таныс жалпы және оқу бойынша нақты, ойдан шығарған әрекеттер немесе өткен тақырыптар бетінше жазу; 10.4.3 таныс жалпы және оқу қалыпты грамматикалық сауатты жазу; 10.4.4 таныс және кейбір тақырыптары оқу тақырыптары аясында қолдану емес әдебиеттердің ұзақ мәтіндерін жазу; 10.4.5 шексіз таныс және оқу тақырыптарына дәлелдерді қолдану

		негіздемелермен қолдай отырып пайдалану; 10.4.6 әртүрлі байланыс жасап қолдана отырып, жалпы тақырыптарына дәйекті мәтін жазу; 10.4.7 жалпы және оқушының шектеусіз жазбаша және ауызша деңгейінде тәуелсіз тиісті формаларды қолдану; 10.4.8 шексіз таныс және таныма-тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу; 10.4.9 таныс жалпы және оқушының жазбаша жұмыстарда тиісті деңгейінде сауатты пайдалану;
Ағылшын тілін қолдану		10.6.1 таныс жалпы және оқушының сондай-ақ таныс емес тақырыптарда әртүрлі абстрактілі құрама сөздерді күрделі дерексіз топтарды қолдану; 10.6.2 таныс жалпы және оқушының бойынша есептелетін және есімдер мен атаулы топтарды есімдіктерді қолдану; 10.6.3 әртүрлі күрделі сөздерді қарапайым сын есімдерді деңгей көрсетуге болатын құрылымдарды және таныс тақырыптары бойынша есімдерді қолдану; 10.6.4 таныс жалпы және оқушының бойынша анықтайтын сөздерді қолдану; 10.6.6 көптеген таныс тақырыптары бойынша демонстрациялық, белгісіз есімдіктерді және көптеген есімдіктерді қолдану; 10.6.7 таныс жалпы және оқушының бойынша қарапайым, формаларды, соның ішінде формаларды, соның ішінде у формаларды қолдану; 10.6.14 таныс жалпы және оқушының бойынша зат есімдер мен алдында келетін предлогтарды қолдану; зат есімдер мен сын есімдер келетін тәуелді предлогтарды және етістіктерден кейін келетін предлогтардың көбеюін қолдану; 10.6.17 if/if only-ді үлгі құрылымда қолдану, which салыстырмалы бағыныңқы сөздерді қолдану;

Саяхат және туризм	Мазмұндау	10.1.4 басқа оқушылардың сындарлы бағалау және жауап 10.1.5 жеке оқу мақсаттары байланысты пайдалану; 10.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау; 10.1.10 қоршаған әлемге деген мен көзқарастарды талдау ауызша немесе жазбаша тілде
	Тыңдалым	10.2.2 жалпы және оқу тақырыбы ауқымы бойынша кеңейтілген неғұрлым нақты ақпаратты қолдану 10.2.4 жалпы және оқу тақырыбы ұзақ әңгімедегі болжамды бөлігін қолдаусыз түсіну; 10.2.5 жалпы және оқу тақырыбы ұзақ әңгіме барысында сөйлемдік пікірін анықтау; 10.2.6 әртүрлі жалпы және оқу тақырыбы бойынша ұзақ әңгіме контекстін анықтау; 10.2.7 көптеген ауызша жанрлар және мәтін деңгейінде сипаттау анықтау
	Айтылым	10.3.2 жалпы және оқу тақырыбы ақпарат алу үшін қиын сұрақтар қою 10.3.3 жалпы және оқу тақырыбы көзқарасын түсіндіру және негіздеу 10.3.4 жалпы және оқу тақырыбы күтпеген пікірлерге ұсыныс деңгейінде белгілі бір икемді жауап беру; 10.3.7 шектелмеген жағдайда тақырыптары аясында нақты синтаксисті қолдану; 10.3.8 жалпы және оқу тақырыбы көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	10.4.5 көптеген таныс және жаңа тақырыптары аясында ұсыныс контексттен мағынаны анықтау 10.4.7 кез-келген жазбаша жол сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 10.4.8 таныс және таныс емес ресурстардың көпшілігін мазмұндау және түсінігін кеңейту үшін
	Жазылым	10.5.1 жалпы және оқу тақырыбы жұмыстарды мәтін деңгейінде жоспарлау, жазу, өңдеу және

		10.5.3 таныс жалпы және с қалыпты грамматикалық сауық 10.5.7 жалпы және оқу шектеусіз жазбаша жа деңгейінде тәуелсіз тиісті фо
	Ағылшын тілін қолдану	10.6.2 таныс жалпы және бойынша есептелетін және есімдер мен атаулы топ есімдіктерді қолдану; 10.6.4 таныс жалпы және бойынша анықтайтын анықтайтын сөздерді қолдану; 10.6.12 таныс жалпы жа тақырыптарының бірқатары алдын-ала вербальды, сөзде мен соңғы позициядағы ү салыстырмалы дәрежедегі ү әртүрлілігін дұрыс және б қолдану; 10.6.14 таныс жалпы және бойынша зат есімдер ме алдында келетін предлогтард қолдану; зат есімдер мен сы келетін тәуелді предлогтард және етістіктерден кейін ке предлогтардың көбеюін қолд 10.6.17 if/if only-ді ү құрылымда қолдану, which салыстырмалы бағыныңқы с
4 тоқсан		
Ғылым және технологиялар	Мазмұндау	10.1.1 топтық мәсел шығармашылық түрде шешу тыңдау дағдыларын қолдану; 10.1.3 әртүрлі көзқарастарды 10.1.7 ауызша және жазбаша дәлелді дамыту және қолдау; 10.1.8 оқу және та мәдениетаралық түсініктерді 10.1.9 өз ойларын, идеяларь сезімдерін білдіру үшін қиял
	Тыңдалым	10.2.2 жалпы және оқу та ауқымы бойынша кеңей неғұрлым нақты ақпаратты қ 10.2.3 жалпы және оқу та ауқымы бойынша ұзақ әңгі көп бөлігін қолдаусыз түсіну 10.2.4 жалпы және оқу тақыр ұзақ әңгімедегі болжамды бөлігін қолдаусыз түсіну;

		10.2.5 жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгіме барысында сөйлемнің пікірін анықтау; 10.2.6 әртүрлі жалпы және таныс аясындағы ұзақ әңгіме контексттен мағынаны анықтау; 10.2.8 кейбір жалпы және таныс аясындағы тақырыптарындағы ұзақ әңгіме контексттен мағынаны дәлелдердегі сәйкессіздіктер арқылы анықтау;
	Айтылым	10.3.3 жалпы және оқу тақырыптарындағы көзқарасын түсіндіру және нақтылау; 10.3.4 жалпы және оқу тақырыптарындағы күтпеген пікірлерге ұсыныс беріп, деңгейінде белгілі бір икемділікпен жауап беру; 10.3.5 оқу тапсырмаларына сәйкесінше ынтымақтастық, талқылау, үйлестіру және басымдық беру үшін өзара әрекеттесу; 10.3.6 жұптық, топтық және топтық жұмыс істеу кезінде басқалардың пайымдау деңгейінде айтқан пікірлерге икемділік дәрежесімен түсінік беру; 10.3.7 шектелмеген жағдайдағы тақырыптары аясында нақтылау, синтаксисті қолдану; 10.3.8 жалпы және оқу тақырыптарындағы көпшілігінде ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	10.4.2 кейбір жалпы және таныс аясында қысқа, қарапайым пікірлерді ақпаратты аз қолдаумен түсіндіру; 10.4.3 әртүрлі таныс және таныс аясындағы тақырыптары аясында ұзақ әңгіме дәлелдің егжей-тегжейін түсіндіру; 10.4.4 таныс және кейбір таныс аясындағы оқу тақырыптары аясында қысқа емес әдебиеттердің ұзақ мәтінін түсіндіру; 10.4.5 көптеген таныс және таныс аясындағы тақырыптары аясында ұзақ әңгіме контексттен мағынаны анықтау; 10.4.7 кез-келген жазбаша және сөйлемнің және мәтіннің қасиеттерін анықтау; 10.4.8.1 таныс және таныс аясындағы сандық ресурстардың көпшілігінде тексеру және түсінігін кеңейту
	Жазылым	10.5.1 жалпы және оқу тақырыптарындағы жұмыстарды мәтін деңгейінде жазу және өңдеу және оқу;

		10.5.6 әртүрлі байланыс қолдана отырып, жалпы тақырыптарына дәйекті мәтін 10.5.8 шексіз таныс және тақырыптарында жиі қолданылатын дұрыс жазу
	Ағылшын тілін қолдану	10.6.1 таныс жалпы және сондай-ақ таныс емес тақырыптарды қолдану 10.6.8 таныс жалпы және бойынша болашақ уақыт формаларын, соның ішінде қолдану; 10.6.13 таныс жалпы және бойынша өкініш пен сынды білдіретін функциялар үшін арналған модальдік формалармен should / shouldn't have-пен шартты модальдік формаларын қолдану; 10.6.15 таныс жалпы және осы сөйлемдік етістіктерді қолдану етістіктерді қолдана бастау; есімдердің шектеулі санына формаларын қолдану; предлогтардың шектеулі герундий формаларын қолдану

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығымен
61-қосымша
Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығымен
698-қосымша
•
•

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы 1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – білім алушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, жалпы адами құндылықтар және озық ұлттық мәдени салт-дәстүрлер негізінде зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) "Сандар", "Алгебра", "Геометрия", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімдері бойынша математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

2) әртүрлі мәнмәтіндідегі есептерді шешуде математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қолдануға, санды қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге мүмкіндік беру;

3) физика, химия, биология және басқа да теориялық салаларда зерттеулер мен есептерді шешу үшін және практикалық іс-әрекеттерінде математикалық әдістерді қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру;

4) тұлғалық мәдениетін, жалпы адами мәдениет бөлігі ретінде математикаға қарым-қатынасын, ғылыми-техникалық прогресс үшін математиканың маңыздылығын түсінуге тәрбиелеу;

5) өздігінен және топта жұмыс істеуде қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық, шыдамдылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

6) коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

7) практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен анықтылығын орнатуда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

4. Түзете – дамыту міндеттері:

1) танымдық әрекеттерін, кеңістіктік түсініктерін дамыту;

2) математика және өзге оқу пәндері бойынша білімдерді табысты меңгеру негізінде логикалық ойлауын дамыту;

3) математикалық және диалогтық сөйлеу тілін, өз ойын білдіруін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Пәнге оқыту сараланған, жеке, қарым-қатынас және іс-әрекет тәсілдері негізінде жүзеге асырылады:

1) сараланған тәсіл білім алушыларды қандай да бір белгілері (материалды меңгеру деңгейі, жұмысқа қабілеттілік деңгейі, қабылдау, есте сақтау, ойлау ерекшеліктері) бойынша топтарға шартты түрде бөлуді қарастырады;

2) жеке тәсіл білім алушының мүддесін, оның мінезі мен темпераментінің ерекшеліктерін ескереді;

3) қарым-қатынас тәсілі білім мен дағдыларды алу тәсілдерінің негізі ретінде толық сөйлеу тілі қызметін қалыптастыруды, оларды тәжірибеде қолдануды қарастырады;

4) іс-әрекет тәсілі жаңа білімдердің дайын түрде берілмейтініне негізделеді, білім алушылар дербес зерттеу әрекеті процесінде білімдерін кеңейтеді.

6. Оқу процесінде педагогикалық міндеттерді табысты шешу үшін:

1) оқытудың сөздік әдістері көрнекі және практикалық әдістермен үйлестіріледі;

2) әңгімелесу кезінде, материалды түсіндіру, бекіту, жалпылау барысында білім алушылардың іс-әрекетін белсендіру тәсілдері қолданылады (зерделенетін материалдың практикалық бағыттылығын күшейту, хабарламаның негізгі ережелерін көрнекі түрде елестету, білім алушының өмірлік тәжірибесіне алмасатын мысалдарды тарту арқылы);

3) қабылдауын, бақылай талдауын, ойлау операцияларын (талдау және жинақтау, топтастыру және классификациялау, жүйелеу), іс-әрекет және біліктерін дамытуға арналған тапсырмалар қамтылады;

4) білім алушыларды іс-әрекеттің бір түрінен өзгесіне ауыстырады, білім алушыларға тән тез шаршаудың алдын алу үшін тапсырма түрлерін түрлендіреді;

5) жаңа материал ("кіші қадамдар" әдісімен) мөлшерлі, нақты түрде беріледі, көрнекі ұсынылатын алгоритмдер қолданылады.

7. Математиканы оқыту процесінде заманауи білім беру технологиялары қолданылады:

1) проблемалық-ізденушілік технологиясы сабақта проблемалық жағдайларды құруды болжайды. Проблемалық сабақ білімдерді сапалы меңгеруді, білім алушының зерде дамуын және шығармашылық қабілеттерінің дамуын қамтамасыз етеді;

2) ақпараттық-коммуникативтік технологиясы бай мультимедиялық мүмкіндіктердің есебінен оқыту процесін қызықты, жарқын етуге, көрнекі оқыту проблемасын тиімді шешуге, білім алушылар үшін оқу материалын түсінікті және қолжетімді ете отырып, визуалдау мүмкіндігін кеңейтуге мүмкіндік береді;

3) денсаулық сақтау технологиясы жағдайға тілектестікті, жағымды эмоционалдық икемденуді, жағдайдың табыстылығын және эмоционалдық бәсеңдетуді қарастырады;

4) сыни ойлау технологиясы алынған нәтижелерді логика және үйреншікті, сондай-ақ үйреншікті емес жағдайларға, мәселелерге және проблемаларға

қолдану үшін тұлғалық психологиялық тәсіл көмегімен ақпаратты талдау қабілетін қалыптастыруды қарастырады;

5) тұлғалық-бағдарланған технология білім алушының өмірлік іс әрекет тәжірибесін қолдану негізінде оның жеке танымдық қабілеттерін дамытуды түспалдайды;

6) ойын технологиясы оқыту процесіндегі эмоционалды және рационалды бірлестікке жеткізуді қамтамасыз етеді. Сабаққа ойындарды қосу оқыту процесін қызықты етеді, білім алушыларға жақсы көңіл-күй сыйлайды, оқудағы қиындықтарды еңсеруді жеңілдетеді.

8. Оқытудың техникалық құралдарын қолдану оқыту процесін белсендіреді және оқытылатын материалдың көрнекілік нақтылығын қабылдауы мен есте сақтауына қолжетімді нысанда қамтамасыз етеді.

9. Формативті және жиынтық бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптоптық нұсқауды тапсырманы орындауға қадамдықпен берілетін қысқа мағыналық бірлікке бөлуге;

3) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалды қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін тексеру қажеттілігін еске салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

4) тапсырманы орындауға уақытты арттыруға.

3-тарау. "Математика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

10. "Математика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағатты құрайды.

11. Бағдарлама 5 бөлімді қамтиды:

1) "Сандар" бөлімі;

2) "Алгебра" бөлімі;

3) "Геометрия" бөлімі;

4) "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі;

5) "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі.

12. "Сандар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) сандар және шамалар туралы түсініктер;

2) сандарға амалдар қолдану.

13. "Алгебра" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;

2) теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;

3) тізбектер және олардың қосындысы.

14. "Геометрия" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;

2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;

3) метрикалық қатыстар;

4) векторлар және түрлендірулер.

15. "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) жиындар теориясы және логика элементтері;

2) комбинаторика негіздері;

3) статистика және деректерді талдау.

16. "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару;

2) математикалық тіл және математикалық модель.

17. 5-сыныпқа арналған "Математика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Натурал сандар және нөл". Натурал сандар және нөл саны. Координаталық сәуле. Натурал сандарды салыстыру. Қос теңсіздік. Натурал сандарға арифметикалық амалдар (қосу, азайту, көбейту, бөлу) қолдану. Санды өрнектер. Әріпті өрнектер. Санды және әріпті өрнектердің мәндері. Өрнектерді ықшамдау. Теңдеу. Теңдеудің түбірі. Теңдеудің көмегімен мәтінді есептерді шығару. Формула. Формула арқылы есептеу. Натурал сандардан тұратын сандар тізбектері;

2) "Натурал сандардың бөлінгіштігі". Натурал сандардың бөлгіші мен еселігі. Жай және құрама сандар. Бөлінгіштіктің негізгі қасиеттері. 2; 3; 5; 9; 10 сандарына бөлінгіштік белгілері. Жұп және тақ сандар. Дәреже. Дәреженің негізі. Дәреженің көрсеткіші. Натурал сандарды жай көбейткіштерге жіктеу. Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай сандар. Ең кіші ортақ еселік;

3) "Жай бөлшектер және оларға амалдар қолдану". Жай бөлшектерді оқу және жазу. Жай бөлшектің негізгі қасиеті. Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер. Аралас сан. Аралас санның бүтін және бөлшек бөліктері. Бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру. Аралас санды бұрыс бөлшек түрінде жазу. Жай бөлшектер мен аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу. Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру. Жай бөлшектерді және аралас сандарды салыстыру. Жай бөлшектерді қосу және азайту. Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды азайту. Жай бөлшектерді және аралас сандарды көбейту. Өзара кері сандар. Жай бөлшектерді

және аралассандарды бөлу. Жай бөлшектер мен аралас сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табу. Бірлесіп орындалатын жұмыстарға қатысты есептер;

4) "Ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану". Ондық бөлшек. Ондық бөлшектерді оқу және жазу. Ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу. Ондық бөлшектерді салыстыру. Ондық бөлшектерді қосу және азайту. Ондық бөлшекті натурал санға көбейту. Ондық бөлшектерді көбейту. Ондық бөлшекті натурал санға бөлу. Ондық бөлшекті ондық бөлшекке бөлу. Ондық бөлшекті 10; 100; 1000;... және 0,1; 0,01; 0,001;... сандарына көбейту және бөлу. Ондық және жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолдану. Ондық бөлшектерді дөңгелектеу. Бөлшектерден тұратын сандар тізбектері;

5) "Жиын". Жиын. Жиын элементтері. Жиындарды кескіндеу. Жиындар арасындағы қатынастар. Ішкі жиын. Жиындардың бірігуі мен қиылысуы;

6) "Бұрыш. Көпбұрыш". Бұрыш. Бұрыштың шамасы. Бұрышты салу және өлшеу. Транспортир. Бұрыштарды салыстыру. Көпбұрыш. Көпбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарын өлшеу, периметрін табу;

7) "Кеңістік фигураларының жазбалары". Тік бұрышты параллелепипед (текше). Тік бұрышты параллелепипедтің (текшенің) жазбасы. Фигураларды киюға берілген есептер. Фигураларды құрастыруға берілген есептер;

8) 5-сыныптағы математика курсы қайталау.

18. 6-сыныпқа арналған "Математика" пәнінің базалық мазмұны:

1) 5-сыныптағы математика курсы қайталау;

2) "Пайыз". Пайыз. Санның пайызын және пайызы бойынша санды табу. Мәтінді есептерді шығару;

3) "Диаграмма". Шеңбер. Дөңгелек. Дөңгелек сектор. Диаграмма. Бағанды, сызықтық және дөңгелек диаграммалар. Статистикалық деректерді көрсету тәсілдері;

4) "Қатынас және пропорция". Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы. Пропорция. Пропорцияның негізгі қасиеті. Тура пропорционалдық тәуелділік. Кері пропорционалдық тәуелділік. Мәтінді есептерді пропорция көмегімен шығару. Санның пайызын және пайызы бойынша санды табуды пропорция арқылы шығару. Масштаб. Шеңбердің ұзындығы. Дөңгелектің ауданы. Шар. Сфера;

5) "Рационал сандар және оларға амалдар қолдану". Оң сандар. Теріс сандар. Координаталық түзу. Қарама-қарсы сандар. Бүтін сандар. Рационал сандар. Санның модулі. Рационал сандарды салыстыру. Рационал сандарды

координаталық түзудің көмегімен қосу. Теріс рационал сандарды қосу. Таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосу. Рационал сандарды азайту. Координаталық түзуде нүктелердің арақашықтығы. Рационал сандарды көбейту. Рационал сандарды қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттері. Рационал сандарды бөлу. Рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде беру. Шексіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру. Рационал сандарға арифметикалық амалдар қолдану. Мәтінді есептерді шығару;

6) "Алгебралық өрнектер". Айнымалы. Айнымалысы бар өрнек. Жақшаны ашу. Коэффициент. Ұқсас қосылғыштар. Ұқсас қосылғыштарды біріктіру. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Тепе-теңдік. Алгебралық өрнектерді түрлендіру. Мәтінді есептерді шығару;

7) "Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулер". Санды теңдіктер және олардың қасиеттері. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәндес теңдеулер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәтінді есептерді шығару;

8) "Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер және олардың жүйелері". Санды теңсіздіктер және олардың қасиеттері. Сан аралықтары. Санаралықтарының бірігуі мен қиылысуы. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Мәндес теңсіздіктер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесі. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу;

9) "Координаталық жазықтық". Жазықтық. Перпендикуляр түзулер және кесінділер. Параллель түзулер мен кесінділер. Координаталық жазықтық. Тікбұрышты координаталар жүйесі. Центрлік симметрия. Осьтік симметрия;

10) "Кеңістіктегі фигуралар". Фигуралардың кеңістікте орналасуы. Кеңістік фигураларын кескіндеу, "көрінбейтін" сызықтар. Вектор ұғымы;

11) "Статистика. Комбинаторика". Статистикалық деректер және олардың сипаттамалары: арифметикалық орта, мода, медиана, құлаш. Қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару. Іріктеу тәсілі арқылы комбинаторикалық есептер шығару;

12) 5-6 сыныптардағы математика курсын қайталау.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

19. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

20. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Сандар" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
1.1 Сандар және шамалар туралы түсініктер	5-сынып	6-сынып
	5.1.1.1 натурал сандар жиыны ұғымын меңгеру;	6.1.1.1 пайыз ұғымын меңгеру;
	5.1.1.2 тақ және жұп сандар ұғымдарын меңгеру;	6.1.1.2 екі санның қатынасын түсіну;
	5.1.1.3 натурал сан дәрежесінің анықтамасын білу;	6.1.1.3 қандай шамалар тура болатынын түсіну және келтіру, есептер шығару;
	5.1.1.4 натурал санды ондық жазылу түрінде көрсету;	6.1.1.4 қандай шамалар кері болатынын түсіну және келтіру, есептер шығару;
	5.1.1.5 натурал санның бөлгіші мен еселігі анықтамаларын білу;	6.1.1.5 координаталық түзу білу және координаталық түзу бойындағы нүктенің орналасуын білу және оның мәнін табу
	5.1.1.6 жай және құрама сандардың анықтамаларын білу;	6.1.1.6 масштаб ұғымын меңгеру;
	5.1.1.7 ортақ бөлгіш, ортақ еселік, ең үлкен ортақ бөлгіш, ең кіші ортақ еселік ұғымдарының анықтамаларын білу;	6.1.1.7 бүтін сан ұғымын меңгеру;
	5.1.1.8 ортақ бөлгіш, ортақ еселікті, ең үлкен ортақ бөлгішті, ортақ еселікті, ең кіші ортақ еселікті табу;	6.1.1.8 қарама-қарсы сандар оларды координаталық түзу бойындағы нүктелермен білдіру, олардың қатынасын білу және оның мәнін табу
	5.1.1.9 өзара жай сандардың анықтамасын білу;	6.1.1.9 рационал сан ұғымын меңгеру;
	5.1.1.10 жай бөлшектің анықтамасын білу, алым және бөлім ұғымдарын меңгеру;	6.1.1.10 санның модулі анықтамасын білу және оның мәнін табу
	5.1.1.11 дұрыс және бұрыс бөлшектерді ажырату;	
	5.1.1.12 аралас санның анықтамасын білу;	
	5.1.1.13 өзара кері сандардың анықтамасын білу;	
	5.1.1.14 ондық бөлшек ұғымын меңгеру;	
	5.1.1.15 ондық бөлшек түрінде жазылған сандардың теңдігін түсіну, мысалы, 1,3 және 1,30;	
	5.1.1.16 санның жуық мәні ұғымын меңгеру	
1.2 Сандарға амалдар қолдану	5.1.2.1 координаттық сәуле ұғымын меңгеру ;	6.1.2.1 бөлшекті пайызға айналдыру;
	5.1.2.2 сандық сәуледе координаттық нүктелерді анықтау;	6.1.2.2 берілген санның пайызын табу;
	5.1.2.3 натурал сандарды салыстыру, сонымен қатар координаталық сәуленің көмегімен салыстыру;	6.1.2.3 бір санның екіншісіне қатынасын және керісінше табу;
	5.1.2.4 арифметикалық амалдар компоненттерін білу;	6.1.2.4 берілген пайызы бойынша табу;
	5.1.2.5 амалдар саны төрттен артық болатын жақшамен және жақшасыз берілген санды өрнектердегі амалдардың орындалу ретін анықтау және мәндерін табу;	6.1.2.5 сандардың қатынасын табу;
	5.1.2.6 сандық өрнектер мәнін табу үшін бөлу және көбейту қасиеттерін білу;	6.1.2.6 берілген қатынасқа келтіру;
		6.1.2.7 пропорция анықтамасын білу;
		6.1.2.8 пропорцияларды құрастыру;
		6.1.2.9 пропорцияның негізгі қасиеттерін білу және қолдану;

5.1.2.7 сандық өрнектер мәнін табу үшін бөлу және көбейту қасиеттерін қолдану;	6.1.2.10 шамаларды берілген
5.1.2.8 бірдей сандардың көбейтіндісін дәреже түрінде жазу;	6.1.2.11 шамаларды берілген пропорционал бөлік
5.1.2.9 натурал сандардың 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану;	6.1.2.12 бүтін сандарды салыстыру
5.1.2.10 натурал сандардың 3-ке және 9-ға бөлінгіштік белгілерін қолдану;	6.1.2.13 координаттық түзу сандарды кескіндеу;
5.1.2.11 құрама сандарды жай көбейткіштерге жіктеу;	6.1.2.14 координаталық сандарды кескіндеу;
5.1.2.12 натурал сандардың бөлгіштерін табу;	6.1.2.15 бүтін сандарды қосу және азайтуды көмегімен қосу және азайтуды
5.1.2.13 натурал сандардың еселіктерін табу;	6.1.2.16 рационал сандардың қосу және азайтуды Эйлер-Венн дөңгелектері арқылы
5.1.2.14 көбейтіндінің берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау;	6.1.2.17 рационал сандарды қосу және азайтуды таңбалары бірдей, таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосуды о
5.1.2.15 қосындының және айырымның берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау;	6.1.2.18 таңбалары бірдей, таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосуды о
5.1.2.16 екі не одан да көп сандардың ең үлкен ортақ бөлгіштерін, ең кіші ортақ еселіктерін табу;	6.1.2.19 рационал сандарды қосу және азайтуды көмегімен қосу және азайтуды
5.1.2.17 бұрыс бөлшекті аралас санға және аралас санды бұрыс бөлшекке айналдыру;	6.1.2.20 рационал сандарды қосу және азайтуды көмегімен қосу және азайтуды
5.1.2.18 жай бөлшектерді қысқартуда бөлшектің негізгі қасиетін қолдану;	6.1.2.21 рационал сандарды қосу және азайтуды көмегімен қосу және азайтуды
5.1.2.19 жай бөлшекті жаңа бөлімге келтіру;	6.1.2.22 рационал сандарды қосу және азайтуды көмегімен қосу және азайтуды
5.1.2.20 жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру; жай бөлшектерді, аралас сандарды салыстыру;	6.1.2.23 көбейтудің қасиеттерін қолдану; бөлшектің негізгі қасиетін қолдану; бөлшектің негізгі қасиетін қолдану; бөлшектің негізгі қасиетін қолдану;
5.1.2.21 бөлімдері бірдей бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;	6.1.2.24 шектеулі ондық бөлшектерді қосу және азайтуды жазуға болатын жай бөлшектің негізгі қасиетін қолдану;
5.1.2.22 бөлімдері әртүрлі бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;	6.1.2.25 рационал санды шектеулі ондық бөлшек түрінде көрсету; шектеусіз периодты бөлшектерді қосу және азайтуды
5.1.2.23 натурал саннан жай бөлшекті азайтуды орындау;	6.1.2.26 шектеусіз периодты бөлшектерді қосу және азайтуды жай бөлшекке айналдыру;
5.1.2.24 аралас сандарды қосу және азайтуды орындау;	6.1.2.27 рационал сандармен амалдарды орындау;
5.1.2.25 жай бөлшектерді, аралас сандарды көбейтуді орындау;	6.1.2.28 координаттық түзу сандарды кескіндеу; арақашықтығын табу ережесін
5.1.2.26 берілген санға кері санды табу;	
5.1.2.27 жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлуді орындау;	
5.1.2.28 санның бөлігін табу және бөлігі бойынша санды табу;	
5.1.2.29 бөлшектерді бір жазылу түрінен басқа жазылу түріне ауыстыру;	
5.1.2.30 ондық бөлшектерді салыстыру;	
5.1.2.31 ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;	
5.1.2.32 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейтуді орындау;	

	5.1.2.33 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 көбейту ережелерін қолдану; 5.1.2.34 ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке бөлуді орындау; 5.1.2.35 ондық бөлшектерді 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 – бөлу ережелерін қолдану; 5.1.2.36 ондық бөлшектерді берілген разрядқа дейін дөңгелектеу	

2) "Алгебра" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
2.1 Алгебралық өрнектер және түрлендірулер	5.2.1.1 әріпті өрнектердің анықтамасын білу; 5.2.1.2 қосу және көбейту амалдарының қасиеттерін қолданып, әріпті өрнектерді түрлендіру; 5.2.1.3 әріптердің берілген мәндері бойынша әріпті өрнектердің мәндерін табу	6.2.1.1 алгебралық өрнек ұғымын білу; 6.2.1.2 айнымалының анықтамасын білу; 6.2.1.3 айнымалылардың бөлінгіш өрнектері мендері үшін алгебралық өрнектерді есептеу; 6.2.1.4 алгебралық өрнектерді қосу, азайту, көбейту, бөлу, мүмкін мәндерін табу; 6.2.1.5 айнымалылардың қосындысы мен айымын табу; 6.2.1.6 жақшаны ашу ережелерін білу; 6.2.1.7 коэффициент, көбейткіштің алдына қою ережелерін білу; 6.2.1.8 алгебралық өрнектерді біріктіруді орындау; 6.2.1.9 тепе-теңдік және теңсіздіктерді анықтамаларын білу; 6.2.1.10 алгебралық өрнектерді түрлендіруді орындау; 6.2.1.11 теңдіктерден бір айнымалы арқылы өрнектеу; 6.2.1.12 $a-b$ өрнегінің мағынасын түсіну
2.2 Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары	5.2.2.1 теңдеу, теңдеу түбірі ұғымдарын білу; 5.2.2.2 арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережелері негізінде теңдеулерді шешу; 5.2.2.3 теңдеудің шығарылуының дұрыстығын тексеру тәсілдерін қолдану	6.2.2.1 тура санды теңдіктерді білу және қолдану; 6.2.2.2 бір айнымалысы теңдеудің, мәнделген анықтамаларын білу; 6.2.2.3 бір айнымалысы теңдеулерді шешу; 6.2.2.4 түріндегі теңдеулерді шешу және b – рационал сандар; 6.2.2.5 сандық теңсіздіктер анықтамаларын білу; 6.2.2.6 тура санды теңсіздіктерді қолдану; 6.2.2.7 теңсіздіктерді қосу, азайту, көбейту, бөлу және бөлуді қолдану;

		6.2.2.8 сан аралықтары белгілеулерді пайдалану; 6.2.2.9 сан аралықтарды кескіндеу; 6.2.2.10 сан аралықтарының қиылысу ұғымдарының анықталуы; 6.2.2.11 сан аралықтарының қиылысуын табу; 6.2.2.12 сызықтық теңсіздіктерді білу; 6.2.2.13 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ сызықтық теңсіздіктерді шешу; 6.2.2.14 алгебралық көмегімен теңсіздіктерді $kx > b$ түріндегі теңсіздіктерге келтіру; 6.2.2.15 теңсіздіктердің координаталық түзуде кескінін салу; 6.2.2.16 теңсіздіктердің аралығы арқылы және берілген теңсіздік түрінде жазу; 6.2.2.17 бір айнымалысы бар теңсіздіктер жүйесі ұғымын білу; 6.2.2.18 бір айнымалысы бар теңсіздіктер жүйесін шешу; 6.2.2.19 $ x > a$, $ x \geq a$, $ x < a$, $ x \leq a$ түрінде берілген нүктелік координаталық түзуде кескінін салу;
2.3 Тізбектер және қосындылау	5.2.3.1 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын анықтау; 5.2.3.2 натурал сандар тізбегінің жеткіліксіз элементтерін табу; 5.2.3.3 натурал сандар тізбегінің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу; 5.2.3.4 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау; 5.2.3.5 бөлшектерден тұратын тізбектердің заңдылықтарын құрастыру және тізбектерді жазу	

3) "Геометрия" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
3.1 Геометриялық фигуралар туралы түсінік	5.3.1.1 өлшеудің түрлі ұзындық бірліктерін білу және координаталық сәуледегі бірлік кесінді дегенді түсіну; 5.3.1.2 бұрыш және оның градустық өлшемі ұғымдарын меңгеру, бұрыштарды белгілеу және салыстыру;	6.3.1.1 шеңбер, дөңгелек элементтері (центр, радиус) ұғымдарын меңгеру; 6.3.1.2 циркульдің көмегімен шеңбер, дөңгелек салу; 6.3.1.3 дөңгелек сектор ұғымдарын меңгеру; 6.3.1.4 координаталық жүйеде шеңбер, дөңгелек салу;

	5.3.1.3 бұрыштардың түрлерін ажырату (сүйір, тік, доғал, жазыңқы, толық); 5.3.1.4 көпбұрыш ұғымын меңгеру; 5.3.1.5 тік бұрышты параллелепипед (текше) және оның жазбасы туралы түсінігі болу	6.3.1.5 тік бұрышты координаталар салу; 6.3.1.6 $(x; y)$ реттелген тікбұрышты координаталар беретінін және әрбір нүктенің координаталары деп аталатынын реттелген сандар жұбының түсіну; 6.3.1.7 координаталар жүйесін бойынша координаталық жазықтықта координаталарын табу; 6.3.1.8 осьтік және центрілік ұғымдарын меңгеру; 6.3.1.9 осьтік немесе центрілік болатын фигуралар туралы симметриялық және центрлік фигураларды ажырату; 6.3.1.10 шар мен сфера туралы болуы
3.2 Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы	5.3.2.1 фигураларды кию және құрастыру арқылы есептер шығару	6.3.2.1 параллель, қиылысатын түзулердің анықтамаларын беру; 6.3.2.2 параллель, перпендикуляр кесінділерді ажырату; 6.3.2.3 перпендикуляр, параллель кесінділерді салу; 6.3.2.4 кесінділердің, сәуірлердің түзулердің бір-бірімен, осьтермен қиылысуына координаталарын графиктік түрде салу; 6.3.2.5 жазықтық және жазық фигуралардың анықтамасын беру; 6.3.2.6 кескіні бойынша фигуралардың жазық және кеңістік фигураларының анықтамасын беру; 6.3.2.7 симметрия ұғымын меңгеру; 6.3.2.8 тік бұрышты координаталар басы және осьтерге қатысты симметриялы фигураларды салу
3.3 Метрикалық қатыстар	5.3.3.1 бұрышты транспортир көмегімен өлшеу; 5.3.3.2 градусық өлшемі берілген бұрышты транспортир көмегімен салу; 5.3.3.3 бұрыштың градусық өлшемін табуға, бұрыштарды салыстыруға берілген есептерді шығару	6.3.3.1 координаталық түзу арақашықтығын табу; 6.3.3.2 шеңбер ұзындығының қатынасы тұрақты сан екенін дәлелдеу; 6.3.3.3 шеңбер ұзындығының және қолдану; 6.3.3.4 дөңгелек ауданының және қолдану
4. Векторлар және түрлендірулер		6.3.4.1 вектор анықтамасын беру, кескіндеу

4) "Статистика және ықтималдықтар теориясы":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
4.1 Жиындар теориясы және логика элементтері	5.4.1.1 жиын, оның элементтері, бос жиын ұғымдарын меңгеру; 5.4.1.2 жиындардың қиылысуы және бірігуі анықтамаларын білу; 5.4.1.3 берілген жиындардың қиылысуы мен бірігуін табу, нәтижесін $\cup, \cap$ символдарын қолданып жазу; 5.4.1.4 ішкі жиын ұғымын меңгеру; 5.4.1.5 жиындар арасындағы қатынастардың сипаттамасын анықтау (қиылысатын және қиылыспайтын жиындар)	
4.2 Комбинаторика негіздері		6.4.2.1 іріктеу тәсілмен к есептерді шығару
4.3 Статистика және деректерді талдау		6.4.3.1 дөңгелек, сызықты диаграммалар туралы түсінік; 6.4.3.2 дөңгелек, сызықты диаграммалар салу; 6.4.3.3 кесте немесе ди берілген статистикалық ақпа 6.4.3.4 бірнеше сандардың ортасы, санды деректердің құ модасының анықтамаларын б 6.4.3.5 статистикалық санды есептеу

5) "Математикалық модельдеу және талдау":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
5.1 Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару	5.5.1.1 натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдана отырып, мәтінді есептерді шығару; 5.5.1.2 мәтінді есептерді шығаруда ең үлкен ортақ бөлгішті, ең кіші ортақ еселікті қолдану; 5.5.1.3 жай бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару; 5.5.1.4 санның немесе шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды немесе шаманы табуға арналған есептерді құрастыру және шығару; 5.5.1.5 бөлшектерге арифметикалық амалдар қолданып мәтінді есептер шығару; 5.5.1.6 Эйлер-Венн диаграммасын қолданып, есептер шығару; 5.5.1.7 әріпті өрнектерді құру және оларды есептер шығаруда қолдану;	6.5.1.1 пайызға байланысты шығару; 6.5.1.2 шамалары тур пропорционалдықпен байла ажырату және шығару; 6.5.1.3 пайызға берілген есе арқылы шешу; 6.5.1.4 картамен, сызбамен, т барысында масштабты қолда 6.5.1.5 рационал сандарды есептерді шығару; 6.5.1.6 қозғалыстың орташ табуға есептер шығару; 6.5.1.7 мәтінді есепт тендеулерді құру арқылы шы

	5.5.1.8 мәтінді есептерді шығару үшін формулаларды қолдану	
5.2 Математикалық тіл және математикалық модель	5.5.2.1 жай бөлшектерді оқу және жазу; 5.5.2.2 натурал сандарды координаталық сәуледе кескіндеу; 5.5.2.3 жай бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу; 5.5.2.4 ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу; 5.5.2.5 ондық бөлшектерді оқу және жазу; 5.5.2.6 сандарды салыстырудың нәтижесін $>$, $<$, $=$ белгілері арқылы жазу; 5.5.2.7 натурал сандарды салыстыру мен реттеуді талап ететін жағдайды зерттеу; 5.5.2.8 жиындармен жұмыс істеуде $\cup$, $\cap$, $\in$, $\notin$, $\subset$, $\emptyset$ символдарын қолдану; 5.5.2.9 жазық фигуралардың және кеңістіктегі геометриялық фигуралардың жазбаларын салу (текше және тік бұрышты параллелепипед)	6.5.2.1 екі санның қатынасын 6.5.2.2 пропорцияны оқу және 6.5.2.3 шамаларды сипаттау сандарды қолдану; 6.5.2.4 мәтінді есептер шығару бар өрнектер мен формулалар

21. Осы Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

22. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

- Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан		

Натурал сандар және нөл	Натурал сандар және нөл	5.1.1.1 натурал сандар жиыны; 5.1.1.2 тақ және жұп сандардың белгілеуі мен өлшеуі; 5.1.1.3 натурал сандардың сәулесін білу
	Координаттық сәуле. Натурал сандарды салыстыру. Қос теңсіздік	5.3.1.1 өлшеудің түрлі ұзындықтары және координаталық сәулесін салу дегенді түсіну; 5.1.2.1 координаттық сәуле ұзындығын білу; 5.5.2.2 натурал сандарды сәуледе кескіндеу; 5.1.2.2 сандық сәуледе нүктелерді анықтау; 5.1.2.3 натурал сандарды сәуледе қатар координаталық сәуледе салыстыру; 5.5.2.6 сандарды салыстыру: $<$, $=$ белгілері арқылы жазу; 5.5.2.7 натурал сандарды сәуледе реттеуді талап ететін жағдай.
	Арифметикалық амалдардың қасиеттері. Натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдану	5.1.1.4 натурал санды ондық жүйеде көрсету; 5.1.1.5 натурал санның бөлшектік анықтамаларын білу; 5.1.1.6 жай және құрама сандардың анықтамаларын білу; 5.1.1.7 ортақ бөлгіш, ортақ бөлгіш, ең кіші ортақ бөлгіш ұғымдарының анықтамаларын білу.
	Санды және әріпті өрнектер, олардың мәндері. Өрнектерді ықшамдау	5.2.1.1 әріпті өрнектердің анықтамаларын білу; 5.2.1.2 қосу және көбейту қасиеттерін қолданып, өрнектерді түрлендіру; 5.2.1.3 әріптердің берілген мәндерін өрнектердің мәндерін табу.
	Теңдеу. Теңдеудің түбірі. Теңдеуді шешу.	5.2.2.1 теңдеу, теңдеу түбірі ұғымдарын білу; 5.2.2.2 арифметикалық амалдарды компоненттерін табу ережелерін теңдеулер шешу; 5.2.2.3 теңдеудің шығарылу тәсілдерін тексеру тәсілдерін қолдану.
	Формула. Формула арқылы есептеу. Мәтінді есептерді шығару. Натурал сандардан тұратын сандар тізбегі	5.5.1.1 натурал сандарға арифметикалық амалдар қолдана отырып, формулаларды шығару; 5.5.1.7 әріпті өрнектерді қолданып, есептер шығаруда қолдану; 5.5.1.8 мәтінді есептерді шығаруда формулаларды қолдану;

		5.2.3.1 натурал сандардың заңдылықтарын анықтау; 5.2.3.2 натурал сандар тізбесінің элементтерін табу; 5.2.3.3 натурал сандардың заңдылықтарын құрастыру және жазу
Натурал сандардың бөлінгіштігі	Натурал сандардың бөлгіштері мен еселіктері	5.1.1.5 натурал санның бөлгіштерін анықтамаларын білу; 5.1.2.12 аралас санның анықтамаларын білу 5.1.2.13 өзара кері сандардың бөлгіштерін білу
	Жай және құрама сандар	5.1.1.6 жай және құрама сандардың анықтамаларын білу
	Бөлінгіштіктің негізгі қасиеттері	5.1.2.14 көбейтіндінің берілген бөлінгіштігін талдау; 5.1.2.15 қосындының жай және көбейтіндіге берілген натурал санға бөлінгіштігін талдау
	2, 3, 5, 9, 10 сандарына бөлінгіштік белгілері	5.1.2.9 натурал сандардың бөлінгіштік белгілерін қолдану 5.1.2.10 натурал сандардың бөлінгіштік белгілерін қолдану
	Дәреже	5.1.2.8 бірдей сандардың көбейтінді түрінде жазу
	Натурал сандарды жай көбейткіштерге жіктеу	5.1.2.11 құрама сандарды жай көбейткіштерге жіктеу
	Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай сандар. Ең кіші ортақ еселік	5.1.1.7 ортақ бөлгіш, ортақ еселікті табу; 5.1.1.8 ортақ бөлгіш, ортақ еселікті табу; 5.1.1.9 өзара жай сандардың ең кіші ортақ еселігін табу; 5.1.2.16 екі не одан да көп сандардың ортақ бөлгіштерін, ең кіші ортақ еселігін табу; 5.5.1.2 мәтінді есептерді шешу және ортақ бөлгішті, ең кіші ортақ еселікті табу
2 - тоқсан		
Жай бөлшектер	Жай бөлшек. Жай бөлшектерді оқу және жазу	5.1.1.10 жай бөлшектің анықтамаларын білу және алым және бөлім ұғымдарын білу 5.5.2.1 жай бөлшектерді оқу және жазу
	Жай бөлшектің негізгі қасиеті	5.1.2.18 жай бөлшектің негізгі қасиетін қолдану 5.1.2.19 жай бөлшекті жаңа бөлшекке айналдыру
	Дұрыс және бұрыс жай бөлшектер	5.1.1.11 дұрыс және бұрыс жай бөлшектерді ажырату
	Аралас сандар	5.1.1.12 аралас санның анықтамаларын білу

		5.1.2.17 бұрыс бөлшекті аралас санды бұрыс бөлшекке
	Жай бөлшектер мен аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу	5.5.2.3 жай бөлшектерді сәуледе кескіндеу
Жай бөлшектерге амалдар қолдану	Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру. Жай бөлшектерді және аралас сандарды салыстыру	5.1.2.20 жай бөлшектерді келтіру; жай бөлшектерді, салыстыру
	Жай бөлшектерді қосу және азайту	5.1.2.21 бөлімдері бірдей және азайтуды орындау; 5.1.2.22 бөлімдері әртүрлі және азайтуды орындау
	Аралас сандарды қосу. Аралас сандарды азайту	5.1.2.23 натурал саннан жай бөлшекке орындау; 5.1.2.24 аралас сандарды қосу және азайту орындау
	Жай бөлшектерді және аралас сандарды көбейту. Өзара кері сандар	5.1.2.25 жай бөлшектерді, көбейтуді орындау; 5.1.1.13 өзара кері сандарды білу; 5.1.2.26 берілген санға кері сандарды табу
	Жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлу	5.1.2.27 жай бөлшектерді және аралас сандарды бөлуді орындау
3 - тоқсан		
Мәтінді есептер	Санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табуға берілген есептер	5.1.2.28 санның бөлігін табу бойынша санды табу; 5.5.1.4 картамен, сызбамен, жоспармен, масштабта барысында масштабты қолдану
	Бірлесіп орындалатын жұмыстарға қатысты есептер	5.5.1.3 жай бөлшектерге амалдар қолданып мәтінді есептер
Ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану	Ондық бөлшек. Ondық бөлшектерді оқу және жазу. Ondық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру	5.1.1.4 натурал санды ондық бөлшекке көрсету; 5.1.1.14 ондық бөлшек ұғымын түсіндіру; 5.1.1.15 ондық бөлшек табу және жазу сандардың теңдігін түсіну, оны тексеру; 5.5.2.5 ондық бөлшектерді оқу және жазу; 5.1.2.29 бөлшектерді бір жазуға келтіріп жазылу түріне ауыстыру
	Ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу. Ondық бөлшектерді салыстыру	5.5.2.4 ондық бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндеу; 5.1.2.30 ондық бөлшектерді салыстыру
	Ондық бөлшектерді қосу және азайту	5.1.2.31 ондық бөлшектерді қосу және азайту орындау
	Ондық бөлшекті натурал санға көбейту. Ondық бөлшектерді көбейту	5.1.2.32 ондық бөлшекті натурал санға көбейту; ондық бөлшекке көбейтуді орындау
	Ондық бөлшекті натурал санға бөлу. Ondық бөлшекті ондық бөлшекке бөлу	5.1.2.34 ондық бөлшекті натурал санға бөлу; ондық бөлшекке бөлуді орындау

	Ондық бөлшектерді 10; 100; 1000;... және 0,1; 0,01; 0,001;... сандарына көбейту және бөлу	5.1.2.33 ондық бөлшектерді 0,1; 0,01; 0,001 көбейту ережесі; 5.1.2.35 ондық бөлшектерді 0,1; 0,01; 0,001 – бөлу ережесі
	Ондық бөлшектерді дөңгелектеу	5.1.1.16 санның жуық мәні ұғымдарын меңгеру; 5.1.2.36 ондық бөлшектерді дөңгелектеу
	Мәтінді есептерді шығару. Бөлшектерден тұратын сандар тізбектері	5.5.1.5 бөлшектерге арифметикалық амалдарды қолданып мәтінді есептер шығару; 5.2.3.4 бөлшектерден тұратын сандардың заңдылықтарын анықтау; 5.2.3.5 бөлшектерден тұратын сандардың заңдылықтарын құрастыру жазу
4 - тоқсан		
Жиындар	Жиын. Жиынның элементтері. Жиындарды кескіндеу	5.4.1.1 жиын, оның элементтері ұғымдарын меңгеру; 5.5.2.8 жиындармен жұмыс жасау, символдарын қолдану
	Жиындар арасындағы қатынастар. Ішкі жиын	5.4.1.4 ішкі жиын ұғымын меңгеру; 5.4.1.5 жиындар арасындағы қатынастарды сипаттамасын анықтау (қос, қиылыспайтын жиындар)
	Жиындардың бірігуі мен қиылысуы	5.4.1.2 жиындардың қиылысуын анықтамаларын білу; 5.4.1.3 берілген жиындардың бірігуін табу, нәтижесін сипаттау қолданып жазу
	Мәтінді есептерді шығару	5.5.1.6 Эйлер-Венн диаграммасын пайдаланып есептер шығару
Бұрыш. Көпбұрыш	Бұрыш	5.3.1.2 бұрыш және оның түрлерін анықтау, ұғымдарын меңгеру, бұрыштарды салыстыру; 5.3.1.3 бұрыштардың түрлерін анықтау (тік, доғал, жазыңқы, толық); 5.3.3.1 бұрыштың градустық өлшеуін табу, нәтижесін сипаттау қолданып жазу; 5.3.3.2 градустық өлшемі берілген бұрыштың градустық өлшемімен салыстыру; 5.3.3.3 бұрыштың градустық өлшемімен салыстыруға пайдаланып жазу
	Көпбұрыш	5.3.1.4 көпбұрыш ұғымын меңгеру
Кеңістік фигураларының жазбалары	Тік бұрышты параллелепипед (текше) және оның жазбасы	5.3.1.5 тік бұрышты параллелепипед және оның жазбасы туралы таныстыру; 5.5.2.9 жазық фигуралардың жазбаларын анықтау, геометриялық фигуралардың жазбаларын құрастыру (текше және тік бұрышты параллелепипед)

	Фигураларды қиюға берілген есептер. Фигураларды құрастыруға берілген есептер	5.3.2.1 фигураларды қию арқылы есептер шығару
5-сыныптағы математика курсын қайталау		
2) 6 - сынып:		
2 - кесте		
Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
5-сыныптағы математика курсын қайталау		
Пайыз	Пайыз	6.1.1.1 пайыз ұғымын меңгеру; 6.1.2.1 бөлшекті пайызға бөлшекке айналдыру
	Санның пайызын және пайызы бойынша санды табу	6.1.2.2 берілген санның пайызын табу; 6.1.2.3 бір санның екіншісіне қатынасын және керісінше табу; 6.1.2.4 берілген пайызы бойынша санды табу
	Мәтінді есептерді шығару	6.5.1.1 пайызға байланысты есептерді шығару
Диаграммалар	Шеңбер. Дөңгелек. Дөңгелек сектор	6.3.1.1 шеңбер, дөңгелек элементтері (центр, радиус, диаметр) мен сектордың ұғымын меңгеру; 6.3.1.2 циркульдің көмегімен шеңбер мен дөңгелек салу; 6.3.1.3 дөңгелек сектор ұғымын меңгеру
	Диаграмма	6.4.3.1 дөңгелек, сызықтық диаграммалар туралы түсінік беру; 6.4.3.2 дөңгелек, сызықтық диаграммалар салу
	Статистикалық деректерді көрсету тәсілдері	6.4.3.3 кесте немесе диаграмма арқылы статистикалық ақпаратты алу
Қатынастар және пропорциялар	Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы	6.1.2.5 сандардың қатынасын табу; 6.1.2.6 берілген қатынасқа келтіру; 6.1.1.2 екі санның қатынасын табу; 6.5.2.1 екі санның қатынасын табу
	Пропорция. Пропорцияның негізгі қасиеті	6.1.2.7 пропорция анықтамасы; 6.1.2.8 пропорцияларды құрастыру; 6.5.2.2 пропорцияны оқу және құрастыру; 6.1.2.9 пропорцияның негізгі қасиетін қолдану
	Тура пропорционалдық тәуелділік. Кері пропорционалдық тәуелділік	6.1.1.3 қандай шамалар тура пропорционалдық тәуелділікте болатынын түсіну және келтіру, есептер шығару; 6.1.1.4 қандай шамалар кері пропорционалдық тәуелділікте болатынын түсіну және келтіру, есептер шығару;

		6.5.1.2 шамалары тур пропорционалдықпен байл ажырату және шығару
	Мәтінді есептерді пропорцияның көмегімен шығару	6.5.1.3 пайызға берілген ес арқылы шешу; 6.1.2.10 шамаларды берілген 6.1.2.11 шамаларды беріл болатын пропорционал бөлік
	Масштаб	6.1.1.6 масштаб ұғымын мең 6.5.1.4 картамен, сызбамен, барысында масштабты қолда
	Шеңбердің ұзындығы. Дөңгелектің ауданы. Шар. Сфера	6.3.3.2 шеңбер ұзындығының қатынасы тұрақты сан екенін 6.3.3.3 шеңбер ұзындығының және қолдану; 6.3.3.4 дөңгелек ауданының және қолдану; 6.3.1.10 шар мен сфера турал
2 - тоқсан		
Рационал сандар және оларға амалдар қолдану	Оң сандар. Теріс сандар. Координаталық түзу. Қарама-қарсы сандар	6.1.1.5 координаталық түзуді және координаталық түзуді с 6.1.1.8 қарама-қарсы сандар оларды координаталық түзуд
	Бүтін сандар. Рационал сандар	6.1.1.7 бүтін сан ұғымын мең 6.5.2.3 шамаларды сипаттау ү қолдану; 6.1.1.9 рационал сан ұғымын 6.1.2.22 рационал сандарды қ қасиеттерін қолдану; 6.1.2.16 рационал сандарды Эйлер-Венн дөңгелектері ар
	Санның модулі	6.1.1.10 санның модулі анық оның мәнін табу; 6.2.1.12 $ a-b $ өрнегінің геомет түсіну; 6.3.3.1 координаталық тү арақашықтығын табу
	Рационал сандарды салыстыру	6.1.2.12 бүтін сандарды салы 6.1.2.17 рационал сандарды с
	Рационал сандарды координаталық түзудің көмегімен қосу	6.1.2.13 координаттық түзу с 6.1.2.15 бүтін сандарды кө көмегімен қосу және азайтуд
	Теріс рационал сандарды қосу. Таңбалары әртүрлі рационал сандарды қосу.	6.1.2.18 таңбалары бірдей, рационал сандарды қосуды о
	Рационал сандарды азайту. Координаталық түзде нүктелердің арақашықтығы	6.1.2.19 рационал сандарды а 6.1.2.28 координаттық арақашықтығын табу ережес
	Рационал сандарға амалдар қолдану	6.1.2.20 рационал сандарды к

	Рационал сандарды қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттері	6.1.2.22 рационал сандарды қосу мен көбейту қасиеттерін қолдану
	Рационал сандарды бөлу	6.1.2.21 рационал сандарды бөлу
	Рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде беру. Шексіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру.	6.1.2.23 шектеулі ондық бөлшекті жазуға болатын жай бөлшектің ондық бөлшек түрінде көрсету; 6.1.2.24 рационал санды шексіз периодты ондық бөлшек түрінде көрсету; 6.1.2.25 шектеусіз периодты ондық бөлшектің периодын табу; 6.1.2.26 шектеусіз периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру
	Рационал сандарға арифметикалық амалдар қолдану	6.1.2.27 рационал сандарға арифметикалық амалдарды орындау
	Мәтінді есептерді шығару	6.5.1.5 рационал сандарды есептерді шығару
3 - тоқсан		
Алгебралық өрнектер	Айнымалы. Айнымалысы бар өрнек	6.2.1.1 алгебралық өрнек ұғымы; 6.2.1.2 айнымалының анықтамасы; 6.2.1.3 айнымалылардың қосындысы мен көбейтіндісі; мән-мәндері үшін алгебралық өрнектерді есептеу; 6.2.1.4 алгебралық өрнектің мүмкін мән-мәндерін табу; 6.2.1.5 айнымалылардың қосындысы мен көбейтіндісі; алгебралық өрнектің пра-мән-мәтіндіде мағынасы бар (б)
	Жақшаларды ашу. Коэффициент. Ұқсас қосылғыштар. Ұқсас қосылғыштарды біріктіру	6.2.1.6 жақшаларды ашу ережелері; 6.2.1.7 коэффициент, ұқсас қосылғыштардың анықтамалары; 6.2.1.8 алгебралық өрнектерді біріктіруді орындау
	Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Тепе-теңдік	6.2.1.9 тепе-теңдік және тепе-теңдіктің анықтамаларын білу
	Алгебралық өрнектерді түрлендіру	6.2.1.10 алгебралық өрнектерді түрлендіруді орындау
	Мәтінді есептерді шығару	6.5.2.4 мәтінді есептер шығару; бар өрнектер мен формулаларды пайдалану; 6.2.1.11 теңдіктерден бір айнымалы арқылы өрнектеу
Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу	Санды теңдіктер және олардың қасиеттері	6.2.2.1 тура санды теңдіктерді және қолдану
	Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу. Мәндес теңдеулер. Бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу	6.2.2.2 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулердің анықтамасы; 6.2.2.3 бір айнымалысы бар сызықтық теңдеулерді шешу
	Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңдеу	6.2.2.4 түріндегі теңдеулерді шешу және b – рационал сандар

	Теңдеулер көмегімен мәтінді есептерді шығару	6.5.1.7 мәтінді есептерді сызқұру арқылы шығару
4 - тоқсан		
Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер	Санды теңсіздіктер және олардың қасиеттері	6.2.2.5 сандық теңсіздіктер а 6.2.2.6 тура санды теңсіздік қолдану; 6.2.2.7 теңсіздіктерді косу, аз бөлуді қолдану
	Сан аралықтар. Сан аралықтардың бірігуі мен қиылысуы	6.2.2.8 сан аралықтарын жазу пайдалану; 6.2.2.9 сан аралықтарды кеск 6.2.2.10 сан аралықтарын қиылысу ұғымдарының анык 6.2.2.11 сан аралықтарының қиылысуын табу
	Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу	6.2.2.12 сызықтық теңсізді білу; 6.2.2.13 $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$ сызықтық теңсіздіктерді шеш 6.2.2.14 алгебралық түрленді теңсіздіктерді $kx > b, kx \geq b, kx < b, kx \leq b$ теңсіздіктерге келтіру; 6.2.2.15 теңсіздіктердің координаталық түзуде кескін 6.2.2.16 теңсіздіктердің шеші арқылы және берілген сан түрінде жазу
	Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесі. Бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктер жүйесін шешу	6.2.2.17 бір айнымалысы теңсіздіктер жүйесі ұғымын 6.2.2.18 бір айнымалысы теңсіздіктер жүйесін шешу;
	Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздік. Айнымалысы модуль таңбасының ішінде берілген бір айнымалысы бар сызықтық теңсіздіктерді шешу	6.2.2.19 $ x > a$, $ x \geq a$, $ x < a$, $ x \leq a$ түрінде берілген нү координаталық түзуде кескін
Координаталық жазықтық	Перпендикуляр түзулер және кесінділер. Параллель түзулер және кесінділер	6.3.2.1 параллель, қиылысат түзулердің анықтамаларын б 6.3.2.2 параллель, перпенди кесінділерді ажырату; 6.3.2.3 перпендикуляр, пара кесінділерді салу
	Координаталық жазықтық. Тікбұрышты координаталар жүйесі	6.3.1.4 координаталық ж меңгеру; 6.3.1.5 тік бұрышты коорд салу; 6.3.1.6 $(x; y)$ реттелген сандар координаталар жүйесінде нү әрбір нүктеге нүктенің ко

		аталатын бір ғана реттелген сәйкес болатынын түсіну; 6.3.1.7 координаталар жүйесі бойынша координаталары бойынша координаталық жазықтықта координаталарын табу; 6.3.2.4 кесінділердің, сәулелердің бір-бірімен, координаталық нүктелерінің координаталық тәсілмен табу
	Центрлік симметрия. Осьтік симметрия	6.3.2.7 симметрия ұғымын меңгеру; 6.3.1.8 осьтік және центрілік ұғымдарын меңгеру; 6.3.1.9 осьтік немесе центрілік болатын фигуралар туралы симметриялық және центрілік фигураларды ажырату; 6.3.2.8 тік бұрышты координаталар басы және осьтерге қатысты симметриялық фигураларды салу
Кеңістіктегі фигуралар	Фигуралардың кеңістікте орналасуы. Кеңістік фигураларын кескіндеу, "көрінбейтін" сызықтар. Вектор ұғымы.	6.3.2.5 жазықтық және кеңістік анықтамасын білу; 6.3.2.6 кескіні бойынша фигуралар жазық және кеңістік фигуралары 6.3.4.1 вектор анықтамасын кескіндеу
Статистика. Комбинаторика	Статистикалық деректер және олардың сипаттамалары: арифметикалық орта, мода, медиана, құлаш	6.4.3.4 бірнеше сандардың ортасы, санды деректердің қорытынды модасының анықтамаларын білу 6.4.3.5 статистикалық сандық есептеу
	Қозғалыстың орташа жылдамдығын табуға есептер шығару. Іріктеу тәсілі арқылы комбинаторикалық есептер шығару.	6.5.1.6 қозғалыстың орташа табуға есептер шығару; 6.4.2.1 іріктеу тәсілмен есептерді шығару
5-6-сыныптардағы математика курсын қайталау		

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№123 бұйрығының
62-қосымша
Қазақстан Республикасының
және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығының
699-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Жалпы ережелер

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – оқу және практикалық тапсырмаларды шешуге қажетті максималды қолжетімді көлемде негізгі білімдерді меңгерту, күнделікті өмірде және болашақ мамандығына қажетті білік пен дағдыларды қалыптастыру; білім алушылардың ілгерілемелі зияткерлік дамуын ынталандыру.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) адам практикасындағы сан және есептеу туралы түсініктерді кеңейту; ауызша, жазбаша, инструменталдық есептеуді орындаудың практикалық дағдыларын қалыптастыру, есептеу мәдениетін дамыту;

2) алгебраның символикалық тілін игеру дағдыларын қалыптастыру, выработать ресми-оперативті алгебралық біліктерін қалыптастыру, оларды математикалық және математикалық емес есептерді шешу үшін қолдану;

3) алгоритмикалық және графикалық дағдыларын қалыптастыру;

4) сөйлеу тілін, мысалдар мен қарсы мысалдар келтіріп, қарапайым түрде жүйелей отырып, өз пікірін логикалық негіздеу білігін дамыту;

5) коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

6) физика, химия, биология, болашақ мамандығы бойынша есептерді шешу үшін математикалық әдістерді қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру.

4. Түзете-дамыту міндеттері:

1) жалпы зияткерлік біліктерін дамыту: талдау, салыстыру, жалпылау тәсілдерін, топтастыру және классификациялау дағдыларын;

2) абстрактылы және логикалық ойлауын, дәлелді пайымдарға қабілетін дамыту;

3) оқу дағдыларын: тапсырмада бағдарлана алуын, әрекетін жоспарлауын, оқу жұмысының рационалды тәсілдерін қолдануын, өзін өзі бақылау мен бағалауын қалыптастыру;

4) математикалық сөйлеу тілін дамыту, сөздік қорын арнайы терминдермен және сөйлемдермен байыту; ойын дәйекті, нақты айтуға үйрету;

5) анықтама және оқу мәтіндерімен жұмыс дағдыларын қалыптастыру;

6) танымдық белсенділігін, мақсатқа бағыттылығын, дербестігін, жауапкершілігін, еңбекқорлығын, сыни ойлауын қалыптастыру;

7) білімдеріндегі, біліктеріндегі, дағдыларындағы жеке олқылықтардың орнын толтыру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Алгебраны оқыту кезінде келесідей педагогикалық тәсілдер тиімді болып табылады:

1) жеке тәсіл – білім алушылармен берілген тақырып үшін базалық білім деңгейі, зияткерлік операцияларын меңгеру, еңбекке қабілеттілік, көмек қабылдау қажеттілігі сияқты көрсеткіштер бойынша мұғалім анықтайтын дамудың жақын аймағындағы жұмысты қарастырады;

2) іс-әрекет тәсілі – сыртқы практикалық және ішкі ойлау процестерін кешенді іске қосу арқылы саналылықтың жоғары дәрежесіне жетуге мүмкіндік береді;

3) уәждемелі-ойын тәсілі білім алушыларды оқу әрекетіне ниеттендіру және ынталандыру тәсілі ретінде;

4) қарым-қатынас тәсілі: білімдер мен дағдыларды алудың, оларды практикада қолданудың негізгі құралы ретінде толық сөйлеу әрекетін қалыптастыру;

5) оқуында қиындық тудыратын себептерді жою, жеке, уақытылы көмек көрсету мақсатында білім алушылармен жеке және сараланған жұмысты үйлестіруші ұйымдастырушылық-педагогикалық технологияларды қолдану.

6. Алгебра сабақтарын әдістемелік қамтамасыз ету келесідей тәсілдерді қолдануды қарастырады:

1) пәнді меңгерудің бастапқы кезеңінде алгебралық ұғымдар арифметикалық материалмен тығыз байланыс негізінде енгізіледі, сандық және әріптік айтылымдар арасындағы анология қолданылмай, алгебралық тәсілдер білім алушыларға белгілі арифметикалық тәсілдерді жалпылау көмегімен қалыптастырылады;

2) білім алушылардың пайымдай алуына, жалпы пайымдаманы жекеге ауыстыруына, зерделенетін материалды ұғынуын жеделдетуіне, жаттықтырушы жаттығулар санын арттыруына, дербес жұмысына көбірек уақыт бөлуіне, өзін бақылауды жүзеге асыруына мүмкіндік беруші оқу әрекетін қалыптандыратын тиімді тәсіл ретінде алгоритмдеу қолданылады;

3) жаңа абстрактылы ұғымдарды енгізу мұғалімнің пікірін адекватты қабылдауға қажетті білім алушылардың тілдік, сезімдік, логикалық тәжірибесін белсендірумен ескертіледі;

4) түсіндіру барысында білім алушылардың енжарлығына жол берілмейді, барынша сыртқы іс-әрекет ұйымдастыру арқылы ойлауын және есте сақтауын ынталандырады;

5) жаңа материал барынша талдап тексерумен беріледі, пайымдаудың, түрлендірудің, құрудың толық, кезең кезеңмен жазылуы қолданылады, негізгі кезеңдері белгіленеді;

6) педагог ішкі ойлау және сыртқы практикалық әрекеттерін біріктіру арқылы білім алушылардың қабылдауын және назарының бағыттылығын басқарады, амалдарды меңгеру барысына объективті бақылауды жүзеге асырады, оқу материалын ұғынуына уақытылы көмек көрсетеді;

7) педагог шаршаудың алдын алуға ықпал етеді, оқу процесінде көрнекі құралдарды, қимаульгілерді, трафареттерді үздіксіз қолдана отырып, ойлау процесі икемінің жеткіліксіздігінің орнын толтырады;

8) білім алушылардың сызбалармен, ұйғарымдармен, кестелермен, ескертпелермен жұмысы мадақталады;

9) білім алушылардың жаңа түрлендіру тәсілдерін меңгеру кезінде "жазуларды қысқартуы" рұқсат етілмейді;

10) мағыналық есте сақтаудан механикалық есте сақтаудың басымдығы ескеріледі және бірсарынды тапсырмаларды ұзақ уақыт орындауға жол берілмейді.

7. Оқытуға арналған техникалық және дидактикалық құралдар: компьютер, интерактивті тақта, микрокалькуляторлар, электрондық оқулықтар мен құралдар, сонымен бірге арнайы жиһаз: бормен жазуға арналған, қозғалмалы тақта, магниттік тақта, координаттық тақта.

8. Формативті және жиынтық бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптоптық нұсқауды тапсырманы орындауға қадамдықпен берілетін қысқа мағыналық бірлікке бөлуге;

3) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін тексеру қажеттілігін еске салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

4) тапсырманы орындауға уақытты арттыруға.

3-тарау. "Алгебра" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

9. "Алгебра" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

- 2) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 3) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;
- 4) 10-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты құрайды.

10. Бағдарлама мазмұны оқу бөлімдеріне бөлінген. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

11. Бағдарлама мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

- 1) "Сандар" бөлімі;
- 2) "Алгебра" бөлімі;
- 3) "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі;
- 4) "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі.

12. "Сандар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сандар және шамалар туралы түсініктер;
- 2) сандарға амалдар қолдану.

13. "Алгебра" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;
- 2) теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;
- 3) тізбектер және олардың қосындысы;
- 4) тригонометрия.

14. "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жиындар теориясы және логика элементтері;
- 2) комбинаторика негіздері;
- 3) ықтималдықтар теориясының негіздері;
- 4) статистика және деректерді талдау.

15. "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) математикалық анализ бастамалары;
- 2) математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару;
- 3) математикалық тіл және математикалық модель.

16. 7-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 5-6 сыныптардағы математика курсын қайталау;

2) "Бүтін көрсеткішті дәреже". Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру. Санның стандарт түрі. Өте кіші және өте үлкен сандармен байланысты практикалық есептер шығару. Абсолюттік және салыстырмалы қателік. Құрамында дәрежесі бар сандар тізбектері;

3) "Көпмүшелер". Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Көпмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүше мен көпмүшені стандарт түрі. Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

4) "Шамалар арасындағы тәуелділіктер". Шамалар арасындағы тәуелділіктерді беру тәсілдері: аналитикалық (формула арқылы), кестелік, графиктік тәсіл. Нақты процестердің графиктерін қолданып шамалар арасындағы тәуелділіктерді зерттеу. Тура пропорционалдық және оның графигі;

5) "Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер мен олардың жүйелері". Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу және оның графигі. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін қосу тәсілімен және алмастыру тәсілімен шешу. Мәтінді есептерді екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері арқылы шығару;

6) "Функция. Функцияның графигі". Функция ұғымы. Функцияның графигі. Сызықтық функция және оның графигі. Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу. $y=ax^2$, $y=ax^3$ және

$$y = \frac{k}{x}$$

($k \neq 0$) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері;

7) "Статистика элементтері". Бас жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдары. Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі. Жиілік алқабы;

8) 7-сыныптағы алгебра курсың қайталау.

17. 8-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 7-сыныптағы алгебра курсың қайталау;

2) "Қысқаша көбейту формулалары". Екі өрнектің квадраттарының айырымының формуласы. Екі өрнектің қосындысының квадраты және айырымының квадратының формулалары. Екі өрнектің қосындысының кубы және айырымының кубының формулалары. Екі өрнектің кубтарының қосындысы және кубтарының айырымының формулалары. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру. Теңдеу және теңсіздік құру арқылы берілген мәтінді есептерді шығару;

3) "Алгебралық бөлшектер". Алгебралық бөлшектер және оның негізгі қасиеті. Алгебралық бөлшектерді қосу, азайту, көбейту, бөлу және дәрежеге шығару. Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

4) "Квадрат түбір және иррационал өрнектер". Иррационал сандар. Нақты сандар. Квадрат түбір. Квадрат түбірдің жуық мәні. Арифметикалық квадрат түбір. Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттері. Көбейткішті түбір

таңбасының алдына шығару. Көбейткішті түбір таңбасының ішіне енгізу. Бөлшектің бөлімін иррационалдықтан босату. Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру. Нақты сандарды салыстыру. функциясы, оның қасиеттері және графигі;

5) "Квадрат теңдеулер". Квадрат теңдеу. Толымсыз квадрат теңдеулер. Келтірілген квадрат теңдеу. Екімүшенің толық квадратын айыру. Квадрат теңдеу түбірлерінің формулалары. Дискриминант. Виет теоремасы. Виет теоремасына кері теорема;

6) "Статистика элементтері". Жиілік. Жиіліктер кестесі. Интервалдық кесте. Гистограмма. Жинақталған жиілік. Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу;

7) 8-сыныптағы алгебра курсы қайталау.

18. 9-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 8-сыныптағы алгебра курсы қайталау;

2) "Квадрат теңдеулер". Квадрат үшмүше. Квадрат үшмүшенің түбірі. Квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу. Квадрат теңдеуге келтірілетін теңдеулер. Биквадрат теңдеу. Жаңа айнымалы енгізу әдісі. Бүтін рационал теңдеу. Бөлшек-рационал теңдеу. Квадрат теңдеулердің көмегімен мәтінді есептерді шығару. Бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен мәтінді есептерді шығару;

3) "Квадраттық функция". Квадраттық функция. $y=a(x-m)^2$, $y=ax^2+n$ және $y=a(x-m)^2+n$ ($a \neq 0$) түріндегі функциялар, олардың қасиеттері және графиктері. $y=ax^2+bx+c$ ($a \neq 0$) түріндегі квадраттық функция, оның қасиеттері және графигі;

4) "Теңсіздіктер". Квадрат теңсіздік. Квадрат теңсіздіктерді квадраттық функцияның графигі арқылы шығару. Рационал теңсіздік. Интервалдар әдісі. Бір айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесі. Квадрат теңсіздіктер жүйесі;

5) "Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер және олардың жүйелері". Екі айнымалысы бар сызықты емес теңдеулер. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі көмегімен мәтінді есептер шығару. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер жүйесі;

6) "Комбинаторика элементтері". Комбинаториканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері). Санның факториалы. Қайталанбайтын "орналастыру", "алмастыру" және "теру" ұғымдары. Комбинаториканың негізгі формулалары. Комбинаторика формулаларын қолдану арқылы есептер шығару;

7) 9-сыныптағы алгебра курсы қайталау.

19. 10-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық мазмұны:

1) 9-сыныптағы алгебра курсың қайталау;

2) "Тізбектер". Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері. Арифметикалық прогрессия. Арифметикалық прогрессияның n -ші мүшесінің формуласы. Арифметикалық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Геометриялық прогрессия. Геометриялық прогрессияның n -ші мүшесінің формуласы. Геометриялық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия мүшелерінің қосындысы;

3) "Тригонометрия". Бұрыш пен доғаның градусық және радиандық өлшемдері. Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің мәндері. Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер. Келтіру формулалары. Екі бұрыштың қосындысы мен айырымының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосбұрышы және жартыбұрышының формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге түрлендіру формулалары. Тригонометриялық функциялардың көбейтіндісін қосынды немесе айырымға түрлендіру формулалары. Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

4) "Ықтималдықтар теориясының элементтері". Оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға. Элементар оқиғалар. Қолайлы нәтижелер. Тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар. Ықтималдықтың классикалық анықтамасы. Статистикалық ықтималдық. Геометриялық ықтималдық;

5) 7-10 сыныптардағы алгебра курсың қайталау.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

20. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

21. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Сандар" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Сандар және шамалар туралы түсініктер	7.1.1.1 разрядтық бірліктерді атау; 7.1.1.2 сандарды стандарттық түрде жазу	8.1.1.1 иррационал және нақты сандарды ажырату;		10.1.1.1 радиандық өлшем менгеру; 10.1.1.2 б

		8.1.1.2 квадрат түбір мен арифметикалық квадрат түбірдің анықтамасын білу; 8.1.1.3 квадрат түбірлерді табу үшін сандар квадратының кестесін қолдану	$0; \frac{\pi}{2}; \pi$ сандарын
1.2 Сандарға амалдар қолдану	7.1.2.1 натурал көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.2 санның дәрежесі қандай цифрға аяқталатынын анықтау; 7.1.2.3 нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.4 бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.1.2.5 алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану; 7.1.2.6 көрсеткіші нөлге тең дәреженің негізіндегі айнымалының мүмкін мәндерін табу; 7.1.2.7 стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.8 стандарт түрде жазылған санның мәнді бөлігін және ретін табу; 7.1.2.9 стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.10 шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу; 7.1.2.11 шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.12 жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін	8.1.2.1 тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту формулаларын қолдану; 8.1.2.2 арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану; 8.1.2.3 натурал сандар квадратының кестесін қолданып, квадрат түбірдің мәнін бағалау; 8.1.2.4 көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу; 8.1.2.5 қарапайым жағдайларда бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту; 8.1.2.6 құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау; 8.1.2.7 нақты сандарды салыстыру	10.1.2.1 г және ра айналдыр

	ажырату және практикалық маңызын түсіну; 7.1.2.13 жуық шамалардың абсолюттік және салыстырмалы қателіктерін есептеу; 7.1.2.14 калькулятордың көмегімен жуықтап есептеулерді орындау; 7.1.2.15 натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану			

2) "Алгебра" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру	7.2.1.1 санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану; 7.2.1.2 бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.3 бірмүшені стандарт түрде жазу; 7.2.1.4 бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету; 7.2.1.5 көпмүше анықтамасын беру және оның дәрежесін табу; 7.2.1.6 көпмүшені стандарт түрге келтіру; 7.2.1.7 көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.8 көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.9 көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау;	8.2.1.1 жазылған алгебралық өрнекке сөздік тұжырымдама жасай білу және оның сөздік тұжырымдамасы бойынша алгебралық өрнекті жазу; 8.2.1.2 $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b);$ $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2;$ қысқаша көбейту формулаларын қолдану; 8.2.1.3	9.2.1.1 квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 9.2.1.2 квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу	

	7.2.1.10 алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу; 7.2.1.11 көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау	$a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2);$ $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ қысқаша көбейту формулаларын қолдану; 8.2.1.4 алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу; 8.2.1.5 көпмүшелерге амалдар қолдану, көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау; 8.2.1.6 алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу; 8.2.1.7 қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау; 8.2.1.8 алгебралық бөлшектерді танып білу; 8.2.1.9 алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу; 8.2.1.10 алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану; ;	

		$\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0;$ 8.2.1.11 алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 8.2.1.12 алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау; 8.2.1.13 құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау		
2.2 Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары	7.2.2.1 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулердің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.2.2.2 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері туралы түсінігінің болуы; 7.2.2.3 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесінің шешуі сандардың реттелген жұбы болуын меңгеру; 7.2.2.4 алмастыру және қосу тәсілдерімен теңдеулер жүйесін шешу	8.2.2.1 квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату және олардың шешу жолдарын анықтау; 8.2.2.3 квадрат теңдеулердің коэффициентін анықтау, квадрат теңдеуді $ax^2+bx+c=0$ түріне келтіру; 8.2.2.4 квадрат теңдеудің дискриминантын табу, түбірлер санын талдау; 8.2.2.5 квадрат теңдеулер түбірін табу; 8.2.2.6 Виет теоремасын білу, Виет теоремасын және оған кері теореманы ажырату; 8.2.2.7 квадрат теңдеулердің табылған түбірін тексеру үшін кері теореманы қолдану; 8.2.2.8 келтірілген квадрат теңдеулерге түбірлер таңдау үшін	9.2.2.1 бөлшек рационал теңдеулердің мүмкін мәндерінің ауқымын табу; табылған түбірлерді мүмкін мәндер ауқымының қатыстылығына тексеру; 9.2.2.2 бөлшек рационал теңдеулердің ортақ бөлімін және қосымша көбейткішін табу; 9.2.2.3 бөлшек рационал теңдеулерді шешу; 9.2.2.4 айнымалыны алмастырып, биквадрат теңдеулерді шешу; 9.2.2.5 квадрат теңдеулерге әкелетін айқын алмастырылатын айнымалысы бар қарапайым теңдеулерді шешу; 9.2.2.6 теңдеулер шешуінің сәйкес теңсіздіктер шешуінен айырмашылығын түсіну, сандық түзуде көрсете алу;	

		Виет теоремасына кері теореманы қолдану; 8.2.2.9 көрсетілген түбірлер бойынша квадрат теңдеулерді құрастыру үшін Виет теоремасына кері теореманы қолдану; 8.2.2.10 егер бір түбір белгісі болса, екінші түбірді табу үшін Виет теоремасына кері теореманы қолдану	9.2.2.7 квадраттық функция графигі бойынша таңба тұрақтылығының түбірі мен аралығын анықтау; 9.2.2.8 квадрат теңсіздіктерді шешу; 9.2.2.9 интервал әдісімен рационал теңсіздіктерді шешу; 9.2.2.10 бірі сызықтық, екіншісі квадраттық болатын екі теңсіздіктен жүйелерді шешу; 9.2.2.11 екі квадраттық теңсіздік жүйелері мен жиынтығын шешу; 9.2.2.12 екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес екі теңдеуді ажырату; 9.2.2.13 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу; 9.2.2.14 квадрат түбірлерден тұратын функцияны анықтау жолын табу; 9.2.2.15 екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу; 9.2.2.16 екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін	
2.3 Тізбектер және олардың қосындысы	7.2.3.1 құрамында дәрежесі бар сандар тізбегінің заңдылығын және жетіспейтін мүшелерін анықтау			10.2. турал 10.2. мүше $\frac{1}{2} \div \frac{1}{2} = \frac{1}{2} \cdot \frac{2}{2} = \frac{1}{2 \cdot 2} = \frac{1}{4}$;

				10.2.2. тізбе арифметикалық прогрессияның ажыратуы
				10.2.3. арифметикалық прогрессияның мүшесінің мүшесінің қосындысының формалық екі сипаттамасын қолдану
				10.2.4. арифметикалық прогрессияның байланысты шығару
				10.2.5. тізбе геометриялық прогрессияның ажыратуы
				10.2.6. прогрессияның мүшесінің мүшесінің қосындысының формалық екі сипаттамасын қолдану
				10.2.7. немегізінен арифметикалық прогрессияның байланысты шығару
				10.2.8. кеміні туралы 10.2.9. кеміні прогрессияның қосындысының формалық екі ондық бөлшегі үшін

				10.2.1.1. кемеімің программасының формасына шығару
2.4 Тригонометрия				10.2.1.2. тригонометриялық функциялардың анықтамалары 10.2.1.3. шеңбердің нүктесінің координаттары (cos, sin) мен т.б. функциялардың байланыстары 10.2.1.4. қосынды мен айырманың және тригонометриялық формулалардың қолдануы 10.2.1.5. тригонометриялық функциялардың анықтамалары мен мәндерін табу 10.2.1.6. шеңбердің тригонометриялық функцияларының жұптық және (тақ) периодтылығын бірсарын және аралық түсінік 10.2.1.7. тригонометриялық функциялардың

				қосынды айырма көбейту көбейту қосынды айырма формула қолдану 10.2.1. тригонометрия өрнегі түрлері

3) "Статистика және ықтималдықтар теориясы":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Комбинаторика негіздері			9.3.1.1 комбинаториканың ережелерін білу (қосу және көбейту ережелері); 9.3.1.2 санның факториалы анықтамасын білу; 9.3.1.3 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру анықтамаларын білу; 9.3.1.4 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын білу; 9.3.1.5 қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын қолдана отырып қарапайым есептер шығару	
3.2 Ықтималдықтар теориясының негіздері				10.3.2.1 оқиға, ақиқат емес оқиғалар, нәтижелер және оқиғалар ажырату; 10.3.2.2 қарапайым ажырату; 10.3.2.3 классикалық

				білу және есептерді қолдану
3.3 Статистика және деректерді талдау	7.3.3.1 басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру; 7.3.3.2 нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу; 7.3.3.3 статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету; 7.3.3.5 кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру; 7.3.3.6 таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау	8.3.3.1 таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру; 8.3.3.3 жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау; 8.3.3.5 дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу		

4) "Математикалық модельдеу және талдау" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Математикалық анализ бастамалары	7.4.1.1 функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 функцияның берілу тәсілдерін білу; 7.4.1.3 функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу; 7.4.1.4 $y=kx$ функциясының анықтамасын білу, графигін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 $y=kx+b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне	8.4.1.1 функциясының қасиеттерін білу және оның графигін салу; 8.4.1.2 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу	9.4.1.1 $y=a(x-m)^2$, $y=ax^2+n$, $y=a(x-m)^2+n$, $a \neq 0$ түрдегі квадраттық функциялардың графиктерін салу; 9.4.1.2 $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$ түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу; 9.4.1.3 квадраттық функцияның таңба тұрақтылығының түбірін	

	қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.7 $y = kx + b$ сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау; 7.4.1.8 сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу; 7.4.1.9 графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу; 7.4.1.10 $y = ax^2$ ($a \neq 0$) функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.11 $y = ax^3$ ($a \neq 0$) функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу; 7.4.1.12 $y = k/x$ ($k \neq 0$) функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу		және аралығын графика бойынша анықтау; 9.4.1.4 аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу	
4.2 Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару	7.4.2.1 өте кіші немесе өте үлкен сандармен берілген шамаларға байланысты есептер шығару; 7.4.2.2 шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай өзгередінін бағалау; 7.4.2.3 мәтінді есептерді теңдеулер және теңсіздіктер құру арқылы шығару; 7.4.2.4 мәтінді есептерді сызықтық теңдеулер жүйесін құру арқылы шығару; 7.4.2.5 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер	8.4.2.1 мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шығару;	9.4.2.1 мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шығару; 9.4.2.2 мәтінді есептерді бөлшек рационал теңдеулердің көмегімен шығару; 9.4.2.3 мәтінді есептерді теңдеулер жүйесінің көмегімен шығару	10.4.2.1 г арифметик прогрессия байланыс мәтінді ес

	жүйесін графиктік тәсілмен шешу			
4.3 Математикалық тіл және математикалық модель	7.4.3.1 шамалар арасындағы тәуелділікке есептер шығару; 7.4.3.2 шамалар арасындағы тәуелділіктер тапсырмаларының тәсілдерін білу; 7.4.3.3 тәуелділік формуласын оның сипаты бойынша жазу; 7.4.3.4 формуламен немесе графикамен берілген тәуелділіктер үшін кесте құру; 7.4.3.5 формуламен немесе кестемен берілген тәуелділіктер графикасын құру; 7.4.3.6 нақты процестер графигін қолданып, шамалар арасындағы тәуелділікті табу және сипаттау; 7.4.3.7 тура пропорционал тәуелділіктерді ажырату және мысал келтіру; 7.4.3.8 нақты тәуелділік графигі мен тура пропорционал шамалар арасын түсіну; 7.4.3.9 тура пропорционал формуласын сипаты бойынша жазу; 7.4.3.10 тура пропорционал графигін құру; 7.4.3.11 есептің шарты бойынша математикалық модель құру	8.4.3.1 есептің шарты бойынша математикалық модель құру	9.4.3.1 есептің шарты бойынша математикалық модель құру	10.4.3.1 бойынша математикалық модель құру

22. Осы Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

23. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің
7-10 сыныптары үшін "Алгебра"
пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Алгебра" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
5-6-сыныптардағы математика курсын қайталау		
Бүтін көрсеткішті дәреже	Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.1 натурал көрсеткіштің анықтамасын және оның қасиеттерін анықтау; 7.1.2.2 санның дәрежесі аяқталатынын анықтау; 7.1.2.15 натурал көрсеткіштің қасиеттерін қолдану; 7.4.2.2 шаршы мен текше өлшемдерінің өзгеруіне байланысты ауданы мен көлемі қалай өзгереді; 7.4.3.11 есептің шамамен математикалық модель құру
	Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.3 нөл және бүтін дәреженің анықтамасын және білу; 7.1.2.4 бүтін көрсеткіштің мәнін анықтау және берілген түрінде көрсету; 7.1.2.6 көрсеткіші нөлге негізіндегі айнымалының табу; 7.2.1.1 санды өрнектердің бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану
	Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру	7.1.2.5 алгебралық өрнектерді дәрежелердің қасиеттерін қолдану; 7.2.3.1 құрамында дәрежесі бар өрнектің тізбегінің заңдылығын және мүшелерін анықтау
	Санның стандарт түрі	7.1.1.1 разрядтық бірліктерді білу; 7.1.1.2 сандарды стандартты түрде жазу; 7.1.2.7 стандарт түрде жазылған арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.8 стандарт түрде жазылған бөлігін және ретін табу;

		7.1.2.9 стандарт түрде жа салыстыру; 7.1.2.10 шамаларды бір өлше өлшем бірлікке айналдыру ж түрде жазу; 7.1.2.11 шамалардың жуық м оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.12 жуық шамалардың салыстырмалы қателіктерін практикалық маңызын түсінү 7.1.2.13 жуық шамалардың салыстырмалы қателіктерін с 7.1.2.14 калькулятордың кө есептеулерді орындау
	Мәтінді есептерді шығару	7.4.2.1 өте кіші немесе өте берілген шамаларға байл шығару
2 – тоқсан		
Көпмүшелер	Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.2 бірімүше анықтама коэффициенті мен дәрежесін 7.2.1.3 бірімүшені стандарт тү 7.2.1.4 бірімүшелерді көбейт бірімүшені көбейткіштерд түрінде көрсету
	Көпмүшелер. Көпмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.5 көпмүше анықтамасы дәрежесін табу; 7.2.1.6 көпмүшені стандарт т
	Көпмүшелерге амалдар қолдану	7.2.1.7 көпмүшелерді қосу орындау; 7.2.1.8 көпмүшені бірімү орындау; 7.2.1.9 көпмүшені көпмү орындау
	Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу	7.2.1.10 алгебралық өр көбейткішті жақша сырты топтау тәсілдері арқылы көбе
	Өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.11 көпмүшелерге а көпмүшелерді көбейткіштер алгебралық өрнектер түрлендірулерді орындау
	Мәтінді есептерді шығару	7.4.2.3 мәтінді есептерді теңсіздіктер құру арқылы шы 7.4.3.11 есептің ша математикалық модель құру
3 – тоқсан		
Статистика элементтері	Вариациялық қатар	7.3.3.1 басты жиынтық, кө вариациялық қатар, нұсқа меңгеру

	Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі	7.3.3.2 нұсқалықтың а салыстырмалы жиіліктерін е 7.3.3.3 статистикалық дерек оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 таңдаманы жиілік көрсету; 7.3.3.5 кестедегі деректер тексеру
	Жиілік алқабы	7.3.3.6 таңдама нәтижесін түрінде көрсету; 7.3.3.7 кесте немесе жиілікті берілген статистикалық ақпа
Шамалар арасындағы тәуелділіктер	Шамалар арасындағы тәуелділіктерді берілу тәсілдері:аналитикалық (формула арқылы), кестелік, графиктік тәсіл	7.4.3.1 шамалар арасында есептер шығару; 7.4.3.2 шамалар арасында тапсырмаларының тәсілдерін 7.4.3.3 тәуелділік формулас бойынша жазу; 7.4.3.4 формуламен нем берілген тәуелділіктер үшін 7.4.3.5 формуламен немесе тәуелділіктер графикасын құ 7.4.3.11 есептің ша математикалық модель құру
	Нақты процестердің графиктерін қолданып шамалар арасындағы тәуелділіктерді зерттеу	7.4.3.6 нақты процестер гр шамалар арасындағы тәуел сипаттау
	Тура пропорционалдық және оның графигі	7.4.3.7 тура пропорциона ажырату және мысал келтіру 7.4.3.8 нақты тәуелділік г пропорционал шамалар арас 7.4.3.9 тура пропорционал ф бойынша жазу; 7.4.3.10 тура пропорционал г
Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер және олардың жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеу	7.2.2.1 екі айнымалысы теңдеулердің анықтамасы қасиеттерін білу
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйелері	7.2.2.2 екі айнымалысы теңдеулер жүйелері туралы т 7.2.2.3 екі айнымалысы теңдеулер жүйесінің ш реттелген жұбы болуын меңг
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін қосу тәсілімен және алмастыру тәсілімен шешу	7.2.2.4 алмастыру және к теңдеулер жүйесін шешу
	Теңдеулер жүйелерін құру арқылы есептерді шығару	7.4.2.4 мәтінді есептерді сы жүйесін құру арқылы шығар 7.4.3.11 есептің ша математикалық модель құру

4 четверть		
Функция. Функцияның графигі	Функция және функцияның графигі	7.4.1.1 функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 функцияның берілу тәсілдерін анықтау; 7.4.1.3 функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу
	Сызықтық функция және оның графигі	7.4.1.4 $y=kx$ функциясының графигін салу, k коэффициентінің орналасуын анықтау; 7.4.1.5 $y=kx+b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигінің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.6 сызықтық функцияның координата осьтерімен кесісу нүктесін графигі арқылы салмай табу; 7.4.1.7 $y = kx + b$ сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау
	Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы	7.4.1.8 сызықтық функциялардың графиктерінің орналасуы олардың коэффициенттеріне байланысты болатынын негіздеу; 7.4.1.9 графигі берілген функциялардың графиктері параллель немесе қиылысады екенін анықтау; функцияның формуласын табу
	Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу	7.4.2.5 екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу
	$y=ax^2$, $y=ax^3$ және $y = \frac{k}{x}$ ($k \neq 0$) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері	7.4.1.10 $y=ax^2$ ($a \neq 0$) функциясының графигін салу және оның қасиеттерін анықтау; 7.4.1.11 $y=ax^3$ ($a \neq 0$) функциясының графигін салу және оның қасиеттерін анықтау; 7.4.1.12 $y=k/x$ ($k \neq 0$) функциясының графигін салу және оның қасиеттерін анықтау

7-сыныптағы алгебра курсы қайталау

2) 8 - сынып:

2 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
7-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
Қысқаша көбейту формулалары	Қысқаша көбейту формулалары	8.2.1.1 жазылған алгебралық теңдіктерді тұжырымдама жасай білу және тұжырымдамасы бойынша анықтау; 8.2.1.2

		$a^2 - b^2 = (a + b)(a - b)$ $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$ қысқаша көбейту формулала 8.2.1.3 $a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2)$ $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ қысқаша көбейту формулала
	Қысқаша көбейту формулаларының көмегімен өрнектерді түрлендіру	8.2.1.4 алгебралық өрнектерді көбейткішті жақша сыртына шығару, топтау тәсілдері арқылы түрлендіру; жіктеу; 8.2.1.5 көпмүшелерге амалдарды көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеу арқылы алгебралық өрнектерді түрлендірулерді орындау; 8.2.1.6 алгебралық өрнектерді қосуды, азайтуды, көбейтуді, бөлуді формулалары арқылы көбейту, азайту, көбейту, бөлу формулалары арқылы; 8.2.1.7 қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді түрлендірулерді орындау; 8.1.2.1 тиімді есептеу үшін формулаларын қолдану
2 – тоқсан		
Алгебралық бөлшектер	Алгебралық бөлшек және оның негізгі қасиеті	8.2.1.8 алгебралық бөлшектерді қосуды, азайтуды, көбейтуді, бөлуді; 8.2.1.9 алгебралық бөлшектерді айнымалылардың мүмкін мәндерімен табу; 8.2.1.10 алгебралық бөлшектерді қолдану: $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0$
	Алгебралық бөлшектерге амалдар қолдану	8.2.1.11 алгебралық бөлшектерді азайтуды орындау;

		8.2.1.12 алгебралық бөлшекті бөлуді, дәрежеге шығаруды
3 - тоқсан		
Алгебралық бөлшектер	Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	8.2.1.13 құрамында алгебралық өрнектерді түрлендіруді орындау
Квадрат түбір және иррационал өрнек	Нақты сандар	8.1.1.1 иррационал және рационал сандарды ажырату
	Квадрат түбір	8.1.1.2 квадрат түбір мен квадрат түбірдің анықтамасы; 8.1.2.2 арифметикалық қасиеттерін қолдану; 8.1.1.3 квадрат түбірлерді квадраттарының кестесін қолдану; 8.1.2.3 натурал сандар квадрат түбірлеріне қолданып, квадрат түбірдің мәнін табу
	Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру	8.1.2.4 көбейткішті квадрат түбірлеріне алдына шығару және көбейткіштің белгісінің астына алу; 8.1.2.5 қарапайым жағдайларда иррационалдықтан арылту; 8.1.2.6 құрамында түбір таңбамен біріктірілген өрнектерді түрлендіруді орындау; 8.1.2.7 нақты сандарды салыстыру
	$y = \sqrt{x}$ функциясы, оның графигі және қасиеттері	8.4.1.1 $y = \sqrt{x}$ функциясының қасиеттерін графигін салу; 8.4.1.2 аргументтің берілген мәні бойынша аргументтің мәнін табу
4 – тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Квадрат теңдеу	8.2.2.1 квадрат теңдеудің анықтамасы; 8.2.2.2 квадрат теңдеулердің шешу жолдары; 8.2.2.3 квадрат теңдеулердің анықтау, квадрат теңдеуді анықтау, квадрат теңдеуді анықтау келтіру
	Квадрат теңдеулерді шешу	8.2.2.4 квадрат теңдеудің шешу жолдары; 8.2.2.5 квадрат теңдеулер түбірлерін табу; 8.2.2.6 Виет теоремасын білу және оған кері теореманы ажырату; 8.2.2.7 квадрат теңдеулердің шешу жолдары тексеру үшін кері теореманы қолдану

		8.2.2.8 келтірілген квадрат түбірлер таңдау үшін Виет теореманы қолдану; 8.2.2.9 көрсетілген түбірлер теңдеулерді құрастыру үшін кері теореманы қолдану; 8.2.2.10 егер бір түбір белгілі болса, екінші түбірді табу үшін Виет теореманы қолдану
Квадрат теңдеулер	Мәтінді есептерді шығару	8.4.2.1 мәтінді есептерді квадрат теңдеулермен шешу; көмегімен шығару; 8.4.3.1 есептің шарты бойынша математикалық модель құру
Статистика элементтері	Жиілік алқабы, жиілік гистограммасы	8.3.3.1 таңдама нәтижелерін интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 жиіліктердің интервалдары бойынша деректерін жиіліктер гистограммасымен беру
	Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу	8.3.3.3 жинақталған жиілік арқылы орта мән, дисперсия, стандартты ауытқу есептеу; 8.3.3.4 статистикалық кестемен берілген ақпаратты гистограммамен берілген ақпаратпен салыстыру; 8.3.3.5 дисперсия, стандартты ауытқу формулаларын білу
8-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

3) 9 - сынып:

3 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан		
8-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
Квадрат теңдеулер	Квадрат үшмүше	9.2.1.1 квадрат үшмүшенің теңдеуін шешу; 9.2.1.2 квадрат үшмүшенің теңдеуін шешу
	Теңдеулерді шешу	9.2.2.1 бөлшек рационал теңдеулерді шешу; 9.2.2.2 бөлшек рационал теңдеулерді шешу; 9.2.2.3 бөлшек рационал теңдеулерді шешу; 9.2.2.4 айнымалыны алмастыру арқылы теңдеулерді шешу; 9.2.2.5 квадрат теңдеулерге алмастырылатын айнымалыны енгізу арқылы теңдеулерді шешу
	Мәтінді есептерді шығару	9.4.2.2 мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шығару; 9.4.3.1 есептің шарты бойынша математикалық модель құру

2 - тоқсан		
Квадраттық функция	Квадраттық функция және оның графигі	9.4.1.1 $y=a(x-m)^2$, $y=ax^2+n$, $y=a(x-n)^2$ квадраттық функциялардың түрлерін білу және графигін салу; 9.4.1.2 $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$ түріндегі квадраттық функцияның графика бойынша анықтау; 9.4.1.3 квадраттық функцияның тұрақтылығының түбірін графика бойынша анықтау; 9.4.1.4 аргументтің берілген функцияның мәндерін табу және мәні бойынша аргументтің мәнін табу;
3 – тоқсан		
Теңсіздіктер	Квадрат теңсіздік	9.2.2.6 теңдеулер шешуінің шешуінен айырмашылығын түзуде көрсете алу; 9.2.2.7 квадраттық функцияның таңба тұрақтылығының түбірін анықтау; 9.2.2.8 квадрат теңсіздіктерді шешу
	Рационал теңсіздік	9.2.2.9 интервал әдісімен теңсіздіктерді шешу
	Теңсіздіктер жүйелерін шешу	9.2.2.10 бірі сызықтық, екіншісі квадраттық теңсіздік болатын екі теңсіздіктен жүйесін шешу; 9.2.2.11 екі квадраттық теңсіздік жүйесін шешу; 9.2.2.14 квадрат түбірлі функцияны анықтау жолын табу
4 – тоқсан		
Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер және олардың жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер және олардың жүйелері	9.2.2.12 екі айнымалысы бар сызықтық емес екі теңдеуді анықтау; 9.2.2.13 екі айнымалысы бар сызықтық емес екі теңсіздіктен жүйесін шешу; 9.4.2.1 мәтінді есептерді квадраттық теңдеулер мен теңсіздіктер көмегімен шығару; 9.4.3.1 есептің шарты бойынша математикалық модель құру
	Екі айнымалысы бар теңсіздіктер	9.2.2.15 екі айнымалысы бар теңсіздіктер жүйесін шешу
	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйелері	9.2.2.16 екі айнымалысы бар сызықтық емес екі теңсіздіктен жүйесін шешу
Комбинаторика элементтері	Комбинаториканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері)	9.3.1.1 комбинаториканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері)

		9.3.1.2 санның факториалы а 9.3.1.3 қайталанбайтын алмастыру және теру анықта 9.3.1.4 қайталанбайтын алмастыру және теру санда комбинаторика формулалары
	Комбинаторика формулаларын қолданып есептер шешу	9.3.1.5 қайталанбайтын алмастыру және теру санда комбинаторика формулалары қарапайым есептер шығару

9-сыныптардағы алгебра курсын қайталау

4) 10 класс: таблица 4

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары

1 – тоқсан

9-сыныптардағы алгебра курсын қайталау

Тізбектер	Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері	10.2.3.1 сандар тізбегі туралы 10.2.3.2 тізбектің n-ші мүшесі $\frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \frac{1}{16}, \dots, \frac{1}{2 \cdot 3 \cdot 3}$
	Арифметикалық прогрессия	10.2.3.3 сандар тізбекті арифметикалық прогрессияны 10.2.3.4 арифметикалық пр мүшесін, алғашқы n мүшел есептеу формулаларын, сип қолдану; 10.2.3.5 арифметикалық байланысты есептер шығару; 10.4.3.1 есептің шарты бойын модель құру

2 – тоқсан

Тізбектер	Геометриялық прогрессия	10.2.3.6 сандар тізбекті геометриялық прогрессияны 10.2.3.7 геометриялық пр мүшесін, алғашқы n мүшел есептеу формулаларын, сип қолдану; 10.2.3.8 геометриялық арифметикалық прогрессия есептер шығару; 10.4.2.1 геометриялық жә прогрессиялармен байлан мәтінді есептерді шығару; 10.4.3.1 есептің шарты бойын модель құру

	Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия	10.2.3.9 шексіз кемімелі прогрессияның қосындысының формуласын түсінік болу; 10.2.3.10 шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын периодты ондық бөлшекті рационалға айналдыру үшін қолдану
Тригонометрия	Бұрыш пен доғаның градусық және радиандық өлшемдері	10.1.1.1 бұрыштың радиандық өлшемін табу мен меңгеру; 10.1.2.1 градусық радианға айналдыру; градусқа айналдыру; 10.1.1.2 бірлік шеңберде $0; \frac{\pi}{2}; \pi; \frac{3\pi}{2}; 2\pi$ сандарын белгілеу
	Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыш синусының, косинусының, тангенсінің және котангенсінің мәндері	10.2.4.1 тригонометриялық функциялардың анықтамаларын беру; 10.2.4.2 бірлік шеңберде координаталары $(\cos \alpha; \sin \alpha)$ мен тригонометриялық функциялардың байланысын түсіну
3 – тоқсан		
Тригонометрия	Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері	10.2.4.5 бірлік шеңберде тригонометриялық функциялардың қасиеттерін облысы мен мәндер жиынын табу 10.2.4.6 бірлік шеңберде тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын) және бірсарындылығын және тәуелсіздік аралықтарын түсіндіру
	Тригонометрия формулалары	10.2.4.3 бұрыштардың айырымының, жарты және екі есін тригонометриялық формулалармен өрнектеу 10.2.4.4 келтіру формулалары 10.2.4.7 тригонометриялық қосындысы мен айырымын көбейтіндісіне қосындыға түрлендіру формулаларын қолдану
	Тригонометриялық өрнектерді тепе-теңдікке түрлендіру	10.2.4.8 тригонометриялық өрнектерді тепе-теңдікке түрлендіруді орындау
Ықтималдықтар теориясының элементтері	Ықтималдықтар теориясының негіздері	10.3.2.1 оқиға, кездейсоқ оқиға, мүмкін емес оқиға, қолайлы

Тригонометрия

10.1.2.1 градусы радианға
градуска айналдыру;
10.2.4.1 тригонометриялық
анықтамаларын беру;
10.2.4.6 бірлік шеңбер
тригонометриялық
жұптылығын (тақтылығын)
бірсарындылығын және
аралықтарын түсіндіру;
10.2.4.3 бұрыштардың
айырымының, жарты және
тригонометриялық формулалар
10.2.4.4 келтіру формулаларын
10.2.4.7 тригонометриялық
қосындысы мен айырымын
көбейтіндісін қосындыға
түрлендіру формулаларын
10.2.4.8 тригонометриялық
түрлендіруді орындау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№123 бұйрығын
63-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – білім алушыларға шынайы геометриялық білімдерді, біліктер мен дағдыларды меңгерту; геометриялық әдіспен дүниені тануын меңгерту, қабылдау мәдениеті және кеңістікті игеру деңгейін мақсатқа бағыттап және жүйелі арттыру.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) білім алушыларда геометриялық фигуралар ұғымын, бір немесе бірнеше геометриялық фигуралар арасындағы сандық және сапалық өзара қатынасты түсінуін қалыптастыру;

2) дедуктивті пайымдау дағдыларын (тура әдіс, қарсы әдісі) қалыптастыру;

3) жазық фигуралардың қасиеттері туралы теориялық білімдерін кеңейту және жүйелендіру;

4) әр түрлі күрделілік дәрежесіндегі сызбалардағы геометриялық фигураларды тану білігі мен дағдыларын қалыптастыру, есептерді шығару кезінде қосымша салуларды және көмекші сызбаларды қолдану;

5) қарапайым сызбаларды салу дағдыларын, өлшеу дағдыларын қалыптастыру;

6) кеңістік және кеңістіктік фигуралар туралы түсініктерін қалыптастыру;

7) есептеуге, дәлелдеуге және салуға арналған геометриялық есептерді шешу дағдыларын қалыптастыру.

4. Түзету-дамыту міндеттері:

1) ойлау операцияларын дамыту: салыстыру, талдау, жинақтау;

2) білім алушылардың логикалық ойлауын, дәлелді пайымдамаларға қабілетін, өз ойларын дәйекті және нақты білдіруін дамыту;

3) байқампаздығын, кеңістіктік елестетуін, қоршаған ортаны "геометриялық көруін" дамыту;

4) сөйлеу тілін арнайы терминдермен және сөйлемдермен байыта дамыту;

5) тұлғалық қасиеттерін: ұқыптылығын, ерік-жігерін, бастаған ісін аяқтай алуын, әрекетін жоспарлауын, өзін өзі бақылауды жүзеге асыруын қалыптастыру.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқыту процесінде педагог интеллектуалдық жүктемені белгілеу, арнайы оқыту тәсілдерін қолдану кезінде, жетістіктер деңгейін бағалау кезінде психикалық дамуы тежелген білім алушылардың ерекшеліктерін ескереді.

6. Қиындықтардың алдын алудың және геометрияны табысты оқытудың негізгі шарты келесідей педагогикалық тәсілдерді іске асыру болып табылады:

1) оқытуды дараландыру – білім алушылардың тұлғалық ерекшеліктерін, қабілеттерін, даму деңгейін есепке алуды және олардың әлеуетті мүмкіндіктерін ашу үшін оңтайлы жағдайларды қамтамасыз етуді қарастырады;

2) іс-әрекет тәсілі – игеретін білім, білік және дағдылары саналылығының жоғарғы дәрежесіне жетуге мүмкіндік беретін сыртқы практикалық және ішкі ойлау процестерін кешенді іске қосуды қарастырады;

3) уәждемелі-ойын тәсілі білім алушыларды оқу әрекетіне ниеттендіру және ынталандыру тәсілі ретінде;

4) қарым-қатынас тәсілі – табысты әлеуметтену кепілі және білімдер мен дағдыларды алудың негізгі құралы ретінде толық сөйлеу әрекетін қалыптастыруға мақсатталған;

5) сараланған және жеке тәсіл – білім алушылардың мүмкіндіктері мен қабілеттерін, білімдері мен біліктерінің өзекті деңгейін және әр оқушыға өзінің білім беру траекториясын құра отырып, психологиялық жайлылықты қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін дамудың жақын аймағын ескереді.

7. Оқытудың нәтижелі процесіне келесідей педагогикалық технологиялар ықпал етеді:

1) пәнге, сондай-ақ таным процесіне қызығушылықты белсендіретін, эмоционалдық аяны қосатын, өз күшіне сенімін тәрбиелейтін, педагогтармен және құрбыларымен тиімді қарым-қатынас дағдыларына үйрететін ойын технологиялары;

2) қызығушылығына, жетістігіне сүйенуді, оқу материалының мазмұнын бейімдеуді, күрделі толықтықты және артық көптүрлілікті; іс-әрекеттің бағдарлы негіздерін (тірек белгілерді) қолдануды; шартты үлгі бойынша анықтамаларды тұжырымдауды, алгоритмдерді қолдануды, толық меңгеру ұстанымынан шапшаңдық оңтайлығын қарастыратын өтемдік оқыту технологиясы.

8. Геометрия сабақтарын әдістемелік қамтамасыз ету келесідей ұсынымдарға негізделген:

1) геометрияны оқыту кезінде негізгі сүйеніш есептерді шешуге және планиметрия курсына алынатын маңызды икемдердің бірін: есептің мәтінін түсіну, шарты мен қорытындысын бөлу, есептің шарты мен шығарылуына ілеспе сызбаларды оқу және жасау икемдерін қалыптастыруға жасалады;

2) геометрияны оқыту кезінде қабылдауға күрделі теориялық материалды жойып және қысқартып, пәннің практикалық бағыттылығына ерекше көңіл бөлінеді;

3) оқу процесін ұйымдастыру кезінде есептеу және геометриялық есептер қатарын шешумен байланысты практикалық зертханалық жұмыстың жоғары оқыту қызметі ескеріледі;

4) білім алушылардың геометриялық білімдерді қабылдауын және меңгеруін жеңілдету әртүрлі құралдар мен көрнекіліктерді – үлгілерді, кестелерді, сызбаларды және суреттерді орынды қолданумен жеткізіледі;

5) білімдерді қайталау мен түзетуге арналған міндетті талаптарға жауап беретін негізгі біліктер мен дағдыларды жетілдіруге көбірек уақыт бөлінеді;

6) білім алушылардың ұғынуы үшін мұғалім барынша қарапайым, нақты және түсінікті тілде сөйлеуі қажет;

7) бар білімдері мен біліктерін өздігінен қолдану дағдыларын қалыптастыру.

9. Геометрия сабақтарын өткізу оқытудың интерактивті және техникалық құралдармен жарактандырылуын қарастырады:

1) компьютер, интерактивті тақта, микрокалькуляторлар;

2) құралдар мен тетіктер: тақтада және дәптерде жеке жұмыс істеу үшін сызу құралдарының жинақтары; әртүрлі өлшеу құралдары, оның ішінде төңіректі өлшеуге арналған құралдар;

3) бақылау және үздіксіз оқытуға арналған натуралды объектілер сияқты жазық және көлемді үлгілер.

10. Формативті және жиынтық бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптоптық нұсқауды тапсырманы орындауға қадамдықпен берілетін қысқа мағыналық бірлікке бөлуге;

3) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы, ұйымдастырушылық, бағыттаушы;

4) тапсырманы орындауға уақытты арттыруға.

3-тарау. "Геометрия" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

11. "Геометрия" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

2) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

3) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

4) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

12. Бағдарлама мазмұны мынадай бөлімді қамтиды:

1) "Геометрия".

13. "Геометрия" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) геометриялық фигуралар туралы түсінік;

2) геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;

3) метрикалық қатыстар;

4) векторлар және түрлендірулер.

14. 7-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Геометрияның алғашқы мәліметтері". Геометрияның негізгі ұғымдары. Геометрияның қарапайым фигуралары. Аксиома және теорема. Фигуралардың теңдігі. Теореманы дәлелдеу. Дәлелдеудің кері жору әдісі. Сыбайлас және вертикаль бұрыштар және олардың қасиеттері. Бұрыштың биссектрисасы. Перпендикуляр;

2) "Үшбұрыштар". Үшбұрыш және оның түрлері. Үшбұрыштардың теңдігі. Үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Теңбүйірлі үшбұрыш. Үшбұрыштың биссектрисасы, медианасы және биіктігі, орта сызығы;

3) "Түзулердің өзара орналасуы". Екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштар. Түзулердің параллельдік белгілері. Параллель түзулердің қасиеттері. Үшбұрыштардың бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы. Үшбұрыштардың теңсіздігі. Тікбұрышты үшбұрыштың теңдік белгілері. Тік бұрышты үшбұрыштың қасиеттері. Перпендикуляр түзулер. Көлбеу және оның проекциясы. Түзуге жүргізілген перпендикулярдың біреу ғана болуы;

4) 7-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

15. 8-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны::

1) 7-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) "Шеңбер. Геометриялық салулар". Шеңбер, дөңгелек және оның элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш. Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы. Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері. Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер. Салу есептері;

3) "Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу". Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш. Көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы. Көпбұрыштың сыртқы бұрышы. Көпбұрыштың сыртқы бұрыштарының қосындысы. Параллелограмм және оның қасиеттері. Параллелограммның белгілері. Тіктөртбұрыш, ромб және шаршы, олардың қасиеттері және белгілері. Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер. Трапеция. Тікбұрышты және теңбүйірлі трапециялар, олардың қасиеттері. Үшбұрыштың орта сызығы. Трапецияның орта сызығы. Үшбұрыштың тамаша нүктелері. Үшбұрыштың медианаларының қасиеті;

4) "Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар". Тікбұрышты үшбұрыштағы сүйір бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Пифагор теоремасы. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер және оның салдары. Синус, косинус, тангенс және котангенстің бұрыштарындағы мәндері. Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу. және () бұрыштарының тригонометриялық функциялары;

5) 8-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

16. 9-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) 8-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) "Аудан". Аудан ұғымы. Тең шамалас және тең құрамдас фигуралар. Шаршының, тіктөртбұрыштың, параллелограммның, ромбтың, үшбұрыштың және трапецияның аудандары;

3) "Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі. Жазықтықтағы нүктенің координаталары. Кесінді ортасының координаталары. Екі нүктенің арақашықтығы. Шеңбердің теңдеуі. Түзудің теңдеуі. Теңдеулерімен берілген түзулер мен шеңберлердің өзара орналасуы. Координаталарды есептер шығаруда қолдану;

4) "Жазықтықтағы векторлар". Вектор ұғымы. Нөлдік вектор. Бірлік вектор. Коллинеар векторлар. Вектордың ұзындығы (модулі). Векторлардың теңдігі. Векторларды қосу және оның қасиеттері, векторларды азайту, векторды санға көбейту. Жазықтықтағы векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу. Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану. Векторлардың коллинеарлық белгісі. Нүктенің радиус-векторы. Жазықтықтағы нүктелердің координаталары мен векторлардың координаталары арасындағы байланыс. Векторлардың арасындағы бұрыш. Векторлардың скалярлық көбейтіндісі. Векторларды есептерді шығаруда қолдану;

5) 9-сыныптағы геометрия курсын қайталау.

17. 10-сыныпқа арналған "Геометрия" пәнінің базалық мазмұны:

1) 9-сыныптағы геометрия курсын қайталау;

2) "Жазықтықта түрлендіру". Жазықтықты түрлендіру, қозғалыс және оның қасиеттері. Түрлендірулердің композициясы (көбейтіндісі). Фигуралардың теңдігі және оның қасиеттері. Жазықтықтағы қозғалыстар – осьтік және центрлік симметриялар, параллель көшіру, бұру. Гомотетия, ұқсастық түрлендіру және оның қасиеттері. Ұқсас фигуралар. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығы;

3) "Үшбұрыштарды шешу". Синустар және косинустар теоремалары. Үшбұрыштарды шешу. Практикалық мазмұнды есептерді шешу. Шеңберге іштей

немесе сырттай сызылған үшбұрыштың ауданын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулалары;

4) "Шеңбер. Дұрыс көпбұрыштар". Іштей сызылған бұрыш және оның қасиеттері. Шеңбердің хордалары мен қиюшы кесінділерінің пропорционалдығы туралы теорема. Шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштар. Дұрыс көпбұрыштар және олардың қасиеттері. Шеңбер доғасының ұзындығы. Сектор мен сегмент ауданы. Іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын көпбұрыштың қабырғаларымен, периметрімен және ауданымен байланыстыратын формулалар. Дұрыс көпбұрыштарды салу;

5) 7-10 сыныптардағы геометрия курсын қайталау.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

18. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

19. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Геометрия" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Геометриялық фигуралар туралы түсінік	7.1.1.1 планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; нүктелер мен түзулерді кескіндей және белгілей алу; 7.1.1.2 нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын қолдану; 7.1.1.3 аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7.1.1.4 теоремаларды дәлелдеу әдістерін ажырату: тура дәлелдеу және "кері жору" әдістері; 7.1.1.5 кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу, фигураларды суретте тану;	8.1.1.1 шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 8.1.1.2 центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу; 8.1.1.3 диаметр мен хорданың перпендикулярлығы туралы теореманы қолдану; 8.1.1.4 нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу; 8.1.1.5 көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8.1.1.6 көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының		10.1.1.1 п және дөң анықтама. 10.1.1.2 д формулас шығару ж 10.1.1.3 с формулас шығару ж 10.1.1.4 бұрыш а оның қас 10.1.1.5 кесінділер пропорци туралы қолдану

7.1.1.6 кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын қолдану;	формулаларын қорытып шығару;	
7.1.1.7 тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу;	8.1.1.7 параллелограмм анықтамасын білу;	
7.1.1.8 кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын қолдану;	8.1.1.8 мысалдар мен қарсы мысалдармен дәлелдей отырып, тура және кері пайымдауларды қалыптастыру;	
7.1.1.9 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу;	8.1.1.9 параллелограммның қасиеттерін шығару үшін түзулердің параллелдік белгілерін қолдану;	
7.1.1.10 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін қолдану;	8.1.1.10 параллелограммның белгілерін білу және қолдану;	
7.1.1.11 берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу;	8.1.1.11 тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын, олардың қасиеттері мен белгілерін білу;	
7.1.1.12 үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикуляры, орта сызығы анықтамаларын білу және оларды салу мен суретте тану;	8.1.1.12 Фалес теоремасын қолдану;	
7.1.1.13 үшбұрыштардың түрлерін ажырату;	8.1.1.13 пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану;	
7.1.1.14 теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың элементтерін білу;	8.1.1.14 циркуль мен сызғыштың көмегімен кесіндіні бірдей n бөлікке бөлу;	
7.1.1.15 сүйір бұрышты, доғал бұрышты және тікбұрышты үшбұрыштардың биіктіктерінің орналасуын салыстыру;	8.1.1.15 пропорционал кесінділерді салу;	
7.1.1.16 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын білу;	8.1.1.16 трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу;	
7.1.1.17 теореманың салдарын түсіну; үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теореманың салдарларын білу;	8.1.1.17 үшбұрыштың орта сызығының қасиетін білу және қолдану;	
7.1.1.18 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның	8.1.1.18 трапецияның орта сызығының қасиетін білу және қолдану	

	салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.19 үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын және үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы білу; 7.1.1.20 үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану; 7.1.1.21 үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.22 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу; 7.1.1.23 "қасиет" және "белгі" ұғымдарын ажырату; 7.1.1.24 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін және тең үшбұрыштардың қасиеттерін есептер шығару мен дәлелдеулерде қолдану; 7.1.1.25 теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін қолдану; 7.1.1.26 теңқабырғалы үшбұрыштың қасиеттерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.27 кез келген және тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілері арасындағы байланысты білу; 7.1.1.28 есептерді шығаруда тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін қолдану; 7.1.1.29 тікбұрышты үшбұрыштың қасиетін білу және қолдану; 7.1.1.30 перпендикулярдың анықтамасын білу			
1.2 Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы	7.1.2.1 нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын (реттік аксиомасын) білу және қолдану;	8.1.2.1 шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу;		10.1.2.1 және сыртқы және сыртқы төртбұрыштың қасиеттерін білу және қолдану;

	7.1.2.2 түзулердің параллельдік аксиомасын білу; 7.1.2.3 екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды атау; 7.1.2.4 түзулердің параллельдік белгілерін білу; 7.1.2.5 түзулердің параллельдік белгілерін есептер шығаруда қолдану; 7.1.2.6 түзулердің параллельдік қасиеттерін білу; 7.1.2.7 есептерді шығаруда түзулердің параллельдік қасиеттерін қолдану; 7.1.2.8 перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарының анықтамаларын білу; 7.1.2.9 нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы білу және қолдану; 7.1.2.10 перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану	8.1.2.2 түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау; 8.1.2.3 есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.2.4 үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 8.1.2.5 үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру; 8.1.2.6 берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қақ бөлу; 8.1.2.7 кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 8.1.2.8 берілген элементтері (қабырғалары, бұрыштары, медианасы) бойынша үшбұрыш салу		10.1.2.2 көпбұрыш анықтамасын білу және қасиеттерін қолдану; 10.1.2.3 көпбұрыштың іштей сызылған шеңберінің радиустарының байланысы формуласын білу; 10.1.2.5 көпбұрыштың қабырғаларының ауданын және сырттай шеңберлерінің байланысы формуласын білу және қолдану; 10.1.2.6 медианаларының қасиеттерін білу
1.3 Метрикалық қатыстар	7.1.3.1 үшбұрыш теңсіздігін қолдану; 7.1.3.2 геометриялық суреттерді орындауда фигуралардың элементтері арасындағы метрикалық қатыстарды сақтау; 7.1.3.3 геометриялық суретті салу процесінің нақты реттілігін сақтау	8.1.3.1 үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін қолдану; 8.1.3.2 бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8.1.3.3 Пифагор теоремасын жаңғырту және қолдану; 8.1.3.4 бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу;	9.1.3.1 көпбұрыш ауданының анықтамасын және оның қасиетін білу; 9.1.3.2 тең шамалас және тең құрамдас фигуралардың анықтамаларын білу; 9.1.3.3 параллелограммның, ромбтың ауданы формулаларын білу және қолдану; 9.1.3.4 үшбұрыштың ауданы формулаларын қорытып шығару және қолдану; 9.1.3.5 трапецияның ауданы формулаларын білу және қолдану; 9.1.3.6 жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің	10.1.3.1 теоремасын білу және қолдану; 10.1.3.2 теоремасын білу және қолдану; 10.1.3.3 үшбұрыштың ауданын $(S = \frac{abc}{4R})$ мұндағы a, b, c – қабырғаларының ұзындықтары, R –

		8.1.3.5 тікбұрышты үшбұрышты 300, 450, 600 - қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 8.1.3.6 тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 300, 450, 600 - қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 8.1.3.7 берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу; 8.1.3.8 Пифагор теоремасын пайдаланып, $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$ формуласын қорытып шығаруды білу және есептер шешуде қолдану; 8.1.3.9 негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді атау; 8.1.3.10 α және $(90-\alpha)$ бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану; 8.1.3.11 $\sin \alpha, \cos \alpha, \operatorname{tg}$ мәндерін олардың біреуінің берілген мәні бойынша табу	арақашықтықтығын есептеу; 9.1.3.7 кесінді ортасының координаталарын табу; 9.1.3.8 кесіндіні берілген қатынаста бөлетін нүктенің координаталарын табу; 9.1.3.9 центрі (a, b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2$ білу; 9.1.3.10 берілген теңдеуі бойынша шеңбер салу; 9.1.3.11 түзудің жалпы теңдеуін және берілген екі нүкте арқылы өтетін түзудің теңдеуін жазу: $ax + by + c = 0, \frac{x - x_1}{x_2 - x_1} = \frac{y - y_1}{y_2 - y_1};$ 9.1.3.12 координаталармен берілген қарапайым есептерді шығару; 9.1.3.13 вектордың координаталарын табу; 9.1.3.14 вектордың ұзындығын табу; 9.1.3.15 координаталарымен берілген векторларға амалдар қолдану; 9.1.3.16 векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 9.1.3.17 векторлар арасындағы бұрышты есептеу	сырттай $(S = \frac{1}{2} r^2 \theta)$ радиусы) сызылған ауданының r мұндағы r – іштей радиусы, p көпбұрыш периметрі білу және 10.1.3.4 немесе S үшбұрыш аудандарының шеңбердің формулаларын қолдану; 10.1.3.5 косинустар теоремасын қолдану және қолдану

1.4 Векторлар және түрлендірулер			9.1.4.1 вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу; 9.1.4.2 векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану; 9.1.4.3 векторлардың коллинеарлық шартын білу және қолдану; 9.1.4.4 векторды екі коллинеар емес векторлар бойынша жіктеу; 9.1.4.5 екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 9.1.4.6 векторлардың скаляр көбейтіндісін табу; 9.1.4.7 есептер шығаруда векторларды қолдану	10.1.4.1 түрлерін, және оларды білу; 10.1.4.2 параллельдік кезінде бейнелері; 10.1.4.3 түрлендірулерді отырып есептеу; 10.1.4.4 анықтама және қасиеттер; 10.1.4.5 түрлендірулерді есептеу; 10.1.4.6 әртүрлі бейнелері; 10.1.4.7 фигуралардың анықтама және қасиеттер; 10.1.4.8 ұқсастығын және қолдану; 10.1.4.9 үшбұрыштың ұқсастығын қолдану; 10.1.4.10 биссектрисаның білу және қолдану; 10.1.4.11 фигуралардың және коэффициенттерінің тәуелділігін білу; 10.1.4.12 көрбұрыштың симметриясы;

20. Осы Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

21. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 7-10 сыныптары үшін
"Геометрия" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Геометрия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Геометрияның алғашқы мәліметтері	Геометрияның негізгі ұғымдары. Аксиома. Теорема	7.1.1.1 планиметрияның негізгі ұғымдарын білу: нүкте, түзу; нүктелер мен түзуді кескіндей және белгілей алу; 7.1.1.5 кесінді, сәуле, бұрыш, бұрыштың жазықтық анықтамаларын білу; суретте тану; 7.1.1.2 нүктелер мен түзуді аксиомаларын қолдану; 7.1.1.3 аксиоманың қолданылуын айырмашылығын түсіну: теореманы мен қорытындысын ажырату; 7.1.2.1 нүктелердің түзу бойында орналасу аксиомаларын (регістр) білу және қолдану; 7.1.1.6 кесінділер мен бұрыштар аксиомаларын қолдану; 7.1.1.8 кесінділер мен бұрыштар аксиомаларын қолдану; 7.1.1.11 берілген үшбұрышқа теңдік бар болуы аксиомасын білу; 7.1.2.2 түзулердің параллельдігін білу
	Фигуралар теңдігі	7.1.1.7 тең фигуралардың қасиеттерін білу
	Теореманы дәлелдеу әдістері: тура дәлелдеу және "кері жору" әдісі	7.1.1.4 теоремаларды дәлелдеу және ажырату: тура дәлелдеу және "кері жору" әдістері
2 – тоқсан		
Геометрияның алғашқы мәліметтері	Сыбайлас және вертикаль бұрыштар, олардың қасиеттері	7.1.1.9 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; 7.1.1.10 сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін қолдану; 7.1.1.30 перпендикулярдың анықтамаларын білу

Үшбұрыштар	Үшбұрыш және оның түрлері	7.1.1.13 үшбұрыштардың түрлері
	Үшбұрыштың биссектрисы, медианасы, биіктігі және орта сызығы	7.1.1.14 теңқабырғалы, теңбүйірлі үшбұрыштардың элементтері; 7.1.1.12 үшбұрыштың биссектрисасы, биіктігі, орта орта сызығы анықтамаларын салу мен суретте тану; 7.1.1.15 сүйір бұрышты, доғал бұрышты, тікбұрышты үшбұрыштардың орналасуын салыстыру; 7.1.3.3 геометриялық суреттерді нақты реттілігін сақтау
3 – тоқсан		
Үшбұрыштар	Үшбұрыштар теңдігінің белгілері	7.1.1.22 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу; 7.1.1.23 "қасиет" және "белгі" теңдігін ажырату; 7.1.1.24 үшбұрыштар теңдігінің белгілерін және тең үшбұрыштардың қасиеттерін қолдану; шығару мен дәлелдеулерде қолдану; 7.1.3.3 геометриялық суреттерді нақты реттілігін сақтау
	Теңбүйірлі үшбұрыш, оның қасиеттері және белгілері	7.1.1.25 теңбүйірлі үшбұрыштың қасиеттерін қолдану; 7.1.1.26 теңқабырғалы үшбұрыштың қасиеттерін есептер шығаруда қолдану
Түзулердің өзара орналасуы	Параллель түзулер, олардың белгілері және қасиеттері	7.1.2.3 екі түзуді қиюшымен қиындатып болған бұрыштарды атау; 7.1.2.4 түзулердің параллельдігін белгілеу; 7.1.2.5 түзулердің параллельдігін есептер шығаруда қолдану; 7.1.2.6 түзулердің параллельдігін білу; 7.1.2.7 есептерді шығаруда параллельдік қасиеттерін қолдану
	Үшбұрыш бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы	7.1.1.16 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теореманы салдарларын білу; 7.1.1.17 теореманың салдарларын қолдану; 7.1.1.18 үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теореманы салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.19 үшбұрыштың сыртқы бұрыштарының анықтамасын және үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы білу; 7.1.1.20 үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану

	Үшбұрыш теңсіздігі	7.1.1.21 үшбұрыштың қабырғалары арасындағы қосынды мен есептер шығаруда қолдану; 7.1.3.1 үшбұрыш теңсіздігін пайдалану; 7.1.3.2 геометриялық суреттерді пайдаланып фигуралардың элементтері мен метрикалық қатыстарды сақтау

4 – тоқсан

Түзулердің өзара орналасуы	Тікбұрышты үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттері	7.1.1.27 кез келген жазық үшбұрыштар теңдігінің белгілерін байланысты білу; 7.1.1.28 есептерді шығаруға үшбұрыштар теңдігінің белгілерін пайдалану; 7.1.1.29 тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін білу және қолдану
	Перпендикуляр түзулер. Перпендикуляр, көлбеу және оның проекциясы	7.1.2.8 перпендикуляр, көлбеу және оның проекциясы ұғымдарының білу; 7.1.2.9 нүктеден түзуге перпендикулярдың біреуі ғана болатынын теореманы білу және қолдану; 7.1.2.10 перпендикуляр түзулердің білу және қолдану

7-сыныптағы геометрия курсын қайталау

2) 8 - сынып:

2 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары

1 – тоқсан

7-сыныптағы геометрия курсын қайталау

Шеңбер. Геометриялық салулар	Шеңбер, дөңгелек, олардың элементтері мен бөліктері. Центрілік бұрыш	8.1.1.1 шеңбер мен дөңгелек элементтерінің (центр, радиус, хорда) анықтамаларын білу; 8.1.1.2 центрілік бұрыштың қасиеттерін білу; 8.1.1.3 диаметр мен перпендикулярлығы туралы білу және қолдану; 8.1.1.4 нүктелердің геометриялық орналасуын анықтамасын білу
	Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы	8.1.2.2 түзу мен шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау
	Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері	8.1.2.1 шеңберге жүргізілген жанаманың анықтамаларын білу; 8.1.2.3 есептер шығаруға жанамасының қасиеттерін білу
	Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер	8.1.2.4 үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу

		8.1.2.5 үшбұрышқа сырт сызылған шеңберлердің орналасуын түсіндіру
	Салу есептері	8.1.2.6 берілген бұрышқа бұрыштың биссектрисасын салу; бөлу; 8.1.2.7 кесіндінің орта перпендикулярын салу; 8.1.2.8 берілген элементтер (бұрыштары, медианасы) бойынша салу
2 – тоқсан		
Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу	Көпбұрыш. Дөңес көпбұрыш	8.1.1.5 көпбұрыш, дөңес көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8.1.1.6 көпбұрыштың ішкі бұрыштарының жазық бұрыштарының формулаларын қорытып шығару
	Параллелограмм, ромб, тіктөртбұрыш, шаршы және олардың қасиеттері мен белгілері	8.1.1.7 параллелограмм анықтамаларын білу; 8.1.1.8 мысалдар мен қарастыру, дәлелдей отырып, түрлерін пайымдауларды қалыптастыру; 8.1.1.9 параллелограммның қасиеттерін білу, шығару үшін түзулерді салу, белгілерін қолдану; 8.1.1.10 параллелограммның қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.1.11 тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын, олардың қасиеттерін білу
3 – тоқсан		
Көпбұрыштар. Төртбұрыштарды зерттеу	Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер	8.1.1.12 Фалес теоремасын қолдану; 8.1.1.13 пропорционал кесінділер теоремаларды білу және қолдану; 8.1.1.14 циркуль мен сызғышпен кесіндіні бірдей n бөлікке бөлу; 8.1.1.15 пропорционал кесінділер
	Трапеция, оның түрлері мен қасиеттері. Трапеция мен үшбұрыштың орта сызықтары	8.1.1.16 трапецияның анықтамаларын білу және қасиеттерін білу; 8.1.1.17 үшбұрыштың орта сызығының қасиетін білу және қолдану; 8.1.1.18 трапецияның орта сызығының қасиетін білу және қолдану
	Үшбұрыштың тамаша нүктелері	8.1.3.1 үшбұрыштың жүргізілген медианалар, биіктіктер және орта сызықтардың қасиеттерін қолдану

Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар	Тікбұрышты үшбұрыштың сүйір бұрыштарының тригонометриялық функциялары. Пифагор теоремасы	8.1.3.2 бұрыштың синусы, косинусы және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арқылы берілген анықтамалары; 8.1.3.3 Пифагор теоремасының қолдану

4 - тоқсан

Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар	Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер	8.1.3.8 Пифагор теоремасын $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$ формуласын қорытып шығару және есептер шешуде қолдану; 8.1.3.9 негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді атау; 8.1.3.10 α және $(90-\alpha)$ бұрыштардың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білдіретін формулалар; 8.1.3.11 $\sin \alpha, \cos \alpha, \operatorname{tg} \alpha$ және $\operatorname{ctg} \alpha$ мәндерін олардың біреуінің мәні бойынша табу; 8.1.3.4 бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі бойынша салу
	Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу	8.1.3.5 тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштардың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің мәндерін табу; 8.1.3.6 тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштарын табу үшін $300^\circ, 450^\circ, 600^\circ$ - қалдықтарын табу; 8.1.3.7 берілген екі элементімен тікбұрышты үшбұрыштың қабырғаларын табу

8-сыныптағы геометрия курсын қайталау

3) 9 - сынып:

3 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 – тоқсан		
8-сыныптағы геометрия курсын қайталау		

Аудан	Фигураның ауданы және оның қасиеттері	9.1.3.1 көпбұрыш ауданын және оның қасиетін білу; 9.1.3.2 тең шамалас және фигуралардың анықтамалары
	Төртбұрыштар мен үшбұрыштардың аудандары	9.1.3.3 параллелограммның, формулаларын білу және қолдану; 9.1.3.4 үшбұрыштың ауданын қорытып шығару және қолдану; 9.1.3.5 трапецияның ауданын білу және қолдану
2 – тоқсан		
Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі	Жазықтықтағы координаталар әдісі	9.1.3.6 жазықтықта кесінді берілген екі нүктенің ара қашықтығын есептеу; 9.1.3.7 кесінді ортасының координатасын табу; 9.1.3.8 кесіндіні берілген нүктенің координаталарын табу; 9.1.3.9 центрі (a, b) , радиусы r шеңбердің теңдеуін $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2$ білу; 9.1.3.10 берілген теңдеуді жазықтықта салу; 9.1.3.11 түзудің жалпы теңдеуін жазу; екі нүкте арқылы өтетін түзудің теңдеуін $ax + by + c = 0,$ $\frac{x - x_1}{x_2 - x_1} = \frac{y - y_1}{y_2 - y_1},$
	Мәтін есептерді шығару	9.1.3.12 координаталармен бөліктерді шығару
3 – тоқсан		
Жазықтықтағы векторлар	Вектор. Векторларға амалдар қолдану. Коллинеар және коллинеар емес векторлар	9.1.4.1 вектордың, коллинеарлықтың, тең векторлардың, нөлдік вектордың және вектордың анықтамаларын білу; 9.1.4.2 векторларды қосу, көбейту ережелерін білу және қолдану

		9.1.4.3 векторлардың коллинеарлығын білу және қолдану; 9.1.4.4 векторды екі коллинеар вектор бойынша жіктеу; 9.1.4.5 екі вектордың арасындағы бұрышты анықтамасын білу; 9.1.4.6 векторлардың скаляр көбейтіндісін білу;

4 – тоқсан

Жазықтықтағы векторлар	Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану	9.1.3.13 вектордың координаталары; 9.1.3.14 вектордың ұзындығы; 9.1.3.15 координаталары бойынша векторларға амалдар қолдану; 9.1.3.16 векторлардың скаляр көбейтіндісін білу және оның қасиеттерін білу; 9.1.3.17 векторлар арасындағы бұрышты есептеу
	Есептерді шешуде векторларды қолдану	9.1.4.7 есептер шығаруда векторларды қолдану

9-сыныптағы геометрия курсын қайталау

4) 10 - сынып:

4 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары

1 – тоқсан

9-сыныптағы геометрия курсын қайталау

Жазықтықтағы түрлендірулер	Қозғалыс және оның қасиеттері	10.1.4.1 қозғалыстың түрлерін білу және олардың қасиеттерін білу; 10.1.4.2 симметрия, параллелдік және кезінде фигуралардың бейнелерін салу; 10.1.4.3 жазықтықта түрлендірулерді отырып есептер шығару
	Гомотетия және оның қасиеттері	10.1.4.4 гомотетияның айналымын білу және оның қасиеттерін білу; 10.1.4.5 гомотетия бойынша фигуралардың бейнелерін салу

2 – тоқсан

Жазықтықтағы түрлендірулер	Ұқсас фигуралар және олардың қасиеттері. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері	10.1.4.6 ұқсас фигуралардың ұқсастық коэффициентін білу және атау; 10.1.4.7 үшбұрыштар ұқсастығын білу және қолдану; 10.1.4.8 тікбұрышты үшбұрыштың ұқсастығын білу және қолдану; 10.1.4.9 үшбұрыш биссектрисасын білу және қолдану; 10.1.4.10 ұқсас фигуралардың ұқсастық коэффициенті арасындағы формуласын білу

3 – тоқсан

Үшбұрыштарды шешу	Үшбұрыштарды шешу	10.1.3.1 косинустар теоремасын қолдану; 10.1.3.2 синустар теоремасын қолдану; 10.1.3.3 іштей сызылған үшбұрыштың ауданын табу формуласын білу және қолдану: $(S = \frac{abc}{4R}, \text{ мұнда } a, b, c - \text{ үшбұрыштың қабырғалары, } R - \text{ сырттай сызылған шеңбер радиусы, } S - \text{ сырттай сызылған көпбұрыштың ауданы.})$ $(S = p \cdot r, \text{ мұндағы } r - \text{ іштей сызылған шеңбер радиусы, } p - \text{ көпбұрыштың жарты периметрі.})$ 10.1.3.4 шеңберге іштей сызылған үшбұрыштардың ауданын пайдаланып шеңбердің формулаларын білу және қолдану; 10.1.3.5 синустар және косинустар теоремаларын үшбұрыштарды шешу кезінде қолданбалы есептерді шығару.
4 – тоқсан		
Шеңбер. Көпбұрыштар	Шеңбер және дөңгелек. Доғаның ұзындығы. Дөңгелек, сектор және сегменттің аудандары	10.1.1.1 шеңбер доғасының ұзындығын секторының анықтамаларын пайдаланып табу формуласын білу және қолдану; 10.1.1.2 доға ұзындығын, сектор ауданын қорытып шығару және қолдану; 10.1.1.3 сектор ауданын қорытып шығару және қолдану; 10.1.1.4 іштей сызылған бұрыштың өлшемі және оның қасиеттерін білу; 10.1.1.5 дөңгелектегі пропорционалдылығы туралы білу және қолдану
	Дұрыс көпбұрыштар, олардың қасиеттері және симметриялары	10.1.2.1 шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттерін білу және қолдану;

		10.1.2.2 дұрыс көпбұрыштар және қасиеттерін білу және а 10.1.2.3 дұрыс көпбұрыштар 10.1.2.4 дұрыс көпбұрышқа і сызылған шеңберлердің байланыстыратын формулал 10.1.2.5 дұрыс көпбұрышт периметрін, ауданын және сырттай сызылған шеңберл байланыстыратын қарапайы формулаларды білу және қол 10.1.2.6 үшбұрыш медианала білу; 10.1.4.11 дұрыс симметрияларын білу
7-10-сыныптардағы геометрия курсын қайталау		

Қазақстан Республикасы
 Білім және ғылым министрлігі
 2022 жылғы 1 сәуір
 №123 бұйрығын
 64-қосымша
 Қазақстан Республикасы
 және ғылым Министрі
 2013 жылғы 3 сәуір
 № 115 бұйрығын
 701-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы 1 тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі - бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5 бабы 6) тармақшасына сәйкес даярланған.

2. Оқу пәнінің мақсаты – заманауи ақпараттық технологиялары туралы базалық білімдерін, біліктерін және жұмыс дағдыларын қалыптастыру, танымдық іс-әрекетін дамыту, ақпараттық мәдениет дағдыларын меңгерген тұлғаны тәрбиелеу.

3. Оқыту міндеттері:

1) ақпарат, ақпараттық процестер, жүйелер, технологиялар мен үлгілер жөнінде ғылыми ұғымның негізін құрайтын білімдерін қалыптастыру;

2) ақпараттық технологиялардың көмегімен ақпараттарды алу, жіберу және өңдеу біліктілігінен тұратын ақпарат мәдениеті дағдыларын дамыту;

3) үлгіге қарап тапсырмаларды орындау дағдылары мен біліктерін қалыптастыру;

4) оқу процесінде электронды оқу құралдарын, конструкторларды, тренажерларды, таныстырылыдады қолдану білігін қалыптастыру және дамыту;

5) мақсатқа жету үшін іс-әрекеттің кезектілігін жоспарлау, іс-әрекеттің кезектілігін сипаттау дағдыларын дамыту;

6) жеке заттарды топқа біріктіру, бір топтағы заттардың ортақ белгілерін ажырату дағдыларын дамыту;

7) мәтін, суреттер мен схемаларды құру процесінде әлемнің жүйелік-ақпараттық картинасын (дүниетанымын) қалыптастыру;

8) күнделікті тұрмыста, жеке және топтық жобаларды орындау кезінде ақпараттық-коммуникациялық құралдарды қолдану дағдыларын дамыту;

9) ақпаратты таратудың құқықтық және этикалық аспектісін ескере отырып оған қарасты жауапкершілігін, алынған ақпаратты таңдай білуін қалыптастыру.

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) кеңістіктік ұғымдарын, жадының көлемін, зейін қасиеттерін, алгоритмдік және жүйелілік ойлау қабілеттерін дамыту;

2) бақылау және өзін-өзі бақылау дағдыларын қалыптастыру;

3) сөйлеу тілін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Оқу процесін ұйымдастырғанда психикалық дамуы тежелген білім алушылардың келесідей ерекшеліктері ескеріледі: танымдық процестерінің жеткіліксіздігі (қабылдау, қиял, көрнекі-бейнелік ойлау), зейіннің тұрақсыздығы, есте сақтау қабілетінің төмендігі, оқу материалын қабылдау қиындықтары, ойлау операцияларының қалыптаспағандығы (талдау, жинақтау, салыстыру), оқылымының, ауызша және жазбаша сөздерінің жетіспеушілігі.

6. Оқу пәніне оқыту келесі тәсілдерге негізделіп жүзеге асырылады:

1) зерттеушілік тәсіл - мұғалім және білім алушы арасындағы өзара қарым-қатынасының сипатын ынымақтастық жағына қарай өзгертуге, танымдық қызығушылығын арттыруға, оқу мен білім берудің оң уәждемесін құруға, терең, мықты және нәтижелі білім қалыптастыруға ықпал етеді. Зерттеушілік тәсілді қолдану тұлғаның зияттық саласын түзетуге және дамытуға, өздігінен білім алу дағдылары мен біліктерін қалыптастыруға мүмкіндік береді;

2) құндылықты-бағыттық тәсіл - оқу іс-әрекетін ұйымдастыруды, оның нәтижелерін алу мен қолдануды, жеке тұлғаның тәртібі мен іс-әрекетін ынталандыратын фактор ретінде, белгілі бір құндылықтар позициясынан қолдану тәсілі;

3) тұлғалы-бағыттық тәсіл - әр білім алушының дамуына қолайлы мүмкіндіктер құруды қарастырады, мұнда білім алушының жекелік-психологиялық ерекшеліктері ескеріліп қана қоймай, танымдық үдерістеінің,

тұлғалық қасиеттерінің, іс-әрекеттік сипаттарының қалыптасуы және ары қарай дамуы жүзеге асырылады;

4) іс-әрекеттік тәсіл - іс-әрекеттің құрылымдық компоненттерін, соның ішінде оқу әрекетін қалыптастыруды қарастырады;

5) информатика сабақтары, оқылатын материалдың көлемін анықтауда, оның ұсыну жылдамдығы мен сабақтың эмоционалдық қанықтығын жүзеге асыруда жекелік және сараланымдық тәсілі ескеріліп, құрылады.

7. Оқу процесі барысында оқытудың әртүрлі әдістері қолданылады, соның ішінде үлгілерді, кестелерді, схемаларды, алгоритмдік жазбаларды қолдану арқылы бейімдеп түсіндірудің тәжірибелік әдістеріне артықшылық беріледі.

8. "Информатика" оқу пәніне оқыту оқу материалын жүйелі ұсыну негізінде жүзеге асырылады. Педагог ұйымдастырады:

1) "ақпарат", "жүйе", "алгоритм" ұғымдарын кезеңмен қалыптастыруды;

2) шынайы өмірдегі нысандардың өзара қатынастыра мен байланыстары туралы және содан пайда болған жүйелі эффекттер туралы жүйелік ұғымдарын дамытуды;

3) жоғары сыныптарда оқыту процесін ұйымдастырудың дұрыс тәсілі болып табылатын, мәтіндік есептерді шығарудың алгоритмдік тәсілін қалыптастыруды;

4) оқу-әдістемелік кешенінде қолданылатын оқу материалдарының (пәнаралық интеграция) басқа пәндермен "көлденең" және "тікелей" бірлігін және келісімділігін;

5) білім алушының ақпаратпен жұмыс жасау тәжірибесіне сүйене отырып, білімнің практикалық бағытталуын (талдау, жинақтау, іздеудің түрлі тәсілдері, сақтау, өңдеу және жіберу).

9. "Информатика" оқу пәні бойынша негізгі жалпы білім беру кезеңінде келесі жайттар басымды болады:

1) берілген алгоритмдердің негізінде оқу міндеттерін шешудің барабар тәсілдерін анықтау;

2) стандартты қолдануды қажет етпейтін жағдайларда, белгілі алгоритмдерді үйлестіру;

3) энциклопедия, сөздіктер, интернет-ресурстар және дерекқорлармен бірге әртүрлі ақпарат көздерін танымдық және коммуникативтік міндеттерді шешуге қолдану;

4) бірлесе әрекет ету дағдыларын меңгеру (басқа қатысушылармен іс-әрекеттерін келістіру және бағдарлау, ұжым боп шешкен мәселелерде өз үлесін объективті бағалау, әртүрлі рөлдік іс-әрекетін есепке алу).

10. Оқытудың техникалық құралдары:

1) компьютерлер, мәтін ақпараттарын қолмен теру және экран нысандарымен (пернетақта және тышқан) жұмыс жасау құрылғылары, бағдарламалық қамтама;

2) деректермен алмасуға және құралдарды (принтер, сканер, дыбыс шығаратын) бірлесе қолдануға мүмкіндік беретін жергілікті есептеуші желі;

3) алдын-ала қойылған контент-филтрмен Ғаламторға шығу;

4) проектор.

11. Формативті и суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып құрастырады. Рұқсат беріледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы кезеңмен (қадаммен) орындауға мүмкіндік беретін, қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдетуге;

3)) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін есіне салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

4) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайтуға.

3-тарау. "Информатика" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

12. "Информатика" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылына 34 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылына 34 сағатты;

3) 7-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылына 34 сағатты;

4) 8-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылына 34 сағатты;

5) 9-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылына 34 сағатты;

6) 10-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылына 34 сағатты құрайды.

13. Бағдарламаның мазмұны оқу бөлімдеріне бөлінген. Оқу бөлімдері күтілетін нәтижелер ретінде оқу мақсаттарын құрайтын бөлімшелерді қамтиды.

14. Бағдарлама мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) "Компьютерлік жүйелер" бөлімі;

2) "Ақпараттық процестер" бөлімі;

3) "Компьютерлік ойлау" бөлімі;

4) "Денсаулық және қауіпсіздік" бөлімі.

15. "Компьютерлік жүйелер" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) компьютердің құрылғылары;

2) бағдарламалық қамтама;

3) компьютерлік желілер.

16. "Ақпараттық процестер" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) ақпаратты ұсыну және өлшеу;

2) ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру.

17. "Компьютерлік ойлау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) модельдеу;

2) алгоритмдер;

3) бағдарламалау.

18. "Денсаулық және қауіпсіздік" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) эргономика;

2) ақпараттық қауіпсіздік.

19. 5-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Компьютер және қауіпсіздік". Қауіпсіздік техникасы және жұмыс орнын ұйымдастыру; компьютердің негізгі құрылғылары (процессор және қатты диск);

2) "Интернеттегі қауіпсіздік". Басқа адамның жұмысын көшірудің заңсыздығы; құжатқа құпиясөз орнату; ортақ қолжетімді файлдармен жұмыс атқару (орналастыру, өзгерту, жүктеу);

3) "Ақпарат және оны өңдеу". Айналамыздағы ақпарат. Ақпаратты әртүрлі формаларда ұсыну. Бағдарламалық қамтама. Жобалық жұмыс;

4) "Біздің өмірдегі алгоритмдер". Командаларға ілесу. Лабиринттен шығатын жол табу. Виртуалды лабиринттен шығатын жол табу;

5) "Ойланамыз және бағдарламалаймыз". Менің алғашқы бағдарламам. Жанданған графика. Ақиқатты іздеу;

6) "Жобаны дайындау және таныстыру". Анимация құру. Құжатты басып шығаруға дайындау. Жобамен таныстыру.

20. 6-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Компьютерлік жүйелер және желілер". Эргономика дегеніміз не. Есептеу техникасының даму тарихы. Компьютер қалай жұмыс жасайды. Сымсыз желілер;

2) "Ақпаратты ұсыну". Ақпаратпен алмасу. Ақпараттарды шифрлеу. Ақпараттарды екіжақты ұсыну;

3) "Компьютерлік графика". Векторлық бейнелерді құру. Растрлық және векторлық бейнелерді салыстыру;

4) "Компьютерлік ойындар қалай жасалынады". Идеяны анықтаймыз. Сценарий дайындаймыз. Сахна мен кейіпкерлердің суретін саламыз;

5) "Компьютерлік ойынды құру". Сценарийді жүзеге асырамыз. Дыбыстық сүйемелдеу жасаймыз. Көркем суреттер құрамыз. Өз жобамызды жақсартамыз;

6) "Құжатпен жұмыс". Сілтемелер. Гиперсілтемелер. Мазмұны. Ойын құжатын рәсімдеу.

21. 7-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Ақпаратты өлшеу және компьютерлік жады". Ақпараттың өлшем бірліктері. Компьютерлік жады. Файлдар өлшемі;

2) "Желілер және қауіпсіздік". Компьютерлік желілер және олардың жіктелуі. Антивирустық қауіпсіздік;

3) "Есептерді электрондық кестелер көмегімен шешу". Мәтіндік процессордағы кестелер. Электрондық кестелер. Деректер форматтары. Электрондық кестелерді форматтау. Кестелік деректерді графикалық ұсыну. Электрондық кестелердегі процестерді модельдеу;

4) "Шешімдерді бағдарламалау". Бағдарламалау тілдері. Бағдарламалау жүйесі. Деректер түрлері;

5) "Шешімдерді бағдарламалау". Жоба интерфейсі. Сызықтық алгоритмдерді бағдарламалау;

6) "Нысандарды және оқиғаларды модельдеу". Үшөлшемді модельдер. Редакторға кіріктірілген нысандар. Нысандардың үшөлшемді модельдері. Оқиғалардың үшөлшемді модельдері.

22. 8-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Компьютер мен желілердің техникалық сипаттамалары". Ақпаратты өлшеу. Процессор және оның сипаттамалары. Компьютерлік желілер;

2) "Денсаулық және қауіпсіздік". Компьютерді қолданудың жағымсыз әсері. Желідегі қауіпсіздік;

3) "Ақпаратты электрондық кестелерде өңдеу". Статистикалық деректер. Формулалар. Бар ақпараттардың негізінде деректерді талдау. Қолданбалы есептермен танысу;

4) "Бағдарламалар дайындаудың кіріктірілген орталары". Бағдарламалық қамтамасыз ету жүйесі. Бағдарламалар дайындаудың кіріктірілген орталарының компоненттерімен танысу. Циклдермен танысу. Параметрлі цикл. Соңғы шартты цикл. Алғы шартты цикл. Алгоритмнің трассировкасы;

5) "Бағдарламалар дайындаудың кіріктірілген ортасында есептерді шешу". Проблеманы қою. Алгоритмді дайындау. Алгоритмді бағдарламалау. Бағдарламаны тестілеу.

23. 9-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Ақпаратпен жұмыс". Ақпараттың қасиеттері. Құжаттармен бірлесіп отырып жұмыс жасау. Желілік этикет;

2) "Компьютерді таңдаймыз". Компьютердің конфигурациясы. Бағдарламалық қамтама түрлері. Компьютердің бағасын есептеу;

3) "Дерекқорлар". Дерекқорды электрондық кестелермен құру. Деректі іздеу әдістері. Деректерді сұрыптау. Дерекқормен жұмыс;

4) "Деректер массиві". Бірөлшемді массив. Берілген сипаттары бойынша элементтерді іздеу. Элементтердің орнын ауыстыру. Сұрыптау. Элементтерді өшіру және қою;

5) "Электрондық кестелерде процестердің модельденуімен танысу". Проблеманы анықтау және талдау. Шешімді дайындау. Жобаны қорғау.

24. 10-сыныпқа арналған "Информатика" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Ақпаратпен жұмыс". Ақпарат көлемі. Құжаттармен бірлесе отырып жұмыс жасау. Бұлтты технологиялар. Желілік этикет және қауіпсіздік;

2) "Компьютер таңдаймыз". Компьютер конфигурациясы. Бағдарламалық қамтаманы таңдау. Компьютерді таңдау;

3) "Дерекқорлар". Дерекқорлар. Дерекқорды электрондық кестелермен құру. Ақпаратты іздеу әдістері. Деректерді сұрыптау және сүзгілеу. Дерекқормен жұмыс;

4) "Деректер массиві". Бірөлшемді массив. Берілген сипаттары бойынша элементті іздеу. Элементтердің орнын ауыстыру. Сұрыптау. Элементтерді өшіру және қою;

5) "Электрондық кестелерде процестерді модельдеу". Проблеманы анықтау және талдау. Шешімді дайындау. Жобаны қорғау.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

25. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

26. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Компьютерлік жүйелер" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Компьютердің құрылғылары	5.1.1.1 жүйелік блоктың негізгі элементтерінің қызметтерін қарапайым деңгейде түсіндіру	6.1.1.1 есептеу техникасының даму тарихы жөнінде әңгімелеу; 6.1.1.2 компьютердің негізгі құрылғыларының қызметін түсіндіру	7.1.1.1 компьютердің жады түрлерін түсіндіру	8.1.1.1 процессор мен оның негізгі сипаттамаларының қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру	9.1.1.1 компьютердің міндетіне қарай конфигурациясын таңдауды түсіндіру	10.1.1.1 компьютердің қызметін түсіндіру
1.2 Бағдарламалық қамтама	5.1.2.1 бағдарламалық	6.1.2.1 операциялық жүйенің негізгі	7.1.2.1 бағдарламалау жүйесі,	8.1.2.1 бағдарламалық қамта түрлерін атау	9.1.2.1 бағдарламалық қамтама түрлерін	10.1.2.1 бағдарламалық қамтама түрлерін

	қамтама түсіндіру	ұғымын	қызметтерін түсіндіру	бағдарламалау тілдері ұғымдарының мәнін түсіндіру; 7.1.2.2 әртүрлі форматтағы мұрағаттарды құру және мұрағаттан шығару; 7.1.2.3 бірдей ақпарат сақталған әр түрлі форматтағы файлдардың көлемін салыстыру		анықтау және олардың қызметтерін түсіндіру	б
1.3 Компьютер лік желілер	5.1.3.1 жалпыға қолжетімді орналасқан файлдарды және атау	көру	6.1.3.1 сымсыз байланыстың артықшылығын түсіндіру	7.1.3.1 компьютерлік желілерді жіктеу	8.1.3.1 желінің өткізу қабілеті ұғымын түсіндіру	9.1.3.1 бұлтты технологиялар ұғымын және қызметін түсіндіру	10 б т м т ы о

2) "Ақпараттық процестер" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	
2.1 Ақпаратты ұсыну және өлшеу	5.2.1.1 түрлі формадағы ақпаратты атап шығу	6.2.1.1 ұсынылған үлгі бойынша мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтау; 6.2.1.2 ақпараттың екілік түрде ұсынылатыны туралы білу; 6.2.1.3 ақпарат көздері мен қабылдаулары туралы мысалдар келтіру	7.2.1.1 ақпараттың өлшем бірліктерін атап өту; 7.2.1.2 үлгіге қарап ақпаратты бір өлшем бірлігінен басқа өлшем бірліктеріне ауыстыруды жүзеге асыру	8.2.1.1 1 имвол = 1 Б екендігі туралы білімі арқылы ақпарат көлемін анықтау	9.2.1.1 ақпараттың қасиеттерін ат (өзектілігі, нақтылығы, анықтығы, құндылығы жэ тағы басқа)	
2.2 Ақпараттық нысандарды құру және түрлендіру	5.2.2.1 алдын ала көрсетілімді орындау; 5.2.2.2 растрлық	6.2.2.1 мәтінді өңдеудің қарапайым тәсілдерін қолдану; 6.2.2.2 қарапайым векторлық кескіндерді құру және өңдеу;	7.2.2.1 мәтіндік процессорда кестелер құру;	8.2.2.1 электронды деректердің форматтарын атау; 8.2.2.2	кестеде түрлі	9.2.2.1 "дереккор", "жазба", "өр терминдерін түсіндіру;

	кескіндерді үлгі бойынша құру және өңдеу	6.2.2.3 векторлық және растрлық графикалардың айырмашылығын атау	7.2.2.2 электронды кестелер құру; 7.2.2.3 электронды кестелерде диаграммалар құру; 7.2.2.4 форматтаудың қарапайым тәсілдерін электронды кестеде қолдану	электронды кестедегі ұяшықтардың адресатының қағидаларын атау; 8.2.2.3 үлгі бойынша қарапайым формулаларды құру; 8.2.2.4 дайын диаграммаларды түсіндіру	9.2.2.2 электронды кестеде деректерді жалғастыру; 9.2.2.3 үлгі бойынша электронды кестеде деректерді іздеуді жүзеге асыру

3) "Компьютерлік ойлау" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Модельдеу	5.3.1.1 Scratch ойын бағдарламалау ортасының негізгі жұмыс тәсілдерін қолдану	6.3.1.1 скрипттерді қосу және тоқтату	7.3.1.1 3D редакторларда қарапайым геометриялық фигуралардың модельдерін құру	8.3.1.1 бағдарлама дайындаудың кіріктірілген ортасында есептердің моделін оқу	9.3.1.1 "модель", "модельдеу" екенін түсіндіру; 9.3.1.2 дайын модельдерді сипаттау	
3.2 Алгоритмдер	5.3.2.1 алгоритмге анықтама беру; 5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде ұсыну; 5.3.2.3 орындаушыларға мысал келтіру	6.3.2.1 есептер шешімін кезеңдеп талдау; 6.3.2.2 алгоритмді блок – схема түрінде ұсыну	7.3.2.1 бағдарламалау тілінде дайын алгоритмді көшіру	8.3.2.1 алгоритмнің қосылуын жүзеге асыру	9.3.2.1 есепті бір тәсілмен шешу; 9.3.2.2 берілген есептің шешім нәтижесі неге тең екенін анықтау	
3.3 Бағдарламалау	5.3.3.1 ойындық бағдарламалау ортасында (Лого, Scratch) тармақталу командаларын қолдану	6.3.3.1 бағдарлама кателерін табу және түзеу	7.3.3.1 деректердің әр түрі бар екенін түсіндіру; 7.3.3.2 (C/C++, Python, Delphi, Lazarus) бағдарламаларын құрастырудың кіріктірілген	8.3.3.1 (C/C++, Python, Delphi, Lazarus) бағдарламаларын құрастырудың кіріктірілген ортасында цикл операторларын қолдану; 8.3.3.2 (C/C++, Python, Delphi, Lazarus) бағдарламаларын құрастырудың кіріктірілген ортасының компоненттерін білу	9.3.3.1 (C/C++, Python, Delphi, Lazarus) бағдарламаларын құрастырудың кіріктірілген ортасында бір өлшемді массивті және циклді қолданып бағдарламалау отырып бағдарламалау құрастыру	

			ортасына сызықтық алгоритмдерді жазу		

4) "Денсаулық және қауіпсіздік" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Эргономика	5.4.1.1 қауіпсіздік техникасының ережелерінің бұзылу салдарын атау	6.4.1.1 эргономика міндеттерінің дайын оқу шешімін және түсіндіру (максималды жайлы және тиімді болу үшін)	7.4.1.1 "интерфейс" және оның түрлеріне анықтама беру	8.4.1.1 адам ағзасына түрлі электронды құрылғылардың әсері туралы мысал келтіру	9.4.1.1 компьютерді ұзақ уақыт бойы қолдануға байланысты қауіптерді атау	
4.2 Ақпараттық қауіпсіздік	5.4.2.1 Бөтен жұмыстың көшірмесін алу занды еместігін түсіндіру; 5.4.2.2 құжаттарға құпия сөз орнату	6.4.2.1 "авторлық құқық", "плагиат" ұғымдарын түсіндіру; 6.4.2.2 ақпарат авторлардың сілтемесімен жүретінін түсіндіру	7.4.2.1 компьютерде қандай антивирустік бағдарлама құрылғанын анықтау	8.4.2.1 желі қолданушыларының қауіпсіздігін қамтамасыз ету ережелерін сақтау (интернеттегі алаяқтық пен агрессия)	9.4.2.1 желіде жұмыс іст барысында этикалық жә құқықтық нормаларды бұзылу салдарын атау	

27. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілі к оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің психикалық дамуы
тежелген 5-10 сынып
білім алушыларына арналған
"Информатика"
оқу пәнінен жаңартылған
мазмұндағы
Үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларына арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Информатика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 - сынып:

1- кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Компьютер және қауіпсіздік	Компьютерде өзіне зиян келтірмей қалай жұмыс істеуге болады?	5.4.1.1 қауіпсіздік техникасын бұзудың салдарын атау
	Компьютерде қандай маңызды құрылғылар бар?	5.1.1.1 жүйелік блоктың негізгі қызметтерін қарапайым деңгейде
Интернеттегі қауіпсіздік	Интернетпен жұмыс жасау барысында қандай қауіптер бар?	5.4.2.1 бөгде жұмыстың көшірмесін еместігін түсіндіру
	Компьютердегі деректеріңізді қалай қорғауға болады?	5.4.2.2 құжаттарға құпия сөз таңдау 5.1.3.1 жалпыға қолжетімді файлдар
	"Әлемді өзгерткен жаңалықтар" шағын жобасы	5.4.2.2 құжаттарға құпия сөз таңдау 5.1.3.1 жалпыға қолжетімді файлдар
2-тоқсан		
Ақпарат және оны өңдеу	Айналамыздағы ақпарат	5.2.1.1 әртүрлі формада ақпарат
	Бағдарламалық қамтама	5.1.2.1 "программалық қамтамасыз ету" түсіндіру
	Жобалық жұмыс	5.2.1.1 әртүрлі формада ақпарат 5.2.2.2 растрлық бейнелерді үлкейту және өңдеу
3-тоқсан		
Біздің өміріміздегі алгоритмдер	Командаларға ілесу	5.3.2.1 алгоритм анықтамасы 5.3.2.3 орындаушыларға мысал 5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде
	Лабиринттен шығатын жол табу	5.3.2.3 орындаушыларға мысал 5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде
	Виртуалды лабиринттен шығатын жол табу	5.3.2.3 орындаушыларға мысал 5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде
Талқылау және бағдарламалау	Менің алғашқы бағдарламам	5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде 5.3.3.1 ойындық бағдарламалау (Лого, Scratch) тармақталған бағдарламалау қолдану
	Жандандырылған графика	5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде 5.3.3.1 ойындық бағдарламалау (Лого, Scratch) тармақталған бағдарламалау қолдану; 5.3.1.1 Scratch ойындық бағдарламалау ортасының негізгі жұмыс тәсілдерін
	Ақиқатты іздеу	5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде 5.3.3.1 ойындық бағдарламалау (Лого, Scratch) тармақталған бағдарламалау қолдану

4-тоқсан		
Жобаны дайындау және ұсыну	Анимация құру	5.3.2.2 алгоритмді сөз түрінде 5.3.1.1 Scratch ойынды ортасының негізгі жұмыс тәсілдерін 5.3.3.1 ойындық бағдарламалар (Лого, Scratch) тармақталған қолдану
	Құжатты басып шығаруға дайындау	5.2.2.1 алдын ала көрсетілімді 5.4.2.1 бөтен жұмыстың көшірмесін еместігін түсіндіру; 5.4.2.2 құжаттарға құпия сөз қою
	Жобаның көрсетілімі	5.1.3.1 жалпыға қолжетімді форматта

2) 6-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Компьютерлік жүйелер мен желілер	Эргономика дегеніміз не	6.4.1.1 эргономика міндеттерін шешімін оқу және түсіндіру жайлы және тиімді болу үшін
	Есептеу техникасының даму тарихы	6.1.1.1 есептеу техникасының жөнінде әңгімелеу;
	Компьютер қалай жұмыс жасайды	6.1.1.2 компьютердің негізгі қызметін түсіндіру; 6.1.2.1 операциялық жүйелер қызметтерін түсіндіру
	Сымсыз желілер	6.1.3.1 сымсыз байланысты түсіндіру
2-тоқсан		
Ақпаратты ұсыну	Ақпаратты тасымалдау	6.2.1.3 ақпарат көздері міндеттері туралы мысалдар келтіру
	Ақпаратты шифрлеу	6.2.1.1 ұсынылған үлгі бойынша ақпаратты кодтау және декодтау
	Ақпаратты екілік кодтау арқылы ұсыну	6.2.1.2 ақпараттың екілік түрін туралы білу
Компьютерлік графика	Векторлық бейнелерді құру	6.2.2.2 қарапайым векторлық бейнелер және өңдеу
	Растрлық және векторлық бейнелерді салыстыру	6.2.2.3 векторлық және растрлық графикалардың айырмашылығы
3-тоқсан		
Компьютерлік ойындар қалай жасалады	Идеясын анықтаймыз	6.3.2.1 есептер шешімін кезең-кезеңмен
	Сценарийді құрастырамыз	6.3.2.2 алгоритмді блок – схемалар
	Сахна мен кейіпкерлерін саламыз	6.3.2.1 есептерді шешуді кезең-кезеңмен
Компьютерлік ойындарды құру	Сценарийді жүзеге асырамыз	6.3.1.1 скрипттерді қосу және орындау 6.3.3.1 бағдарлама ортасында және түзеу

	Дыбыспен сүйемелдеуді жасаймыз	6.3.1.1 скрипттерді қосу және
	Бастапқы бетін құрамыз	6.3.1.1 скрипттерді қосу және
	Өз жобамызды жақсартамыз	6.3.1.1 скрипттерді қосу және 6.3.3.1 бағдарлама ортасын, және жөндеу
4-тоқсан		
Құжатпен жұмыс	Сілтемелер	6.2.2.1 мәтінді өңдеудің қара қолдану
	Гиперсілтемелер	6.2.2.1 мәтінді өңдеудің қара қолдану; 6.4.2.1 "авторлық құқық" ұғымдарын түсіндіру; 6.4.2.2 ақпарат авторлардың жүретінін түсіндіру
	Мазмұны	6.2.2.1 мәтінді өңдеудің қара қолдану
	Ойынға арналған құжатты рәсімдеу	6.4.2.1 "авторлық құқық", "пл түсіндіру; 6.4.2.2 ақпарат авторлардың жүретінін түсіндіру

3) 7-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ақпаратты өлшеу және компьютерлік жады	Ақпараттың өлшем бірліктері	7.2.1.1 ақпараттың өлшем бір 7.2.1.2 үлгіге қарап ақпарат бірлігінен басқа өлшем ауыстыруды жүзеге асыру
	Компьютерлік жады	7.1.1.1 компьютердің жады т
	Файлдардың көлемі	7.1.2.3 бірдей ақпарат са форматтағы файлдардың көл 7.1.2.2 әртүрлі форматтағы м және мұрағаттан шығару
Желілер және қауіпсіздік	Компьютерлік желілер және олардың жіктелуі	7.1.3.1 компьютерлік желілер
	Вирусқа қарсы қауіпсіздік	7.4.2.1 компьютерде қанд бағдарлама құрылғанын аны
2-тоқсан		
Есептерді электрондық кестелер көмегімен шешу	Мәтіндік процессордағы кестелер	7.2.2.1 мәтіндік процессорда
	Электрондық кестелер	7.2.2.2 электрондық кестелер
	Деректер пішімі	7.3.3.1 деректердің түрлі т түсіндіру
	Электрондық кестелерді пішімдеу	7.2.2.4 форматтаудың қара электрондық кестеде қолдану
	Кестелі деректердің графикалық ұсынылуы	7.2.2.3 электронды кестелер құру

	Процесстерді электрондық кестелерде модельдеу	7.2.2.2 электрондық кестелер 7.3.3.1 деректердің әртүрлі түсіндіру; 7.2.2.4 форматтаудың қара электрондық кестеде қолдану 7.2.2.3 электрондық кестеле құру
3-тоқсан		
Шешімдерді бағдарламалау	Бағдарламалау тілдері	7.1.2.1 "бағдарламалау тілдері" ұғым түсіндіру
	Бағдарламалау жүйелері	7.1.2.1 "бағдарламалау жүйесі" тілдері" ұғымдарының мәнін
	Деректер түрлері	7.3.3.1 деректердің әр түрі ба
Шешімдерді бағдарламалау	Жоба интерфейсі	7.4.1.1 "интерфейс" және анықтама беру
	Сызықтық алгоритмдерді бағдарламалау	7.3.2.1 бағдарламалау алгоритмді көшіру; 7.3.3.2 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасына сызықтық алгоритм
	Сызықтық алгоритмдерді бағдарламалау	7.3.2.1 бағдарламалау алгоритмді көшіру; 7.3.3.2 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасына сызықтық алгоритм
	Сызықтық алгоритмдерді бағдарламалау	7.3.2.1 бағдарламалау алгоритмді көшіру; 7.3.3.2 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасына сызықтық алгоритм
	Сызықтық алгоритмдерді бағдарламалау	7.3.2.1 бағдарламалау алгоритмді көшіру; 7.3.3.2 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасына сызықтық алгоритм
4-тоқсан		
Нысандар мен оқиғаларды модельдеу	Үш өлшемді модельдер	7.3.1.1 3D редакторлар геометриялық фигуралардың
	Редакторға кіріктірілген нысандар	7.3.1.1 3D редакторлар геометриялық фигуралардың
	Нысандардың үш өлшемді модельдері	7.3.1.1 3D редакторлар геометриялық фигуралардың
	Оқиғалардың үш өлшемді модельдері	7.3.1.1 3D редакторлар геометриялық фигуралардың

4) 8-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Компьютер мен желілердің техникалық сипаттамалары	Ақпаратты өлшеу	8.2.1.1 1 символ = 1 Б екенін анықтау арқылы ақпарат көлемін анықтау
	Процессор және оның сипаттамалары	8.1.1.1 қарапайым деңгейін түсіндіру қызметін және оның негізін түсіндіру
	Компьютерлік желілер	8.1.3.1 желінің өткізу қабілетін түсіндіру
Денсаулық және қауіпсіздік	Компьютерді қолданудың жағымсыз әсері	8.4.1.1 адам ағзасына түсетін зиянды құрылғылардың әсері туралы түсіндіру
	Желідегі қауіпсіздік	8.4.2.1 желі қолданушыларының қауіпсіздік қамтамасыз ету ережелерін түсіндіру (интернеттегі алаяқтық және вирустар)
2-тоқсан		
Ақпаратты электрондық кестелерде өңдеу	Статистикалық деректер	8.2.2.2 электронды кестеде деректерді адресатының қағидаларын атау; 8.2.2.1 электронды кестеде деректерді форматтарын атау;
	Формулалар	8.2.2.3 үлгі бойынша қарапайым формулаларды құру;
	Бар ақпараттар негізінде деректерді талдау	8.2.2.3 үлгі бойынша қарапайым формулаларды құру;
	Қолданбалы есептермен танысу	8.2.2.3 үлгі бойынша қарапайым формулаларды құру; 8.2.2.1 электрондық кестеде деректерді форматтарын атау; 8.2.2.4 дайын диаграммаларды құру
3-тоқсан		
Бағдарламалар дайындаудың кіріктірілген орталары	Бағдарламалық қамтамадің жіктелуі	8.1.2.1 бағдарламалық қамтаманы жіктеу
	Бағдарламалар дайындаудың кіріктірілген орталарының компоненттерімен танысу	8.3.3.2 (C/C++, Python, Java) бағдарламаларын құрастыру ортасының компоненттерін білдіру
	Циклдармен танысу	8.3.3.1 (C/C++, Python, Java) бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл операторларын білдіру
	Параметрлі цикл	8.3.3.1 (C/C++, Python, Java) бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл операторларын білдіру
	Соңғышартты цикл	8.3.3.1 (C/C++, Python, Java) бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл операторларын білдіру
	Алғышартты цикл	8.3.3.1 (C/C++, Python, Java) бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл операторларын білдіру
	Алгоритмнің трассировкасын орындау	8.3.2.1 алгоритмді қосуды жүзеге асыру
4-тоқсан		

Бағдарлама құрудың кіріктірілген ортасында тапсырмаларды шешу	Проблеманы қою	8.3.1.1 бағдарлама өңдеудің ортасында есептердің моделін құру
	Алгоритмді жасау	8.3.1.1 бағдарлама өңдеудің ортасында есептердің моделін құру 8.3.2.1 алгоритмнің қосылуы
	Алгоритмді бағдарламалау	8.3.1.1 бағдарлама өңдеудің ортасында есептердің моделін құру 8.3.3.2 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасының компоненттерін бағдарламалау) 8.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл операторлар
	Бағдарламаны тестілеу	8.3.1.1 бағдарлама өңдеудің ортасында есептердің моделін құру 8.3.2.1 алгоритмді қосуды жүзеге асыру

5) 9-сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ақпаратпен жұмыс	Ақпараттың қасиеті	9.2.1.1 ақпараттың қасиеттерін (нақтылығы, анықтығы, құндылығы, басқа); 9.4.1.1 компьютерді ұзақ уақыт бойы байланысты қауіптерді атау
	Құжаттармен бірлесе отырып жұмыс жасау	9.1.3.1 бұлтты технологиялардың қызметін түсіндіру
	Желілік этикет	9.4.2.1 желіде жұмыс істеу этикалық және құқықтық нормаларын атау
Компьютерді таңдаймыз	Компьютердің конфигурациясы	9.1.1.1 компьютердің конфигурациясын таңдауды
	Бағдарламалық қамтамадің түрлері	9.1.2.1 бағдарламалық қамтама анықтау және олардың қызметін
	Компьютердің бағасын есептеу	9.1.1.1 компьютердің конфигурациясын таңдауды 9.1.2.1 бағдарламалық қамтама анықтау және олардың қызметін 9.3.1.1 "модель", "модельдерді түсіндіру; 9.3.1.2 дайын модельдерді сипаттау
2-тоқсан		
Дерекқорлар	Дерекқорлар	9.2.2.1 "дерекқор", "жазба", "мәліметтер" түсіндіру
	Электронды кестеде дерекқор құру	9.2.2.2 электронды кестеде дерекқор жалғастыру

	Деректерді іздеу әдістері	9.2.2.3 үлгі бойынша элементтерді деректерді іздеуді жүзеге асыру
	Деректерді сұрыптау	9.2.2.3 үлгі бойынша элементтерді деректерді іздеуді жүзеге асыру
	Дерекқормен жұмыс	9.2.2.2 электронды кестіні жалғастыру 9.2.2.3 үлгі бойынша элементтерді деректерді іздеуді жүзеге асыру
3-тоқсан		
Деректер массиві	Бірөлшемді массив	9.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында бір өлшемді массив қолдана отырып бағдарламаны құрастыру
	Берілген қасиеттер бойынша элементтерді іздеу	9.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында бір өлшемді массив қолдана отырып бағдарламаны құрастыру
	Элементтердің орнын ауыстыру	9.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында бір өлшемді массив қолдана отырып бағдарламаны құрастыру
	Сұрыптау	9.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында бір өлшемді массив қолдана отырып бағдарламаны құрастыру
	Элементтерді өшіру және қою	9.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында бір өлшемді массив қолдана отырып бағдарламаны құрастыру
4-тоқсан		
Электрондық кестелерде модельдеумен танысу	Проблеманы анықтау және талдау	9.3.1.1 "модель", "модельдерді түсіндіру; 9.3.1.2 дайын модельдерді сипаттау
	Тапсырманы құрастыру	9.3.1.1 "модель", "модельдерді түсіндіру; 9.3.1.2 дайын модельдерді сипаттау 9.2.2.2 электрондық кестіні жалғастыру; 9.2.2.3 үлгі бойынша элементтерді деректерді іздеуді жүзеге асыру 9.3.2.1 есепті бір тәсілмен шешу 9.3.2.2 берілген есептің шешу екенін анықтау; 9.1.3.1 бұлтты технологиялар қызметін түсіндіру
	Жобаны қорғау	9.1.3.1 бұлтты технологиялар қызметін түсіндіру; 9.4.1.1 компьютерді ұзақ уақыт бойлаанысты қауіптерді атау

6) 10 - сынып:

6 - кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан		
Ақпаратпен жұмыс	Ақпарат көлемі	10.2.1.1 ақпараттың көлемін қасиеттерін көрсету; 10.4.1.1 компьютерде қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін атау; 10.4.1.2 "эргономика" ұғымы
	Құжаттармен бірлесе отырып жұмыс жасау Бұлтты технологиялар	10.1.3.1 бұлтты технологияларды түсіндіру,файлдарды бұлттық сақтауға білу
	Желілік этикет және қауіпсіздік	10.4.2.1 интернетті қолдану ережелерін түсіндіру
Компьютер таңдаймыз	Компьютер конфигурациясы	10.1.1.1 дербес компьютердің конфигурациясын таңдаудың оның техникалық сипаттамасын түсіндіру
	Бағдарламалық қамтаманы таңдау	10.1.2.1 қолданушының қажетін бағдарламалық қамтама түрлерімен таңдау
	Компьютерді таңдау	10.1.1.1 дербес компьютердің конфигурациясын таңдаудың оның техникалық сипаттамасын түсіндіру; 10.1.2.1 қолданушының қажетін бағдарламалық қамтама түрлерімен таңдау; 10.3.1.1 қарапайым графикалық модельдерді құру
2-тоқсан		
Дерекқорлар	Дерекқорлар	10.2.2.2 электронды дерекқор терминологияны түсіну
	Электронды кестеде дерекқорлар құру	10.2.2.1 үлгі бойынша электронды қарапайым дерекқор құру
	Деректерді іздеу әдістері	10.2.2.3 үлгі бойынша электронды деректерді сорттау және сүзу
	Деректерді сұрыптау және сүзгілеу	10.2.2.3 үлгі бойынша электронды деректерді сорттау және сүзу
	Дерекқорлармен жұмыс	10.2.2.2 электронды дерекқор терминологияны түсіну; 10.2.2.3 үлгі бойынша электронды деректерді сорттау және сүзу
3-тоқсан		
Деректер массиві	Бірөлшемді массив	10.3.3.1 (C/C++, Python, Java) бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл және массивтерді түсіндіру

	Берілген қасиеттер бойынша элементтерді іздеу	10.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл және м түсіндіру
	Элементтердің орнын ауыстыру	10.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл және м түсіндіру
	Сұрыптау	10.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл және м түсіндіру
	Элементтерді өшіру және қою	10.3.3.1 (C/C++, Python, бағдарламаларын құрастыру ортасында цикл және м түсіндіру
4-тоқсан		
Электрондық кестелерде процестерді модельдеу	Проблеманы анықтау және талдау	10.3.1.1 қарапайым графика модельдерді құру
	Тапсырманы құрастыру	10.3.1.1 қарапайым графика модельдерді құру; 10.2.2.2 электронды ке терминологияны түсіну; 10.2.2.3 үлгі бойынша эл деректерді сорттау және сүзу 10.3.2.1 бір есепті шешудің атау; 10.1.3.1 бұлтты технология түсіндіру,файлдарды бұлтты білу
	Жобаны қорғау	10.1.3.1 бұлтты технология түсіндіру,файлдарды бұлтты білу; 10.4.1.1 компьютерде қау жұмыс жасау ережелерін ата 10.4.1.2 "эргономика" ұғымы

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№123 бұйрығын
65-қосымша
Қазақстан Республика
және ғылым Минист
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
702-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5 - 6 сыныптары үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасы "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – білім алушылардың ғылыми-жаратылыстанушылық білімдерін, ұғымдарын, табиғат пен қоғамның өзара байланысы мен заңдылықтары туралы біртұтас түсініктерін қалыптастыру, күнделікті өмірде кездесетін табиғи болмыстар мен процестерді болжау, сипаттау және түсіндіру үшін алған білімдерін қолдана білу біліктілігін дамыту.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) әлемнің заманауи ғылыми-жаратылыстанушылық көрінісі мен жаратылыстану ғылымында қолданылатын әдістер жөнінде, және де ғылым, техника және технологиялардың дамуына ықпал ететін жаратылыстанудың ең маңызды идеялары мен жетістіктері жөнінде білімдер негізін қалыптастыру;

2) қоршаған әлемдегі болмыстарды түсіндіру үшін, бұқаралық ақпарат құралдарынан, интернет желісінен, ғылыми және ғылыми әдебиеттерден алынатын ғылыми-жаратылыстанушылық және өмірлік мағызы бар ақпараттарды қабылдау үшін, алған білімдерін қолдана білуін қалыптастыру;

3) қарапайым зерттеулер жүргізу, құбылыстарды талдау, ғылыми-жаратылыстанушылық ақпаратты қабылдау және түсіндіру барысында зияткерлік, шығармашылық және сыни ойлау қабілетін дамыту;

4) күнделікті өмірде тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, заманауи технологияларды сауатты пайдалану, денсаулық пен қоршаған ортаны қорғау үшін ғылыми-жаратылыстанушылық білімдерді пайдалану біліктерін дамыту;

5) картамен, атласпен жұмыс жасаудың практикалық дағдыларын дамыту;

6) білуге құмарлық, мақсаттылық, жауапкершілік, сенімділік, еңбекқорлық сияқты жеке тұлғалық қасиеттерді дамытуға ықпал ету;

7) білім алушылардың адамгершілік және экологиялық тәрбиесіне, олардың қоршаған табиғатқа деген ізгілікті, ұқыпты және жауапты көзқарасын қалыптастыруға ықпал ету;

8) патриоттық сезімді, Отанға деген сүйіспеншілікті, қоршаған ортаға төзімді қарым-қатынасты қалыптастыру.

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) заттық-тәжірибелік әрекетте және қоршаған ортаны бақылау процесінде зейінді дамыту;

2) бақылауды талдау кезінде, заттардың қасиеттерін салыстыру, өсімдіктер мен жануарлар әлемін топтастыру кезінде жалпы зияткерлік біліктер мен дағдыларды қалыптастыру, себеп-салдарлық байланыстарды орнату, сөздік қорларын жаратылыстанудың ғылыми терминдерімен толықтыру;

3) білім алушылардың логикалық ойлауын, дәлелді пікір айту және ойын дәйекті және айқын жеткізе білу қабілеттілігін дамыту;

4) мнемикалық процестерді дамыту: есте сақтау, еске түсіру, қайталап орындау.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқыту процесінде білім алушылардың психикалық ерекшеліктері ескеріледі: зейін тұрақсыздығы, жады көлемінің тарлығы, шаршағыштықтың басым болуы, материалдарды жалпылау мен талдау процесінің әлсіздігі, жалпылаушы білімдердің қалыптасу қарқынының баяулығы.

6. Психикалық дамуының ерекшелігі "Жаратылыстану" пәнінің меңгеру кезінде нақты қиындықтар тудыртады. Олар келесілерден көрініс алады:

1) материалды жүйелеуде, мәтіндегі басты ойды ерекшелеуде;

2) нақты нысандар мен олардың бейнелерін сипаттау мен сәйкестендіруде;

3) жоспар мен карта бойынша бағдарлауда, кеңістіктік қатынастарды түсінуде;

4) ғылыми терминдер мен ұғымдарды есте сақтауда;

5) өз ойын білдіру мен өмірден мысал келтіруді талап ететін сұрақтарға жауап беруде, мәселені шешу жолдарын ұсыну барысында;

6) көргенді және оқығанды саналы түрде түсінуде;

7) ой-пікірлерінің жүйесіздігінде;

8) өзінің бақылауық мен заттық-тәжірибелік әрекетінің негізінде қортындылау, нәтиже шығару, болжау және жобалау жасай алуда, жалпылауда.

7. Бағдарламаны жемісті меңгерудің қажетті шарты келесі педагогикалық тәсілдерді жүзеге асыру болып табылады:

1) жекелік тәсіл - мұғалімнің білім алушының өтілетін тақырып бойынша базалық білім деңгейі, зияткерлік операцияларды меңгеруі, көмекті қабылдау қабілеттілігі, жұмысқа қабілеттілігі сияқты көрсеткіштері бойынша анықтайтын, білім алушының жақын даму аймағында жұмыс істеуді болжайды;

2) жүйелік тәсіл - жеке компоненттерді белгілі бір шектеушілікте емес, керсінше, өзара байланысы мен өзара әрекеттесуі бойынша қарастырады;

3) құндылықты-бағдарлы тәсіл - оқу ісін ұйымдастыруды, оның нәтижесін құндылық тұрғысынан күнделікті өмірде қолдана білуді қарастырады;

4) коммуникативтік тәсіл - білім дағдыларын меңгерудің негізгі құралы ретінде толыққанды сөйлеу тілін қалыптастыруды, оны практикада жүзінде қолдануды қарастырады.

8. "Жаратылыстану" пәнін оқытудың келесідей тиімді әдістері мен стратегиялары болады:

1) оқытудың зерттеушілік әдістері (білім алушылар өздерінің білімдерін жаңа материалмен салыстырады, өз әрекетін бақылау және талдау дағдыларын қалыптастырады);

2) сараланымдық әдіс (оқушылардың жекелеген топтарына тән оқу материалдарын меңгерудің өзіндік ерекшеліктерін есепке алу);

3) ақыл-ой және практикалық әрекетті кезектестіру, тақырыпқа сәйкес дидактикалық материалдарды қолдана отырып, жаңа материалды шағын бөліктермен таныстыру;

4) білім алушылардың жетістіктерін мадақтау, әрқайсысына дер кезінде және қажетті көмек көрсету, өз күштері мен мүмкіндіктеріне деген сенімділігіне қолдау көрсету;

5) алгоритмдеуді, меңгеретін материалды саналы түрде қабылдау мен талқылай білуге, өзіндік жұмысқа көп уақыт бөлуге, өзін-өзі бақылауды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін, білім алушылардың оқу әрекетін қалыпқа келтірудің тиімді амалы ретінде қолдану;

6) жаңа материалды дәйекті түрде хабарлау мен талқылау барысын толық және кезең-кезеңмен жазып алу, негізгі кезеңдерін тіркеу;

7) бірнеше кезеңді қамтитын тапсырмаларды орындауға көп уақыт бөлу. Білім алушыларды қиындықтардың жаңа деңгейіне бірте-бірте көшіру маңызды. Тапсырманы мұқият оқуға, оны өз сөзімен жеткізе білуге, орындау операцияларының санын, олардың дәйектілігін нақты көрсетуге үйрету;

8) ұсынылатын материалды мұқият ойластыру, оны күрделендіру кезінде қатаң реттілікті сақтау, білім алушыларға қойылатын сұрақтарды нақты құрастыру;

9) статистикалық құралдарды пайдалану: оқу кестесі, суреттер, фотосуреттер, слайдтар, географиялық карталар, атластар, аудиовизуалды көрнекі құралдар: гербарийлер, тау жыныстары мен минералдарының коллекциялары, топырақ түрлері, муляждар, макеттер;

10) кері байланысты жүзеге асыру;

11) теориялық білімді практика жүзінде қолдану: атлас карталарында оқылатын номенклатураны табу, контурлық картаға түсіру, шартты белгілерді пайдалана отырып тақырыптық карталардың деректерін оқу;

12) сабақ барысында зейін, есте сақтау, ойлау, қабылдау және қиял дамуына ықпал ететін жаттығуларды қолдану.

9. Педагогикалық міндеттер келесідей педагогикалық технологияларды қолдану барысында шешіледі:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологиялары - білім алушыларда білімнің нығаюуы мен толыққанды меңгеруін қалыптастыруға, іс-әрекеттің әр түрлерінде іскерліктер мен дағдыларды бекітуге, тақырып бойынша қосымша ақпарат іздеуге, жаратылыстану ғылымы мен оның тарихы туралы түсініктерді кеңейтуге мүмкіндік береді;

2) сыни ойлау технологиясы - жаратылыстану сабақтарында мәтін мазмұнын ескере отырып, бақылау, талдау және синтездеу сияқты дағдыларды дамытуға ықпал жасайды.

3) мультимедиялық технологиялар - меңгеретін құбылыстарды көрсетуге, оқушылардың зейінін толыққанды аударуға мүмкіндік береді;

4) оқытудағы компенсаторлық технология - оқыту аумағында білім алушының бойындағы кемістіктің орны толтырылатын, жұмыс қабілеттілігінің бұзылуы жойылатын, дене және жүйке-психикалық денсаулығы қорғалатын және нығайтылатын, оңалту кеңістігін құрады.

10. Оқу материалын түсінуді жеңілдететін тапсырмалар:

1) материалды қысқаша, анық, қолжетімді суреттеу;

2) материалды бір формада екіншісіне түрлендіру (сөздік формада схемаға, кестелерге);

3) бүтінді бөлікке бөлу және керісінше;

4) білім алушылардың практикалық іс-әрекетін пайдалану;

5) элементтерді бүтін етіп біріктіру;

6) теориялық материалды практикада пайдалану;

7) шығармашылық тапсырмаларды орындау;

8) нысандардың өзара байланысын анықтау;

9) қорытындыларды түрлі формада ұсыну;

10) маңызды деректердің рөлін бағалау.

11. "Жаратылыстану" пәнін оқытудың интерактивті және техникалық құралдары: міндетті түрде интернетке қосылған компьютер, теледидар немесе проектор, интерактивті тақта, электрондық мультимедиа-оқулықтар мен бағдарламалық-әдістемелік кешендер, сабақтарға арналған мультимедиялық материалдар. Білім беру ұйымының ауласындағы географиялық және оқу-тәжірибелік алаң.

12. Оқу пәнін оқытудың нәтижелерін бағалау критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

13. Формативті және суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы кезеңмен (қадаммен) орындауға мүмкіндік беретін, қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдетуге;

3) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін есіне салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

4) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайтуға.

3-тарау. "Жаратылыстану" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

14. "Жаратылыстану" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта— аптасына 2 сағатты, оқу жылында - 68 сағатты;

2) 5-сыныпта— аптасына 2 сағатты, оқу жылында - 68 сағатты құрайды.

15. Оқу пәнінің мазмұны оқытудың бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер сынып бойынша оқытудың мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

16. Бағдарлама мазмұны 7 бөлімді қамтиды:

1) "Ғылым әлемі" бөлімі;

2) "Адам. Жер. Ғалам" бөлімі;

3) "Заттар және материалдар" бөлімі;

4) "Тірі және өлі табиғаттағы процесс" бөлімі;

5) "Энергия және қозғалыс" бөлімі;

6) "Экология және тұрақты даму" бөлімі;

7) "Әлемді өзгертетін жаңалықтар" бөлімі.

17. "Ғылым әлемі" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) ғылымның рөлі;

2) зерттеу сұрағы;

3) зерттеуді жоспарлау;

4) деректерді жинау және жазу;

5) деректерді талдау;

6) қорытынды және талқылау.

18. "Ғалам. Жер. Адам" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) макро- және микроәлем;

2) жер туралы жалпы мәлімет. Жер планетасының шығу тегі. Жердің құрамы мен құрылуы;

3) Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері;

4) Жердегі тіршілік;

5) Жер бетін бейнелеу тәсілдері;

6) материктер мен мұхиттар;

7) тұрғындар географиясы.

19. "Заттар және материалдар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) заттардың құрылысы мен қасиеттері;

2) заттардың жіктелуі;

3) заттардың пайда болуы мен жасалуы.

20. "Тірі және өлі табиғаттағы процестер" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) өлі табиғаттағы процестер;

2) тірі табиғаттағы процестер.

21. "Энергия және қозғалыс" бөлімінің төмендегідей бөлімшелері бар:

1) энергия түрлері мен көздері;

2) қозғалыс.

22. "Экология және тұрақты даму" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) экожүйелер. Экожүйе компоненттері;

2) тірі ағзалардың сан алуандығы;

3) табиғатты қорғау.

23. "Әлемді өзгертетін жаңалықтар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) әлемді өзгертетін жаңалықтар;

2) болашақ жаңалықтары.

24. 5 - сыныпқа арналған "Жаратылыстану" пәнінің базалық мазмұны:

1) бастапқы географиялық, биологиялық, физикалық және химиялық ұғымдар; негізгі биологиялық, физикалық, химиялық заңдар мен теориялардың мәні; көрнекті ғалымдардың жаратылыстану ғылымдарының қалыптасуы мен дамуына қосқан үлесі; энергия көздері, оның түрлері және оларды қолданудың кең таралған салалары; заттардың жіктелуі; химиялық және физикалық құбылыстар; химиялық байланыс түрлері және заттардың құрылысы; Органикалық емес және органикалық қосындылардың маңызды кластары және олардың қасиеттері; тірі организмдердің адам мен табиғи кешен үшін маңызы; карталардың түрлері, жіктелуі;

2) көлемнің физикалық мағынасы, органикалық және бейорганикалық заттардың кластары арасындағы айырмашылық; молекулалар мен органоидтар

деңгейінде жасушаларда өтетін процестер; өсімдіктер мен жануарлардың негізгі топтарының жіктелу қағидалары; жерде биоалуандықты сақтаудағы Қызыл кітаптың рөлі; табиғи және әлеуметтік-экономикалық заңдылықтардың, процестер мен құбылыстардың мәні; Қазіргі географиялық кеңістіктің, аумақтық кешендердің ерекшеліктері;

3) тірі ағзалардың мүшелер жүйесінің құрылысы мен функциялары; биогеоценоздағы заттардың айналым процестері; географиялық қабықта және географиялық ортада болып жатқан процестер мен құбылыстар арасындағы себеп-салдарлық байланыстар; жаратылыстану ғылымдар саласындағы және ғылыми жаңалықтарды пайдалану саласындағы жетістіктер.

25. 6- сыныпқа арналған "Жаратылыстану" пәнінің базалық мазмұны:

1) энергия көздері, оның түрлері және оларды қолданудың кең тараған салалары, эксперименталды және практикалық жұмыстарды жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасы ережелері; атомдық-молекулярлық оқу, атом құрылысы және элементтердің қасиеттері; заттардың жіктелуі; химиялық және физикалық құбылыстар; химиялық байланыс түрлері және заттың құрылысы; химиялық реакциялардың түрлері, белгілері және жүру заңдылықтары; Органикалық емес және органикалық қосындылардың аса маңызды кластары және олардың қасиеттері; географиялық қабықтың және географиялық ортаның дамуының негізгі кезеңдері, геосфералар; карталардың түрлері, жіктелуі; материктердің мен мұхиттардың, Қазақстан Республикасының және басқа мемлекеттердің табиғат ерекшеліктері;

2) адам өміріндегі физикалық және химиялық құбылыстардың, процестердің маңыздылығы; химиялық реакциялардың жүру жағдайы; өсімдік және жануарлар ағзасының ішкі ортасының құрылымы және жүйелерінің функциялары, өсімдіктер мен жануарлардың негізгі топтарын жіктеу принциптері; жерде биоалуандықты сақтауда Қызыл кітаптың рөлі; табиғи және әлеуметтік-экономикалық заңдылықтардың, процестер мен құбылыстардың мәні; Қазіргі географиялық кеңістіктің, аумақтық кешендердің ерекшеліктері; географиялық нысандардың, процестер мен құбылыстардың өзара байланысы; географиялық қабықтағы және географиялық ортадағы процестердің себептері, кезеңдері, салдары;

3) эксперименталдық тәжірибелерді қауіпсіз жүргізу әдістері; оқу есептерін шешу, практикалық жұмыстарды орындау кезіндегі физика, химия, география заңдары мен формулалары; нәтижелерді ұсынудың графикалық әдістері; өлшем бірліктерінің Халықаралық жүйесі; физикалық және химиялық құбылыстар мен процестердің өту жағдайларын түсіндіру үшін алынған білімдер; географиялық

қабық компоненттерінің және географиялық ортаның сандық және сапалық сипаттамаларын анықтау әдістері;

4) географиялық қабықта және географиялық ортада болып жатқан процестер мен құбылыстардың арасындағы себеп-салдарлық байланыстар; жаратылыстану ғылымдары саласындағы және ғылыми жаңалықтарды пайдалану саласындағы жетістіктер;

5) әртүрлі физикалық және химиялық процестердің адамның тіршілік әрекеті мен қоршаған ортаға әсері; табиғи биогеоценоздар мен агроценоздардың жағдайы; Пайдалы қазбалар мен табиғи ресурстарды дұрыс пайдаланудың маңызы; географиялық нысандардың, процестердің және құбылыстардың әртүрлі мақсаттар мен қызмет түрлері үшін жарамдылық және пайдалану дәрежесі.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

26. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан – бағдарламаның бөлімдері мен бөлімшелерді, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.2.1.2 кодында: "5" –сынып, "2.1" –бөлімше, "2" –оқу мақсатының реттік саны.

27. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Ғылым әлемі" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
1.1 Ғылымның рөлі	5.1.1.1 "ғылымның функциясы", "ғылымның рөлі", "адам қызметі" ұғымын түсіндіру; 5.1.1.2 адам қызметіне мысал келтіру; 5.1.1.3 адам қызметінің түрі ретінде ғылымның рөлі мен функциясын анықтау	6.1.1.1 "нысан", "табиғи түсіндіру; 6.1.1.2 табиғи ғылымның зер сипаттау; 6.1.1.3 табиғи ғылымның зер мысал келтіру
1.2 Зерттеу сұрағы	5.1.2.1 "зерттеу", "болжам" ұғымын түсіндіру; 5.1.2.2 ұсынылған мысал бойынша зерттеу және болжау мәселесін ажырату	6.1.2.1 "айнымалы" ұғымын т 6.1.2.2 тәуелді, тәуелсі айнымалылар ұғымын ажыра 6.1.2.3 тәуелді, тәуелсі айнымалыға мысал келтіру
1.3 Зерттеуді жоспарлау	5.1.3.1 "зерттеу жоспары" ұғымын түсіндіру; 5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен зерттеу жоспарын құрастыру; 5.1.3.3 зерттеу жүргізу барысында қауіпсіздік техникасы ережелерін қолдану	6.1.3.1 жоспар бойынша зерт 6.1.3.2 зерттеуді қауіпсіз жүр түсіндіру; 6.1.3.3 зерттеуді қауіпсіз келтіру
1.4 Деректерді жинау және жазу	5.1.4.1 ұзындық өлшем бірліктерін (мм, см, м, км) атау; 5.1.4.2 өлшем бірліктеріндегі нысандардың параметрлерін түсіну; 5.1.4.3 бақылау және өлшеу деректерін тіркеу	6.1.4.1 "Халықаралық б ұғымын түсіну; 6.1.4.2 Халықаралық бірлі өлшем бірліктерін атау;

		6.1.4.3 алгоритм бойынша жүйесіне ауыстыруды түсіну; 6.1.4.4 алгоритм бойынша с Халықаралық бірлік жүйе орындау
1.5 Деректерді талдау	5.1.5.1 орташа арифметикалық мәндерді түсіндіру; 5.1.5.2 қайта өлшеу кезінде орташа арифметикалық мәнді есептеу және алгоритм бойынша үрдістерді анықтау	6.1.5.1 алынған дер диаграммалар, схемалар түрде ұсыну
1.6 Қорытынды және талқылау	5.1.6.1 зерттеу барысында шағын қорытындыларды талқылау (ұсынылған мысал бойынша, жетекші сұрақтар бойынша); 5.1.6.2 мұғалім дайындаған дайын қорытындыларды талқылау	6.1.6.1 алынған қорытындыл кластер, постер түрінде әр түр

2) "Ғалам, Жер, Адам." бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
2.1 Макро- және микроәлем	5.2.1.1 "макро- және микроәлем" ұғымын түсіндіру; 5.2.1.2 макро және микроәлем нысандарын мысал келтіру және ажырату	6.2.1.1 макро және микроәлем параметрлерін түсіндіру; 6.2.1.2 макро және микроәлем түсіну және мысал келтіру
2.2 Жер туралы жалпы мәлімет	5.2.2.1 Жер планетасының шығу тегін сипаттау; 5.2.2.2 Жердің құармын және құрылымын атау	6.2.2.1 байқалатын Жердегі болмыстарды түсіну; 6.2.2.2 Жердегі процестер мысал келтіру; 6.2.2.3 Жердің қасиетін сипаттау
2.3 Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	5.2.3.1 "қабық" ұғымын түсіндіру; 5.2.3.2 конспект, кесте, таблица түрінде Жер қабығын және оның құрамын сипаттау; 5.2.3.3 әрбір қабықтарына мысал келтіру; 5.2.3.4 Жер қабықтарының мәнін түсіну	6.2.3.1 Жердің сферасын сипаттау; 6.2.3.2 георафиялық қабық мысалдармен атау; 6.2.3.3 қабық пен Жер қабығын байланысты түсіну; 6.2.3.4 схемалардың, кестелердің Жердің сыртқы қабықшасын әрекеттесу тәсілдерін түсіндіру
2.4 Жердегі тіршілік	5.2.4.1 "Жердегі тіршілік" ұғымын түсіндіру; 5.2.4.2 Жерде тіршіліктің пайда болуын суреттеу; 5.2.4.3 өмір сүру жағдайын түсіну; 5.2.4.4 өмірдің Жер бетінде таралуына мысал келтіру	6.2.4.1 "болжам" ұғымын түсіндіру; 6.2.4.2 өмірдің Жер бетінде болжамын суреттеу; 6.2.4.3 дайын жоспар бойынша Жер бетінде таралу болжамдарын суреттеу; 6.2.4.4 Жер бетінде адамның заманауи жағдайларын әңгімелеу; 6.2.4.5 Жер бетінде адамның жағдайларына мысал келтіру
2.5 Жер бетін бейнелеу тәсілдері	5.2.5.1 "жоспар" және "шартты белгілер" ұғымын түсіндіру;	6.2.5.1 схема, кесте, баяндама, шартты белгілерді және карталарды топтастыру;

	5.2.5.2 шартты белгілерді қолдану арқылы жергілікті жердің жоспарын түсіну; 5.2.5.3 "жергілікті жердің түсірілімін жасау" ұғымын түсіндіру; 5.2.5.4 жергілікті жердің түсірілімін жасау амалдарына мысал келтіру; 5.2.5.5 жоспар бойынша бір амалды қолданып, жергілікті жердің түсірілімін сипаттау; 5.2.5.6 жоспарды безендіру ережесін білу; 5.2.5.7 келтірілген мысал бойынша жоспарды рәсімдеу талаптарына сай жергілікті жердің қарапайым жоспарларын құрастыру	6.2.5.2 шартты белгілерді географиялық картаны оқу; 6.2.5.3 "масштаб" ұғымын түсіндіру; 6.2.5.4 арақашықтықты есептеу; 6.2.5.5 алгоритм бойынша масштаб арқылы арақашықтықты есептеу; 6.2.5.6 "географиялық координаттар" түсіну; 6.2.5.7 географиялық координаттар алгоритмін түсіндіру; 6.2.5.8 алгоритм бойынша координатты анықтай алу; 6.2.5.9 "уақыт" ұғымын түсіндіру; 6.2.5.10 сағат картасын оқу уақытты түсіну
2.6 Материктер мен мұхиттар	5.2.6.1 "материк", "мұхит" ұғымын түсіну; 5.2.6.2 материктер мен мұхиттарды атау; 5.2.6.3 материктер мен мұхиттарды картадан көрсету; 5.2.6.4 материктер мен әлем бөліктерін меңгеру және зерттеу тарихын сипаттау; 5.2.6.5 мұхиттарды зерттеу тарихы туралы айту; 5.2.6.6 мұғалімнің, атлас картаның көмегімен материк пен мұхиттарды контурлық картаға сызу	6.2.6.1 материктер мен мұхиттарды көрсету 6.2.6.2 "ерекшелігі" ұғымын түсіндіру 6.2.6.3 "географиялық аймақ" ұғымын түсіндіру 6.2.6.3 жоспар бойынша материктер ерекшеліктері мен физикалық аймақтары туралы әңгімелеу; 6.2.6.4 жоспар бойынша мұхиттар ерекшеліктерін түсіндіру; 6.2.6.5 өзін таңдаған материктер туралы ақпаратты қосымша көмегімен сипаттау; 6.2.6.6 атлас картаның көмегімен мұхиттарды контурлық картаға сызу
2.7 Тұрғындар географиясы	5.2.7.1 "тұрғындар", "нәсіл" ұғымын түсіну; 5.2.7.2 нәсілге мысал келтіру; 5.2.7.3 дүние жүзіндегі тұрғындардың нәсілдік құрамын түсіну; 5.2.7.4 негізгі нәсілдерді және нәсіл аралық топтардың таралу аймақтары туралы әңгімелеу; 5.2.7.5 нәсілдік белгілердің қалыптасу факторларын сипаттау; 5.2.7.6 мұғалімнің көмегімен барлық нәсілдердің тең екендігін дәлелдеп беру	6.2.7.1 "тұрғындардың орналасуы" түсіну; 6.2.7.2 кесте, баяндама құрастыру 6.2.7.2 тұрғындардың орналасу заңдылықтарын түсіндіру 6.2.7.3 "тұрғындардың тығыздығы" түсіндіру; 6.2.7.4 тұрғындардың көрсеткіштерінің маңызын түсіндіру 6.2.7.5 картаның көмегімен тұрғындардың тығыздығының жоғары аймақтарын атау; 6.2.7.6 тұрғындардың орналасуы түсіндіру; 6.2.7.7 картадан тұрғындар таралу және төмен қалаларды көрсету

3) "Заттар және материалдар" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып

3.1 Заттардың құрылысы мен қасиеттері	5.3.1.1 "заттар", "физикалық дене", "материл", "бөлшек" ұғымын түсіндіру; 5.3.1.2 заттардың агрегаттық күйін түсіндіру; 5.3.1.3 бөлшектердің сұйықтықта және газда таралауын түсіну; 5.3.1.4 заттардың қатты, сұйық және газ күйіндегі құрылымын бөлшектер теориясына сәйкес түсіндіру; 5.3.1.5 заттардың қасиеттерін: тығыз-дығын, аққыштығын, жылу және электр-өткізгіштігін, созылмалығын, иілімділігін сипаттау; 5.3.1.6 "физикалық және химиялық құбылыстар" ұғымын түсіндіру; 5.3.1.7 физикалық және химиялық құбылыстарға мысал келтіру 5.3.1.8 конспект және кесте түрінде физикалық және химиялық құбылыстарды сипаттау	6.3.1.1 "атом және молекула" күрделі заттар" ұғымын түсіндіру; 6.3.1.2 атом және молекула күрделі заттарға мысал келтіру; 6.3.1.3 конспект, кесте түрінде бөлшектерін және оларды суреттеу; 6.3.1.4 "температура" ұғымын түсіндіру; 6.3.1.5 заттардың қасиеттері және қайнау температуралары; 6.3.1.6 балку және қайнау температуралары заттарға мысал келтіру
3.2 Заттардың жіктелуі	5.3.2.1 "таза заттар", "қоспа" ұғымын түсіндіру; 5.3.2.2 қоспалардан таза заттарды ажырату; 5.3.2.3 қоспалардың түрлерін сипаттау және бөлу әдістерін ұсына алу; 5.3.2.4 "металл", "бейметалл", "ерітінді" ұғымын түсіндіру; 5.3.2.5 металл, бейметалға мысал келтіру; 5.3.2.6 заттарды ерігіштігі бойынша, металдар және бейметалдарға жіктеу	6.3.2.1 "органикалық заттар" ұғымын түсіндіру; 6.3.2.2 конспект, кесте, ертеу, органикалық және бейорганикалық заттарға мысал келтіру
3.3 Заттардың түзілуі және алынуы	5.3.3.1 табиғатта түзілген және жасанды жолмен алынған заттарды түсіндіру; 5.3.3.2 табиғи жолмен түзілген заттарға мысал келтіру; 5.3.3.3 жасанды жолмен түзілген заттарға мысал келтіру; 5.3.3.4 "синтетика" ұғымын түсіндіру; 5.3.3.5 зертханалық жолмен алынған заттарды түсіну; 5.3.3.6 синтетикалық заттарға мысал келтіру	6.3.3.1 "артықшылығы", "көмекші" түсіндіру; 6.3.3.2 табиғи және жасанды жолмен алынған артықшылықтары мен кемшіліктері; 6.3.3.3 табиғи және жасанды жолмен алынған заттарға мысал келтіру; 6.3.3.4 "тұрмыстық химия" ұғымын түсіндіру; 6.3.3.5 тұрмыстық химия өнімдерін саласын және оларды пайдалану ережелерін айтып беру; 6.3.3.6 "пайдалы қазбалар", "қоршаған орта" қайталау; 6.3.3.7 картадан Қазақстандағы қазбаларды көрсету; 6.3.3.8 Қазақстандағы пайдалы қазбалардың өндірісіндегі ірі орталықтарын анықтау көрсету; 6.3.3.9 пайдалы қазбалардың қоршаған ортаға әсерін өңделінуінің қоршаған ортаға әсерін

4) "Тірі және өлі табиғаттағы процестер" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып

4.1 Өлі табиғаттағы процестер	5.4.1.1 "процесс" ұғымын түсіндіру; 5.4.1.2 өлі табиғаттағы болатын процесті (табиғаттағы заттар айналымы, үгілу, газ түзілуі, климаттық процестер) баяндап беру; 5.4.1.3 табиғаттағы заттар айналымы, үгілу, газ түзілуі, климаттық процестеріне мысал келтіру; 5.4.1.4 өлі табиғатта болатын құбылыстардың себеп салдарын атау	6.4.1.1 өлі табиғаттағы болмыстардың жел, таудың құрылуы, климаттық процестерін сипаттап беру; 6.4.1.2 табиғаттағы заттар айналымы, үгілу, газ түзілуі, климаттық процестеріне мысал келтіру;
4.2 Тірі табиғаттағы процестер	5.4.2.1 "қасиет", "тірі ағза" ұғымын түсіндіру; 5.4.2.2 тірі ағзаның қасиеттерін бейнелеп беру; 5.4.2.3 тірі организм үшін әр құрылымның ролін түсіну; 5.4.2.4 тірі ағзаның құрылу деңгейін білу; 5.4.2.5 тірі ағзаның құрылу деңгейіне мысал келтіру; 5.4.2.6 микроскоппен жұмыс жасау ережесін айтып беру; 5.4.2.7 мұғалімнің көмегімен уақытша микропрепаратты дайындау; 5.4.2.8 "фотосинтез" ұғымын түсіндіру; 5.4.2.9 фотосинтез процесін түсіну; 5.4.2.10 фотосинтездің жүруі үшін қажетті жағдайларды суреттеу; 5.4.2.11 "пигмент" ұғымын түсіндіру; 5.4.2.12 өсімдіктегі әртүрлі пигменттердің болуын суреттеу	6.4.2.1 "жасуша" ұғымын түсіндіру; 6.4.2.2 жасушаның негізгі құрылымдарын суреттеу; 6.4.2.3 жасуша түріне мысал келтіру; 6.4.2.4 тірі ағзаға тән процестерді сипаттап беру; 6.4.2.5 "қоректену" ұғымын түсіндіру; 6.4.2.6 ағзаның қоректену түрін білу; 6.4.2.7 қоректену түрі бойынша мысал келтіру; 6.4.2.8 "тасымалдау", "қоректену" ұғымын түсіндіру; 6.4.2.9 тірі ағзаға қоректену тасымалдануын суреттеу; 6.4.2.10 "ауа" ұғымын түсіндіру; 6.4.2.11 мұғалімнің мысал келтіруімен тыныс алу мен тыныс алмасу процестерін ажырату; 6.4.2.12 ағзалардан бөлініп шығатын газдарды суреттеу; 6.4.2.13 тірі ағзалардан өнімдерге келтіру; 6.4.2.14 "тітіркендіргіш" ұғымын түсіндіру және мысал келтіру; 6.4.2.15 тірі ағзалардың реакциясын түсіну

5) "Энергия және қозғалыс" бөлімі:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
5.1 Энергия түрлері мен көзі	5.5.1.1 "энергия" ұғымын түсіндіру; 5.5.1.2 энергия түрлерін ажырату; 5.5.1.3 энергия түрлеріне мысал келтіру; 5.5.1.4 "температура", "жылу энергиясы" ұғымын түсіндіру; 5.5.1.5 температура мен жылу энергиясын сипаттау; 5.5.1.6 термометрдің жұмысы туралы айтып беру; 5.5.1.7 термометрдің көмегімен температураны өлшеу;	6.5.1.1 энергия көзі туралы айтып беру; 6.5.1.2 энергия көзіне мысал келтіру; 6.5.1.3 "сіңірілген энергия" ұғымын түсіндіру; 6.5.1.4 энергияны шығару процесін сипаттап беру; 6.5.1.5 энергияны сіңіру процесін сипаттап беру; 6.5.1.6 "альтернатива" ұғымын түсіндіру; 6.5.1.7 энергияны алудың әдістерін сипаттау;

	5.5.1.8 энергияның өзара түрлену процесін түсіну 5.5.1.9 энергияның өзара түрленуіне мысалдар келтіру	6.5.1.8 энергияны алудың алғашқы мысал келтіру; 6.5.1.9 альтернативті энергетикадан өзгешелігін та
5.2 Қозғалыс	5.5.2.1 "қозғалыс" ұғымын түсіндіру; 5.5.2.2 тірі және өлі табиғатта қозғалыстың маңыздылығын түсіндіру; 5.5.2.3 тірі және өлі табиғаттағы қозғалыстарға мысал келтіру; 5.5.2.4 "қаңқа" ұғымын түсіндіру; 5.5.2.5 қаңқа түрлеріне мысал келтіру; 5.5.2.6 жануарлардың әртүрлі қаңқа түрлерінің өзгешеліктерін түсіну; 5.5.2.7 денелер қозғалысының себебін түсіну және түсіндіру	6.5.2.1 "қозғалыстың салыстырмалы ұғымын түсіндіру; 6.5.2.2 қозғалыстың салыстырмалы мысалдар келтіру және түсіндіру; 6.5.2.3 "қысым" ұғымын түсіндіру; 6.5.2.4 қатты денелер, сұйық денелер, газ кысымдарын ажырата білу; 6.5.2.5 адам қаңқасының құрылымын білу; 6.5.2.6 бұлшықеттің құрылуы

6) "Экология және тұрақты даму" бөлімі:

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
6.1 Экожүйелер	5.6.1.1 "экожүйе" ұғымын түсіндіру; 5.6.1.2 экожүйе компоненттерін сипаттау; 5.6.1.3 экожүйе түрлерін жіктеу; 5.6.1.4 экожүйеге мысал келтіру; 5.6.1.5 "экологиялық фактор", "экожүйе функциясы" ұғымын түсіндіру; 5.6.1.6 экожүйеге экологиялық факторлардың ықпал етуін түсіну; 5.6.1.7 "табиғи және жасанды экожүйе" ұғымын түсіндіру; 5.6.1.8 табиғи және жасанды экожүйеге мысал келтіру	6.6.1.1 экожүйе компоненттерін сипаттау; 6.6.1.2 диаграмма,схема түрінде экожүйе құрамдас бөліктерінің өзара қатынасын графикалық түрде көрсету және мысал келтіру; 6.6.1.3 экожүйеге мысал келтіру; 6.6.1.4 экожүйелердің алуантүрлілігін сипаттау
6.2 Тірі ағзалардың сан алуандығы	5.6.2.1 "сан алуандылық", "патшалық" ұғымын түсіндіру; 5.6.2.2 тірі ағзалар патшалығына мысал келтіру; 5.6.2.3 конспект, кесте, схема түрінде тірі табиғаттың патшалығы бойынша ағзаларды жіктеу; 5.6.2.4 "бір жасушалы және көпжасушалы ағзалар" ұғымын түсіндіру; 5.6.2.5 біржасушалы және көпжасушалы ағзалардың құрылуын сипаттау; 5.6.2.6 біржасушалы және көпжасушалы ағзаларға мысал келтіру; 5.6.2.7 қосымша материалдың көмегімен кез келген біржасушалы және көпжасушалы ағзаларды суреттеу	6.6.2.1 "флора", "фауна" ұғымын түсіндіру; 6.6.2.2 флора және фаунаға мысал келтіру; 6.6.2.3 "ерекшелік" ұғымын түсіндіру; 6.6.2.4 өсімдіктер мен жануарлардың алуантүрлілігін анықтау үшін ағзалардың ерекшеліктерін қолдану; 6.6.2.5 жергілікті экожүйеге мысал келтіру; 6.6.2.6 қосымша материалдың көмегімен жергілікті экожүйедегі алуантүрлілігін сипаттау

6.3 Табиғатты қорғау	5.6.3.1 "табиғатты қорғау", "экологиялық мәселелер" ұғымын түсіндіру; 5.6.3.2 ҚР экологиялық мәселелерін суреттеу; 5.6.3.3 өз аймағының экологиялық мәселелерін түсіндіру; 5.6.3.4 оқу материалына бағдарлана отырып, келтірілген мысал бойынша экологиялық мәселені шешу жолдарын көрсету; 5.6.3.5 "Қызыл кітап" ұғымын түсіндіру; 5.6.3.6 Қазақстан Республикасы Қызыл кітабының маңыздылығын түсіну; 5.6.3.7 Қызыл кітапқа енген өсімдіктер мен жануарларды атау; 5.6.3.8 табиғатта дұрыс жүру ережелерін түсіндіру; 5.6.3.9 табиғатта дұрыс жүру ережесінің жадынамасын құрастыру	6.6.3.1 өз аймағының экологиялық мәселелерін атау; 6.6.3.2 қосымша әдебиеттер бойынша аймағындағы кейбір экологиялық мәселелерін сипаттау; 6.6.3.3 экологиялық мәселелерді шешу жолдарын атау және түсіну

7) "Әлемді өзгертетін жаңалықтар" бөлімі:

7-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	5-сынып	6-сынып
7.1 Әлемді өзгертетін жаңалықтар	5.7.1.1 "жаңалық ашу", "өзгеріс" ұғымын түсіндіру; 5.7.1.2 әлемді өзгерткен ғылыми жаңалықтарды сипаттау; 5.7.1.3 "өнертабыс" ұғымын түсіндіру; 5.7.1.4 өнертабыстың маңызын түсіну; 5.7.1.5 жаңалық ашу, өнертабысқа мысал келтіру	6.7.1.1 әлемді өзгертетін жаңалықтардың маңызын түсіну; 6.7.1.2 әлемді өзгерткен жаңалықтарды келтіру; 6.7.1.3 қосымша әдебиеттер бойынша әлемді өзгерткен жаңалықтарды сипаттау; 6.7.1.4 қазақстандық ғалымдардың жаратылыстану ғылымдарына үлестерін сипаттау
7.2 Болашақ жаңалықтары	5.7.2.1 "болашақ" ұғымын түсіндіру; 5.7.2.2 өткендегі және болашақтағы ғылымның дамуы туралы айтып беру; 5.7.2.3 болашақ жаңалықтарына мысал келтіру; 5.7.2.4 жаңа жаңалық ашу және өнертабыстың маңызын түсіну; 5.7.2.5 түрлі сұрақтар бойынша мұғалімнің көмегімен ғылым саласындағы болашақ зерттеулер үшін жаңа идеялар ұсыну	6.7.2.1 жаңа жаңалық ашудың маңызын түсіну; 6.7.2.2 ғылыми зерттеулер бойынша болашақтағы дамуы туралы айтып беру; 6.7.2.3 болашақтағы ғылымның дамуына мысал келтіру; 6.7.2.4 қосымша әдебиеттер бойынша болашақтағы жаңалықтарды суреттеу

28. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

29. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің психикалық
дамуы тежелген білім
алушыларға 5-6 сыныптары
үшін "Жаратылыстану"
пәнінен жаңартылған
мазмұндағы
Үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Жаратылыстану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Ғылым әлемі	Ғылымның рөлі	5.1.1.1 "ғылымның функциясы мен рөлі", "адам қызметі" ұғымы; 5.1.1.2 адам қызметіне мысал; 5.1.1.3 адам қызметінің түрі мен рөлі мен функциясын анықтау
	Зерттеу сұрағы	5.1.2.1 "зерттеу", "болжам" ұғымы; 5.1.2.2 ұсынылған мысал және болжау мәселесін ажырату
	Зерттеуді жоспарлау	5.1.3.1 "зерттеу жоспары" ұғымы; 5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен жоспар құрастыру; 5.1.3.3 зерттеу жүргізу қауіпсіздік техника ережесін білу
	Деректерді жинау және жазу	5.1.4.1 ұзындық өлшем бірлігі (км) атап беру; 5.1.4.2 өлшем бірлігінде параметрлерін түсіну; 5.1.4.3 бақылау және өлшеу дәлдігі
	Деректерді талдау	5.1.5.1 орташа арифметикалық мәнді түсіндіру; 5.1.5.2 қайта өлшеу арифметикалық мәнді есептеу бойынша үрдістерді анықтау
	Қорытынды және талқылау	5.1.6.1 зерттеу барысында қорытындыларды талқылау (сұрақтар бойынша, жетекші сұрақтар бойынша); 5.1.6.2 мұғалім дайындаған қорытындыларды талқылау

2. Адам. Жер. Ғалам	Макро- және микроәлем	5.2.1.1 "макро- және микро- әлем" ұғымын түсіндіру; 5.2.1.2 макро және микро- әлемдерге мысал келтіру және ажырату
	Жер туралы жалпы мәлімет	5.2.2.1 Жер планетасының шарттары; 5.2.2.2 Жердің құармын және құрамын
	Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	5.2.3.1 "қабық" ұғымын түсіндіру; 5.2.3.2 конспект, кесте, таблица түрінде қабығын және оның құрамын сипаттау; 5.2.3.3 әрбір қабықтарына мысал келтіру; 5.2.3.4 Жер қабықтарының маңызы
	Жердегі тіршілік	5.2.4.1 "Жердегі тіршілік" ұғымын түсіндіру; 5.2.4.2 Жерде тіршіліктің таралуы мен дамуы суреттеу; 5.2.4.3 өмір сүру жағдайын таныстыру; 5.2.4.4 өмірдің Жер бетінде таралуы келтіру
	Жер бетін бейнелеу тәсілдері	5.2.5.1 "жоспар" және "карта" ұғымын түсіндіру; 5.2.5.2 шартты белгілерді жергілікті жердің жоспарын жасауға қолдану; 5.2.5.3 "жергілікті жердің топографиясы" ұғымын түсіндіру; 5.2.5.4 жергілікті жердің топографиясын карталарға амалдарына мысал келтіру; 5.2.5.5 жоспар бойынша бір жергілікті жердің түсірілімін жасау; 5.2.5.6 жоспарды безендіру ережелерін білу; 5.2.5.7 келтірілген мысал бойынша жер бетін рәсімдеу талаптарына сай жоспарларды қарапайым жоспарларын құрастыру
	Материктер мен мұхиттар	5.2.6.1 "материк", "мұхит" ұғымын түсіндіру; 5.2.6.2 материктер мен мұхиттардың таралуы; 5.2.6.3 материктер мен мұхиттардың сипаттамаларын көрсету; 5.2.6.4 материктер мен әлем бетіндегі таралуы және зерттеу тарихын суреттеу; 5.2.6.5 мұхиттарды зерттеу тарихын айту; 5.2.6.6 мұғалімнің атлас картасы бойынша материк пен мұхиттарды келтіру және сызу
	Тұрғындар географиясы	5.2.7.1 "тұрғын", "нәсіл" ұғымын түсіндіру; 5.2.7.2 нәсілге мысал келтіру; 5.2.7.3 дүние жүзіндегі тұрғындардың таралуы құрамын түсіну; 5.2.7.4 негізгі нәсілдерді және олардың топтардың таралу аймақтарын анықтау және әңгімелеу;

		5.2.7.5 нәсілдік белгілер мен факторларын суреттеу; 5.2.7.6 мұғалімнің көмекші нәсілдердің тең екендігін дәлелдеу;
2-тоқсан		
3. Заттар және материалдар	Заттардың құрылысы мен қасиеттері	5.3.1.1 "заттар", "физикалық заттар" ұғымын түсіндіру; 5.3.1.2 заттардың агрегаттық күйлерін түсіндіру; 5.3.1.3 бөлшектердің сұйық және газ күйлерін таралауын түсіну; 5.3.1.4 заттардың қатты, сұйық және газ күйіндегі құрылымын бөлшектермен сәйкес түсіндіру; 5.3.1.5 заттардың қасиеттері мен физикалық қасиеттері: қаттылық, аққыштығын, жылу және электр өткізгіштігін, созылмалығын, иілімділігін сипаттау; 5.3.1.6 объяснять понятия "физикалық заттар", "химиялық құбылыстар" ұғымын; 5.3.1.7 физикалық және химиялық құбылыстарға мысал келтіру; 5.3.1.8 конспект және кесте түріндегі құбылыстарды және химиялық құбылыстарды суреттеу;
	Заттардың жіктелуі	5.3.2.1 "таза заттар", "қоспалар" ұғымын түсіндіру; 5.3.2.2 қоспалардан таза заттарды алу әдістерін түсіндіру; 5.3.2.3 қоспалардың түрлерін және бөлу әдістерін ұсыну; 5.3.2.4 "металл", "бейметалл" ұғымын түсіндіру; 5.3.2.5 металл, бейметалға мысал келтіру; 5.3.2.6 заттарды ерігіштігі бойынша және бейметалдарға жіктеу;
	Заттардың түзілуі және алынуы	5.3.3.1 табиғатта түзілген заттарды жолмен алынған заттарды түсіндіру; 5.3.3.2 табиғи жолмен түзілген заттарды келтіру; 5.3.3.3 жасанды жолмен түзілген заттарды мысал келтіру; 5.3.3.4 "синтетика" ұғымын түсіндіру; 5.3.3.5 зертханалық жолмен түзілген заттарды түсіндіру; 5.3.3.6 синтетикалық заттарға мысал келтіру;
3-тоқсан		
4. Тірі және өлі табиғаттағы процесс	Өлі табиғаттағы процестер	5.4.1.1 "процесс" ұғымын түсіндіру; 5.4.1.2 өлі табиғаттағы процестер (табиғаттағы болмыстардың өзгеруі, жел, таудың құрылуы, климаттың өзгеруі) суреттеу;

		5.4.1.3 табиғаттағы ауыспалдылығы, жел, табиғат климаттық процесіне мысал келтіру; 5.4.1.4 өлі табиғатта болатын процестер мен олардың себеп салдарын атау
	Тірі табиғаттағы процестер	5.4.2.1 "қасиет", "тірі ағза" ұғымын түсіндіру; 5.4.2.2 тірі ағзаның қасиеттерін атау; 5.4.2.3 тірі ағза үшін әр қасиеттің маңызын түсіндіру; 5.4.2.4 тірі ағзаның құрылу деңгейін атау; 5.4.2.5 тірі ағзаның құрылу деңгейін өзгерту келтіру; 5.4.2.6 микроскоппен жұмыс істеу, нәтижелерін айтып беру; 5.4.2.7 мұғалімнің көмегімен микрорецепторды дайындау; 5.4.2.8 "фотосинтез" ұғымын түсіндіру; 5.4.2.9 фотосинтез процесін таныстыру; 5.4.2.10 фотосинтездің өткізгіштік жағдайларды бейнелеу; 5.4.2.11 "гемоглобин" ұғымын түсіндіру; 5.4.2.12 өсімдіктегі әртүрлі процестер болуын сипаттау
5. Энергия және қозғалыс	Энергия түрлері мен көзі	5.5.1.1 "энергия" ұғымын түсіндіру; 5.5.1.2 энергия түрлерін ажырату; 5.5.1.3 энергия түрлеріне мысал келтіру; 5.5.1.4 "температура", "жылу" ұғымын түсіндіру; 5.5.1.5 температура мен жылу сипаттау; 5.5.1.6 термометрдің жұмыс істеуін беру; 5.5.1.7 термометрдің көмегімен өлшеу; 5.5.1.8 энергияның өзара алмасуын түсіндіру; 5.5.1.9 энергияның өзара алмасуына мысалдар келтіру
	Қозғалыс	5.5.2.1 "қозғалыс" ұғымын түсіндіру; 5.5.2.2 тірі және өлі табиғаттағы қозғалыс маңыздылығын түсіндіру; 5.5.2.3 тірі және өлі табиғаттағы қозғалыс мысал келтіру; 5.5.2.4 "қаңқа" ұғымын түсіндіру; 5.5.2.5 қаңқа түрлеріне мысал келтіру; 5.5.2.6 жануарлардың әртүрлі қозғалыс өзгешеліктерін түсіндіру; 5.5.2.7 денелер қозғалысының заңдарын түсіндіру

6. Экология және тұрақты даму	Экожүйелер	5.6.1.1 "экожүйе" ұғымын түсіндіру; 5.6.1.2 экожүйе компоненттерін түсіндіру; 5.6.1.3 экожүйе түрлерін жіктеу; 5.6.1.4 экожүйеге мысал келтіру; 5.6.1.5 "экологиялық функциясы" ұғымын түсіндіру; 5.6.1.6 экожүйеге экологиялық факторлардың әсерін таныстыру; 5.6.1.7 "табиғи және жасанды экосистемалар" ұғымын түсіндіру; 5.6.1.8 табиғи және жасанды экосистемаларды қорғау келтіру
	Тірі ағзалардың сан алуандығы	5.6.2.1 "сан алуандылық", "биоразнообразие" ұғымын түсіндіру; 5.6.2.2 тірі ағзалар патшалығын жіктеу; 5.6.2.3 конспект, кесте, схемалар арқылы табиғаттың патшалығы бойынша топтастыру; 5.6.2.4 "бір жасушалы және көпжасушалы ағзалар" ұғымын түсіндіру; 5.6.2.5 біржасушалы және көпжасушалы ағзалардың құрылуын сипаттау; 5.6.2.6 біржасушалы және көпжасушалы ағзаларға мысал келтіру; 5.6.2.7 қосымша материалдармен табиғатта келген біржасушалы және көпжасушалы ағзаларды суреттеу
	Табиғатты қорғау	5.6.3.1 "табиғатты қорғау мәселелер" ұғымын түсіндіру; 5.6.3.2 ҚР экологиялық мәселелерін түсіндіру; 5.6.3.3 өз аймағының экологиялық жағдайын түсіндіру; 5.6.3.4 оқу материалына байланысты келтірілген мысал бойынша табиғатты қорғау мәселені шешу жолдарын көрсету; 5.6.3.5 "Қызыл кітап" ұғымын түсіндіру; 5.6.3.6 Қазақстан Республикасының Қызыл кітабының маңыздылығын таныстыру; 5.6.3.7 Қызыл кітапқа енген түрлерді сипаттау және жануарларды атау; 5.6.3.8 табиғатта дұрыс және дұрыс емес іс-әрекеттерді түсіндіру; 5.6.3.9 табиғатта дұрыс және дұрыс емес іс-әрекеттерді жадынамасын құрастыру
7. Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгертетін жаңалықтар	5.7.1.1 "жаңалық", "өзгеріс" ұғымын түсіндіру; 5.7.1.2 әлемді өзгерткен ғылымның ролін түсіндіру; 5.7.1.3 жаңалықтардың қоғамға әсерін таныстыру; 5.7.1.4 жаңалықтардың табиғатқа әсерін таныстыру; 5.7.1.5 жаңалықтардың өмірімізге әсерін таныстыру; 5.7.1.6 жаңалықтардың болашаққа әсерін таныстыру; 5.7.1.7 жаңалықтардың қоршаған ортаға әсерін таныстыру; 5.7.1.8 жаңалықтардың адамзат өміріне әсерін таныстыру; 5.7.1.9 жаңалықтардың әлемді өзгертетін жаңалықтарға әсерін таныстыру; 5.7.1.10 жаңалықтардың әлемді өзгертетін жаңалықтарға әсерін таныстыру;

		5.7.1.3 "өнертабыс" ұғымын т 5.7.1.4 өнертабыстың маңызы 5.7.1.5 жаңалық, өнертабысқа
	Болашақ жаңалықтары	5.7.2.1 "болашақ" ұғымын тү 5.7.2.2 өткен және болша дамуы туралы айтып беру; 5.7.2.3 болашақ жаңалықтары 5.7.2.4 жаңа жаңалық, маңыздылығын түсіну; 5.7.2.5 түрлі сұрақтар бой көмегімен ғылым саласы зерттеулер үшін жаңа идеяла

2) 6-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Ғылым әлемі	Ғылымның рөлі	6.1.1.1 "объект", "табиғи түсіндіру; 6.1.1.2 табиғи ғылымның з сипаттау; 6.1.1.3 табиғи ғылымның зерт мысал келтіру
	Зерттеу сұрағы	6.1.2.1 "айнымалы" ұғымын т 6.1.2.2 тәуелді, тәуелді е айнымалылар ұғымын ажыра 6.1.2.3 тәуелді, тәуелді е айнымалыға мысал келтіру
	Зерттеуді жоспарлау	6.1.3.1 жоспар бойынша з алу; 6.1.3.2 зерттеуді қауіпсіз жү түсіндіру; 6.1.3.3 зерттеуді қауіпсіз келтіру
	Деректерді жинау және жазу	6.1.4.1 "Халықаралық бірлі түсіну; 6.1.4.2 Халықаралық бірлік бірліктерін атау; 6.1.4.3 алгоритм бойынша жүйесіне ауыстыруды түсіну 6.1.4.4 алгоритм бойынша Халықаралық бірлік жүй орындау
	Деректерді талдау	6.1.5.1 алынған деректерді к схемалар түрінде графикалы
	Қорытынды және талқылау	6.1.6.1 алынған қорытынды кластер, постер түрінде әр тү
2.Адам. Жер. Ғалам	Макро- және микроәлем	6.2.1.1 макро және микроә параметрлерін түсіндіру;

		6.2.1.2 макро және микро түсіну және мысал келтіру
	Жер туралы жалпы мәлімет	6.2.2.1 байқалатын Жерде болмыстарды түсіну; 6.2.2.2 Жердегі процестер мысал келтіру; 6.2.2.3 Жердің қасиетін сипат
	Жер қабықтары және олардың құрамдас бөліктері	6.2.3.1 Жердің сферасын сип. 6.2.3.2 географиялық қабық мысалдармен атау; 6.2.3.3 қабық пен Жерге байланысты түсіну; 6.2.3.4 схемалардың, кесте. Жердің сыртқы қабықпен әрекеттесу тәсілдерін түсінді
	Жердегі тіршілік	6.2.4.1 "болжам" ұғымын түсін. 6.2.4.2 өмірдің Жер бетінде болжамын суреттеу; 6.2.4.3 дайын жоспар бойынша бетінде таралу болжамдарын. 6.2.4.4 Жер бетінде адамның заманауи жағдайларын әңгім. 6.2.4.5 Жер бетінде адамның жағдайларына мысал келтіру
	Жер бетін бейнелеу тәсілдері	6.2.5.1 схема, кесте, баяндама, шартты белгілерді жасау, карталарды топтастыру; 6.2.5.2 шартты белгілерді жасау, географиялық картаны оқу; 6.2.5.3 "масштаб" ұғымын түсін. 6.2.5.4 арақашықтықты есептеу, түсіну; 6.2.5.5 алгоритм бойынша маршрут арқылы арақашықтықты есептеу; 6.2.5.6 "географиялық координат" түсіну; 6.2.5.7 географиялық координаттар алгоритмін түсіну; 6.2.5.8 алгоритм бойынша географиялық координатты анықтай алу; 6.2.5.9 "уақыт" ұғымын түсін. 6.2.5.10 сағат картасын қолдану, түсіну
	Материктер мен мұхиттар	6.2.6.1 материктер мен мұхиттарды көрсету 6.2.6.2 "ерекшелігі", "физикалық аймақ" ұғымын түсіндіру;

		6.2.6.3 жоспар бойынша материк ерекшеліктері мен физикалық аймақтары туралы әңгімелеп; 6.2.6.4 жоспар бойынша материк ерекшеліктерін түсіндіру; 6.2.6.5 өзін таңдаған материк ақпаратты қосымша әдебиетпен сипаттау; 6.2.6.6 атлас картаның көмегімен мұхиттарды контурлық картамен
	Тұрғындар географиясы	6.2.7.1 "тұрғындардың орналасуын түсіну; 6.2.7.2 кесте, баяндамамен тұрғындардың орналасу заңдылығын түсіндіру; 6.2.7.3 "тұрғындардың тығыздығын түсіндіру; 6.2.7.4 тұрғындар көрсеткіштерінің маңызын түсіндіру; 6.2.7.5 картаның көмегімен тұрғыздығының жоғары және төмен атау; 6.2.7.6 тұрғындардың орналасуын түсіну; 6.2.7.7 картадан тұрғындар орналасқан және төмен ораласқан қалаларды
2-тоқсан		
3. Заттар және материалдар	Заттардың құрылысы мен қасиеттері	6.3.1.1 "атом және молекула" ұғымын түсіндіру; 6.3.1.2 атом және молекула құрылысын түсіндіру; 6.3.1.3 заттарға мысал келтіру; 6.3.1.4 "температура" ұғымын түсіндіру; 6.3.1.5 заттардың қасиеттерін және қайнау температураларын түсіндіру; 6.3.1.6 балқу және қайнау температураларын түсіндіру;
	Заттардың жіктелуі	6.3.2.1 "органикалық заттар" ұғымын түсіндіру; 6.3.2.2 "неорганикалық заттар" ұғымын түсіндіру; 6.3.2.3 органикалық және неорганикалық заттарға мысал келтіру;
	Заттардың түзілуі және алынуы	6.3.3.1 "артықшылығы", "кемшілігі" ұғымын түсіндіру; 6.3.3.2 табиғи және жасанды заттардың алынуы мен артықшылықтары мен кемшіліктері

		6.3.3.3 табиғи және жасанды мысал келтіру; 6.3.3.4 "тұрмыстық химия" ұғымын саласын және оларды ережелерін айтып беру; 6.3.3.6 "пайдалы қазбалар", "қайталау; 6.3.3.7 картадан Қазақстан қазбаларды көрсету 6.3.3.8 Қазақстандағы пайдалы өндеудің ірі орталықтарын анықтап көрсету; 6.3.3.9 пайдалы қазбалардың өңделінуінің қоршаған ортаға әсерін
3-тоқсан		
4.Тірі және өлі табиғаттағы процесс	Өлі табиғаттағы процестер	6.4.1.1 өлі табиғаттағы процестер (табиғаттағы болмыстардың қалыптасуы, жел, таудың құрылуы, климаттық процесіне мысал келтіріп сипаттап беру; 6.4.1.2 табиғаттағы процестер ауыспалдылығы, жел, таудың құрылуы, климаттық процесіне мысал келтіріп сипаттап беру;
	Тірі табиғаттағы процестер	6.4.2.1 "жазуша" ұғымын түсіндіру; 6.4.2.2 жасушаның негізгі бөліктерін бейнелеу; 6.4.2.3 жасуша түріне мысал келтіру; 6.4.2.4 тірі ағзаға тән процестерді сипаттап беру; 6.4.2.5 "тамақтану" ұғымын түсіндіру; 6.4.2.6 ағзаның тамақтану типін анықтау; 6.4.2.7 тамақтану типі бойынша мысал келтіру; 6.4.2.8 "көлік", "қоректі алу" ұғымын түсіндіру; 6.4.2.9 тірі ағзаға қоректі алу процесін суреттеу; 6.4.2.10 "ауа" ұғымын түсіндіру; 6.4.2.11 мұғалімнің мысал келтіруімен тыныс алу мен шығару жолдарын анықтау; 6.4.2.12 ағзадан бөлінетін өнімдерін анықтау; 6.4.2.13 тірі ағзадан бөлінетін өнімдерін келтіру; 6.4.2.14 "қоздырғыш" ұғымын түсіндіру; мысал келтіру; 6.4.2.15 тірі ағзаның реакциясын түсіну
5. Энергия және қозғалыс	Энергия түрлері мен көзі	6.5.1.1 энергия көзі туралы анықтау; 6.5.1.2 энергия көзіне мысал келтіру;

		6.5.1.3 "энергияның жұтылуын түсіндіру; 6.5.1.4 энергияны шығару және жұтылуымен байланысты үлгілерді түсіну; 6.5.1.5 энергияны жұтылуын келтіру; 6.5.1.6 "альтернатив" ұғымын түсіндіру; 6.5.1.7 энергияны алудың әдістерін сипаттау; 6.5.1.8 энергияны алудың мысал келтіру; 6.5.1.9 альтернативті энергияны энергетикадан өзгешелігін таныту.
	Қозғалыс	6.5.2.1 "қозғалыстың" ұғымын түсіндіру; 6.5.2.2 қозғалыстың салыстырмалы мысалдар келтіру және түсіндіру; 6.5.2.3 "қысым" ұғымын түсіндіру; 6.5.2.4 қатты денелер, сұйықтар мен газдар қысымдарын ажырата білу; 6.5.2.5 адам қаңқасының құрылымын білу; 6.5.2.6 бұлшықеттің құрылуы.
4-тоқсан		
6.Экология және тұрақты даму	Экожүйелер	6.6.1.1 экожүйе компоненттері; 6.6.1.2 диаграмма, схема және кұрамдас бөліктерінің өлшемдерін графикалық түрде көрсету және таныту; 6.6.1.3 экожүйеге мысал келтіру; 6.6.1.4 экожүйелердің ауысуы.
	Тірі ағзалардың сан алуандығы	6.6.2.1 "флора", "фауна" ұғымын түсіндіру; 6.6.2.2 флора және фаунаға мысал келтіру; 6.6.2.3 "ерекше" ұғымын түсіндіру; 6.6.2.4 өсімдіктер мен жануарлардың анықтай алу үшін ағзаларының ерекшеліктерін қолдану; 6.6.2.5 жергілікті экожүйеге тән өсімдіктер мен жануарлардың сипаттамасы; 6.6.2.6 қосымша материалдармен жергілікті экожүйедегі өзгерістерді алуантүрлігін сипаттау.
	Табиғатты қорғау	6.6.3.1 өз аймағының экологиялық жағдайын атау; 6.6.3.2 қосымша әдебиеттермен аймағындағы кейбір экологиялық проблемалар себептерін сипаттау; 6.6.3.3 экологиялық мәселелерді шешу жолдарын атау және түсіну.
7. Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгертетін жаңалықтар	6.7.1.1 әлемді өзгертетін жаңалықтардың маңызын түсіну;

		6.7.1.2 әлемді өзгерткен жаңалықтарды келтіру; 6.7.1.3 қосымша әдебиеттерді оқу бойынша әлемді өзгерткен жаңалықтарды сипаттау; 6.7.1.4 қазақстандық ғалымдардың ғылымдарын дамытудағы жаңалықтарды сипаттау
	Болашақ жаңалықтары	6.7.2.1 жаңа жаңалықтардың маңыздылығын түсіну; 6.7.2.2 ғылыми зерттеулердің болашақтағы дамуына болашақ жаңалықтарды беру; 6.7.2.3 болашақтағы ғылымдардың дамуына мысал келтіру; 6.7.2.4 қосымша әдебиеттерді оқу бойынша болашақ өнертабыстарды

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№123 бұйрығымен
66-қосымша
Қазақстан Республикасының
және ғылым Министрлігі
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығымен
703-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы
1 тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың 7-10 сыныптарына арналған негізгі орта білім беру деңгейінің "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасы "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты - білім алушылардың Жер туралы, табиғаттың, қоғам мен экономиканың өзара жүйелік байланысы туралы білімдерін, түсініктері мен бүтін көзқарастарын қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері:

1) табиғи және антропогенді нысандарды, құбылыстар мен процестерді қамтитын әлемнің географиялық бейнесін ашу, қоршаған әлемнің аймақтық айырмашылықтары, адамдар өмірі үшін мағынасы мен объективті сипаты туралы ұғымдарын қалыптастыру;

2) табиғат пен қоғамның өзара байланысына, осы байланыстың кеңістіктік ерекшеліктеріне қарасты білім алушылардың ғылыми көзқарастарын дамыту;

3) қоғамдық өндірістің, табиғатты қорғау мен табиғатты рационалды пайдаланудың әлеуметтік-экономикалық, табиғи-ғылыми негіздерін ашу;

4) үздіксіз қалыптасу, өзгеру, қайта туындау мен даму барысындағы объективті шынайылық ретінде табиғатқа деген диалектикалық көзқарастарын қалыптастыру;

5) географиялық ғылымның ұғымдары мен терминдерін меңгеруге ықпал жасау;

6) кеңістіктік ойлауын және картографиялық дағдыларын қалыптастыру;

7) географиялық білімдерін тәжірибеде, күнделікті өмірде қолдану дағдыларын қалыптастыру;

8) білім алушылардың бойына заманауи қазақстандық қоғамға тән ұлттық және жалпы адами құндылықтар жүйесін сіңдіру;

9) Отансүйгіштікке, толеранттыққа, басқа халықтарды және олардың мәдениетін сыйлауға, қоршаған ортаны қорғауға тәрбиелеу.

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) жалпы зияттық дағдылары мен біліктерін қалыптастыру;

2) себеп-салдарлық байланысты орнату біліктерін қалыптастыру;

3) сөздік қорын ғылыми терминдермен, ұғымдармен толықтыру және байланыстырып сөйлеуін дамыту;

4) кеңістіктік ұғымдарын жетілдіру;

5) географиялық контурлық, далалық карталарды қолдану дағдыларын дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәлілдері

5. Оқу процесін ұйымдастыруда психикалық дамуы тежелген білім алушылардың ерекшеліктері ескеріледі: ойлау икемділігінің жеткіліксіздігі, есте сақтауының нашарлығы, зейіннің тұрақсыздығы, көру-есту және көру-кеңістіктік ақпараттарды қабылдау мен өңдеу қиындығы, жұмыс қабілеттілігінің төмендігі.

6. Білім алушылардың "География" оқу пәнін меңгерудегі қиындықтары:

1) айтылымдар құрастыруда, мысалдар келтіруде, видеороликтің негізгі мазмұнын баяндауда, бейнелеу элементтерін сипаттауда, кестемен, схемамен, диаграммамен жұмыс жасау барысында деректерді талдауда;

2) практикалық тапсырмаларды орындауда, картамен, атласпен, дидактикалық материалдармен, жеке құрылғылармен (компас, нивелир, теодолит) жұмыс жасағанда;

3) картада ұсақ және ірі физикалық нысандардың географиялық координаттарын іздеуде, шартты белгілерді қолдануда, картаны оқуда;

4) физикалық, әлеуметтік және экономикалық география нысандарын салыстырғанда, өз бақылауы және заттық-тәжірибелік іс-әрекеті негізінде ойын білдіру, болжау, пайымдау, қорытындылау қажет болғанда;

5) өз ойын білдіруді талап ететін сұрақтарға жауап бергенде, өмірден мысалдар келтіргенде және проблемалардың шешу жолдарын ұсынғанда;

6) ғылыми терминдерді есте сақтауда, оларды тәжірибеде қолдануда.

7. Оқу процесін ұйымдастыруда келесідей тәсілдер қолданылады:

1) жүйелі тәсіл - жеке бөліктерін өзара байланыста және өзара әрекетте қарастыруға мүмкіндік береді;

2) құндылықты- бағыттық тәсілі - оқу іс-әрекетін ұйымдастыру мен орындауды және оның нәтижесін белгілі бір құндылықтар тарапынан қарастырады. Құндылыққа бағытталған оқу процесі білім алушылардың мқсатқа бағытталған құндылықтар жүйесін қалыптастырады;

3) жүйелік-әрекеттік тәсіл - тұлғаның білім, білік, дағдыларын меңгеруін қамтамасыз етіп қана қоймай, сонымен қатар кез-келген танымның пәндік аясында әлемнің бейнесі мен құзіреттілігін де қамтамасыз етуге бағытталған жалпы мәдени және тұлғалық дамуына жағдай жасай отырып, тұлғаны дамытуға бағытталады.

8. "География" пәнін оқудың тиімді әдістері:

1) картографиялық әдіс - нысандардың өзара орналасуын, олардың өлшемдерін, қандай да бір көірністің таралау дәрежесін қамтиды;

2) тарихи әдіс - Жер, адамзаттың дамуы туралы тарихи деректерді хабарлауды қарастырады;

3) статистикалық әдіс - аумақтың аймағы, биіктігі мен тереңдігі, табиғи ресурстардың қоры, халықтың саны, демографиялық көрсеткіштер, өндірістің абсолюттік және қатыстық көрсеткіштері тәрізді статистикалық мәдіметтерді қолдануға бағытталған;

4) экономикалық-математикалық әдіс - халықтың тығыздығын, туылуын, өілімін, санының қалыпты жағдайда өсуінің, миграция көлемін, әр адам басына шаққандағы ЖІӨ, ресурспен қамтамасыз етілуін есептейді;

5) географиялық аудандандыру әдісі - экономикалық және физикалық – географиялық (табиғи) аудандарды бөлуді сипаттайды;

6) салыстырмалы –географиялық әдіс - қандай да бір нысандардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын толық сипаттап, бағалауға мүмкіндік беріп, сонымен қатар осы айырмашылықтарды түсіндіреді;

7) бақылау мен далалық зерттеу әдістер -і географиялық нысандарды, үлгілерді жинау; құбылыстарды бақылауды сипаттайды;

9. Педагогикалық міндеттер келесі педагогикалық технологияларды қолданған жағдайда нәтижелі шешіледі:

1) жобалық технология - анықтамалық әдебиеттер, пайымдар, терминдер мен анықтамаларды іздеу, анықтамалық материалдарға бейімделу басымдылығын туындатады. Білім алушылардың логикалық негізделген қорытындылар, талдау жасауын, қажет ақпаратты алуын болжайды;

2) сыни ойлау технологиясы - география сабақтарында сыни ойлау контекстін ескере отырып бақылау, талдау және жинақтау сияқты дағдыларын дамытады;

3) мультимедиялық технологиялар - зерттелініп отырған көріністерді жариялауда үлкен мүмкіндіктер ашып, білім алушылардың қызығушылықтарын, оқуға деген мотивациясын, зейін аударуын жоғарылатады;

10. Білімдерді саналы меңгеруге, ақыл-ой операцияларын дамытуға ықпал ететін тапсырмалар:

1) оқытылып жатқан материалдар туралы өз пікірін ұсыну;

2) материалдарды бір формада басқа формаға түрлендіру (сөздік формада схемаға, кестеге, контурлы карталарды толтыру);

3) материалдарды қысқа баяндау, негізгі ойды бөліп көрсету;

4) ақпараттарды топтастыру;

5) теориялық материалдарды тәжірибеде қолдану;

6) қорытындыны әртүрлі формада ұсыну;

7) кестедегі, схемадағы деректерді салыстыру;

8) фактілер мен салдар арасын ажырату;

9) толықты бөліктерге бөлу немесе керісінше, бөліктерді толық қылып құрау;

10) нысандар арасындағы өзара байланысты айқындау;

11) іс-әрекет жоспарын құру;

12) шығармашылық тапсырмаларды орындау.

11. Бағалау дағдыларын дамытуды ынталандыратын тапсырмалар:

1) маңызды деректердің рөлін бағалау;

2) басқа білім алушылардың пікірлерін талдау;

3) басқа білім алушылардың ой толғауының логикалық мағынасында кеткен қателерді анықтау.

12. "География" пәнін оқыту үшін қажетті техникалық және дидактикалық құралдар: интернетке қосылған компьютер, мультимедиялық проектор, интерактивті тақта, принтер, сканер; тәжірибелік сабақтарды жүргізуге қажетті құрылғылар мен құралдар (компас, термометр, барометр, гигрометр, нивелир, рулетка).

13. Формативті және суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы кезеңмен (қадаммен) орындауға мүмкіндік беретін, қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдетуге;

3) тапсырмаға берілген жазбаша нұсқауларды қажет болған жағдайда дауыстап, баяу темппен, мағыналық мәнермен оқып беру;

4) мүмкіндіктері шектеулі білім алушылардың ерекшеліктерін ескеріп тапсырманың мәтінін бейімдеу (ірі қаріп, тапсырмаларды бір-бірінен нақты бөлу);

5) қажет болған жағдайда сараланған көмек көрсетуге: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалды қолдау), ұйымдастырушылық (зейінін аулау, жұмысқа шоғырландыру, өзін-өзі тексеру керектігін еске салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырманың нұсқауын түсіндіру);

6) тапсырманы орындауға берілетін уақытты ұлғайтуға.

3-тарау. "География" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

14. "География" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

2) 8-сыныпта аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

4) 10-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

15. Бағдарламаның мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер сынып бойынша күтілетін нәтижелер сипатындағы оқу мақсаттарынан құралған бөлімшелерден тұрады.

16. Бағдарлама мазмұны 6 бөлімді қамтиды:

1) "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі;

2) "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі;

3) "Физикалық география" бөлімі;

4) "Әлеуметтік география" бөлімі;

5) "Экономикалық география" бөлімі;

6) "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі.

17. "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

1) Зерттеулер мен зерттеушілер.

18. "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) географиялық карталар;

2) географиялық деректер базасы.

19. "Физикалық география" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) литосфера;
- 2) атмосфера;
- 3) гидросфера;
- 4) биосфера;
- 5) табиғи-аумақтық кешендер.

20. "Әлеуметтік география" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

- 1) халықтар географиясы.

21. "Экономикалық география" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) табиғи ресурстар;
- 2) әлеуметтік-экономикалық ресурстар;
- 3) дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы;
- 4) дүниежүзілік шаруашылықтың даму процестері мен көрсеткіштері.

22. "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі келесідей бөлімшені қамтиды:

- 1) дүниежүзі елдері.

23. 7-сыныпқа арналған "География" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі: зерттеулер және зерттеушілер, географиялық зерттеулер нысандары, география ғылымының дамуы, географиялық деректердің дәйеккөзі, географиялық тәжірибелер, зерттеудің далалық әдістері, географияда графикалық әдістерді қолдану;

2) "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі: географиялық карталар, географиялық картосызбаларды қолдану, географиялық номенклатура, географиялық деректер базасы, географиялық деректерді ұйымдастыру;

3) "Физикалық география" бөлімі: литосфера, литосфераның құрылымы және заттық құрамы, Жердің тектоникалық құрылымы, литосфералық катаклизмдер, атмосфера, атмосфера және оның құрылымдық бөлімдері, ауа-райы және метеорологиялық элементтер, қолайсыз атмосфералық құбылыстар, гидросфера, гидросфера және оның құрылымдық бөлімдері, су ресурстарының маңызы, Әлемдік мұхиттың географиялық орналасуы, әлем мұхиты суының қасиеттері, мұхит суының қозғалысы, мұхитпен байланысты апаттар, Әлем мұхитының мәселелері, биосфера, биосфера және оның құрылымдық бөлімдері, туған өлкенің флорасы және фаунасы, топырақ, оның құрамы және құрылымы, Қазақстандағы топырақ түрлері, топырақтың экологиялық мәселелері, табиғи-аймақтық кешендер, табиғи-аймақтық кешендердің қалыптасуы, табиғи-аймақтық кешен түрлері; туған өлкемнің таңбасы: өлкетану деректер базасын құрастыру.

4) "Әлеуметтік география" бөлімі: халықтар географиясы, тілдік жанұялар және әлем елдерінің топтары, әлем халықтарының діни құрамы, әлемнің тарихи-мәдени аймақтары, ұлтаралық және конфессияаралық келісім;

5) "Экономикалық география" бөлімі: табиғи ресурстар, табиғи ресурстарды топтастыру, табиғи ресурстарды қолдану мәселелері, әлеуметтік-экономикалық ресурстар, көлік инфраструктурасы, әлеуметтік инфраструктура, дүниежүзілік шаруашылығының салалық және аймақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылығының салалары: ауыл шаруашылығы және өндіріс;

6) "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі: дүниежүзі елдері, дүниежүзі елдерінің географиялық орналасуы, дүниежүзі елдерінің географиялық және экономикалық-географиялық орны.

24. 8-сыныпқа арналған "География" пәнінің базалық мазмұны::

1) "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі: зерттеулер және зерттеушілер. География ғылымының салалары, географиялық зерттеулер әдістерінің түрлері. Географиялық деректерді оңдеу және сараптау, географиялық моделдер, зерттеу нәтижелерін ұсыну түрлері;

2) "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі: географиялық карталар, тақырыптық карталар және олардың қосымша сипаттарының элементтері, тақырыптық карталарды оқу, тақырыптық географиялық номенклатура, географиялық деректер базасы, географиялық деректер базасын құруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың ролі;

3) "Физикалық география" бөлімі: рельеф формаларының қалыптасу және таралу заңдылығы, рельеф түрлерін топтастыру, материктер және мұхиттардағы ірі орографиялық нысандар, тау породалары және минералдарды топтастыру, тау породалары және минералдардың қалыптастыру заңдылықтарына, олардың қасиеттеріне сәйкес пайдалы қазбалардың таралуы тау породалары мен минералдарының жасын анықтау, геологиялық жыл санау, геохронологиялық кесте, рельефтің адамзат өмірі мен шаруашылығына ықпалы, атмосфера, климатқұрушы факторлар, атмосфераның жаһандық қозғалысы, климаттық белдеу, материктер климатының ерекшеліктері, климаттың адамзат өмірі мен шаруашылығына ықпал ету, атмосфераға адамдардың теріс ықпал етуі; гидросфера, су құрғақтық түрі және қалыптасуы, су құрғақтықтың шаруашылық маңыздылығы, өзен алқабының құрылымы, өзендердің гидрологиялық кестесі, көлдер және мұздықтар, су құрғақтық экологиялық проблемалары, су апаттары, биосфера, табиғи аймақтар және биік белбеулер, материктердің табиғи аймақтары, мұхиттардың органикалық әлемі, өсімдік және жануарлар әлемін

қорғау, табиғи-аймақтық кешендер, географиялық қыртыстың құрылымы мен құрамы, географиялық қыртыстың заңдылықтары;

4) "Әлеуметтік география" бөлімі: халықтар географиясы, халық санағы, халықтың өсім түрлері, демографиялық көрсеткіштер және демографиялық жағдайлар, демографиялық мәселелер, демографиялық саясат;

5) "Экономикалық география" бөлімі: табиғи ресурстар, табиғи ресурстардың экономикалық және экологиялық бағалау, әлем аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуеті, табиғи ресурстарды өңдеу орталықтары және технологиялары, дайын өнімдердің түрлері, әлеуметтік-экономикалық ресурстар, экономикалық инфрақұрылымның элементтері және функциялары, дүниежүзі шаруашылығының салалық және аймақтық құрылымы: кен өндіруші, өңдеу салалары, қызмет көрсету, ауыл шаруашылығы және өнеркәсіпті ұйымдастыру түрлері, ауыл шаруашылығы, өндіріс және қызмет көрсетуді орнату факторлары, дүниежүзілік шаруашылық салаларының сипаты.

6) "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі: дүниежүзі елдері, дүниежүзінің саяси картасы, дүниежүзінің саяси картасындағы сандық және сапалық өзгерістер. Дүниежүзі елдерінің саяси-географиялық орны, саяси интеграция, Қазақстанның саяси интеграция үрдісінде қызығушылығы, бағыттары және бастамалары.

25. 9-сыныпқа арналған "География" пәнінің базалық мазмұны::

1) "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі: зерттеулер және зерттеушілер, қазақстан географтарының зерттеулері, география ғылымының заманауи өзекті мәселелері, географиялық нысандар және құбылыстардың номинациялары ерекшеліктері, қазақ ұлттық географиялық терминдер, зерттеу нәтижелерінің зерттеу нәтижелерінің ұсынудың академиялық түрлер;

2) "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі: географиялық карталар, картада географиялық нысандарды, құбылыстар және үрдістерді көрсету тәсілдері, географиялық номенклатураны көрсету тәсілдері, географиялық деректер базасы, Жердің қашықтық зондтау әдістері, геоақпараттық жүйелі технологиялар қолдану аясы;

3) "Физикалық география" бөлімі: геологиялық тарих және Қазақстан аумағының тектоникалық құрылымы, Қазақстанның басты орографиялық нысандары, қазақ оронимдері, Қазақстанда минералды ресурстарды таралу заңдылықтары, минералды ресурстарды табу және өңдеу орталықтары, Қазақстанда минералды ресурстарды бағалау, минералды ресурстарды өндеуге байланысты мәселелер, атмосфера, Қазақстанда климат құраушы факторлары, Қазақстандағы климаттық жағдай, Қазақстанда климаттық ресурстар,

Қазақстандағы жағымсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар, қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстардың номинациялар ерекшеліктері, гидросфера, Қазақстандағы ішкі су түрлері, қазақ гидронимы, Қазақстандағы су ресурстарын экономикалық бағалау, су ресурстарының экологиялық мәселелері, Қазақстанның ішкі суының геосаяси проблемалары, биосфера, Қазақстандағы табиғи аймақтар және биік белбеулер, аса қорғайтын табиғи аймақ түрлері, Қазақстанның табиғи мұрасы, табиғи хоронимдер маңызы (аса қорғайтын табиғи аймақтар), ноосфераның қалыптасуы, Қазақстанның ноосфера дамуына қосқан үлесі, табиғи-аймақтық кешендер, Қазақстанның физикалық географиялық аудандары, қазақ табиғи хоронимдері (физикалық географиялық аудандар), антропогендік факторлардың табиғи кешендерге ықпалы, антропогендік ландшафтарды жақсарту жолдары;

4) "Әлеуметтік география" бөлімі: халықтар географиясы, Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы, әлем халықтарының көші-қоны, Қазақстан халқының көші-қоны, көші-қоны саясаты, еңбек ресурстарының сандық және сапалық көрсеткіштері, Қазақстандағы демографиялық жағдай және демографиялық саясат, елді мекендерді топтастыру, елді мекендердің қызметтік аймақтары, Қазақстан ойконимдері, Қазақстандағы елді мекендер проблемасы, урбанизация үрдісі, Қазақстанда урбанизация үрдісін бағалау;

5) "Экономикалық география" бөлімі: табиғи ресурстар, Қазақстанның табиғи-ресурстар әлеуеті, Қазақстанда табиғи ресурстар және дайын өндірім түрлерін өндіру технология және өңдеу орталықтары, табиғатты пайдалану түрлері, Қазақстанда табиғатты пайдалану мәселелері, тұрақты даму, әлеуметтік-экономикалық ресурстар, ғылыми-техникалық революция үрдісі мен бағыты, Қазақстандағы адами капиталды дамыту, Қазақстанның индустриалды-инновациялық даму бағыты, Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымы, Қазақстан аймағында инфрақұрылым даму деңгейі,, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аймақтық құрылымы, Қазақстанның шаруа салалары, Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруа салалары және мамандандырылуы, дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері және тенденциялары, дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері, дүниежүзілік шаруашылықта Қазақстанның орны,, қызығушылығы, халықаралық экономикалық интеграцияда Қазақстанның орны;

6) "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі: дүниежүзі елдері, дүниежүзі елдерін экономикалық даму деңгейі бойынша топтастыру, халықаралық ұйымдардың деңгейлері және мақсаттары, Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық және саяси-географиялық жағдайы,

Қазақстанда саяси-әкімшілік хоронимдер, Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпарат ұсыну түрлері.

26. 10-сыныпқа арналған "География" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі: жалпыгеографиялық әдістер; зерттеу әдістерінің түрлері;

2) "Картография және геоинформатика": картография, заманауи картографиялық әдістер; геоинформатика негіздері; географиялық деректер базасы; географиялық деректерді елестету;

3) "Табиғатты пайдалану және геоэкология": табиғатты пайдалану түрлері; табиғатты пайдалану түрлерінің қоршаған ортаға әсерін бағалау; табиғатты рационалда пайдалану ұстанымдары; экологиялық таза өндірістерді жобалау; геоэкологиялық зерттеулер негіздері; геоэкология өзектілігі және зерттеу пәні; геосфералардың ластануы; геоэкологиялық аймақтар; геоэкологиядағы антропогенды факторлар; жаһанды экологиялық мәселелер; экологиялық инновациялық технологиялар; Қазақстанның экологиялық проблемалары;

4) "Геоэкономика" бөлімі: геоэкономика негіздері; геоэкономика өзектілігі және зерттеу пәні; шаруашылықты ұйымдастырудың аймақтық факторлары; дүниежүзілік шаруашылық құрылымы; дүниежүзілік шаруашылық аймақтық үлгілері; әлем елдерінің экономикалық даму көрсеткіштері; экономикалық дамудың әлемдік тәжірибесі; Қазақстан Республикасының экономикалық дамуының мақсаттық көрсеткіштері

5) "Геосаясат" бөлімі: геосаясат негіздері; геосаясат өзектілігі; дүниежүзілік геосаяси аумақ; геосаясат және географиялық факторлар; мемлекет аймағының морфологиясы; мемлекет шекарасы;

6) "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі: дүниежүзі аймақтары; кешенді географиялық аудандастыру; елдерді салыстыру әдістері; елдерді салыстыру ғылымы;

7) "Адамзаттың жаһанды мәселелері": жаһанды мәселелерді шешу; жаһанды мәселелердің географиялық аспектілері.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

27. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар –бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. "7" – сынып, "2.1" –бөлімше, "4" – оқыту мақсатының реттік саны.

28. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.1 "зерттеуші", "зерттеу нысаны" ұғымдарын түсіндіру; 7.1.1.2 мұғалімнің көмегімен географиялық нысандарды анықтау; 7.1.1.3 конспект, кесте түрінде географиялық ғылымның дамуына дамуына үлес қосқан саяхатшылар мен зерттеушілердің үлесін сипаттау; 7.1.1.4 үлгі арқылы карта, суреттер, мәтіндер, фотолар, географиялық материалдар сияқты географиялық ақпарат көздерімен жұмыс жасау; 7.1.1.5 "құбылыс" ұғымын түсіндіру; 7.1.1.6 географиялық нысандардың қасиеттерін сипаттау; 7.1.1.7 "әдіс" ұғымын түсіндіру; 7.1.1.8 далалық географиялық зерттеу әдістерін сипаттау, кесте, конспект тіркеп жазу, мұғалімнің көмегімен мәдліметтерді жинау, өңдеу және түсіну; 7.1.1.9 географиялық нысандардың процестері, қасиеттері мен көріністерінің бейнелену алгоритмін сипаттау; 7.1.1.10 географиялық нысандар, көріністер мен процестердің қасиеттерін географиялық формада бейнелеу: схеманұсқа, диаграмма, алгоритм көмегімен жасалған график	8.1.1.1 "географиялық ғылым", "сала" ұғымдарын түсіндіру; 8.1.1.2 география ғылымы саласындағы кесте, схемаларға географиялық формада бөлуді жазу; 8.1.1.3 географиялық ғылым салаларына мысал келтіру; 8.1.1.4 мұғалімінің көмегімен географиялық ғылым саласындағы зерттеулердің маңыздылығын түсіндіру; 8.1.1.5 далалық, картографиялық және географиялық зерттеулердің теориялық әдістерінің мағынасын түсіндіру; 8.1.1.6 "қазақстандық компонентті" түсіндіру; 8.1.1.7 қазақстандық компонентті қолдана отырып, сандық және сапалық географиялық деректерді сипаттау; 8.1.1.8 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдері туралы айту, олардың ерекшеліктері мен құбылыстарын түсіну; 8.1.1.9 географиялық нысандардың модельдеріне мысал келтіру; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсыну (кесте, конспект, кластер)	9.1.1.1 конспект көмегімен географиялық ғылымның дамуына үлес қосқан қазақстандық ғалымдардың зерттеулері туралы атып беру; 9.1.1.2 географиялық ғылым зерттеулерінің заманауи өзекті мәселелерін сипаттау; 9.1.1.3 мұғалімінің көмегімен географиялық ғылым зерттеулерінің өзекті мәселелерін шешу жолдарын талқылау; 9.1.1.4 "номинация" ұғымын түсіндіру; 9.1.1.5 географиялық нысандар мен көріністерді номинациялау ерекшеліктерін сипаттау; 9.1.1.6 келтірілген тізім бойынша қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіру; 9.1.1.7 түрлі формада (схеманұсқа, презентация) зерттеу нәтижелерін ұсыну;	

2) "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық карта", "картосхемалар" ұғымдарын түсіндіру; 7.2.1.2 картосхемалар түрлері жайлы айту; 7.2.1.3 тақырып бойынша картосхемаларды түсіндіру; 7.2.1.4 "номенклатура" ұғымын түсіндіру; 7.2.1.5 келтірілген тізім бойынша география-лық номенклатура нысандарын картадан көрсету;	8.2.1.1 "тақырыптық карта" ұғымын түсіндіру; 8.2.1.2 тақырыптық карталар, профиль, диаграмма, графика, кестелердің қосымша сипаттамаларының элементтерін сипаттау; 8.2.1.3 мұғалымның көмегімен картаны оқу алгоритмін сипаттау; 8.2.1.4 шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдану негізінде тақырыптық карталарды оқу; 8.2.1.5 атлас картасына сүйене отырып, географиялық номенклатура нысандарын кескін картадан көрсету;	9.2.1.1 карта түрлеріне мысал келтіру; 9.2.1.2 мұғалімнің көмегімен жалпы географиялық және тақырыптық карталарды ажырату; 9.2.1.3 картаға сүйене отырып, маңызды қазақстандық географиялық нысандарды, процестер мен құбылыстарды картаға сүйене отырып сипаттау; 9.2.1.4 Қазақстанның географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсету; 9.2.1.5 тізім бойынша Қазақстанның географиялық номенклатура нысандарын кескін картаға түсіру;	
2.2 Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 "географиялық деректер базасы" ұғымын түсіндіру; 7.2.2.2 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды кетеле сипаттау; 7.2.2.3 географиялық нысандардың мағынасын сипаттау;; 7.2.2.4 келтірілген тізім бойынша картадан географиялық объектілерді табу мен көрсету;	8.2.2.1 ақпараттық – коммуникативті технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттық-коммуникативтік технологияларға мысал келтіру; 8.2.2.3 ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдана отырып, географиялық деректер базасы туралы айтып беру; 8.2.2.4 қазақстандық компоненттегі географиялық нысандарды көрсету мен атау;	9.2.2.1 жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы мен ерекшеліктерін түсіндіру; 9.2.2.2 геоақпараттық технология әдістерін түсіндіру; 9.2.2.3 мұғалімнің көмегімен шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпараттық технологияларын қолданудың маңыздылығын түсіну мен сипаттау	10.2.1.1 қазақстан география үрдістерді сипаттау; 10.2.1.2 география номенклатура нысандары; 10.2.1.3 Қазақстан номенклатура нысандары картада б

3) "Физикалық география" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары

	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Литосфера	7.3.1.1 "литосфера", "жер қыртысы", "плита", "заттық құрам" ұғымдарын түсіндіру; 7.3.1.2 литосфераның құрылысы мен заттық құрамын сипаттау; 7.3.1.3 жердің заттық құрамына мысал келтіру; 7.3.1.4 "тектоника" ұғымын түсіндіру; 7.3.1.5 жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуы туралы айту; 7.3.1.6 атлас картасының көмегімен картадан литосфералық плиталарды көрсету; 7.3.1.7 дейф тәрізді жер қыртысының тектоникалық қозғалысын сипаттау; 7.3.1.8 жер қыртысының тектоникалық қозғалыстарына мысал келтіру; 7.3.1.9 "катаклизм" ұғымын түсіндіру; 7.3.1.10 әлемдегі және Қазақстандағы литосфералық катоклизмалар туралы айту; 7.3.1.11 "қазақстандық компонент" ұғымын түсіндіру; 7.3.1.12 қазақстандық компонент негізінде литосферадағы литосфералық катоклизмалар кезіндегі ережелерді түсіндіру;	8.3.1.1 "жер бедері" ұғымын түсіндіру; 8.3.1.2 жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтарын сипаттау; 8.3.1.3 формасы бойынша жер бедері түрлерін жіктеу; 8.3.1.4 физикалық картаға сүйене отырып, жер бедері формаларына мысал келтіру; 8.3.1.5 жоспар бойынша жер бедері формаларын сипаттау; 8.3.1.6 "орография" ұғымын түсіндіру; 8.3.1.7 мұғалімнің көмегімен материктер мен мұхиттарда орналасқан ұқсас орографиялық бірліктерді атау мен түсіндіру; 8.3.1.8 келтірілген тізім бойынша жеке материктер бойынша жер бедерінің ең үлкен формаларын картадан көрсету; 8.3.1.9 "тау жыныстары", "минералдар", "пайдалы қазбалар" ұғымдарын түсіндіру; 8.3.1.10 түрлі белгілері бойынша тау жыныстары мен минералдарды жіктеу; 8.3.1.11 тау жыныстары мен минералдарға мысал келтіру; 8.3.1.12 тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуын сипаттау;	9.3.1.1 Қазақстанның геохронологиялық кестелерінің құрылымы мен құрылысын түсіндіру; 9.3.1.2 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын сипаттау; 9.3.1.3 жоспар бойынша Қазақстанның басты орографиялық нысандарын сипаттау; 9.3.1.4 "ороним" ұғымын түсіндіру; 9.3.1.5 қазақ оронимдерінің жіктелуін түсіну мен сипаттау; 9.3.1.6 қазақ оронимдеріне мысал келтіру; 9.3.1.7 қазақ оронимдеріні картадан көрсету мен табу және оларды кескін картада белгілейді; 9.3.1.8 "минералды ресурс" ұғымын түсіндіру; 9.3.1.9 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтары туралы айту; 9.3.1.10 Қазақстан- ның минералды ресурстарын өндіру және өңдеудің басты орталықтарын картадан көрсету; 9.3.1.11 келтірілген жоспар бойынша Қазақстанның минералды ресурстарын сипаттау;	

		8.3.1.13 тау жыныстары мен минералдарының қасиеттерін түсіндіру; 8.3.1.14 тау жыныстарының қасиеттері мен олардың түрлеріне мысал келтіру; 8.3.1.15 алгоритм бойынша тау жыныстарының жастарын анықтау әдістерін сипаттау; 8.3.1.16 "геологиялық жылсанау" мен "геохронологиялық кесте" ұғымын түсіндіреді; 8.3.1.17 геохронологиялық кестеге сүйене отырып, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдері мен оқиғаларды көрсету; 8.3.1.18 "жергілікті компонент" ұғымын түсіндіру; 8.3.1.19 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсерін түсіндіру мен талқылау;	9.3.1.12 минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды топтастырып, Қазақстанның түрлі аймақтары үшін оларды шешу жолдарын түсіну мен талқылау;	
3.2 Атмосфера	7.3.2.1 "атмосфера" ұғымын түсіндіру; 7.3.2.2 атмосфера-ның құрамын сипаттау; 7.3.2.3 атмосфера құрамына мысал келтіру; 7.3.2.4 атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктері туралы айту; 7.3.2.5 мұғалімнің көмегімен схеманұсқа, сурет түрінде атмосфераның қабаттарын графикалық түрде бейнелеу; 7.3.2.6	8.3.2.1 "климат", "климат қалыптастырушы фактор" ұғымдарын түсіндіру; 8.3.2.2 климат қалыптастырушы факторларды жіктеу; 8.3.2.3 климат қалыптастырушы факторларына мысал келтіру; 8.3.2.4 келтірілген жоспар бойынша климат қалыптастырушы факторларды сипаттау; 8.3.2.5 "атмосфераның циркуляциясы" ұғымын түсіндіру;	9.3.2.1 Қазақстанның климат қалыптастырушы факторларын атау; 9.3.2.2 Қазақстанның климат қалыптастырушы факторларын сипаттау; 9.3.2.3 Қазақстанның климат қалыптастырушы факторларына мысал келтіру; 9.3.2.4 Қазақстанның климаттық жағдайлары туралы айту; 9.3.2.5 Қазақстан-ның климаттық ресурстарын сипаттау; 9.3.2.6 қолайлы және	

"ауа-райы" ұғымын түсіндіру; 7.3.2.7 температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылықты зерттеудің жеке метеорологиялық элементтерін сипаттау; 7.3.2.8 жеке метеорологиялық элементтерді (температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық) зерттеудің маңыздылығын түсіну; 7.3.2.9 метеорологиялық құрал-жабдықтардың жұмысын түсіну (термометр, барометр, флюгер, гигрометр); 7.3.2.10 кесте, конспект түрінде метеорологиялық құрал-жабдықтарды тіркеу, температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын сияқты жеке метеорологиялық элементтерді үлгі бойынша мұғалімнің көмегімен өлшеу; 7.3.2.11 "синоптика" ұғымын түсіндіру; 7.3.2.12 метеорологиялық элементтердің графикалық материалдарын алгоритм көмегімен түсіндіру; 7.3.2.13 жергілікті жер мүмкіндігі бойынша температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық метеорологиялық элементтерінің көрсеткіштері бойынша синоптикалық графикалық материалдарды сипаттау; 7.3.2.14 қолайсыз атмосфералық құбылыстарды түсіндіру;	8.3.2.6 атмосфераның ғаламдық циркуляциясын түсіндіру; 8.3.2.7 "климаттық белдеу" ұғымын түсіндіру; 8.3.2.8 жоспар бойынша климаттық белдеуді 8.3.2.9 климаттық картаға сүйене отырып, климаттық белдеулерге мысал келтіру; 8.3.2.10 Климаттық картаның көмегімен түрлі материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді түсіну; 8.3.2.11 картадан әлемнің климаттық белдеулерін көрсетіп, оларды кескін картада белгілеу; 8.3.2.12 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсерін сипаттау; 8.3.2.13 адамзат әрекетінің атмосфера мен климатқа тигізетін кері әсерін түсіну мен түсіндіру және мұғалімінің көмегімен оларды шешу жолдарын анықтау мен талқылау (қазақстандық компонент негізінде)	қолайсыз атмосфералық құбылыстарды түсіндіру; 9.3.2.7 аймақтық картадан қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстардың қалыптасуы және таралуын атау, көрсету және олардан сақтану шараларын сипаттау; 9.3.2.8 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін түсіну мен талқылау;

	7.3.2.15 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфералық құбылыстардың мәселелерін шешу жолдарын талқылау мен түсіндіру			
3.3 Гидросфера	7.3.3.1 "гидросфера" ұғымын түсіндіру; 7.3.3.2 гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттау; 7.3.3.3 гидросфераның құрамдас бөліктеріне мысал келтіру; ; 7.3.3.4 "ресурс" ұғымын түсіндіру; 7.3.3.5 су ресурстарының маңыздылығын түсіндіру; 7.3.3.6 "дүниежүзілік мұхит", "мұхит" ұғымдарын түсіндіру; 7.3.3.7 дүниежүзілік мұхиттың құрамын, географиялық жағдайы туралы айту; 7.3.3.8 мұхит және оның құрамдас бөліктерін жоспар бойынша сипаттау; 7.3.3.9 картадан мұхит және оның құрамдас бөліктерін көрсету; 7.3.3.10 "фактор", "қасиеттері" ұғымын түсіндіру; 7.3.3.11 мұғалімінің көмегімен мұхит суының қасиеттеріне әсер ететін факторларды анықтау; 7.3.3.12 "қозғалыс" ұғымын түсіндіру; 7.3.3.13 мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіру; 7.3.3.14 мұхит суының қозғалыстарына мысал келтіру;	8.3.3.1 "құрлық суы" ұғымын түсіндіру; 8.3.3.2 құрлық суларының қалыптасу жолдары туралы айту; 8.3.3.3 құрлық суларына мысал келтіру; 8.3.3.4 физикалық картаға сүйене отырып, Қазақстан территориясындағы құрлық суларын атау; 8.3.3.5 құрлық суларының негізгі түрлерінің шаруашылық маңызын сипаттау (қазақстандық компонент негізінде); 8.3.3.6 "өзен" ұғымын түсіндіру; 8.3.3.7 өзен аңғарының құрылысын сипаттау; 8.3.3.8 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде өзендердің гидрологиялық режимі туралы айту; 8.3.3.9 өзендердің режиміне мысал келтіру; 8.3.3.10 тізім бойынша қазақстандық компоненттегі өзендерді атау мен көрсету; 8.3.3.11 "көл", "мұздық" ұғымын түсіндіру; 8.3.3.12	9.3.3.1 "ішкі сулар" ұғымын түсіндіру; 9.3.3.2 Қазақстанның ішкі суларының көрсеткіштерін сипаттау: өзендер мен көлдер, мұздықтар мен мәңгі тоң, жерасты сулары; 9.3.3.3 физикалық картаға сүйене отырып, Қазақстанның өзен, көл, мұздықтарына мысал келтіру; 9.3.3.4 қазақстанның ішкі суларын картадан көрсету мен атау: өзендер мен көлдер, мұздықтар мен мәңгі тоң, жерасты сулары; 9.3.3.5 "гидроним" ұғымын түсіндіру; 9.3.3.6 қазақ гидронимдерін жіктеуді сипаттау мен олардың мағынасын түсіну; 9.3.3.7 картаға сүйене отырып, қазақ гидронимдеріне мысал келтіру; 9.3.3.8 кескін картада қазақстандық гидронимдерді келтірілген тізім бойынша белгілеу; 9.3.3.9 жоспар бойынша Қазақстанның су ресурстарын сипаттау; 9.3.3.10 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде су ресурстарының экологиялық мәселелерін	

	7.3.3.15 мұхиттар және теңіздермен байланысты апаттар туралы айтып, шешу жолдарын ұсыну; 7.3.3.16 дүниежүзілік мұхит мәселелерін топтастырып, мұғалімнің көмегімен оларды шешу жолдарын ұсыну;	әлем мен Қазақстанның көлдері мен мұздықтарын жоспар бойынша сипаттау;; 8.3.3.13 картадан Қазақстанның ірі көлдері мен мұздықтарын атау мен көрсету; 8.3.3.14 су құрлықтарының экологиялық мәселелерін сипаттау мен оларды жіктеу; 8.3.3.15 Қазақстан территориясындағы құрлық суларының экологиялық мәселелеріне мысал келтіру; 8.3.3.16 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде құрлық суларының экологиялық мәселелерін жіктеп, шешу жолын талқылау мен түсіну; 8.3.3.17 "табиғи апат" ұғымын түсіндіру; 8.3.3.18 жергілікті компонентті қамту негізінде құрлық суларының табиғи апаттарының алдын алу жолдары туралы айту;	шешу жолын сипаттау мен талқылау; 9.3.3.11 "геополитика" ұғымын түсіндіру; 9.3.3.12 өзендердің трансшекараларын сипаттау; Каспий теңізінің мәртебесі 9.3.3.13 Қазақстан- дағы су ресурс- тарының геосаяси проблемаларын жіктеп, оларды шешу жолдарын талқылау мен түсіну;	
3.4 Биосфера	7.3.4.1 "биосфера" ұғымын түсіндіру; 7.3.4.2 биосфера- ның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін сипаттау; 7.3.4.3 биосфера құрамына мысал келтіру; 7.3.4.4 "Қызыл кітап" ұғымын түсіндіру; 7.3.4.5 аумаққа байланысты жануарлар мен өсімдіктер дүниесін атап, Қызыл кітапқа енген өкілдерін атау;	8.3.4.1 "табиғат зоналары", "биіктік белдеулері" ұғымын түсіндіру; 8.3.4.2 табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын сипаттау; 8.3.4.3 табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне мысал келтіру; 8.3.4.4 конспект, кесте түрінде табиғат зоналарын жоспар бойынша сипаттау; 8.3.4.5 мұғалімнің көмегімен түрлі материкте	9.3.4.1 Қазақстан- ның табиғат зоналары мен биіктік белдеулерін атау; 9.3.4.2 атлас картасына сүйене отырып, Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулерін сипаттау; 9.3.4.3 "ерекше қорғалатын аумақтар" ұғымын түсіндіру; 9.3.4.4 қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар ерекше қорғалатын аумақтарының	

	7.3.4.6 "топырақ" ұғымын түсіндіру; 7.3.4.7 Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын сипаттау; 7.3.4.8 топырақ картасына сүйене отырып, Қазақстандағы топырақ түрлеріне мысал келтіру; 7.3.4.9 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде топырақ ресурстарын сипаттау; 7.3.4.10 картадан Қазақстанның топырақ түрлерінің таралуын көрсету; 7.3.4.11 топырақтардың экологиялық мәселелерін топтастырып, мұғалімнің көмегімен оларды шешу жолдарын түсіну	орналасқан ұқсас табиғат зоналары мен биіктік белдеулерін түсіну; 8.3.4.6 келтірілген тізім бойынша картадан әлемнің табиғат зоналары мен биіктік белдеулерін көрсету; 8.3.4.7 қосымша материалдардың көмегімен мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын сипаттау; 8.3.4.8 Жануарлар және өсімдіктер дүниесін қорғау қажеттілігін түсіну мен талқылау және оларды шешу жолдарын ұсыну; 8.3.4.9 "қорықтар", "ұлттық саябақ", "қорықшалар", "табиғат ескерткіштері" ұғымдарын түсіндіру; 8.3.4.10 қазақстандық компонентті қолдана отырып, қорғалатын аумақтарға мысал келтіру	құрылу мақсатын түсіну мен сипаттау; ; 9.3.4.5 "мұра" ұғымын түсіндіру; 9.3.4.6 Қазақстанның табиғи мұраларын сипаттау; 9.3.4.7 Қазақстанның табиғи мұраларына мысал келтіру; 9.3.4.8 келтірілген тізім бойынша картадан Қазақстанда қорғалатын аумақтарды атау мен көрсету; 9.3.4.9 "хороним" ұғымын түсіндіру; 9.3.4.10 тақырыпқа қатысты қазақтың табиғи хоронимдерін жіктеу негізінде сипаттау мен олардың мағынасын түсіну; 9.3.4.11 атлас картасына сүйене отырып, қазақ хронимдеріне мысал келтіру	
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	7.3.5.1 "табиғи-аумақтық кешен" ұғымын түсіндіру 7.3.5.2 география- лық қабық, материктер мен мұхиттар, зоналар және белдеулер, ландшафт табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын сипаттау; 7.3.5.3 табиғи-аумақтық кешендерге мысал келтіру; 7.3.5.4 келтірілген жоспар бойынша картадан материк, мұхиттар, табиғат зоналарына мысал келтіру; 7.3.5.5 "өлкетану" ұғымын түсіндіру; 7.3.5.6 туған өлкенің табиғи-аумақтық кешендері туралы айтып, түрлі формада таңдау бойынша өлкетану	8.3.5.1 "географиялық қабық" ұғымын түсіндіру; 8.3.5.2 кесте, схеманұсқа түріндегі графикалық формада география- лық қабықтың құрамы мен құрылысын сипаттау; 8.3.5.3 географиялық қабықтың құрылуына мысал келтіру; 8.3.5.4 мұғалімнің көмегімен географиялық қабықтың заңдылықтарының мағынасын түсіну мен талқылау;	9.3.5.1 "табиғи-аумақтық кешендер" ұғымын түсіндіру; 9.3.5.2 Қазақстанның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша сипаттау; 9.3.5.3 Қазақстан- ның ірі табиғи кешендеріне мысал келтіру; 9.3.5.4 картада Қазақстан- ның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша атау мен көрсету; 9.3.5.5 кескін картада Қазақстан- ның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша белгілеу; 9.3.5.6 Қазақстанның табиғи хоронимдерін жоспар бойынша жіктеу; 9.3.5.7	

	базасының деректерін сипаттау; (конспект, кесте, кластер)		қазақтың табиғи хоронимдерін сипаттап, олардың мағынасын түсіну; 9.3.5.8 "антропогендік" ұғымын түсіндіру; 9.3.5.9 жергілікті компонент негізінде антропогендік факторлардың табиғат кешендеріне әсерін сипаттау; 9.3.5.10 "ландшафт" түсінігін түсіндіру; 9.3.5.11 антропогендік ландшафт, рекультивация, мелиорацияны түсіну мен сипаттау	

4) "Әлеуметтік география" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Халықтар географиясы	7.4.1.1 "халықтық география" "этнолингвистика" ұғымдарын түсіндіру; 7.4.1.2 дүниежүзі халқының этнолингвистикалық жіктелуін сипаттау; 7.4.1.3 дүниежүзі халқының этнолингвистикалық жіктелуіне мысал келтіру; 7.4.1.4 "дін" ұғымын түсіндіру; 7.4.1.5 атлас картасына сүйене отырып, дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын сипаттау; 7.4.1.6 дүние жүзі діндеріне мысал келтіру; 7.4.1.7 "этнос", "өркениет" ұғымдарын түсіндіру; 7.4.1.8 атлас картасына сүйене отырып, халықтың діни және этникалық құрамына байланысты дүние жүзі аймақтарының тарихи-мәдени, өркениеттік аймақтарының қалыптасуы туралы айту;	8.4.1.1 "халық саны" ұғымын түсіндіру; 8.4.1.2 халық санын анықтау әдістерін сипаттау, 8.4.1.3 "өсу, ұдайы өсу" ұғымын түсіндіру; 8.4.1.4 дүниежүзі елдері халқының ұдайы өсу түрі бойынша жіктеу; 8.4.1.5 картадан дүниежүзі елдері халқының ұдайы өсу түрі бойынша көшбасшы елді көрсету; 8.4.1.6 "демография" ұғымын түсіндіру; 8.4.1.7 халық санының негізгі демографиялық көрсеткіштерін, халық саны, туу және өлім коэффициенттері, табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім, жас-жыныстық көрсеткіштер, ұлттық және діни құрамын сипаттау; 8.4.1.8		10.4.1.1 о "ұлттар", ұғымын т 10.4.1.2 халқының құрамын с 10.4.1.3 аумағынд ұлттарға м 10.4.1.4 "көші-қон" түсіндіру; 10.4.1.5 көші-қон 10.4.1.6 м басты ба салдары т 10.4.1.7 картаға Қазақстан қонның н анықтау; 10.4.1.8 көші-қон моделін талқылау; 10.4.1.9 " ұғымын т

	7.4.1.9 "ұлтаралық келісім", "діниаралық келісім" ұғымдарын түсіндіру; 7.4.1.10 қазақстан-дық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қажетті-лігі туралы түсіндіру; 7.4.1.11 кесте, конспект түрінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қалыптасу жолын сипаттау	кестеде дүние жүзінің демографиялық көрсеткіштерін сипаттау; 8.4.1.9 мұғалімінің көмегімен дүние жүзі бойынша демографиялық мәселелері бар мемлекеттерді жіктеу; 8.4.1.10 дүние жүзінің саяси картасынан демографиялық мәселелері бар мемлекеттерді атау мен көрсету; 8.4.1.11 "демографиялық саясат ұғымын түсіндіру"; 8.4.1.12 "демографиялық саясат" түсінігі туралы білім негізінде жеке мемлекеттердің демографиялық саясатының моделін түсіну мен талқылау	10.4.1.10 Қазақстан ресурстар және са сипаттау; 10.4.1.11 еңбек құрамына 10.4.1.12 Мұғалім демограф моделін талқылау; 10.4.1.13 ұғымын т 10.4.1.14 елді мекен 10.4.1.15 отырып, елді мекен келтіру; 10.4.1.16 бойынша ірі елді мекен картадан т 10.4.1.17 функционал зоналарды жоспар б 10.4.1.18 ұғымын т 10.4.1.19 ойконимді сипаттап, мағынасы 10.4.1.20 отырып, ойконимді келтіру; 10.4.1.21 елді мәселелер оларды сипаттап, 10.4.1.22 ұғымын т 10.4.1.23 мәселесін түсіну; 10.4.1.24

				Қазақстан процесін сипаттау

5) "Экономикалық география" бөлімі:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.1 Табиғи ресурстар	7.5.1.1 "табиғи ресурстар" ұғымын түсіндіру; 7.5.1.2 кесте, конспект түрінде табиғи ресурстарды жіктеу; 7.5.1.3 табиғи ресурстарға мысал келтіру; 7.5.1.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстардың таралу заңдылық-тарын сипаттау; 7.5.1.5 мұғалімінің көмегімен картадан табиғи ресурстардың шоғырланған аймақтарын көрсету; 7.5.1.6 табиғат ресурстарын пайдаланумен байланысты мәселелерді айту мен жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде оларды шешу жолын түсіну мен талқылау	8.5.1.1 табиғи ресурстарды жіктеу; 8.5.1.2 табиғи ресурстар мен олардың түрлеріне мысал келтіру; 8.5.1.3 табиғи ресурстардың экономикалық және экологиялық бағасын сипаттау; 8.5.1.4 "әлеует" ұғымын түсіндіру; 8.5.1.5 картаға сүйене отырып, дүниежүзі-нің жекелеген аймақтарының табиғи ресурстық әлеуеті туралы айтып беру, 8.5.1.6 табиғи ресурстары бойынша көшбасшы мемлекеттерді атап көрсету; 8.5.1.7 6 табиғи ресурстары бойынша көшбасшы мемлекеттерді кескін картаға белгілеу 8.5.1.8 Қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстардың жеке түрлерінің дайын өнімдерін және орталықтарын сипаттау		10.5.1.1 Қазақстан ресурстық бойынша 10.5.1.2 "өңдеу" түсіндіру; 10.5.1.3 түрлерін технология сипаттама Қазақстан өнімдерді орталықта 10.5.1.4 табиғи түрлеріне 10.5.1.5 рационал ұғымын т 10.5.1.6 табиғатты түрлері жіктеу; 10.5.1.7 пайдалану келтіру; 10.5.1.8 Қазақстан пайдалану және жолдарын талқылау; 10.5.1.9 жоспар б табиғатты туралы т 10.5.1.10 табиғатты түсініп, проблема жолдарын

				10.5.1.11 жоспар б табиғатты туралы ән
5.2 Элеуметтік- экономикалық ресурстар	7.5.2.1 "инфра құрылым", "транспорттық инфра құрылым" ұғымдарын түсіндіру; 7.5.2.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде көлік инфрақұрылым элементтерін маңыздылығын түсіндіру мен сипаттау, 7.5.2.3 көлік инфрақұрылымға мысал келтіру; 7.5.2.4 "әлеуметтік инфрақұрылым" ұғымын түсіндіру; 7.5.2.5 қазақстан- дық компонентті қосымша қамту негізінде әлеуметтік инфрақұрылымының элементтерінің маңыздылығын түсіну мен сипаттау; 7.5.2.6 әлеуметтік инфрақұрылымға мысал келтіру	8.5.2.1 "инфрақұрылым", "экономикалық инфрақұрылым" ұғымдарын түсіндіру; 8.5.2.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде экономикалық инфрақұрылымның элементтерінің маңыздылығын түсіндіру мен сипаттау; 8.5.2.3 экономикалық инфрақұрылыға мысал келтіру		10.5.2.1 техникалы ұғымын т 10.5.2.2 ғылыми-т революци 10.5.2.3 техникалы мысал кел 10.5.2.4 материалд таңдау бағыттары 10.5.2.5 мұғалімін Қазақстан капиталы арттыру шешімдер талқылау; 10.5.2.6 инноваци ұғымын т 10.5.2.7 Қазақстан индустрия инноваци бағыттары 10.5.2.8 индустрия инноваци бағыттары болжамы 10.5.2.9 Қазақстан инноваци инфрақұр жолдарын талқылау; 10.5.2.10 түсіндіру; 10.5.2.11 әкімшілік отырып, а 10.5.2.12 аймақтар инфрақұр

				сипаттап, шешу жолы талқылау
5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	7.5.3.1 "ауыл шаруашылығы" "өнеркәсіп" ұғымын түсіну; 7.5.3.2 шаруашылық салаларының маңыздылығы туралы айтып беру мен оларды жіктеу: ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп шаруашылығы; 7.5.3.3 ауыл шаруашылық салалары мен өнеркәсіп өндірісі салаларына мысал келтіру; 7.5.3.4 өндірістік және ауыл шаруашылық саласының дамуы бойынша көшбасшы мемлекеттерді атау; 7.5.3.5 өндірістік және ауыл шаруашылық саласының дамуы бойынша көшбасшы мемлекеттерді картадан көрсету	8.5.3.1 "шаруашылық", "өндіріс", "қызмет саласы" ұғымын түсіндіру; 8.5.3.2 шаруашылық салаларын түсіндіру мен жіктеу: өндіруші, өңдеуші, қызмет саласы; 8.5.3.3 қызмет көрсету салаларына мысал келтіру; 8.5.3.4 келтірілген тізім бойынша өндіруші және өңдеуші қызмет көрсету салаларындағы көшбасшы мемлекеттерді көрсету мен атау; 8.5.3.5 Қазақстанның өндірістік, ауыл шаруашылық, қызмет көрсету салаларының ұйымдастыру формасын сипаттау; 8.5.3.6 "орналастыру факторы" ұғымын түсіндіру; 8.5.3.7 қазақстан-дық компонентті қосымша қамту негізінде ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналас-тыру факторлары туралы айту; 8.5.3.8 "дүниежүзілік шаруашылық" ұғымын түсіндіру; 8.5.3.9 дүниежүзілік шаруашылық салаларын жоспар бойынша сипаттау; 8.5.3.10 дүниежүзілік шаруашылық салаларына мысал келтіру	10.5.3.1 "шаруашылық" ұғымын түсіндіру; 10.5.3.2 Қазақстан шаруашылық салаларының маңыздылығы туралы айтып беру мен оларды жіктеу: ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп шаруашылығы; 10.5.3.3 ауыл шаруашылық салалары мен өнеркәсіп өндірісі салаларына мысал келтіру; 10.5.3.4 өндірістік және ауыл шаруашылық саласының дамуы бойынша көшбасшы мемлекеттерді атау; 10.5.3.5 өндірістік және ауыл шаруашылық саласының дамуы бойынша көшбасшы мемлекеттерді картадан көрсету	10.5.3.1 "шаруашылық" ұғымын түсіндіру; 10.5.3.2 Қазақстан шаруашылық салаларының маңыздылығы туралы айтып беру мен оларды жіктеу: ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп шаруашылығы; 10.5.3.3 ауыл шаруашылық салалары мен өнеркәсіп өндірісі салаларына мысал келтіру; 10.5.3.4 өндірістік және ауыл шаруашылық саласының дамуы бойынша көшбасшы мемлекеттерді атау; 10.5.3.5 өндірістік және ауыл шаруашылық саласының дамуы бойынша көшбасшы мемлекеттерді картадан көрсету
5.4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму процестері мен көрсеткіштері				10.5.4.1 "дүниежүзілік шаруашылық" ұғымын түсіндіру; 10.5.4.2 шаруашылық салаларының дамуы бойынша көшбасшы мемлекеттерді атау; 10.5.4.3 шаруашылық салаларының дамуы бойынша көшбасшы мемлекеттерді картадан көрсету

				10.5.4.3 шаруашы- субъектіл келтіру; 10.5.4.4 халықара түсіндіру; 10.5.4.5 география бөлудің м 10.5.4.6 экономик қатынаста бойынша топтастыр 10.5.4.7 шаруашы көрсеткіш мен түсін жалпы іп ұлттық ө жан басы 10.5.4.8 картадан басына және аз бар мемле көрсету; 10.5.4.9 Дүниежүз ың аума мен мод көмегімен талқылау; 10.5.4.10 дүниежүз халықара тенденция 10.5.4.11 дүниежүз шаруашы Қазақстан анықтау; 10.5.4.12 Қазақстан экономик интеграц мақсатын

6) "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі:

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
6.1 Дүниежүзі елдері	7.6.1.1 "ел", "мемлекет" ұғымдарын түсіндіру; 7.6.1.2 қазақстан-дық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің географиялық орнын жоспар бойынша топтастыру; 7.6.1.3 саяси картаға сүйене отырып, елдерді географиялық орны бойынша мысал келтіріп көрсету; 7.6.1.4 жоспар бойынша қазақстан-дық компонентті қосымша қамту негізіндегі елдердің географиялық орнын сипаттау; 7.6.1.5 территориялық ауқымы бойынша көшбасшы мемлекеттерді атау; 7.6.1.6 территориялық ауқымы бойынша көшбасшы мемлекеттерді саяси картадан көрсету; 7.6.1.7 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық-географиялық орнына байланысты жіктеу; 7.6.1.8 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық орнына байланысты сипаттау; 7.6.1.9 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық орнына байланысты таңдау бойынша сипаттау; 7.6.1.10	8.6.1.1 "саяси карта" ұғымын түсіндіру; 8.6.1.2 жоспар бойынша саяси картаның негізгі объектілерін сипаттау; 8.6.1.3 "монархия", "республика", "федерация", "унитарлы мемлекет" ұғымдарын түсіндіру; 8.6.1.4 мемлекеттік құрылымы мен формасы бойынша дүниежүзі мемлекеттерін топтастыру; 8.6.1.5 келтірілген тізім бойынша саяси картадан монархия мен республикаларды көрсету; 8.6.1.6 саяси картадан сандық және сапалық өзгерістерді сипаттау; 8.6.1.7 елдердің саяси-географиялық жағдайын сипаттау (таңдау бойынша) жоспар бойынша; мұғалімінің көмегімен		10.6.1.1 ұғымын т 10.6.1.2 компонент қамту н экономик бойынша 10.6.1.3 сүйене экономик бойынша мемлекет көрсету; 10.6.1.4 экономика бойынша мемлекет 10.6.1.5 ұйым" ұғ 10.6.1.6 мақсаты халықара кесте түрі 10.6.1.7 ұйымға м 10.6.1.8 материал дүниежүз ұйымдард бойынша 10.6.1.9 Қазақстан Республи экономик география сипаттау; 10.6.1.10 кесте түр саяси хоронимд 10.6.1.11 Қазақстан Республи әкімшілік жіктеп, түсіндіру 10.6.1.12 кескін ка Республи

	қазақстан-дық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жақсарту жолдарын түсіну мен талқылау			әкімшілік белгілеу; 10.6.1.13 Қазақстан туралы ақпаратта мақсатты үшін қосымша көмегімен

29. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

30. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің психикалық дамуы тежелген білім алушылардың 7-10 сыныптарына арналған "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "География" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 Географиялық зерттеу әдістері		
Зерттеулер мен зерттеушілер	Географияны зерттеу нысандары	7.1.1.1 "зерттеуші", "зерттеу" түсіндіру; 7.1.1.2 мұғалімінің көмегімен зерттеу нысандарын анықтау
	Географиялық ғылымның дамуы	7.1.1.3 конспект, кесте түрі ғылымның дамуындағы з география ғылымының дам ғалымдарды сипаттау
	Географиялық дерек көздері	7.1.1.4 географиялық ақп жұмыс жасау: мұғалімінің сурет, мәтіндер, суре графикалық материалдарме

	Географиялық тәжірибелер	7.1.1.5 "қасиеті" ұғымын түсініктейді; 7.1.1.6 географиялық нысандарды сипаттау, түсіну
	Далалық зерттеу әдістері	7.1.1.7 "әдістер" ұғымын түсініктейді; 7.1.1.8 далалық географиялық нысандарды сипаттау; кесте, конспек түрінде жинау мен өңдеу
	Географияда графикалық әдістердің қолданылуы	7.1.1.9 географиялық құбылыстардың, қасиеттерінің алгоритмін сипаттау; 7.1.1.10 географиялық құбылыстардың қасиеттерін диаграмма, графикаларды алдымен сипаттау
2 Картография және географиялық деректер базасы		
Географиялық карталар	Географиялық картосхемаларды қолдану	7.2.1.1 "географиялық картосхема" ұғымдарын түсініктейді; 7.2.1.2 картосхема түрлері туралы айту; 7.2.1.3 тақырып бойынша картосхеманы түсіну
	Географиялық номенклатура	7.2.1.4 "номенклатура" ұғымын түсініктейді; 7.2.1.5 келтірілген топографиялық номенклатураны көрсету
Географиялық деректер базасы	Географиялық деректерді ұйымдастыру	7.2.2.1 "географиялық деректер" ұғымын түсініктейді; 7.2.2.2 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды сипаттау; 7.2.2.3 географиялық нысандарды түсіндіру; 7.2.2.4 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды көрсету
3 Физикалық география		
Литосфера	Литосфераның құрылысы мен заттық құрамы	7.3.1.1 "литосфера", "жер қыртысы" ұғымдарын түсініктейді; 7.3.1.2 литосфераның құрылысын сипаттау; 7.3.1.3 Жердің заттық құрамын сипаттау;
	Жердің тектоникалық құрылысы	7.3.1.4 "тектоника" ұғымын түсініктейді; 7.3.1.5 Жердің тектоникалық құрылысын литосфералық плиталардың қозғалыстарымен айту; 7.3.1.6 атлас картасы бойынша литосфералық плиталарды көрсету
	Литосфераның тектоникалық қозғалыстары	7.3.1.7; дрейф жер қыртысының қозғалыстарын сипаттау; 7.3.1.8 жер қыртысының қозғалыстарына мысал келтіру

	Литосфералық катаклизмдер	7.3.1.9 "катаклизм" ұғымдары 7.3.1.10 Қазақстан мен литосфералық катаклизмдер т 7.3.1.11 "қазақстандық ком түсіндіру; 7.3.1.12 қазақстандық ком литосферадағы литосфера кезіндегі іс-әрекет ережелер сипаттау
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.4; мысал негізінде дереккөздермен жұмыс жас мәтін, фотосуреттер, графика 7.1.1.9 географиялық нысанд мен қасиеттері мен бейнелену алгоритмін сипатт 7.1.1.10 алгоритмнің көмег формада географиялық ныс мен құбылыстарды бейне диаграмма, график түрінде
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық "картосхема" ұғымдарын түс 7.2.1.2 картосхема түрлері ту 7.2.1.3 тақырып бойынша түсіндіру; 7.2.1.4 "номенклатура" ұғымы 7.2.1.5 келтірілген т географиялық номенклату көрсету
	2.2 Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 "географиялық "географиялық нысан" ұғымы 7.2.2.2 келтіріліген тізім б географиялық нысандарды с 7.2.2.3 географиялық нысанд түсіндіру; 7.2.2.4 келтіріліген тізім б географиялық нысандарды к
2-тоқсан		
3 Физикалық география		
Атмосфера	Атмосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.2.1 "атмосфера" ұғымын т 7.3.2.2 атмосфераның құрамы 7.3.2.3 атмосфераның құрамы 7.3.2.4 атмосфераның қабаттарының ерекшеліктері 7.3.2.5 схеманұсқа, сурет т қабаттарын графикалық түрд
	Ауа райы және метеорологиялық элементтер	7.3.2.6 "ауа-райы" ұғымдары 7.3.2.7 зерттеудің жеке элементтерін сипаттау: тем жел, бұлттылық, жауын-шаш

		7.3.2.8 жеке элементтердізерттеудің түсіндіру: (температура, бұлттылық, жауын-шашын, н... 7.3.2.9 метеорологиялық құрал-жабдығын жұмысын түсіндіру (термометр, флюгер, осадкомер, гигрометр, барометр); 7.3.2.10 конспект, метеорологиялық құрал-жабдығын жеке метеорологиялық құрал-жабдығын қолдану; мұғалімнің қолдану метеорологиялық элементтерін қолдану температура, қысым, жауын-шашын, ылғалдылық; 7.3.2.11 "синоптика" ұғымын түсіндіру; 7.3.2.12 алгоритмнің метеорологиялық материалдарын сипаттау; 7.3.2.13 жеке метеорологиялық көрсеткіштері негізінде мүмкіндігі бойынша графикалық атмосфералық құбылыстардың температура, қысым, жел, бұлт, жауын-шашын, ылғалдылық
	Қолайсыз атмосфералық құбылыстар	7.3.2.14 қолайсыз құбылыстарды түсіндіру; 7.3.2.15 жергілікті компоненттер негізінде қолайсыз құбылыстардың мәселелерін талқылау мен сипаттау
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.4 мысал негізінде дереккөздермен жұмыс жасау мәтін, фотосуреттер, графикалық материал; 7.1.1.5 "қасиеттері" ұғымдарын түсіндіру; 7.1.1.6 географиялық нысандарды сипаттау; 7.1.1.7 "әдістер; ұғымын түсіндіру; 7.1.1.8 географиялық далалық нысандарды сипаттап, конспект, кесте жасау, жинап, деректерді түсіну мен талқылау; 7.1.1.9 географиялық нысандардың құбылыстары мен қасиеттерін талқылау; 7.1.1.10 графикалық форманың нысандардың көріністер мен қасиеттерін сипаттау: схема, графикалық материал; алгоритмнің көмегімен графикалық материалды талқылау мен сипаттау
Картография және географиялық деректер базасы	Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық картаның ұғымдарын түсіндіру; 7.2.1.2 картосхема түрлері туралы

		7.2.1.3 тақырып бойынша түсіну
3 Физикалық география		
Гидросфера	Гидросфера және оның құрамдас бөлігі	7.3.3.1"гидросфера ұғымын т 7.3.3.2 гидросфера және бөліктерін сипаттау; 7.3.3.3 гидросфераның құрамын мысал келтіру
	Су ресурстарының маңыздылығы	7.3.3.4 "ресурс" ұғымын түсіндіру; 7.3.3.5 су ресурстарының маңыздылығын түсіну
	Дүниежүзілік мұхиттың географиялық жағдайы	7.3.3.6 "дүниежүзілік мұхит" ұғымдарын түсіндіру; 7.3.3.7дүниежүзілік мұхиттың орналасуы мен құрамы туралы ақпарат беру; 7.3.3.8 мұхит және оның құрамы жоспар бойынша сипаттау; 7.3.3.9 картадан мұхиттардың құрамдас бөліктерін көрсету
	Дүниежүзілік мұхит суларының қасиеттері	7.3.3.10 "фактор", "қасиет" ұғымдарын түсіндіру; 7.3.3.11 мұхит суларының қасиетіне ықпал етуші факторлар
	Мұхит суларының қозғалыстары	7.3.3.12 "қозғалыс" ұғымын түсіндіру; 7.3.3.13 мұхит суларының қозғалыс жолдары мен олар туралы айту; 7.3.3.14 мұхит суларының қозғалысы мысал келтіру
	Мұхиттармен байланысты апаттар	7.3.3.15 мұхит, теңіз сулары апаттары туралы айту, олардың алдын алу жолдарын көрсету
	Дүниежүзілік мұхиттың проблемалары	7.3.3.16 Дүниежүзілік мұхиттың проблемаларын сипаттау және оларды шешу жолдарын көрсету
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.4 географиялық дереккөздерімен жұмыс жасау әдістері, мәтін, фотосуреттер, картографиялық материалдар; 7.1.1.9 географиялық нысандардың сипаттамалары мен , қасиеттері, құбылыстарының алгоритмін сипаттау; 7.1.1.10 географиялық нысандардың процестері мен құбылыстарының бейнелерін сипаттау: схеманұсқа, диаграмма, графиктер
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық карта" ұғымын түсіндіру; 7.2.1.2 картосхема түрлері туралы ақпарат беру

		7.2.1.3 тақырып бойынша түсіндіру; 7.2.1.4 "номенклатура" ұғымы; 7.2.1.5 географиялық нысандарын картадан көрсету бойынша көрсету
	2.2 Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 "географиялық нысан" ұғымы; 7.2.2.2 келтірілген географиялық нысандарды көрсету; 7.2.2.3 географиялық нысандарды сипаттау; 7.2.2.4 келтірілген географиялық нысандарды көрсету
3-тоқсан		
3 Физикалық география		
Биосфера	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.4.1 "биосфера" ұғымын түсіндіру; 7.3.4.2 биосфераның құрамдас бөліктері мен шекаралары мен қасиеттерін сипаттау; 7.3.4.3 биосфера құрамына мән беру
	Флора и фауна родного края	7.3.4.4 "Қызыл кітап" ұғымын түсіндіру; 7.3.4.5 аумаққа байланысты өсімдіктер дүниесін атап, Қызыл кітаптың өкілдерін атау
	Қазақстанның топырақ түрлері	7.3.4.6 "топырақ" ұғымын түсіндіру; 7.3.4.7 Қазақстанда топырақ таралуын сипаттау; 7.3.4.8 топырақ картасына Қазақстандағы топырақ түрлерін келтіру 7.3.4.9 жергілікті компоненттер негізінде топырақ ресурстарын сипаттау; 7.3.4.10 картадан Қазақстанның топырақ түрлерінің таралуын көрсету
	Топырақтың экологиялық проблемалары	7.3.4.11 топырақтардың экологиялық мәселелерін топтастырып, оларды шешу жолдарын көмегімен оларды шешу жолдарын көрсету
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.4 географиялық ақпарат жасау: мұғалімінің көмегімен мәтіндер, суреттер, фотолар, материалдармен жұмыс жасау; 7.1.1.5 "қасиет" ұғымын түсіндіру; 7.1.1.6 географиялық нысандарды түсіну; 7.1.1.7 "әдістер" ұғымын түсіндіру;

		7.1.1.8 далалық географиялық сипаттау; кесте, конспек түрмен өңдеу 7.1.1.9 географиялық құбылыстардың, қасиеттерін алгоритмін сипаттау; 7.1.1.10 географиялық құбылыстардың қасиеттерін диаграмма, графикаларды ал сипаттау
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық картосхема ұғымдарын түсініктемесі 7.2.1.2 картосхема түрлері туралы 7.2.1.3 тақырып бойынша түсіндіру
	2.2 Географиялық дереккөздер	7.2.2.1 "географиялық нұсқа" ұғымын түсіндіру 7.2.2.2 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды сипаттау 7.2.2.3 географиялық нысандарды түсіндіру, 7.2.2.4 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды к
3 Физикалық география		
Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы	7.3.5.1 "табиғи-аумақтық кешендерді түсіндіру 7.3.5.2 географиялық қабықшалар, мұхиттар, зоналар және белгілер табиғи-аумақтық кешендерін сипаттау
	Табиғи-аумақтық кешендердің түрлері	7.3.5.3 табиғи-аумақтық кешендерді келтіру; 7.3.5.4 келтірілген жоспар бойынша материк, мұхиттар, табиғат зоналар келтіру
	Менің өлкемнің деректеме картасы: өлкетанудың деректану базасын жасау	7.3.5.5 "өлкетану" ұғымын түсіндіру 7.3.5.6 туған өлкенің табиғи-аумақтық кешендері туралы айтып, түрлерін бойынша өлкетану базасын сипаттау; (конспект, кесте, к
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.4 географиялық ақпаратты жұмыс жасау: мұғалімінің сурет, мәтіндер, суреттер, графикалық материалдармен 7.1.1.7 "әдістер" ұғымын түсіндіру 7.1.1.8 далалық географиялық сипаттау; кесте, конспект, мұғалімінің көмегімен түсіну

		7.1.1.9 географиялық құбылыстардың, қасиеттерін сипаттау; 7.1.1.10 географиялық құбылыстардың қасиеттерін диаграмма, графикаларды ал сипаттау
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық карталар" ұғымдарын түсіндіру; 7.2.1.2 картосхема түрлері туралы түсіндіру; 7.2.1.3 тақырып бойынша карталар түсіндіру
	2.2 Географиялық дереккөздер	7.2.2.1 "географиялық дереккөздер" ұғымдарын түсіндіру; 7.2.2.2 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды сипаттау; 7.2.2.3 географиялық нысандардың таралуы туралы түсіндіру; 7.2.2.4 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды к
4 Әлеуметтік география		
Халықтар географиясы	Дүниежүзі халқының тілдік әулеттері мен топтары	7.4.1.1 "халықтық тілдік топтар" ұғымдарын түсіндіру; 7.4.1.2 дүниежүзі халқының тілдік топтарын жіктеу; 7.4.1.3 дүниежүзі халқының тілдік топтарын жіктеу
	Дүниежүзі халқының діни құрамы	7.4.1.4 "дін" ұғымын түсіндіру; 7.4.1.5 атлас картасына сүйеніп дүниежүзі халқының діни құрамын сипаттау; 7.4.1.6 дүниежүзі діндеріне негізделген
	Дүниежүзінің тарихи-мәдени аймақтары	7.4.1.7 "этнос", "өркеніеттік топ" ұғымдарын түсіндіру; 7.4.1.8 атлас картасына сүйеніп халықтың діни және этникалық құрамын сипаттау; 7.4.1.9 "ұлттаралық келісім" ұғымдарын түсіндіру; 7.4.1.10 қазақстандық комп
	Ұлтаралық және дінаралық келісім	7.4.1.9 "ұлтаралық келісім" ұғымдарын түсіндіру; 7.4.1.10 қазақстандық комп 7.4.1.11 кесте, конспект т және дінаралық келісімнің сипаттау
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.4 географиялық ақпарат жасау: мұғалімінің көмегімен

		мәтіндер, суреттер, фотолар, материалдармен жұмыс жасау; 7.1.1.9 географиялық құбылыстардың, қасиеттері, алгоритмін сипаттау; 7.1.1.10 географиялық құбылыстардың қасиеттері, диаграмма, графикаларды ал сипаттау
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық картосхема ұғымдарын түсіну; 7.2.1.2 картосхема түрлері туралы; 7.2.1.3 тақырып бойынша түсіндіру
	2.2 Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 "географиялық "географиялық нысан" ұғымдарын түсіну; 7.2.2.2 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды сипаттау; 7.2.2.3 географиялық нысандарды түсіндіру, 7.2.2.4 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды к
4-тоқсан		
5 Экономикалық география		
Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстардың жіктелуі	7.5.1.1 "табиғи ресурстар" ұғымдарын түсіну; 7.5.1.2 кесте, конспект бойынша ресурстарды жіктеу; 7.5.1.3 табиғи ресурстарға мысалдар келтіру; 7.5.1.4 жергілікті компонент негізінде табиғи ресурстардың заңдылық-тарын сипаттау; 7.5.1.5 мұғалімінің көмегімен ресурстардың шоғырлануына көрсету
	Табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	7.5.1.6 табиғат ресурстарымен байланысты мәселелерді айқындау; компонентті қосымша қамту; шешу жолын түсіну мен талқылау
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.4 географиялық ақпаратпен жұмыс жасау: карта, сурет, материалдар 7.1.1.9 географиялық құбылыстардың, қасиеттері, алгоритмін сипаттау; 7.1.1.10 географиялық құбылыстардың қасиеттері, диаграмма, графиктерді ал сипаттау

Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық картосхема ұғымдарын түсініктейді; 7.2.1.2 картосхема түрлері туралы түсіндіру; 7.2.1.3 тақырып бойынша картосхеманы түсіндіру; 7.2.1.4 "номенклатура" ұғымын түсіндіру; 7.2.1.5 келтірілген топографиялық номенклатураны көрсету
	Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 "географиялық нұсқа" ұғымын түсіндіру; 7.2.2.2 келтірілген тізім бойынша географиялық нұсандарды сипаттау; 7.2.2.3 географиялық нұсандарды түсіндіру; 7.2.2.4 келтірілген тізім бойынша географиялық нұсандарды көрсету
5 Экономикалық география		
Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Транспорттық инфрақұрылым	7.5.2.1 "инфра құрылым", "транспорттық инфрақұрылым" ұғымдарын түсіндіру; 7.5.2.2 қазақстандық компаниялардың инфрақұрылым қамту негізінде көлік инфрақұрылым маңыздылығын түсіндіру мен қамтамасыз ету; 7.5.2.3 көлік инфрақұрылымын дамыту
	Әлеуметтік инфрақұрылым	7.5.2.4 "әлеуметтік инфрақұрылым" ұғымын түсіндіру; 7.5.2.5 қазақстандық компаниялардың әлеуметтік инфрақұрылым қамту негізінде әлеуметтік инфрақұрылым элементтерінің маңыздылығын сипаттау; 7.5.2.6 әлеуметтік инфрақұрылымды дамыту
Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп	7.5.3.1 "ауыл шаруашылығы" ұғымын түсіну; 7.5.3.2 ауыл шаруашылығы маңыздылығы туралы айтып өту; 7.5.3.3 ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп өндірісі салаларының дамуы бойынша мемлекеттерді атау; 7.5.3.4 өндірістік және ауыл шаруашылығы саласының дамуы бойынша мемлекеттерді картадан көрсету

Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.4 географиялық ақпарат жұмыс жасау: карта, сурет, мультимедия, фотолар, үлгі негізіндегі материалдар 7.1.1.9 географиялық құбылыстардың, қасиеттері алгоритмін сипаттау; 7.1.1.10 географиялық құбылыстардың қасиеттері диаграмма, графиктерді алдымен сипаттау
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық картосхема ұғымдарын түсініктемесі; 7.2.1.2 картосхема түрлері туралы 7.2.1.3 тақырып бойынша түсіндіру 7.2.1.4 "номенклатура" ұғымы 7.2.1.5 келтірілген топографиялық географиялық номенклатура көрсету
	2.2 Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 "географиялық нұсқа" ұғымы 7.2.2.2 келтірілген тізім (сұрақтар) географиялық нысандарды сипаттау 7.2.2.3 географиялық нысандарды түсіндіру, 7.2.2.4 келтірілген тізім бойынша географиялық нысандарды көрсету
6. Елтану және саяси география негіздері		
Дүниежүзі елдері	Дүниежүзі елдерінің географиялық жағдайы	7.6.1.1 "ел", "мемлекет" ұғымы 7.6.1.2 қазақстандық компаративті қақтау негізінде елдердің географиялық жағдайы жоспар бойынша топтастыру 7.6.1.3 саяси картаға сүйенген географиялық орны бойынша көрсету; 7.6.1.4 жоспар бойынша қазақстандық компонентті қосымша елдердің географиялық орны 7.6.1.5 территориялық ауыспалы көшбасшы мемлекеттерді атау 7.6.1.6 территориялық ауыспалы көшбасшы ондық мемлекеттерді картадан көрсету
	Елдердің экономикалық географиялық жағдайы	7.6.1.7 қазақстандық компаративті қақтау негізінде елдердің географиялық орнына байланысты 7.6.1.8 қазақстандық компаративті қақтау негізінде елдердің географиялық орнына байланысты

		7.6.1.9 қазақстандық комп қамту негізінде елдердің географиялық орнына бай бойынша сипаттау; 7.6.1.10 қазақстандық комп қамту негізінде елдердің географиялық жағдайын жа түсіндіру мен талқылау
Географиялық зерттеу әдістері	Зерттеулер мен зерттеушілер	7.1.1.4 геограиялық ақпарат жасау: карта, сурет, мә фотолар, үлгі негізінде материалдар; 7.1.1.9 географиялық құбылыстардың, қасиетте алгоритмін сипаттау; 7.1.1.10 географиялық құбылыстардың қасиеттер диаграмма , графиктерді ал сипаттау
Картография және географиялық деректер базасы	Географиялық карталар	7.2.1.1 "географиялық "картосхема ұғымдарын түсі 7.2.1.2 картосхема түрлері ту 7.2.1.3 тақырып бойынша түсіндіру; 7.2.1.4 "номенклатура" ұғым 7.2.1.5 келтірілген т географиялық номенклату көрсету
	Географиялық деректер базасы	7.2.2.1 "географиялық "географиялық нысан" ұғым 7.2.2.2 келтірілген тізім б географиялық нысандарды с 7.2.2.3 географиялық нысанд түсіндіру, 7.2.2.4 келтірілген тізім б географиялық нысандарды к

2) 8-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 –тоқсан		
1 Географиялық зерттеу әдістері		
Зерттеулер мен зерттеушілер	География ғылымының салалары	8.1.1.1 "географиялық ұғымдарын түсіндіру; 8.1.1.2 география ғылымы с схемаларға географиялық жазу; 8.1.1.3 географиялық ғылым келтіру;

		8.1.1.4 географиялық ғылым зерттеулердің маңыздылығы
	Географиялық зерттеу әдістерінің түрлері	8.1.1.5 географиялық зерттеу картографиялық және теориялық мағынасын айту мен түсіндіру
	Географиялық деректерді өңдеу және талдау	8.1.1.6 "қазақстандық композиция" 8.1.1.7 қазақстандық композиция отырып, сандық және сапалық деректерді сипаттау
	Географиялық модельдер	8.1.1.8 түрлі материалдарды нысандардың, құбылыстардың үдерістердің модельдері туралы ерекшеліктері мен құбылыстары 8.1.1.9 географиялық модельдеріне мысал келтіру
	Зерттеу нәтижелерінің ұсыну формалары	8.1.1.10 зерттеу нәтижелерінің ұсыну (кесте, конспект, клас...
2 Картография және географиялық деректер базасы		
Географиялық карталар	Тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттайтын элементтер	8.2.1.1 "тақырыптық карта" ұғымын 8.2.1.2 тақырыптық картаның диаграмма, графика, кесте сипаттамаларының элементтерін
	Тақырыптық карталарды оқу	8.2.1.3 картаның оқу алгоритмдерін 8.2.1.4 шартты белгілер сипаттайтын қосымша элементтер негізінде тақырыптық карталарды
	Тақырыптық географиялық номенклатура	8.2.1.5 атлас картасына географиялық номенклатура кескін картадан көрсету
Географиялық деректер базасы	Географиялық деректер базасын құрастыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлі	8.2.2.1 ақпараттық технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттық технологияларға мысал келтіру 8.2.2.3 ақпараттық технологияларды қолдану географиялық деректер базасын беру; 8.2.2.4 қазақстандық географиялық нысандарды к...
3 Физикалық география		
Литосфера	Жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтары	8.3.1.1 "жер бедері" ұғымын 8.3.1.2 жер бедерінің қалыптасу заңдылықтарын сипаттау
	Жер бедерінің жіктелуі	8.3.1.3 формасы бойынша жіктеу; 8.3.1.4 физикалық картаға суреттеу бедері формаларына мысал к...

		8.3.1.5 жоспар бойынша формаларын сипаттау
	Материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық объектілері	8.3.1.6 "орография" ұғымын т 8.3.1.7 материктер мен мұхи ұқсас орографиялық бірлі түсіндіру; 8.3.1.8 келтірілген тізім материтер бойынша жер б формаларын картадан көрсет
	Тау жыныстары мен минералдардың жіктелуі	8.3.1.9 "тау жыныстары" "пайдалы қазбалар" ұғымдар 8.3.1.10 түрлі белгілері жыныстары мен минералдар, 8.3.1.11 тау жыныстары м мысал келтіру
	Тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты пайдалы қазбалардың таралуы	8.3.1.12 тау жыныстары ме қалыптасу заңдылықтары пайдалы қазбалардың таралу
	Тау жыныстары мен минералдардың қасиеттері	8.3.1.13 тау жыныстары мен қасиеттерін түсіндіру; 8.3.1.14 тау жыныстарыны олардың түрлеріне мысал кел
	Тау жыныстарының жасын анықтау	8.3.1.15 алгоритм бойынша т жастарын анықтау әдістерін
	Геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кесте	8.3.1.16 "геологиялық жылса "геохронологиялық кесте" ұғ 8.3.1.17 геохронологиялық отырып, жер қыртысының дамуындағы ірі кезеңдері көрсету
	Жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері	8.3.1.18 "жергілікті ком түсіндіру; 8.3.1.19 жергілікті компонент негізінде жер бедерінің адамзат шаруашылығына тигізетін әс талқылау
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	8.1.1.5 географиялық зертте картографиялық және теор мағынасын айту мен түсіндір 8.1.1.8 түрлі материалдард нысандардың, құбылыс үдерістердің модельдері тур ерекшеліктері мен құбылыст 8.1.1.9 географиялық модельдеріне мысал келтіру; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелері ұсыну (кесте, конспект, клас
	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 "тақырыптық карта" ұ

Картография және географиялық деректер базасы		8.2.1.2 тақырыптық карталар, диаграмма, графика, кесте; сипаттамаларының элементтері; 8.2.1.3 картаны оқу алгоритмдері; 8.2.1.4 шартты белгілер; сипаттайтын қосымша элементтері негізінде тақырыптық карталар; 8.2.1.5 атлас картасына географиялық номенклатура кескін картадан көрсету
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттық технологияларға мысал келтіру; 8.2.2.3 ақпараттық технологияларды қолдану; географиялық деректер базасын беру; 8.2.2.4 қазақстандық географиялық нысандарды көрсету
2-тоқсан		
3 Физикалық география		
Атмосфера	Климат түзуші факторлар	8.3.2.1 "климат", "климат фактор" ұғымдарын түсіндіру; 8.3.2.2 климат қалыптастырушы факторларды жіктеу; 8.3.2.3 климат қалыптастырушы факторларға мысал келтіру; 8.3.2.4 келтірілген жоспар бойынша климат қалыптастырушы факторлардың әсерін
	Атмосфераның ғаламдық циркуляциясы	8.3.2.5 "атмосфераның циркуляциясы" ұғымдарын түсіндіру; 8.3.2.6 атмосфераның циркуляциясын түсіну
	Климаттық белдеулер	8.3.2.7 "климаттық белдеу" ұғымдарын түсіндіру; 8.3.2.8 жоспар бойынша климаттық белдеулерді сипаттау; 8.3.2.9 климаттық картаға климаттық белдеулерге мысал келтіру
	Материктердің климаттық ерекшеліктері	8.3.2.10 климаттық картаның материкте орналасқан климаттық белдеулерді түсіну; 8.3.2.11 картадан әлемдегі климаттық белдеулерін көрсетіп, олардың ерекшеліктерін белгілеу
	Климаттың адам өміріне және адамзаттың шаруашылық іс-әрекетіне әсері	8.3.2.12 жергілікті компоненттер негізінде климаттың адам өміріне және шаруашылығына тигізетін әсерін

	Адамзаттың іс-әрекетінің атмосфераға кері әсері	8.3.2.13 адамзат әрекетінің климатқа тигізетін кері әсерін шешу жолдарын түсіндіріп (компонент негізінде)
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	8.1.1.5 географиялық зерттеу картографиялық және теориялық мағынасын айту мен түсіндіріп; 8.1.1.6 "қазақстандық компонент" 8.1.1.7 қазақстандық компонент отырып, сандық және сапалық деректерді сипаттайды; 8.1.1.8 түрлі материалдардың нысандардың, құбылыстардың үдерістердің модельдері туралы айту, олардың ерекшеліктерін құбылыстарын түсіну; 8.1.1.9 географиялық модельдеріне мысал келтіру; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелерін ұсыну (кесте, конспект, кластер)
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 "тақырыптық карта" ұғымын; 8.2.1.2 тақырыптық картаның диаграмма, графика, кесте сипаттамаларының элементтерін; 8.2.1.3 картаны оқу алгоритмдерін; 8.2.1.4 шартты белгілер сипаттайтын қосымша элементтер негізінде тақырыптық карталар
	Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттық технологияларға мысал келтіру; 8.2.2.3 ақпараттық технологияларды қолдану географиялық деректер базасын беру; 8.2.2.4 қазақстандық географиялық нысандарды қолдану
3 Физикалық география		
Гидросфера	Құрлық суларының түрлері мен қалыптасуы	8.3.3.1 "құрлық суы" ұғымын; 8.3.3.2 құрлық суларының қалыптасуы туралы айту; 8.3.3.3 құрлық суларына мысал келтіру; 8.3.3.4 физикалық картаға Қазақстан территориясындағы атау
	Құрлық суларының шаруашылық маңыздылығы	8.3.3.5 құрлық суларының шаруашылық маңызын сипаттап (компонент негізінде);

	Өзен аңғарының құрылысы	8.3.3.6 "өзен" ұғымын түсіндіру; 8.3.3.7 өзен аңғарының құрылысы
	Өзендердің гидрологиялық режимі	8.3.3.8 қазақстандық компоненттерді сипаттау мен олардың қамту негізінде өзендердің гидрологиялық режимін; 8.3.3.9 өзендердің режиміне негізделген; 8.3.3.10 тізім бойынша өзендердің компоненттегі өзендерді атау
	Көлдер мен мұздықтар	8.3.3.11 "көл", "мұздық" ұғымын; 8.3.3.12 әлем мен Қазақстандағы мұздықтарын жоспар бойынша; 8.3.3.13 картадан Қазақстандағы мұздықтарын атау мен көрсету
	Құрлық суларының экологиялық проблемалары	8.3.3.14 су құрлықтарын қорғау мәселелерін сипаттау мен оларды; 8.3.3.15 Қазақстан территориясындағы суларының экологиялық мәселелерін келтіру; 8.3.3.16 жергілікті компоненттерді негізінде құрлық суларының экологиялық мәселелерін жіктеп, шешу жолын талқылау
	Су апаттары	8.3.3.17 "табиғи апат" ұғымын; 8.3.3.18 жергілікті компоненттерді құрлық суларының табиғи апаттарын алу жолдары туралы айту
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	8.1.1.5 географиялық зерттеу әдістерін картографиялық және теориялық мағынасын айту мен түсіндіру; 8.1.1.6 "қазақстандық компоненттерді; 8.1.1.7 қазақстандық компоненттерді отырып, сандық және сапалық деректерді сипаттайды; 8.1.1.8 түрлі материалдарды қорытындылау, нысандардың, құбылыстардың, үдерістердің модельдері туралы айту, олардың ерекшеліктерін құбылыстарын түсіну; 8.1.1.9 географиялық модельдеріне мысал келтіру; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелерін ұсыну(кесте, конспект, кластер)
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 "тақырыптық карта" ұғымын; 8.2.1.2 тақырыптық картаның диаграмма, графика, кесте, сипаттамаларының элементтерін; 8.2.1.3 картаны оқу алгоритмдерін

		8.2.1.4 шартты белгілер сипаттайтын қосымша элементтер негізінде тақырыптық карталар атлас картасына сүйене отырып номенклатура нысандарын көрсету
	Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттық технологияларға мысал келтіру; 8.2.2.3 ақпараттық технологияларды қолдану; 8.2.2.4 қазақстандық географиялық нысандарды көрсету
3 Физикалық география		
Биосфера	Табиғат зоналары мен биіктік белдеулер	8.3.4.1 "табиғат зоналары", "биіктік белдеулер" ұғымын түсіндіру; 8.3.4.2 табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын сипаттау; 8.3.4.3 табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне мысал келтіру; 8.3.4.4 конспект, кесте табиғат зоналарын жоспар бойынша сипаттау
	Материктердің табиғи зоналары	8.3.4.5 түрлі материкте табиғат зоналары мен биіктік белдеулерін түсіну; 8.3.4.6 келтірілген тізім бойынша әлемнің табиғат зоналарын белдеулерін көрсету
	Мұхиттардың органикалық әлемі	8.3.4.7 қосымша материалдар мұхиттағы тіршілік дүниесін сипаттау
	Өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау	8.3.4.8 жануарлар және өсімдіктерді қорғау қажеттілігін түсіну мен оларды шешу жолдарын ұсыну; 8.3.4.9 "қорықтар", "ұлттық парктар", "қорықшалар", "табиғат қорықшалары" ұғымдарын түсіндіру; 8.3.4.10 қазақстандық қорықтарды сипаттап, қорғалатын аумақтағы олардың орнын көрсету
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	8.1.1.5 географиялық зерттеу әдістерін картографиялық және теориялық мағынасын айту мен түсіндіру; 8.1.1.6 "қазақстандық композициялар" ұғымын түсіндіру; 8.1.1.7 қазақстандық композицияларды сипаттап, қорғалатын аумақтағы олардың орнын көрсету

		8.1.1.8 түрлі материалдарды нысандардың, құбылыстардың үдерістердің модельдері туралы айту, олардың ерекшеліктерін, құбылыстарын түсіну; 8.1.1.9 географиялық модельдеріне мысал келтіру; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелерін ұсыну (кесте, конспект, кластер);
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 "тақырыптық карта" ұғымдарын түсіндіру; 8.2.1.2 тақырыптық картаның диаграмма, графика, кесте, сипаттамаларының элементтерін сипаттау; 8.2.1.3 мұғалімнің көмегімен алгоритмін сипаттау; 8.2.1.4 шартты белгілер сипаттайтын қосымша элементтерін негізінде тақырыптық картаның сипаттамасын жасау;
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттық технологияларға мысал келтіру; 8.2.2.3 ақпараттық технологияларды қолдануға географиялық деректер базасын беру; 8.2.2.4 қазақстандық географиялық нысандарды кестемен сипаттау;
3-тоқсан		
3 Физикалық география		
Табиғи-аумақтық кешендер	Географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы	8.3.5.1 "географиялық кешен" ұғымдарын түсіндіру; 8.3.5.2 кесте, схеманұсқа түрлерінде географиялық қабықтың құрамын сипаттау; 8.3.5.3 географиялық қабықтың құрамын мысал келтіру
	Географиялық қабықтың заңдылықтары	8.3.5.4 мұғалімнің көмегімен географиялық қабықтың заңдылықтарын түсіну мен талқылау
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	8.1.1.5 географиялық зерттеу әдістерін картографиялық және теориялық мағынасын айту мен түсіндіру; 8.1.1.6 "қазақстандық композиция" ұғымдарын айту мен түсіндіру; 8.1.1.7 қазақстандық композицияны отырып, сандық және сапалық деректерді сипаттайды

		8.1.1.8 түрлі материалдарды нысандардың, құбылыстардың үдерістердің модельдері туралы айту, олардың ерекшеліктерін, құбылыстарын түсіну; 8.1.1.9 географиялық модельдеріне мысал келтіреді; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелерін ұсыну (кесте, конспект, кластер);
4 Әлеуметтік география		
Халықтар географиясы	Халық санағы	8.4.1.1 "халық саны" ұғымын анықтау; 8.4.1.2 халық санын анықтау әдістері;
	Ұдайы өсудің түрлері	8.4.1.3 "өсу, ұдайы өсу" ұғымын анықтау; 8.4.1.4 дүниежүзі елдері халық санының өсуінің түрі бойынша жіктеу; 8.4.1.5 картадан дүниежүзі халық санының өсуінің ұдайы өсу түрі бойынша карталарға атау мен көрсету;
	Демографиялық көрсеткіштер мен демографиялық жағдай	8.4.1.6 "демография" ұғымын анықтау; 8.4.1.7 халық санының негізгі көрсеткіштерін, халық санының коэффициенттері, табиғи және жасалған өсім, жалпы өсім, көрсеткіштер, ұлттық және этникалық сипаттау; 8.4.1.8 кестеде дүние жүзінде халық санының көрсеткіштерін сипаттау;
	Демографиялық проблемалар	8.4.1.9 дүниежүзі демографиялық проблемалар бар мемлекеттерді жіктеу; 8.4.1.10 дүние жүзінің демографиялық мәселелері (халық санының өсуінің) атау мен көрсету;
	Демографиялық саясат	8.4.1.11 "демографиялық саясат" түсіндіруі; 8.4.1.12 "демографиялық саясат" туралы білім негізінде жекелеген демографиялық саясатының атау мен талқылау;
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	8.1.1.5 географиялық зерттеу әдістерін картографиялық және теориялық мағынасын айту мен түсіну; 8.1.1.6 "қазақстандық композиция" ұғымын анықтау; 8.1.1.7 қазақстандық композиция отырып, сандық және сапалық деректерді сипаттау; 8.1.1.8 түрлі материалдарды нысандардың, құбылыстардың үдерістердің модельдері туралы айту, олардың ерекшеліктерін, құбылыстарын түсіну; 8.1.1.9 географиялық модельдеріне мысал келтіреді; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелерін ұсыну (кесте, конспект, кластер);

		айту, олардың ерекшеліктерін құбылыстарын түсіну; 8.1.1.9 географиялық модельдеріне мысал келтіру; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелерін ұсыну(кесте, конспект, кластер)
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 "тақырыптық карта" ұғымдарын түсіндіру; 8.2.1.2 тақырыптық картаның диаграмма, графика, кестемен сипаттамаларының элементтерін түсіндіру; 8.2.1.3 мұғалімнің көмегімен алгоритмді түсіндіру; 8.2.1.4 шартты белгілермен сипаттайтын қосымша элементтер негізінде тақырыптық картаның атлас картасына географиялық номенклатураны кескін картадан көрсету
	Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттық технологияларға мысал келтіру; 8.2.2.3 ақпараттық технологияларды қолдану географиялық деректер базасын беру; 8.2.2.4 қазақстандық географиялық нысандарды кескін картадан көрсету
5 Экономикалық география		
Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау	8.5.1.1 табиғи ресурстарды жоспарлау; 8.5.1.2 табиғи ресурстар мен қорларды мысал келтіру; 8.5.1.3 табиғи ресурстарды бағалау және экологиялық бағасын сипаттау
	Дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық потенциалы	8.5.1.4 "Әлеует" ұғымын түсіндіру; 8.5.1.5 картаға сүйене отырып жекелеген аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуеті туралы айтып беру, 8.5.1.6 табиғи ресурстары бойынша мемлекеттерді атап көрсету; 8.5.1.7 табиғи ресурстары бойынша мемлекеттерді кескін картаға көрсету
	Табиғи ресурстарды өңдеу технологиясы, орталықтары және дайын өнім түрлері	Қазақстандық компонентті негізінде табиғи ресурстарды өңдеу дайын өнімдерін және орталықтарын көрсету
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	8.1.1.5 географиялық зерттеу картографиялық және теориялық мағынасын айту мен түсіндіру; 8.1.1.6 "қазақстандық компонент"

		8.1.1.7 қазақстандық комп... отырып, сандық және сапал... деректерді сипаттау; 8.1.1.8 түрлі материалдард... нысандардың, құбылыс... үдерістердің модельдері тура... айту, олардың ерек... құбылыстарын түсіну; 8.1.1.9 географиялық... модельдеріне мысал келтіру; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелері... ұсыну(кесте, конспект, класт...
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 "тақырыптық карта" ұ... 8.2.1.2 тақырыптық кар... диаграмма, графика, кесте... сипаттамаларының элементт... 8.2.1.3 мұғалімнің көмегім... алгоритмін түсіндіру; 8.2.1.4 карталардың шартт... сипаттамалық қосымша... негізінде тақырыптық карт... бойынша оқу; 8.2.1.5 атлас картасына... географиялық номенклату... кескін картадан көрсету
	2.2 Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпаратты... технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттык... технологияларға мысал келті... 8.2.2.3 ақпараттык... технологияларды қолд... географиялық деректер база... беру; 8.2.2.4 қазақстандық... географиялық нысандарды к...
4-тоқсан		
5 Экономикалық география		
Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Экономикалық инфрақұрылымның элементтері мен функциялары	8.5.2.1 "инфрақұрылым", инфрақұрылым" ұғымдарын... 8.5.2.2 қазақстандық комп... қамту негізінде инфрақұрылымның маңыздылығын түсіндіру мен... 8.5.2.3 экономикалық инфр... келтіру
Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы: өндіруші және өңдеуші және қызмет салалары	8.5.3.1 "шаруашылық", "е... саласы" ұғымын түсіндіру; 8.5.3.2 шаруашылық салалар... жіктеу: өндіруші, өңдеуші, қ...

		8.5.3.3 қызмет көрсету са келтіру; 8.5.3.4 келтірілген тізім б және өңдеуші қызмет көрс көшбасшы мемлекеттердікө
	Ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын ұйымдастыру формалары	8.5.3.5 Қазақстанның ауылшаруашылық, қыз салаларының ұйымдастыру ф
	Ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын орналастыру факторлары	8.5.3.6 "орналастыру фа түсіндіру; 8.5.3.7 қазақстандық комп қамту негізінде ауыл ша өнеркәсіп өндірісін, қызмет тыру факторлары туралы айт
	Дүниежүзілік шаруашылық салаларын сипаттау	8.5.3.8 "дүниежүзілік шару түсіндіру; 8.5.3.9 дүниежүзілік шаруаш жоспар бойынша сипаттау; 8.5.3.10 дүниежүзілік шаруаш мысал келтіру
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	8.1.1.5 географиялық зертте картографиялық және теор мағынасын айту мен түсіну; 8.1.1.6 "қазақстандық комп 8.1.1.7 қазақстандық комп отырып, сандық және сапал деректерді сипаттау; 8.1.1.8 географиялық құбылыстардың және үдеріс туралы айту, олардың ер құбылыстарын түсіну; 8.1.1.9 географиялық модельдеріне мысал келтіру; 8.1.1.10 зерттеу нәтижелері елестету (кесте, конспект, кл
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	8.2.1.1 "тақырыптық карта" ұ 8.2.1.2 тақырыптық карт диаграмма, графика, кесте сипаттамаларының элементт 8.2.1.3 картаны оқу алгоритм 8.2.1.4 шартты белгілер сипаттайтын қосымша элем негізінде тақырыптық картал 8.2.1.5 атлас картасына географиялық номенклату кескін картадан көрсету
	Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттық технологияларға мысал келті

		8.2.1.5 атлас картасына географиялық номенклатура кескін картадан көрсету
	Географиялық деректер базасы	8.2.2.1 ақпараттық технологияларды түсіндіру; 8.2.2.2 ақпараттық технологияларға мысал келтіру; 8.2.2.3 ақпараттық технологияларды қолдану; географиялық деректер базасын беру; 8.2.2.4 қазақстандық географиялық нысандарды көрсету

3) 9-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1 Географиялық зерттеу әдістері		
Зерттеулер мен зерттеушілер	Қазақстандық географтардың зерттеулері	9.1.1.1 конспект көмегімен ғылымның дамуына үлес қою; ғылымдардың зерттеулері туралы
	География ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемалары	9.1.1.2 географиялық ғылым заманауи өзекті мәселелерін зерттеу; 9.1.1.3 географиялық ғылым өзекті мәселелерін шешу жолдарын
	Географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	9.1.1.4 "номинация" ұғымын; 9.1.1.5 географиялық көріністерді номинациялау сипаттау
	Қазақтың халықтық географиялық терминдері	9.1.1.6 келтірілген тізім халқының халықтық терминдерінің мағынасын сипаттау
	Зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары	9.1.1.7 түрлі формалар (презентация) зерттеу нәтижесін
2 Картография және географиялық деректер базасы		
Географиялық карталар	Географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері	9.2.1.1 карта түрлеріне мысал; 9.2.1.2 мұғалімнің көмегімен географиялық және тақырып а ажырату; 9.2.1.3 картаға сүйене отырып қазақстандық географиялық процестер мен құбылыстарды отырып сипаттау
	Географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері	9.2.1.4 Қазақстанның номенклатура нысандарын а ажырату; көрсету;

		9.2.1.5 тізім бойынша географиялық номенклатура кескін картаға түсіру
Географиялық деректер базасы	Жерді қашықтықтан зерделеу әдістері	9.2.2.1 жерді қашықтық әдістерін сипаттап, маңызы ерекшеліктерін түсіндіру
	Геоақпараттық жүйелер технологияларын қолдану аясы	9.2.2.2 геоақпараттық технологияларын түсіндіру; 9.2.2.3 мұғалімнің көмегімен ғылым салаларында технологияларын қолдануды түсіну мен сипаттау
2-тоқсан		
3 Физикалық география		
Литосфера	Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы	9.3.1.1 Қазақстанның кестелерінің құрылымы сипаттау мен түсіндіру; 9.3.1.2 жергілікті компонент негізінде Қазақстанның геологиялық тарихын және құрылымын сипаттау
	Қазақстанның басты орографиялық нысандары	9.3.1.3 жоспар бойынша Қазақстанның орографиялық нысандарын сипаттау
	Қазақ оронимдері	9.3.1.4 "ороним" ұғымын түсіндіру; 9.3.1.5 қазақ оронимдерінің маңызы мен сипаттау; 9.3.1.6 қазақ оронимдерінің маңызы мен сипаттау; 9.3.1.7 қазақ оронимдерінің маңызы мен табу және оларды кескіндеу
	Қазақстанда минералды ресурстардың таралу заңдылықтары	9.3.1.8 "минералды ресурс" ұғымын түсіндіру; 9.3.1.9 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын айту
	Минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары	9.3.1.10 Қазақстанның минералды ресурстарды өндіру және өңдеудің басқару жүйесін картадан көрсету
	Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру	9.3.1.11 келтірілген жоспар бойынша Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру сипаттау
	Минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар	9.3.1.12 минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды шешу жолдарын түсіну мен талқылау
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	9.1.1.2 географиялық ғылым заманауи өзекті мәселелерін шешу жолдарын түсіндіру; 9.1.1.3 мұғалімінің көмегімен ғылым зерттеулерінің өзекті мәселелерін шешу жолдарын талқылау;

		9.1.1.7 түрлі формад (презентация) зерттеу нәтиже
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.3 картаға сүйене о қазақстандық географиял процестер мен құбылыстард отырып сипаттау; 9.2.1.4 Қазақстанның номенклатура нысандарын а көрсету; 9.2.1.5 тізім бойынша географиялық номенклату кескін картаға түсіру
3-тоқсан		
3 Физикалық география		
Атмосфера	Қазақстанның климатын түзуші факторлар	9.3.2.1 Қазақстанның климат факторларын атау; 9.3.2.2 Қазақстанның қалыптастырушыфакторлар 9.3.2.3 Қазақстанның климат факторларына мысал келтіру
	Қазақстанның климаттық жағдайы	9.3.2.4 Қазақстанның климат туралы айту
	Қазақстанның климаттық ресурстары	9.3.2.5 Қазақстанның климат сипаттау
	Қазақстанда қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар	9.3.2.6 қолайлы және қолай құбылыстарды түсіндіру; 9.3.2.7 аймақтық картадан қауіпті атмосфералық қалыптасуы және таралуын а олардан сақтану шараларын
	Қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері	9.3.2.8 жергілікті компонент негізінде қазақ халқының атмосфералық құбылыстарды номинациялау сипаттау мен талқылау
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	9.1.1.2 географиялық ғыл заманауи өзекті мәселелерін 9.1.1.3 мұғалімінің көмегім ғылым зертеулерінің өзекті жолдарын сипаттау мен талқ 9.1.1.7 түрлі формад (презентация) зерттеу нәтиже
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.3 картаға сүйене о қазақстандық географиял процестер мен құбылыстард отырып сипаттау; 9.2.1.4 Қазақстанның номенклатура нысандарын а көрсету;

		9.2.1.5 тізім бойынша географиялық номенклатура кескін картаға түсіру
3 Физикалық география		
Гидросфера	Қазақстанның ішкі суларының түрлері	9.3.3.1 "ішкі сулар" ұғымын т 9.3.3.2 Қазақстан-ның ішкі суларының көрсету, өзендер мен көлдер, мұздықтар, жерасты сулары; 9.3.3.3 физикалық картаға Қазақстанның өзен, көл, мұзды келтіру; 9.3.3.4 қазақстанның ішкі су көрсету мен атау: өзендер, мұздықтар мен мәңгі тоң, же
	Қазақ гидронимдері	9.3.3.5 "гидроним" ұғымын т 9.3.3.6 қазақ гидронимдерін мен олардың мағынасын түсі 9.3.3.7 картаға сүйене гидронимдеріне мысал келтір 9.3.3.8 кескін картада гидронимдерді келтірілген белгілеу
	Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға беру	9.3.3.9 жоспар бойынша ресурстарын сипаттау
	Су ресурстарының экологиялық проблемалары	9.3.3.10 жергілікті компонент негізінде су ресурстарының экология шешу жолын сипаттау мен та
	Қазақстанның ішкі суларының геосаяси проблемалары	9.3.3.11 "геосаясат" ұғымын т 9.3.3.12 өзендердің т сипаттау; Каспий теңізінің м 9.3.3.13 Қазақстандағы су геосаяси проблемаларын жік жолдарын талқылау мен түсі
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	9.1.1.2 географиялық ғылым заманауи өзекті мәселелерін 9.1.1.3 мұғалімінің көмегім ғылым зерттеулерінің өзекті жолдарын сипаттау мен талқ 9.1.1.7 түрлі формада (презентация) зерттеу нәтиже
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.3 картаға сүйене о қазақстандық географиялы процестер мен құбылыстард отырып сипаттау; 9.2.1.4 Қазақстанның номенклатура нысандарын а көрсету;

		9.2.1.5 тізім бойынша географиялық номенклатура кескін картаға түсіру
4-тоқсан		
3 Физикалық география		
Биосфера	Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулері	9.3.4.1 Қазақстанның табиғат биіктік белдеулерін атау; 9.3.4.2 атлас картасына Қазақстанның табиғат зона белдеулерін сипаттау
	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрлері	9.3.4.3 "ерекше қорғалатын аумақтар" түсіндіру; 9.3.4.4 қорықтар, қорықтар, қорықтар саябақтар ерекше қорғалатын аумақтар құрылу мақсатын түсіну мен
	Қазақстанның табиғи мұрасы	9.3.4.5 "мұра" ұғымын түсіндіру; 9.3.4.6 Қазақстанның табиғи мұрасы сипаттау; 9.3.4.7 Қазақстанның табиғи мұрасы мысал келтіру; 9.3.4.8 келтірілген тізім бойынша Қазақстанда қорғалатын аумақтар көрсету
	Табиғи хоронимдердің (ерекше қорғауға алынған аумақтар) мағынасы	9.3.4.9 "хороним" ұғымын түсіндіру; 9.3.4.10 тақырыпқа қатысты хоронимдерін жіктеу негізінде олардың мағынасын түсіну; 9.3.4.11 атлас картасына сүйеніп хоронимдеріне мысал келтіру
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	9.1.1.2 географиялық ғылым заманауи өзекті мәселелерін зерттеу; 9.1.1.3 мұғалімінің көмегімен ғылым зерттеулерінің өзекті мәселелерін жолдарын сипаттау мен талқылау; 9.1.1.7 түрлі формадан (презентация) зерттеу нәтижелерін
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.3 картаға сүйене отырып қазақстандық географиялық процестер мен құбылыстарды сипаттау; 9.1.1.2 географиялық ғылым заманауи өзекті мәселелерін зерттеу; 9.1.1.3 мұғалімінің көмегімен ғылым зерттеулерінің өзекті мәселелерін жолдарын сипаттау мен талқылау
3 Физикалық география		
Табиғи-аумақтық кешендер	Қазақстанның ірі физикалық-географиялық аудандары	9.3.5.1 "табиғи-аумақтық кешендер" түсіндіру;

		9.3.5.2 Қазақстанның ірі табиғи жоспар бойынша сипаттау; 9.3.5.3 Қазақстанның ірі табиғи мысал келтіру; 9.3.5.4 картада Қазақстан кешендерін жоспар бойынша сипаттау; 9.3.5.5 кескін картада Қазақстан кешендерін жоспар бойынша сипаттау;
	Қазақтың табиғи хоронимдері (физикалық-географиялық аудандардың атауы)	9.3.5.6 Қазақстанның табиғи жоспар бойынша жіктеу; 9.3.5.7 қазақтың табиғи сипаттап, олардың мағынасын сипаттау;
	Табиғат кешендеріне антропогендік факторлардың әсері	9.3.5.8 "антропогенді" ұғымы; 9.3.5.9 жергілікті компонент антропогендік факторлар кешендеріне әсерін сипаттау;
	Антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдары	9.3.5.10 "ландшафт" түсінігі; 9.3.5.11 антропогендік рекультивация, мелиорация сипаттау
Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Зерттеулер мен зерттеушілер	9.1.1.2 географиялық ғылым заманауи өзекті мәселелерін зерттеу; 9.1.1.3 мұғалімінің көмегімен ғылым зерттеулерінің өзекті мәселелерін зерттеу жолдарын сипаттау мен талқылау; 9.1.1.7 түрлі формаларда (презентация) зерттеу нәтижесін сипаттау;
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	9.2.1.3 картаға сүйене отырып қазақстандық географиялық процестер мен құбылыстарды сипаттау; 9.2.1.4 Қазақстанның номенклатура нысандарын анықтау; 9.2.1.5 тізім бойынша географиялық номенклатура кескін картаға түсіру

4) 10-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдерінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
4 Әлеуметтік география		
Халықтар географиясы	Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы	10.4.1.1 "ұлттар", "ұлты" түсіндіру; 10.4.1.2 Қазақстан халқының құрамын сипаттау; 10.4.1.3 қазақстан аумағындағы ұлттарға мысал келтіру

	Дүниежүзі халқының миграциясы.	10.4.1.4 "көші-қон" ұғымын 10.4.1.5 көші-қон түрлерін сипаттап, 10.4.1.6 миграцияларының себеп-салдары туралы айту
	Қазақстандағы халықтың миграциясы.	10.4.1.7 картаға сүйене отырып, көші-қонның негізгі бағыттарын
	Миграциялық саясат	10.4.1.8 мұғалімінің көзқарасын саясатының дайын моделін талқылау
	Еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамы	10.4.1.9 "еңбек ресурстары" ұғымын 10.4.1.10 Қазақстанның еңбек сандық және сапалық құрамын 10.4.1.11 Қазақстанның еңбек құрамына мысал келтіру
	Қазақстанның демографиялық жағдайы мен демографиялық саясаты	10.4.1.12 мұғалім көзқарасын демографиялық саясат моделін талқылау
	Елді мекендердің жіктелуі	10.4.1.13 "елді мекен" ұғымын 10.4.1.14 Қазақстандағы елді 10.4.1.15 картаға сүйене отырып, дағы елді мекендеріне мысал 10.4.1.16 келтірілген мемлекеттердің ірі елді мекендерін картадан көрсету
	Елді мекендердің функционалды зоналары	10.4.1.17 елді мекендердің зоналардың түрлерін жоспарлау
	Қазақстандағы ойконимдер	10.4.1.18 "ойконим" ұғымын 10.4.1.19 Қазақстандағы жіктелуін сипаттап, олардың 10.4.1.20 картаға сүйене отырып, ойконимдерге мысал келтіру
	Қазақстанда елді мекендердің проблемалары	10.4.1.21 Қазақстанның елді мәселелерді және жіктеу жолдарын сипаттап, талқылау
	Урбандалу үдерісі	10.4.1.22 "урбандалу" ұғымын 10.4.1.23 урбандалу мәселесін түсіну
	Қазақстанда урбандалу үдерісіне баға беру	10.4.1.24 Қазақстандағы урбандалу жоспар бойынша сипаттау
2-тоқсан		
Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталар	10.2.1.1 картаға сүйене отырып, қазақстандық географиялық процестер мен құбылыстарды отырып сипаттау; 10.2.1.2 Қазақстанның номенклатура нысандарын көрсету;

		10.2.1.3 тізім бойынша географиялық номенклатура картаға түсіру
5 Экономикалық география		
Табиғи ресурстар	Қазақстанның табиғи-ресурстық потенциалы	10.5.1.1 Қазақстанның әлеуетін жоспар бойынша сипаттау;
	Қазақстанда жекелеген ресурс түрлерін өңдеу технологиялары, орталықтары мен дайын өнім түрлері	10.5.1.2 "технология", "өнім" түсіндіру; 10.5.1.3 түрлі табиғи ресурстардың технологиясының сипаттауы Қазақстандағы дайын өнім орталықтарын атау
	Табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлері	10.5.1.4 Қазақстанның табиғаттық ресурстарына мысал келтіру; 10.5.1.5 "табиғатты рационал пайдалану" ұғымын түсіндіру; 10.5.1.6 кесте түрінде табиғаттық ресурстар түрлері мен типтерін жіктеу; 10.5.1.7 табиғатты пайдалану үлгілерін келтіру
	Қазақстанда табиғатты пайдаланумен байланысты проблемалар	10.5.1.8 Қазақстанда табиғаттық ресурстарды пайдалану мәселелерін және оларды шешу сипаттау мен талқылау; 10.5.1.9 жоспар бойынша жоспар пайдалану туралы айту
Әлеуметтік география	4.1 Халықтар географиясы	10.4.1.2 Қазақстан халқының құрамын сипаттау; 10.4.1.3 қазақстан аумағындағы ұлттарға мысал келтіру; 10.4.1.15 Қазақстандағы елді мекендер; 10.4.1.16 картаға сүйене отырып елді мекендеріне мысал келтіру; 10.4.1.17 келтірілген мемлекеттердің ірі елді мекендерін картадан көрсету
5 Экономикалық география		
Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Ғылыми-техникалық революция үдерісі, бағыттары	10.5.2.1 "ғылыми-техникалық революция" ұғымын түсіндіру; 10.5.2.2 жоспар бойынша ғылыми-техникалық революцияны сипаттау; 10.5.2.3 ғылыми-техникалық революцияны мысал келтіру; 10.5.2.4 қосымша материалдар таңдау бойынша ЕТР бағыттары
	Қазақстанда адамдық капиталды дамыту	10.5.2.5 Қазақстанда адамдық капиталының әлеуетін арттыру шешімдерді сипаттау мен талқылау
	Қазақстанның индустриялы-инновациялық даму бағыттары	10.5.2.6 "индустриальды-инновациялық даму" ұғымын түсіндіру;

		10.5.2.7 Қазақстандағы инновациялық даму бағыттар
	Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымы	10.5.2.8 Қазақстанның инновациялық даму бағыттар болжамын түсіну
	Қазақстан аймақтары инфрақұрылымының даму деңгейі	10.5.2.9 Қазақстанның инфрақұрылымы мен даму деңгейін талқылау 10.5.2.10 "аймақ" ұғымын түсіну 10.5.2.11 Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық сүйене отырып, аймақтарын дамыту 10.5.2.12 Қазақстан инфрақұрылымын сипаттап, жолдарын түсіну мен талқылау
3-тоқсан		
Экономикалық география	5.1 Табиғат ресурстары	10.5.1.3 мұғалімінің көмегімен табиғат ресурстарының түрлерін өңдеу, сипаттамасы негізінде Қазақстанда табиғат өнімдердің түрлері орталықта; 10.5.1.10 Қазақстанда табиғат ресурстарын пайдалану мәселелерін және оларды қорғау сипаттау мен талқылау; 10.5.1.11 жоспар бойынша жер ресурстарын пайдалану туралы түсіндіру
5 Экономикалық география		
Дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы	Қазақстан шаруашылығының салалары	10.5.3.1 "шаруашылық" ұғымын түсіндіру; 10.5.3.2 жоспар бойынша шаруашылық салаларын сипаттау; 10.5.3.3 Қазақстанның шаруашылық салаларының мысал келтіру
	Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануы	10.5.3.4 "экономикалық аудандар" ұғымын түсіндіру; 10.5.3.5 картаға сүйене отырып, Қазақстанның экономикалық аймақтарын анықтау; 10.5.3.6 "мамандандыру" ұғымын түсіндіру; 10.5.3.7 Қазақстанның аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануын кесте түрінде сипаттау; 10.5.3.8 келтірілген мемлекеттердің жеке аймақтарын негізгі мамандану орталықтары ретінде көрсету мен атау
Экономикалық география	5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	10.5.2.3 ғылыми-техникалық даму бағыттарын мысал келтіру; 10.5.2.4 қосымша материалдармен таңдау бойынша ГТР бағыттарын

		10.5.2.6 мұғалімнің көмегімен адам капиталының даму индексын анықтау мен қазақстандық компонентті қосымша елдермен салыстыру
5 Экономикалық география		
Дүниежүзілік шаруашылықтың даму процестері мен көрсеткіштері	Дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері	10.5.4.1 "субъект", "дүниежүзілік шаруашылық" ұғымдарын түсіндіру; 10.5.4.2 дүниежүзілік субъектілерін кесте түрінде сипаттау; 10.5.4.3 дүниежүзілік субъектілеріне мысал келтіру
	Халықаралық географиялық еңбек бөлінісі	10.5.4.4 "еңбекті халықаралық бөліну" түсіндіру; 10.5.4.5 халықаралық географиялық бөлудің мәнін сипаттау
	Халықаралық экономикалық қатынастар түрлері	10.5.4.6 халықаралық қатынастарды жоспар бойынша топтастыру
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері	10.5.4.7 дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштерін сипаттау мен жалпы ішкі өнім, жалпы жұмыс ішінде жан басына шаққандағы өнімнің өзгерісін сипаттау; 10.5.4.8 келтірілген тізім картасы бойынша жан басына шаққандағы көп жасамал өнімі бар мемлекеттерді атау
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму модельдері мен аумақтық құрылымы	10.5.4.9 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму аумақтық құрылымы мен мемлекеттердің көмегімен сипаттау мен талқылау
	Дүниежүзілік шаруашылықтың даму тенденциялары	10.5.4.10 дүниежүзілік, даму тенденцияларын сипаттау
	Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықта алатын орны	10.5.4.11 дүниежүзілік шаруашылықта Қазақстанның орнын анықтау
	Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттары, орны	10.5.4.12 Қазақстанның халықаралық интеграциясының орны мен мақсаттарын анықтау
4-тоқсан		
Экономикалық география	5.3 Дүниежүзілік шаруашылықтың аумақтық және салалық құрылымы	10.5.3.7 Қазақстанның аудандарының шаруашылық мамандануын кесте түрінде сипаттау; 10.5.3.8 келтірілген мемлекеттердің жеке аймақтардағы негізгі мамандану орталықтарын көрсету мен атау
6 Елтану және саяси география негіздері		

Дүниежүзі елдері	Елдердің экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырылуы	10.6.1.1 "ел", "мемлекет" ұғымын түсіндіру; 10.6.1.2 қазақстандық мемлекеттің даму деңгейін негізінде елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша топтастыру; 10.6.1.3 саяси картаға Қазақстан Республикасының экономикалық даму деңгейі бойынша мемлекеттерді атап, көрсету; 10.6.1.4 кескін картадан Қазақстан Республикасының экономикалық даму деңгейі бойынша көшбасшы мемлекеттерді анықтау
	Халықаралық ұйымдардың деңгейлері мен мақсаттары	10.6.1.5 объяснять понятие "экономика"; 10.6.1.6 деңгейі мен мақсаттары бойынша халықаралық ұйымдарды топтастыру; 10.6.1.7 халықаралық ұйымдардың мақсаттары мен міндеттерін анықтау; 10.6.1.8 қосымша материалдармен дүниежүзілік халықаралық ұйымдардың деңгейлерін сипаттау
	Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайы	10.6.1.9 жоспар бойынша Қазақстан Республикасының саяси, экономикалық, саяси-географиялық жағдайы туралы ақпараттарды жинау
	Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдер	10.6.1.10 кесте түрінде Қазақстан Республикасының әкімшілік хоронимдеріжіктеу; 10.6.1.11 Қазақстан Республикасының әкімшілік хоронимдерді жинау және топтастыру; 10.6.1.12 кескін картадан Қазақстан Республикасындағы әкімшілік хоронимдерін белгілеу
	Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты ұсыну формалары	10.6.1.13 Қазақстан Республикасы туралы ақпараттарын түрлі мақсаттарға қолдану; 10.6.1.14 буклет түрінде қосымша материалдармен Қазақстан Республикасы туралы ақпараттарды жинау
Экономикалық география	5.4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму тенденциясы мен көрсеткіштері	10.5.4.7 дүниежүзілік шаруашылықтың даму тенденцияларын көрсеткіштерін сипаттау мен топтастыру; 10.5.4.8 жалпы ішкі өнім, жалпы ішкі өнімнің ішінде жан басына шаққандағы өнімнің даму тенденцияларын анықтау; 10.5.4.8 келтірілген тізім бойынша жан басына шаққандағы жалпы ішкі өнімі бар мемлекеттерді көрсету

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№123 бұйрығын
67-қосымша
Қазақстан Республикасының
және ғылым Министрінің
2013 жылғы 3 сәуір

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Биология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Жалпы ережелер

• 1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Биология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты – білім алушыларда қоршаған орта туралы табиғи-ғылыми ұғымдардың біртұтас жүйесін қалыптастыру, органикалық дүниенің құрылысы мен тіршілік ерекшеліктері жайлы бастапқы түсініктерін дамыту, табиғаттың тұрақты дамуының негізі ретінде ондағы биологиялық көптүрлілік туралы түпнегіз болатын түсініктерді қалыптастыру.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) жер бетіндегі барлық тірі ағзалардың құндылығын түсіну үшін өмірдің құрылымды-функционалдық және генетикалық негіздері туралы, тірі табиғаттың негізгі патшалықтары ағзаларының көбеюі мен дамуы, экожүйе, биоалуантүрлілік, эволюция туралы білім жүйесін қалыптастыру;

2) оқушылардың өмірлік құбылыстардың заңдылықтарын зерттеуге деген танымдық қызығушылығын қалыптастыру;

3) білім мен дағдыларды қолдануда, өмірлік және экологиялық мәселелерді шешуде кіріктірілген білімдердің, функционалдық қабілеттердің жүйесін дамыту;

4) ақпаратпен өз бетінше жұмыс істеу дағдылары мен біліктеріне үйрету;

5) биологиялық зерттеулер жүргізу кезінде әмбебап дағдылары мен зерттеушілік біліктерін дамыту;

6) экологиялық этика нормалары мен ережелерін, табиғатқа жауапкершілікпен қарауын қалыптастыру;

7) генетикалық сауаттылықты қалыптастыру – салауатты өмір салты негіздерін, адамның психикалық, физикалық және моральдық денсаулығын сақтау;

8) өсімдіктердің, жануарлардың және адамның табиғаттағы рөлін, эволюцияның нәтижесі ретіндегі тірі табиғаттың алуан түрлілігін ұғыну;

9) экологиялық ойлауды, тірі организмдердің өзара және тіршілік ортасымен қарым-қатынасын түсінуді қалыптастыру;

10) оқушылардың тұлғалық қасиеттерін дамыту, биологиялық білімдерін практикада қолдануға деген талпынысын тәрбиелеу.

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

- 1) психикалық дамуы баяулаған білім алушылардың дамуындағы кемшіліктерді дер кезінде жеңу;
- 2) сабақтағы танымдық белсенділігін дамыту, оқытудың арнайы әдістері мен тәсілдерінің көмегімен ақыл-ойының даму деңгейін арттыру;
- 3) оқытудың белсенді әдістерінің және көтермелеудің көмегімен сабақта ынтасын арттыру;
- 4) білім алушылардың білімі мен білігін қолданудағы, өмірлік және экологиялық мәселелерді шешудегі кіріктірілген білімдердің, функционалдық қабілеттер жүйесін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. "Биология" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастыруда білім алушылардың психикалық ерекшеліктері ескеріледі:

- 1) көрнекі-бейнелік ойлау деңгейінің төмендігі, көру, көру-кеңістіктік және есту-сөйлеу ақпаратын өңдеудегі қиындықтары;
- 2) танымдық процестердің жетілмегендігі: зейіннің, есте сақтаудың, қабылдаудың, елестетудің, ойлаудың;
- 3) жұмыс қабілетінің төмендігі, тез шаршағыштық;
- 4) генетикалық есептердің шартын түсінудегі, кейбір терминдерді түсінудегі қиындықтар;
- 5) коммуникативтік дағдылардың жетілмегендігінен топтық және жұпттық жұмыс істеуде қиындықтар.

6. "Биология" пәнін оқып үйрену осы пән бойынша білімнің, біліктердің және дағдылардың міндетті минимумын меңгеруге мүмкіндік беретін тұлғалы-бағыттық, іс-әрекеттік, жүйелілік тәсілдердің; оқытудың дамытушылық, дифференциалданған және коммуникативтік тәсілдерінің негізінде жүзеге асырылады:

- 1) тұлғалы-бағыттық тәсіл - білім алушының өз дене және ақыл-ой қабілеттерін түсінуіне, оларды түзетуге және дамытуға, көрнекі-бейнелік ойлауын, есте сақтауын, зейінін дамыту үшін жағдайлар жасауға бағытталады;
- 2) іс-әрекеттік тәсіл - практикалық және зертханалық жұмыстарды орындауда бірлесіп жұмыс істеуді, нақты іс-әрекеттердің көмегімен үйретуді қамтиды: гербарийде өсімдіктің белгілі бір бөліктерін көрсету әдісі, аспаптар көмегімен биологиялық эксперимент немесе зерттеу жүргізу, алгоритм бойынша тіректік конспект, кесте, схема құрастыру, жоспар бойынша оқулықпен жұмыс істеу;
- 3) жүйелілік тәсіл - білім алушылардың өзіндік оқу әрекетін ұйымдастыру негізінде құрылады, оларда әмбебап оқу әрекеттерінің жүйесін қалыптастыру мен

дамыту мүмкіндігін, оқу процесін өз бетімен үйрену, өзін-өзі дамыту, өзін-өзі ұйымдастыру режимінде құру мүмкіндігін қамтамасыз етеді;

4) ойын технологиялары - оларды қолдану түсініктерді, елестетуді, есте сақтауды, ойлауды тиімді дамытуға, психикалық және дене енжарлығын жеңуге, белсенділікті, өз күшіне сенімділікті, қызығушылықты дамытуға қолайлы жағдай жасауға мүмкіндік болады;

5) оқытуды дараландыру және сараландыру - білім алушылардың жеке дара ерекшеліктерін ескеруге мүмкіндік береді; оқушылардың сөйлеу-ойлау әрекетін, көру мен есту арқылы қабылдауын түзетуге және дамытуға, сөйлеу тілінің коммуникативтік қызметін қалыптастыруға, алғырлықты, қиялды дамытуға, ойлау және шығармашылық белсенділікті жандандыруға мүмкіндік береді;

6) коммуникативтік оқыту тәсілі - өзара сөйлесу барысында ақпаратты жеткізуді және хабарлауды, білімімен, білігімен және дағдыларымен алмасуды қамтиды.

7. Биологиялық терминдер мен ұғымдарды, күрделі құрылымды формулаларды сәтті қабылдау үшін, зертханалық практикумда зерттеу жүргізу және генетикалық есептер шығару үшін келесі әдістер мен тәсілдер қолданылады:

1) оқытудың түзету-дамыту әдістері танымдық белсенділікті, пәнге деген қызығушылықты дамытуға, дербестікті арттыруға, білім алушылар ұжымында да, жеке дара да жұмыс істеу қабілеттілігін қалыптастыруға мүмкіндік береді;

2) оқытудың көрнекі әдістері биология сабақтарында гербарийлермен, муляждармен, табиғи материалдармен жұмыс жасауды, интерактивті құрал-жабдықтарды және ақпараттық-интерактивті жұмыс тәсілдерін пайдалануды қамтиды: тақырыптар бойынша флипчарттарды суреттермен және схемалармен, диаграммалармен және графиктермен қолдану, видео-материалдарды пайдалану;

3) мүмкіндіктерін ескере отырып оқу материалының көлемі мен қиындығын мөлшерлеу білім алушылардың табыстылық жағдайын қамтамасыз етеді, бұл кемшілік комплексінен, қорқыныш сезімінен, өз күшіне деген сенімсіздіктен арылуға мүмкіндік береді;

4) танымдық әрекетті белсендету әдістері дамытушы және дидактикалық ойындарды, кезеңімен әрекет етудің технологиялық карталарын, биологиялық экспериментті, лабораторлық практикумды қамтиды.

8. Биология сабағының міндеттеріне сәйкес білім алушылардың нақты білімді меңгерудегі өзіндік қиындықтарын жеңу үшін бірін-бірі толықтыратын бірнеше әдістер мен тәсілдер топтамасы қолданылады.

9. "Биология" пәнін тиімді оқыту үшін қажет:

1) оқу материалын меңгерудің сәттілігін үнемі және жанжақты зерделеу, білімдегі олқылықтардың алдын алу және жеңу;

2) оқу тапсырмасын түсіндіруге бағытталған қосымша жаттығу түрлерін, әртүрлі карта-нұсқаулықтарды, көрнекі дидактикалық құралдарды (микропрепараттар, муляждар, гербарийлер) және видео материалдарды пайдалану;

3) зертханалық жұмыстарды жүргізгенде мұғалім білім алушыларға қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, биологиялық зерттеуді кезеңімен орындай отырып және тәжірибе нәтижелерін бақылау сұрақтары бар дайын кестеге енгізе отырып, көрсетілімдік тәжірибені ұсынуы керек. Құрылған алгоритм бойынша жұмыс жасау психикалық дамуы тежелген білім алушыларға берілген тәжірибені дұрыс қабылдауға және орындауға мүмкіндік береді.

10. Биология кабинеті зертханалық құрал-жабдықтарды, микроскоптарды, гербарийлерді, муляждарды, аспаптарды және материалдарды сақтайтын жиһазбен, компьютермен және проекторға арналған пульті бар интерактивті тақтамен жабдықталады.

11. Интерактивті тақта видео материалдарды көрсетуге, биологиялық экспериментті онлайн-режимде өткізуге мүмкіндік береді. Флипчарттарды құру мұғалімге оқушыларды кешенді түрде оқытуға мүмкіндік береді.

12. Интерактивті тақтаға қосылған, әртүрлі биологиялық мәліметтерді анықтауға арналған қадағалаушы тетіктер оқушыларға оларды сабақта көрнекі түрде көріп, зерттеу жұмыстарында пайдалануға мүмкіндік береді.

13. Практикалық және зертханалық жұмыс жүргізгенде қолданылады: микроскоптар, микропрепараттар, гербарийлер, әртүрлі жануарлар мен өсімдіктердің, жануар қаңқаларының, әртүрлі мүшелер мен жүйелердің муляждарының топтамалары, өсімдіктер мен жануарлардың жіктелуі бойынша әртүрлі кестелер, органикалық дүниенің даму кестелері.

14. Эксперимент жүргізу үшін зертханалық жабдықтар қолданылады: ыдыстар, реактивтер, аспаптар, микроскоптар мен материалдар, үлестірмелі материалдарға арналған астаулар. Су тартылған шұңғылша болуы қажет.

15. Суммативті және формативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім өздігінше, білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) тұжырымдамаларды грамматикалық және семантикалық рәсімдеу бойынша жеңілдету;

2) тапсырманы кезеңімен (қадаммен) орындап, көптізбекті нұсқауды қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдету;

3) тапсырмаға берілген жазбаша нұсқаулықты, қажет болған жағдайда, мұғалім баяу дауыстап, анық мағыналық екпінмен оқуына болады;

4) қажет болғанда сараланымдық көмек көрсету: ынталандырушы (құптау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушы (назарын аудару, жұмысты орындауға жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттігін есіне салу), бағыттаушы (тапсырмаға берілген нұсқауды қайталау және түсіндіру);

5) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайту.

3-тарау. "Биология" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

16. "Биология" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
- 2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
- 3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
- 4) 10-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

17. Бағдарламаның мазмұны оқу бөлімдеріне бөлінген. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

18. Бағдарламаның мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

- 1) "Тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері" бөлімі;
- 2) "Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік, эволюциялық даму" бөлімі;
- 3) "Ағза мен қоршаған орта" бөлімі;
- 4) "Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар" бөлімі.

19. "Тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) тірі ағзалардың көптүрлілігі;
- 2) қоректену;
- 3) заттардың тасымалдануы;
- 4) тыныс алу;
- 5) бөліп шығару;
- 6) қозғалыс;
- 7) үйлестіру және реттеу.

20. "Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік, эволюциялық даму" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) көбею;
- 2) жасушалық айналым;
- 3) өсу және даму;
- 4) тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары;
- 5) эволюциялық даму мен селекция негіздері.

21. "Ағза мен қоршаған орта" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) биосфера, экожүйе, популяция;
- 2) адам қызметінің қоршаған ортаға әсері.

22. "Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) молекулалық биология мен биохимия;
- 2) жасушалық биология;
- 3) микробиология және биотехнология;
- 4) биофизика.

23. 7-сыныпқа арналған "Биология" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Экожүйелер". Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, рН, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). Зертханалық жұмыс: "Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)". Қоректік тізбектер және қоректік торлар. Модельдеу "Қоректік тізбек пен торды құру". Экологиялық сукцессиялар: бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы. Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары. Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері;

2) "Тірі ағзалардың жіктемесі". Тірі ағзалардың бес патшалығының жалпы сипаттамасы: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: патшалықтар, типтер, бөлімдер, кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жіктеудің маңызы. Дихотомиялық әдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану. Зертханалық жұмыс "Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау: балдырлар, мүктәрізділер, қырыққұлақ тәрізділер, ашық тұқымдылар және жабық тұқымдылар". Зертханалық жұмыс "Дара жарнақты және қосжарнақты өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу". Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлақтары: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы саңырауқұлағы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақты саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар;

3) "Жасушалық биология". Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері;

4) "Су және органикалық заттар". Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылу сыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі рөлі. Зертханалық жұмыс "Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу". Органикалық заттар: азық-түліктердегі уыздар, майлар,

көмірсулар. Зертханалық жұмыс: "Азық-түліктерде көмірсулардың, уыздардың және майлардың бар болуын зерттеу";

5) "Заттардың тасымалдануы". Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі. Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс: "Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу". Зертханалық жұмыс: "Тамыр аймақтарын зерттеу". Ксилема, флоэма және олардың құрылымдық элементтері;

6) "Тірі ағзалардың қоректенуі". Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездің арнайы мүшесі ретінде. Судың булануы мен газдардың алмасуы. Фотосинтезге қажетті жағдайлар: жарық, көмірқышқыл газы, температура. Зертханалық жұмыс: "Фотосинтез үдерісіне әсер ететін факторларды зерттеу";

7) "Тыныс алу". Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тыныс алу энергия көзі ретінде. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру: оттегінің қатысуымен/қатысуынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылы қанды/суық қанды жануарлар. Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тыныс алуы. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктердің тыныс алуын зерттеу";

8) "Бөліп шығару". Тірі ағзалар үшін бөліп шығарудың маңызы. Жануарлардың бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері. Өсімдіктердің бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктердің тыныс алу ерекшеліктерін өскіндер мысалында зерттеу";

9) "Қозғалыс". Өсімдіктердің қозғалысы. Қозғалыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері. Жарықтың түсу жағдайына қарай өсімдіктердің бейімделуі. Фотопериодизм күннің жарық түсу ұзақтығына ағзалардың бейімделуі ретінде;

10) "Үйлестіру және реттеу". Жүйке жүйесінің компоненттері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері. Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс: "Тізе рефлексі". Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы.

Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері. Жүйке жүйесінің қызметіне алкоголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері;

11) "Тұқымқуалау және өзгергіштік". Адам белгілерінің тұқым қуалауындағы гендердің рөлі. Жүре пайда болған және тұқым қуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы ретіндегі дезоксирибонуклеин қышқылы (ДНК) жайлы түсінік. Модельдеу: "Адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу". Әртүрлі ағза түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалары. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиынтығы;

12) "Көбею". Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы. Өсімдіктердің вегетативтік көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде вегетативтік көбею тәсілдерін қолдану. Қаламшалау, сұлатпа өркен, телу (қаламшалармен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктердегі вегетативтік көбею тәсілдері". Гүлдің құрылымы. Тозаңдану түрлері. Гүлдеу және тозаңдану. Тозаңдану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы;

13) "Өсу және даму". Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар. Зертханалық жұмыс: "Жылдық сақинаны санау";

14) "Микробиология және биотехнология". Бактериялардың формалары бойынша әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. Зертханалық жұмыс: "Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру". Зертханалық жұмыс: "Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактерияларды зерттеу". Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс: "Йогурт және ірімшік өндірісін зерттеу". Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге төзімділігі. Зертханалық жұмыс: "Антибиотиктерді, антисептиктерді және залалсыздандыру құралдарын қолдануды зерттеу". Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері ретіндегі вирустардың құрылымдық ерекшеліктері.

24. 8-сыныпқа арналған "Биология" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Жасушалық биология". Жасуша –ағзаның негізгі құрылымдық бірлігі. Өсімдік және жануар жасушасын салыстыру. Жарық микроскопымен көруге болатын мүшеоидтар: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасуша

мембранасы, жасуша қабырғасы. Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителиалық, біріктірушілік, бұлшық еттік, жүйкелік. Зертханалық жұмыс: "Өсімдік ұлпаларының жіктелуі". Зертханалық жұмыс: "Жануарлар ұлпаларының жіктелуі".

2) "Молекулярлық биология". Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор) ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор,). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі және фосфорлы);

3) "Тірі ағзалардың көп түрлілігі". Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер. Зертханалық жұмыс: "Дара жарнақты және қосжарнақты өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу". Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама. "Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау" көрсетілімі;

4) "Қоректену". Жауын құртының, сиырдың және адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу "Адамның, сиырдың және жауынқұртының" асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру;

5) "Заттардың тасымалдануы". Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттарда, ұлуларда, буынаяқтыларда және омыртқалыларда. Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық. Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қантамырларының құрылысы мен қызметі. Қан тамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі;

6) "Тыныс алу". Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүше-лері (бунақденелілердің трахеялары, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу "Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тынысалу мүшедарын салыстыру";

7) "Бөліп шығару". Жануарлардың бөліп шығару жүйесі. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру;

8) "Қозғалыс". Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардың өміріндегі қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдері, мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыс тәсілдері арасындағы өзарабайланыс;

9) "Үйлестіру және реттеу". Жүйке жүйесі типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктерізді. Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдері, олардың құрылымы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Бас миының үлкен жартышарлары. Ішкі мүшелер жұмысының жүйкелік реттелуі. Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғаты: шартсыз және шартты рефлексдер. Шартты рефлексдердің сөнуі;

10) "Көбею". Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы. Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею. Мүктер мен қырыққұлақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит. Ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі;

11) "Өсу және даму". Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенезінің типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу "Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру". Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гастрюла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің сарлануы. Органогенез;

12) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы ретіндегі ДНК жайлы түсінік;

13) "Биосфера, экожүйе, популяция". Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу "Су және құрлық экожүйелерін салыстыру". Популяция құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің түрлі стратегиялары (тіршілікті сақтаудың К және r стратегиялары);

14) "Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері". Адам экожүйесінің бір бөлігі ретінде. Антропогендік фактор. Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері.

25. 9-сыныпқа арналған "Биология" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Жасушалық биология". Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, эндоплазмалық тор, лизосомалар, вакуоль;

2) "Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе". "Жыртқыш-жемтік" қарым-қатынас түрі. Популяция санының өзгеруі. Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарым-қатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі;

3) "Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері". Адамның табиғаттағы рөлі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті

сақтау. Дүниежүзілік тұқым қоры. Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері, салдары және оларды шешу жолдары;

4) "Қоректену". Ыдырау үдерісі. Ас қорыту ферменттерінің әсері. Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның ас қорыту жолдарының құрылысы. Ас қорыту бездері. Ас қорыту мүшелерінің қызметі. Тамақтану гигиенасы. Ас қорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу. Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. Ақшам соқыр (А авитаминозында), бери-бери ауруы (В₁ авитаминозында), цинга (С авитаминозында), мешел (Д авитаминозында). Зертханалық жұмыс: "Тағамдық заттар құрамынан С дәруменді анықтау.

5) "Заттар тасымалы". Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз. Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы. "Өртүрлі ағзалардың қан жасушаларын зерттеу. Қан жасушаларын формасына, мөлшеріне, санына және ядросының болуына қарай салыстыру" зертханалық жұмысы. Иммуниет. Гуморальдық және жасушалық иммуниет. Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т- және В-лимфоциттердің әрекет етуі. Иммуниет. Иммуниеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммуниет. Екпенің (вакцина) түрлері және оның жасанды иммуниетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу. Қан топтары. Қан құю. Резус-фактор. Агглютинация. Резус-конфликт. Зертханалық жұмыс: "Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу". Жүрек - қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт, тахикардия, ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау;

6) "Тыныс алу". Тынысалу мүшелері. Адамның тынысалу жолдарының құрылысы мен газалмасу мүшелері. Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның оттекке қанығуы. Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі. Тыныс алудың минуттық көлемі. Өртүрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тыныс алу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс: "Өкпенің

тіршілік сыйымдылығын зерттеу". Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары: өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау;

7) "Бөліп шығару". Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі. Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары (қышыма, теміреткі, безеу бөртпелері). Белгілері мен алдын алу шаралары. Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несеппағар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліп шығару және фильтрация мүшедары. Бүйректің құрылысы (қыртысты және миы қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері). Нефронның құрылысы және қызметі. Ультрафильтрация. Абсорбция және таңдамалы реабсорбция. Несептің құрамы. Фильтрация мен кері фильтрацияның себептері. Бүйрек жұмысына әсер ететін факторлар: тамақтану рационы, дене температурасының күрт түсуі, дәрілік препараттар, созылмалы және инфекциялық аурулар (кариес, іріңді ангина). Зәр шығару жүйесінің гигиенасы. Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары: пиелонефрит, цистит, бүйрекке тастың жиналуы. Себептері және алдын алу шаралары;

8) "Үйлестіру және реттеу". Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс: "Көру арқылы қабылдауын зерттеу (көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу)". Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. Зертханалық жұмыс "Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу (құлақтың есту қабілетін анықтау)". Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс: "Соқыр дақты анықтау, түстердің араласуына тәжірибе, дыбыстың ауа және сүйек арқылы өтуі". "Гормондар", "Гуморальдық реттелу" ұғымдары. Эндокриндік, экзокриндік және аралас бездердің орналасуы және қызметі. Бездерден бөлінетін гормондар. Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындайтын аурулар (гипо- және гиперфункция). Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморецепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар) Зертханалық жұмыс: "Тері сезімталдығын зерттеу". Жылықанды жануарлардың тұрақты температураны сақтауындағы терінің рөлі. Температураға сезімталдық. Терморецепторлардың температураның өзгеруіне бейімделуі;

9) "Қозғалыс. Биофизика". Адам қаңқасының құрылысы. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі. Сүйектің макро- және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы. Зертханалық жұмыс: "Сүйектің макро және микроскопиялық құрылысы". "Сүйектің химиялық құрамы" көрсетілімі. Сүйек байланыстарының түрлері: қозғалмайтын, жартылай қозғалмалы,

қозғалмалы. Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі. Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі (бірыңғай салалы, көлденең жолақты қаңқа, көлденең жолақты жүрек). Зертханалық жұмыс: "Бұлшық ет ұлпаларының құрылысын зерттеу". Адам денесі бұлшық еттерінің жіктемесі. Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабанның пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары. Тік жүріске байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүріске байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшық еттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер;

10) "Молекулярлық биология". Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық. Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасұнық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз. Уыздар, қасиеттері мен қызметтері;

11) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс. Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері. Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары. Қазақстан территориясында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының тұқымдары. Маңызды белгілері;

12) "Микробиология және биотехнология". Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амёбалық қантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес;

13) "Көбею". Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс "Аталық және аналық гаметалардың құрылысын зерттеу". Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу. Менструалдық цикл. Менструалдық циклдағы эстроген мен прогестерон гормондарының маңызы. Контрацепция түрлері, олардың қолданылуы мен маңызы. Жыныстық жолмен берілетін аурулар: жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы (ЖИТС), сифилис, гонорея, гепатит В,С. Алдын алу шаралары;

14) "Өсу және даму". Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы. Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері;

26. 10-сыныпқа арналған "Биология" пәнінің базалық мазмұны :

1) "Жасушалық биология". Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері. Жасуша құрылымдары: плазмалық мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс мүшеоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері. Жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу. Ұлғаю, бейненің өзекті өлшемі және нақты өлшемі. Өлшем бірліктерін СИ жүйесіне аудару (сантиметр-миллиметр-микромметр-наномметр). Модельдеу "Микрофотографияларды пайдаланып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу";

2) "Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе". Әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлық номенклатураны қолдану. Зертханалық жұмыс: "Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен жануарлар түрлерін (жергілікті жердің) анықтау". Популяцияның өсуінің экспоненциалды және сигмоидты қисығы. Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және қоректік тізбектер. Экологиялық пирамида түрлері. Табиғаттағы көміртек пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үдерістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі;

3) "Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері". Пайдалы қазбаларды өндірудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Жылыжай әсері (булану) және озон қабатының жұқаруы. Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері;

4) "Қоректену". Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару. Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы. Зертханалық жұмыс: "Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, рН) әсерін зерттеу". Өттің әсерінен майлардың эмульгациясы. Зертханалық жұмыс "Өттің әсерінен майлардың эмульгациялануын зерттеу";

5) "Заттар тасымалы". Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалыуы. Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері. Зертханалық жұмыс: "Транспирация үдерісі кезіндегі сыртқы факторларды – температура, ылғалдылық пен су буының қысымы, ауа қозғалысын – зерттеу". Зертханалық жұмыс: "Ішкі факторлардың – буландыратын беттің ауданы және бұл беттік ауданның өсімдік көлеміне қатынасының (сірқабық (кутикула) мен лептесіктер) транспирация үдерісіне әсері". Сыртқы факторлардың флоэмадағы зат тасымалына әсері: температура, ылғалдылық, жарық;

6) "Тыныс алу". Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыныс алу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс алудың тиімділіктері. Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері;

7) "Бөліп шығару". Себептері және алдын алу шаралары. Құрлықта, шөлде, тұщы және тұзды суларда тіршілік ететін тірі ағзалардан бөлініп шыққан өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырауының соңғы өнімдері: аммиак, несеп, несеп қышқылы;

8) "Үйлестіру және реттеу, биофизика". Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі (глиальды жасушалар). Аксондардың миеленді және миеленсіз қабықтары. Синапстар және медиаторлар. Модельдеу "Жүйке ұлпаларын зерттеу". Миеленді, миеленсіз аксондарда жүйке импульстарының туындауы және өткізілуі. Өткізу жылдамдығы. Мембраналық потенциал, тыныштық потенциалы және әрекет потенциалы. Модельдеу "Жүйке импульстарының туындауы мен таралу жылдамдығын зерттеу". Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлік мүшедар. Тыныс алу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогуморальдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі. Нейрокомпьютерлік интерфейс. Компьютер мен ми арасындағы ақпарат алмасу жүйесі. Гомеостазды тұрақты ұстаудың механизмдері. Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. Зертханалық жұмыс: "Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу";

9) "Қозғалыс". Бұлшық еттің жұмысы. "Негізгі бұлшық еттердің жұмысын өзіндік бақылау, иық белдеуінің қол қозғалысындағы рөлі. Бұлшық ет қозғалысын реттеу" көрсетілімі. Зертханалық жұмыс: "Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу";

10) "Молекулярлық биология және биохимия". ДНҚ молекуласы құрылысының қағидалары: нуклеотидтердің комплементарлылығы. Модельдеу "ДНҚ молекуласын құру";

11) "Жасушалық цикл". Интерфаза. Интерфаза кезеңдері: G1, S және G2. Митоз. Митоз фазалары. Зертханалық жұмыс: "Пияздың тамыры жасушаларының митозын зерттеу". Митоз. Митоз фазалары. Мейоз бен митозды салыстыру. Модельдеу "Мейоз кезеңдерін зерттеу";

12) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Белгілер тұқым қуалаушылығының Г. Мендель анықтаған заңдылықтары. Тұқым қуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі. Тұқым қуалаушылықтың

генетикалық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гамета тазалығы заңы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы. Ажырау заңы. Аллельді гендердің әрекеттесуі: толық және толымсыз. Белгілердің доминанттық құбылысы. Сараптамалық шағылыстыру ұғымы мен оның практикалық маңызы. Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі. Жыныспен тіркескен тұқымқуалау. Гемофилия және дальтонизм. Адам қан топтарының тұқымқуалау заңдылықтары. Резус-фактор. Адам генетикасы. Адамның тұқымқуалау белгілерін зерттеу әдістері. Адамның генетикалық ауруларының алдын алу. Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру. Модельдеу "Адамның тектік шежіре ағашын құру". Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауылшаруашылықты жүргізудің жаңа баламалы жолдары;

13) "Микробиология және биотехнология". Биотехнологиялық үдерістің жалпы схемасы және биотехнологияда алынатын өнімдер (медицинада, өнеркәсіпте және ауыл шаруашылығында). Инсулиннің өндірісі;

14) "Өсу және даму". Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы. Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері;

15) "Эволюциялық даму". Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның заманауи теориясының пайда болуы. Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік. Эволюциялық үдерістегі өзгергіштіктің (мутациялық, комбинативтік) рөлі. Табиғи сұрыпталу, оның түрлері (қозғаушы және тұрақтандырушы). Тіршілік үшін күрес (түрішілік, тұраралық). Модельдеу "Бейімделгіштікті табиғи сұрыпталу нәтижесі ретінде зерттеу (көбелек)". "Түр" ұғымының анықтамасы. Түрдің құрылымы. Түр критерийлері. "Түр түзілу" ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері;

16) Жердегі тіршіліктің пайда болуы кезеңдері.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

27. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

28. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тірі организмдердің көп түрлілігі, құрылымы және қызметтері" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Тірі көптүрлілігі	ағзалардың			
	7.1.1.1 схемалардың көмегімен жүйелеудің маңызын түсіндіру; 7.1.1.2 тіректік схеманы пайдалана отырып жүйеленуде тірі ағзалардың орнын анықтау; 7.1.1.3 жекелеген ағзаларға қарапайым дихотомиялық кілттерді қолдану; 7.1.1.4 салыстырмалы кестені қолдана отырып балдырлар, мүктәрізділер, қырыққұлақтар, ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар мысалында өсімдіктердің ерекшеліктерін сипаттау; 7.1.1.5 айырмашылықтар кестесін пайдаланып, даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктер кластарын негізгі белгілеріне қарай ажырату; 7.1.1.6 саңырауқұлақтар кестесіне негізделіп саңырауқұлақтардың ерекшелік белгілерін сипаттау	8.1.1.1 белгілер кестесін қолданып омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың айырмашылық белгілерін сипаттау; 8.1.1.2 жануарлар құрылысының кестесі негізінде буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша тану	9.1.1.1 әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлы номенклатураны қолдану	10.1.1.1 жануарлар ерекшелік бойынша (анықтағы)
1.2 Қоректену				
	7.1.2.1 өсімдік мүшелерінің құрылысы мен қызметі кестесін қолданып жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау және құрылысы мен оның қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру; 7.1.2.2 фотосинтез схемасына сүйеніп фотосинтез үдерісі үшін қажетті жағдайларды зерттеу	8.1.2.1 суреттерге негізделіп омыртқасыз-дар, күйіс қайыратын жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру	9.1.2.1 асқорыту жолдары құрылысының схемасын пайдалана отырып, адамның асқорыту үдерістерін мұқият сипаттау; 9.1.2.2 тістер құрылысының схемасын қолданып әртүрлі типті тістердің құрылысы мен қызметтері арасындағы байланысын және тісті күту ережелерін сипаттау; 9.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты түсіндіру 9.1.2.4 асқорыту жолдарының схемасын пайдалана отырып, ас	10.1.2.1 ас қорыту органикалық сәйкес арасында орнату; 10.1.2.2 түрлі (температ) ферменттер белсенділ түсіндіру; 10.1.2.3 өттің әсе эмульгац зерттеу

			корыту жолы ауруларының себептерін және астан улану белгілерін анықтау; 9.1.2.5 дәрумендер кестесін қолданып, адам ағзасындағы дәрумендердің маңыздылығын сипаттау; 9.1.2.6 тағамдық өнімдердегі дәрумендер мөлшерінің кестесін қолданып, құрамында дәрумендердің маңызды мөлшері бар азық-түліктер тізімін жасау; 9.1.2.7 азық-түлік құрамындағы С дәруменін анықтау	
1.3 Заттардың тасымалдануы	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру; 7.1.3.2 өсімдіктерде заттардың тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу; 7.1.3.3 қолданбалы материалды пайдаланып сабақ пен тамырдың ішкі құрылысын зерттеу; 7.1.3.4 өсімдік мүшелерінің құрылысы мен қызметі бойынша кестені қолданып сабақ және тамырдың құрылысы мен қызметтерінің өзара байланысын сипаттау; 7.1.3.5 суреттерді пайдаланып ксилема мен флоэма элементтерінің құрылысын салыстыру	8.1.3.1 жануарлардағы заттар тасымалының схемасын пайдаланып жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу; 8.1.3.2 қан құрамының кестесін пайдаланып қан құрамы мен қызметін сипаттау; 8.1.3.3 суреттерді пайдаланып жануарлардың жүрегі мен қантамырлардың құрылысын сипаттау; 8.1.3.4 қантамыр қабырғасының құрылысы мен олардың қызметі арасындағы байланысты орнату; 8.1.3.5 жануарлардың мүшелер жүйесін салыстыру кестесін пайдаланып жануарлардың қантамырлар жүйесінің түрлерін сипаттау	9.1.3.1 қан жүйесінің құрылысы мен қызметінің өзара байланысы схемасын қолданып лимфа жүйелерін және қан, ұлпалық сұйықтық пен лимфа арасындағы өзара байланысты сипаттау; 9.1.3.2 оқулықтағы суреттерді қолданып дайын микропрепараттар арқылы әртүрлі ағзалардың қан жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттеу; 9.1.3.3 лейкоциттердің түрлі типтерінің қызметтерін түсіну; 9.1.3.4 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру; 9.1.3.5 аурулардың алдын алуындағы вакцинацияның ролін бағалау; 9.1.3.6 агглютинация және резус-конфликт механизмдерін түсіндіру; 9.1.3.7 дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу; 9.1.3.8 қантамыр жүйесі мүшелерінің ауруларының себептері мен ауру	10.1.3.1 пассивті ажырату; 10.1.3.2 транспирация мәнін түсіну; 10.1.3.3 ішкі факторлардың транспирацияны зерттеу; 10.1.3.4 факторлардың арқылы тасымалдануы түсіндіру

			белгілерін мысалдармен сипаттау	
4. Тыныс алу	7.1.4.1 тірі ағзалар үшін тыныс алудың маңызын сипаттау; 7.1.4.2 анаэробты және аэробты тыныс алу типтерін ажырату; 7.1.4.3 өсімдіктердің тыныс алу үдерісін зерттеу;	8.1.4.1 жануарлардың ішкі құрылысының кестесіне негізделіп омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру;	9.1.4.1 адамның ішкі мүшелерінің құрылыс кестесін мысалға ала отырып, адамның тыныс алу мүшелерінің құрылыс ерекшеліктерін танып білу; 9.1.4.2 өкпе мен ұлпадағы газ алмасу механизмдерін сипаттау; 9.1.4.3 тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру; 9.1.4.4 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және қалыпты жағдайдағы және дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау; 9.1.4.5 тыныс алу мүшелерінің ауыруларының себептері мен олардың алдын алу жолдарын түсіндіру	10.1.4.1 реакциясы теңдеуін п анаэробты тыныс алу 10.1.4.2 және аэр тыныс арасында түсіндіру
1.5 Бөліп шығару	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетіндегі бөліп шығарудың маңызын түсіндіру; 7.1.5.2 өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін сипаттау;	8.1.5.1 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру	9.1.5.1 терінің құрылысы мен қызметінің кестесін пайдаланып терінің құрылысы мен оның бөліп шығарудағы маңызын сипаттау; 9.1.5.2 тері ауруларының алдын алу шараларын түсіну 9.1.5.3 ішкі мүшелердің құрылыс кестесін қолданып адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметтерін сипаттау; 9.1.5.4 бүйрек құрылысының суретін пайдаланып бүйректің құрылымдық бөліктерін танып білу; 9.1.5.5 нефронның құрылысы мен қызметін сипаттау;	10.1.5.1 ә мекен ет алмасулар өнімдері байланыс

			9.1.5.6 фильтрация және несептің түзілуі үдерістерін сипаттау; 9.1.5.7 бүйректің жұмысына әсер ететін факторларды сипаттау; 9.1.5.8 зәр шығару жүйесі, бүйрек ауруларының алдын алу шараларын түсіндіру	
1.6 Қозғалыс	7.1.6.1 тірі организмдердің қозғалу себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау (тропизмдер, таксистер); 7.1.6.2 өсімдіктердің өсу бағытының суреттерін қолданып жарықтың өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсерін түсіндіру; 7.1.6.3 өсімдіктердегі фотопериодизм ролін сипаттау	8.1.6.1 омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру	9.1.6.1 тірек-қимыл жүйесі қызметтерінің кестесін пайдаланып тірек-қимыл жүйесінің қызметтерін сипаттау; 9.1.6.2 сүйектің химиялық құрамын, макро және микроскопиялық құрылысын зерттеу; 9.1.6.3 суреттерді пайдаланып сүйектердің байланыс түрлерін салыстыру; 9.1.6.4 буынның әр түрлі типтерінің құрылысы мен олардың қызметтері арасындағы байланысты орнату; 9.1.6.5 ұлпа түрлерінің кестесін қолданып бұлшық ет ұлпасының түрлері мен олардың қызметтерін сипаттау; 9.1.6.6 адамның бұлшықет топтарын және бұлшық ет талшығының құрылысын атау; 9.1.6.7 гиподинамия салдарын атау; 9.1.6.8 сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылық суреттерін пайдаланып сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептерін анықтау	10.1.6.1 кол бұжымал және күсипаттау; 10.1.6.2 жиырылу бұлшықет тәуелділігі
1.7 Үйлестіру және реттеу	7.1.7.1 жүйке жүйесі құрылысының кестесін	8.1.7.1 жануарлар жүйке жүйесінің құрылысының схемасын пайдаланып	9.1.7.1 көру арқылы қабылдау құрылысының схемасын	10.1.7.1 жүйке суретін п

	пайдаланып жүйке жүйесінің қызметі мен құрылымдық компоненттерін атау; 7.1.7.2 жүйке жасушасының суретін пайдаланып жүйке жасушасының құрылымдық бөліктерін анықтау; 7.1.7.3 рефлекстік доғаның схемасын мысалға алып, рефлекстік доғаны зерттеу; 7.1.7.4 ағзаның тіршілік әрекетін қалпына келтіру және тынығуы үшін ұйқының маңызын түсіндіру; 7.1.7.5 схемаларды немесе постерлерді пайдаланып жақсы психикалық денсаулықты сақтаудың принциптерін сипаттау; 7.1.7.6 мүшелер мен жүйелерге зиянды әдеттердің тигізетін зардаптарының кестесін қолданып жүйке жүйесінің қызметіне алкоголь, шылым және есірткілік заттардың әсерін түсіндіру	жануарлардың жүйке жүйесінің типтерін салыстыру; 8.1.7.2 жануарлар жүйке жүйесінің құрылысының схемасын пайдаланып орталық жүйке жүйесі бөлімдерінің құрылысы мен қызметін салыстыру; 8.1.7.3 жануарлар жүйке жүйесінің қызметінің кестесін пайдаланып вегетативті жүйке жүйесінің қызметін сипаттау; 8.1.7.4 рефлекторлық доға құрылысының негізінде мінез-құлықтың рефлекторлық табиғатын түсіндіру	пайдаланып көру арқылы қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережелерін сипаттау; 9.1.7.2 дыбысты қабылдау құрылысының схемасын пайдаланып дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және есту мүшелерінің гигиенасы ережелерін сипаттау; 9.1.7.3 көру және есту рецепторлары-ның схемасына негізделіп көру және есту рецепторлары-ның құрылымы мен қызметін сәйкестендіру; 9.1.7.4 адамның суретін пайдаланып эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасқан жерлерін анықтау; 9.1.7.5 ішкі секреция бездері қызметінің кестесін қолданып бездердің негізгі қызметтерін түсіндіру; 9.1.7.6 эндокриндік бездер қызметінің бұзылуынан туындаған ауруларды атау; 9.1.7.7 терінің сезімталдығын зерттеу; 9.1.7.8 жылықанды жануарлардың дене температураны сақтаудағы терінің ролін сипаттау	жасушасы мен қызыл байланыс 10.1.7.2 жүйке ұлпасының құрылымдық қызметтерін сипаттау; 10.1.7.3 жүйке туындауы сипаттау; 10.1.7.4 реттелу түсіндіру; 10.1.7.5 ортасының ұстаудағы сақтаудың түсіндіру; 10.1.7.6 ерлер мен дамудағы заттардың сипаттау

2) "Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік, эволюциялық даму" бөлімі: 2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Көбею	7.2.1.1 өсімдіктердің жыныссыз және жынысты көбеюін сипаттау; 7.2.1.2 суреттерді пайдаланып өсімдіктердің өсімді көбею тәсілдерін салыстыру;	8.2.1.1 жануарлар-дың көбею тәсілдерін салыстыру; 8.2.1.2 суреттерді пайдаланып мүктер мен қырыққұлақтардың мысалында жынысты	9.2.1.1 адамның жыныс жүйесінің құрылысын сипаттау; 9.2.1.2 аталық және аналық жыныс жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттеу;	

	7.2.1.3 айқас тозаңдану мен өздігінен тозаңданудың салыстырмалы артықшылықтарын сипаттау; 7.2.1.4 гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын сипаттау	(гаметофит) және жыныссыз (спорофит) ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру; 8.2.1.3 тіршілік циклінің схемасын пайдаланып ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктер-дің тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру	9.2.1.3 жыныстық жетілу кезеңіндегі екінші реттік жыныстық белгілердің дамуын сипаттау; 9.2.1.4 менструалдық цикл мен экстроген және прогестеронның маңызын сипаттау; 9.2.1.5 контрацепция-ның маңызы мен түрлерін түсіну; 9.2.1.6 жыныстық жолмен таралатын аурулардың салдары мен алдын алу шараларын түсіндіру	
2.2 Жасушалық цикл	7.2.2.1 эртүрлі ағзалар түрлеріндегі хромосомалар кестесін пайдаланып эртүрлі ағзалар түрлеріндегі хромосомалардың санын салыстыру; 7.2.2.2 соматикалық және жыныстық жасушаларындағы хромосомалар сандарын атау	8.2.2.1 тірі ағзалардың өсуі мен дамуы үшін митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру		10.2.2.1 циклдың кезеңіндегі үдерістер; 10.2.2.2 кезеңдері; 10.2.2.3 мейоз кезеңі; 10.2.2.4 митоз бен салыстыру
2.3 Өсу және даму	7.2.3.1 ағзадардың даму кестелерін қолданып ағзадардың өсу мен даму үдерістерін сипаттау; 7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып және жуандап өсу үдерісін зерттеу	8.2.3.1 онтогенез кестелерін пайдаланып өсімдіктер мен жануарлардың онтогенез кезеңдерін ажырату; 8.2.3.2 жануарлардың онтогенезіндегі тура және түрленіп даму типтерін салыстыру; 8.2.3.3 суреттерді пайдаланып эмбрионалдық даму кезеңдерін сипаттау; 8.2.3.4 әр түрлі ұрық жапырақшаларынан қалыптасқан мүшелер мен ұлпалар саралануын сипаттау	9.2.3.1 ұрықтың дамуындағы плацентаның маңызын түсіну 9.2.3.2 ұрық пен эмбрионның дамуын салыстыру; 9.2.3.3 зиянды әдеттер кестесін пайдаланып адам ұрығының дамуына шылым шегу, алкоголь мен басқа есірткілер әсерінің салдарын түсіндіру	
2.4 Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	7.2.4.1 белгілер кестесін қолданып, адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым	8.2.4.1 хромосомадағы генетикалық ақпарат ДНҚ- ның маңызын түсіндіре алу	9.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы ролін сипаттау;	10.2.4.1 дамуымен қалыптасуы Г.Мендел рөлін бағалау

	қуаламайтын белгілерді зерттеу; 7.2.4.2 дискретті және үздіксіз өзгергіштікке мысал келтіру; 7.2.4.3 белгілерді анықтаудағы гендердің рөлін түсіндіре алу		9.2.4.2 ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау; 9.2.4.3 мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын атау; 9.2.4.4 маңызды мәдени өсімдіктер іріктемелері мен үй жануарлары қолтұқымын сипаттау	10.2.4.2 будандастыру, цитология сипаттау моногибри будандасты шығару; 10.2.4.3 будандастыру, цитология сипаттау шығару; 10.2.4.4 толық доминантты салыстыру 10.2.4.5 шағылыстыру, маңызды 10.2.4.6 жас теориясы 10.2.4.7 жас кезінде рөлін түсіндіре жасау; 10.2.4.8 тобының және қан механизм 10.2.4.9 адам зерттеудің сипаттау; 10.2.4.10 құру; 10.2.4.11 өсімдіктерді арттыру ауылшаруа технология қолданыл
2.5 Эволюция-лық даму мен селекция негіздері				10.2.5.1 К. Ламарк негізгі қағазы 10.2.5.2 ілімнің пайдаланылуы Ч. Дарвин рөлін түсіндіре 10.2.5.3 қозғаушы күшті сипаттау;

				10.2.5.4 бейімделу табиғи сұ сипаттау; 10.2.5.5 түрдің критерий беру; 10.2.5.6 түр т түсіндіру; 10.2.5.7 даму кезе пайдалан тіршілікті негізгі кез

3) "Ағза мен қоршаған орта" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқытудың мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Биосфера, экожүйе, популяция	7.3.1.1 қоршаған орта факторларының кестесін пайдаланып, жергілікті жер экожүйесіндегі қоршаған орта факторларының тірі ағзаларының тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу; 7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектерді салыстыру; 7.3.1.3 суреттерге негізделіп қоректік тізбекті және қоректік торларды құру; 7.3.1.4 экологиялық сукцессия үдерісін сипаттау	8.3.1.1 мысалдарды қолданып экожүйелердің жалпы құрылымының схемасын жасау; 8.3.1.2 су және құрлық экожүйелерін салыстыру; 8.3.1.3 популяция құрылымының схемасын пайдаланып популяцияның негізгі қасиеттерін және құрылымдық ерекшеліктерін сипаттау; 8.3.1.4 ағзалардың түрлі тірі қалу тәсілдерін зерттеу	9.3.1.1 жыртқыш-жемітік қарым-қатынасы мысалында популяция санының өзгеру себептерін орнату; 9.3.1.2 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау; 9.3.1.3 жергілікті материал мысалында тірі ағзалардың қоршаған ортаның өзгермелі жағдайларына бейімделу механизмдерін түсіндіру	10.3.1.1 п экспонен сигмоидті кысық графиктер 10.3.1.2 пайдалан ағымыны есептеу; 10.3.1.3 э және пирамида 10.3.1.4 а қолданып айналым схемасын
3.2 Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	7.3.2.1 Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтарының өсімдіктері мен жануарларын сипаттау; 7.3.2.2 Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жергілікті өңірдің жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру	8.3.2.1 видеофильмдерді пайдаланып адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау; 8.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің шаруашылық салаларынан мысалдар келтіру	9.3.2.1 биологиялық өртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептерін негіздеу; 9.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау; 9.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру	10.3.2.1 өндірудің өндірудің әсерін түс 10.3.2.2 пайдалану орта денсаулы салдарын 10.3.2.3 ж тірі а түсіндіру; 10.3.2.4

				озон бұзылуын салдарын

4) "Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқытудың мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Молекулярлық биология мен биохимия	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар тіршілігі үшін маңызын сипаттау; 7.4.1.2 тағамдық өнімдердегі нәрлі заттардың сәйкестігінің кестесін пайдаланып азық-түліктер құрамындағы уыз, май, көмірсулардың бар болуын дәлелдеу	8.4.1.1 тірі ағзалар тіршілік әрекеті үшін микро-және макроэлементтердің ролін түсіндіру; 8.4.1.2 минералды тыңайтқыштардағы азот, калий және фосфордың өсімдіктер үшін маңызын түсіндіру	9.4.1.1 биологиялық мысалдарды пайдаланып полимерлер мен мономерлер арасындағы айырмашылықты сипаттау; 9.4.1.2 заттар құрылысының кестесін қолданып көмірсулар мен липидтердің биологиялық қызметтерін сипаттау; 9.4.1.3 заттар құрылысының кестесін қолданып уыздардың қасиеттері мен биологиялық қызметтерін сипаттау	10.4.1.1 фотосинтез және клеткалы ету механ. 10.4.1.2 дезоксирибонуклеотид қышқылының молекулалық шиыршық сипаттау; 10.4.1.3 дезоксирибонуклеотид қышқылының құрылымы негізінде
4.2 Жасушалық биология	7.4.2.1 "жасуша", "ұлпа", "мүше", "мүшелер жүйесі" ұғымдарына анықтама беру	8.4.2.1 жануарлар және өсімдіктер жасушаларының суреттерін пайдаланып жануарлар және өсімдіктер жасушаларын ажырату; 8.4.2.2 өсімдік және жануар ұлпаларының кестесін қолданып өсімдік және жануар ұлпаларын жіктеу	9.4.2.1 суреттерді пайдаланып прокариот және эукариот жасушаларының құрылысын салыстыру	10.4.2.1 өсімдіктер суреттерін өсімдік жасушалары бөліктерінің қызметін 10.4.2.2 микрофотосуреттерді қолданып сызықтық
4.3 Микробиология және биотехнология	7.4.3.1 суреттерді пайдаланып бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау; 7.4.3.2 дайын сипаттама бойынша ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу; 7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер мен залалсыздандыру құралдарының қолданылуын сипаттау;		9.4.3.1 қарапайымдылар, бактериялар, саңырауқұлақтар, вирустармен туындайтын аурулардың ерекшеліктері мен алдын алу шараларын сипаттау	10.4.3.1 пайдаланылатын мысалында биотехнология үдерістің сипаттау; 10.4.3.2 қолданып өндірілетін мысал кел

	7.4.3.4 вирустар мен бактериялардың суреттерін пайдаланып вирустар тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру			
4.4 Биофизика			9.4.4.1 тік жүріске байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу	10.4.4.1 тірі ағза үдерістері 10.4.4.2 интерфейстер технологиялық ерекшелік

29. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Биология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

30. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің
7-10 сыныптары үшін
"Биология" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Биология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Экожүйелер	Ортаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, pH, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). Зертханалық жұмыс "Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)"	7.3.1.1 қоршаған орта факторларын пайдаланып жергілікті жердің қоршаған орта факторларын ағзаларының тіршілік әрекеттері мен әсерін зерттеу
	Қоректік тізбектер және қоректік торлар	7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектер мен қоректік торлар
	Модельдеу "Қоректік тізбек пен торды құру"	7.3.1.3 суреттерге негізделіп жергілікті жердің қоректік торларды құру

	Экологиялық сукцессиялар: бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы	7.3.1.4 экологиялық сукцессияларды сипаттау
	Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары	7.3.2.1 Қазақстан Республикасында ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мен жануарларын сипаттау
	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері	7.3.2.2 Қазақстан Республикасында енгізілген жергілікті жануарлары мен өсімдіктері
Тірі ағзаларды жүйелеу	Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар, Типтер, Бөлімдер, Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы	7.1.1.1 схемалардың көмегімен жүйеленудің маңызын түсіндіру; 7.1.1.2 тіректік схемаларды пайдаланып жүйеленуде тірі ағзалардың сипаттамасын
	Дихотомиялық әдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану	7.1.1.3 жекелеген ағзалардың дихотомиялық кілттерді қолдану
	Зертханалық жұмыс "Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау: балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақ тәрізділер, ашық тұқымдылар және жабық тұқымдылар"	7.1.1.4 салыстырмалы кестелерді пайдаланып балдырлар, мүктәрізділер, тәріздестер, ашықтұқымдылар, жабықтұқымдылар мысалында ерекшеліктерін сипаттау
	Зертханалық жұмыс "Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу"	7.1.1.5 айырмашылықтар кестесін пайдаланып даражарнақты және қосжарнақтылардың кластарын негізгі белгілеріне сипаттау
	Саңырауқұлақтар патшалығы. Зеңгілер саңырауқұлақтары: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы саңырауқұлағы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақты саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар	7.1.1.6 саңырауқұлақтар кестесін пайдаланып саңырауқұлақтардың ерекшеліктерін сипаттау
	2-тоқсан	
Жасушалық биология Су және органикалық заттар	Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері	7.4.2.1 "жасуша", "ұлпа", "мүше", "мүшелер жүйесі" ұғымдарына анықтамалар
	Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылу сыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі ролі. Зертханалық жұмыс "Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу"	7.4.1.1 судың қасиеті мен маңызын сипаттау
	Азық-түліктердегі органикалық заттар: уыздар, майлар, көмірсулар. Зертханалық жұмыс "Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу"	7.4.1.2 тағамдық өнімдердегі органикалық заттар сәйкестігінің кестесін пайдаланып азық-түліктер құрамындағы органикалық заттардың көмірсулардың бар болуын зерттеу
Заттардың тасымалдануы	Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың	7.1.3.1 тірі ағзалардағы заттардың тасымалдануының маңызын түсіндіру

	тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі	7.1.3.2 өсімдіктерде затта қамтамасыз ететін мүшелерд
	Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. Зертханалық жұмыс "Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу". Зертханалық жұмыс "Тамыр аймақтарын зерттеу"	7.1.3.3 қолданбалы материя сабақ пен тамырдың ішкі құр 7.1.3.4 өсімдік мүшелерінің қызметі бойынша кестені қол тамырдың құрылысы мен қы байланысын сипаттау
	Ксилема, флоэма және олардың құрылымдық элементтері	7.1.3.5 суреттерді пайдала ксилеманың элементтері салыстыру
Тірі ағзалардың қоректенуі	Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың булануы мен газдардың алмасуы	7.1.2.1 өсімдік мүшелерінің қызметі кестесін қолданып құрылысын сипаттау және құ қызметі арасындағы өзг түсіндіру
	Фотосинтезге қажетті жағдайлар. Зертханалық жұмыс "Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу"	7.1.2.2 фотосинтез схем фотосинтез үдерісі үшін қаж зерттеу
Тыныс алу	Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тыныс алу - энергия көзі	7.1.4.1 тірі ағзалардағы тын сипаттау
	Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру: оттегінің қатысында/қатысынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылықанды/суыққанды жануарлар	7.1.4.2 анаэробты және аэр типтерін ажырату
	Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тынысалуы. Зертханалық жұмыс "Өсімдіктердің тынысалуын зерттеу"	7.1.4.3 өсімдіктердегі тыныс
Бөліп шығару	Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлардағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері.	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік шығарудың маңыздылығын т
	Өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері: тыныс алу мен фотосинтездің бастапқы және соңғы өнімдері. Зертханалық жұмыс "Өсімдіктердің тынысалу ерекшеліктерін өскіндер мысалында зерттеу"	7.1.5.2 өсімдіктердегі ерекшеліктерін сипаттау
3-тоқсан		
Қозғалыс	Өсімдіктердің қозғалысы. Қозға-лыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері	7.1.6.1 өсімдіктердің қозға түсіндіріп, қозғалыстың м (тропизмдер, таксистер)
	Жарықтың түсу деңгейіне қарай өсімдіктердің бейімделуі. Фотопериодизм күннің жарық түсу ұзақтығына ағзалардың бейімделуі	7.1.6.2 өсімдіктердің өсу бағы қолданып жарықтың өсімді дамуына әсерін түсіндіру; 7.1.6.3 өсімдіктердегі фото сипаттау

Үйлестіру және реттеу	Жүйке жүйесінің құрам бөліктері. Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері	7.1.7.1 жүйке жүйесі құрылысы пайдаланып жүйке жүйесі құрылымдық компоненттерін таныту; 7.1.7.2 жүйке жасушалары пайдаланып жүйке жасушалары бөліктерін анықтау
	Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. Зертханалық жұмыс "Тізе рефлексі"	7.1.7.3 рефлекстік доғаның құрылысын алып, рефлекстік доғаны зерттеу
	Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы	7.1.7.4 ағзаның тіршілік қабілетін келтіру және тынығуы үшін ұйқы түсіндіру
	Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Күйзеліс. Күйзеліс жағдайларымен күрес және олардың алдын алу әдістері	7.1.7.5 схемаларды немісше пайдаланып жақсы психикалық сақтаудың принциптерін сипаттау
	Жүйке жүйесінің қызметіне алкоголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері	7.1.7.6 мүшелер мен жүйке жүйесі әдеттердің тигізетін зардаптарын қолданып жүйке жүйесінің қызметін шылым және есірткілік заттардың түсіндіру
Тұқымқуалау мен өзгергіштік	Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен ДНҚ рөлі. Жүре пайда болған және тұқымқуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы. Модельдеу "Адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу"	7.2.4.1 белгілер кестесін пайдаланып ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу; 7.2.4.2 үздік және үздіксіз өзгергіштікті келтіру; 7.2.4.3 белгілерді анықтаудың әдістерін түсіндіру
	Әртүрлі ағзалар түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар. Гаплоидты және диплоидты хромосомалар жиыны	7.2.2.1 әртүрлі ағзалардағы хромосомалар кестесін пайдаланып ағзалар түрлеріндегі хромосомалар санын салыстыру; 7.2.2.2 сомалық және жыныс жасушаларындағы хромосомалар санын салыстыру
4-тоқсан		
Көбею. Өсу және даму	Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюінің биологиялық маңызы	7.2.1.1 өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюін сипаттау
	Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею тәсілдерін қолдану. Қаламшелеу, сұлатпа өркен, телу (қаламшелермен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен. Зертханалық жұмыс "Өсімдіктердегі вегетативті көбею тәсілдері"	7.2.1.2 суреттерді пайдаланып өсімдік көбею тәсілдерін салыстыру
	Гүл құрылысы. Тозандану түрлері. Гүлдеу және тозандану. Тозандану түрлері (өздігінен, айқас, жасанды). Өсімдіктердегі ұрықтану туралы	7.2.1.3 өздігінен және айқас тозандануды салыстырмалы артықшылықтарымен

Микробиология және биотехнология	түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы	7.2.1.4 гүлді өсімдіктер ұрықтанудың маңызын сипаттау
	Ағзалардың жеке дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. Өсімдіктердің өсуі. Сабақтың ұзарып және жуандап өсуі. Камбийдің рөлі. Жылдық сақиналар. Зертханалық жұмыс "Жылдық сақинаны санау"	7.2.3.1 ағзалардың даму кезеңдерін сипаттау 7.2.3.2 өсімдіктердің ұзарып өсуін зерттеу
	Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. Зертханалық жұмыс "Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру". Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары	7.4.3.1 суреттерді пайдаланып бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау
	Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. Зертханалық жұмыс "Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу"	7.4.3.2 дайын сипаттама бойынша йогурт өндірісін зерттеу
	Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. Зертханалық жұмыс "Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу"	7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер, залалсыздандыру өнімдерін қолдануды сипаттау
	Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері	7.4.3.4 вирустар мен бактериялар суреттерін пайдаланып вирустардың жасушасыз формасы екендігін анықтау

2) 8-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Өсімдік және жануар жасушасын салыстыру. Жарық микроскопымен көруге болатын мүшеоидтар: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасуша мембранасы, жасуша қабырғасы	8.4.2.1 жануарлар және жасушаларының суреттерін салыстыру және өсімдіктер жасушаларының суреттерін салыстыру
	Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшық ет, жүйке. Зертханалық жұмыс: "Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу". Зертханалық жұмыс: "Жануарлар ұлпаларын жіктеу"	8.4.2.2 өсімдік және жануарлар ұлпаларын жіктеу
Молекулалық биология	Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор) тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы.	8.4.1.1 тірі ағзалар тіршілік әрекеті үшін қажетті макроэлементтердің ролін анықтау

	Өсімдіктерде макроэлементтердің тапшылығы (азот, калий, фосфор,). Тыңайтқыштар: органикалық және минералдық (азотты, калийлі және фосфорлы)	8.4.1.2 минералды тыңайтқыштардың калий және фосфордың маңызын түсіндіру
Тірі ағзалардың көп түрлілігі	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер	8.1.1.1 белгілер кестесін қолданып және омыртқалы жануарлардың айырмашылық белгілерін сипаттау
	Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама. Демонстрация "Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау"	8.1.1.2 жануарлар құрылымына негізделіп буынаяқтылар жануарлар кластарын ерекшелік бойынша тану
Қоректену	Жауын құртының, сиырдың және адамның асқорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу "Адамның, сиырдың және жауынқұртының" асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру	8.1.2.1 суреттерге негізделіп асқорыту жүйесінің құрылысын күйіс қайыратын жануарлар асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру
2-тоқсан		
Заттардың тасымалдануы	Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттарда, ұлуларда, буынаяқтыларда және омыртқалыларда	8.1.3.1 жануарлардағы заттардың тасымалдану схемасын пайдаланып және қан тасымалына қатысатын мүшелерін сипаттау
	Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық	8.1.3.2 қан құрамының кестесін пайдаланып қан құрамы мен қызметін сипаттау
	Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қантамырларының құрылысы мен қызметі	8.1.3.3 суреттерді пайдаланып жүрегі мен қантамырлардың құрылысын сипаттау; 8.1.3.4 қантамыр қабырғасының құрылысын олардың қызметі арасындағы айырмашылықтарды орнату;
	Қан тамырлар жүйесінің түрлері. Ашық және тұйық қанайналым жүйелері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі	8.1.3.5 жануарлардың қан тамырлар жүйесін салыстыру кестесін пайдаланып қантамырлар жүйесінің түрлерін сипаттау
3-тоқсан		
Тыныс алу	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүше-лері (бунакденелілердің демтүтіктері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу "Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тынысалу жүйесі мүшелерін салыстыру"	8.1.4.1 жануарлардың тыныс алу жүйесіне негізделіп омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру
Бөліп шығару	Жануарлардың бөліп шығару жүйелері. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру	8.1.5.1 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйесін құрылысын салыстыру
Қозғалыс	Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың	8.1.6.1 омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру

	мекен ортасы мен қозғалыс тәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау	
Үйлестіру және реттеу	Жүйке жүйесінің типтерін салыстыру: диффузиялы, сатылы, түйнекті, түтіктәрізді	8.1.7.1 жануарлар жүйке жүйесінің құрылысының схемасын пайдаланып жануарлардың жүйке жүйесін салыстыру
	Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдері, олардың құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары	8.1.7.2 жануарлар жүйке жүйесінің құрылысының схемасын пайдаланып жануарлардың жүйке жүйесі бөлімдерінің қызметін салыстыру
	Ішкі мүшелер жұмысының жүйкелік реттелуі	8.1.7.3 жануарлар жүйке жүйесінің кестесін пайдаланып және жүйесінің қызметін сипаттау
	Мінез-құлықтың рефлекторлық табиғаты: шартсыз және шартты рефлекстер. Шартты рефлекстердің сөнуі	8.1.7.4 рефлекстік доға құрылысын пайдаланып мінез-құлықтың рефлекторлық табиғатын түсіндіру
4-тоқсан		
Көбею	Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы	8.2.2.1 тірі ағзалардың өсуі мен көбеюі митоз бен мейоздың маңызы
	Жануарлардың көбею формалары. Жыныссыз көбею типтері. Жынысты көбею	8.2.1.1 жануарлардың жыныстық көбеюін салыстыру
	Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит	8.2.1.2 суреттерді пайдаланып қырықжапырақтардың жыныстық (гаметофит) және жыныссыз (спорофит) ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру
	Ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі	8.2.1.3 тіршілік циклінің схемасын пайдаланып ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік ерекшеліктерін түсіндіру
Өсу және даму	Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу "Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру"	8.2.3.1 онтогенез кестесін пайдаланып өсімдіктер мен жануарлардың даму кезеңдерін ажырату; 8.2.3.2 жануарлардың онтогенез кезеңдерін және түрленіп даму типтерін салыстыру
	Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гастрюла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциациялануы. Мүшеогенез	8.2.3.3 суреттерді пайдаланып даму кезеңдерін сипаттау; 8.2.3.4 әр түрлі ұрық жасамалдарының қалыптасқан мүшелер дифференциациясын сипаттау
	Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	8.2.4.1 хромосомадағы гендердің ДНҚ-ның маңызын түсіндіру
Биосфера, экожүйе, популяция	Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу "Су және құрлық экожүйелерін салыстыру".	8.3.1.1 мысалдарды қолданып экожүйелердің жалпы құрылымының схемасын пайдаланып; 8.3.1.2 су және құрлық экожүйелерін салыстыру

	Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері.	8.3.1.3 популяция құрылымы пайдаланып популяцияның негізгі және құрылымдық ерекшеліктері
	Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері (тіршілікті сақтаудың К және Г стратегиялары)	8.3.1.4 ағзалардың түрлі тіршілік зерттеу
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор	8.3.2.1 видеофильмдерді пайдаланып экожүйе арасындағы қарым-қатынас сипаттау
	Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері	8.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсері тіршілігінің шаруашылығына мысалдар келтіру

3) 9-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, эндоплазмалық тор, лизосомалар, вакуоль	9.4.2.1 суреттерді пайдаланып эукариот жасушаларының құрылысын салыстыру
Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе	"Жыртқыш-жемтік" қарым-қатынас түрі. Популяция санының өзгеруі	9.3.1.1 жыртқыш-құрбан қарым-қатынасын мысалында популяция өсуіне себептерін орнату
	Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарым-қатынас түрлері	9.3.1.2 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынастарын түрлерін сипаттау
	Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі	9.3.1.3 жергілікті материалдармен ағзалардың қоршаған ортаға бейімделу жағдайларына бейімделуін түсіндіру
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Адамның табиғаттағы рөлі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау	9.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті қорғау және қолдауды қажеттіліктерін негіздеу;
	Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік тұқым қоры	9.3.2.2 Дүниежүзілік тұқым қорының маңызын бағалау
	Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері, салдары және оларды шешу жолдары	9.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың туындау себептерін оларды шешу жолдарын түсіндіру
Қоректену	Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері	9.1.2.1 асқорыту жолдарының схемасын пайдалана отырып асқорыту үдерістерін мұқият зерттеу
	Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның ас қорыту жолдарының құрылысы. Ас қорыту бездері. Ас қорыту мүшелерінің қызметі	9.1.2.2 тістер құрылысын зерттеп қолданып әртүрлі типті тістер мен қызметтері арасындағы байланысты тісті күту ережелерін сипаттау

		9.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесі мен қызметтері арасындағы түсіндіру
	Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу	9.1.2.4 асқорыту жолдары пайдалана отырып, асқорыту ауруларының себептерін және белгілерін анықтау
	Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипervитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, В1 авитаминоздағы бери-бери ауруы, С авитаминоздағы цинга, Д авитаминоздағы мешел аурулары. Зертханалық жұмыс: "Тағамдық заттар құрамынан С дәруменді анықтау	9.1.2.5 дәрумендер кестесін ағзасындағы дәрумендердің сипаттау; 9.1.2.6 тағамдық өнімдер мөлшерінің кестесін қолдану дәрумендердің маңызды мөлшерін түліктер тізімін жасау; 9.1.2.7 азық-түлік құрамын анықтау
Заттар тасымалы	Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз. Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы	9.1.3.1 қан жүйесінің құрылымын және өзара байланысы схемасын жасау; 9.1.3.2 оқулықтағы суреттерді пайдаланып, микропрепараттар арқылы эритроциттердің құрылымын зерттеу
	"Өртүрлі ағзалардың қан жасушаларын зерттеу. Қан жасушаларын формасына, мөлшеріне, санына және ядросының болуына қарай салыстыру" зертханалық жұмысы	9.1.3.2 оқулықтағы суреттерді пайдаланып, микропрепараттар арқылы эритроциттердің құрылымын зерттеу
	Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттердің түрлі типтері және олардың қызметтері. Т- және В-лимфоциттердің әрекет етуі	9.1.3.3 лейкоциттердің түрлерін және қызметтерін түсіну; 9.1.3.4 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру
	Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцин) түрлері және оның жасанды иммунитетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу	9.1.3.5 аурулардың алдын алу үшін вакцинацияның ролін бағалау
	Қан топтары. Қан құю. Резус-фактор. Агглютинация. Резус-конфликт	9.1.3.6 агглютинация және резус-фактор механизмдерін түсіндіру
	Зертханалық жұмыс: "Дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу"	9.1.3.7 дене жаттығуларының жүрек жұмысына әсерін зерттеу
	Жүрек - қантамырлар жүйесі аурулары (гипертония, инфаркт, тахикардия, ишемиялық ауру, атеросклероз, инсульт). Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау	9.1.3.8 қантамыр жүйесі ауруларының себептері мен белгілерін мысалдармен сипаттау
2-тоқсан		
Тыныс алу	Тынысалу мүшелері. Адамның тынысалу жолдарының құрылысы мен газалмасу мүшелері	9.1.4.1 адамның ішкі мүшелерінің кестесін мысалға ала отырып

		алу мүшелерінің құрылысы мен қызметін танып білу
	Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Өкпедегі қанның оттекке қанығуы. Ұлпа мен қан арасындағы газ алмасу. Қанның көмірқышқыл газына қанығуы, жасушаның оттекке қанығуы	9.1.4.2 өкпе мен ұлпадағы газ алмасу механизмдерін сипаттау
	Тыныс алу және тыныс шығару механизмі. Кеуде қуысының құрылысы. Тыныс алуға және тыныс шығаруға қатысатын бұлшықеттер. Тыныс алу және тыныс шығарудағы көкеттің маңызы. Ауа жүретін жолдардағы қысымның өзгеруі	9.1.4.3 тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру
	Тыныс алудың минуттық көлемі. Өртүрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тыныс алу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. Зертханалық жұмыс: "Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу"	9.1.4.4 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және қалыпты адам дененің физикалық жүктемемен тыныс алудың минуттық көлемін анықтау
	Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары: өкпе обыры, астма, бронхит, туберкулез, тұмау	9.1.4.5 тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен олардың алдын алу жолдарын түсіндіру
Бөліп шығару	Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тері ауруларының пайда болу себептері мен алдын алу шаралары	9.1.5.1 терінің құрылысы мен қызметін танып білу. Тері ауруларының пайдаланып терінің қызметін оның бөліп шығарудағы маңызын түсіндіру
	Тері ауруларының пайда болу себептері мен алдын алу шаралары	9.1.5.2 тері ауруларының алдын алу шараларын түсіну
	Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несеппағар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліп шығару және сүзу мүшелері	9.1.5.3 ішкі мүшелердің құрылысын танып білу. Зәр шығару жүйесі мүшелерінің қызметін қолданып адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметін сипаттау
	Бүйректің құрылысы (қыртысты және миық бөлім, қабат, нефрон, пирамида, астауша, бүйрек өзекшелері)	9.1.5.4 бүйрек құрылысын танып білу. Бүйректің қызметін пайдаланып бүйректің құрылысын танып білу
	Нефронның құрылысы және қызметі	9.1.5.5 нефронның құрылысын танып білу. Нефронның қызметін сипаттау
	Ультрафилтрация. Абсорбция және таңдамалы реабсорбция. Несептің құрамы. Филтрация мен кері филтрацияның себептері	9.1.5.6 филтрация және реабсорбция үдерістерін сипаттау
	Бүйрек жұмысына әсер ететін факторлар: тамақтану рационы, дене температурасының күрт түсуі, дәрілік препараттар, созылмалы және инфекциялық аурулар (кариес, іріңді ангины)	9.1.5.7 бүйректің жұмысына әсер ететін факторларды сипаттау
	Зәр шығару жүйесінің гигиенасы. Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары: пиелонефрит,	9.1.5.8 зәр шығару жүйесі, бүйрек және зәр шығару жүйесінің ауруларын алдын алу шараларын түсіндіру

	цистит, бүйрекке тастың жиналуы. Себептері және алдын алу шаралары	
3-тоқсан		
Үйлестіру және реттеу	Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. Зертханалық жұмыс: "Көру арқылы қабылдауын зерттеу (көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу)"	9.1.7.1 Көру арқылы қабылдау схемасын пайдаланып көру ерекшеліктерін зерттеу және ережелерін сипаттау
	Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. Зертханалық жұмыс "Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу (құлақтың есту қабілетін анықтау)"	9.1.7.2 дыбысты қабылдау схемасын пайдаланып дыбыстың ерекшеліктерін зерттеу және ережелерін сипаттау
	Таяқшаның, құтышаның және түкті жасушалардың құрылымы мен қызметі. Зертханалық жұмыс: "Соқыр дақты анықтау, түстердің араласуына тәжірибе, дыбыстың ауа және сүйек арқылы өтуі"	9.1.7.3 көру және есту схемасына негізделіп көру рецепторларының құрылым сәйкестендіру
	"Гормондар", "Гуморальдық реттелу" ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі	9.1.7.4 адамның суретін эндокринді, экзокринді бездердің орналасқан жерлерін
	Бездерден бөлінетін гормондар	9.1.7.5 ішкі секреция бездерінің кестесін қолданып бездердің қызметтерін түсіндіру
	Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция)	9.1.7.6 эндокриндік бездердің бұзылуынан туындаған аурулар
	Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморецепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар) Зертханалық жұмыс: "Тері сезімталдығын зерттеу"	9.1.7.7 терінің сезімталдығын
	Жылықанды жануарлардың тұрақты температураны сақтауындағы терінің рөлі. Температураға сезімталдық. Терморецепторлардың температураның өзгеруіне бейімделуі	9.1.7.8 жылықанды жануарлардың температураны сақтаудағы рөлін сипаттау
Қозғалыс. Биофизика	Адам қаңқасының құрылысы. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі	9.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің кестесін пайдаланып тірек-қимыл жүйесін сипаттау
	Сүйектің макро- және микроскопиялық құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы. Зертханалық жұмыс: "Сүйектің макро және микроскопиялық құрылысы". Демонстрация "Сүйектің химиялық құрамы"	9.1.6.2 сүйектің химиялық құрылысын және микроскопиялық құрылысын сипаттау
	Сүйектің байланыс түрлері: қозғалмайтын, жартылай қозғалмалы, қозғалмалы	9.1.6.3 суреттерді пайдаланып байланыс түрлерін салыстыру
	Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі	9.1.6.4 буынның әр түрлі типтері мен олардың қызметтерін сипаттау және байланысты орнату

	Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі (бірыңғай салалы, көлденең жолақты қаңқа, көлденең жолақты жүрек)	9.1.6.5 ұлпа түрлерінің к бұлшық ет ұлпасының түр қызметтерін сипаттау
	Зертханалық жұмыс: "Бұлшық ет ұлпаларының құрылысын зерттеу". Адам денесінің бұлшық еттерін жіктеу	9.1.6.6 адамның бұлшықет бұлшық ет талшығының құр
	Гиподинамия. Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептері	9.1.6.7 гиподинамия салдары
	Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары	9.1.6.8 сымбаттың б жалпақтабандылық суретт сымбаттың бұзылу жалпақтабандылықтың пайд анықтау
	Тік жүріске байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүріске байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүріске байланысты бұлшық еттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер	9.4.4.1 тік жүруге ба қозғалуының биомеханикал зерттеу
4-тоқсан		
Молекулалық биология	Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Мономерлер мен полимерлер арасындағы айырмашылық	9.4.1.1 биологиялық мысалд полимерлер мен мономер айырмашылықты сипаттау
	Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, сахароза, гликоген, крахмал, жасұнық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз	9.4.1.2 заттар құрылысының көмірсулар мен липидтер қызметтерін сипаттау
	Уыздар, қасиеттері мен қызметтері	9.4.1.3 заттар құрылысының уыздар-дың қасиеттері м қызметтерін сипаттау
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс	9.2.4.1 тұқым қуалаушылық эволюциядағы ролін сипатта
	Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері	9.2.4.2 ағзалар селекцияс сұрыптаудың маңызын сипат
	Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары	9.2.4.3 мәдени өсімдік жануарларының шығу тегін атау
	Қазақстан территориясында кездесетін егістік дақылдар мен үй жануарларының қолтұқымдары. Маңызды белгілер	9.2.4.4 маңызды мәдени өсімдік мен үй жануарлары қолтұқы
Микробиология және биотехнология	Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалық қантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес	9.4.3.1 қарапайымдылар саңырауқұлақтар, вирустар аурулардың ерекшеліктері шараларын сипаттау

Көбею	Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі	9.2.1.1 адамның жыныс жүйесін сипаттау
	Зертханалық жұмыс "Аталық және аналық гаметалардың құрылысын зерттеу"	9.2.1.2 аталық және жасушаларының құрылысын зерттеу
	Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу	9.2.1.3 жыныстық жетілу мен реттік жыныстық белгілердің
	Менструалдық цикл. Менструалдық циклдағы эстроген мен прогестерон гормондарының маңызы	9.2.1.4 менструалдық цикл мен прогестеронның маңызын сипаттау
	Контрацепция түрлері, олардың қолданылуы мен маңызы	9.2.1.5 контрацепция-ның маңызын түсіндіру
	Жыныстық жолмен берілетін аурулар: жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы (ЖИТС), сифилис, гонорея, гепатит В,С. Алдын алу шаралары	9.2.1.6 жыныстық жолмен берілетін аурулардың салдары мен алдын алу шараларын түсіндіру
Өсу және даму	Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы	9.2.3.1 ұрықтың дамуындағы өзгерістер мен маңызын түсіндіру; 9.2.3.2 ұрық пен эмбрионның салыстыру
	Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері	9.2.3.3 зиянды әдеттер кесірі мен адам ұрығының дамуына тигізетін әсері, алкоголь мен басқа есірткілердің салдарын түсіндіру

4) 10-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері. Жасуша құрылымдары: плазмалық мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс мүшеоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері	10.4.2.1 жануарлар және жасушаларының суреттерін жасау және жануар жасушаларының құрылысы мен қызметін сипаттау
	Жасушалардың сызықтық ұлғаюын есептеу. Ұлғаю, актуальды өлшемі және суреттің нақты өлшемі. Өлшем бірліктерін СИ жүйесіне аудару (сантиметр-миллиметр-микромметр-нанометр). Модельдеу "Микрофотографияларды пайдаланып жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу"	10.4.2.2 микрофотографияларды жасау және жасушаның сызықтық ұлғаюын есептеу
Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе	Өртүрлі түрлерді сипаттауда биарлық номенклатураны қолдану. Зертханалық жұмыс: "Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен	10.1.1.1 өсімдіктер мен жануарлардың ерекшелік белгілері бойынша (анықтағыш бойынша)

	жануарлар түрлерін (жергілікті жердің) анықтау"	
	Популяцияның өсуінің экспоненциалды және сигмоидты қисығы	10.3.1.1 популяция өсімінің және сигмоидтік үлгісі сызықтарының графиктерін т.
	Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және қоректік тізбектер	10.3.1.2 мысалдарды пайдаланып ағымының тиімділігін есептеу
	Экологиялық пирамида түрлері	10.3.1.3 энергия, биомасса пирамидаларын салыстыру
	Табиғаттағы көміртек пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үрдістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі	10.3.1.4 айналым схемасын көміртек айналымының табаны құру
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Пайдалы қазбаларды өндірудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері	10.3.2.1 пайдалы қазбалар өндірудің қоршаған ортаға әсері
	Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері	10.3.2.2 пестицидтерді пайдалану орта мен адам денсаулығына әсерін түсіндіру
	Жылыжай эффектісі (булану) және озон қабатының жұқаруы	10.3.2.3 жылыжай эффектісінің әсерін түсіндіру
	Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері	10.3.2.4 озон қабатының бұзылуы мен салдарын түсіндіру
Қоректену	Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару	10.1.2.1 ас қорыту үдерісін заттар мен сәйкес ферменттер байланысты орнату
	Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы. Зертханалық жұмыс: "Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, рН) әсерін зерттеу"	10.4.1.1 ферменттің әрекетін түсіндіру; 10.1.2.2 ферменттердің белсенді ететін әр түрлі жағдайлардың әсерін зерттеу
	Өттің әсерінен майлардың эмульгациясы. Зертханалық жұмыс "Өттің әсерінен майлардың эмульгациялануын зерттеу"	10.1.2.3 өттің әсерінен эмульгациялануы үдерісін зерттеу
Заттар тасымалы	Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалуды	10.1.3.1 активті және пассивті тасымал ажырату
	Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері. Зертханалық жұмыс: "Транспирация үдерісі кезіндегі сыртқы факторларды – температура, ылғалдылық пен су буының қысымы, ауа қозғалысын – зерттеу". Зертханалық жұмыс: "Ішкі факторлардың – буландыратын беттің ауданы және бұл беттік ауданның өсімдік көлеміне қатынасының (сірқабық (кутикула) мен лептесіктер) транспирация үдерісіне әсері"	10.1.3.2 өсімдіктердегі транспирация мәнін түсіндіру; 10.1.3.3 ішкі және сыртқы факторлардың транспирацияға әсерін зерттеу

	Сыртқы факторлардың флоризацияда зат тасымалына әсері: температура, ылғалдылық, жарық	10.1.3.4 сыртқы факторлардың заттардың тасымалдануына әсері
2-тоқсан		
Тыныс алу	Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыныс алу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс алудың тиімділіктері	10.1.4.1 тыныс алу реакция теңдеуін пайдалана отырып аэробты тыныс алуды салыстыру
	Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері	10.1.4.2 бұлшықет қажуы анаэробты тыныс алу үдерістерімен байланысты түсіндіру
Бөліп шығару	Себептері және алдын алу шаралары. Құрлықта, шөлде, тұщы және тұзды суларда тіршілік ететін тірі ағзалардың зат алмасуының соңғы өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырау өнімдері: аммиак, несепнәр, несеп қышқылы	10.1.5.1 әртүрлі ағзалардың зат алмасуларының арасындағы байланысты орнату
Үйлестіру және реттеу, биофизика	Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі (глиальды жасушалар). Аксондардың миеленді және миеленсіз қабықтары. Синапстар және медиаторлар. Модельдеу "Жүйке ұлпаларын зерттеу"	10.1.7.1 жүйке жасушаларының пайдаланып жүйке жасушасының қызметі арасында байланысты орнату 10.1.7.2 жүйке ұлпасы мен бөліктерінің қызметтерін талдау
	Миеленді, миеленсіз аксондарда жүйке импульстарының туындауы және өткізілуі. Өткізу жылдамдығы. Мембраналық потенциал, тыныштық потенциалы және әрекет потенциалы. Модельдеу "Жүйке импульстарының туындауы мен таралу жылдамдығын зерттеу"	10.1.7.3 жүйке импульстарының өтуін сипаттау
	Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлі мүшелер	10.4.4.1 тірі ағзалардағы электрлік үдерістерді түсіндіру
	Тыныс алу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогуморальдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі	10.1.7.4 нейро-гуморальді реттелуді түсіндіру
	Нейрокомпьютерлік интерфейс. Компьютер мен ми арасындағы ақпарат алмасу жүйесі	10.4.4.2 "компьютер-ми" технологиясының ерекшеліктері
	Гомеостазды тұрақты ұстаудың механизмдері.	10.1.7.5 ағзаның ішкі ортасын ұстаудағы гомеостазды сақтау механизмі
	Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. Зертханалық жұмыс: "Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу"	10.1.7.6 өсімдіктердің өсуін реттейтін заттардың әрекетін сипаттау
3-тоқсан		
Қозғалыс	Бұлшық еттің жұмысы. Демонстрация "Негізгі бұлшық еттердің жұмысын өзіндік бақылау, эксперименттік зерттеу"	10.1.6.1 қол бұлшық еттерінің жұмыс күшін және күшке төзімділігін зерттеу

	иық белдеуінің қол қозғалысындағы рөлі. Бұлшық ет қозғалысын реттеу". Зертханалық жұмыс: "Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу"	10.1.6.2 бұлшық еттің ж бұлшықет жұмысының тәуел
Молекулалық биология және биохимия	ДНҚ молекулалық құрылысының принциптері: нуклеотидтердің комплементарлығы. Модельдеу "ДНҚ молекуласын құру"	10.4.1.2 дезоксирибонуклеицик молекуласының қос шийрмәсі сипаттау; 10.4.1.3 дезоксирибонуклеицик молекуласын құрылымдық қарастыру үлгілеу
Жасушалық цикл	Интерфаза. Интерфаза кезеңдері: G1, S және G2	10.2.2.1 жасушалық айналым кезеңіндегі жүретін үдерістер
	Митоз. Митоз фазалары. Зертханалық жұмыс: "Пияз тамыр ұшындағы жасушалардан митозды зерттеу"	10.2.2.2 митоздың кезеңдерін сипаттау
	Митоз. Митоз фазалары. Мейоз бен митозды салыстыру. Модельдеу "Митоз кезеңдерін зерттеу"	10.2.2.3 мейоз кезеңдерін сипаттау 10.2.2.4 митоз бен мейоз үдерістерін салыстыру
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Г.Мендель анықтаған белгілердің тұқым қуалаушылық заңдылықтары. Тұқым қуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі	10.2.4.1 генетиканың негізгі заңдарының қалыптасуындағы Г.Мендельдің рөлін бағалау
	Тұқым қуалаушылықтың генетикалық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гамета тазалығы заңы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы. Ажырау заңы	10.2.4.2 моногибридті будандастыру цитологиялық негіздерін сипаттау 10.2.4.3 дигибридті будандастыру цитологиялық негіздерін сипаттау және есептер шығару
	Аллельді гендердің әрекеттесуі: толық және толымсыз. Доминанттылық белгілердің пайда болуы. Талдаушы шағылыстыру ұғымы мен оның практикалық маңызы	10.2.4.4 толық және толымсыз гендерді салыстыру: 10.2.4.5 талдаушы жұмыстың маңыздылығын бағалау
	Жыныс генетикасы. Жынысты анықтаудың генетикалық механизмі. Жыныспен тіркесіп тұқымқуалау. Гемофилия және дальтонизм	10.2.4.6 жынысты анықтау тәсілдерін сипаттау 10.2.4.7 жынысты анықтауға қолданылатын хромосомалардың рөлін талдау жасау
	Адам қан топтарының тұқымқуалау заңдылықтары. Резусфактор	10.2.4.8 адамның қан тобын анықтау және қан топтарын анықтау тәсілдерін түсіндіру
	Адам генетикасы. Адамның тұқымқуалау белгілерін зерттеу әдістері. Адамның генетикалық ауруларының алдын алу. Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру. Модельдеу "Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру"	10.2.4.9 адам генетикасын зерттеу әдістерін сипаттау; 10.2.4.10 шежіре схемасын құру
	Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауылшаруашылықты жүргізудің жаңа баламалы жолдары	10.2.4.11 мәдени өсімдіктерді өсіру және өнімділігін арттыру үшін заманауи технологиялардың қолданылуы

Микробиология және биотехнология	Биотехнологиялық үдерістің жалпы схемасы және биотехнологияда алынатын өнімдері (медицинада, өнеркәсіпте және ауыл шаруашылығында). Инсулин өндірісі	10.4.3.1 видеожазбаларды пайдаланып өндіру мысалында биотехнологияның жалпы схемасын сипаттау; 10.4.3.2 кестелерді қолданып өндірілетін өнімдерге мысал
4-тоқсан		
Эволюциялық даму	Жердегі тіршіліктің пайда болуы кезеңдері.	10.2.5.7 даму кезеңдерінің схемасын сипаттау; Жердегі тіршіліктің дамуының кезеңдерін атау
	Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның қазіргі заман теориясының пайда болуы	10.2.5.1 К. Линней мен Ж.Б. Ламарктың негізгі қағидаларын атау; 10.2.5.2 эволюциялық ілімнің негізгі қағидаларын атау; Ч. Дарвин еңбектерінің рөлін сипаттау
	Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік. Эволюциялық үдерістегі өзгергіштіктің (мутациялық, комбинативтік) рөлі. Табиғи сұрыпталу, оның түрлері (қозғаушы және тұрақтандырушы). Тіршілік үшін күрес (түршілік, тұраралық). Модельдеу "Бейімделгіштікті табиғи сұрыпталу нәтижесі ретінде зерттеу (көбелек)"	10.2.5.3 эволюцияның қозғаушы күштерін сипаттау; 10.2.5.4 ағзалардың бейімделушілігінің сұрыпталудың рөлін сипаттау
	"Түр" ұғымының анықтамасы. Түрдің құрылымы. Түр критерийлері. "Түр түзілу" ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері	10.2.5.5 түрдің құрылымы мен түрдің құрылымын сипаттама беру; 10.2.5.6 түр түзілу үдерісін таныстыру

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№123 бұйрығымен
68-қосымша
Қазақстан Республикасының
және ғылым Министрінің
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығымен
705- қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

• 2. Оқу пәнінің мақсаты - білім алушылардың ғылыми дүниетанымдық негіздерін, әлемнің жаратылыстанымдық-ғылыми бейнесін тұтастай қабылдауын,

өмірде маңызды практикалық мәселелерді шешуде табиғат құбылыстарын бақылау, талдау, жазу қабілеттерін қалыптастыру.

• 3. Оқытудың міндеттері:

1) білім алушылардың әлемнің заманауи физикалық бейнесінің негізінде жатқан фундаменталдық физикалық заңдар мен қағидалар туралы білімдерді, табиғатты танудың ғылыми әдістерін меңгеруі;

2) меңгерген дағдыларды табиғат ресурстарын пайдалану мен қоршаған ортаны қорғауда, қоғам мен адам өмірінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуде қолдануы;

• 3) оқу және зерттеу іс-әрекетіне жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу;

4) белсенді өмір ұстанымына, адалдыққа, адами парасаттылыққа тәрбиелеу;

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

• 1) білім алушылардың зияткерлік, ақпараттық, коммуникативтік және рефлексивтік мәдениетін дамыту;

2) оқу-танымдық іс-әрекетін жетілдіру;

3) негізгі ойлау операцияларын (талдау, жинақтау, салыстыру, жалпылау) дамыту;

4) білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу үрдісін ұйымдастыруда психикалық дамуы тежелген балалардың келесідей ерекшеліктері ескеріледі:

1) сөздік қорының және сөйлеу тілінің синтаксистік құрылымының кедейлігі;

2) қоршаған әлем туралы түсініктері мен мәліметтерінің жеткіліксіздігі;

3) сөздік логикалық ойлау деңгейінің төмендігі;

4) талдау және талдамалық бақылау мен жіктеудің төмен деңгейі;

5) іс-әрекетті өз еркімен ұйымдастырудың жеткіліксіздігі;

6) көру–кеңістіктік және есту–тілдік ақпаратты өңдеу қиындықтары.

6. Білім алушылар физика пәнін оқу барысында келісідей қиындықтарға кездеседі:

1) кері сандармен, бөлшек сандармен есептеу операцияларын орындауда;

2) мәтінді көшіру, кесте құру, схемаларды мен сызбаларды жасау барысында;

3) заттық-сандық қатынастарды түсінуде;

4) нақты мәліметтерді, формулаларды, терминдерді, түсініктемелерді есте сақтауда;

5) міндеттерді шешудің жағдайларын түсіну мен оңтайлы тәсілдерін табуда;

6) көрген және оқыған мәліметтің мағынасын саналы түсінуде;

7) жалпылауда, болжам жасау мен болжай алу қабілетінде.

7. Физика пәнін оқыту тұлғалы-бағдарлық, іс-әрекеттік, күзiреттiлiк және жүйелiк тәсiлдер негiзiнде жүзеге асырылады:

1) тұлғалы-бағдарлық тәсiл – әр бiлiм алушылардың дамуына жағымды мүмкiндiктердi туғызу, бiлiм алушылардың жеке-психологиялық ерекшелiктерiн есепке алып қана қоймай, сонымен қатар олардың тұлғалық қасиеттерi мен оқу-танымдық iс-әрекетiн әрi қарай қалыптастыруды көздейдi.

2) iс-әрекеттiк тәсiл - физика пәнi бойынша есептер шешу процесiнде бiлiм алушылардың жеке ерекшелiктерi максималды түрде ескерiлетiнiн болжайды: бiлiм, қабiлет, дағды деңгейлерi; реакция жылдамдығы; ұзақ уақыттық есте сақтауды қалыптастыру тәсiлдерi. Практикалық сабақтардың мазмұны мен формасы, оқу тапсырмалары ауысып тұрады;

3) күзiреттiлiк тәсiл - бiлiм алушылардың әмбебап оқу әрекеттерiн, бiлiмдерiн, бiлiктерiн, дағдыларын қалыптастыруды болжайды;

4) жүйелiк тәсiл - бiлiм алушылардың өзiндiк оқу iс-әрекеттерiн ұйымдастыру негiзiнде құрылып, өзiн-өзi оқыту, өзiн-өзi дамыту, өзiн –өзi ұйымдастыру режимiнде оқу үрдiсiн ұйымдастыру мүмкiндiгiн қамтамасыз етедi.

8. Педагогикалық мiндеттердi нәтижелi шешу үшiн мұғалiм:

1) бақылау қабiлетiн қалыптастыру арқылы қабылдауын дамытуды жүзеге асырады. Бақылау әдiсiн нәтижелi меңгерудiң жағдайлары: мақсат қою, нақты бақылау жоспарын жасау және жүргiзу;

2) түрлi оқу iс-әрекетiн қолдана отырып, бiлiм алушылардың назарын оқу материалына аударады: тыңдалым, оқылым, жазылым, бақылау. Мнемотехника элементтерiн қолданады, мысалы, формулаларды есте сақтау барысында мнемотехнологиялық үшбұрыштарды қолданады;

3) қайталаудың барлық түрлерiн қолданады (кiрiспе, ағымдық, кезеңдiк, қорытынды);

4) ерекше көрнекi құралдарды қолданады;

5) әңгiмелесу формасы бойынша ауызша түсiндiрме жүргiзедi;

6) жаңа материалдарды "аз мөлшермен" ұсынады;

7) күш жетерлiк ойлау әрекетi қажет болған жағдайда көлемi мен күрделiлiгi оңтайлы үй тапсырмаларын ұсынады: заңның, анықтаманың тұжырымдамасын жаттау; оқулықтан тапсырмаларды шешудiң үлгiсiн көшiрiп жазу; түсiндiрмесi бар құралдардың схемасын салу; кестелердi толтыру;

8) бiлiм алушыларға шығармашылық сипаттағы тапсырмалар ұсынады: ғылымның тарихымен, оның жетiстiктерiн практикалық қолданумен байланысты келетiн (мазмұндау сипатында) тақырыптарға рефераттар жазу, сөзжұмбақтарды құру;

9) пәнге деген қызығушылығын көтеруге және танымдық іс-әрекетін белсендіруге ықпал ететін түрлі ойындарды сабақ барысында қолданады.

9. Физика пәнін оқыту процесінде білім беру технологияларын қолданады:

- 1) проблемалық оқыту технологиясы - оқу іс-әрекетінде проблемалық жағдайларды тудыруды және оларды шешу бойынша білім алушылардың өзіндік белсенді іс-әрекетін ұйымдастыруды қарастырады;

- 2) кіріктірілген оқыту технологиясы - сабақ барысында әр-түрлі жұмыс түрлерін қолдануды қарастырады;

- 3) денсаулық сақтаушылық технологиялар - білім алушыларға түсетін жүктемелерді төмендету үшін түрлі жұмыс тәсілдерін, формалары мен әдістерін қолдануды қарастырады;

- 4) ақпараттық технологиялар - қажет ақпаратты іздеу және жобалар мен есептерді құру үшін компьютерді қолдануды қарастырады.

10. Техникалық құралдарды пайдалану білім алушылардың танымдық іс-әрекетін белсендетуге көмектесіп, материалды саналы меңгеруін, ойлауын, кеңістіктік қиялын, байқампаздығын дамытуға ықпал етеді.

11. Оқытуға қажетті техникалық құралдар: компьютер, мультимедиапроекторлар, интерактивті тақта, микрокалькуляторлар, дыбыстық бағаналар.

12. Аталмыш оқу пәнінің оқыту нәтижелерін бағалау критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

13. Формативті және суммативті бағалау үшін мұғалім тапсырмаларды білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

- 1) тұжырымдамаларды грамматикалық және семантикалық рәсімдеу бойынша жеңілдету;

- 2) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы қадамдап орындауға мүмкіндік беретін, қысқамағыналы бірліктерге бөлу;

- 3) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушылық (мақұлдау, эмоционалды қолдау), ұйымдастырушылық (назарын аудару, тапсырманы орындауға жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін ескерту), бағыттаушы (тапсырма нұсқаулықтарын қайталау және түсіндіру);

- 4) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайтуға.

Тарау 3. "Физика" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

14. "Физика" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

- 2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

- 3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

- 4) 10-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

15. Бағдарламаның мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер одан әрі бөлімшелерге бөлінеді, олар күтілетін нәтижелер түрінде сыныптар бойынша оқытудың мақсаттарын қамтиды.

16. Бағдарламаның мазмұны 8 бөлімді қамтиды:

- 1) "Физикалық шамалар және өлшеулер" бөлімі;
- 2) "Механика" бөлімі;
- 3) "Жылу физикасы" бөлімі;
- 4) "Электр және магнетизм" бөлімі;
- 5) "Геометриялық оптика" бөлімі;
- 6) "Кванттық физика элементтері" бөлімі;
- 7) "Астрономия негіздері" бөлімі;
- 8) "Әлемнің заманауи физикалық бейнесі" бөлімі.

17. "Физикалық шамалар мен өлшеулер" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) физика – табиғат туралы ғылым;
- 2) физикалық шамалар;
- 3) физикалық өлшеулер;

18. "Механика" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) кинематика негіздері;
- 2) динамика негіздері;
- 3) сақталу заңдары;
- 4) статика;
- 5) тербелістер және толқындар.

19. "Жылу физикасы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) молекулярлы-кинетикалық теория негіздері;
- 2) термодинамика негіздері.

20. "Электр және магнетизм" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) электростатика негіздері;
- 2) электр тогы;
- 3) магнит өрісі;
- 4) электромагниттік тербелістер және толқындар.

21. "Геометриялық оптика" бөлімі келесі бөлімшелені қамтиды:

- 1) геометриялық оптика заңдары.

22. "Кванттық физика элементтері" бөлімі келесі бөлімдерден тұрады:

- 1) атом мен атом ядросының құрылысы;
- 2) радиоактивтілік;
- 3) элементарлық бөлшектер.

23. "Астрономия негіздері" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) Жер және Ғарыш;

2) астрофизика элементтері.

24. "Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) физиканың дүниетанымдық мәні.

25. 7- сыныпқа арналған "Физика" пәнінің базалық мазмұны:

5)"Физика – табиғат туралы ғылым". Физика – табиғат туралы ғылым; табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері;

•2) "Физикалық шамалар мен өлшеулер". Халықаралық бірліктер жүйесі, скалярлық және векторлық физикалық шамалар; өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі; үлкен және кіші сандарды жазу; №1 зертханалық жұмыс: кіші денелердің өлшемін анықтау; № 2 зертханалық жұмыс: физикалық шамаларды өлшеу; практикалық жұмыс: сапалық және сандық есептер шығару, аспаптар шкаласының бөліктер бағасын анықтау;

• 3) "Механикалық қозғалыс". Механикалық қозғалыс және оның сипаттамалары, есептеу жүйесі; механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы; түзу сызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар; жылдамдық пен орташа жылдамдықты есептеу; әртүрлі механикалық қозғалыстарды графикалық көрсету; практикалық жұмыс: сапалық және сандық есептер шығару; координатаның уақытқа байланыс графигін зерттеу;

• 4) "Тығыздық". Масса, денелердің массасын өлшеу; дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу; заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі; тығыздықты есептеу; № 3 зертханалық жұмыс: сұйықтықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; электрондық және иіндік таразыларды қолданып, әр түрлі денелердің массасын анықтау.

• 5) "Денелердің өзара әрекеттесуі". Инерция құбылысы; күш; тартылыс құбылысы және ауырлық күші; салмақ; деформация; серпімділік күші, Гук заңы; үйкеліс күші; үйкеліс әрекетін техникада ескеру; бір түзу бойымен денеге әсер еткен күштерді қосу; № 4 зертханалық жұмыс: серпімді деформацияларды зерделеу; № 5 зертханалық жұмыс: сырғанау үйкеліс күшін зерттеу; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; динамометр көмегімен өлшеу; ауырлық күшін зерттеу; түрлі денелердің созылуын зерттеу;

•6) "Қатты денелердің, сұйықтықтар мен газдардың қысымы". Газдардың, сұйықтықтардың және қатты денелердің молекулярлық құрылымы (қатты дене, сұйықтық, газ); қатты денелердің қысымы; сұйықтықтар мен газдардың қысымы, Паскаль заңы; қатынас ыдыстар; гидравликалық машиналар; атмосфералық қысым, атмосфералық қысымды өлшеу; манометрлер, сорғылар; кері итеруші

күш; № 6 зертханалық жұмыс: Архимед заңын зерделеу; № 7 зертханалық жұмыс: жүзу жағдайын анықтау; практикалық жұмыс: сапалық және сандық есептер шығару; кез-келген формадағы қатынас ыдыстардағы бірдей және әртүрлі сұйықтықтар беттерінің орналасуын зерттеу; атмосфералық қысымның бар екендігін зерттеу;

•7) "Жер және Ғарыш". Аспан денелері туралы ғылым; Күн жүйесі; Күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл).

•8) 7 сыныптың физика курсын қайталау.

26. 8-сыныпқа арналған "Физика" пәнінің базалық мазмұны:

•1) 7 сыныптың физика курсын қайталау;

•2) "Жұмыс және қуат". Механикалық жұмыс; қуат, практикалық жұмыс: сапалық және сандық есептер шығару; жұмыстың мәнін график бойынша анықтау; ауырлық күші мен үйкеліс күшінің жұмысын салыстыру; транспорт түрлерінің қуатын бағалау.

6) "Энергия". Кинетикалық энергия; потенциалдық энергия; энергияның сақталуы және басқа түрге айналуы; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; үстел теннисіне арналған шариктің тебілу биіктігін анықтау.

7) "Қарапайым механизмдер". Қарапайым механизмдер; дененің массалық центрі; иіндіктің тепе-теңдік шарты; пайдалы әрекет коэффициенті; № 1 зертханалық жұмыс: жазық фигураның массалық центрін анықтау; № 2 зертханалық жұмыс: иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау; № 3 зертханалық жұмыс: көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; түсірілген күштің айналу осіне дейінгі қашықтыққа тәуелділігін зерттеу.

• 5) "Жылулық құбылыстар". Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия; температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары; ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері; жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару; табиғаттағы және техникадағы жылудың берілуі; жылу құбылыстарының тірі ағзалар өміріндегі рөлі; жылу мөлшері, заттың меншікті жылу сыйымдылығы; отынның энергиясы; отынның меншікті жану жылуы; жылу процестеріндегі энергияның сақталу және басқа түрге айналу заңы; №4 зертханалық жұмыс: әртүрлі температурадағы суларды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру; практикалық жұмыстар: денені қыздыруға қажетті немесе оны суытқанда бөлінетін жылу мөлшерін есептеу; заттың меншікті жылу сыйымдылығын анықтау; заттың агрегаттық күйлері өзгерген кездегі жылу мөлшерін есептеу; жылу мөлшерінің дене массасына тәуелділігін зерттеу; жылу

мөлшерінің қыздыру температурасына тәуелділігін зерттеу; әртүрлі отынның жану тиімділігін бағалау.

- 6) "Заттың агрегаттық күйлері". Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы; булану және конденсация; қаныққан және қанықпаған булар; қайнау, меншікті булану жылуы; қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау; №5 зертханалық жұмыс: мұздың меншікті балқу жылуын анықтау; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; заттың фазалық ауысу графигін зерттеу; мұздың балқу температурасын зерттеу; булану жылдамдығының әртүрлі факторларға тәуелділігін зерттеу.

- 7) "Термодинамика негіздері". Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы; жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы; жылу қозғалтқыштары; жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті; жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; ішкі энергияның механикалық энергияға айналуын зерттеу; жылулық тепе-теңдік орныққандағы энергияның сақталу заңын зерттеу.

- 8) "Электростатика негіздері". Денелердің электрленуі, электр заряды; өткізгіштер мен диэлектриктер; электр зарядының сақталу заңы; қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі; Кулон заңы, элементарлық электр заряды; электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі; электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымасы, конденсатор; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; бір-бірінен қандай-да бір арақашықтықта орналасқан және жіңішке жіпке ілінген екі бірдей ауа шарының әрекеттесуін зерттеу; электроскоп жасау;

- 9) "Тұрақты электр тогы. Электр тогы, электр тогының көздері; электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу; тізбек бөлігі үшін Ом заңы; өткізгіштің электр кедергісі; өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат; өткізгіштерді тізбектей және параллель жалғау; электр тогының жұмысы мен қуаты; электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы; металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі; асқын өткізгіштік; электрқызырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар; электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы); №6 зертханалық жұмыс: электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу; №7 зертханалық жұмыс: тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу; №8 зертханалық жұмыс: өткізгіштерді тізбектей жалғауды зерделеу; №9 зертханалық жұмыс: өткізгіштерді параллель жалғауды зерделеу; №10 зертханалық жұмыс: электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау; практикалық

жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; тізбектегі ток күшін өлшеу; электр тізбегіндегі кернеуді өлшеу; өткізгіш кедергісінің материал тегіне тәуелділігі; қыздыру шамының қуаты мен жұмысын өлшеу; тізбектей қосылған шамдардың ток қуатын зерттеу; параллель қосылған шамдардың ток қуатын зерттеу.

10) 8 сыныптың физика курсы қайталау.

27. 9- сыныпқа арналған "Физика" пәнінің базалық мазмұны:

1) 8 сыныптың физика курсы қайталау.

•2) "Электромагниттік құбылыстар". Тұрақты магниттер, магнит өрісі; тогы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі; тогы бар шарғының магнит өрісі; электромагниттер және оларды қолдану; магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әсері, электроқозғалтқыш; электр өлшеуіш құралдары; электромагниттік индукция, генераторлар; №1 зертханалық жұмыс: тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін салу; №2 зертханалық жұмыс: электромагнитті құрастыру және оның әсерін зерделеу; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; су компасын (құбылнамасын) жасау; магнит өрісінің түрлі материалдар арқылы өтуін зерттеу; түрлі тиындардың магниттік қасиеттерін зерттеу; үйкеліс арқылы магниттеу; магниттің қасиетіне температураның әсері.

•3) "Жарық құбылыстары". Жарықтың түзу сызықтық таралу заңы; жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар; сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу; жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу; линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы; линзаның көмегімен кескін алу; көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері; оптикалық аспаптар; №3 зертханалық жұмыс: шынының сыну көрсеткішін анықтау; №4 зертханалық жұмыс: жұқа линзаның фокустық қашықтығын анықтау; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; қарапайым перископты жасау; калейдоскопты жасау; жазық айнадағы кескінді зерттеу; ойыс сфералық айнаға түскен және шағылған стандартты сәулелердің жүрісі; жинағыш және шашыратқыш линзадағы негізгі сәулелердің жүрісі; көз бен фотоаппараттың оптикалық жүйелерін салыстыру.

•4) "Кинематика негіздері". Механикалық қозғалыс; векторлар және оларға амалдар қолдану, вектордың координаталар осьтеріне түсірілген проекциялары; түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу; түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру; дененің еркін құлауы, еркін құлаудың үдеуі; қисықсызықты қозғалыс; материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы; сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар; центрге

тартқыш үдеу; №5 зертханалық жұмыс: теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау; №6 зертханалық жұмыс: горизонталды лақтырған дененің қозғалысын зерделеу; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; қозғалыстың салыстырмалылығы; денелердің қозғалысын сипаттау тәсілдері.

•5) "Астрономия негіздері". Жұлдызды аспан; аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі; әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінетін қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт; Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары; астрономиядағы ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау.

•6) "Динамика негіздері". Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері; механикадағы күштер; Ньютонның екінші заңы, масса; Ньютонның үшінші заңы; Бүкіләлемдік тартылыс заңы; дененің салмағы, салмақсыздық; денелердің ауырлық күші әсерінен қозғалуы; Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; күштерді өлшеудің практикалық тәсілдері; жердің тарту өрісіндегі дене қозғалысының параметрлерін есептеу; дененің еркін құлау үдеуін өлшеу.

•7) "Сақталу заңдары". Дене импульсі және күш импульсі; импульстің сақталу заңы; реактивті қозғалыс; механикалық жұмыс және энергия; энергияның сақталу және түрлену заңы; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; дененің кинетикалық энергиясының өзгеруіне қатысты күштің жұмысын салыстыру; денелердің соқтығысуы кезіндегі импульстің сақталу заңын зерттеу.

8) 9 сыныптың физика курсы қайталау.

28. 10- сыныпқа арналған "Физика" пәнінің базалық мазмұны

1) 9 сыныптың физика курсы қайталау.

•2) "Тербелістер және толқындар". Тербелмелі қозғалыс; тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі; тербелмелі қозғалыстың теңдеуі; математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері; еркін және еріксіз тербелістер, резонанс; еркін электромагниттік тербелістер; толқындық қозғалыс; дыбыс, дыбыстың сипаттамалары, акустикалық резонанс, жаңғырық; электромагниттік толқындар; электромагниттік толқындар шкаласы; №1 зертханалық жұмыс: математикалық маятниктің көмегімен еркін құлау үдеуін анықтау; №2 зертханалық жұмыс: беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; әр түрлі маятниктер тербелісінің периоды есептеу; еркін және еріксіз тербелістерді зерттеу; толқындардың сипаттамасын зерттеу; ұялы телефонның жұмыс істеу принципі; аналогті сигналдың берілуі; Морзе әліппесі.

•3) "Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар". Жылулық сәулешығару; жарық кванттары туралы Планк гипотезасы; фотоэффект құбылысы; рентген сәулелері; радиоактивтілік; радиоактивті сәулеленудің табиғаты; Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару.

•4) "Атом ядросы. Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер; массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы; ядролық реакциялар, радиоактивті ыдырау заңы; ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция; ядролық реактор; термоядролық реакциялар; радиоизотоптар, радиациядан қорғану; қарапайым бөлшектер; практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; радиоактивті элементтердің жартылай ыдырау периодын есептеу.

•5) "Әлемнің заманауи физикалық бейнесі". Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы; экологиялық мәдениет.

6) 7-10 сыныптардың физика курстарын қайталау.

Тарау 4. Оқыту мақсаттарының жүйесі

29. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар –бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. "7" – сынып, "2.1" –бөлімше, "4" – оқыту мақсатының реттік саны.

30. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Физикалық шамалар мен өлшеулер" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Физика –табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру; 7.1.1.2 физикалық құбылыстарды бір-бірімен салыстыру; 7.1.1.3 физикалық құбылыстарды сипаттау; 7.1.1.4 ғылыми әдістер түсінігін түсіндіру; 7.1.1.5 табиғатты зерттеудің ғылыми әдістерін ажырату			
1.2 Физикалық шамалар	7.1.2.1 физикалық шамаларды олардың Халықаралық бірліктер жүйесіндегі өлшем бірліктерімен сәйкестендіру;			

	7.1.2.2 скалярлық және векторлық шамаларды ажырату және мысалдар келтіру; 7.1.2.3 үлкен және кіші сандарды жазған кезде еселік және үлестік қосымшаларды білу және қолдану, санды стандартты түрде жазу; 7.1.2.4 өлшем бірліктерін СИ жүйесіне түрлендіру			
1.3 Физикалық өлшемдер	7.1.3.1 дене ұзындығының, көлемінің, температурасының және уақытының, физикалық өлшемдерін білу; 7.1.3.2 мұғалімнің көмегімен абсолюттік және салыстырмалық қатені анықтау; 7.1.3.3 дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты өлшеу, өлшеу нәтижелерін қателерді ескере отырып жазу; 7.1.3.4 кішкентай денелердің өлшемін қатарлар әдісі арқылы анықтау және түсіндіру; 7.1.3.5 нұсқаулықтарды қолдана отырып, физика кабинетіндегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру және сақтау	8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен эксперимент жүргізіп, нәтижесін жазу; 8.1.3.2 есептің көмегімен абсолютті және қатыстық қатені анықтау; 8.1.3.3 эксперименттік деректерді жинақтау, талдау және қателерін ескеріп жазу; 8.1.3.4 экспериментті жүргізуге әсер ететін факторларды анықтау; 8.1.3.5 физика кабинетіндегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру және сақтау	9.1.3.1 өз бетінше эксперимент жасап, нәтижесін мұғалімнің көмегімен жазу; 9.1.3.2 алынған нәтижелерді түсіндіру және қорытынды жасау; 9.1.3.3 эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспериментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну; 9.1.3.4 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау	10.1.3.1 өз бетінше эксперимент жасап, нәтижесін мұғалімнің көмегімен жазу; 10.1.3.2 алынған нәтижелерді түсіндіру және қорытынды жасау; 10.1.3.3 эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспериментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну; 10.1.3.4 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау

2) "Механика" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Кинематика негіздері	7.2.1.1 материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, траектория, жол, орын		9.2.1.1 материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын	

	ауыстыру ұғымдарының мағынасын түсіндіру; 7.2.1.2 механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру; 7.2.1.3 түзу сызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыс ұғымдарын түсіндіру, мысалдар келтіру; 7.2.1.4 түзу сызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалысты ажырата білу; 7.2.1.5 мысалдың көмегімен дене қозғалысының жылдамдығы мен орташа жылдамдығын есептеу және түсіндіру; 7.2.1.6 координата өстерінде және кестелерде өлшем бірліктерінің белгілерін қолдана отырып, s -тің t-ға тәуелділік графигін құру және түсіндіру; 7.2.1.7 график бойынша дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділігін анықтау: (1) дене тыныштық қалпында болғанда, (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалғанда; 7.2.1.8 орын ауыстырудың уақытқа тәуелділігі графигі бойынша бірқалыпты қозғалыс кезіндегі дененің жылдамдығын есеп арқылы табу		түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану; 9.2.1.2 вектор ұғымын түсіну; 9.2.1.3 векторларды қосу, азайту, векторды скалярға көбейту; 9.2.1.4 вектордың координаталар өсіндегі проекцияларын анықтау және түсіндіру, векторларды құрамдастарына бөлшектеу; 9.2.1.5 орын ауыстыру, жылдамдық және үдеу ұғымдарын білу; 9.2.1.6 орын ауыстырудың, жылдамдықтың және үдеудің уақытқа тәуелділігін графиктерден табу; 9.2.1.7 теңайнымалы және түзу сызықты қозғалыс бойынша есептерді шешу үшін жылдамдық және үдеудің формулаларын білу және қолдану; 9.2.1.8 теңайнымалы және бірқалыпты қозғалысқа есеп шығару барысында орын ауыстыру мен координаттар теңдеуін түсіну және қолдану; 9.2.1.9 тең үдемелі қозғалыс ұғымын білу; 9.2.1.10 тең үдемелі қозғалыс кезіндегі дене жылдамдығын эксперименталды анықтау; 9.2.1.11 тең үдемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстыру мен жылдамдықтың

			уақытқа тәуелділігі графиктерін құру және түсіндіру; 9.2.1.12 еркін құлауды сипаттау үшін теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін түсіну және қолдану; 9.2.1.13 теңайнымалы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана отырып, көлденең лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау; 9.2.1.14 көлденең лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау; 9.2.1.15 мысалдың көмегімен көлденең лақтырылған дененің қозғалыс траекториясын құру; 9.2.1.16 сызықтық және бұрыштық шамалардың ұғымын түсіндіру; 9.2.1.17 сызықтық және бұрыштық шамалар ұғымын қолданып дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сипаттау; 9.2.1.18 есептер шығару барысында сызықтық және бұрыштық жылдамдықтың өзара байланыстыры формуласын түсіндіру және қолдану; 9.2.1.19 центрге тартқыш үдеу формуласын есептер шығаруда түсіну және қолдану	
2.2 Динамика негіздері	7.2.2.1 инерция құбылысын түсіну мен түсіндіру және мысалдар келтіру; 7.2.2.2 күнделікті өмірден күштердің әсеріне мысалдар келтіру;		9.2.2.1 инерция, инерттілік және инерциялық санақ жүйесі ұғымдарының мағынасын түсіну және түсіндіру, мысалдар келтіру;	

	7.2.2.3 иілімділік және серпімділік деформациялар ұғымдарын түсіндіру; 7.2.2.4 иілімділік және серпімділік деформацияларды ажырату және мысалдар келтіру; 7.2.2.5 қаттылық коэффициенті ұғымын түсіну; 7.2.2.6 серпімділік күшінің ұзаруға тәуелділігі графигінен қатаңдық коэффициентін анықтау; 7.2.2.7 Гук заңының формуласы бойынша серпімділік күшін есептеу мен түсіндіру; 7.2.2.8 қимылсыздық, сырғанау және теңселу кезіндегі үйкелісті сипаттау; 7.2.2.9 қимылсыздық, сырғанау және теңселу кезіндегі үйкелісті түсіну және сипаттау; 7.2.2.10 қимылсыздық, сырғанау және теңселу кезіндегі үйкелісті ажырату; 7.2.2.11 үйкеліс күші түсінігінің физикалық мағынасын түсіну мен түсіндіру; 7.2.2.12 қосымша әдебиеттердің көмегімен үйкелу күшінің пайдалы және зиян көріністеріне мысал келтіру; 7.2.2.13 мысал бойынша берілген масштабта күшті графикалық бейнелеу; 7.2.2.14 тең әрекетті күштің анықтамасын білу, бір түзу бойымен бағытталған және денеге әсер ететін күштердің тең әрекеттілігін графикалық табу; 7.2.2.15		9.2.2.2 Ньютонның бірінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану; 9.2.2.3 ауырлық күші, серпімділік күші, және үйкеліс күші табиғатын түсіндіру; 9.2.2.4 Ньютонның екінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану; 9.2.2.5 Ньютонның үшінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану; 9.2.2.6 Бүкіләлемдік тартылыс заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану; 9.2.2.7 ғарыш аппараттары орбиталарының ерекшеліктерін білу; 9.2.2.8 ғарыш аппараттары орбиталарының ерекшеліктерін салыстыру; 9.2.2.9 тартылу өрісіндегі дене қозғалысының параметрлерін есептеу; 9.2.2.10 алғашқы ғарыштық жылдамдық формуласын білу; 9.2.2.11 мұғалімнің көмегімен есептер шығаруда алғашқы ғарыштық жылдамдық формуласын қолдану; 9.2.2.12 үдемелі қозғалып келе жатқан дене салмағының физикалық мағынасын түсіндіру; 9.2.2.13 үдемелі қозғалыстағы дене салмағын анықтау; 9.2.2.14 салмақсыздық жағдайын түсіндіру, мысалдар келтіру

	салмақ және ауырлық күші ұғымдарының анықтамасын білу, салмақ пен ауырлық күшін ажырату; 7.2.2.16 электронды, серіппелі, иінді таразылардың жұмыс принципін түсіну; 7.2.2.17 электронды, серіппелі, иінді таразылардың көмегімен дененің массасын өлшеу; 7.2.2.18 мұғалімнің көмегімен әртүрлі пішіндегі қатты дененің немесе сұйықтың көлемін өлшеу үшін өлшеуіш цилиндрді (мензурка) қолдану; 7.2.2.19 тығыздықтың физикалық мағынасын түсіну және түсіндіру; 7.2.2.20 мұғалімнің көмегімен сұйықтықтар мен қатты денелердің тығыздығын эксперименталды анықтау; 7.2.2.21 тығыздықтың формуласын есептер шығаруда қолдану			
2.3 Сақталу заңдары		8.2.3.1 механикалық жұмыстың физикалық мағынасын түсіну және түсіндіру; 8.2.3.2 механикалық энергияның екі түрін ажырату; 8.2.3.3 денеде бар энергия түрін анықтау; 8.2.3.4 кинетикалық энергия мен потенциалдық энергия формуласын түсіндіру; 8.2.3.5 кинетикалық энергия формуласын есептер шығаруда қолдану; 8.2.3.6 жерден жоғары көтерілген дененің потенциалдық энергиясының және серпімді деформацияланған	9.2.3.1 "дене импульсі" мен "күш импульсі" ұғымдарын түсіну және ажырату; 9.2.3.2 импульстің сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану; 9.2.3.3 табиғаттағы және техникадағы реактивтік қозғалыс ұғымын түсіндіру; 9.2.3.4 табиғаттағы және техникадағы реактивті қозғалысқа мысалдар келтіру; 9.2.3.5 Байқоңыр ғарыш айлағының аймақтық және халықаралық маңыздылығын білу;	

		дененің формуласын қолдану; 8.2.3.7 энергияның бір түрден екіншісіне ауысуына мысалдар келтіру; 8.2.3.8 энергияның бір түрден екіншісіне ауысу мысалдарын суреттеу; 8.2.3.9 механикалық энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану; 8.2.3.10 қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.2.3.11 механикалық жұмыс пен қуаттың формулаларын есептер шығаруда қолдану	899.2.3.6 механикалық жұмысты сараптамалық және графикалық танықтау; 9.2.3.7 жұмыс пен энергияның өзара байланысын түсіндіру; 9.2.3.8 энергияның сақталу заңын тұжырымдау; 9.2.3.9 энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану	
2.4 Статика		8.2.4.1 қарапайым механизмдердің қолданылуына мысалдар келтіру және "Механиканың алтын ережесін" тұжырымдау; 8.2.4.2 "күш моменті" ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.2.4.3 жалпақ фигураның массалық центрін эксперименталды анықтау; 8.2.4.4 тепе-теңдікте тұрған денелер үшін күш моменттері ережесін тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану; 908.2.4.5 91індіктің тепе-теңдік шарттарын эксперименталды анықтау; 8.2.4.6 көлбеу жазықтықтың пайдалы әсер коэффициентін эксперименталды анықтау		
2.5 Тербелістер және толқындар				10.2.5.1 еркін тербелістерді түсіндіру;

				10.2.5.2 еркін тербелісте ажырату; 10.2.5.3 еркін тербелісте келтіру; 10.2.5.4 амплитуд ұғымын түсіндіру; 10.2.5.5 көмегімен әдіспен а жиілікті а 10.2.5.6 қолданып циклдік және аны 10.2.5.7 процесте сақталуы 10.2.5.8 гармоника тербелісте бойынша жылдамд үдеудің т 10.2.5.9 жүйедегі болу себе 10.2.5.10 тербелісі әртүрлі тәуелділіг 10.2.5.11 математик периодын еркін түс және түсі 9.2.5.12 период маятник тәуелділіг және талд 10.2.5.13 еріксіз амплитуд мәжбүрле

				жиілігіне график бо 10.2.5.14 құбылысы сипаттау; 10.2.5.15 толқын жиілігі ұзындығы есеп шы және түсі 10.2.5.16 беттік ажырату; 10.2.5.17 толқында жылдамд эксперим 10.2.5.18 болуы ме атау; 10.2.5.19 сипаттама толқында және сәйкестен 10.2.5.20 резонанст жағдайын қолдануы 9.2.5.21 жаңғыры табиғаты қолдану ә 10.2.5.22 инфрадыс пен қолданыл келтіру

3) "Жылу физикасы" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	927-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Молекулярлы- кинетика лық теория негіздері	7.3.1.1 заттардың молекулярлық құрылысы негізінде, газдардың, сұйықтықтар мен қатты денелердің құрылымын сипаттау;	8.3.1.1 молекулярлы- кинетикалық теорияның негізгі қағидаларын дәлелдейтін мысалдар келтіру және тәжірибені сипаттау;		

	7.3.1.2 қысымның физикалық мағынасын түсіндіру және өзгерту әдістерін сипаттау; 7.3.1.3 есептер шығаруда қатты дене қысымының формуласын түсіну және қолдану; 7.3.1.4 молекулярлы-кинетикалық теория негізінде қатты күйден сұйыққа және кері айналуы түсіндіру; 7.3.1.5 сұйықтықтағы гидростатикалық қысымның формуласын шығару және оны есептер шығаруда қолдану; 7.3.1.6 қатынас ыдыстардың қолданылуына мысалдар келтіру; 7.3.1.7 гидравликалық машиналардың жұмыс істеу принципін сипаттау; 7.3.1.8 гидравликалық машиналарды қолдану барысында күш ұтысын есептеу; 7.3.1.9 атмосфералық қысымның табиғатын түсіндіру және оны өлшеудің әдістерін ұсыну; 7.3.1.10 манометр мен сорғылардың жұмыс істеу принципін сипаттау; 7.3.1.11 кері итеруші күшті анықтау және оның сұйыққа батырылған дененің көлеміне тәуелділігін анықтау; 7.3.1.12 сұйықтықтар мен газдардағы кері итеруші күштің табиғатын түсіндіру;	8.3.1.2 температураның мәндерін әр түрлі шкала (Цельсий, Кельвин) бойынша өрнектеу; 8.3.1.3 температураны өлшеуді жылудың ұлғаю негізінде сипаттау; 8.3.1.4 қатты күйден сұйыққа және кері айналуына мысал келтіру; 8.3.1.5 молекулярлы-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау; 8.3.1.6 заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуына мысал келтіру; 8.3.1.7 молекулярлы-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау		

	7.3.1.13 есептер шығару кезінде Архимед заңын қолдану; 7.3.1.14 денелердің жүзу жағдайын зерттеу; 7.3.1.15 дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау		
3.2 Термодинамика негіздері		8.3.2.1 дененің ішкі энергиясын өзгерту тәсілдерін түсіну мен сипаттау; 8.3.2.2 ішкі энергияның өзгеру тәсілдерін сипаттау; 8.3.2.3 жылу берілудің түрлерін салыстыру; 8.3.2.4 техникада және тұрмыста жылу берілу түрлерінің қолданылуына мысалдар келтіру; 8.3.2.5 әртүрлі температураға тірі ағзалардың бейімделуі (мысалдар келтіру); 8.3.2.6 жылу алмасу процесі кезінде алынған немесе берілген жылу мөлшерін анықтау; 8.3.2.7 заттың меншікті жылу сыйымдылығының мағынасын түсіндіру; 8.3.2.8 есептерді шығаруда отынның жануы кезінде бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын қолдану; 8.3.2.9 жылу процестерінде энергияның сақталу және айналу заңын зерттеу; 8.3.2.10 есептер шығаруда жылулық тепе-теңдігі теңдеуін түсіну және қолдану; 8.3.2.11 балқу/кристалдану кезіндегі жұтылатын/бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын түсіну және есептер шығаруда қолдану; 8.3.2.12 заттың балқу және қатаю процесі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау;	

		8.3.2.13 мұз еруінің меншікті жылуын эксперименталды анықтау; 8.3.2.14 булану және конденсациялану кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау; 8.3.2.15 су буының мысалында қанығу күйін сипаттау; 8.3.2.16 булану кезіндегі жылу мөлшерін анықтау; 8.3.2.17 қайнау температурасының сыртқы қысымға тәуелділігін түсіндіру; 8.3.2.18 термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру; 8.3.2.19 термодинамиканың екінші заңының мағынасын түсіндіру; 8.3.2.20 жылу қозғалтқышының пайдалы әсер коэффициентін анықтау; 8.3.2.21 іштен жану қозғалтқышының, бу турбинасының жұмыс істеу принципін сипаттау; 8.3.2.22 интернет ресурстардың көмегімен жылу қозғалтқыштарын жетілдіру жолдарын ұсыну; 8.3.2.23 энергияның жылу машиналарына айналуын сипаттау; 8.3.2.24 жылу машиналарының қоршаған ортаның экологиясына әсерін бағалау		

4) "Электр және магнетизм" бөлімі

4 - кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Электростатика негіздері		8.4.1.1 электрлік заряд ұғымын білу және сипаттау; 8.4.1.2 үйкеліс арқылы денені электрлендіру және		

		индукция құбылысын түсіндіру; 8.4.1.3 электрленудің оң және теріс әсерлеріне мысалдар келтіру; 8.4.1.4 электрлік зарядты сақтау заңын түсіндіру; 8.4.1.5 Кулон заңын түсіндіру; 8.4.1.6 Кулон заңын есептер шығаруда қолдану; 8.4.1.7 электр өрісі және оның күштік сипаттамасы ұғымдарының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.8 біртекті электростатикалық өрістегі электрлік зарядқа әсер етуші күшті есептеу; 8.4.1.9 күш сызықтары арқылы электр өрісін графикалық бейнелеу; 8.4.1.10 потенциалдың физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.11 конденсаторлардың құрылысын және қолданылуын сипаттау	
4.2 Электр тогы		8.4.2.1 электр тоғы ұғымын және электр тоғының пайда болу жағдайларын түсіндіру; 8.4.2.2 электр схемаларын графикалық бейнелеу барысында электр тізбегі элементтерінің шартты белгілерін қолдану; 8.4.2.3 кернеудің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру; 8.4.2.4 электр тізбегіндегі ток күші мен кернеуді өлшеу; 8.4.2.5 тұрақты температурада металл өткізгіштің вольт-	

		амперлік сипаттамасын графикалық түрде құру және түсіндіру; 8.4.2.6 Ом заңын тізбек бөлігі үшін тұжырымдамалау; 8.4.2.7 Ом заңын тізбек бөлігі үшін есептер шығаруда қолдану; 8.4.2.8 кедергінің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру; 8.4.2.9 өткізгіштің меншікті кедергісі формуласын есеп шығаруғанда қолдану; 8.4.2.10 өткізгіштерді тізбекті жалғау заңдылықтарын эксперименталды алу; 8.4.2.11 өткізгіштерді параллель жалғау заңдылықтарын эксперименталды алу; 8.4.2.12 өткізгіштерді тізбекті және параллель жалғау барысында тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолдана отырып, электр тізбектеріне есептеулер жүргізу; 8.4.2.13 тоқ қуаты мен жұмысы формуласының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.2.13 тоқ қуаты мен жұмысы формуласын есептер шығаруда қолдану; 8.4.2.14 Джоуль-Ленц заңын есептер шығаруда қолдану және түсіндіру; 8.4.2.15 тоқ қуаты мен жұмысын эксперименталды анықтау; 8.4.2.16 кВт сағ өлшем бірлігін қолданып электр	

		энергиясының құнын практикалық есептеу; 8.4.2.17 өткізгіштердегі электр тогының табиғатын сипаттау және өткізгіш кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау; 8.4.2.18 қысқа тұйықталудың пайда болу себептерін және алдын алу амалдарын түсіндіру; 8.4.2.19 сұйықтықтардағы электр тогының табиғатын сипаттау		
4.3 Магнит өрісі			9.4.3.1 магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы графикалық бейнелеу; 9.4.3.2 магнит өрісінің қасиеттерін түсіндіру; 9.4.3.3 тогы бар түзу өткізгіштің және соленоидтің айналасындағы өріс сызықтарының бағытын анықтау; 9.4.3.4 жолақ магнит пен соленоидтың магнит өрістерін салыстыру; 9.4.3.5 магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әсерін сипаттау; 9.4.3.6 электр қозғалтқыштың және электр өлшеуіш құралдардың жұмысын түсіндіру; 9.4.3.7 электро магниттік индукция құбылысын сипаттау; 9.4.3.8 қосымша әдебиеттердің көмегімен Қазақстанда және дүние жүзінде электр энергиясын	

			өндірудің мысалдарын келтіру	
4.4 Электромагниттік тербелістер және толқындар				10.4.4.1 тербелмелердің еркін тербелістерін сипаттау; 10.4.4.2 механикалық толқындардың түсіндіруі; 10.4.4.3 толқындардың электромагниттік толқындармен салыстырмалық сипаттамалары; 10.4.4.4 толқындардың қолдануға мысалдары мен сипаттамалары; 10.4.4.5 шынының жарықтың сапалық сипаттамалары

5) "Геометриялық оптика" бөлімі:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	937-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.1 Геометриялық оптика заңдары	94		9.5.1.1 Күннің және Айдың тұтылу ұғымын түсіндіру; 9.5.1.2 Күннің және Айдың тұтылуын графикалық бейнелеу; 9.5.1.3 түсу және шағылу бұрыштарының тәуелділігін эксперименталды анықтау; 9.5.1.4 айналық және шашыранды шағылудың мысалдарын келтіру және түсіндіру; 9.5.1.5 жазық айнада дене кескінін алу және оны сипаттау; 9.5.1.6	

		дене кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді сипаттау; 9.5.1.7 жазық параллель пластинада сәуленің жолын салу; 9.5.1.8 жарықтың сыну заңын тұжырымдамалау; 9.5.1.9 жарықтың шағылу заңын есептерді шығаруда қолдану; 9.5.1.10 тәжірибеге сүйене отырып толық ішкі шағылу құбылысын түсіндіру; 9.5.1.11 толық ішкі шағылу құбылысын эксперименталды анықтау; 9.5.1.12 сыну көрсеткішінің анықталған мәнін кестелік мәндермен салыстыру және нәтижесінің дұрыстығын бағалау; 9.5.1.13 жұқа линза формуласын түсіндіру; 9.5.1.14 жұқа линза формуласын есептер шығару үшін қолдану; 9.5.1.15 линзаның сызықтық ұлғаю формуласын есептер шығару үшін қолдану; 9.5.1.16 жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру; 9.5.1.17 жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау; 9.5.1.18 көздің алыстан көргіштігі мен жақыннан көргіштігінің түзетілуін сипаттау;	

			9.5.1.19 қарапайым құралдарды Обскура құрастыру	оптикалық (перископ, камерасы)	

8) "Кванттық физика элементтері" бөлімі:

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
6.1 Атом мен атом ядросының құрылысы				10.6.1.1 сәулелік температу сипаттау; 10.6.1.2 Планк түсіндіру; 10.6.1.3 Планк фо шығаруда 10.6.1.4 фотозэффе сипаттау, фотозэффе пайдалан келтіру; 10.6.1.5 фотозэффе Эйнштейн түсіндіру шығаруда 10.6.1.6 рентген электрома сәулелерд түрлеріме 10.6.1.7 рентген қолданыл келтіру; 10.6.1.8 альфа-бөл шашырау Резерфорд сипаттау; 95 9. күштерді сипаттау; 96 10.6.1.

				97 атом яд ақауын а 98 10.6.1. 99 ато байланыс формулас шығаруда 10.6.1.12 реакциян шешуде массалық сақталу за
6.2 Радиоактивтілік				10.6.2.1 сәулелену қасиеттер 10.6.2.2 ыдырауды сипатын т 100 10.6.2 101 есе радиоакти ықтималд қолдану; 102 10.6.2 103 ті реакцияла шарттары 10.6.2.5 ядролық р істеу при 10.6.2.6 ядролық ядролық салыстыр 10.6.2.7 изотоптар мысалдар 104 10.6.2 105 ради әдістерін
6.3 Элементар бөлшектер				10.6.3.1 бөлшекте

7) "Астрономия негіздері" бөлімі:

7-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
7.1 Жер және Ғарыш	106 7.7.1.1			

	107 әлемнің геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерін түсіну 108 7.7.1.2 геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерді салыстыру 109 7.7.1.3 Күн жүйесінің нысандарын қарастыру 110 7.7.1.4 111 жыл мезгілдерінің ендіктерге байланысты ауысуын және күн мен түннің ұзақтығын түсіндіру			
7.2 Астрофизика элементтері.	112		9.7.2.1 абсолюттік және көрінетін жұлдыздық шамаларды түсіну мен түсіндіру; 9.7.2.2 абсолюттік және көрінетін жұлдыздық шамаларды ажырату; 9.7.2.3 жұлдыздың жарқырауына әсер ететін факторларды атау; 9.7.2.4 аспан сферасының негізгі элементтерін атау; 9.7.2.5 жұлдызды аспанның жылжымалы картасынан жұлдыздардың қозғалмалы картасын қолдана алу; 9.7.2.6 жұлдызды аспанның жылжымалы картасынан жұлдыздардың аспан координатасын анықтау; 9.7.2.7 әртүрлі ендіктегі жұлдыздардың шарықтау айырмашылығын түсіндіру; 9.7.2.8 жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақытты сәйкестендіру; 9.7.2.9 Кеплер заңдары негізінде аспан денелерінің қозғалысын түсіндіру; 9.7.2.10 Күн жүйесіндегі денелердің ара қашықтығы мен	

			өлшемдерін анықтау үшін параллакс әдісін қолдануды түсіндіру	

8) "Әлемнің заманауи физикалық бейнесі" бөлімі:

8-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	113 7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
8.1 Физиканың дүниетанымдық мәні	114			10.8.1.1 адамның көзқарасы қалыптасу астрономия әсерін түсіндіру 10.8.1.2 жаңа қоршаған орта артықшылық қауіптілігі

31. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

32. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің
7-10 сыныптарына арналған
"Физика" пәнінен жаңартылған
мазмұндағы Үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Физика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7 - сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Физика – табиғат туралы ғылым	• Физика – табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 физикалық құбылыстарды келтіру; 7.1.1.2 физикалық құбылыстарды салыстыру; 7.1.1.3 физикалық құбылыстарды

		7.1.1.4 ғылыми әдістер ұғым
	• Табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері	7.1.1.5 табиғатты зерттеудің ажырату
Физикалық шамалар мен өлшеулер	• Халықаралық бірліктер жүйесі	7.1.2.1 физикалық шама Халықаралық бірліктер жүйесінің бірліктерімен сәйкестендіру
	• Скаляр және векторлық физикалық шамалар	7.1.2.2 скаляр және векторлық шамаларды ажырату және мөлшерін анықтау
	• Өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі. • Үлкен және кіші сандарды жазу • • №1 зертханалық жұмыс. "Кішкентай денелердің өлшемін анықтау" • • №2-зертханалық жұмыс. "Физикалық шамаларды өлшеу"	7.1.2.3 үлкен және кіші сандарды еселік және үлестік қосымшамен жазу, қолдану, санды стандартты түрде жазу; 7.1.2.4 өлшем бірліктерін ауыстырып айналдыру; 7.1.3.1 денелердің физикалық параметрлерін көлемін, уақыты мен температурасын өлшеу; 7.1.3.2 мұғалімнің көмегімен эксперименттік қатыстық қателікті анықтау; 7.1.3.3 дененің ұзындығын, ауданын, массасын, температурасын және уақыт аралығын өлшеу, нәтижелерін аспаптардың кезеңдерін отырып жазу; 7.1.3.4 кішкентай денелердің қозғалыстарын тәжірибелік әдісі арқылы анықтау; 7.1.3.5 физика кабинетіндегі ережелерін білу және сақтау
Механикалық қозғалыс	Механикалық қозғалыс және оның сипаттамасы • Санақ жүйесі	7.2.1.1 келесі терминдер: жол, жылдамдық, уақыт, орташа жылдамдық, магнитиндасын түсіндіру - материяның жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, траектория, жол, орын ауыстыру
	• Механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы	7.2.1.2 механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіріп түсіндіру
	• Түзу сызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар	7.2.1.3 түзу сызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстарды түсіндіру; 7.2.1.4 түзу сызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстардың математикалық моделін құрастыру
	• Жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу	7.2.1.5 есеп көмегімен қозғалыстың жылдамдығы мен орташа жылдамдығын есептеу және түсіндіру
	• Әртүрлі механикалық қозғалыстардың графикалық түсініктері	7.2.1.6 координата өстерінде қозғалыстың өлшем бірліктерін дұрыс қою, графиктің t-ға тәуелділік графигін құрастыру; түсіндіру; 7.2.1.7 дененің орын ауыстыру тәуелділігі графигі бойынша жағдайларды анықтау: (1) дененің тыныштық қалпында болуы; (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалуы; (3) тұрақты үдетілудің болуы;

		7.2.1.8 есеп арқылы бірқа дененің орын ауыстыр тәуелділігі графигінен жылда
115 2-тоқсан		
Тығыздық	• Масса және денелердің массасын өлшеу	7.2.2.16 электронды, с таرازылардың жұмыс принци 7.2.2.17 электронды, с таرازылардың көмегімен д өлшеу
	• Дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу	7.2.2.18 мұғалімінің кө пішіндегі қатты дененің нем көлемін өлшеу үшін өлс (мензурка) қолдану
	Заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі. • №3 зертханалық жұмыс. "Сұйықтықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау"	7.2.2.19 тығыздықтың физи түсіну мен түсіндіру; 7.2.2.20 мұғалімінің көмегі мен қатты денелерді эксперименталды анықтау; 7.1.3.5 физика кабинет ережелерін түсіндіру және са
	• Тығыздықты есептеу	7.2.2.21 тығыздықтың фор шығаруда қолдану
3-тоқсан		
Денелердің өзара әрекеттесуі	Инерция құбылысы	7.2.2.1 инерция құбылысын мысалдар келтіру
	• Күш	7.2.2.2 күнделікті өмірден етуіне мысалдар келтіру
	• Тартылыс құбылысы және ауырлық күші. Салмақ	7.2.2.15 масса, салмақ жән ұғымдарын білу және ажыра
	• №4 зертханалық жұмыс. "Серпімді деформацияларды зерттеу"	7.2.2.5 қатаңдық коэффициенті 7.2.2.6 серпімділік күш ұзаруына тәуелділік граф коэффициентін анықтау; 7.1.3.5 физика кабинет ережелерін түсіндіру және са
	• Деформация	7.2.2.3 пластикалық деформациялар ұғымын түсі 7.2.2.4 пластикалық деформацияларды ажырату,
	• Серпімділік күші, Гук заңы	7.2.2.7 Гук заңының фор серпімділік күшін есептеу ж
	• Үйкеліс күші. • Үйкеліс әрекетін техникада ескеру • №5 зертханалық жұмыс. "Сырғанау үйкеліс күшін зерттеу"	7.2.2.11 үйкеліс күші түсін мағынасын түсіну және түсін 7.2.2.8 тербеліс, сырғанау жағдайындағы үйкелістерді с 7.2.2.9 тербеліс, сырғанау жағдайындағы үйкелістерд түсіндіру;

		7.2.2. тербеліс, сырғанау жағдайындағы үйкелістерді анықтау; 7.2.2.12 қосымша әдебиеттермен үйкеліс күшінің пайдасын мысалдар келтіру
	Бір түзу бойымен денеге әрекет еткен күштерді қосу	7.2.2.13 күштерді берілген графикалық түрде көрсету; 7.2.2.14 денеге бір түзу бойымен және әсер ететін күштің тауып, тең әрекет күшінің анықтау
Қысым	Газдардың сұйықтықтар және қатты денелердің молекулярлық құрылымы	7.3.1.1 заттардың молекулалық негізінде, газдардың сұйықтық денелердің құрылымын сипаттау
	Қатты денелердегі қысым	7.3.1.2 қысымның физикалық түсіндіру және өзгерту әдістері; 7.3.1.3 есептер шығаруда қысымының формуласын қолдану
	- Сұйықтықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы	7.3.1.4 газ қысымын молекулалық негізінде түсіндіру; 7.3.1.5 сұйықтықтардағы қысымның формуласын шығару есептер шығаруда қолдану
	Қатынас ыдыстар	7.3.1.6 қатынас ыдыстарының мысалдар келтіру
	Гидравликалық машиналар	7.3.1.7 гидравликалық машиналар істеу принципі сипаттау; 7.3.1.8 гидравликалық машиналар кезіндегі күштің ұтысын есептеу
	Атмосфералық қысым, атмосфералық қысымды өлшеу	7.3.1.9 атмосфералық қысымды түсіндіру және оны өлшеудің әдістері
	Манометрлер. Сорғылар	7.3.1.10 манометр мен сорғылар істеу принципі сипаттау
	№ 6 зертханалық жұмыс. "Архимед заңын зерделеу"	7.3.1.11 кері итеруші күшті анықтау сұйықтыққа батырылған дененің тәуелділігін зерттеу; 7.1.3.5 физика кабинетінің ережелерін түсіндіру және сақталу
	Кері итеруші күш	7.3.1.12 сұйықтықтар мен газдар итеруші күштің табиғатын түсіндіру; 7.3.1.13 есептер шығаруда қолдану
	№ 7 зертханалық жұмыс. "Дененің сұйықтықта жүзу шарттарын анықтау"	7.3.1.14 дененің сұйықтықта жүзу шарттарын зерттеу; 7.3.1.15 дененің сұйықтықта жүзу шарттарын анықтау; 7.1.3.5 физика кабинетінің ережелерін түсіндіру және сақталу
116 4-тоқсан		

Жер және Ғарыш	• Аспан денелері туралы ғылым	7.7.1.1 әлемнің геоцентризмдік жүйелерін түсіндіру; 7.7.1.2 геоцентризмдік және гелиоцентризмдік жүйелерді салыстыру
	• Күн жүйесі	7.7.1.3 Күн жүйесінің нысандарын
	• Күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл)	7.7.1.4 жыл мезгілдерін және олардың байланысты ауысуы және ұзақтығын түсіндіру

7 сынып курсын қайталау

2) 8-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7 сыныптың физика курстарын қайталау		
Жұмыс және қуат	Механикалық жұмыс • Қуат •	117 8.2.3.1 механикалық жұмыс физикалық мағынасын түсіндіру; 118 8.2.3.10 қуат ұғымын механикалық жұмыс мағынасын түсіндіру; 119 8.2.3.11 механикалық жұмыс формулаларын есептер шығаруда қолдану
	• Қарапайым механизмдер	120 8.2.4.1 "Механиканың қарапайым механизмдерін құрастыру және қолданылуына мысалдар келтіру" 121 8.2.4.2 күш моменті ұғымын механикалық жұмыс мағынасын түсіндіру
Күш моменті	Дененің массалық центрі №1 зертханалық жұмыс. • "Жазық фигураның массалар центрін анықтау"	122 8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен дененің массалық центрін табу жасау, нәтижелерін жазу; 123 8.2.4.3 жазық фигураның массалар центрін анықтау эксперименталды анықтау
	• №2 зертханалық жұмыс. "Иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау"	124 8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен дененің массалық центрін табу жасау, нәтижелерін жазу; 125 8.2.4.5 иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау эксперименталды анықтау; 126 8.1.3.5 физика кабинеті ережелерін түсіндіру және сақталу
	• Иіндіктің тепе-теңдік шарты	127 8.2.4.4 тепе-теңдікте тұрған дененің күш моменттер ережесін табу эксперименталды есептер шығаруда қолдану
	• Пайдалы әрекет коэффициенті. • №3 зертханалық жұмыс. "Көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау"	128 8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен дененің массалық центрін табу жасау, нәтижелерін жазу; 8.2.4.6 көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін тәжірибеде анықтау; 129 8.1.3.5 физика кабинеті ережелерін түсіндіру және сақталу
Энергия	Кинетикалық энергия. • Потенциалдық энергия	8.2.3.2 механикалық энергияның сақталу заңын анықтау; 8.2.3.3 денедегі энергия түрлерін

		8.2.3.4 кинестетикалық жə энергияның формуласын түс 8.2.3.5 кинестетикалық эне есептерді шығаруда қолдану; 8.2.3.6 жерден жоғары көте потенциалдық энергияның дененің формуласын қолдану
	• Энергияның сақталуы және түрленуі	8.2.3.7 энергияның бірінш түрлену мысалдарын келтіру 8.2.3.8 энергияның бірінш түрлену мысалдарын сипатта 8.2.3.9 механикалық энергия есептер шығаруда қолдану
1302-тоқсан		
Жылу құбылыстары	• Жылу қозғалысы, броундық қозғалыс, диффузия	8.3.1.1 молекулярлы-кинет негізгі қағидаларын дәлел келтіру және тәжірибені сипа
	• Температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары	8.3.1.3 температураны өлшеу негізінде сипаттау; 8.3.1.4 қатты күйден сұй айналуына мысал келтіру; 8.3.1.2 температураның ма шкала (Цельсий, Кельвин) бо
	• Ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері	8.3.2.1 ішкі энергия анықта түсіндіру; 8.3.2.2 ішкі энергияның с сипаттау
	• Жылу өткізгіштік, конвекция, сәуле шығару	8.3.2.3 жылу берілудің түрле
	• Табиғаттағы және техникадағы жылу берілу	8.3.2.4 техникада және тұр түрлерінің қолданылуына мы
	• Тірі ағзалар өміріндегі жылу құбылыстарының рөлі	8.3.2.5 әр түрлі темпер ағзалардың бейімделуіне мы
	• Жылу құбылыстарының тірі ағзалардың өмірлеріндегі рөлі	8.3.2.6 жылу алмасу процес немесе берілген жылу мөлше 8.3.2.7 заттың ме сыйымдылығының мағынасы
	Отынның энергиясы • Отынның меншікті жану жылуы	8.3.2.8 есептерді шығару бар жануы кезінде бөлінген анықтау
	• № 4 зертханалық жұмыс. "Температуралары әр түрлі суды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру"	8.1.3.1 эксперимент жүр мұғалімнің көмегімен жазу; 8.3.2.9 жылу процестері сақталу және айналу заңдары 8.1.3.4 эксперимент жүргіз факторларды анықтау; 8.1.3.5 физика кабинетін ережелерін түсіндіру және са

	Жылу процестеріндегі энергияның сақталу және айналу заңы	8.3.2.10 жылулық тепе-теңдік шартында қолдану
Заттың агрегаттық күйлері	Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы	8.3.1.5 молекулярлы-кинетикалық теория негізінде қатты күйден сұйық күйге айналу сипаттау; 8.3.2.11 балқу/кристалдану жылуының формуласын есептер шығару; 8.3.2.12 заттың балқу және қатаю кезіндегі температураның уақытқа тәуелділігін талдау
	№ 2 зертханалық жұмыс. "Мұздың меншікті балқу жылуын анықтау"	8.1.3.1 эксперимент жүргізу тәсілдері мұғалімнің көмегімен жазу; 8.3.2.13 эксперимент көрсеткіштері меншікті балқу жылуын анықтау; 8.1.3.5 физика кабинетіндегі эксперимент ережелерін түсіндіру және сақтау
	Булану және конденсация. Қаныққан және қанықпаған булар	8.3.1.6 заттың сұйық күйден газ күйіне кері айналуын мысал келтіріп түсіндіру; 8.3.1.7 молекулярлы-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне кері айналуын сипаттау; 8.3.2.14 булану және конденсация температурасының уақытқа тәуелділігін талдау; 8.3.2.15 су буының мысалы ретінде күйін сипаттау
	Қайнау, буланудың меншікті жылуы. Қайнау температурасының атмосфералық қысымға тәуелділігі	8.3.2.16 булану кезіндегі меншікті жылу анықтау; 8.3.2.17 қайнау температурасының қысымға тәуелділігін түсіндіру
3-тоқсан		
Термодинамика негіздері	Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және бұдың жұмысы	8.3.2.18 термодинамиканың бірінші заңы мағынасын түсіндіру
	Жылу процестерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы	8.3.2.19 термодинамиканың екінші заңы мағынасын түсіндіру
	Жылу қозғалтқыштары	8.3.2.23 энергияның жылу мен механикалық жұмысқа айналуын сипаттау; 8.3.2.21 іштен жану қозғалтқыштарының жұмыс істеуін сипаттау
	Жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті	8.3.2.19 жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициентін анықтау; 8.3.2.22 интернет көздерінен жылу қозғалтқыштарын жетілдіру
Электростатика негіздері	Жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелері	8.3.2.24 жылу машиналарының жұмыс істеуінің ортаның экологиясына әсерін талдау
	Денелердің электрленуі, электр заряды, өткізгіштер мен диэлектриктер	8.4.1.1 электр заряды ұғымын сипаттау;

		8.4.1.2 үйкеліс арқылы дененің электр зарядының индукция құбылысын түсіну 8.4.1.3 электрленудің оң және теріс зарядтардың мысалдар келтіру
	• Электр зарядының сақталу заңы, қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі, Кулон заңы, элементар электр заряды	8.4.1.4 электр зарядын сақтау заңы 8.4.1.5 Кулон заңын түсіндіру; 8.4.1.6 Кулон заңын есептер шығару
	• Электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі	8.4.1.7 "электр өрісі" және потенциалдар айырмасы сипаттамасы ұғымдарын түсіндіру; 8.4.1.8 біртекті электростатикалық өріс және зарядқа әсер етуші күшті есептеу; 8.4.1.9 электр өрісін күш сызықтарымен сипаттау және кескіндеу
	• Электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор	8.4.1.10 потенциалдар айырмасының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.11 - конденсаторлардың құрылымын және қолданылуын сипаттау
131 4-тоқсан		
Тұрақты электр тогы	• Электр тогы, электр тогы көздері	8.4.2.1 электр тогы ұғымы, электр тогының пайда болу шарттары
	• Электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу	8.4.2.2 электр схемасын бейнелеуде электр тізбегінің шартты белгілерін қолдану; 8.4.2.3 кернеудің физикалық мағынасын және өлшем бірлігін түсіндіру
	• № 6 зертханалық жұмыс. "Электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу"	132 8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен электр тізбегін жасау, нәтижелерін жазу; 8.4.2.4 электр тізбегіндегі кернеуді өлшеу; 8.1.3.5 физика кабинетінің ережелерін түсіндіру және сақталуын қамтамасыз ету
	№ 7 зертханалық жұмыс. "Тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу"	133 8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен электр тізбегін жасау, нәтижелерін жазу; 8.4.2.5 тұрақты температуралық режимдегі өткізгіштің вольт-амперлік сипаттамасын графикалық түрде бейнелеу; 8.1.3.2 есептің көмегімен электр тізбегіндегі қатыстық қателіктерді анықтау; 8.1.3.3 эксперименттен деректерді жинау, талдау және қателіктерін ескерту; 8.1.3.5 физика кабинетінің ережелерін түсіндіру және сақталуын қамтамасыз ету
	• Тізбек бөлігі үшін Ом заңы	8.4.2.6 тізбек бөлігі үшін Ом заңын қорылымдау; 8.4.2.7 тізбек бөлігі үшін Ом заңын экспериментпен шығаруда қолдану

	• Өткізгіштің электр кедергісі, өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат	8.4.2.8 кедергінің физикалық өлшем бірлігін түсіндіру; 8.4.2.9 есеп шығаруғанда өткізгіштің кедергісін формуласын қолдану
	• № 8 зертханалық жұмыс. "Өткізгіштерді тізбекті қосуды зерттеу"	134 8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен жасау, нәтижелерін жазу; 8.4.2.10 өткізгіштерді тізбекті қосудың заңдылықтарын экспериментальді анықтау; 8.1.3.5 физика кабинетінің ережелерін түсіндіру және сақтау
	• № 9 зертханалық жұмыс. "Өткізгіштерді параллель қосуды зерделеу"	135 8.1.3. мұғалімнің көмегімен жасау, нәтижелерін жазу; 8.4.2.10 өткізгіштерді параллель қосудың заңдылықтарын экспериментальді анықтау; 8.1.3.5 физика кабинетінің ережелерін түсіндіру және сақтау
	• Өткізгіштерді тізбекті және параллель қосу	8.4.2.12 өткізгіштерді тізбекті және параллель тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолдану; 8.4.2.13 жұмыс және қуат есептер шығаруда қолдану;
	• Электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы	8.4.2.14 Джоуль-Ленц заңын қолдану үшін қолдану
	• № 10 зертханалық жұмыс. "Электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау"	136 8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен жасау, нәтижелерін жазу; 8.4.2.15 электр тогының жұмысын экспериментальді анықтау; 8.4.2.16 кВт сағ өлшем бірлігін қолдану; 8.1.3.5 физика кабинетінің ережелерін түсіндіру және сақтау
	• Металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік	8.4.2.17 металл өткізгіштердің кедергісінің және оның кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау
	• Электрқыздырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар	8.4.2.18 қысқа тұйықталудың себептерін және алдын алу тәсілдерін түсіндіру
	• Электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы)	8.4.2.19 сұйықтықтардағы электролизді түсіндіру

8 сынып курсын қайталау

3) 9-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
8 сыныптың физика курстарын қайталау		

Электромагниттік құбылыстар	Тұрақты магниттер, магнит өрісі. • № 1 зертханалық жұмыс. "Тұрақты магниттің қасиеттерін зерттеу және магнит өрісінің бейнесін алу"	9.4.3.1 магниттердің негізгі сипаттама беру және магнит сызықтары арқылы графикалық бейнелеу; 9.1.3.1 өз бетінше эксперимент жүргізу мұғалімнің көмегімен нәтижелерін қорытынды жасау; 9.1.3.2 алынған нәтижелерін қорытынды жасау; 9.1.3.4 физика кабинетінің ережелерін түсіндіру және сақталуы; 9.1.3.3 эксперимент нәтижелерін факторларды талдап, эксперимент әдістерін ұсыну
	Тоғы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі • Тоғы бар шарғының магнит өрісі	9.4.3.2 магнит өрісінің түсіндіру; 9.4.3.3 тоғы бар түзу өткізгіштің соленоидтің айналасындағы магнит сызықтарының бағытын анықтау
	• Электромагниттер және оларды қолдану • № 2 зертханалық жұмыс. "Электромагниттің құрастыру және оның әсерін сынау"	9.4.3.4 жолақ магнит пен соленоидтің өрістерін салыстыру; 137 9.1.3.1 өз бетінше эксперимент жүргізу мұғалімнің көмегімен нәтижелерін қорытынды жасай алуы; 9.1.3.2 алынған нәтижелерін қорытынды жасау; 9.1.3.4 физика кабинетінің ережелерін түсіндіру және сақталуы; 9.1.3.3 эксперимент нәтижелерін факторларды талдап, эксперимент әдістерін ұсыну
	• приборы • Магнит өрісінің тоғы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш, электр өлшеуіш құралдар	9.4.3.5 магнит өрісінің тоғы бар өткізгішке әсерін сипаттау; 9.4.3.6 электр қозғалтқыштың жұмыс істеуі, өлшеуіш құралдардың жұмыс істеуі
	• Электромагнитная индукция, генератор	9.4.3.7 электромагниттік индукцияның сипаттау; 9.4.3.8 қосымша әдебиеттермен әлемде және Қазақстанда жасалатын электр энергиясын өндіру келтіру
Жарық құбылыстары	• Жарықтың түзу сызықты таралу заңы	9.5.1.1 Күннің және Айдың жарық сәулесінің түсіндіру; 9.5.1.2 Күннің және Айдың жарық сәулесінің графикалық бейнелеу
	• Жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар	9.5.1.3 эксперимент арқылы жарықтың шағылуының бұрыштарының тәуелділігін анықтау; 9.5.1.4 айналық және шашыратқыштың мысалдарын келтіру және түсіндіру; 9.5.1.5 жазық айнада дененің бейнесін оны сипаттау

	• Сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу	9.5.1.6 дененің кескінін алу айнада сәуленің жолын салу кескінді сипаттау
	• Жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу	9.5.1.7 жазық параллель пл. жолын салу; 9.5.1.8 жарықтың сыну заңын 9.5.1.9 есептерді шығаруда заңын қолдану; 9.5.1.10 экспериментке сүйеніп ішкі шағылу құбылысын түсіну
	• № 3 зертханалық жұмыс. "Әйнек шынының сыну көрсеткішін анықтау"	9.5.1.11 әйнек шынының сыну көрсеткішін экспериментальды анықтау; 9.5.1.12 сыну көрсеткішінің кестелік мәндермен салыстыру эксперимент нәтижесін бағалау 9.1.3.1 өз бетінше эксперимент нәтижелерін мұғалімнің көмегімен 9.1.3.2 алынған нәтижелерді қорытынды жасау; 9.1.3.4 физика кабинетінде ережелерін түсіндіру және сақталу 9.1.3.3 эксперимент нәтижесін факторларды талдап, эксперимент әдістерін ұсыну
	Линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы. • Линзаның көмегімен кескін алу	9.5.1.13 жұқа линза формуласы 9.5.1.4 жұқа линза формуласы үшін қолдану; 9.5.1.15 линзаның сыну формуласын есептер шығару 9.5.1.16 жұқа линзада сәулелер және алынған нәтижелерді сипаттау
	• № 4 зертханалық жұмыс. "Жұқа линзаның фокустық қашықтығын анықтау"	9.5.1.17 жұқа линзаның фокус және оптикалық күшін анықтау 9.1.3.1 өз бетінше эксперимент нәтижелерін мұғалімнің көмегімен 9.1.3.2 алынған нәтижелерді қорытынды жасау; 9.1.3.4 физика кабинетінде ережелерін түсіндіру және сақталу 9.1.3.3 эксперимент нәтижесін факторларды талдап, эксперимент әдістерін ұсыну
	• Көз оптикалық жүйе ретінде, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері	9.5.1.18 көздің алыстан және жақыннан көргіштігін түзету
	• Оптикалық аспаптар	9.5.1.19 қарапайым оптикалық аспаптар (перископ, обскура камерасы)
2-тоқсан		
Кинематика негіздері	• Механикалық қозғалыс	9.2.1.1 материялық нүкте мен механикалық қозғалыстың сипаты

		ұғымдарының мағынасын жылдамдықтарды қосу және теоремаларын қолдану
	Векторлар және оларға амалдар қолдану • Вектордың координаталар өстеріндегі проекциялары	9.2.1.2 вектор ұғымын түсіну; 9.2.1.3 векторларды қосу, скалярға көбейту; 9.2.1.4 вектордың координаталар проекциясын анықтау, вектордың біріктірілуін білдіретін жүйе жасау
	• Түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру	9.2.1.5 қозғалыс жылдамдығын ауыстыру түсініктерін білу; 9.2.1.6 уақыттан тәуелділік графикаларын салу, олардан орын ауыстыруды, жылдамдықты, уақытты анықтау
	• Түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру	9.2.1.7 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыруды есептер шығаруда қолдану; 9.2.1.8 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі координата мен уақыттың арақатынасын теңдеулерін түсіну және есептер шығаруда қолдану
	• № 5 зертханалық жұмыс. "Теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау"	9.2.1.9 тең үдемелі қозғалыстың теңдеуін анықтау; 9.2.1.10 теңүдемелі қозғалыстың теңдеуін эксперименттік жолмен анықтау; 9.1.3.2 эксперимент нәтижелерін факторларды талдап, эксперименттік әдістерін ұсыну; 9.2.1.11 теңүдемелі қозғалыстың теңдеуін анықтау және жылдамдық, орын ауыстырудың және жылдамдық пен орын ауыстырудың тәуелділік графиктерін тұрғызып, олардан түсіндіру; 9.1.3.1 өз бетінше эксперимент нәтижелерін мұғалімнің көмегімен талдау; 9.1.3.2 алынған нәтижелерді қорытынды жасай алу; 9.1.3.4 физика кабинетіндегі ережелерін түсіндіру және сақталу; 9.1.3.3 эксперимент нәтижелерін факторларды талдап, эксперименттік әдістерін ұсыну
	• Дененің еркін құлауы, еркін құлау үдеуі	9.2.1.12 еркін түсудің теңайнымалы қозғалыстың теңдеулерін түсіну және қолдану
	• № 6 зертханалық жұмыс. "Көлденең лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу"	9.2.1.13 теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық заңдарын қолдана отырып, көлденең лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау; 9.2.1.14 көлденең лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау

		9.2.1.15 есептің көмегімен қозғалыстың заңдылығын танып, қозғалыстың заңын сызу; 9.1.3.1 өз бетінше эксперимент жүргізіп, нәтижелерін мұғалімнің көмегімен талдау; 9.1.3.2 алынған нәтижелерді талдап, қорытынды жасай алуы; 9.1.3.4 физика кабинетінде эксперимент ережелерін түсіндіру және сақталуы; 9.1.3.3 эксперимент нәтижелерін талдап, факторларды талдап, эксперимент әдістерін ұсыну
	Қисықсызықты қозғалыс; материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы Сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар	9.2.1.16 сызықтық және бұрыштық жылдамдықтарды түсінігін түсіндіру; 9.2.1.17 дененің шеңбер бойымен қозғалысын сызықтық жылдамдық және бұрыштық жылдамдық арқылы сипаттау; 9.2.1.18 сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыру және өрнекті есептер шығару
	Центрге тартқыш үдеу	9.2.1.19 центрге тартқыш үдеудің заңын түсіну және есептер шығару
3-тоқсан		
Астрономия негіздері	• Жұлдызды аспан	9.7.2.1 абсолюттік және көрінетін шамаларды түсіну мен түсіндіру 9.7.2.2 абсолюттік және көрінетін шамаларды ажырату; 9.7.2.3 жұлдыздың жерге қарапайым ететін факторларды атау
	• Аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі	9.7.2.4 аспан сферасының негізгі ұғымдарын атау; 9.7.2.5 жұлдызды аспанның картасын қолдана алуы; 9.7.2.6 жұлдызды аспанның картасынан жұлдыздың координатасын анықтау
	• Өртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінетін қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт	9.7.2.7 әртүрлі ендіктегі аспан шырақтарын ажырату 9.7.2.8 жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақытты сәйкестендіру
	• Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары	9.7.2.9 Кеплер заңдарының денелерінің қозғалысын түсіндіру
	• Астрономиядағы ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау	9.7.2.10 Күн жүйесіндегі ара қашықтықты немесе өлшемдік параллакс әдісін қолдануды танып
Динамика негіздері	• Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері	9.2.2.1 инерция, инерттілік заңын танып, санақ жүйесі ұғымдарының маңызын түсіндіру;

		9.2.2.2 Ньютонның бірінші заңы және оны есептер шығаруда
	• Механикадағы күштер	9.2.2.3 ауырлық күші, серпімділік үйкеліс күші табиғатын түсіндіру
	• Ньютонның екінші заңы, масса	9.2.2.4 Ньютонның екінші заңы және оны есептер шығаруда
	• Ньютонның үшінші заңы	9.2.2.5 Ньютонның үшінші заңы және оны есептер шығаруда
	• Бүкіләлемдік тартылыс заңы	9.2.2.6 Бүкіләлемдік тартылыс тұжырымдау және оны есептерде қолдану
	Дененің салмағы, салмақсыздық	9.2.2.12 үдеумен қозғалған дененің физикалық мағынасын түсіндіру; 9.2.2.13; үдеумен қозғалған дененің анықтау; 9.2.2.14 салмақсыздық күйді ерекшеліктерін келтіру
Денелердің ауырлық күші әсерінен қозғалуы. • Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы		9.2.2.10 бірінші ғарыштық қозғалыс формуласын білу; 9.2.2.11 бірінші ғарыштық қозғалыс формуласын есептер шығаруда қолдану; 9.2.2.7 ғарыш аппараттарының ерекшеліктерін білу; 9.2.2.8; ғарыш аппараттарының ерекшеліктерін салыстыру; 9.2.2.9 ауырлық өрісіндегі денелердің сипаттайтын параметрлерді есептеу
4-тоқсан		
Сақталу заңдары	Дене импульсі және күш импульсі	9.2.3.1 "дене импульсі" және күш импульсі түсініктерін ажырату;
	• Импульстің сақталу заңы. • Реактивті қозғалыс	9.2.3.2 импульс сақтау заңы және оны есеп шығарғанда қолдану; 9.2.3.3 табиғаттағы және техникадағы қозғалыс түсінігін түсіндіру; 9.2.3.4 табиғаттағы және техникадағы қозғалысқа мысалдар келтіру; 138 9.2.3.5 Байқоңыр ғарыш аймақтық және халықаралық баға беру
	• Механикалық жұмыс және энергия	9.2.3.6 механикалық жұмыс және энергия және графиктік тәсілдермен есептеу; 9.2.3.7 жұмыс пен энергияның сақталу заңы түсіндіру
	• Энергияның сақталу және айналу заңы	9.2.3.8 энергияның сақталу заңы; 9.2.3.9 энергияның сақталу заңы және есептер шығаруда қолдану
9 сыныптың физика курстарын қайталау		

•

- 4) 10-сынып:
- 4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
9 сыныптың физика курстарын қайталау		
Тербелістер және толқындар	Тербелмелі қозғалыс	10.2.5.1 еркін және еріксіз тербелістерді түсініктерін түсіндіру; 10.2.5.2; еркін және еріксіз тербелістерді ажырату; 10.2.5.2 еркін және еріксіз тербелістерді мысалдар келтіру; 10.2.5.3 амплитуда, период, жиілік, анықтамаларын түсіну мен табу; 10.2.5.5 амплитуда, период, жиілік эксперименталды анықтау; 10.2.5.6 формулаларды қолдану; 10.2.5.7 тербелмелі процестерді сипаттау; 10.2.5.8 гармониялық тербелістер бойынша координатаның, жолдың, үдеудің теңдеулерін жазу
	• Тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі. • Тербелмелі қозғалыстың теңдеуі	10.2.5.7 тербелмелі процестерді сипаттау; 10.2.5.8 гармониялық тербелістер бойынша координатаның, жолдың, үдеудің теңдеулерін жазу
	• Математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері	10.2.5.9 әртүрлі тербелмелі жүйелерде пайда болу себептерін түсіндіру; 10.2.5.10 маятниктер тербелістерінің әртүрлі параметрлерге тәуелділігін анықтау
	• № 1 зертханалық жұмыс. "Математикалық маятниктің көмегімен еркін құлау үдеуін анықтау"	10.2.5.11 математикалық маятниктің формуласынан еркін түсу үдеуін табу; 10.2.5.12 период квадратының ұзындығына тәуелділік графигін талдау; 139 10.1.3.1 өз бетінше эксперимент нәтижелерін жазу; 10.1.3.2 алынған нәтижелерді қорытынды жасау; 10.1.3.3 эксперимент нәтижелерін факторларды талдап, эксперимент әдістерін ұсыну; 10.1.3.4 физика кабинетіндегі ережелерін түсіндіру және сақтау
	• Еркін және еріксіз тербелістер, резонанс	10.2.5.13; еріксіз тербелістерді мәжбүрлеуші күштің жиілігі бойынша график бойынша сипаттау; 10.2.5.14 резонанс құбылысын анықтау
	• Еркін электромагниттік тербелістер	10.4.4.1 тербелмелі күйдегі электромагниттік тербелістерді сипаттау;

	• Толқындық қозғалыс	10.2.5.15 толқын жылдамдығы толқын ұзындығы формулалары есеп шығаруда қолдану; 10.2.5.16 көлденең және бойлық ажырату мен салыстыру
	• №2 зертханалық жұмыс. "Беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау"	10.2.5.17 су бетіндегі толқын жылдамдығын эксперимент т 140 10.1.3.1 өз бетінше э нәтижелерін жазу; 10.1.3.2 алынған нәти және қорытынды жасау; 10.1.3.3 эксперимент нәти және факторларды талдап, экспе мент әдістерін ұсыну; 10.1.3.4 физика кабинет ережелерін түсіндіру және са
	• Дыбыс, дыбыстың сипаттамалары, акустикалық резонанс, жаңғырық	10.2.5.18 дыбыстың пайда шарттарын атау; 10.2.5.19 дыбыс сипатт толқындарының жиілігі жән сәйкестендіру; 10.2.5.20 резонанстың пайд атау және оның қолдан келтіру; 10.2.5.21 жаңғырықтың пай және оны қолдану әдістерін с 10.2.5.22 табиғатта және техн пен инфрадыбысты қолдану
	Электромагниттік толқындар • Электромагниттік толқындар шкаласы	10.4.4.2 механикалық электромагниттік толқында түсіндіру; 10.4.4.3 механикалық электромагниттік толқындар салыстыру; 10.4.4.4 электромагниттік то сипаттау және әртүрлі толқындардың қолданылуын 10.4.4.5 шыны призма арқыл дисперсиясына сапалы сипат
141 2-тоқсан		
Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар	• Жылулық сәуле шығару	10.6.1.1 жылулық сәуле шы температураға тәуелділігін с
	Жарық кванттары туралы Планк гипотезасы	10.6.1.2 Планк формуласын Планк формуласын есептер п
	Фотоэффект құбылысы	10.6.1.4 фотоэффект құбылы фотоэффект құбылысын пайдаланылуына мысалдар к 10.6.1.5 есептер шығаруда Эйнштейн формуласын қолд

	• Рентген сәулелері	10.6.1.6 рентген сәулесін сәулелердің басқа түрлерімен 10.6.1.7 рентген сәулесін қолдану келтіру
	Радиоактивтілік. • Радиоактивті сәулеленудің табиғаты	142 10.6.2.1 а, б және g - сәулелер мен қасиеттерін түсіндіру
	• Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы	143 10.6.1.8 а-бөлшегінің шарттарын Резерфорд тәжірибесін сипаттау
144 3 - тоқсан		
Атом ядросы	Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер. Массалар дефекті, атом ядросының байланыс энергиясы	145 10.6.1.9 ядролық күштерін сипаттау; 146 10.6.1.10 атом ядросының энергиясын анықтау; 147 10.6.1.11 атом ядросының энергиясы формуласын есептеу және қолдану
	Ядролық реакциялар. Радиоактивті ыдырау заңы	148 10.6.1.12 ядролық реакциялар шешуде зарядтық және массалар сақталу заңын қолдану; 149 10.6.2.2 радиоактивті ыдырау ықтималдық сипатын түсіндіру; 150 10.6.2.3 радиоактивті ыдырау шығаруда қолдану
	Ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция. • Ядролық реакторлар	151 10.6.2.4 тізбекті ядролық реакция шарттарын сипаттау; 152 10.6.2.5 ядролық реакторлардың принципі сипаттау
	Термоядролық реакциялар • Радиоизотоптар, радиациядан қорғану	153 10.6.2.6 ядролық ыдырау синтезді салыстыру; 154 10.6.2.7 радиоактивті изотоптар мысалдар келтіру; 155 10.6.2.8 радиациядан қорғану сипаттау
	• Элементар бөлшектер	156 10.6.3.1 элементар бөлшектер
4 тоқсан		
Әлемнің заманауи физикалық бейнесі	• Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы	10.8.1.1 адамның дүниетанымдық қалыптасуына физика ғылымының дамуының ықпалын түсіндіру
	• Экологиялық мәдениет	10.8.1.2 жаңа технологиялар ортаға ықпалының артық-кемшілігін бағалау
7-10 сыныптардың физика курстарын қайталау		

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы (әрі қарай – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабының 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – білім алушының әлем туралы біртұтас ғылыми түсінігін қалыптастыру, химиялық заттар мен олардың түрленуі, химиялық процестер, заңдар мен олардың заңдылықтары туралы білімін нақты өмірде қауіпсіз пайдалану біліктерін дамыту.

3. Оқыту міндеттері:

1) білім алушыларға химиядағы түсініктер, заттар және заңдар, заттардың атомдары мен молекулаларының құрамы мен ішкі құрылысы, заттар қасиетінің химиялық реакциялар барысында түрленуі туралы хабар беру;

2) қауіпсіздік техникасы талаптарын сақтай отырып заттардың сандық және сапалық құрамы мен қасиеттерін зерттеу бойынша химиялық эксперимент жүргізу кезіндегі әмбебап дағдылары мен зерттеушілік біліктерін дамыту;

3) химиялық процестер мен олардың заңдылықтарын түсіну, болжау және қолдану үшін химияның басты заңдылықтарын зерделеу;

4) заттар қасиеттерінің олардың құрамы мен құрылысына тәуелділігін талдау;

5) бейорганикалық және органикалық қосындылардың ең маңызды кластарының арасындағы генетикалық байланысын синтездеу;

6) әртүрлі материалдардың қасиеттерін бағалау;

7) химиялық өндірістің қоршаған орта мен адам денсаулығына тигізетін әсерінің салдарын бағалау;

8) қоршаған ортада экологиялық сауатты тәртіпке, денсаулыққа қарауға тәрбиелеу.

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) білім алушылардың дамуындағы кемшіліктерді дер кезінде жеңу;

2) оқу материалын қайталау мен бекітудің арнайы әдістерінің көмегімен ақыл-ойының даму деңгейін арттыру;

3) оқытудың белсенді әдістерінің және сабақта мадақтаудың көмегімен ынтасын арттыру;

4) білімі мен білігін қолдануда, өмірлік және экологиялық мәселелерді шешуде кіріктірілген білім жүйесін, функционалдық қабілеттерін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Бағдарламада оқушыдан математикалық есептеулерді орындау мен кейбір заттарды физикалық негіздеу біліктерін талап ететін ауқымды көлемдегі ғылыми түсініктер, заңдар мен заңдылықтар, сондай-ақ есте сақтауды қажет ететін формулалар қамтылған, бұл меңгерудің қосымша қиындықтарын тудырады.

6. Оқу процесін ұйымдастыруда білім алушылардың психикалық ерекшеліктері ескеріледі:

1) зияттық жүктеме кезіндегі тез шаршағыштық;

2) танымдық процестердің жетілмегендігі: зейіннің, есте сақтаудың, қабылдаудың, елестетудің, ойлаудың;

3) көру-кеңістіктік және есту-сөйлеу ақпаратын өңдеудегі қиындықтар;

4) коммуникативтік дағдылардың қалыптаспағандығына байланысты топта және жұппен жұмыс істеудегі қиындықтар.

7. Бағдарлама тұлғалы-бағыттық, жүйелік, іс-әрекеттік, жекелік және сараландырылған тәсілдердің негізінде жүзеге асырылады:

1) тұлғалы-бағыттық тәсіл -білім алушының өз дене және ақыл-ой қабілеттерін түсінуіне, мүмкіндіктері мен потенциалын барынша дамыту үшін, оқуда сәттілігін қамтамасыз ету үшін жағдайлар жасауға бағдарланған;

2) іс-әрекеттік тәсіл -білім алушының орындау алгоритмін көрсетуге, нақты әрекеттердің көмегімен үйретуге негізделген іс-әрекетін (танымдық, зерттеушілік, эксперименталдық) ұйымдастыруды қарастырады: молекула модельдерінің құрастырылуын көрсету, белгілі химиялық аспаптардың көмегімен химиялық эксперимент жүргізу, алгоритм бойынша тіректік конспект, кесте, схема құрастыру;

3) жүйелік тәсіл білім алушылардың ғылым негіздерін білім, біліктер және дағдылар жүйесі түрінде меңгеруін қамтиды, бұлар бағдарламаның барлық бөлімдерін оқу барысында жүзеге асырылады және мұғалім оларды оқу материалын қарапайымнан күрделіге қарай орналастыруды, ұғынуға қиын оқу материалын кезеңмен үйретуді ескере отырып, дұрыс орналастыруы қажет;

4) жекелік және сараландырылған тәсілдер - білім алушылардың жекелік және типологиялық ерекшеліктерін ескеруге, сөйлеу-ойлау әрекетін дамытуға, сөйлеу тілінің коммуникативтік қызметін қалыптастыруға, танымдық белсенділігін, дербестігін және жауапкершілігін дамытуға мүмкіндік береді.

8. Оқыту процесінде қамтамасыз етіледі: өткенді үнемі қайталау, әрекет түрлерін ауыстыру, практикалық және зертханалық жұмыстарды орындау,

есептерді және реакция теңдеулерін шығару барысында алгоритмдік нұсқауларды пайдалану.

9. Химия кабинеті реактивтер мен зертханалық жабдықтар сақталатын зертханамен біріктіріледі, сонымен қатар кабинетте компьютер және проекторға арналған пульті бар интерактивті тақта болады. Кабинетке химиялық эксперимент жүргізу үшін ауаны сорып шығаратын шкаф қойылады. Зертханалық жабдықтар: ыдыстар, реактивтер, аспаптар мен материалдар.

10. Суммативті және формативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып өз-бетінше құрастырады.

11. Формативті және суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1)1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы кезеңмен (қадаммен) орындауға мүмкіндік беретін, қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдетуге;

3) тапсырмаға берілген жазбаша нұсқаулықты, қажет болған жағдайда, мұғалім баяу дауыстап, анық мағыналы екпінмен оқуына;

4) мүмкіндігі шектеулі білім алушылардың жекелік мүмкіндіктерін ескере отырып тапсырма мәтінін бейімдеуге (ірірек қаріп, бір тапсырманың басқасынан айқын түрде шектелуі);

5) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін есіне салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

6) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайтуға.

12. Формативті бағалау нәтижелерін талдау, мұғалімге белгілі бір тапсырмалар (тақырыптар, бөлімдер) қиынға түсетін білім алушыларды анықтауға, сонымен қатар жекелік және топтық түзету сабақтарында біліміндегі олқылықтарды жою жұмысының мазмұнын айқындауға мүмкіндік береді.

3-тарау. "Химия" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

13. "Химия" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;

4) 10-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

14. Бағдарламаның мазмұны 5 бөлімді қамтиды:

1) "Заттардың бөлшектері" бөлімі;

2) "Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары" бөлімі;

3) "Химиядағы энергетика" бөлімі;

4) "Химия айналамызда" бөлімі;

5) "Химия және өмір" бөлімі.

15. Бөлімдер білім, түсінік және дағдыларды қамтитын күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарынан тұратын бөлімшелерден тұрады.

16. "Заттардың бөлшектері" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) атомдар, иондар және молекулар;

2) атомның құрамы мен құрылысы;

3) атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы, атомдардан иондардың құрылуы;

4) химиялық байланыстар түрлері.

17. "Химиялық реакциялардың заңдылықтары" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) периодтық заң мен химиялық элементтердің периодтық жүйесі;

2) химиялық реакциялардың жіктелуі;

3) массаның сақталу заңы;

4) металдардың электрохимиялық кернеу қатары.

18. "Химиядағы энергетика" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар;

2) химиялық реакциялар жылдамдығы;

3) химиялық тепе-теңдік;

4) қышқылдар мен негіздер теориясы.

19. "Химия айналамызда" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) заттардың жіктелуі;

2) Жер химиясы;

3) көміртек және оның қосындылары химиясы.

20. "Химия және өмір" бөлімі келесі бөлімшені қамтиды:

1) "Биохимия".

21. 7-сыныпқа арналған "Химия" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Химия пәні. Таза заттар және қоспалар". Химия –жаратылыстанудың саласы, заттар туралы ғылым, химияның дамуы мен маңызы, химия кабинетіндегі және зертханасындағы қауіпсіздік техникасының ережелері; таза заттар және олардың физикалық қасиеттері, біртекті және әртекті қоспалар, заттарды тазарту және бөлу тәсілдері; жәй және күрделі заттар; элемент, химиялық қосындылар; №1 практикалық жұмыс "Техника қауіпсіздігі ережелері және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу"; №1 зертханалық тәжірибе "Заттар мен олардың

қосындыларын салыстыру"; №2 зертханалық тәжірибе "Ластанған ас тұзын тазарту";

2) "Заттар күйінің өзгеруі". Физикалық және химиялық құбылыстар, химиялық реакция, заттың агрегаттық күйлері, қатты, сұйық, бөлшектердің кинетикалық теориясына сәйкес газтәріздес заттардың құрылымы, заттардың салқындау, қыздыру және булану процестері; №3 зертханалық тәжірибе "Химиялық реакциялардың белгілерін зерттеу"; №4 зертханалық тәжірибе "Аспирин немесе салолдың салқындау процесін зерттеу"; №5 зертханалық тәжірибе "Судың қайнау процесін зерттеу"; №1 бақылау жұмысы;

3) "Атомдар. Молекулалар. Заттар". Атомдар және молекулалар, атомдар мен молекулалардың айырмашылығы, химиялық элементтер, химиялық элементтердің символдары, элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктеу, жай және күрделі заттар, атомның құрамы мен құрылысы, ядро, протон, нейтрон, электрон, изотоптар, элементті аталуы және фундаменталды бөлшектерінің саны бойынша сипаттау;

4) "Ауа. Жану реакциясы". Ауа және оның құрамы, атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызы, жану процесі, заттың жану шарттары, тез тұтанатын, жанатын және жанбайтын заттар, отын, оттек, тұтану көзі, тұтану температурасы, металдар мен бейметалдардың жануы, жану реакциясының өнімдері; №6 зертханалық тәжірибе "Майшамның жануы"; №2 практикалық жұмыс/Көрсетілім "Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттегінде жануын салыстыру"; №2 бақылау жұмысы;

5) "Химиялық реакциялар". Табиғи қышқылдар мен сілтілер, "қышқылдық" және "сабынды" қасиеттер, индикаторлар, әмбебап индикатор, рН шкала, метилоранж, лакмус, фенолфталеин, индикаторлардың түрлі орталарда түстерінің өзгеруі, қышқылдар мен сілтілер, антацидті заттар, бейтараптану реакциясы, сұйылтылған қышқылдар, қышқылдардың қолданылу аймақтары, қышқылдармен жұмыс жүргізу ережелері, сұйылтылған қышқылдардың түрлі металдармен әрекеттесуі, сутекке сапалық реакция, карбонаттар, сұйылтылған қышқылдардың карбонаттармен әрекеттесуі, көмірқышқыл газына сапалық реакция; №7 зертханалық тәжірибе "Ерітінділердің қышқылдық, негіздік ортасын анықтау"; №8 зертханалық тәжірибе "Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы"; №9 зертханалық тәжірибе "Мырыштың сұйылтылған тұз қышқылымен реакциясы"; №10 зертханалық жұмыс "Сутекке сапалық реакция"; №3 практикалық жұмыс "Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция";

6) "Химиялық элементтердің периодтық кестесі". Химиялық элементтердің периодтық кестелерін құру тарихы, И. ДҰберейнер, Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің элементтерді жіктеуі, периодтық заң, периодтық кестенің құрылымы, периодтық кестенің құрылу принципі, атом нөмірі, ядро заряды, атомдағы қарапайым бөлшектер;

7) "Салыстырмалы атомдық масса.Қарапайым формулалар". Изотоптар қоспасы, табиғи изотоптар, салыстырмалы атомдық масса, салыстырмалы молекулярлық/формулалық масса, химиялық формула, химиялық элементтердің валенттілігі, бинарлы қосындылардың формулаларын құрастыру, қосындылардағы атомдардың қатынастары; есептеуге берілген есептер: салыстырмалы молекулярлық массаны есептеу; №3 бақылау жұмысы;

8) "Адам ағзасындағы химиялық элементтер және қосындылар". Қоректік заттар, адам ағзасындағы химиялық элементтер (О, С, Н, N, Са, Р, К), химиялық элементтердің тірі және өлі табиғаттағы таралуы, адам ағзасындағы микро-, макроэлементтердің биологиялық рөлі, тыныс алу процесі, тамақтану теңгерімі; №4 практикалық жұмыс "Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау"; №11 зертханалық тәжірибе "Тыныс алу процесін зерттеу";

9) "Геологиялық химиялық қосындылар". Пайдалы геологиялық химиялық қосындылар, табиғи ресурстар, кен орны, кен, кеннің құрамы, минералдар, табиғи ресурстарды өндіру, металдарды алу, Қазақстанның пайдалы қазбалары, минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері; №4 бақылау жұмысы.

22. 8-сыныпқа арналған "Химия" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Атомдардағы электрондардың қозғалысы". Атомдардағы электрондардың орналасуы, энергетикалық деңгейлер, s және p орбитальдарының формалары, электрондық конфигурация, электронды-графикалық формула, ион, иондардың түзілуі, "нольдік қосынды" әдісімен қосындылардың формулаларын құрастыру; №1 зертханалық тәжірибе "Атомдардың модельдерін жасау";

2) "Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері". Химиялық формула, химиялық реакция теңдеулері, заттардың массасының сақталу заңы, химиялық реакциялардың типтері: бірігу, ажырау, алмастыру, алмасу, табиғаттағы және тірі организмдер мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар; №1 көрсетілім "Заттардың массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе"; №2 зертханалық тәжірибе "Өрекеттесуші заттардың массасының қатынасы"; есептер: химиялық формула бойынша химиялық бірігудегі элементтің массалық үлесін есептеу, элементтердің массалық үлестері бойынша заттың қарапайым формуласын анықтау; №1 бақылау жұмысы;

3) "Заттың мөлшері". Заттың мөлшері, моль, Авогадро саны, заттың молярлық массасы, есептеуге берілген есептер: жәй және күрделі заттардың салыстырмалы молярлық массасын есептеу, химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын, массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың белгілі мөлшеріндегі атомдардың (молекулалардың) сандарын есептеу;

4) "Стехиометриялық есептеулер". Химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша есептер шығару, молярлық көлем, газдардың салыстырмалы тығыздығы, көлемдік қатынастар заңы, қалыпты және стандартты жағдайлар. Есептеуге берілген есептер: химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын, массасын және заттың мөлшерін есептеу, заттың берілген массасы немесе заттың мөлшері бойынша атомдар мен молекулалардың сандарын есептеу, химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін (газдың) және зат мөлшерін есептеу, қалыпты жағдайлардағы газдың көлемін, газдардың салыстырмалы тығыздығын есептеу, оттегі және ауа бойынша газдардың салыстырмалы тығыздықтарын есептеу, заттың мөлшері, молярлық масса, газдың молярлық көлемі, Авогадро заңы ұғымдарын пайдаланып формулалар бойынша есептеулер жасау, химиялық реакциялар кезіндегі газдардың көлемдік қатынастары түсініктерін қолданып, есептеулер жасау; №2 бақылау жұмысы;

5) "Химиялық реакциялардағы энергиямен танысу". Отынның жануы және энергияның бөлінуі, көміртекті отынның жануы кезінде көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілуі мүмкіндігі, жылыжайлық әсердің себептері және шешу жолдары, экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар, әртүрлі отындардың потенциалы, қоршаған ортаға әсері, кинетикалық бөлшектер теориясы тұрғысынан энергия өзгерісі, реакцияның жылу әсері, термохимиялық теңдеулер; №4 зертханалық тәжірибе "Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар"; есептеуге берілген есептер: реакциялардың термохимиялық теңдеулері бойынша реакцияның жылу әсерін есептеу;

6) "Сутек. Оттегі және озон". Сутек – химиялық элемент және жәй зат, сутектің изотоптары (протий, дейтерий және тритий), сутектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, оттегі – химиялық элемент және жәй зат, оттегінің қасиеттері, қолданылуы және алынуы, сутектің және оттегінің бинарлы қосындылары, табиғатта таралуы, оттегінің аллотропиялық түрөзгерісі, озон, сутек пен оттегі алу, Жер бетіндегі озон қабатының маңызы; №4 көрсетілім "Сутек пероксидінің ажырауы"; №2 практикалық жұмыс "Сутекті алу және оның қасиеттерін зерттеу"; №3 практикалық жұмыс "Сутектің пероксидінен оттегі алу және оның қасиеттерін зерттеу"; есептеуге берілген есептер: реакцияға қатысатын немесе

реакция нәтижесінде түзілген өнімнің белгілі массасы, заттың мөлшері немесе көлемі бойынша заттың массасын, заттың мөлшерін, (газдың) көлемін есептеу; №3 бақылау жұмысы;

7) "Химиялық элементтердің периодтық жүйесі". Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы, периодтың, топтың, атом нөмірінің физикалық мәні, химиялық элементтердің атомдарының кейбір қасиеттері мен сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі, периодтық жүйедегі орны бойынша элементтің сипатталуы, химиялық элементтердің табиғи топтары, сілтілік металдардың, галогендердің, инертті газдардың топтары, металдар мен бейметалдар, периодтық кестеде орналасуына байланысты химиялық элементтің қасиеттері;

8) "Химиялық байланыс түрлері". Химиялық элементтердің электртерістілігі, атомдар арасындағы химиялық байланыстар табиғатының бірлігі, ковалентті полярлық және полярлық емес байланыс, иондық байланыс, заттың аморфты және кристалдық күйлері, кристалл торларының типтері, заттардың қасиеттерінің оның құрылысына тәуелділігі; №4 бақылау жұмысы.

23. 9-сыныпқа арналған "Химия" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Су". Судың құрамы, қасиеттері және қолданылуы, табиғаттағы су, су – әмбебап табиғи еріткіш, сулы ерітінділер және жүзінділер, судың бірегей қасиеттері және оның өмір үшін маңызы, судың табиғаттағы айналымы, судың ластану себептері, судың кермектігі және оны жою тәсілдері, судың және сулы ерітінділердің табиғаттағы, өндірістің түрлі салаларындағы және ауыл шаруашылығындағы маңызы, суды тазарту әдістері, ауыз суын тазарту, Қазақстан Республикасындағы ауыз су мәселесі, су бассейнін ластанудан қорғау, Қазақстандағы су ресурстарының экологиялық мәселелері, сусыз мыс (II) сульфатының көмегімен суды анықтау әдісі; №10 зертханалық тәжірибе "Судың кермектігін анықтау"; есептеуге берілген есептер:еріген заттың массалық үлесін, еріткіштің, еріген заттың массасын есептеу;

2) "Ерітінділер және ергіштік". Заттардың суда еруі, заттардың судағы ергіштігі бойынша жіктелуі, ерітінділер, еріген заттың массалық үлесі, молярлық концентрация, қатты заттардың, сұйықтардың және газдардың суда ергіштігі, кристаллогидраттар, ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі рөлі, заттардың ергіштігіне температураның әсері; № 5 зертханалық тәжірибе "Заттардың ерігіштігін зерттеу"; №4 практикалық жұмыс "Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері"; № 5 практикалық жұмыс "Берілген пайыздық және молярлық концентрациялы ерітінділерді дайындау"; есептеуге берілген есептер: заттардың судағы ерігіштігін есептеу, тығыздығы мен көлемі бойынша

ерітіндінің массасын анықтау, еріген заттың және еріткіштің массасын, еріген заттың массалық үлесін есептеу, ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу; №1 бақылау жұмысы;

3) "Бейорганикалық қосындылардың негізгі кластары". Қышқылдар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, негіздер: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, тұздар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы, бейорганикалық қосындылардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс; №6 зертханалық тәжірибе "Оксидтердің химиялық қасиеттерін зерттеу"; №7 зертханалық тәжірибе "Қышқылдардың химиялық қасиеттерін зерттеу"; №8 зертханалық тәжірибе "Негіздердің химиялық қасиеттерін зерттеу"; №9 зертханалық тәжірибе "Тұздардың қасиеттері және алынуы"; есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу;

4) "Адам ағзасындағы химиялық элементтер". Адам ағзасының химиялық құрамы; макроэлементтер және микроэлементтер, олардың маңызы, адам ағзасының құрамына кіретін элементтер және олардың маңызы: (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe), Қазақстан тұрғындарының теңгерімді тамақтану рационы, ағзадағы кейбір элементтерді анықтау, ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы көздері, ауыр металдардың ағзаларға әсері; №13 зертханалық тәжірибе "Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау"; №14 зертханалық тәжірибе "Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау"; №2 бақылау жұмысы;

5) "Электролиттік диссоциация". Электролиттер және бейэлектролиттер, С.Аррениустың электролиттік диссоциациялану теориясының негізгі қағидалары, электролиттік диссоциациялану механизмі, ерітінділердің немесе заттың балқымаларының электр өткізгіштігінің химиялық байланыс түріне тәуелділігі, күшті және әлсіз электролиттер, диссоциациялану дәрежесі, қышқыл, сілті және тұздардың судағы ерітінділерінде электролиттік диссоциациялануы, көпнегізді қышқылдардың, қышқылдық және негіздік тұздардың диссоциациялануы, ион алмасу реакциялары және олардың жүру жағдайлары, электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз және тұз ерітінділерінің химиялық қасиеттері, тұздар гидролизі; №1 көрсетілім "Иондық және ковалентті полярлық байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациясы"; №1

зертханалық тәжірибе "Қышқыл, сілті ерітінділерінің рН -ын анықтау"; №1 практикалық жұмыс "Ион алмасу реакциялары"; №2 зертханалық тәжірибе "Тұздар гидролизі"; есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың мөлшерін, массасын, реакция өнімінің көлемін есептеу, диссоциациялану дәрежесін есептеу;

6) "Бейорганикалық заттарға сапалық талдау". Катиондарға сапалық реакциялар; жалын түсінің боялуы бойынша Li^+ , Na^+ , K^+ , Ca^{2+} , Sr^{2+} , Ba^{2+} , Cu^{2+} металл катиондарын анықтау, аниондардың сапалық реакциялары, бейорганикалық қосындылардың құрамын сапалық талдау; №3 зертханалық тәжірибе жалын түсінің боялуы бойынша Li^+ , Na^+ , K^+ , Ca^{2+} , Sr^{2+} , Ba^{2+} , Cu^{2+} катиондарын анықтау"; №4 зертханалық тәжірибе " Fe^{2+} , Fe^{3+} , Cu^{2+} катиондарына сапалық реакциялар"; №5 зертханалық тәжірибе "Сулы ерітіндідегі Cl^- , Br^- , I^- , PO_4^{3-} , SO_4^{2-} , CO_3^{2-} , NO_3^- , SiO_3^{2-} аниондарын анықтау"; №2 практикалық жұмыс "Бейорганикалық қосындыларды сапалық талдау"; есептеуге берілген есептер: егер әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілсе химиялық теңдеулер бойынша есептеу; №3 бақылау жұмысы;

7) "Металдардың химиялық белсенділігі". Металдардың тотығуы, металдардың жемірілуі; металдардың сумен әрекеттесуі, металдардың қышқыл ерітінділерімен, металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуі, металдардың белсенділік қатары, металдардың белсенділігін салыстыру; №2 көрсетілім "Белсенді металдардың сумен әрекеттесуі"; №3 зертханалық тәжірибе "Металдардың қышқылдар ерітіндісімен әрекеттесуі"; №3 көрсетілім "Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру"; №1 практикалық жұмыс "Металдардың белсенділігін салыстыру";

8) "Металдар мен қорытпалар". Металдардың жалпы сипаттамасы, металдық байланыс пен металдық кристалдық тор, темір мен мыстың физикалық және химиялық қасиеттері, металдардың тек тотықсыздандырғыш қасиеттерін көрсетуі, темір қорытпалары және олардың қолданылуы, металлургия туралы түсінік, шойын мен болат өндірісі, Қазақстанда металлургияның дамуы, металдар мен олардың қорытпаларын алу, Қазақстандағы металдар және оның қосындыларының маңызды кен орындары, металдарды өндіру процестері, қоршаған ортаға әсері, металдарды алу; №4 көрсетілім "Металдардың кристалдық торының модельдері"; №5 көрсетілім "Металдар және қорытпалар"; есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның белгілі бір массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда реакция теңдеуі бойынша заттың массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу;

9) "Көміртек және оның қосындылары". Көміртектің жалпы сипаттамасы, табиғатта көміртек және оның қосындыларының таралуы, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері, көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолдану аймағы, көміртектің қасиеттері, көміртектің оксидтері және олардың қасиеттері, тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсері, көміртектің табиғаттағы айналымы; №6 практикалық жұмыс "Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері"; №7 практикалық жұмыс "Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттері зерттеу"; есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу, ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу; №4 бақылау жұмысы;

24. 10-сыныпқа арналған "Химия" пәнінің базалық мазмұны:

1) "Химиялық реакциялардың жылдамдығы". Химиялық реакциялардың жылдамдығы, химиялық реакциялардың жылдамдығына әсер ететін факторлар, бөлшектердің кинетикалық тұрғысынан реакция жылдамдығы, катализаторлар, ингибиторлар, катализаторлар мен ингибиторлардың реакция жылдамдығына әсері; №2 көрсетілім "Түрлі химиялық реакциялардың жылдамдығы"; №6 зертханалық тәжірибе "Концентрацияның температурасы мен бөлшектер көлемінің реакция жылдамдығына әсері"; №3 практикалық жұмыс "Реакция жылдамдығына катализатордың әсері";

2) "Қайтымды реакциялар". Химиялық тепе-теңдік, тепе-теңдік динамикалық процес ретінде, химиялық тепе-теңдіктің ығысуы, Ле-Шателье-Браун принципі, химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына жағдайлардың өзгерісінің әсері, бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан химиялық тепе-теңдік; №3 көрсетілім "Қайтымды химиялық реакциялар"; №7 зертханалық тәжірибе "Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы";

3) "Тотығу-тотықсыздану реакциялары". Химиялық элементтердің тотығу дәрежелері, қосындылардың формулалары бойынша химиялық элементтердің тотығу дәрежелерін анықтау, тотықтырғыш және тотықсыздандырғыш туралы түсінік, тотығу-тотықсыздану реакциялары, электрондық баланс әдісі; №1 бақылау жұмысы;

4) 1 (I), 2 (II) және 13 (III) топтар элементтері және олардың қосындылары. 1 (I)-топ элементтері және олардың қосындылары, атомдары құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттері, сілтілік металдардың оксидтері мен

гидроксидтерінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 2 (II)-топ элементтері және олардың қосындылары, 1 (I)-ші және 2 (II)-топ металдарының жалпы қасиеттері, кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы, 3 (III)-топ элементтері, алюминий және оның қосындылары, алюминийдің қосындылары мен қорытпаларының қолдану аймағы, алюминий, оның оксиді мен гидроксидінің амфотерлік қасиеттері; №6 көрсетілім "Натрийдің, кальцийдің сумен әрекеттесуі"; №8 зертханалық тәжірибе "Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі"; №7 көрсетілім "Алюминий мен оның қорытпалары"; №9 зертханалық тәжірибе "Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі"; №4 практикалық жұмыс "Металдар" тақырыбына эксперименттік есептер шығару; есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның белгілі массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болғанда, заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын реакция теңдеуі бойынша есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғанда, заттың шығымдық массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымдық массасын есептеу;

5) 17 (VII), 16 (VI), 15 (V), 14 (IV) - топтарының элементтері және олардың қосындылары. (VII) топ элементтері, галогендер, байланыс түрі және кристалдық тор типі, топтағы галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары, хлор, хлордың химиялық қасиеттері: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі, хлорсутек қышқылының құрамы қасиеттері мен қолданылуы, 16 (VI)-топ элементтері, күкірт, күкірттің аллотропиялық түр өзгерістерінің физикалық қасиеттері, күкірттің негізгі қосындылары және олардың физикалық және химиялық қасиеттері, қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсері, күкірт қышқылы, күкірт қышқылы және оның тұздарының жалпы және ерекше қасиеттері, қасиеттері мен қолданылуы, 15 (V)-топ элементтері: азот, азоттың қасиеттері және табиғаттағы азот айналымы, аммиак, аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы, аммиак өндірісі, (Габер синтезі): азот қышқылы, азот қышқылының қасиеттері, азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері, фосфор және оның қосындылары, фосфорды аллотропиялық түрлендіру, фосфор қосындыларының Қазақстандағы кен орындары, фосфор және оның қосындыларының жалпы химиялық қасиеттері, минералды тыңайтқыштар, олардың Қазақстанда өндірілуі және оларды тиімді қолдану, азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсері, 14 (IV) - топ элементтері, кремний және оның қосындылары, кремнийдің қолданылу аймағы және оның жартылай өткізгіш ретінде маңызы, сұйық кристалдар, кремний, оның

диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор типі, кремний мен оның қосындыларының химиялық қасиеттері, Қазақстандағы силикат өнеркәсібі; №8 көрсетілім "Күкірттің аллотропиялық түр өзгерістері"; №5 практикалық жұмыс "Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу"; №10 зертханалық тәжірибе "Азот молекуласының моделін дайындау"; №11 зертханалық тәжірибе "Аммиак молекуласының моделін дайындау"; №6 практикалық жұмыс "Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу"; №12 зертханалық тәжірибе "Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері"; №9 көрсетілім "Минералды тыңайтқыштар"; №10 көрсетілім "Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торларының модельдері"; есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша есептеу, бірі зат бастапқы заттардан артық берілген есептер, егер реакция өнімінің практикалық шығымының массалық үлесі белгілі болса, химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, құрамындағы қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы бойынша реакция өнімінің массасын есептеу; №2 бақылау жұмысы;

6) "Органикалық химияға кіріспе". Органикалық химия – көміртек қосындыларының химиясы, А.М. Бутлеровтың органикалық қосындылардың құрылыс теориясының негізгі қағидалары, органикалық заттардың ерекшеліктері, органикалық қосындылардың жіктелуі, функционалдық топ түсінігі, органикалық қосындылардың гомологтық қатарлары, органикалық қосындылардың гомологтық қатарлары, органикалық қосындылардың номенклатурасы, органикалық қосындылардың изомериясы; №11 көрсетілім "Метан, этан, этен, этин, этанол, этаналь, этан қышқылы, глюкоза, аминокетан қышқылы модельдері"; №12 көрсетілім "Алкандардың алғашқы бес өкілдерінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері"; №13 көрсетілім "Пентан изомерлерінің модельдері"; есептеуге берілген есептер: элементтердің массалық үлесі және салыстырмалы тығыздығы бойынша газтәрізді заттардың молекулалық формулаларын табу;

7) "Көмірсутектер. Отын". Көмірсутектердің жіктелуі, номенклатурасы және изомериясы, қаныққан көмірсутектер, алкан, метан, қанықпаған көмірсутектер, алкендер, этилен, алкиндер, ацетилен, арендер, бензол, көмірсутектер арасындағы генетикалық байланыс, көмірсутектердің табиғи көздері, көмірсутекті отындар, табиғи газдың, мұнайдың, көмірдің Қазақстандағы кен орындары, оларды өндіру және өңдеу, көмірсутектерді өндіру, өңдеу және қолданудағы экологиялық мәселелер, көмірсутектерді экономиканың түрлі

салаларында және тұрмыста пайдалану, альтернативті отын түрлері, мұнай, мұнай фракциялары және шикі мұнай өнімдерінің қолдану аймағы; №14 көрсетілім "Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі"; №15 көрсетілім "Отын түрлері"; №16 көрсетілім "Мұнай және мұнай өнімдері"; есептеуге берілген есептер: реакция өнімінің массасы немесе көлемі және белгілі заттың салыстырмалы тығыздығы бойынша органикалық заттың формуласын анықтау; №3 бақылау жұмысы;

8) "Оттекті және азотты органикалық қосындылар". Оттекті органикалық қосындылардың жіктелуі және номенклатурасы, метанол, этанол, спирттердің улылығы және этил спиртінің адам организміне зиянды әсері, оттекті органикалық қосындылардың өкілдері; этандиол, пропантриол, этан қышқылы, глюкоза, сахароза, крахмал, целлюлозаның қолданылуы; карбон қышқылдары, күрделі эфирлер мен майлар, сабын, синтетикалық жуғыш заттар, синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсері, көмірсулар, уыздар, аминқышқылдары, биологиялық маңызды органикалық қосындылар, Қазақстанның тамақ өнеркәсібі; №15 зертханалық тәжірибе "Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу"; №16 зертханалық тәжірибе "Уыздардың денатурациясы"; есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда, реакция теңдеуі бойынша органикалық заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу, өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу, метан, бутан, этанолдың жану реакция теңдеуі бойынша оттектің, ауаның көлемдерін есептеу; №4 бақылау жұмысы.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

25. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

26. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Заттардың бөлшектері" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Атомдар, иондар және молекулалар	7.1.1.1 "Химия" ғылымының негізін оқытатынын айту;	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде – мольді және Авогадро санын айту;		
	7.1.1.2 химиялық зертханада және кабинетінде жұмыс жүргізу	8.1.1.2 формула бойынша заттың массасын, зат		

	кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін атау және түсіндіру; 7.1.1.3 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырата алу; 7.1.1.4 заттардың әртүрлі агрегаттық күйлерін білу, атау және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіре алу; 7.1.1.5 салқындау қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясына сай, өз бақылауларын түсіндіру; 7.1.1.6 судықыздыру қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясын пайдалана отырып, өз бақылауларын түсіндіру	мөлшерін, құрылымдық бөлшектер санын есептей алу 8.1.1.3 заттың массасын, зат мөлшерін, құрылымдық бөлшектер санын есептей алу		
1.2 Атом құрамы мен құрылысы	7.1.2.1 атомдар мен молекулалардың айырмашылығын атау; 7.1.2.2 әрбір элементтің химиялық элементтің таңбасын тану және атау; 7.1.2.3 элементтерді металдар мен бейметалдарға жіктеу; 7.1.2.4 заттарды құрамына қарай жай және күрделіге жіктеу; 7.1.2.5 протон, электрон, нейтронды және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын зарядын атау; 7.1.2.6 алғашқы 20 элементтің атом құрылысы (p^+, n^0, e^-) мен атом ядросының құрамын түсіндіру; 7.1.2.7 "изотоп" түсінігін түсіндіру; 7.1.2.8			

	Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптары бар химиялық элементтер-дің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіндіру; 7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаға анықтама беру; 7.1.2.11 элементтердің атауларын, валенттілікті және олардың қосындылардағы атомдық қатынастарын қолдана отырып, бинарлы химиялық қосындылардың формулаларын құру; 7.1.2.12 химиялық қосылыстың формуласы бойынша салыстырмалы молекулярлық/формулалық массасын есептеу			
1.3 Атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы. Атомдардан иондардың құрылуы		8.1.3.1 атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіндіру; 8.1.3.2 әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіндіру; 8.1.3.3 s және p орбиталдарының пішінін атау; 8.1.3.4 алғашқы 20 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және электронды-графикалық формулаларын жазу; 8.1.3.5 атомдар электрондарды қабылдай		

		немесе жоғалта алатынын және осының нәтижесінде иондар түзілетінін түсіндіру; 8.1.3.6 "нольдік қосынды" әдісімен қосындылардың формуласын құрастыру		
1.4 Химиялық байланыстардың түрлері		8.1.4.1 электртерістілік ұғымына сүйеніп ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру; 8.1.4.2 иондық байланыстың түзілуін сипаттау және иондық қосындылардың қасиеттерін болжау; 8.1.4.3 заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру	9.1.4.1 металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу; 9.1.4.2 металдарға тән физикалық және химиялық қасиеттерді сипаттау және металл атомдарының тек тотықсыздандырғыш қасиет көрсететінін түсіндіру; 9.1.4.3 құйма ұғымын түсіндіру және оның артықшылықтарын түсіндіру; 9.1.4.4 салыстырмалы кестені пайдаланып шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру	10.1.4.1 молекулалық электрондық формулалар және кристалл түрлері типтерін анықтау; 10.1.4.2 молекулалық электрондық құрылымдық формулалар құрастыру; 10.1.4.3 азот молекулалық атау арасындағы байланыс түсіндіру; 10.1.4.4 диоксиді химиялық және кристалл сипаттау

2) "Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Периодтық заң мен химиялық элементтердің периодтық жүйесі	7.2.1.1 И. ДҰберейнер, Дж. Ньюлендс, Д.И. Менделеевтің еңбектерінің мысалында элементтердің жіктелуін салыстыру; 7.2.1.2 периодтық кестенің құрылымын сипаттау; топтар және периодтар	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру; 8.2.1.2 бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіндіру; 8.2.1.3 топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің өзгеру заңдылығын түсіндіру;		10.2.1.1 атом құрылымын сипаттау; сілтілік металдардың қасиеттерін сипаттау; 10.2.1.2 өнімдерін анықтау; алгоритмдік сілтілік оксидтері, гидроксидтерінің қасиеттерін сипаттау; реакция құрастыру; 10.2.1.3

		8.2.1.4 периодтық жүйедегі орны бойынша элементті сипаттау; 8.2.1.5 химиялық қасиеттері ұқсас элементтердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің табиғи ұяластарын атау және сілтілік металдар, галогендер, инертті элементтердің ұяластарына мысалдар келтіру; 8.2.1.7 химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау		1 (I) ж металдар қасиеттері және химиялық теңдеулер 10.2.1.4 к гидроксид қасиеттері қолданыл 10.2.1.5 негізінде қасиеттері маңызды құймалар аймағын а 10.2.1.6 ал оксиді м екідайлы зерттеу; 10.2.1.7 1 топ мет және кү әрекеттес тәжірибен жүргізу; 10.2.1.8 топта қасиеттері заңдылық 10.2.1.9 хл қасиеттері металдар және реакция т 10.2.1.10 қышқылы химиялық зерттеу ж аясын біл 10.2.1.11 элементте қасиеттері 10.2.1.12 аллотроп өзгерістер қасиеттері және кү қасиеттері реакция құрастыр

				10.2.1.13 және (V физикалық қасиеттер және кү физиология түсіндіру; 10.2.1.14 ерітіндісі тұздарын және хим зерттеу; 10.2.1.15 қасиеттер табиғатта айналымы 10.2.1.16 және қолданыл 10.2.1.17 аммоний сілті әрекеттес және газ т оның қасиеттер 10.2.1.18 қышқылы теңдеуін 10.2.1.19 басқа жалпы о зерттеу; 10.2.1.20 концентр. қышқылы әрекеттес сипаттау баланс теңдеуін 10.2.1.21 термиялы ерекшелігі реакция құрастыру 10.2.1.22 аллотропия өзгерістер 10.2.1.23 қосынды

				химиялық түсіндіру; 10.2.1.24 қолданылуының жаңа ретінде түсіндіру; 10.2.1.25 оның негізгі қасиеттер реакция құрастыру
2.2 Химиялық реакциялардың жіктелуі	7.2.2.1 сұйылтылған қышқылдардың қолдану аяларын және олармен жұмыс жасау ережелерін атау; 7.2.2.2 сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу және сутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру; 7.2.2.3 кейбір карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру	8.2.2.1 бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу; 8.2.2.2 табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау	9.2.2.1 реакция теңдеулерін құрастыру алгоритмін пайдаланып, реакция теңдеулерін молекулярлық және иондық түрде құру; 9.2.2.2 бейтараптану және ион алмасу реакцияларының жүру себептерін түсіндіру	10.2.2.1 табу ережесі; 10.2.2.2 тотықсыз, бір-бірімен екенін және жүретіндігі; 10.2.2.3 тотығу-тотықсыз реакциялар дәрежесі реакциялар түсіндіру; 10.2.2.4 электрондық тотықсыз, қосып алу; 10.2.2.5 қою ережесі отырып, баланс а тотықсыз, реакциялар коэффициенттері
2.3 Массасының сақталу заңы		8.2.3.1 заттар құрамындағы элементтердің массалық үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару; 8.2.3.2 әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтау; 8.2.3.3 реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып,	9.2.3.1 есептерді шығару алгоритмін пайдалана отырып, әрекеттесуші заттардың біреуі артық берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу; 9.2.3.2 қоспаларға есеп шығару алгоритмін пайдалана отырып, қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын басқа заттың массасы белгілі жағдайда, реакция	10.2.3.3 есептерді шығару алгоритмін пайдалана отырып, мүмкіндік салыстыр өнімінің пайдалану формуласы есептерін алгоритмі отырып, заттардың формуласы тығыздық

		химиялық реакциялар теңдеулерін құру; 8.2.3.4 заттар массасының сақталу заңын айту; 8.2.3.5 химиялық реакция теңдеулері бойынша зат массасын, зат мөлшерін есептеу; 8.2.3.6 Авогадро заңын айту және қалыпты және стандартты жағдайлардағы газдар көлемін есептеуде молярлық көлемді қолдану; 8.2.3.7 газдардың салыстырмалы тығыздығын және заттың молярлық массасын салыстырмалы тығыздық бойынша есептеу; 8.2.3.8 газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану	теңдеуі бойынша зат массасын есептеу	элементтер атомдық массалары мен уәләстері а
2.4 Металдардың электрохимиялық кернеу қатары			9.2.4.1 кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын түсіну; 9.2.4.2 белсенді металдардың салқын сумен, ыстық су немесе бумен әрекеттесуін сипаттау; 9.2.4.3 металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды сипаттау; 9.2.4.4 қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу; 9.2.4.5 металдардың қышқылдармен әрекеттесу схемасын пайдалана отырып, металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру; 9.2.4.6 металдардың қышқылдармен әрекеттесу схемасын пайдалана	

			отырып, металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу; 9.2.4.7 эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру; 9.2.4.8 металдардың белсенділік қатарын қолданып, металдардың таныс емес орынбасу реакцияларының жүру мүмкіндігін болжау	

3) "Химиядағы энергетика" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Экзотер-миялық және эндотермиялық реакциялар	7.3.1.1 ауа құрамын атау; 7.3.1.2 заттардың жану кезінде ауаның құрамына кіретін оттектің жұмсалатындығын түсіндіру; 7.3.1.3 атмосфералық ауаны ластанудан қорғаудың маңызын түсіндіру; 7.3.1.4 затты жағуға қажетті жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін атау; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш және жанбайтын заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза оттеkte ауаға қарағанда жақсырақ жанатындығын түсіндіру; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдардың жануы кезінде оксидтер түзілетіндігін атау	8.3.1.1 заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксидтер екенін және құрамында көміртегі бар отын оттеkte жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіндіру; 8.3.1.2 парниктік эффекттің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну; 8.3.1.3 экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін түсіндіру; 8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 8.3.1.5 энергия өзгерісін бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру		
3.2 Химиялық реакциялардың жылдамдығы				10.3.2.1 жылдамдығын түсіндіру;

				10.3.2.2 жылдамдығын факторлар арқылы оны кинетикалық тұрғысынан түсіндіру; 10.3.2.3 реагенттерге айырмашылықтар олардың жылдамдығын түсіндіру; 10.3.2.4 жылдамдығын ингибиторлар түсіндіру
3.3 Химиялық тепе-теңдік				10.3.3.1 қайтымсыз реакция атау; 10.3.3.2 тепе-теңдік процесін және принципін химиялық тепе-теңдік ығысуын 10.3.3.3 теңдіктің мен схемасын отырып, теңдік химиялық жылдамдығын өзгерісіні 10.3.3.4 теңдікті кинетикалық тұрғысынан 10.3.3.5 а процесін
3.4 Қышқылдар мен негіздер теориясы	7.3.4.1 кейбір табиғи қышқылдар мен сілтілердің "қышқылдық" және "сабындылық" қасиеттер белгілері болуы мүмкін екендігін түсіндіру; 7.3.4.2 химиялық индикаторлар метилоранж, лакмус, фенолфталеинді және олардың әртүрлі		9.3.4.1 заттардың ерігіштігінің схемасын пайдалана отырып, заттарды олардың судағы ерігіштігі бойынша жіктеу; 9.3.4.2 заттар ерігінділерінің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру; 9.3.4.3 заттың ерігіштігіне температура әсерін	

	ортада түстерінің өзгеруін атау; 7.3.4.3 рН шкаланың негізінде әмбебап индикаторды қолданып, сілтілер мен қышқылдарды анықтау; 7.3.4.4 "антацидтік заттарды" қолдану мысалында қышқылдардың бейтараптануын түсіндіру		түсіндіру;индикаторларды пайдаланып, орта тұз ерітіндісінің ортасын тәжірибе жүзінде анықтау; 9.3.4.4 буландыру техникасын қолдана отырып, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу; 9.3.4.5 шешу алгоритмдерін қолданып, еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын есептеу; 9.3.4.6 шешу алгоритмдерін қолданып, ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу; 9.3.4.7 жіктелу схемасын пайдалана отырып, оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін атау, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.8 қышқылдардың жіктелу схемасын пайдалана отырып, қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін атау, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.9 негіздердің жіктелу схемасын пайдалана отырып, негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін атау, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін атау, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.11 жіктелуді пайдаланып, тұздардың қасиеттерін, жіктелуін атау, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын	

		реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.12 бейорганикалық қосындылардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысы бойынша реакция теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.13 қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін молекулярлық және иондық түрде құрастыру; 9.3.4.14 қышқылдар және негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін тәжірибе жүзінде зерттеу және қорытынды жасау; 9.3.4.15 орта тұз ерітіндісінің ортасын тәжірибе жүзінде анықтау; 9.3.4.16 алынған нәтижелерді анықтамалық мәндермен құрастыру және салыстыру	

4) "Айналамыздағы химия" бөлімі:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Заттардың жіктелуі	7.4.1.1 элементті (жай зат) бірдей атомдардың жиынтығы ретінде атау; 7.4.1.2 таза заттар атомдардың немесе молекулалардың бір түрінен түзілетінін түсіндіру; 7.4.1.3 элемент (жай зат) қоспа және қосылыс түсініктерін ажырату; 7.4.1.4 қосындылардың және элементтердің физикалық қасиеттері туралы алған білімдерін қоспа құрамындағы таныс емес заттарды ажыратуға қолдану;		9.4.1.1 электролиттер мен бейэлектролиттердің анықтамасын білу және мысалдар келтіру; 9.4.1.2 заттардың ерітінділері немесе балкымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс түріне тәуелді екендігін түсіндіру; 9.4.1.3 иондық және коваленттік полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациялану механизмін түсіндіру; 9.4.1.4 электролиттік диссоциация теориясының	

	7.4.1.5 қоспалардың түрлерін және оларды бөлу әдістерін атау; 7.4.1.6 қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені жоспарлау және өткізу		негізгі қағидаларын түсіндіру; 9.4.1.5 индикаторлардың көмегімен ерітінділердің қышқылдылығы мен сілтілігін ажырату; 9.4.1.6 қышқыл, негіз, орта және қышқылдық тұздардың электролиттік диссоциациялану теңдеулерін құрастыру; 9.4.1.7 электролиттер мен бейэлектролиттер кестесін пайдалана отырып, күшті және әлсіз электролиттерге мысал келтіру және оларды ажырату, диссоциациялану дәрежесін анықтай білу; 9.4.1.8 Li^+, Na^+, K^+, Ca^{2+}, Sr^{2+}, Ba^{2+}, Cu^{2+} металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу және сипаттау; 9.4.1.9 оқулықтағы катиондар кестесін пайдалана отырып, Fe^{2+}, Fe^{3+}, Cu^{2+} катиондарына сапалық реакция жүргізу; 9.4.1.10 хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат-, фосфат-, нитрат-, силикат-иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап, нәтижесін сипаттау; 9.4.1.11 оқулықтағы кестені пайдалана отырып, белгісіз заттардағы катион мен аниондарды анықтау тәжірибесінің жоспарын құру және оны практикада жүзеге асыру	
4.2 Жер химиясы	7.4.2.1 жер қыр-тысында көптеген пайдалы химиялық қосындылар барын түсіндіру;	8.4.2.1 сутекті алу және оның қасиеттері мен қолдануын зерттеу; 8.4.2.2	9.4.2.1 қышқылдық жаңбырлардың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру; 9.4.2.2	10.4.2.1 жаңбырлардың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру;

	7.4.2.2 кейбір минералдар мен пайдалы табиғи қосындылардың кендерге жататынын түсіндіру; 7.4.2.3 металды алу үшін кенді өңдеу процесін сипаттау; 7.4.2.4 Қазақстан қандай минералды және табиғи ресурстармен бай екендігін және олардың кен орындарын атау; 7.4.2.5 табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру	ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін атау; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу; 8.4.2.4 оттектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру; 8.4.2.11 - табиғаттағы және тірі ағзалар қызметі мен адамның тіршілігіндегі жүретін химиялық реакцияларды сипаттау	фосфор қосындыларының Қазақстандағы кен орындарын атау; 9.4.2.3 минералды тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді атау; 9.4.2.4 азот және фосфор тыңайтқыш-тарының қоршаған ортаға әсерін оқып түсіндіру; 9.4.2.5 Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру процестерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру; 9.4.2.6 схеманы пайдаланып, кеннен металды алу процесін сипаттау 9.4.2.6 судың табиғатта кен таралғандығын, бірегей қасиеттерін және оның өмір үшін маңызын түсіндіру; 9.4.2.7 су айналымының схемасын пайдаланып, табиғаттағы су айналымын түсіндіру; 9.4.2.8 нақты мысалдар мен суреттерді пайдаланып, судың ластану қауіптілігін және салдарын анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру; 9.4.2.9 судың "кермектігін" анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру; 9.4.2.10 суды сусыз мыс (II) сульфатын қолданып анықтау тәсілін түсіндіру	10.4.2.2 қосындылардың Қазақстандағы кен орындарын атау; 10.4.2.3 тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді атау; 10.4.2.4 азот және фосфор тыңайтқыш-тарының қоршаған ортаға әсерін оқып түсіндіру;
4.3 Көміртек және оның қосындылары химиясы			9.4.3.1 көміртек атомының құрылысын пайдаланып, көміртек неліктен көптеген қосындыларында төрт байланыс түзетінін түсіндіру;	10.4.3.1 қосындылардың Қазақстандағы кен орындарын атау; 10.4.3.2 тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді атау;

			9.4.3.2 көміртектің қолданылу схемасын пайдаланып, табиғатта көміртек және оның қосындыларының таралуын сипаттау; 9.4.3.3 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру; 9.4.3.4 көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолданылу аймағын зерттеу; 9.4.3.5 көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу; 9.4.3.6 көміртек жанған кезде көміртек диоксиді мен көмір-тек монооксидінің түзілу жағдайларын сипаттау және тірі ағзаға иіс газының физиологиялық әсерін түсіндіру; 9.4.3.7 көмірқышқыл газын алу, оның бар екенін дәлелдеу және қасиеттерін зерттеу; 9.4.3.8 көміртегі айналымының схемасын пайдаланып, көміртегінің табиғаттағы айналымын құру және түсіндіру	спирттер, карбон аминқышқылдарының жіктелуін 10.4.3.3 фторидтің түсінігін қосылыстың қасиеттерін ретінде түсіндіру 10.4.3.4 және айырмашылықтарын түсіндіру 10.4.3.5 қосындылардың кластары: алкендер, арендер, альдегидтер, қышқылдар, аминқышқылдар, IUPAC қолдану; 10.4.3.6 құрылымдық формулалар, және изомерияны түсіндіру; 10.4.3.7 химиялық сипаттау, теңдеулер 10.4.3.8 үшін хлорлаудың бұл еріткіштің дәрежесін 10.4.3.9 ұғымын сипаттау 10.4.3.10 алкендердің қасиеттерін гидратация сапалық сипаттау, реакция дәлелдеу; 10.4.3.11 пайдаланылатын мысалындағы реакциясы

				мен құрылым ерекшелік 10.4.3.12 ыдырау м мәселесін түсіндіру, пластик көбеюінің 10.4.3.13 этин алкиндерд қасиеттер гидратаци сапалық сипаттау, реакция дәлелдеу; 10.4.3.146 алынуы, қолданыл 10.4.3.15 көміртек қосындыл ретінде п екендігін альтернат түрлерін артықшыл кемшілікт 10.4.3.16 көмірдің, газдың ке және ол қоршаған түсіндіру; 10.4.3.17 бағананы пайдалан фракциял мұнайды қолдану а 10.4.3.18 пайдалан органикал жіктелуін 10.4.3.19 жіктелуін этанолды этанолды және қаси

				10.4.3.20 этанолды физиологи түсіндіру; 10.4.3.21 глицерин қасиеттер қолданыл 10.4.3.22 қышқылд атау қышқылы қасиеттер қолданыл 10.4.3.23 мен ерекшелік майларды түсіндіру; 10.4.3.24 мен оны білу; 10.4.3.25 пайдалан жуғыш за ортаға әсе 10.4.3.26 жіктелуін маңызы түсіндіру; 10.4.3.27 аминқыш пептидтік түзілуін т 10.4.3.28 денатура реакциясы 10.4.3.29 биология қызметін

5) "Химия және өмір" бөлімі:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
5.1 Биохимия	7.5.1.1 тағам өнімдерін химиялық заттардың жиынтығы деп түсіну; 7.5.1.2 тағамдық өнімдердің бір қатарын: қант, крахмал,		9.5.1.1 элементтері көрсетілген адам ағзасының суретін пайдаланып, адам ағзасының құрамына кіретін элементтерді атау және олардың маңызын	

	(көмірсулар), нәруыз, майларды анықтау; 7.5.1.3 адам ағзасына кіретін элементтерді (O, C, H, N, Ca, P, K) атау; 7.5.1.4 тыныс алу процесін түсіндіру		түсіндіру (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe); 9.5.1.2 Қазақстан тұрғындарының типтік тамақтану рационын зерттеу және теңгерімді тамақтану рационын құрастыру; 9.5.1.3 кальций мен темірдің адам ағзасындағы рөлін түсіндіру; 9.5.1.4 тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау; 9.5.1.5 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау және олардың ағзаларға әсерін түсіндіру	

27. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарының негізінде осы Бағдарламадағы қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

28. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің
7-10 сыныптарына арналған
"Химия" пәнінен жаңартылған
мазмұндағы Үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Химия" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Химия пәніне кіріспе. Таза заттар және қоспалар	Химия пәні. №1 практикалық жұмыс "Қауіпсіздік техникасының ережелерімен және зертханалық құрал-жабдықтармен танысу"	7.1.1.1 "Химия" ғылымының айту; 7.1.1.2 химиялық зертханада жұмыс жүргізу кезінде техникасының ережелерін ат

	Элемент, қоспа және қосылыс. №1 зертханалық тәжірибе "Заттар қоспалары мен олардың қосындыларын салыстыру"	7.4.1.1 элементті (жай зат) б жиынтығы ретінде атау;
		7.4.1.2 таза заттар ато молекулалардың бір түр түсіндіру;
		7.4.1.3 элемент (жай зат) қос түсініктерін ажырату;
		7.4.1.4 қосындылардың жә физикалық қасиеттері турал қоспа құрамындағы таныс ажыратуға қолдану
Заттар күйінің өзгеруі	Физикалық және химиялық құбылыстар. №3 зертханалық тәжірибе "Химиялық реакциялардың белгілерін зерделеу"	7.4.1.5 қоспалардың түрлерін әдістерін атау;
		7.4.1.6 қоспаны бөлуге негіз жоспарлау және өткізу
		7.1.1.3 физикалық ж құбылыстарды ажырата алу
		7.1.1.4 заттардың әртүрлі аг білу, атау және бөлшектер теориясы тұрғысынан қат тәріздес заттардың құрылым
2-тоқсан	Салқындау процесі № 4 зертханалық тәжірибе "Салқындау процесін зерттеу"	7.1.1.5 салқындау қисығын талдау, бөлшектердің кинети сай, өз бақылауларын түсінді
		7.1.1.6 суды қыздыру қисығын талдау, бөлшектердің кинети пайдалана отырып, өз бақыла
		7.1.2.1 атомдар мен айырмашылығын атау
		7.1.2.2 әрбір элементтің хим таңбасын тану және атау;
Атомдар. Молекулалар. Заттар	Химиялық элементтер. Жай және күрделі заттар	7.1.2.3 элементтерді бейметалдарға жіктеу;
		7.1.2.4 заттарды құрамына күрделіге жіктеу
		7.1.2.5 протон, электрон, олардың атомдағы орналасу зарядын атау;
		7.1.2.6 алғашқы 20 элементті (p+, n0, e-) мен атом ядр түсіндіру;
Ауа. Жану реакциясы	Ауа. Ауаның құрамы №6 зертханалық тәжірибе "Майшамның жануы"	7.1.2.7 "изотоп" түсінігін түс
		7.3.1.1 ауа құрамын атау;
		7.3.1.2 заттардың жану құрамына кіретін оттектің түсіндіру;

		7.3.1.3 атмосфералық ауа қорғаудың маңызын түсіндіру;
	Жану процесі № 2 практикалық жұмыс/көрсетілім "Күкірттің, фосфордың, темірдің ауада және оттеkte жануын салыстыру"	7.3.1.4 затты жағуға қажетті жағдайлар мен жану реакциясының өнімдерін анықтау; 7.3.1.5 тез тұтанатын, жанғыш заттарға мысалдар келтіру; 7.3.1.6 заттардың таза оттеkte жануы мен жақсырақ жанатындығын түсіндіру; 7.3.1.7 металдар мен бейметалдардың кезінде оксидтер түзілетіндігін түсіндіру;
3-тоқсан		
Химиялық реакциялар	Табиғи қышқылдар мен негіздер. Индикаторлар. №7 зертханалық тәжірибе "Ерітінділердің қышқылдық, сілтілік ортасын анықтау". №8 зертханалық тәжірибе "Хлорсутек қышқылының бейтараптану реакциясы"	7.3.4.1 кейбір табиғи сілтілердің "қышқылдық" және "негіздік" қасиеттер белгілері болуын түсіндіру; 7.3.4.2 химиялық индикаторлар лакмус, фенолфталеинді және метилоранжиді ортада түстерінің өзгеруін анықтау; 7.3.4.3 рН шкаланың негізінде әмбебап индикаторлар қолданып, сілтілер мен қышқылдардың қышқылдығын түсіндіру; 7.3.4.4 "антацидтік" заттардың мысалында қышқылдардың қышқылдығын түсіндіру
	Сұйылтылған қыш-қылдардың металдармен әрекеттесуі. №9 зертханалық тәжірибе "Мырыш-тың сұйылтылған тұз қышқылымен әрекеттесуі". №10 зертханалық тәжірибе "Сутекке сапалық реакция"	7.2.2.1 сұйылтылған қышқылдардың металдармен әрекеттесуін аяларын және олармен қосылыстарын ережелерін атау; 7.2.2.2 сұйылтылған қышқылдардың металдармен реакцияларын анықтау және газының сапалық реакциясын түсіндіру
	Сұйылтылған қыш-қылдардың карбонаттармен әрекеттесуі. № 3 практикалық жұмыс "Сұйылтылған қышқылдар мен карбонаттардың әрекеттесуі. Көмірқышқыл газына сапалық реакция"	7.2.2.3 кейбір карбонаттардың қышқылдармен реакцияларын анықтау және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру
	Химиялық элементтердің периодтық кестелерін құру тарихы	7.2.1.1 И. Дүбейнер, Дж. Менделеевтің еңбектерін таныту және элементтердің жіктелуін салыстыру
Химиялық элементтердің периодтық кестесі	Периодтық кестенің құрылымы	7.2.1.2 периодтық кестенің құрылымын сипаттау: топтар және периодтар
Салыс-тырмалы атомдық масса және қарапайым формула	Салыстырмалы атомдық масса	7.1.2.8 Жердегі элементтердің планеталардың қалыптасу кезіндегі изотоптар қоспасы түрінде болуын түсіну; 7.1.2.9 табиғи изотоптардың элементтердің атомдық массасын анықтауға болатындығын түсіндіру; 7.1.2.10 салыстырмалы атомдық массаны анықтама беру

	Валенттілік. Химиялық формулалар. Қосындылардың формуласы бойынша салыстырмалы молекулярлық массасын есептеу	7.1.2.11 элементтердің атаула және олардың қосындыл қатынастарын қолдана о химиялық қосындылардың құру; 7.1.2.12 химиялық қосылы бойынша молекулярлық/формулалық м
4-тоқсан		
Адам ағзасындағы химиялық элементтер мен қосындылар	Тағам құрамындағы қоректік заттар. № 4 практикалық жұмыс "Тағам құрамындағы қоректік заттарды анықтау"	7.5.1.1 тағам өнімдерін хим жиынтығы деп түсіну; 7.5.1.2 тағамдық өнімдердің крахмал, (көмірсулар), на анықтау
	Адам ағзасындағы химиялық элементтер. Тыныс алу процесі. №11 зертханалық тәжірибе "Тыныс алу процесін зерттеу"	7.5.1.3 адам ағзасына кіреті C, H, N, Ca, P, K) атау; 7.5.1.4 тыныс алу процесін тү
Геологиялық химиялық қосындылар	Пайдалы геологиялық химиялық қосындылар. Кен құрамы	7.4.2.1 жер қыр-тысында п химиялық қосындылар бары 7.4.2.2 кейбір минералдар ме қосындылардың кендері түсіндіру; 7.4.2.3 металды алу үшін кен сипаттау
	Қазақстанның пайдалы қазбалары Минералдарды өндірудің экологиялық аспектілері	7.4.2.4 Қазақстан қандай табиғи ресурстармен бай олардың кен орындарын атау 7.4.2.5 табиғи ресурстарды ө ортаға әсерін түсіндіру

2) 8-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Атомдағы электрондардың қозғалысы	Атомда электрондардың таралуы	8.1.3.1 атомда электр арақашықтығы артқан с энергетикалық деңгейл таралатынын түсіндіру
	Энергетикалық деңгейлер. № 1 зертханалық тәжірибе "Атомдар модельдерін жасау"	8.1.3.2 әрбір электрон қабаты нақты максимал мәннен аспа 8.1.3.3 s және p орбиталдары 8.1.3.4 алғашқы 20 хими электрондық конфигура электронды-графикалық фор
	Иондардың түзілуі	8.1.3.5 атомдар электрон немесе жоғалта алатыны нәтижесінде иондар түзілетін

	Қосындылар формуласын құрастыру	8.1.3.6 "нольдік қосы қосындылардың формуласын
Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері	Химиялық формулалар бойынша есептеулер	8.2.3.1 заттар құрамында массалық үлесін табу, элемент үлесі бойынша заттардың фо
	Химиялық реакция теңдеулерін құру. Зат массасының сақталу заңы. № 1 көрсетілім "Зат массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе". № 2 зертханалық тәжірибе "Эрекеттесуші заттардың қатынасы"	8.2.3.2 әрекеттесетін за эксперименттік жолмен анық 8.2.3.3 реакцияға қатысты заттардың формуласын химиялық реакциялар теңдеу 8.2.3.4 заттар массасының са
	Химиялық реакция типтері	8.2.2.1 бастапқы және түзілг мен құрамы бойынша химия жіктеу
	Табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар	8.2.2.2 табиғаттағы және тірі тіршілігіндегі химиялық сипаттау
2-тоқсан		
Зат мөлшері	Зат мөлшері. Моль. Авогадро саны. Заттардың молярлық массасы	8.1.1.1 зат мөлшерінің өлше мольді және Авогадро санын 8.1.1.2 формула бойынша зат мөлшерін, құрылымдық б есептей алу
	Масса, молярлық масса және зат мөлшері арасындағы байланыс	8.1.1.3 заттың массасын, құрылымдық бөлшектерін ес
Стехиометриялық есептеулер	Химиялық реакция теңдеулері бойынша есептер шығару	8.2.3.5 химиялық реакция те зат массасын, зат мөлшерін е
	Авогадро заңы. Молярлық көлем	8.2.3.6 Авогадро заңын ай және стандартты жағдай көлемін есептеуде молярлық
	Газдардың салыстырмалы тығыздығы. Көлемдік қатынас заңы	8.2.3.7 газдардың салыстыр және заттың моляр салыстырмалы тығыздық бой 8.2.3.8 газдардың қатыс реакциялар бойынша ес газдардың көлемдік қатынас
3-тоқсан		
Химиялық реакциядағы энергиямен танысу	Отынның жануы және энергияның бөлінуі	8.3.1.1 заттың жану реак көбінесе оксидтер екенін көміртегі бар отын от көмірқышқыл газы, иіс газы түзілетінін түсіндіру; 8.3.1.2 парниктік эффек түсіндіру және шешу жолдар
	Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар. № 4 зертханалық тәжірибе "Энергияның өзгеруімен жүретін химиялық реакциялар"	8.3.1.3 экзотермиялық реак жүретінін, ал эндотермиялық сіңіре жүретінін түсіндіру;

		8.3.1.4 әртүрлі жанғыш заттардың ортаға әсерін түсіндіру
	Термохимиялық реакциялар	8.3.1.5 энергия өзгерісі мен кинетикалық теориясы тұрғысынан
Сутек. Оттек және озон	Сутек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. № 2 практикалық жұмыс "Сутекті алу және оның қасиеттерін тану"	8.4.2.1 сутекті алу және оның қолдануын зерттеу
	Оттек, алынуы, қасиеттері, қолданылуы. № 4 көрсетілім "Сутек пероксидінің ыдырауы". № 3 практикалық жұмыс "Оттекті алу және оның қасиеттерін тану"	8.4.2.2 ауа құрамындағы оттектің пайдаланылуы; 8.4.2.3 оттекті алу және оның қолданылуын зерттеу
	Оттек және озон	8.4.2.4 оттектің аллотропиялық өзгерістерінің құрамы мен салыстыру; 8.4.2.5 Жер бетіндегі озон қабатын түсіндіру
4-тоқсан		
Химиялық элементтердің периодтық жүйесі	Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы	8.2.1.1 топ, период, атом нөмірі менін түсіндіру
	Химиялық элемент атомдарының қасиеттері мен кейбір сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі	8.2.1.2 бір топтағы элементтердің электрондық деңгейінде элементтердің бірдей болатындығын түсіндіру; 8.2.1.3 топтар мен периодтық қасиеттерінің өзгеру заңдылығын
	Периодтық жүйедегі орны бойынша элементтің сипаттамасы	8.2.1.4 периодтық жүйедегі элементті сипаттау
	Химиялық элементтердің табиғи ұяластары және олардың қасиеттері	8.2.1.5 химиялық қасиеттерінің элементтердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.6 химиялық элементтердің ұяластарын атау және сипаттау; галогендер, инертті элементтер мысалдар келтіру
	Металдар және бейметалдар	8.2.1.7 химиялық элементтердің кестеде орналасуына сәйкестік болжау
Химиялық байланыс түрлері	Электртерістілік. Ковалентті байланыс	8.1.4.1 электртерістілік ұғымын ковалентті байланыстың түзілуін
	Иондық байланыс	8.1.4.2 иондық байланыстың түзілуі және иондық қосындылар болжау
	Кристалдық тор түрлері, байланыс типтері және заттардың қасиеттері арасындағы өзара байланыс	8.1.4.3 заттар қасиеттерінің байланыс типтеріне тәуелділігін түсіндіру

3) 9-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Су	Табиғаттағы су	9.4.2.6 судың табиғатта келетін қасиеттерін және бірегей қасиеттерін және маңызын түсіндіру; 9.4.2.7 су айналымының схемасын табиғаттағы су айналымын таныту
	Судың ластану себептері. Судың кермектігі. № 10 зертханалық тәжірибе "Судың кермектігін анықтау"	9.4.2.8 нақты мөлшердегі суреттерді пайдаланып, судың қауіптілігін және салдарын тазарту әдістерін түсіндіру; 9.4.2.9 судың "кермектігін" анықтау жою тәсілдерін түсіндіру; 9.4.2.10 суды сусыз мысқа қолданып анықтау тәсілін түсіндіру
Ерітінділер және ерігіштік	Заттардың суда еруі. № 5 зертханалық тәжірибе "Заттардың ерігіштігін зерттеу"	9.3.4.1 заттардың ерігіштігін пайдалана отырып, заттардың ерігіштігі бойынша жіктеу; 9.3.4.2 заттар ерітінділерінің күнделікті өмірдегі маңызын түсіндіру
	Заттардың ерігіштігі. № 4 практикалық жұмыс "Қатты заттардың ерігіштігіне температураның әсері"	9.3.4.3 заттың ерігіштігіне тәуелді түсіндіру; индикаторларды тұз ерітіндісінің ортасын анықтау; 9.3.4.4 буландыру техникасымен заттың 100 г судағы ерігіштігін анықтау
	Еріген заттың массалық үлесі	9.3.4.5 шешу алгоритмдерін заттың массалық үлесі мен массасы бойынша еріген зат есептеу
	Ерітіндідегі заттардың молярлық концентрациясы. № 5 практикалық жұмыс "Пайыздық және молярлық концентрациялары берілген ерітінділерді дайындау"	9.3.4.6 шешу алгоритмдерін ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясы есептеу
2-тоқсан		
Бейорганикалық қосындылардың негізгі кластары. Генетикалық байланыс	Оксидтер. № 6 зертханалық тәжірибе "Оксидтердің қасиеттерін зерттеу"	9.3.4.7 жіктелу схемасын пайдалана отырып, оксидтердің жіктелуін және олардың химиялық қасиеттерін реакция теңдеулерін құрастыру
	Қышқылдар. № 7 зертханалық тәжірибе "Қышқылдардың қасиеттерін зерттеу"	9.3.4.8 қышқылдардың жіктелуін пайдалана отырып, қышқылдардың қасиеттерін атау, олардың қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Негіздер. № 8 зертханалық тәжірибе "Негіздердің қасиеттерін зерттеу"	9.3.4.9 негіздердің жіктелу схемасын пайдалана отырып, негіздердің жіктелуін атау, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру

	Тұздар. № 9 зертханалық тәжірибе "Тұздардың қасиеттері және алынуы"	9.3.4.10 тұздарды алудың атау, сәйкес реакция теңдеуін 9.3.4.11 жіктелуді пайдалану қасиеттерін, жіктелуін атау, сәйкес қасиеттерін сипаттайтын реакциялар құрастыру
	Бейорганикалық қосындылар арасындағы генетикалық байланыс	9.3.4.12 бейорганикалық негізгі кластары арасындағы байланысы бойынша реакциялар құрастыру
Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Адам ағзасының химиялық құрамы. Макроэлементтер, микроэлементтер және олардың маңызы	9.5.1.1 элементтер көрсетілген суретін пайдаланып, адам ағзасына кіретін элементтерді атау және олардың маңызын түсіндіру (O, C, H, N, P, K, Ca, Mg, Fe); 9.5.1.2 Қазақстан тұрғындарының тамақтану рационалын зерттеу және тамақтану рационалын құрастыру
	Ағзадағы кейбір элементтерді анықтау. № 14 зертханалық тәжірибе "Сүйек құрамындағы кальцийді анықтау". № 15 зертханалық тәжірибе "Тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау"	9.5.1.3 кальций мен темірдің ағзадағы ролін түсіндіру; 9.5.1.4 тамақ өнімдерінің құрамындағы көміртекті анықтау
	Ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы	9.5.1.5 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау және олардың әсерін түсіндіру
	3-тоқсан	
Электролиттік диссоциация	Электролиттер мен бейэлектролиттер. № 1 көрсетілім "Иондық және ковалентті полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациясы"	9.4.1.1 электролиттер мен бейэлектролиттер анықтамасын білу және мысалдар келтіру; 9.4.1.2 заттардың ерітіндідегі байлқымаларының электрөткізгіштік байланыс түріне тәуелді екенін түсіндіру
	Электролиттік диссоциациялану теориясы	9.4.1.3 иондық және коваленттік байланысы бар заттардың диссоциациялану механизмін түсіндіру; 9.4.1.4 электролиттік диссоциация теориясының негізгі қағидаларын білу
	Қышқыл, негіз, тұздардың электролиттік диссоциациясы. № 1 зертханалық тәжірибе "Қышқыл, сілті ерітінділерінің рН-ын анықтау"	9.4.1.5 индикаторлардың ерітінділердің қышқылдылығын анықтауға ажырату; 9.4.1.6 қышқыл, негіз, орта тұздардың электролиттік диссоциация теңдеулерін құрастыру
	Диссоциациялану дәрежесі. Күшті және әлсіз электролиттер	9.4.1.7 электролиттер мен бейэлектролиттер кестесін пайдалана отырып, электролиттерге мысал келтіріп ажырату, диссоциациялану теңдеуін білу

	№ 1 практикалық жұмыс "Ион алмасу реакциялары"	9.2.2.1 реакция теңдеулерін алгоритмін пайдаланып, реакциялардың молекулярлық және иондық теңдеулерін жазу; 9.2.2.2 бейтараптану және иондық реакциялары-ның жүру себептерін анықтау
	Электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз, тұздардың химиялық қасиеттері	9.3.4.13 қышқылдардың, тұздардың на основе схемалары свойств кислот, щелочей и солей еритін және ерімейтін негіздік қасиеттерін көрсетіп, теңдеулерін молекулярлық және иондық құрастыру; 9.3.4.14 қышқылдар және тұздардың химиялық қасиеттерін жүзінде зерттеу және қорытынды жасау
	Тұздар гидролизі. № 2 зертханалық тәжірибе "Тұздар гидролизі"	9.3.4.15 орта тұз ерітіндісінің гидролизін жүзінде анықтау; 9.3.4.4 алгоритм бойынша гидролизінің молекулярлық және иондық теңдеулерін құрастыру; 9.3.4.5 гидролиз схемасының негізін ерітіндісінің ортасының реакцияларын
Бейорганика-лық қосындылар-дың сапалық талдауы	Катиондарға сапалық реакциялар. № 3 зертханалық тәжірибе "Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ катиондарын жалын түсінің боялуы бойынша анықтау". № 4 зертханалық тәжірибе "Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарына сапалық реакциялар"	9.4.1.8 Li+, Na+, K+, Ca2+, Sr2+, Ba2+, Cu2+ металл катиондарын анықтау түсінің боялу реакциясының схемасын сипаттау; 9.4.1.9 оқулықтағы катиондарды пайдалана отырып, Fe2+, Fe3+, Cu2+ катиондарына сапалық реакциялар
	Аниондардың сапалық реакциялары.№ 5 зертханалық тәжірибе "Сулы ерітіндідегі Cl-, Br-, I-, PO43-, SO42-, CO32-, NO3-, SiO32- аниондарын анықтау"	9.4.1.10 хлорид-, бромид-, йодид-, карбонат-, фосфат-, нитрат- аниондарына сапалық реакциялар жүзінде жүргізу және реакцияларын бақылап, нәтижелерін жазу
	№ 2 практикалық жұмыс "Бейорганикалық қосы-лыстар құрамының сапалық талдауы"	9.4.1.11 оқулықтағы кестені пайдаланып белгісіз заттардағы катиондарды анықтау тәжірибесінің жоспарын оны практикада жүзеге асыру
	Есептер шығару"Әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер"	9.2.3.1 есептерді шығару алгоритмін пайдаланып, әрекеттесуші заттардың берілген реакция теңдеулерін есептеулер жүргізу
4-тоқсан		
Металдар белсенділігін салыстыру	Металдардың оттегімен және сумен әрекеттесуі. № 2 көрсетілім "Белсенді металдардың сумен әрекеттесуі"	9.2.4.1 кейбір металдар басқа металдармен тотығуға тезірек ұшырайтын; 9.2.4.2 белсенді металдардың сумен немесе бұйыммен әрекеттесуін; 9.2.4.3 металдар коррозиясының шарттарын анықтаттын жағдайларды сипаттау

	Металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесуі.№ 3 зертханалық тәжірибе "Металдардың қышқылдар ерітінділерімен әрекеттесуі"	9.2.4.4 қышқыл ерітінді металдардың реакцияларын зерттеу; 9.2.4.5 металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесу схемасын пайдалана отырып, металдардың қышқылдармен әрекеттесу теңдеулерін құрастыру
	Металдардың тұз ерітінділерімен реакциялары.№ 3 көрсетілім "Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру"	9.2.4.6 металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесуін схемасын пайдалана отырып, металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуін және жүргізу
	Металдардың белсенділік қатары. № 1 практикалық жұмыс "Металдардың белсенділігін салыстыру"	9.2.4.7 эксперимент нәтижесінде металдардың белсенділік қатарын анықтама мәліметтерімен салыстыру; 9.2.4.8 металдардың белсенділік қатарына қолданып, металдардың табиғаттағы реакцияларының жүру мүмкіндігін анықтау
Металдар мен құймалар	Металдардың жалпы сипаттамасы.№ 4 көрсетілім "Металдардың кристалдық тор модельдері"	9.1.4.1 металдық байланыстың кристалдық тор жайын, металдардың кристалдық торға қолданып металдардың қасиеттерін анықтау; 9.1.4.2 металдарға тән физикалық және химиялық қасиеттерді сипаттау, металдардың атомдарының тек тотықсыздану күйінде қалатынын көрсететінін түсіндіру
	Металдар құймалары. № 5 көрсетілім "Металдар және құймалар"	9.1.4.3 құйма ұғымын түсіндіру, металдардың артықшылықтарын түсіндіру; 9.1.4.4 салыстырмалы кескініс жасау, шойын мен болаттың құрамын салыстыру; 9.4.2.5 Қазақстандағы металдардың орындарын атау және металдардың процестерін, қоршаған ортаға әсерін зерттеу
	Металдарды алу	9.4.2.6схеманы пайдаланып, металдарды алу процесін сипаттау
	Есептер шығару "Реакция теңдеуі бойынша қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда, зат массасын есептеу"	9.2.3.2 қоспаларға есеп шығару схемасын пайдалана отырып, қоспаның массалық үлесін құрайтын заттардың массасы белгілі жағдайда, металдардың бойынша зат массасын есептеу
Көміртек және оның қосындылары	Көміртектің жалпы сипаттамасы	9.4.3.1көміртек атомының қасиеттерін пайдаланып, көміртек негізінде қосындыларында төрт байланыс түсіндіру; 9.4.3.2 көміртектің қолданылуын пайдаланып, табиғатта көміртек қосындыларының таралуын сипаттау
	Көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері	9.4.3.3 көміртектің аллотропиялық өзгерістерінің құрылысын салыстыру; 9.4.3.4 көміртектің аллотропиялық өзгерістерінің қолданылу аймақтарын анықтау

	Көміртектің қасиеттері. № 6 практикалық жұмыс "Көміртектің физикалық және химиялық қасиеттері". Көміртектің оксидтері. № 7 практикалық жұмыс "Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттерін зерттеу"	9.4.3.5 көміртектің физикалық қасиеттерін зерттеу; 9.4.3.6 көміртек жанған кезінде сиді мен көмір-тек моногаздарының сипаттау және газының физиологиялық әсерін зерттеу; 9.4.3.7 көмір-қышқыл газын екенін дәлелдеу және қасиеттерін зерттеу; 9.4.3.8 көміртегі айналымын пайдаланып, көміртегінің айналымын құру және түсіндіру

4) 10-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Химиялық реакция жылдамдығы	Химиялық реакциялар-дың жылдамдығы.Химиялық реакциялар жылдамдығына әсер ететін факторлар. № 2 көрсетілім "Өртүрлі реакциялар жылдамдығы".№ 6 зертханалық тәжірибе"Реакция жылдамдығына температура, концентрация мен бөлшектер өлшемінің әсері"	10.3.2.1 реакция жылдамдығын зерттеу; 10.3.2.2 реакция жылдамдығын факторларды анықтау және кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
	Катализаторлар. Ингибиторлар.№ 3 практикалық жұмыс "Реакция жылдамдығына катализатордың әсері"	10.3.2.3 катализатордың әсерін айырмашылығын және жылдамдығына әсерін түсіндіру; 10.3.2.4 реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру
Қайтымды реакциялар	Қайтымды және қайтымсыз химиялық реакциялар. Химиялық тепе-теңдік.№ 3 көрсетілім "Қайтымды химиялық реакциялар". № 7 зертханалық тәжірибе "Химиялық тепе-теңдіктің ығысуы"	10.3.3.1 қайтымды және қайтымсыз реакцияларды атау; 10.3.3.2 тепе-теңдіктің динамикасында сипаттау және принципін бойынша химиялық тепе-теңдіктің ығысуын болжау; 10.3.3.3 химиялық тепе-теңдік ережелері мен схемасын пайдаланып химиялық тепе-теңдік күйін реакция жылдамдығына жағдайларын сипаттау және газының физиологиялық әсерін зерттеу; 10.3.3.4 химиялық тепе-теңдіктің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
Тотығу-тотықсыздану реакциялары	Тотығу дәрежесі. Тотығу және тотықсыздану	10.2.2.1 тотығу дәрежесін анықтау және қолдану; 10.2.2.2 тотығу және тотықсыздану бір-бірімен байланысты екенін жүзеге асыру және түсіндіру
	Тотығу-тотықсыздану реакциялары	10.2.2.3 тотығу-тотықсыздану тотығу дәрежесі өзгере жағдайларын сипаттау және газының физиологиялық әсерін зерттеу; 10.2.2.4 тотығу-тотықсыздану кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру

		10.2.2.4 тотығу процесін эл тотықсыздану-электронды түсіндіру
	Электрондық баланс әдісі	10.2.2.5 коэффициенттерді пайдалана отырып, электрон, тотығу-тотықсыздану коэффициенттерін қою
2-тоқсан		
1 (I), 2 (II) және 13 (III) топ элементтері және олардың қосындылары	1 (I)-топ элементтері және олардың қосындылары.№ 6 көрсетілім "Натрийдің сумен әрекеттесуі"	10.2.1.1 атом құрылысы металдардың жалпы қасиетте 10.2.1.2 реакция өнімдерінің мысалға алып, сілтілік метал мен гидроксидтерінің не сипаттайтын реакция теңдеу.
	2 (II)-топ металдары және олардың қосылыстары.№ 8 зертханалық тәжірибе "Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі"	10.2.1.3 1 (I) және 2 (II) - жалпы қасиеттерін салысты реакция теңдеулерін құрасты 10.2.1.4 кальций оксиді негізгі қасиеттерін түсіндіру сипаттау
	13 (III)-топ металдары. Алюминий және оның қосындылары.№ 7 көрсетілім "Алюминий мен оның құймалары". № 9 зертханалықтәжіри-бе "Алюминийдің қышқыл және сілті ерітінділерімен әрекеттесуі"	10.2.1.5 атом құрылысы негізгі қасиеттерін түсіндіру, қосындылары мен құймалар аймағын атау; 10.2.1.6 алюминийдің, оның гидроксидінің екідайлы қасиет
	№ 4 практикалық жұмыс "Металдар" тақырыбына эксперименттік есептер шығару	10.2.1.7 1 (I), 2 (II), 13 (III) жай және күрделі заттар байланысты тәжірибені жоспа
17 (VII), 16 (VI), 15 (VI), 14 (IV) -топ элементтері және олардың қосындылары	Галогендер	10.1.4.1 галоген молекулалар формулаларын құрастыру жә түрлері мен байланыс типтер 10.2.1.8 топта галогендер қ қандылықтарын болжау
	Хлор	10.2.1.9 хлордың физикалық сипаттау және металдармен галогенидтермен реакция тең
	Хлорсутек қышқылы. № 10 зертханалық тәжірибе "Хлорсутек ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу"	10.2.1.10 хлорсутек қышқыл химиялық қасиеттерін зерт қолдану аясын білу
	16 (VI)-топ элементтері. Күкірт. № 7 көрсетілім "Күкірттің аллотропиялық түр өзгерістері"	10.2.1.11 16 (VI) топ элемент қасиеттерін сипаттау; 10.2.1.12 күкірттің аллотропия өзгерістерінің физикалық салыстыру және күкірттің химия көрсететін реакция теңдеулер
	Күкірттің қосындылары	10.2.1.13 күкірттің (IV) және физикалық және химия

	салыстыру және күк физиологиялық әсерін түсінд 10.4.2.1 қышқылдық жаңбыр себебі мен экологияға тигізет
Күкірт қышқылы және оның тұздары. № 5 практикалық жұмыс "Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу"	10.2.1.14 күкірт қышқылы с тұздарының физикалық қасиеттерін зерттеу
Есеп шығару. Теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімі шығымының массалық/көлемдік үлестеріне есептеулер"	10.2.3.1 есептерді шығару ал отырып, теориялық салыстырғандағы реакция с есептеу
Азот. № 11 зертханалық тәжірибе "Азот молекуласының моделі"	10.2.1.15 азоттың қасиеттері азот айналымын түсіндіру
Аммиак. № 12 зертхана-лық тәжірибе "Аммиак молекуласының моделі"	10.1.4.2 аммиактың молекула және құрылымдық формулал
Аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы. № 6 практикалық жұмыс "Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу". Аммиак өндірісі	10.2.1.16 аммиакты алу жа қолданылуын түсіндіру; 10.2.1.17 аммиакты аммоний сілті ерітіндісін әрекеттестіру газ тәрізді аммиак пен қасиеттерін зерттеу; 10.3.3.5 аммиак өндірісінің п
Азот қышқылы. № 13 зертханалық тәжірибе "Азот қышқылының басқа қышқылдармен ортақ қасиеттері"	10.1.4.3 азот қышқылының формуласын атау және ат химиялық байланыстардың т 10.2.1.18 азоттан азот қ реакция теңдеуін құрастыру; 10.2.1.19 азот қыш қышқылдармен жалпы ортақ
Азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері	10.2.1.20 сұйылтылған жән қышқылының металдармен ерекшелігін сипаттау және әдісімен реакция теңдеуін құ 10.2.1.21 нитраттың терми ерекшелігін түсіндіру, ре құрастыру
Фосфор және оның қосындылары	10.2.1.22 фосфордың ал өзгерістерін салыстыру; 9.4.2.2 фосфор қосындылары кен орындарын атау; 10.2.1.23 фосфор және оның жалпы химиялық қасиеттерін
Минералды тыңайтқыштар. № 8 көрсетілім "Минералды тыңайтқыштар"	9.4.2.3 минералды тыңайтқы және олардың құрамына элементтерді атау; 9.4.2.4 азот және фосфор т қоршаған ортаға әсерін оқып

		10.4.3.11 тіректік схема полиэтилен мысалында реакциясының механизмі мен құрылымының ерекшеліктерін
	Алкиндер	10.4.3.12 пластиктің ыдырау мәселесін оқып білу және т.б. ортада пластик материал, зардабын білу
	Хош иісті көмірсутектер. Бензол	10.4.3.13 этин мысалында химиялық қасиеттерін гидратация, галогендеу, сипаттау, химиялық реакция дәлелдеу
	Көмірсутекті отындар. № 14 көрсетілім "Отын түрлері"	10.4.3.14 бензолдың алынуды қолданылуын сипаттау
	Мұнай. № 15 көрсетілім "Мұнай және мұнай өнімдері"	10.4.3.15 құрамында қосындылардың отын ретінде екендігін түсіндіру және әртүрлерін зерттеу, олардың артық кемшіліктерін атау; 10.4.3.16 Қазақстандағы кен табиғи газдың кен орындары өндірудің қоршаған ортаға әсері
4-тоқсан		
Оттекті және азотты органикалық қосындылар	Оттекті органикалық заттар. Спирттер	10.4.3.18 жіктелу схемасын пайдаланып органикалық заттардың жіктелуін 10.4.3.19 спирттердің жіктелуін этанолдың қолданылуын, этил спирті атау және қасиеттерін түсіндіру 10.4.3.20 метанол мен этанол физиологиялық әсерін түсіндіру 10.4.3.21 этиленгликоль физикалық қасиеттері мен қолданылуын
	Карбон қышқылдары. № 16 зертханалық тәжі-рибе "Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу"	10.4.3.22 карбон қышқылдары және сірке қышқылының химиялық қасиеттерін зерттеу мен қолданылуын сипаттау
	Күрделі эфирлер мен майлар	10.4.3.23 күрделі эфирлер ерекшеліктері мен майлар түсіндіру
	Сабын мен синтетикалық жуғыш заттар	10.4.3.24 сабынның алынуды қолданылуын білу; 10.4.3.25 тіректік схемасын пайдаланып синтетикалық жуғыш заттардың ортаға әсерін түсіндіру

	Көмірсулар	10.4.3.26 көмірсулардың жіктелуі мен қызметін түсіндіру
	Амин қышқылдары. уыздар. № 17 зертханалық тәжірибе "Уыздардың денатурациясы"	10.4.3.27 уыздағы а- аминқышқылдарының пептидтік байланыстың түзілуі мен бұзылуы; 10.4.3.28 уыз денатурациясының механизмін зерттеу; 10.4.3.29 уыздың биологиялық қызметін түсіндіру

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№123 бұйрығын
70-қосымша
Қазақстан Республикасының
және ғылым Министрлігі
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
707-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – білім алушылардың бойында тарихи сана, қазақстандық патриотизм, өз елінің тарихы мен мәдениетіне құрмет, өз ата-бабаларының жетістіктеріне деген мақтаныш сезімін қалыптастыру, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарды дарыту, зерттеушілік, ойлау, коммуникативті дағдыларды дамыту.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) Қазақстан аумағындағы ежелгі заманнан бастап бүгінгі күнге дейінгі қоғамның әлеуметтік, экономикалық, саяси, мәдени дамуының негізгі кезеңдері мен ерекшеліктері туралы білімін қалыптастыру;

2) Қазақстанның тарихи дамуы барысында қалыптасқан ұлттық құндылықтар жүйесі туралы білім қалыптастыру;

•3) тарихи оқиғаларды, құбылыстар мен процестерді және тарихи тұлғалардың қызметін Отандық тарих контекстінде сыни талдау және баға беру дағдыларын қалыптастыру;

•4) тарихи зерттеу жүргізу дағдыларын қалыптастыру мен дамыту (болжамдарды ұсыну, зерттеу сұрақтарын құрастыру, деректерді талдау, әртүрлі

көзқарастарды салыстыру, нәтижелер мен қорытындыларды шығару, өзінің ұстанымын анықтау);

- 5) заманауи саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерде бағдарлай алу үшін тарихи білімдерін қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;

- 6) коммуникативті дағдыларды қалыптастыру, өз ойын ауызша және жазбаша түрде анық жеткізу, командада жұмыс істей алу, жарияланым мен электронды құралдарды қосқанда, түрлі деректерден алынған ақпараттарды қолдану;

- 7) өз күшіне сенімділігін тәрбиелеу;

- 8) азаматтық пен патриотизмді тәрбиелеу.

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) танымдық процестерді түзету және дамыту;

2) сөйлеу тілінің бұзылымдарын түзету: тарихи сөздік қорын, грамматикалық құрылымын, байланыстырылған ауызша және жазбаша сөйлеу тілін;

3) процестер мен құбылыстардың арасындағы себеп-салдарлық байланыс орнату, хронологиялық бірізділікті қолдану біліктерін қалыптастыру;

4) жоспар құру, тапсырманы орындау кезінде өзінің әрекетін бақылау қабілетін дамыту;

5) білімдегі жеке олқылықтарды жою.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Оқу процесін ұйымдастыру барысында психикалық дамуы тежелген білім алушылардың ерекшеліктері ескеріледі: ойлау икемділігінің жеткіліксіздігі, есте сақтау әлсіздігі, зейін тұрақсыздығы, есту-тілдік және көру-кеңістік ақпаратты қабылдау және өңдеу қиындығы, жұмыс қабілетінің төмендігі.

6. "Қазақстан тарихы" пәнін меңгеруде білім алушыларда келесідей қиындықтар кезеседі:

1) өз пікірін айту, мысалдар келтіру, тарихи құбылыстардың негізгі мәнін түсіндіру кезінде, картамен, кестемен, схемамен, диаграммамен жұмыс істеуде;

2) оқиғалардың логикалық реттілігін жеткізуде;

3) тарихи оқиғаларды салыстыру, себеп-салдарлық байланыс орнатуда;

4) өз пікірін білдіруді қажет ететін сұрақтарға жауап беру, өмірден мысалдар келтіру және проблемаларды шешу жолдарын ұсынуда;

5) тарихи терминдерді есте сақтау, жауап беру және фактілерді баяндауда.

7. Оқу процесін ұйымдастыру барысында келесідей тәсілдер қолданылады:

1) жүйелі тәсіл - жеке компоненттерді өзара байланыс және өзара әрекеттесу жағдайында қарастыруға мүмкіндік береді;

2) құндылықты- бағдарлық тәсіл, оқу іс-әрекетін ұйымдастыруды және жүзеге асыруды, оның нәтижелерінің алынуы мен пайдалануын белгілі құндылықтар

тұрғысынан қолдануды қарастырады. Құндылыққа бағдарланған оқу процесі оқушыларда құндылықтар жүйесін мақсатты түрде қалыптастырады;

3) іс-әрекеттік тәсіл - тұлғаны дамытуға, әмбебап оқу әрекетін қалыптастыру негізінде жалпымәдени және тұлғалық даму үшін жағдай жасауға арналған. Бұл білім, біліктілік пен дағдыны үздік меңгеруді қамтамасыз етіп қана қоймай, тарихи ақпарат саласындағы әлем бейнесі мен құзыреттілігін де қалыптастырады.

8. Білімді саналы меңгеруге, ойлау операцияларын дамытуға ықпал ететін тапсырмалар:

1) материалды бір формадан басқаға түрлендіру (сөздік формадан схемаға, кестеге, контурлық картаны толтыруға);

2) материалды қысқаша жеткізу, негізгі ойды айқындау;

3) ақпаратты топтар бойынша бөлу;

4) қорытындыны түрлі формада ұсыну;

5) кестедегі, схемадағы тарихи мәліметтерді салыстыру;

6) фактілер мен салдар арасын жіктеу;

7) тұтасты бөліктерге ажырату және керісінше, элементтерді тұтас етіп жинақтау;

8) нысандардың өзара байланысын анықтау;

9) іс-әрекет жоспарын құру.

9. Жағдайларды немесе нақты бір жәйтті талқылау, іскерлік ойын оқытуда маңызды рөл атқарады.

10. Топ бойынша сұрақ жүргізіп кейс-стадияны қолданғанда оқушылар кейс-мәтін проблемасын айқындайды, жағдаятты бағалайды, оқиғаға немесе процеске талдау жүргізеді, өз шешімдерін ұсынады. Кейс-стадияны қолдану кезінде оқыту акценті дайын білімді меңгеруге емес, теориялық білімді практикалық мәселені шешу үшін қолдану, мұғаліммен бірлесе жұмыс істеу дағдыларын дамытуға аударылады.

11. Формативті және суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы кезеңмен (қадаммен) орындауға мүмкіндік беретін, қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдетуге;

3) қажет болған жағдайда тапсырманың жазбаша нұсқаулығын мұғалім нақты мағыналық акцентпен дауыстап, баяу оқуына;

4) мүмкіндіктері шектеулі білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, тапсырма мәтінін бейімдеуге (ірілеу қаріп, бір тапсырманы екіншісінен айқын шектеу);

5) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін есіне салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

6)) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайтуға.

3-тарау. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

12. "Қазақстан тарихы" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
- 2) 6-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
- 3) 7-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
- 4) 8-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
- 5) 9-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты;
- 6) 10-сынып – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

13. Бағдарлама мазмұны оқу бөлімдеріне бөлінген. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

14. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

- 1) "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі;
- 2) "Мәдениеттің дамуы" бөлімі;
- 3) "Мемлекеттің дамуы" бөлімі;
- 4) "Қазақстанның экономикалық дамуы" бөлімі.

15. "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) этникалық қатынастар;
- 2) әлеуметтік қатынастар.

16. "Мәдениеттің дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) дүниетаным және дін;
- 2) өнер және әдебиет;
- 3) білім және ғылым.

17. "Мемлекеттің дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мемлекеттің ішкі саясаты;
- 2) мемлекеттің сыртқы саясаты.

18. "Қазақстанның экономикалық дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) шаруашылық;

2) өндірістік қатынастар және сауда.

19. 5-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) Қазақстандағы ежелгі адамдардың өмірі. Тас дәуіріндегі Қазақстан: Қазақстанда ежелгі адамның пайда болуы, әлеуметтік ұйымдасудың алғашқы формалары. Ежелгі адамдардың кәсібі (аң аулау мен жинаушылық). Қазақстан аумағындағы тас дәуірінің тұрақтары. Екіншілік пен мал шаруашылығының қалыптасуы. Ботай мәдениеті. Қола дәуіріндегі Қазақстан: Қазақстан аумағындағы мыс пен қалайы металдардың кен орындары. Андрон мәдениеті. Қола дәуірі кезіндегі шаруашылық пен қоғамдық құрылыс. Беғазы-Дәндібай мәдениеті. Ә.Марғұлан және басқа да Қазақстанның ежелгі дәуірін зерттеушілері;

2) ежелгі көшпенділердің өмірі. Темір дәуірінің ерекшеліктері. Қазақстанның ежелгі металлургиясы. Көшпелі мал шаруашылығының қалыптасуы. Алғашқы көшпенділердің өмір сүруді қамтамасыз ету жүйесі. Көшпенділердің жылжымалы баспанасы. Алғашқы көшпенділердің дүниетанымы;

3) сақтар. Қазақстан аумағындағы сақ тайпалары. Сақтар тарихы жайлы деректер. Сақтардың саяси тарихы. Қоғамдық құрылысы. Шаруашылығы мен тұрмысы. Материалдық және рухани мәдениеті. "Андық стиль". Есік олжасы – "Алтын адам". Шілікті алқабының патша қорғандары. Берел қорымы. Бесшатыр қорғандары. Тасмола мәдениеті;

4) үйсіндер мен қаңлылар. Үйсіндер. Үйсіндер туралы жазба деректер. Қоныстануы, шаруашылығы мен тұрмысы. Үйсіндердің қоғамдық құрылысы. Қаңлылар. Қаңлылар тарихына қатысты қытай және парсы деректері. Қаңлылардың қоныстануы, шаруашылығы мен тұрмысы. Қаңлылардың қоғамдық құрылысы. Үйсіндердің, қаңлылардың археологиялық ескерткіштері;

5) өлкетану. Өлкетану мұражайлары және тарихи экспонаттар. Біздің айналамыздағы тарихи ескерткіштер. Өлкенің тарихи тұлғалары: билер, ақындар және батырлар.

20. 6-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) ғұндар (хунны). Қытай деректеріндегі ғұндардың ерте тарихы. Мөде шаньюй-ғұн мемлекетінің негізін салушы. Ғұндардың саяси тарихы мен мемлекеттік құрылымы. Халықтардың ұлы қоныс аударуы (ғұндардың Батысқа жылжуы). Аттила және оның жорықтары. Ғұндардың шаруашылығы мен қоғамдық құрылысы. Ғұндар дәуіріндегі мәдениеттің дамуы;

2) сарматтар. Сарматтардың ежелгі замандағы саяси оқиғаларға қатысуы. Сарматтардың қоныстануы, шаруашылығы мен тұрмысы. Сарматтардың қоғамдық құрылымы. Сарматтардың археологиялық ескерткіштері. Мәдениеті;

3) ежелгі Қазақстан тарихына шолу. Қазақстан аумағындағы ежелгі адамдардың антропологиялық бет-әлпеті. Ежелгі Қазақстан тарихының негізгі оқиғалары, құбылыстары мен процестері. Ежелгі Қазақстанның мәдени мұрасы;

4) өлкетану. Туған өлкенің аңыздары мен жырлары. Мопонимдер- өткен шақтың куәгерлері (елді мекеннің, өзендер мен көлдердің атауындағы өлке тарихы). Мәдени-тарихи дәстүрдің сақтаушылары: өлкенің халық қолөнері;

5) VI - IX ғасырдағы Қазақстан. Ортағасырлық Қазақстан тарихының кезеңделуі. Ұлы Түркі қағанатының құрылуы. Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер: Батыс Түркі қағанаты, Түргеш қағанаты, Қарлұқ қағанаты, Оғыз мемлекеті, Қимақ қағанаты. Атлах шайқасының тарихи маңызы. Түркі мемлекеттерінің қоғамдық-саяси құрылысы. Түркілердің әскери өнері. Шаруашылығы. Сауда және қала мәдениетінің дамуы;

6) X -XIII ғасырлар басындағы Қазақстан. Қарахан мемлекеті. Қазақстан аумағына исламның тарала басталуы. Найман, керейіт, жалайырлар. Қыпшақ хандығы. "Дешті Қыпшақ" түсінігі. Шаруашылығы: көшпелі, отырықшы. Сауда. Қала мәдениеті. Ұлы Жібек жолының тарихи маңызы. Түркі мәдениетінің әлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесі. Түркі әлемінің көрнекті ойшылдары;

7) XIII-XV ғасырлардың бірінші жартысындағы Қазақстан. Шыңғыс ханның жаулаушылық соғыстары. Отырар қорғанысы. Моңғол империясының құрылуы. Алтын Орда. Ақ Орда. Моғолстан мемлекеті. Әмір Темір жорықтары. Ноғай Ордасы. Әбілқайыр хандығы. XIII-XV ғасырлардың бірінші жартысындағы мемлекеттердің қоғамдық-саяси құрылымы. Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстан туралы. Шаруашылық. Сауданың дамуы. Мәдениет.

21. 7-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) қазақ халқының қалыптасуы. Қазақстан – Ұлы Дала мұрагері: тарихи және этникалық сабақтастық. "Қазақ" этнонимі. Қазақ халқының біртұтас халық болып қалыптасу процесінің аяқталуы;

2) біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы. Қазақ ұлттық мемлекетінің құрылу алғышарттары. Қазақ хандығының құрылуы (аумағы, халықтың этникалық құрамы). Мемлекеттің негізін салушылар – Жәнібек пен Керей. М.Х. Дулатидің "Тарихи Рашиди" еңбегі – Қазақ хандығының алғашқы тарихы жөніндегі құнды дерек. Қазақ хандығы қалыптасуының алғашқы жылдарындағы ішкі және сыртқы саясаты. Біртұтас қазақ мемлекеті қалыптасуының тарихи маңызы;

3) өлкетану. Бір мемлекет - бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары). Туған өлке тарихының тірі куәгерлері. Өлкенің саяхат маршруттары. Немқұрайлы емес жүректер;

4) қазақ хандығының XVI - XVII ғасырлардағы дамуы. Қасым хан билігі тұсындағы Қазақ хандығының нығаюы. Хақназар хан билігі тұсындағы Қазақ хандығының одан әрі нығаюы және саяси өркендеуі. Тәуекел ханның ішкі және сыртқы саясаты. Есім ханның ішкі және сыртқы саясаты. Жәңгір хан. Орбұлақ шайқасы. Тауке ханның билігі. "Жеті жарғы". Қазақтың ұлы билері. Қазақ хандығының мемлекеттік-әкімшілік құрылымы. Қазақ қоғамының әлеуметтік стратификациясы;

5) XVI - XVII ғасырлардағы экономика мен мәдениет. Қазақ халқының мәдениеті: материалдық, рухани мәдениет. Әдебиет пен өнер: ақын-жыраулар, халық әншілері мен композиторлардың шығармашылығы, музыкалық өнер. Қазақтардың дәстүрлі шаруашылығы: мал шаруашылығы, егіншілік;

6) қазақ-жоңғар соғыстары. XVIII ғасырдың басындағы Қазақстан: сыртқы және ішкі саяси жағдай. Жоңғар мемлекеті. "Ақтабан шұбырынды, алқакөл сұлама" заманы. Қарақұм мен Ордабасыдағы құрылтайлар – қазақ жасағының құрылуы. Аңырақай шайқасы. Отан қорғаушы батырлар. XVIII ғасырдың 30-40 жылдарындағы қазақ-жоңғар соғыстары;

7) XVIII ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақ хандығы. XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қатынастары. XVIII ғасырдың басындағы Ресей империясы назарындағы Қазақстан (саяси және экономикалық мақсаттар, әскери-барлау экспедициялары, алғашқы әскери бекіністердің салынуы). Кіші жүз ханы Әбілқайырдың Ресей бодандығын қабылдауы: себептері мен мақсаттары. XVIII ғасырдың 30-50-жылдарындағы Қазақстандағы Ресей империясының саясаты. XVIII ғасырдың 40-жылдарындағы Қазақстандағы ішкі саяси жағдайдың асқынуы. Абылай хан тұсындағы Қазақ хандығы: ішкі және сыртқы саясаты;

8) XVIII ғасырдағы Қазақстан мәдениеті. XVIII ғасыр ақын-жырауларының шығармашылығы. XVIII ғасыр тарихы бойынша қазақ деректері. Қазақтардың қолданбалы өнері;

9) отарлау және ұлт-азаттық күрес. Ресей империясының отаршылдық саясаты: мақсаттары мен әдістері. Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс (себептері, қозғалыстың қозғаушы күші, кезеңдері мен барысы, нәтижелері). 1822-1824 жылдардағы патша реформалары (Кіші және Орта жүздегі хандық биліктің жойылуы). 1836-1838 жылдардағы Бөкей ордасындағы қазақтардың көтерілісі (себептері, негізгі кезеңдері мен шайқастары). XIX ғасырдың бірінші жартысындағы қазақ халқының ұлт-азаттық қозғалыстары (Жоламан Тіленшіұлы, Саржан Қасымов бастаған көтеріліс). Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс (себептері, мақсаттары мен қозғаушы күштері, негізгі кезеңдері). Кенесары Қасымұлы: тұлға және саясаткер. Жанхожа Нұрмұхамедұлы және Есет

Көтібарұлы бастаған ұлт-азаттық көтеріліс (себептері, көтеріліс барысы). Ресей империясының Қазақстанның оңтүстік аймақтарын қосып алуы. XVIII ғасырдың соңы – XIX ғасырдағы Қазақстандағы ұлт-азаттық қозғалыстардың тарихи маңызы;

10) Қазақстан Ресей империясының құрамында. XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы патшалық реформалар. 1867-1868 жылдардағы реформалар. Қазақстандағы патшалық Ресейдің аграрлық және қоныстандыру саясаты. 1860-1870 жылдардағы ұлт-азаттық күрес (себептері мен көтеріліс барысы). XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Капиталистік қатынастардың ене бастауы. XIX ғасырдың 80-90-жылдарындағы әкімшілік-аумақтық реформалар: мазмұны мен салдары. Сауда қатынастарының дамуы. Жетісу аумағына ұйғырлар мен дүнгендердің қоныс аударуы. Дәстүрлі қазақ қоғамының трансформациясы. XIX ғасырдың екінші жартысындағы қоғамдық-саяси ойлардың дамуы.

22. 8-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) XIX-XX ғасырлар басындағы Қазақстанның мәдениеті. XIX ғасырдағы Қазақстандағы ағарту ісі мен ғылымның дамуы. Бөкей ордасының ханы Жәңгірдің ағартушылық қызметі. Қазақстанның ғылыми зерттелуі (П. Семенов-Тянь-Шанский, Г.Н.Потанин, В.В. Радлов, М. Шорманов, М. Бабаджанов, А.Диваев). Зайырлы және діни білім беру мекемелері. Жадиттік және білім берудегі жаңашылдық. Шоқан Уәлиханов – ұлы қазақ ғалымы. Ыбырай Алтынсарин – ағартушы, жаңашыл-педагог, қоғам қайраткері. Абай Құнанбайұлы – ұлы ойшыл, қазақ жазба әдебиетінің негізін салушы. Қазақ музыкалық мәдениетінің дамуы (Құрманғазы Сағырбайұлы, Тәттімбет Қазанғапұлы, Дәулеткерей Шығайұлы). Әйгілі суретшілер шығармашылығындағы ұлттық контекст. Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпеев және Халидтің тарихи еңбектері;

2) өлкетану. Менің мектебімнің тарихы;

3) XX ғасырдың басындағы Қазақстан. XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестер. XX ғасырдың басындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Столыпиннің аграрлық реформасы және шаруалардың Қазақстанға жаппай қоныс аударуы. XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы өнеркәсіптің дамуы. Сауданың дамуы. 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс. Қазақ ұлттық зиялылар қауымы және оның XX ғасырдың басындағы қоғамдық-саяси процестерге әсері. Ұлттық баспаның дамуы ("Қазақ" газеті, "Айқап" журналы). 1917 жылғы революциялар. "Алаш" партиясының құрылуы. "Алаш-Орда" үкіметі. Қазақ халқының саяси көшбасшылары (Ә. Бөкейхан,

А.Байтұрсынов, М.Дулатов, Б.Қаратаев, М.Тынышпаев, М.Шоқаев). XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының ғылыми еңбектері;

4) XX ғасырдың басындағы Қазақстан. XX ғасыр басындағы Қазақстанда әлеуметтік-экономикалық жағдайы. Қазақстандағы 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс. Ресейдегі 1917 жылғы ақпандағы буржуалық-демократиялық революция және оның Қазақстанға ықпалы. "Алаш" қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы. XX ғасыр басындағы қазақ зиялыларының көрнекті өкілдері;

5) Қазақстандағы Кеңес үкіметінің орнығуы. "Үш Жүз" қазақ социалистік партиясы. Азамат соғысы жылдарындағы (1918-1920 жылдар) Қазақстандағы соғыс қимылдары. Кеңес билігі органдарының "Алаш-Орда" үкіметі, Қоқан автономиясымен қарым-қатынасы. "Әскери коммунизм саясаты". 1921 жылғы жұт және аштық. Қазақ Автономиялық Кеңестік Социалистік Республикасының құрылуы. Қазақ АКСР-ы аумағының қалыптасуы. Қазақ жерлерінің біртұтастығын қалпына келтірудегі қазақ зиялыларының рөлі. Қазақстандағы ЖЭС (1921-1925 жылдар). XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясаты. Кеңес үкіметінің діни саясаты;

6) Қазақстан тоталитарлық жүйе кезінде. Қазақстандағы социалистік индустрияландыру (мәні мен ерекшеліктері). "Кіші Қазан" (мазмұны және жүзеге асырылуы). Бай шаруашылықтарының тәркіленуі. Ауыл шаруашылығындағы күштеп ұжымдастыру саясаты. Қазақстандағы күштеп ұжымдастыру саясатының экономикалық салдары. 1931-1933 жылдардағы аштық - XX ғасырдағы қазақстандық қасірет. Қазақстандағы ұжымдастырудың демографиялық салдары. Ұжымдастыруды жүзеге асырудың әдістеріне қатысты ұлттық зиялылардың қоғамдық-саяси көзқарасы мен қатынасы ("Бесеудің хаты"). 1920-1930 жылдардағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестер. Сталиндік репрессиялар. Қазақстан аумағындағы кеңестік "еңбек түзеу" концентрациялық лагерлері (Степлаг, Карлаг, Алжир және тағы басқалар);

7) кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым. Халыққа білім беру (жалпыға бірдей міндетті сауат ашу, орта білім, қазақ жазуының араб тілінен латын тіліне көшуі, орыс графикасына негізделген жаңа әліпбиге көшу). А.Байтұрсынов – "ұлт ұстазы". Жоғары оқу орындарының ашылуы. КСРО Ғылым Академиясының Қазақ филиалы. Қ.Сәтбаевтың Қазақстан ғылымын дамытудағы рөлі. Қазақстандық ғалымдар мен олардың ғылыми жетістіктері. Әдебиеттің дамуы (Ж.Аймауытов, М.Жұмабаев, Б.Майлин, І. Жансүгіров, С.Сейфуллин, С.Мұқанов, Ғ.Мүсірепов, Ғ.Мұстафин шығармашылығы). Театр, кино, бейнелеу өнері және оның қайраткерлері. Мәдениет саласындағы кеңестік идеология. Социалистік реализм;

8) кеңестік Қазақстанның мәдениеті: әдебиет пен өнер. XX ғасырдың 20-30 жылдары қазақ әдебиетінің дамуы. XX ғасырдың 20-30 жылдары қазақ өнерінің дамуы. (Ә.Қашаубаев, Қ.Мұңайтпасов шығармашылығы).

23. 9-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) Қазақстан Ұлы Отан соғыс жылдарында. Ұлы Отан соғысының басталуы. Қазақстандағы мобилизация және қазақстандық әскери бөлімдердің құрылуы. Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы жылдарындағы ерлігі мен тағдыры. Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы. Қазақстандықтар – Кеңес Одағының батырлары. Б.Момышұлы – аңызға айналған тұлға. Қазақстан – майдан арсеналы. КСРО халықтарының Қазақстанға депортациялануы. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы мәдениет. Ғылымның дамуы. Әдебиеттегі жетістіктер (М.Әуезов, Ж.Жабаев, Д.Снегин, И. Шухов және т.б.). Өнердің дамуы (театр, кино);

2) Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар). Соғыстан кейінгі жылдардағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер. Пайдалы қазбаларды өңдеу және өнеркәсіптің дамуы. Ауыл шаруашылығының дамуы. Қазақстанның әскери-өнеркәсіптік кешенінің қалыптасуы (Қазақстандағы ядролық полигон). Соғыстан кейінгі жылдардағы қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктері. "Бекмаханов ісі";

3) Қазақстан "Жылымық" кезеңінде (1954-1964 жылдар). Қазақстанда "Хрущевтік кезеңдегі" өнеркәсіптің дамуы. Тың және тыңайған жерлерді игеру (тың игерудің экономикалық, экологиялық және демографиялық салдарлары). Қазақстандағы әскери-өнеркәсіптік кешен ("Байқоңыр" ғарыш айлағы). "Хрущевтік жылымық". 1954-1965 жылдардағы республикадағы қоғамдық-саяси өмір;

4) Қазақстан "Тоқырау" кезеңінде (1965-1985 жылдар). 1965-1985-жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Экономиканың шикізаттық бағыты. Урбанизация. 1970-1980 жылдардағы ауыл шаруашылығындағы дағдарыс. 1965-1985 жылдардағы қоғамдық-саяси өмір. 1979 жылғы Целиноградтағы оқиғалар. Қазақ Кеңестік Социалистік Республикасы басшыларының қызметі (Ж.Шаяхметов, Д.Қонаев, Ж.Тәшенов);

5) Кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985-жылдар.). Білім беру саласындағы мемлекеттік саясат. Жалпыға бірдей міндетті орта білім. Қазақ тілінің жағдайы. Ғылымның дамуы. Әдебиеттің дамуы (Ә.Нұрпейісов, Б.Момышұлы, І.Есенберлин, О.Сүлейменов, М.Шаханов). Өнер (театр, кино);

6) Қазақстан қайта құру кезеңінде (1986-1991 - жылдар). "Қайта құру" жылдарындағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер: мақсаттары, проблемалары

және қарама-қайшылықтары. Қазақстандағы 1986 жылғы желтоқсан оқиғалары (себептері, барысы және салдары). 1986 жылғы желтоқсан оқиғаларының қатысушыларына қатысты жазалау шаралары. "Қазақ КСР-ның мемлекеттік егемендігі туралы Декларация" (1990 жылғы қазан). Кеңестік саяси жүйенің дағдарысы (1991 жылғы "Тамыз бүлігі"). КСРО-ның ыдырауы. Қазақстандағы қоғамдық-саяси қозғалыстар. Семей ядролық полигонының жабылуы. "Қазақ КСР-ның тілдер туралы Заңының" қабылдануы.

24. 10-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991-1997 жылдар). "Мемлекеттік тәуелсіздік туралы" Конституциялық заңының қабылдануының тарихи маңызы. Н.Ә.Назарбаев – Қазақстан Республикасының тұңғыш Президенті. Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық-саяси институттарының қалыптасуы. Нарықтық экономикаға көшудегі қиыншылықтар. Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа кірігуі. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық процестер. 1995 жылғы Конституцияның қабылдануы;

2) Қазақстан Республикасының өрлеуі (1997 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін). Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді басым мақсаттары мен стратегиялары. "Қазақстан – 2030" стратегиясының қабылдануы. Қазақстан Республикасының халықаралық сахнадағы беделінің өсуі. Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдармен қарым-қатынасы. Қазақстанның Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық жөніндегі ұйымға және Ислам ынтымақтастығы ұйымына төрағалық етуі. Әлемдік экономикалық байланыстар жүйесіндегі Қазақстан. Мемлекеттің экономикалық және әлеуметтік жағдайы. Астана – Қазақстан Республикасының жаңа астанасы. "Қазақстан-2050" стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты. "5 институтционалдық реформаларды жүзеге асырудағы 100 нақты қадам" ұлттық жоспары – қазіргі заманның сын-тегеуріндеріне жауап. Ұлт көшбасшысы – Н.Ә.Назарбаевтың тәуелсіз мемлекетті құрудағы және дамытудағы рөлі;

3) Заманауи Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін). Білім және ғылым саласындағы мемлекеттік саясат. "Болашақ" мемлекеттік бағдарламасы. Инновациялық ғылыми-білім беру мекемелерінің құрылуы. Конфессияаралық және дінаралық келісімнің қазақстандық моделі. Қазақстан халқы Ассамблеясы. Жаһандану дәуіріндегі ұлттық мәдениетті жаңғырту және сақтап қалу мәселелері. Заманауи өнер мен әдебиеттің даму тенденциялары. "Мәдени мұра" мемлекеттік бағдарламасы. "Мәңгілік ел: қоғамдық сананы модернизациялау" бағдарламасы.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

25. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

26. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі:

1-кесте

Оқыту мақсаттары						
Бөлімшелер	5-сынып шамамен 1 миллион жыл бұрын – V ғасыр	6-сынып VI - XVII ғасыр	7-сынып XVIII - XIX ғасыр	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы	10-сынып XXI ғасырдың бірінші жартысы
1.1 Этникалық қатынастар	5.1.1.1 "антропология" терминін түсіндіру; 5.1.1.2 суреттерді пайдалана отырып, ежелгі адамдардың антропологиялық тұрпатын анықтау	6.1.1.1 түркі тілдес тайпаларды атап, олардың аумақтық орналасуын картада көрсету; 6.1.1.2 ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпатын анықтау; 6.1.1.3 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.1.1.4 ғұндардың қоныс аудару бағыттарын тарихи картадан көрсету	7.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістерді және миграциялық процестерді түсіндіру; 7.1.1.2 "демография", "көші-қон", ұғымдарын түсіндіру; 7.1.1.3 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарын айту; 7.1.1.4 ежелгі және ортағасырлар тарихының оқиғалары арасында байланыс орнату арқылы қазақ халқының қалыптасуындағы негізгі кезеңдерді анықтау;	8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау; 9.1.1.2 себеп-салдар байланысын талдау негізінде демографиялық өзгерістер туралы дәлелді қорытынды жасау; 9.1.1.3 мәтіндегі себеп-салдарлық байланысын белгілеу, демографиялық өзгерістер туралы қорытындыны дәлелдеу; 9.1.1.4 "демография" ұғымын түсіндіру	10.1.1.1 XXI ғасырдағы демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау; 10.1.1.2 XXI ғасырдағы демографиялық өзгерістер туралы қорытынды жасау; 10.1.1.3 XXI ғасырдағы демографиялық өзгерістер туралы қорытындыны дәлелдеу; 10.1.1.4 XXI ғасырдағы демографиялық өзгерістер туралы қорытындыны дәлелдеу;

			7.1.1.5 "қазақ" этнонимінің мағынасын түсіндіру		
1.2 Өлеумет тік қатынас тар	5.1.2.1 алғашқы адамдардың тұрмыс-тіршілігін шығармашылық түрде көрсету; 5.1.2.2 түрлі әлеуметтік топтардың тұрмысы мен кәсібін көрсететін кестелерді, суреттерді, сипаттауды қолдана отырып, әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру	6.1.2.1 түрлі әлеуметтік топтардың тұрмысы мен кәсібін көрсететін кестелерді, суреттерді, сипаттауды қолдана отырып, әлеуметтік топтардың ерекшеліктерін түсіндіру	7.1.2.1 схема мен кестелер негізінде қазақ хандығындағы әлеуметтік топтардың рөлін анықтау; 7.1.2.2 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау; 7.1.2.3 мұражайлар мен мұрағаттар материалдары негізінде туған өлкедегі әртүрлі ұлттардың тарихы мен дәстүрін сипаттау	8.1.2.1 көрнекті қайраткерлердің өмірі мен қызметінің мысалында қазақ зиялыларының рөлі мен қызметін түсіндіру; 8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау	9.1.2.1 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын, Ұлы Отан соғыс кезінде Қазақстанға қоңыс аударған халықтар арасындағы достықтың нығаюын анықтау; 9.1.2.2 мемлекеттің әлеуметтік дамуындағы тың жерлердіңгеру кезеңінде халықтың қоңыс аударуының рөлін түсіндіру

2) "Мәдениеттің дамуы" бөлімі:

2-кесте

Оқыту мақсаттары:						
Бөлімшелер	5-сынып шамамен 1 миллион жыл бұрын – V ғасыр	6-сынып VI - XVII ғасыр	7-сынып XVIII - XIX ғасыр	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы	10-сынып XXI ғасырдың бірінші жартысы
2.1 Дүние таным және дін	5.2.1.1 иллюстрацияларды, суреттерді қолдана отырып, алғашқы адамдардың наным-сенімдерін сипаттау; 5.2.1.2 суреттерге, иллюстрацияларға, жартастағы бейнелерге, жерлеу рәсімінің сипаттамасына сүйене отырып, қазіргі Қазақстан территориясын мекендеген ежелгі тайпалардың	6.2.1.1 түркілердің дүниетанымдық ерекшеліктерін, сауда-экономикалық байланыстардың ислам дінінің енуіне ықпалын түсіндіру; 6.2.1.2 ислам дінінің қоғамдық және мәдени өмірге, мемлекеттің дамуына ықпалын анықта; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын	7.2.1.1 салт - дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау; 7.2.1.2 отаршылдық саясаттың ұлттық құндылықтарға кері әсерін түсіндіру; 7.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын сипаттауда "Ұлы Дала Елі" ұғымын қолдану	8.2.1.1 салт - дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау, түрлі діни сенімдер арасындағы өзара сыйластықтың қалыптаса бастауын түсіндіру; 8.2.1.2 мемлекеттің діни саясатының мақсаты мен салдарын анықтау; 8.2.1.3 дін және қазақ халқының салт-дәстүрлері	9.2.1.1 заманауи дүниетанымды қалыптастыру және дінді дамыту бойынша мемлекеттің саясатын анықтау	10.2.1.1 жазбалардағы дүниетанымның өзгеруін анықтау

	дүниетанымын сипаттау	сипаттауда "Ұлы Дала Елі" ұғымын қолдану		мәселелері жөніндегі мемлекеттік органдардың қызметін суреттеп айту		м
2.2 Өнер және әдебиет	5.2.2.1 иллюстрациялар, қосымша материалдар, карта мен схемалар негізінде археологиялық ескерткіштерді сипаттау; 5.2.2.2 археологиялық деректерге сүйене отырып, Андронов мәдениетінің белгілерін анықтау; 5.2.2.3 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.4 Есік обасынан табылған "Алтын адам" археологиялық олжасының мәнін анықтау; 5.2.2.5 Ә.Марғұланнның зерттеулерін ғалым-археолог ретінде айқындау; 5.2.2.6 көшпелілердің әлемдік өркениетке қосқан үлесін түсіндіру; 5.2.2.7 тарихи мұра жетістіктері үшін жәдігерлердің рөлін түсіндіру 5.2.2.8 туған өлкенің тарихи ескерткіштерінің құндылығын түсіндіру	6.2.2.1 - күй, аңыз, шежіре, эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығын айқындау; 6.2.2.2 ежелгі тайпалардың қолданбалы өнер ерекшеліктерін сипаттау; 6.2.2.3 көшпенділердің әскери өнер жетістіктерін сипаттау; 6.2.2.4 түркі кезеңіндегі қоғамды бейнелеуде Махмұд Қашғари, Жүсіп Баласағұн және Ахмет Яссауи еңбектерінің тарихи құндылығын түсіндіру; 6.2.2.5 көшпенділердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау; 6.2.2.6 аймақтардың, қалалардың, өзендердің және көлдердің, таулардың атауының шығу тарихын ономастика негізінде түсіндіру; 6.2.2.7 көркем әдебиеттің қайта өрлеуіне үлес	7.2.2.1 халық фольклоры мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын түсіну; 7.2.2.2 архитектуралық ескерткіштердің ерекшеліктерін мінәжаттық және діни құрылыс ретінде түсіндіру; 7.2.2.3 көшпенділердің әскери өнер жетістіктерін сипаттау; 7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін, зергерлік ісінің даму ерекшелігін бағалау; 7.2.2.5 мұражай материалдарының негізінде өлкенің тарихи оқиғалар хроникасын суреттеп беру; 7.2.2.6 көшпенділердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау	8.2.2.1 халық фольклоры мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 8.2.2.2 қазақ зиялыларының туындылар мұрасын түсіндіру, оның қоғамдық санаға ықпалын бағалау; 8.2.2.3 А. Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері, жазбаша қазақ әдебиетінің негізін қалаушы ретіндегі рөлін айқындау; 8.2.2.4 А.Байтұрсыновты қазақ тіл білімінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау; 8.2.2.5 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктерін сипаттау; 8.2.2.6 өнердегі және әдебиеттегі өзгерістерді анықтау; 8.2.2.7 Ә.Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпасұлының қазақ халқын	9.2.2.1 кеңестік әдебиет пен өнер туындыларын- да қоғамдық өмірдің бейнеленуін анықтау; 9.2.2.2 М.Әуезов шығармаларының отандық және әлем әдебиетіндегі мәнін бағалау; 9.2.2.3 жас қазақ ақындар мен жазушылардың жастардың ұлттық санасын қалыптастыруға ықпалын суреттеп беру; 9.2.2.4 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызын бағалау; 9.2.2.5 әлемдік мәдениеттің өзара кірігуін және оның елдің ұлттық мәдениетіне ықпалын суреттеп беру; 9.2.2.6 қайта құру кезеңіндегі өнер мен әдебиеттің өскелең ұрпақтың дүниетанымын қалыптастыруға ықпалын түсіндіру; 9.2.2.7 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі мәнін түсіндіру	м

		қосқан, туған өлкенің шеберлерін анықтау; 6.2.2.8 туған өлке туралы аңыздар мен жырлардың мәнін түсіндіру		әлемге танытудағы рөліне баға беру; 8.2.2.8 түрлі деректер негізінде өз мектебінің тарихын суреттеп беру	
2.3 Білім және ғылым	5.2.3.1 қазақстандық ғалымдардың археологиялық жаңалықтарын білу, олардың орналасу жерін, негізгі табылған заттарды	6.2.3.1 көне түркі жазуының тарихи маңызын түсіндіру; 6.2.3.2 Әл-Фарабидің және басқа да ғалымдардың ортағасырлық ғылымның дамуына қосқан үлесін анықтау; 6.2.3.3 "Кодекс Куманикус" сөздігінің халықаралық байланыстардағы рөлін анықтау	7.2.3.1 М. Х. Дулатидің "Тарихи-Рашиди" еңбегінің тарихи маңызын түсіндіру; 7.2.3.2 саяхат маршруттарын құру жолдарын ұсыну	8.2.3.1 Ш. Уәлихановтың ғылыми зерттеулерінің тарихи құндылығын анықтау; 8.2.3.2 ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы рөлін түсіндіру; 8.2.3.3 XIX ғ. екінші жартысындағы білім беру мен ағарту ісінің даму ерекшеліктерін түсіндіру; 8.2.3.4 кеңес дәуіріндегі қазақ тілінің ахуалын анықтау; 8.2.3.5 Ы. Алтынсариннің ағарту саласына, қыздарға арналған мектеп-интернатын құруға қосқан үлесін айту; 8.2.3.6 XX ғ. бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді түсіндіру; 8.2.3.7 Ш. Құдайбердіұлы, М. Жүсіп Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи дерек	9.2.3.1 Е. Бекмахановтың Қазақстан тарихы ғылымына қосқан үлесін түсіндіру; 9.2.3.2 елде болған өзгерістерді ескеріп отырып, білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатты түсіндіру; 9.2.3.3 елдің ғылыми әлеуетін дамытудағы ғалымдардың үлесін бағалау; 9.2.3.4 мемлекеттің дамуы үшін ғылым мен білім беру деңгейін көтеру қажеттілігін түсіну; 9.2.3.5 қазақстандық патриотизмді қалыптастыру үшін туризмінің рөлі мен мәнін анықтау

				ретіндегі маңызын айқындау; 8.2.3.8 Қ. Сәтбаев- тың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы рөліне баға беру; 8.2.3.9 туған өлкенің тарихын меңгеруде өлкетанудың мәнін айқындау	

3) "Мемлекеттің дамуы" бөлімі:

3-кесте

Оқыту мақсаттары						
Бөлімшелер	5-сынып шамамен 1миллион жыл бұрын – V ғасыр	6-сынып VI - XVII ғасырлар	7-сынып XVIII - XIX ғасырлар	8-сынып XX ғасырдың I жартысы	9-сынып XX ғасырдың II жартысы	10-сынып XXI ғасырдың I жартысы
3.1 Мемлекеттің ішкі саясаты	5.3.1.1 картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру; 5.3.1.3 туған өлкенің тарихындағы тарихи тұлғалардың рөлін қаланың танымал адамдарының мысалы ретінде түсіндіру	6.3.1.1 картадан тайпалық одақтардың орналасуын көрсету; 6.3.1.2 оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы Түркі қағанатының құрылуының тарихи маңызын анықтау; 6.3.1.3 ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің құрылуын түсіндіру; 6.3.1.4 VI-IX ғасырлардағы түркі мемлекеттерінің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын кесте негізінде анықтау; 6.3.1.5 шаруашылық іс-	7.3.1.1 оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы Түркі қағанатының құрылуының тарихи маңызын анықтау; 7.3.1.2 қазақ хандығының ішкі саясат жаңдайын түсіндіру; 7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау, оң және теріс әсерін айқындау; 7.3.1.4 патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.3.1.5 қазақ халқының отаршылдыққа	8.3.1.1 қазақ зиялыларының империясының Мемлекеттік Думасындағы ызыметін түсіндіру; 8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процесті түсіндіру, ұлттық сананың өсуі; 8.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің тарихи маңызын анықтау және тұлғалардың рөліне баға беру; 8.3.1.4 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау; 8.3.1.5 "Алаш" партиясының ұлттық мемлекетті	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және оқиғаларға өзіндік баға беру; 9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру; 9.3.1.3 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау; 9.3.1.4 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығын түсіндіру	10.3.1.1 Ресей КСРО-ның тарихи ерекшеліктерін түсіндіру және оқиғаларға өзіндік баға беру; 10.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру; 10.3.1.3 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау; 10.3.1.4 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығын түсіндіру

		әрекеті үшін аймақтың мәні; 6.3.1.6 X ғ. – XIII ғ. басындағы түркі мемлекеттерінің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтары н салыстырмалы кесте негізінде анықтау; 6.3.1.7 тарихи ұғымдарды қолданып, Қарахан мемлекетіндегі жер иелену ерекшеліктерін түсіндіру; 6.3.1.8 мемлекеттік бірлестіктердің белгілерін анықтау; 6.3.1.9 Отырарды қорғаудағы қала халқының ерлігін сипаттау; 6.3.1.10 картаны, кестені қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру; 6.3.1.11 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі және жанама себептерін анықтау; 6.3.1.12 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін анықтау; 6.3.1.13 әкімшілік аппаратының қызметтік	қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру; 7.3.1.7 XVIII ғасыр мен XIX ғасыр басындағы Қазақстанның даму ерекшеліктерін анықтау; 7.3.1.8 қазақ хандарының мемлекетті нығайтудағы рөлін айқындау; 7.3.1.9 мемлекеттің қоғамдық-саяси өмірдегі сұлтан, би, батыр, жыраулардың қызметтерін сипаттау	лікті жаңғырту саясатын талдау; 8.3.1.6 Ә. Бөкейханның саяси көшбасшылық қызметіне баға беру; 8.3.1.7 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығын түсіндіру; 8.3.1.8 XX ғасырдың 20–30 -жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының салдарын түсіндіру		ст бі 10 м қа Е Н р тү 10 ж өр н ай 10 ұ м ст ат

		міндеттерінің мазмұнын түсіну				
3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	5.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау; 5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестік тердің көрші елдермен қарым- қатынасын анықтау; 6.3.2.4 ерте түркі мемлекеттерінің сыртқы саясатының негізгі бағыттарын анықтау; 6.3.2.5 Атлах шайқасының тарихи маңызын, оның тарихи оқиғалардың дамуына ықпалын түсіну; 6.3.2.6 кыпшақтардың Еуразия тарихындағы орнын анықтау; 6.3.2.7 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII - XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру	6.3.2.1 Қазақстан аумағындағы ерте көшпелілердің халықаралық сахнадағы орнын анықтау; 6.3.2.2 тарихи оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы түркі тілдес тайпалардың қоңыс аудару себебін түсіндіру; 6.3.2.3 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестік тердің көрші елдермен қарым- қатынасын анықтау; 6.3.2.4 ерте түркі мемлекеттерінің сыртқы саясатының негізгі бағыттарын анықтау; 6.3.2.5 Атлах шайқасының тарихи маңызын, оның тарихи оқиғалардың дамуына ықпалын түсіну; 6.3.2.6 кыпшақтардың Еуразия тарихындағы орнын анықтау; 6.3.2.7 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII - XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру	7.3.2.1 жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлін түсіндіру; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау; 7.3.2.3 Абылай ханның дипломатиялық шеберлігі мен саясатын, хандықты нығайтудағы даналығын, көрегендігін суреттеп айту; 7.3.2.4 Орбұлақ шайқасындағы қазақ жасағының әскери өнердегі шеберлігі мен ерлігін бағалау	8.3.2.1 соғыс қимылдарының қаһармандарын атау және олардың елді қорғау ісіндегі рөлін, патриоттық санаға ықпалын анықтау	9.3.2.1 қазақстандықтардың Екінші дүниежүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау; 9.3.2.2 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын түсіндіру; 9.3.2.3 Б.Момыш ұлының батырлық, тұлғалық қасиетін айқындау; 9.3.2.4 диаспора өкілдерінің әлем қоғамдастығының Қазақстанға жағымды қатынасын қалыптастырудағы рөлін түсіндіру	

4) "Қазақстанның экономикалық дамуы" бөлімі:

4-кесте

Оқыту мақсаттары						
Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	шамамен 1 миллион жыл бұрын - V ғасыр	VI – XVII ғасырлар	XVIII – XIX ғасырлар	XX ғасырдың I жартысы	XX ғасырдың II жартысы	XXI ғасырдың I жартысы
4.1 Шаруашылық	5.4.1.1 иллюстрацияларды, видеоматериалдарды, кестелерді қолдана отырып және еңбек құралдарының суретін салып, ежелгі адамдардың алғашқы кәсібін сипаттау; 5.4.1.2 көшпелі мал шаруашылығы мен егіншіліктің қалыпта суын түсіндіру	6.4.1.1 иллюстрацияларды, видеоматериалдарды, кестелерді қолдана отырып және еңбек құралдарының суретін салып, ежелгі адамдардың алғашқы кәсібін сипаттау; 6.4.1.2 көшпелілер мен отырықшылар арасындағы өзара экономикалық байланыстарын анықтау, тұрмыспен мәдениетке өзара ықпалы; 6.4.1.3 көшпелі мал шаруашылығы мен егіншіліктің пайда болуын түсіндіру; 6.4.1.4 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау	7.4.1.1 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау, экономикалық, шаруашылық құлдырау себептері; 7.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін, жаңа шаруашылық түрлерінің пайда болуын түсіндіру; 7.4.1.3 туған өлкесінің дамуына үлес қосқан тұлғалардың іс-әрекетіне баға беру; 7.4.1.4 туған өлкенің маңызды даму кезеңдерін анықтау	8.4.1.1 деректер мен дәйектерді салыстыру арқылы жаңа экономикалық саясаттың нәтижесінде орын алған өзгерістерді түсіндіру; 8.4.1.2 күштеп ұжымдастыру саясатының ауыл шаруашылығына тигізген зардаптарын түсіндіру	9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерді түсіну; 9.4.1.2 Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік-экономикалық мәселелерді түсіндіру	10.4.1.1 Үлкен ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерді түсіндіру; 10.4.1.2 Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік-экономикалық мәселелерді түсіндіру
4.2 өндірістік қатынастар және сауда	5.4.2.1 оқулықтағы суреттерге, қосымша материалға сүйене отырып, еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау; 5.4.2.2 металл өндірісі жетілуінің шаруашылық салала рына тигізген ықпалын, зат айырбастаудың	6.4.2.1 оқулықтағы суреттерге, қосымша материалға сүйене отырып, еңбек құралдары мен қару түрлерін сипаттау; 6.4.2.2 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына, мемлекет санының өсуіне, колөнер мен	7.4.2.1 капиталистік қатынастардың Қазақстан экономикасына ықпалын анықтау; 7.4.2.2 сауда қатынастарына жәрмеңкелердің, тауар-ақшалай алмасудың әкелген өзгерістерін анықтау	8.4.2.1 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін анықтау	9.4.2.1 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін; 9.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайына бейімделгендігін, майдан мен тылдың бірлігі болуын дәлелдеу	10.4.2.1 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін; 10.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайына бейімделгендігін, майдан мен тылдың бірлігі болуын дәлелдеу

	пайда болуын түсіндіру; 5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру	сауданың дамуына, қала құрылысына ықпалын түсіндіру; 6.4.2.3 Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау; 6.4.2.4 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіру				э т

27. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

28. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің психикалық дамуы
тежелген білім алушыларға
5-10 сыныптарына арналған
"Қазақстан тарихы" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
Үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстан аумағындағы ежелгі адамдар өмірі	Кіріспе сабақ. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның ежелгі тарихында не оқытылады?	Ежелгі Қазақстан тарихына ж
	Алғашқы адамдардың өмірі. Зерттеу сұрағы: Алғашқы адамдар қалай өмір сүрді?	5.1.1.1 "антропология" термині 5.1.1.2 суретті пайдалану адамдарының антропологияны анықтау; 5.1.2.1 алғашқы адамдардың шығармашылық түрде көрсетуі

	Қазақстан аумағындағы тас дәуірінің тұрақтары. Зерттеу сұрағы: археологтар Қазақстан жерінен тас дәуіріне жататын қандай олжаларды тапты?	5.2.3.1 қазақстандық археологиялық жаңалықта- р орналасу жерін, негізгі табыл 5.2.2.1 иллюстрациялар, материалдар, карта мен с археологиялық ескерткіштер 5.4.2.1 оқулықтағы суретт материалға сүйене отырып, мен қару түрлерін сипаттау
	Адамдардың шаруашылық өміріндегі өзгерістер және еңбек құралдарының жетілдірілуі. Зерттеу сұрағы: Мезолит пен неолит дәуірлерінде алғашқы адамдардың өмірі қалай өзгерді?	5.4.1.1 иллюстрацияларды, видеоматериалдарды, кест отырып және еңбек құрал салып, ежелгі адамдардың сипаттау; 5.4.2.1 оқулықтағы суретт материалға сүйене отырып, мен қару түрлерін сипаттау
	Ботай мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Не себепті ботайлықтарды жылқыны алғашқы қолға үйретушілер деп атайды?	5.4.1.1 иллюстрацияларды, видеоматериалдарды, кест отырып және еңбек құрал салып, ежелгі адамдардың сипаттау
	Қазақстан аумағында металлургияның пайда болуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан жерінде металды өндіру ежелгі адамдардың өмірін қалай өзгертті?	5.4.2.2 металл өндірісі жетілу салала рына тигіз ген айырбастаудың пайда болуы
	Андронов және Беғазы-Дәндібай мәдениеттері. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы қола дәуірі ескерткіштерінің қандай ерекшеліктері бар?	5.2.2.2 археологиялық дер отырып, Андронов мәдени анықтау; 5.2.2.5 Ө.Марғұланның зерт археолог ретінде айқындау
	Қазақстандағы жартастарға салынған ежелгі суреттер. Зерттеу сұрағы: Тасқа салынған суреттер ежелгі адамдардың дүниетанымын қалай бейнелейді?	5.2.1.1 иллюстрацияларды, с отырып, алғашқы адам сенімдерін сипаттау; 5.2.2.1 иллюстрациялар, материалдар, карта мен с археологиялық ескерткіштер
	Ежелгі адамдардың өміріне саяхат	5.1.2.1 алғашқы адамдардың шығармашы лық түрде көрсе
Өлкетану	Өлкетану мұражайлары мен тарихи жәдігер (экспонат)	5.2.2.7 тарихи мұра же жәдігерлердің рөлін түсіндір
2-тоқсан		
Ежелгі адамдардың өміріне саяхат	•Қазақстан аумағында темірдің игерілуі. Зерттеу сұрағы: Темір өндіру адам өмірін қалай өзгертті?	5.4.2.2 металл өндірісі жетілу салаларына тигіз ген айырбастаудың пайда болуы
	•Көшпелі мал шаруашылығының қалыптасуы. Зерттеу сұрағы: Көшпелі мал шаруашылығы неліктен ежелгі Қазақстан тұрғындарының шаруашылықтың негізгі түріне айналды?	5.4.1.2 көшпелі мал шаруашы лығы мен егіншіліктің қалып 5.2.2.6 көшпелілердің әлем қосқан үлесін түсіндіру

	Ежелгі көшпелілердің материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Көшпенділер баспанасының ерекшелігі неде?	5.2.2.3 ежелгі тайпалардың ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.6 көшпенділердің әлеуметтік қосқан үлесін түсіндіру
	Ежелгі көшпеліндердің дүниетанымы. Зерттеу сұрағы: Көшпелілердің қандай салт-дәстүрлері бүгінгі күнге дейін сақталды?	5.2.1.2 суреттерге, иконаларға, жартастағы бейнелерге, жазба сипаттамасына сүйене Қазақстан территориясын мекендеген тайпалардың дүниетанымын
Сақтар	Сақтар туралы тарихи мәліметтер. Зерттеу сұрағы: Қандай дереккөздер сақтар туралы мәлімет береді?	5.3.1.1 картадан тайпалардың орналасуын көрсету; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік құрылуын түсіндіру
	"Алтын адам" археологиялық олжасы. Зерттеу сұрағы: Есік обасынан табылған "Алтын адам" кім болды?	5.2.3.1 қазақстандық археологиялық жаңалықтардың орналасу жерін, негізгі табылған; 5.2.2.4 Есік обасынан табылған археологиялық олжасының мәнін анықтау; 5.2.1.2 суреттерге, иконаларға, жартастағы бейнелерге, жазба сипаттамасына сүйене Қазақстан территориясын мекендеген тайпалардың дүниетанымын
Өлкетану	Біздің айналамыздағы тарихи ескерткіштер	5.2.2.8 туған өлкенің тарихи ескерткіштің құндылығын түсіндіру
3-тоқсан		
Сақтар	Шілікті және Бесшатыр патша қорғандары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Шілікті мен Бесшатыр "патша қорғандары" деп аталады?"	5.2.2.1 иллюстрациялар, материалдар, карта мен суреттер археологиялық ескерткіштер; 5.1.2.2 түрлі әлеуметтік топтар мен кәсібін көрсететін кестелерді сипаттауды қолдана отырып топтардың ерекшеліктерін түсіндіру; 5.2.1.2 суреттерге, иконаларға, жартастағы бейнелерге, жазба сипаттамасына сүйене Қазақстан территориясын мекендеген тайпалардың дүниетанымын
	Берел қорғандары. Зерттеу сұрағы. Берел қорымынан табылған олжалар сақтардың мәдениетін қалай сипаттайды?	5.2.2.1 иллюстрациялар, материалдар, карта мен суреттер археологиялық ескерткіштер; 5.2.1.2 суреттерге, иконаларға, жартастағы бейнелерге, жазба сипаттамасына сүйене Қазақстан территориясын мекендеген тайпалардың дүниетанымын
	Тасмола археологиялық мәдениеті.	5.2.2.1 иллюстрациялар, материалдар, карта мен суреттер археологиялық ескерткіштер

	Зерттеу сұрағы: "Мұртты обалардың" ерекшелігі неде? Сақ патшайымы Томирис. Зерттеу сұрағы: Тарихи деректерде Томирисінің бейнесі қалай сипатталған? Шырақтың ерлігі. Зерттеу сұрағы: Сақтар өз тәуелсіздігі үшін қалай күресті? Сақтардың Александр Македонский әскеріне қарсы күресі. Зерттеу сұрағы: Неліктен Александр Македонскийдің сақтарға жасаған жорығы сәтсіз аяқталды?	5.2.1.2 суреттерге, и жартастағы бейнелерге, э сипаттамасына сүйене Қазақстан территориясын м тайпалардың дүниетанымын 5.3.2.1 Қазақстан аумағы көшпелілердің халықаралық анықтау 5.3.2.1 Қазақстан аумағы көшпелілердің халықаралық анықтау 5.3.2.1 Қазақстан аумағы көшпенділердің халықаралық анықтау
4-тоқсан		
Үйсіндер мен қаңлылар	Үйсіндер туралы жазба деректер. Зерттеу сұрағы: Қытай авторлары үйсіндердің өмірін қалай сипаттады? Қаңлылардың қалалық мәдениетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қаңлыларда қала мәдениетінің дамуы немен байланысты? Қаңлылардың қоғамдық құрылысы. Зерттеу сұрағы: Сыма Цянь қаңлы қоғамын қалай сипаттады? Үйсіндер мен қаңлылардың материалдық және рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Үйсіндер мен қаңлылар мәдениетінің ерекшеліктері қандай?	5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік құрылуын түсіндіру; 5.1.2.2 түрлі әлеуметтік топ мен кәсібін көрсететін кесте сипаттауды қолдана отырып топтардың ерекшеліктерін түсіндіру; 5.3.2.2 Қазақстан аумағын мемлекеттік бірлестіктердің қарым-қатынасын анықтау 5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының түсіндіру; 5.3.2.2 Қазақстан аумағын мемлекеттік бірлестіктердің қарым-қатынасын анықтау 5.1.2.2 түрлі әлеуметтік топ мен кәсібін көрсететін кесте сипаттауды қолдана отырып топтардың ерекшеліктерін түсіндіру; 5.3.1.2 ежелгі мемлекеттік құрылуын түсіндіру 5.2.2.3 ежелгі тайпалардың ерекшеліктерін сипаттау; 5.2.2.6 көшпенділердің әлеуметтік қосқан үлесін түсіндіру
Өлкетану	Өлкенің тарихи тұлғалары: Билер, ақындар мен батырлар	5.3.1.3 туған өлкенің тарихи тұлғалардың рөлін қаланың тарихы мысал ретінде түсіндіру
Қайталау		
2) 6-сынып: 2-кесте		
Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары

1-тоқсан		
Ғұндар	Ғұн тайпаларының бірігуі. Зерттеу сұрағы: Неге Мөде шаньюй "Жер - мемлекеттің негізі" деді	6.3.1.1 картадан тайпалық орналасуын көрсету; 6.3.1.5 шаруашылық іс-әрекетінің мәні; 6.3.1.3 ежелгі мемлекеттік құрылуын түсіндіру
	Ғұндардың көрші мемлекеттермен қарым-қатынастары. Зерттеу сұрағы: Ғұндармен Ұлы Қытай корғанының салынуы арасында қандай байланыс бар?	6.3.2.3 ежелгі мемлекеттік құрылуын түсіндіру
	Ғұндардың Батысқа қоныс аударуы. Зерттеу сұрағы: Ғұндардың Батысқа қоныстануы қандай өзгерістерге әкелді?	6.1.1.4 ғұн дардың қоныс аударуы тарихи картадан көрсету
	Аттила және оның жаулаушылық жорықтары. Зерттеу сұрағы: Ежелгі авторлар Аттилаға қандай баға береді?	6.1.1.4 ғұн дардың қоныс аударуы тарихи картадан көрсету; 6.3.2.3 Қазақстан аумағында мемлекеттік бірлестіктердің қарым-қатынасын анықтау
Сарматтар	Сарматтардың қоғамдық құрылысы мен шаруашылық өмірі. Зерттеу сұрақтары: Сармат қоғамы несімен ерекшеленеді?	6.2.2.1 күй, аңыз, шежіре, эпос тарихи дереккөзі ретіндегі айқындау; 6.2.2.2 ежелгі тайпалардың ерекшеліктерін сипаттау; 6.3.1.1 картадан тайпалық орналасуын көрсету; 6.1.2.1 түрлі әлеуметтік топтар мен кәсібін көрсететін кестелерді сипаттауды қолдана отырып топтардың ерекшеліктерін түсіндіру
	Сарматтардың саяси тарихы. Зерттеу сұрағы: Сарматтар қандай мемлекеттермен қарым-қатынаста болды?	6.3.2.1 Қазақстан аумағында көшпелілердің халықаралық қатынасын анықтау
Ежелгі Қазақстан тарихына шолу	Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпаты. Зерттеу сұрағы: Ежелгі Қазақстан адамдарының антропологиялық тұрпаты қалай өзгерді?	6.1.1.2 Ежелгі Қазақстан антропологиялық тұрпатын анықтау
	Ежелгі Қазақстанға саяхат	6.4.1.1 иллюстрацияларды, видеоматериалдарды, кестелерді отырып және еңбек құралдарын салып, ежелгі адамдардың ерекшеліктерін сипаттау; 6.4.1.3 көшпелі мал шаруашылығын егіншіліктің пайда болуын түсіндіру; 6.4.2.1 оқулықтағы суреттерді материалға сүйене отырып, ежелгі қару-жара мен қару түрлерін сипаттау;

		6.4.2.4 Ұлы Жібек жолының түсіндіру
Өлкетану	Туған өлкенің аңыздары мен жырлары	6.2.2.8 туған өлке туралы жырлардың мәнін түсіндіру
2-тоқсан		
VI - IX ғасырлардағы Қазақстан	Кіріспе сабақ. Зерттеу сұрағы: Орта ғасырлардағы Қазақстан тарихы нені оқытады?	Ортағасырлардағы Қазақстан шолу
	Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды?	6.3.1.2 оқиғалардың өзара байланысы арқылы Түркі қағанатын тарихи маңызын анықтау; 6.3.1.4 VI-IX ғасырлар мемлекеттерінің даму түсіндіріп, олардың ұқсастықтарын айырмашылықтарын кесте негізінде көрсету; 6.3.2.4 ерте түркі мемлекеттерінің саясатының негізгі бағыттарын анықтау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен сабақтастығын сипаттауда қолдану
	Көне түркі жазуы. Зерттеу сұрағы: Білге қаған мен Күлтегіннің мемлекетті нығайтудағы саясаты бізге қандай деректерден белгілі?	6.3.1.4 VI-IX ғасырлар мемлекеттерінің даму түсіндіріп, олардың ұқсастықтарын айырмашылықтарын кесте негізінде көрсету; 6.2.3.1 көне түркі жазуының түсіндіру
	Атлах шайқасы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Атлах шайқасын "халықтар шайқасы" деп атайды?	6.3.2.5 Атлах шайқасының оның тарихи оқиғалардың дамуына түсіну; 6.2.2.3 көшпенділердің жетістіктерін сипаттау
	Оғыз мемлекеті. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның орта ғасырлар тарихында Оғыз мемлекетінің алатын орны қандай?	6.3.1.4 VI-IX ғасырлар мемлекеттерінің даму түсіндіріп, олардың ұқсастықтарын айырмашылықтарын кесте негізінде көрсету
	Қимақ қағанаты. Зерттеу сұрағы: Қимақтарда қалалық мәдениетінің дамуын қандай деректер дәлелдейді?	6.4.2.2 Ұлы Жібек жолының дамуына, мемлекет санының өсуі мен сауданың дамуына, нағыз ықпалын түсіндіру; 6.4.1.2 көшпелілер мен арасындағы өзара байланыстарын анықтау, мәдениетке өзара ықпалы
	Түркілер туралы тарихи деректер. Зерттеу сұрағы: Қытай және араб деректері түркілер туралы қандай ақпарат береді?	6.2.2.3 көшпенділердің жетістіктерін сипаттау; 6.4.1.4 көшпелілердің шаруашылық ерекшеліктерін анықтау; 6.2.1.1 түркілердің ерекшеліктерін, са

		байланыстардың ислам дінін түсіндіру
	Түркі әлемі қалыптасуының басталуы. Зерттеу сұрағы: Түркі тілдес халықтардың миграциясы Еуразия тарихына қаншалықты әсерін тигізді?	6.3.2.2 тарихи оқиғалардың табу арқылы түркі тілдес та аудару себебін түсіндіру; 6.1.1.1 түркі тілдес тайпалар аумақтық орналасуын картад
Өлкетану	Топонимдер– өткен уақыт куәгерлері (елді мекеннің, өзен мен көлдер атауы өлкенің тарихы)	6.2.2.6 аймақтардың, қалала және көлдердің, таулардың тарихын ономастика негізінд
3-тоқсан		
X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан	X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан аумағындағы саяси процестер. Зерттеу сұрағы: X ғасыр - XIII ғасырдың басында саяси карта қаншалықты өзгерді?	6.3.1.6 X ғ. – XIII ғ. мемлекеттерінің даму түсіндіріп, олардың ұқс айырмашылықтарын салы негізінде анықтау; 6.3.1.8 мемлекеттік бірлестін анықтау; 6.3.1.11 ортағасырлық ыдырауының негізгі және ж анықтау
	Қарахан мемлекеті. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қарахан мемлекеті ислам дінін мемлекеттік дін деп жариялады?	6.3.1.6 X ғ. – XIII ғ. мемлекеттерінің даму түсіндіріп, олардың ұқс айырмашылықтарын салы негізінде анықтау; 6.2.1.2 ислам дінінің қоғамд өмірге, мемлекеттің дамуына 6.3.1.7 тарихи ұғымдарды қ мемлекетіндегі жер иелен түсіндіру
	Наймандар, керейіттер және жалайырлар. Зерттеу сұрағы: Найман, керейіт пен жалайырлардың ортағасырларлық саяси сахнадағы рөлі қандай болды?	6.3.1.6 X ғ. – XIII ғ. мемлекеттерінің даму түсіндіріп, олардың ұқс айырмашылықтарын салы негізінде анықтау
	Қыпшақ хандығы. Зерттеу сұрағы: Не себепті Еуразия даласы "Дешті Қыпшақ" деп аталды?	6.3.1.6 X ғ. – XIII ғ. мемлекеттерінің даму түсіндіріп, олардың ұқс айырмашылықтарын салы негізінде анықтау; 6.3.2.6 қыпшақтардың Еура орнын және түркі тілінің д анықтау; 6.2.2.3 көшпенділердің жетістіктерін сипаттау; 6.2.1.3 тарихи оқиғалар м сабақтастығын сипаттауда ұғымын қолдану

	Халықаралық байланыстардың дамуындағы Ұлы Жібек жолының рөлі. Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы халықаралық байланыстардың дамуына ықпал етті ме?	6.4.2.3 Ұлы Жібек жолының қатынастардың дамуындағы
	Ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына Ұлы Жібек жолының ықпалы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына қалай әсер етті?	6.4.2.2 Ұлы Жібек жолының дамуына, мемлекет санының мен сауданың дамуына, ықпалын түсіндіру; 6.4.1.2 көшпелілер мен арасындағы өзара байланыстарын анықтау, мәдениетке өзара ықпалы; 6.2.2.3 көшпенділердің жетістіктерін сипаттау;
	Түркілердің материалдық және рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Әлем өркениетінің дамуына түркі мәдениеті қандай үлес қосты?	6.2.2.2 ежелгі тайпалардың ерекшеліктерін сипаттау; 6.2.2.3 көшпенділердің жетістіктерін сипаттау; 6.2.3.2 әл-Фарабидің және ғалымдардың ортағасырлық дамуына қосқан үлесін анықтау; 6.2.2.4 түркі кезеңіндегі қоғам М. Қашғари, Ж.Баласағұн және еңбектерінің тарихи құндылығы; 6.2.3.3 "Кодекс Куманики" халықаралық байланыстарда
Өлкетану	Мәдени-тарихи дәстүр сақтаушылары: өлкенің халықтық қолөнері	6.2.2.7 көркем әдебиеттің қосқан, туған өлкенің шеберлері
4-тоқсан		
XIII - XV ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан	Моңғол империясының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Моңғолдар мемлекеттілік деңгейге қалай жетті?	6.2.2.3 көшпенділердің жетістіктерін сипаттау; 6.3.1.6 X ғ. – XIII ғ. мемлекеттерінің дамуы түсіндіріп, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын салыстырып негізінде анықтау
	Қазақстандағы моңғол шапқыншылығы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Шыңғыс хан әскерлері Отырарды алты ай бойы ала алмады?	6.3.1.10 картаны, кестені қолдану ғасырлардағы мемлекеттер процестерді түсіндіру; 6.3.1.9 Отырарды қорғаудағы ерлігін сипаттау
	Моңғол шапқыншылықтарының салдары. Зерттеу сұрағы: Орталық Азияға ең үлкен өзгерісті әкелген кімдер: қыпшақтар ма, әлде моңғолдар ма?	6.1.1.3 XIII-XV ғасырлардағы этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.1.12 Қазақстан мемлекеттердің басқару ерекшеліктерін анықтау; 6.3.1.13 әкімшілік аппаратының міндеттерінің мазмұнын түсіндіру

	Қазақстан аумағында ұлыстардың құрылуы. Зерттеу сұрағы: Моңғол ұлыстарының құрылуы нәтижесінде саяси картада қандай өзгерістер болды?	6.3.1.10 картаны, кестені қоғамдық ғасырлардағы мемлекеттік процестерді түсіндіру; 6.1.1.3 XIII-XV ғасырлардағы этноәлеуметтік құрылымын анықтау 6.3.1.11 ортағасырлық ыдырауының негізгі және жаңа анықтау
	Ақ Орда. Зерттеу сұрағы: Қазақ мемлекеттілігінің қалыптасуындағы Ақ Орданың рөлі қандай болды?	6.3.1.10 картаны, кестені қоғамдық ғасырлардағы мемлекеттік процестерді түсіндіру; 6.1.1.3 XIII-XV ғасырлардағы этноәлеуметтік құрылымын анықтау 6.3.2.7 тарихи оқиғалардың анықтап, Қазақстан аумағында ғасырларда құрылған мемлекет саясатын түсіндіру
	Моғолстан. Әбілқайыр хандығы. Зерттеу сұрағы: Моғолстан мен Әбілқайыр мемлекеттеріндегі оқиғалар қандай саяси өзгерістерге әкелді?	6.3.1.10 картаны, кестені қоғамдық ғасырлардағы мемлекеттік процестерді түсіндіру; 6.1.1.3 XIII-XV ғасырлардағы этноәлеуметтік құрылымын анықтау 6.3.2.7 тарихи оқиғалардың анықтап, Қазақстан аумағында ғасырларда құрылған мемлекет саясатын түсіндіру
	XIII - XV ғасырлардағы Қазақстанның мәдениеті. Зерттеу сұрағы: XIII - XV ғасырлардағы өнер мен әдебиет ортағасырлық қоғамды қалай бейнелейді?	6.2.2.1 күй, аңыз, шежіре, эпос тарихи дереккөзі ретіндегі айқындау
	Ортағасырлық саяхатшылардың Қазақстан туралы мәліметтері. Зерттеу сұрағы: Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстанды қалай сипаттады?	6.4.1.4 көшпенділердің шаруашылық ерекшеліктерін анықтау; 6.2.2.5 көшпенділердің қоғамдық жетістіктерін сипаттау

Қайталау

3) 7-сынып:
3-кесте

Ұзамерзімді жоспар бөлімі	Ұзақмерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақ халқының қалыптасуы	Қазақ халқының қалыптасу процесінің аяқталуы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Дала мұрагері – қазақ халқы қалай қалыптасты?	7.1.1.4 ежелгі және ортағасырлық оқиғалары арасында байланысты қазақ халқының қалыптасу кезеңдерді анықтау; 7.1.1.5 "қазақ" этнонимінің түсіндіру

Біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы	Қазақ хандығының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақ хандығы Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет деп саналады?	7.3.1.9 мемлекеттің қоғамдық сұлтан, би, батыр, жырауларын сипаттау; 7.2.3.1 М. Х. Дулатидің еңбегінің тарихи маңызын таныстыру; 7.3.1.8 қазақ хандарының нығайтудағы рөлін айқындау; 7.2.1.3 тарихи оқиғалар мен сабақтастығын сипаттауда ұғымын қолдану
Қазақ хандығының XVI - XVII ғасырлардағы дамуы	Қасым хан тұсындағы Қазақ хандығының күшеюі. Зерттеу сұрағы: Не себепті Қадырғали Жалайыр: "Жәнібек ханның ұлдары арасында аса белгілі болғаны Қасым хан еді..." деп жазды?	7.3.1.8 қазақ хандарының нығайтудағы рөлін айқындау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы нәтижелерін анықтау
	Хақназар хан кезіндегі Қазақ хандығының сыртқы саясаты. Зерттеу сұрағы: Неліктен Хақназар хан билеген кезеңді Қазақ хандығының "қайта жаңғыруы" деп атайды?	7.3.1.8 қазақ хандарының нығайтудағы рөлін айқындау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы нәтижелерін анықтау
	Тәуекел хан тұсындағы Қазақ хандығының оңтүстік шекараларының нығаюы. Зерттеу сұрағы: Тәуекел хан қазақ жерлерін біріктіру мақсатында қандай саясат жүргізді?	7.3.1.8 қазақ хандарының нығайтудағы рөлін айқындау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы нәтижелерін анықтау
	Есім хан билігі кезіндегі Қазақ хандығы бірлігінің нығаюы. Зерттеу сұрағы: Есім хан Қазақ хандығының біртұтастығын қалай сақтап қалды?	7.3.1.8 қазақ хандарының нығайтудағы рөлін айқындау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы нәтижелерін анықтау
	Жәңгір хан тұсындағы қазақ-жоңғар қарсылығы. Зерттеу сұрағы: Орбұлақ шайқасының әлемдік әскери өнер тарихындағы алатын орны қандай?	7.2.2.3 көшпенділердің жетістіктерін сипаттау; 7.3.2.4 Орбұлақ шайқасының жасағының әскери өнердегі ерлігін бағалау
	Тәуке хан тұсындағы қазақтардың қоғамдық-құқықтық жүйесі. Зерттеу сұрағы: Неліктен А.Левшин Тәуке ханды "Дала Ликургі" деп атады?	7.3.1.8 қазақ хандарының нығайтудағы рөлін айқындау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы нәтижелерін анықтау
	Қазақ хандығының әлеуметтік құрылымы. Зерттеу сұрағы: Әлеуметтік топтар қазақ қоғамында қандай рөл атқарды?	7.1.2.1 схема мен кестелер арқылы хандығындағы әлеуметтік топтарды анықтау; 7.3.1.9 мемлекеттің қоғамдық сұлтан, би, батыр, жырауларын сипаттау
Өлкетану	Бір мемлекет – біртағдыр (менің өлкемнің халықтары)	7.1.2.3 мұражайлар мен музейлер материалдары негізінде туған ұлттардың тарихы мен дәстүрлерін

XVI - XVII ғасырлардағы экономика мен мәдениет	XVI-XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: XVI - XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениетінде халық өмірі қалай көрініс табады?	7.2.2.1 халық фольклоры м туындыларының тарихи д құндылығын түсіну
	XVI-XVII ғасырлардағы қазақтардың материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Неліктен киіз үй көшпелілердің материалдық мәдениетінің ең жоғарғы үлгісі деп саналады?	7.2.2.4 қолданбалы өнерді зергерлік ісінің даму ерекше.
	Қазақтардың дәстүрлі шаруашылығы. Зерттеу сұрағы: Көшпелілердің дәстүрлі шаруашылығының ерекшелігі неде?	7.4.1.2 отарлау саясатын дәстүрлі шаруашылығына ти шаруашылық түрлерінің түсіндіру
Қазақ-жоңғар соғыстары	Жоңғар басқыншылығына қарсы Отан соғысының басталуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті "Елім-ай" бүкілхалықтық әнге айналды?	7.1.1.1 жоңғар шапқыншы демографиялық өзгері миграциялық процестерді тү 7.2.2.1 халық фольклоры м туындыларының тарихи д құндылығын түсіндіру; 7.3.1.2 қазақ хандығының жаңдайын түсіндіру; 7.4.1.1 шапқыншылығының шаруашылығына тигізген зардаптарын, шаруашылық құлдырау себеп
	Біртұтас халық жасағының ұйымдастырылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Ордабасы ел бірлігінің нышаны болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының жаңдайын түсіндіру; 7.3.1.1 оқиғалардың өзара б арқылы Түркі қағанатын тарихи маңызын анықтау
	Қазақ-жоңғар шайқастары. Зерттеу сұрағы: Неліктен Аңырақай шайқасы қазақ-жоңғар соғысындағы түбегейлі бетбұрыс деп саналады?	7.3.2.1 жоңғар шапқыншы күресте танылған хандар м рөлін түсіндіру
XVIII ғасырдағы Қазақ хандығы	XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қарым-қатынастарының тарихы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Ресей Қазақстанды Азияға шығудың "кілті мен қақпасы" деп санады?	7.3.1.2 Қазақ хандығының жаңдайын түсіндіру; 7.3.2.2 Қазақ хандығының с нәтижелерін анықтау
	Қазақ хандығының Ресей империясына қосылуының басталауы. Зерттеу сұрағы: Әбілқайыр ханның Анна Иоанновна патшайымға жазған хатының себептері мен салдарлары қандай болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының жаңдайын түсіндіру; 7.3.2.2 Қазақ хандығының с нәтижелерін анықтау
	Абылай ханның ішкі және сыртқы саясаты. Зерттеу сұрағы: Дербес Қазақ мемлекетін сақтап қалудағы Абылай ханның рөлі қандай?	7.3.1.2 қазақ хандығының жаңдайын түсіндіру; 7.3.2.3 Абылай ханның шеберлігі мен саясат

		нығайтудағы даналығын, көрсетіп айту
XVIII ғасырдағы Қазақстанның мәдениеті	XVIII ғасырдағы халық ауыз әдебиеті. Зерттеу сұрағы: XVIII ғасырда ақын-жыраулар шығармаларында тарихи оқиғалар қалай көрініс тапты?	7.2.2.1 халық фольклоры мұрагерлік туындыларының тарихи дәстүрлік құндылығын түсіну; 7.2.1.1 салт - дәстүрлер мен әдет-ғұрыптар құндылықтары мен маңыздылығын түсіну
	XVIII ғасырдағы қазақтардың материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Қазақтың ұлттық қолданбалы өнерінің бірегейлігі неде?	7.2.2.4 қолданбалы өнердің тарихи зергерлік ісінің даму ерекшеліктерін түсіну
Өлкетану	Туған өлке тарихының тірі куәгерлері. Саяхат маршруттары	7.4.1.3 туған өлкесінің даму ерекшеліктерін түсіну 7.2.3.2 саяхат маршруттарының маңызын түсіну
3-тоқсан		
Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XVIII ғасырдағы Қазақстандағы казак-әскери отаршылдығы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанды отарлауды Ресей империясы қалай жүзеге асырды?	7.3.1.3 Ресей империясының саясатының себеп-салдарын түсіну; теріс әсерін айқындау; 7.2.3.2 саяхат маршруттарының маңызын түсіну
	Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Сырым Датұлы Кіші жүз казактарының қандай құқықтарын қорғауды көздеді?	7.3.1.5 қазақ халқының отаршылдық ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын түсіну; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс рөліне баға беру
	1822-1824 жылдардағы патша реформалары. Зерттеу сұрағы: Неліктен XX ғасырдың 20-шы жылдарында Қазақстанда әкімшілік реформалар жүргізілді?	7.3.1.4 патша үкіметінің нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.2 дәстүрлі қазақ өмірін өзгерістерді өткен тарихи тәжірибесімен салыстыру арқылы анықтау
	1836-1838 жылдардағы Бөкей Ордасындағы казактардың көтерілісі. Зерттеу сұрағы: Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлын қандай ортақ идея біріктірді?	7.3.1.5 қазақ халқының отаршылдық ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын түсіну; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс рөліне баға беру
	Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: Кенесары хан бастаған ұлт-азаттық күрес неліктен жалпы ұлттық сипатқа ие болды?	7.3.1.5 қазақ халқының отаршылдық ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын түсіну; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс рөліне баға беру
Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XIX ғасырдың 40-60 жылдарындағы казактардың ортаазиялық хандықтармен қарым-қатынастары Зерттеу сұрағы: Неліктен Орта Азия хандықтарының Қазақстанның оңтүстік аймақтарына экспансиясы күшейді?	7.3.1.5 қазақ халқының отаршылдық ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын түсіну; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс рөліне баға беру
	Қазақстанның Ресей империясына қосылуының аяқталуы.	7.3.1.2 қазақ хандығының тарихи жаңдайын түсіндіру;

	Зерттеу сұрағы: Қазақстанның оңтүстік аймақтарының Ресей империясына қосылуының ерекшеліктері қандай?	7.3.2.2 Қазақ хандығының саясатының нәтижелерін анықтау
Қазақстан Ресей империясының құрамында	XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы әкімшілік-аумақтық реформалар. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметі тарапынан "бөліп ал да, билей бер" ұстанымы қалай жүзеге асты?	7.3.1.3 Ресей империясының саясатының себеп-салдарын теріс әсерін айқындау; 7.3.1.4 патша үкіметі нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық түсіндіру; 7.1.2.2 қазақ қоғамындағы саяси тарихи кезеңдермен салыстыру анықтау
	Қазақтардың 1860-1870 жылдардағы азаттық күресі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырдың 60-70 жылдарындағы ұлт-азаттық көтерілістердегі халық талаптарының сабақтастығы неден көрінді?	7.3.1.5 қазақ халқының отарлық-ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау
	Қазақстандағы жаппай отаршылдық қоныс аудару саясаты. Зерттеу сұрағы: Патша өкіметінің қоныстандыру саясаты қазақ қоғамының өмірін қалай өзгертті?	7.4.1.2 отарлау саясатының дәстүрлі шаруашылығына тиімділігін шаруашылық түрлерінің түсіндіру; 7.1.1.3 Ресей империясының саясатының себептері мен салдарын анықтау; 7.1.1.2 "демография", "көші-қон" саясатының түсіндіру, демографиялық себептерін түсіну, көші-қон саясатының тәуелділігін түсіну; 7.1.2.2 дәстүрлі қазақ қоғамының өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
Өлкетану	Немқұрайлы емес жүректер	7.4.1.3 туған өлкесінің дамуы мен тұлғалардың іс-әрекетіне баға беру
4-тоқсан		
Қазақстан Ресей империясының құрамында	Қазақстанда капиталистік қатынастардың дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның өнеркәсіптік дамуы қалай басталды?	7.4.2.1 капиталистік қатынастардың экономикасына ықпалын анықтау
	Жәрмеңке саудасының дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанда неліктен жәрмеңке саудасы дамыды?	7.4.2.2 сауда жәрмеңкелердің, тауар-ақшалай айналымға әкелген өзгерістерін анықтау
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы қазақ қоғамы. Зерттеу сұрағы: “Зар заман” өкілдерінің қоғамдық-саяси көзқарастары қандай факторлардың әсерінен қалыптасты?	7.2.1.2 отаршылдық саясатының құндылықтарға кері әсерін түсіндіру; 7.1.2.2 дәстүрлі қазақ қоғамының өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
Өлкетану	Туған өлке шежіресі	7.4.1.4 туған өлкенің маңыздылығын анықтау;

		7.2.2.5 мұражай материалдар өлкенің тарихи оқиғалар хр беру
Қайталау		
4) 8-сынып:		
4-кесте		
Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
XIX ғасыр -XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті	XIX ғасырдағы мәдениеттің дамуы. Зерттеу сұрағы: Неге XIX ғасыр қазақ халқының дәстүрлі музыка өнерінің гүлденген дәуірі деп саналады	8.2.1.1 салт - дәстүрлер мен құндылықтары мен маңызд түрлі діни сенімдер ара сыйластықтың қалыптаса бас 8.2.1.2 мемлекеттің діни сая мен салдарын анықтау; 8.2.2.1 халық фольклоры м туындыларының тарихи д құндылығын бағалау; 8.2.2.5 ұлттық музыкалы қолдану ерекшеліктерін сипа
	XIX ғасырдағы білім беру мен ағарту ісі. Зерттеу сұрағы: XIX ғасырда Қазақстанда оқу- ағартушылық мекемелер қандай түрде дамыды?	8.2.3.3 XIX ғ. екінші жарт беру мен ағарту ісінің дам түсіндіру
	Шоқан Уәлиханов – алғашқы қазақ ғалымы. Зерттеу сұрағы: Неге С.Мұқанов Шоқан Уәлихановқа арналған шығармасын "Аққан жұлдыз" деп атады?	8.2.3.1 Ш.Уәлихановтың зерттеулерінің тарихи құнды
	Ы. Алтынсарин – жаңашыл -педагог. Зерттеу сұрағы: Ыбырай Алтынсариннің халық ағарту саласындағы жаңашылдығы неден байқалады?	8.2.3.5 Ы.Алтынсариннің а қыздарға арналған мектеп-и қосқан үлесін айту
	Абай Құнанбаев – ұлы ойшыл. Зерттеу сұрағы: Неліктен Абай Құнанбайұлын "Хәкім Абай" деп атады?	8.2.2.3 А.Құнанбаевтың ақы қайраткері, жазбаша қазақ ә қалаушы ретіндегі рөлін айқы
	XIX ғасырдың соңы – XX ғасырдың басындағы Қазақтардың ауызша тарихи дәстүрлерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Ш.Құдайбердіұлы, М.Көпейұлы, Қ.Халид еңбектерінің тарихи құндылығы неде?	8.2.3.7 Шәкәрім Құдайбер Жүсіп Көпейұлы, Қ.Халид ең дерек ретіндегі маңызын айқы 8.3.2.1 соғыс қимылдарының атау және олардың елді қор патриоттық санаға ықпалын
	Өлкетану	8.2.2.8 түрлі деректер негізі тарихын суреттеп беру
2-тоқсан		
XX ғасырдың басындағы Қазақстан	Қазақстанның XX ғасырдың басындағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы. Зерттеу сұрағы: Не себепті А.Байтұрсынов: "Қазақ ұлтының өмір сүруінің өзі проблемаға айналды", - деп санады?	8.3.1.1 қазақ зиялы империясының мемлекетті қызметін түсіндіру;

		8.3.1.2 XX ғасырдың басында қоғамдық-саяси процесті т... сананың өсуі
	Қазақстандағы 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс. Зерттеу сұрағы: 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс неліктен бүкілхалықтық сипат алды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басында қоғамдық-саяси процесті т... сананың өсуі; 8.3.1.3 1916 жылғы ұлт- аз... тарихи маңызын анықтау ж... рөліне баға беру; 8.3.1.4 Ресей империясы... саясатының себеп-салдарын
	1917 жылғы ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясы және оның Қазақстанға әсері. Зерттеу сұрағы: Қазақстанда 1917 жылы саяси белсенділіктің артуы қандай оқиғалардан көрініс тапты?	8.3.1.2 XX ғасырдың басында қоғамдық-саяси процесті т... сананың өсуі
	"Алаш" қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы. Зерттеу сұрағы: Неліктен "Алаш" партиясы халық қолдауына ие болды?	8.1.2.1 көрнекті қайраткерл... қызметінің мысалында қаза... рөлі мен қызметін түсіндіру; 8.3.1.5 "Алаш" партиясы... мемлекеттілікті жаңғырту са... 8.2.3.2 ұлттық баспасөздің... сананы оятудағы рөлін түсін...
	XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының көрнекті өкілдері. Зерттеу сұрағы: Қазақ зиялылары ұлттық мүдделерді қалайша қорғады?	8.1.2.1 көрнекті қайраткерл... қызметінің мысалында қаза... рөлі мен қызметін түсіндіру; 8.2.2.2 қазақ зиялыларын... мұрасын түсіндіру, оның... ықпалын бағалау; 8.3.1.6 Ә.Бөкейханның сая... қызметіне баға беру
3-тоқсан		
Қазақстанда кеңестік биліктің орнығуы	Қазақстан азаматтық қарсыластық жылдарында (1917-1920 жылдар). Зерттеу сұрағы: Қазан революциясының ұрандары халық арасында қандай үміт тудырды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басында қоғамдық-саяси процесті т... сананың өсуі
	Қазақстандағы ұлттық автономиялар. Зерттеу сұрағы: Алаш Орда үкіметі мен Түркістан (Қоқан) автономиясының идеялары неліктен жүзеге аспады?	8.3.1.6 Ә.Бөкейханның сая... қызметіне баға беру; 8.1.2.1 көрнекті қайраткерл... қызметінің мысалында қаза... рөлі мен қызметін түсіндіру
	Қырғыз (Қазақ) АКСР-нің құрылуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ Автономиялық Кеңестік Республикасы құрылуының тарихи маңызы неде?	8.3.1.6 Ә.Бөкейханның сая... қызметіне баға беру; 8.1.2.1 көрнекті қайраткер... қызметінің мысалында қаза... рөлі мен қызметін түсіндіру

	Әскери коммунизм саясатынан ЖЭС-қа көшу. Зерттеу сұрағы: Қазақстан үшін жаңа экономикалық саясаттың артықшылықтары қандай болды?	8.3.1.8 XX ғасырдың 20–әміршіл-әкімшіл жүйе саясатын түсіндіру; 8.4.1.1 деректер мен дәйексздер арқылы жаңа экономикалық нәтижесінде орын алған өзгерістерді түсіндіру;
Қазақстан тоталитарлық жүйе кезеңінде	Қазақстандағы 1920-1930 жылдардағы индустрияландыру. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы индустрияландырудың қарама-қайшылығы неде?	8.4.2.1 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктері
	Қазақстандағы ұжымдастыру. Зерттеу сұрағы: Неліктен ұжымдастыру саясаты "ұлы нәубетке" әкеліп соқтырды?	8.4.1.2 күштеп ұжымдастыру шаруашылығына тигізген нәтижелерді түсіндіру; 8.1.1.1 демографиялық өзгерістер мен салдарын анықтау; 8.3.1.8 XX ғасырдың 20–әміршіл-әкімшіл жүйе саясатын түсіндіру
	1920-1930 жылдардағы саяси репрессиялар. Зерттеу сұрағы: Сталиндік режим не себепті зиялыларға "халық жауы" деген айып тақты?	8.3.1.8 XX ғасырдың 20–әміршіл-әкімшіл жүйе саясатын түсіндіру; 8.1.2.1 көрнекті қайраткерлердің қызметінің мысалында қазақ зиялыларының ролі мен қызметін түсіндіру
4 -тоқсан		
Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым	Ахмет Байтұрсынов – "ұлт ұстазы". Зерттеу сұрағы: Ахмет Байтұрсыновтың ғылыми мұрасы қандай?	8.2.2.4 А.Байтұрсыновтың қазақ мәдениетінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау
	XX ғ. 20-30 жылдарындағы білім беру жүйесі мен ғылым. Зерттеу сұрағы: Білім мен ғылым саласының қандай жетістіктері мен кемшіліктері болды?	8.2.3.4 кеңес дәуіріндегі қазақ білім беру жүйесін анықтау; 8.2.3.6 XX ғ. бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді түсіндіру
	Қ.Сәтбаев – жан-жақты ғалым. Зерттеу сұрағы: Қаныш Сәтбаевтың феномені неде?	8.2.3.8 Қ.Сәтбаевтың Қазақстан ғылымын дамытудағы ролін бағалау
Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: әдебиет пен өнер	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ әдебиетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ әдебиетінде социалистік реализм қалай көрініс тапты?	8.2.2.2 қазақ зиялыларының мұрасын түсіндіру, оның ықпалын бағалау
	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ өнерінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақ өнерінің жаңа белеске көтерілуі неден байқалды?	8.2.2.7 Ә. Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпас ұлының өлемге танытудағы роліне бағалау; 8.2.2.2 қазақ зиялыларының мұрасын түсіндіру, оның ықпалын бағалау; 8.2.2.6 өнердегі және әдебиеттегі өзгерістерді анықтау;

		8.2.3.9 туған өлкенің тар өлкетанудың мәнін айқындау
Қайталау		
5) 9-сынып:		
5-кесте		
Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында	Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы. Зерттеу сұрағы: Қандай қазақстандық Ұлы Отан соғысының батырлары халық есінде сақталды?	9.3.2.1 қазақстандықтар дүниежүзілік соғысының үлесін бағалау; 9.3.2.3 Б.Момышұлының бақсиетін айқындау
	Қазақстан – майдан арсеналы. Зерттеу сұрағы: "Бәрі майдан үшін, бәрі Жеңіс үшін!" ұраны қалай жүзеге асты?	9.4.2.2 Қазақстан экономжағдайына бейімделгендігі тылдың бірлігі болуын дәлелдеу; 9.1.2.1 соғыс жылдарындағы әлеуметтік жағдайын, Ұлы Отан соғысы Қазақстанға қоныс аударту арасындағы достықтың нығайтуы
	Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақ КСР мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Соғыс жылдарындағы Қазақстанның мәдени жетістіктері қандай болды?	9.2.2.7 соғыс жылдарындағы әдебиеттің халық рухын көтеріп, мәнін түсіндіру
	Қазақстанға КСРО халықтарының депортациясы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан қалайша депортацияланған халықтардың өлкесіне айналды?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістер мен салдарын анықтау; 9.1.1.3 мәтіндегі себеп-салдарларды белгілеу, демографиялық өзгерістер қорытындыны дәлелдеу
2-тоқсан		
Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар)	Соғыстан кейінгі Қазақ КСР-нің әлеуметтік-экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Соғыстан кейінгі қазақстандықтардың өмірі қалай өзгерді?	9.1.1.2 себеп-салдар байланысында демографиялық өзгерістерді дәлелді қорытынды жасау; 9.1.1.4 демография" ұғымын түсіндіру; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі шаруашылығында орын алған өзгерістерді түсіну; 9.4.2.1 Қазақстандағы индустриялық жетістіктері мен кемшіліктері
	Қазақстандағы әскери-өнеркәсіп кешені. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақстан ядролық сынақтар алаңына айналды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірді түсіндіру және оқиғаларға өзіндік баға беру; 9.3.2.2 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің дамуы мен тигізген зардаптарын түсіндіру
	Сталиндік идеологияның Қазақстандағы қоғамдық-саяси өмірге әсері.	9.2.3.1 Е.Бекмахановтың Қызыл Армиядағы ғылымына қосқан үлесін түсіндіру; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірді түсіндіру және оқиғаларға өзіндік баға беру

	Зерттеу сұрағы: Неліктен тарихшы Е. Бекмаханов 25 жылға бас бостандығынан айырылды?	
Қазақстан "жылымық" кезеңінде (1954-1964 жылдар)	"Жылымық" кезеңіндегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуы. Зерттеу сұрағы: "Жылымық кезеңі" қоғамға қандай өзгеріс әкелді?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірді түсіндіру және оқиғаларға өзіндік талдау
	Тың игеру жылдарындағы Қазақстан. Зерттеу сұрағы: Тың және тыңайған жерлерді игеру саясаты Қазақстанға қалай әсер етті?	9.1.1.2 себеп-салдар байланысын негізінде демографиялық еңбектің дәлелді қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі шаруашылығында орын алған өзгерістерді түсіну; 9.1.2.2 мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық тың жерлерді игеру кезеңіндегі рөлін аударуының рөлін түсіндіру
	Қазақ КСР экономикасының шикізатқа бағытталуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның табиғи ресурстарын игеруде ұлттық мүдде қаншалықты ескерілді?	9.3.2.2 XX ғасырдың екінші жартысында әскери-өнеркәсіп кешендерінің тигізген зардаптарын түсіндіру; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірді түсіндіру және оқиғаларға өзіндік талдау
3-тоқсан		
Қазақстан "тоқырау" кезеңінде (1965-1985 жылдар)	1965-1985 жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Не себепті 1965-1985 жылдар "тоқырау" кезеңі деп аталды?	9.4.2.1 Қазақстандағы индустриалды жетістіктері мен кемшіліктері; 9.2.3.3 елдің ғылыми әлеуметтік-экономикалық ғалымдардың үлесін бағалау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі шаруашылығында орын алған өзгерістерді түсіну
	XX ғ. 60-80 жылдарындағы Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуындағы қарама-қайшылықтар. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың екінші жартысында ұлттық мүдделерді қорғау қалай жүзеге асырылды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірді түсіндіру және оқиғаларға өзіндік талдау; 9.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық тарихи маңызын анықтау және оның рөліне баға беру; 9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраңдылықтың мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
	"Тоқырау" жылдарындағы демографиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы урбандалу процесіне қандай факторлар әсер етті?	9.1.1.2 себеп-салдар байланысын негізінде демографиялық еңбектің дәлелді қорытынды жасау; 9.2.3.5 қазақстандық қоғамды қалыптастыру үшін туризмді дамыту анықтау
Кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985 жылдар)	XX ғасырдың екінші жартысындағы білім беру жүйесінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік білім беру саласындағы реформалар қандай мақсат көздеді?	9.2.3.2 елде болған өзгерістерді білім мен ғылым саласындағы саясатты түсіндіру; 9.2.2.3 жас қазақ ақындар мен жастардың ұлттық санасын сақтау ықпалын суреттеп беру

XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы қазақстандық ғалымдардың ғылымды дамытудағы жетістіктері. Зерттеу сұрағы: XX ғасырдың екінші жартысында ғылымның қай салалары көбірек дамыды?	9.2.3.2 елде болған өзгерістер білім мен ғылым саласын, саясатты түсіндіру; 9.2.3.4 мемлекеттің дамуы білім беру деңгейін көтеру қа... 9.2.1.1 заманауи дүниетаным және дінді дамыту бойы саясатын анықтау
XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы әдебиет пен өнердің дамуы. Зерттеу сұрағы: Кеңестік идеология қазақ мәдениетінің дамуына қалай әсер етті?	9.2.2.1 кеңестік әдебиет туындыларында қоғамдық өмір анықтау; 9.2.2.2 М.Әуезов шығармалары және әлем әдебиетіндегі мәні 9.2.2.6 қайта құру кезеңінде әдебиеттің өскелең ұрпақты қалыптастыруға ықпалын түсіндіру

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991 – 1996 жылдар)	Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жариялануы. Зерттеу сұрағы: "Қазақстан Республикасының тәуелсіздік туралы" Конституциялық Заңының тарихи маңызы қандай?	10.3.1.2 Қазақстанның тәуелсіздігіне алғаш қы қадамда рын анық тәуелсіздік өткен оқиғалармен орнатып, тәуелсіз жариялануының тарихи маңызы
	Н.Ә.Назарбаев - Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті. Зерттеу сұрағы: Саяси көшбасшының мемлекет тарихының бетбұрысты кезеңдеріндегі рөлі қандай болды?	10.3.1.6 тәуелсіз мемлекеттің Елбасы Н. Назарбаевтың рөлі
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы мемлекеттілікті қалыптастырудағы іс-шаралар.	10.3.1.4 Тәуелсіз Қазақстанның дамуын талдау;

	Зерттеу сұрағы: 1995 жылғы жаңа Конституцияны қабылдаудың тарихи маңызы неде?	10.3.1. Қазақстанның тәуелсіздік алғашқы қадамдарын анық таныту 10.3.1.1 Қазақстан Конституциясын мемлекеттің негізгі заңы ретінде бағалау
	Қазақстан – халықаралық құқық субъектісі. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның халықаралық қауымдастыққа кірігуі қалай жүзеге асты?	10.3.2.1 Қазақстан Республикасының халықаралық сахнадағы танылуына баға беру 10.3.2.2 Қазақстанның аумағындағы халықаралық ұйымдарымен қатынастарын түсіну
2-тоқсан		
Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991 – 1996 жылдар)	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы экономикалық даму. Зерттеу сұрағы: Неліктен нарықтық экономикаға көшу барысында қиыншылықтар орын алды?	10.4.1.3 Қазақстан Республикасының жекешелендіру процесін таныту 10.4.2.1 нарықтық экономиканың дамуына қатынастарға әсерін түсіндіру 10.4.2.2 Қазақстанның әлемдік нарыққа кірігуін талдау
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық процестер. Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы әлеуметтік-демографиялық процестердің ерекшеліктері неде?	10.1.1.3 Қазақстанның дамуындағы демографиялық саясаттың өзгерісін түсіндіру; 10.1.1.2 өткен тарихи кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру 10.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстанның әлеуметтік жағдайын статистикалық кесте, диаграмма негізінде таныту 10.3.2.3 қазақ диаспорасының Отанымен байланысының мәнін таныту
3-тоқсан		
Тәуелсіз Қазақстанның дамуы (1997 жылдан бастап қазіргі заманға дейін)	Қазақстан - 2030" Стратегиясы – мемлекет дамуындағы жаңа кезең. Зерттеу сұрағы: "Қазақстан - 2030" Стратегиясын қабылдау қажеттілігі неден туындады?	10.3.1.5 ұзақмерзімді даму стратегияларды білу; 10.1.1.1 Қазақстанның дамуындағы демографиялық саясаттың өзгерісін белгілеу
	Қазақстанның 1997 жылдан бастап экономикалық дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан Республикасының XXI ғасырдағы экономикалық дамуының негізгі бағыттары қандай?	10.4.2.1 нарықтық экономиканың дамуына қатынастарға әсерін түсіндіру 10.4.1.4 аграрлық сектордың дамуына бағыттарын түсіну; 10.4.2.3 сыртқы сауданың дамуына қатынастарын түсіндіру
	Қазақстанның 1997 жылдан бастап әлеуметтік дамуы. Зерттеу сұрағы: Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайы қалай өзгерді?	10.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстанның әлеуметтік жағдайын статистикалық кесте, диаграмма негізінде таныту
	Халықаралық қатынастар жүйесіндегі Қазақстан. Зерттеу сұрағы: Қазақстанның жаңа әлемдегі орны қандай?	10.3.2.2 Қазақстанның аумағындағы халықаралық ұйымдарымен қатынастарын түсіну;

		10.3.2.1 Қазақстан халықаралық сахнадағы танылуы
	Астана – Тәуелсіз Қазақстанның астанасы. Зерттеу сұрағы: Астананы көшіру неліктен ұтымды стратегиялық шешім болып табылды?	10.3.1.7 Астананы жаңарту өркендеуінің нышаны ретінде
	"Қазақстан – 2050" стратегиялары. Зерттеу сұрағы: "Қазақстан – 2050" Стратегиясы қандай жаңа саяси бағытты белгіледі?	10.3.1.8 ұзақмерзімді стратегияларды білу
	Қазіргі кездегі Қазақстанның дамуындағы басым бағыттары. Зерттеу сұрағы: "5 институтционалды реформаларды жүзеге асырудағы 100 нақты кадам" ұлт жоспары неліктен қабылданды?	10.3.1.8 ұзақмерзімді стратегияларды білу
4-тоқсан		
Қазіргі заманғы Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін)	Тәуелсіздік жылдарындағы білім мен ғылымның дамуы. Зерттеу сұрағы: Жаһандану жағдайындағы қазақстандық білім мен ғылымның даму тенденциялары қандай?	10.2.3.1 білім мен ғылым мемлекеттік саясатқа баға берілуі
	Тәуелсіз Қазақстан мәдениетінің дамуы. Зерттеу сұрағы: Жаһандану дәуіріндегі ұлттық мәдениетті дамыту мен сақтау жолдары қандай?	10.2.2.1 қазіргі кездегі өнер мен мәдениет тенденцияларын анықтау; 10.2.2.2 ұлттық құндылықтар бағытталған мемлекеттік қажеттілігін негіздеу ("Мәдениеттің ел: қоғамдық сананы бағдарламалары)
	Діннің қазіргі Қазақстан қоғамындағы рөлі. Зерттеу сұрағы: Қазақстан қоғамында зайырлы мемлекет және діни сенім бостандығы ұстанымдары қалай үйлесім табуда?	10.2.1.1 дәстүрлі және жаңа ағымдар мен ұйымдардың іс-әрекеттері; 10.2.1.2 Қазақстан халқы арасында дінаралық, этносаралық және этнокультурлық тұрақтылықты нығайтудағы рөлдері
	"Мәңгілік Ел" ұлттық идеясы. Зерттеу сұрағы: "Мәңгілік Ел": идеясының біріктірушілік рөлі неде?	10.2.1.3 "Мәңгілік Ел" жалпы маңыздылығын түсіндіру; 10.2.1.2 Қазақстан халқы арасында дінаралық, этносаралық және этнокультурлық тұрақтылықты нығайтудағы рөлдері
Қайталау		

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№123 бұйрығының 71-қосымша
Қазақстан Республикасының Білім және ғылым Министрлігі
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығының 708-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Дүниежүзі тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Негізгі орта білім беру деңгейінің психикалық дамуы тежелген 5-10 сынып оқушыларына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бап 6)-тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты - білім алушылардың бойында тарихи сана, толеранттылық, өз елі және басқа елдердің тарихы мен мәдениетіне құрмет қалыптастыру, ғасырлар бойы қалыптасқан жалпы адамзаттық құндылықтарды дарыту және зерттеушілік, ойлау, коммуникативті дағдыларды дамыту.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) адамзат өркениетінің ежелгі заманнан бастап бүгінгі күнге дейінгі әлеуметтік, мәдени, саяси, экономикалық дамуының негізгі кезеңдері және түрлі халықтардың тарихи даму жолының ерекшеліктері туралы білімдерді қалыптастыру;

2) әлемнің тарихи дамуы барысында қалыптасқан жалпы адами құндылықтар жүйесі туралы білімдерді қалыптастыру;

3) тарихи оқиғаларды, құбылыстар мен процестерді және тарихи тұлғалардың қызметін дүниежүзі тарихына әсер ету контекстінде сыни талдау және баға беру дағдыларын қалыптастыру және дамыту;

4) тарихи деректерді талдау негізінде дәлелді пайымдау дағдыларын дамыту;

5) заманауи саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерде бағдарлану үшін тарихи білімдерді қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;

6) коммуникативті дағдыларды қалыптастыру, соның ішінде, өз ойын ауызша және жазбаша түрде анық білдіру, командада жұмыс жасай білу, басылымдар мен электронды құралдармен бірге, түрлі деректерден алынған ақпараттарды қолдану;

7) өзін өзі адекватты бағалауға, жауапкершілікке, адалдыққа тәрбиелеу;

8) оптимистік дүниені сезінуге тәрбиелеу;

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) таным үдерістерін дамыту;

2) индуктивті және дидуктивті ойлау қабілеттерін дамыту;

3) оқушыларда айтылған пікірді қабылдауға, оның мазмұнын айтып жеткізуге және өзіндік пікір жасауға мүмкіндік беретін сөйлеу біліктілігінің жиынтығын қалыптастыру;

4) оқушылардың тарихи сөздік қорын кеңейту;

- 5) коммуникация мен әлеуметтік мінез құлық дағдыларын дамыту;
- 6) бұдан бұрынғы дамудағы, білімді меңгерудегі олқылықтарды жою.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Оқу үдерісін ұйымдастыру кезінде психикалық дамуы тежелген оқушылардың ерекшелігі ескеріледі: ойлау икемділігінің жеткіліксіздігі, есте сақтау әлсіздігі, зейін тұрақсыздығы, есту арқылы және ауызша нұсқауды және көру-кеңістік ақпаратты қабылдау мен өңдеу қиындығы, жұмыс қабілетінің төмендігі.

6. "Дүниежүзі тарихы" пәнін меңгеруде оқушыларда келесі қиындықтар кездеседі:

1) өз пікірін айту, мысалдар келтіру, тарихи құбылыстардың негізгі мәнін түсіндіру барысында, картамен, кестемен, сызбамен, диаграммамен жұмыс істеу кезінде;

2) оқиғалардың логикалық реттілігін жеткізу кезінде;

3) тарихи оқиғаларды салыстыру, себеп-салдар байланысын орнату кезінде;

4) өз пікірін білдіруді қажет ететін сұрақтарға жауап беру кезінде, өмірден мысалдар келтіру және мәселені шешу жолдарын ұсыну кезінде;

5) тарихи терминдерді есте сақтау, оларды өз жауабында қолдану кезінде.

7. Оқу процестерін ұйымдастыру кезінде келесі тәсілдер қолданылады:

1) жүйелі тәсіл - жеке компоненттерді өзара байланыс және өзара әрекеттесу ыңғайында қарастыруға мүмкіндік береді;

2) құндылықты - бағдарлау тәсілі - оқу іс-әрекетін ұйымдастыруды және жүзеге асыруды, оның нәтижелерін алу мен қолдануды белгілі құндылықтар тұрғысынан қарастырады. Құндылыққа бағдарланған оқу үдерісі оқушыларда құндылықтар жүйесін мақсатты түрде қалыптастырады;

3) іс-әрекеттік тәсіл - тұлғаны дамытуға, әмбебап оқу әрекетін қалыптастыру негізінде жалпымәдени және тұлғалық даму үшін жағдай жасауға арналған. Бұл білім, біліктілік пен дағдыны үздік меңгеруді қамтамасыз етіп қана қоймай, тарихи ақпарат саласындағы құзыреттілігін де қалыптастырады.

8. Білімді саналы меңгеруге, ойлау операцияларын дамытуға ықпал ететін тапсырмалар:

1) материалды бір формада басқаға ауыстырып жасау (сөздік формада сызбаға, кестеге, контурлық картаны толтыру);

2) материалды қысқаша жеткізу, негізгі ойды айқындау;

3) ақпаратты топтарға бөлу;

4) қорытындыны түрлі формада ұсыну;

5) кестедегі, сызбадағы тарихи мәліметтерді салыстыру;

6) деректер мен салдар арасын жіктеу;

7) тұтасты бөліктерге ажырату және керісінше, элементтерді тұтас етіп жинақтау;

8) нысаналардың өзара байланысын анықтау;

9) іс-әрекеттерге жоспар құру.

9. Тарих сабағында ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану барысында оқу үдерісінің қарқыны, психологиялық механизмнің даму деңгейі (қиял, есте сақтау, зейін) жоғарылайды, ойлау үдерістері белсенді болады.

10. Оқу пәнін меңгеру нәтижелерін бағалау критериялды бағалау арқылы жүзеге асады.

11. Формативті және суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы кезеңмен (қадаммен) орындауға мүмкіндік беретін, қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдетуге;

3) қажет болғанда тапсырманың жазбаша нұсқаулығын мұғалім нақты мағыналық акцентпен дауыстап, баяу оқуына;

4) білім алуда ерекше қажеттілігі бар оқушылардың жеке ерекшелігін ескере отырып, тапсырма мәтінін бейімдеуге (ірі шрифт, бір тапсырманы басқасынан айқын шектеу);

5) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін есіне салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

6) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайтуға.

3-тарау. "Дүниежүзі тарихы" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

12. "Дүниежүзі тарихы" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

3) 7-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

4) 8-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

5) 9-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

6) 10-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

13. Бағдарлама мазмұны бөлімдер арқылы берілген. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

14. Бағдарламаның мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі;

- 2) "Мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі" бөлімі;
- 3) "Саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі" бөлімі;
- 4) "Экономикалық қатынастардың дамуы" бөлімі.

15. "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) әлеуметтік құрылымдар;
- 2) әлеуметтік өзара әрекеттестік.

16. "Мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) дін;
- 2) өнер;
- 3) философиялық жүйелер;
- 4) ғылым.

17. "Саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мемлекет: белгілері, құрылымы және басқару тәртібі;
- 2) империялар, соғыстар, көтерілістер және революциялар.

18. "Экономикалық қатынастардың дамуы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) шаруашылық жүйелер: эволюция және өзара әрекеттестік;
- 2) экономикалық жүйелердің тарихи үлгілері.

19. 5-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) жинаушы-аңшылардан бастап егіншілер мен малшыларға дейін. Адамның пайда болуы туралы теориялар. Адамдардың алғашқы бірлестік формалары: адамдар тобыры, ру, қауым, тайпа және олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтары. Ежелгі адамдардың өмір салты. Иемденуші және өндіруші шаруашылық түрлері (жинаушылық, аңшылық, балық аулау, мал шаруашылығы, егіншілік, металл өңдеу, айырбас сауда). "Неолиттік төңкеріс" ұғымы. Ежелгі діни наным-сенімдер. Алғашқы қауымдық өнердің түсінігі және түрлері;

2) өзен алқаптарының өркениеттері. Алдыңғы Азия мен солтүстік-шығыс Африканың табиғи жағдайлары. Месопотамия тарихының ежелгі кезеңі: Шумер және Аккад мемлекеттері. Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесі мен өнері;

3) Ежелгі Египет тарихы. Табиғи жағдайлары. Египеттегі мемлекеттің пайда болуы. Пирамидалар құрылысының дәуірі. Ежелгі Египеттің әлеуметтік құрылымы, экономика, діни наным-сенімдері мен ғылыми білімдері;

4) қос дөңгелекті арбалар мен империялар. "Империя" түсінігі. Ежелгі замандағы әскери өнер: соғыс арбалары мен атты әскердің пайда болуы.

Жаулаушылық соғыстар мен империялар шекараларының өзгеруі. Таяу және Орта Шығыс ежелгі империялары. Орта Азияның ежелгі мемлекеттері. Әлеуметтік ұйымдастырылуы, шаруашылығы және мәдениеті;

5) Ежелгі Үндістан: буддизмнің гүлденуі мен индуизмнің салтанат құруы. Табиғи жағдайлары. Үндістанда мемлекеттің қалыптасуы. Ежелгі Үндістандағы индуизм мен буддизм. Ежелгі Үндістанның әлеуметтік құрылымы (касталық жүйе). Шаруашылығы. Мәдениеті мен ғылыми білімдердің дамуы;

6) Ежелгі Қытай. Табиғи жағдайлары. Ежелгі Қытай мемлекетінің қалыптасуы. Конфуций және Лао Цзы ілімдері. Ежелгі Қытайдың саяси, шаруашылық және қоғамдық құрылысы. Ежелгі Қытайдың мәдениеті.

7) Ежелгі Грекия. Ежелгі Грекияның географиялық жағдайы. Грекияның ежелгі өркениеттері. Грекиялық қала-мемлекеттер. Афина мемлекеті. Ежелгі Спарта. Ежелгі Грекияның саяси, шаруашылық және қоғамдық құрылысы. Грек-парсы соғыстары. Александр Македонский империясы.

8) Ежелгі Грекия мәдениеті. Ежелгі Грекияның тарихшылары мен философтары. Ежелгі Грекиядағы білім мен ғылым. Ежелгі Грекияның мәдениеті (күнделікті өмірі мен мерекелері, Олимпиада ойындары, діни наным-сенімдері, аңыздар мен мифтер, театр, сәулет және мүсін өнері).

20. 6-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің базалық мазмұны:

1) Рим империясының гүлденуі. Апеннин түбегінің табиғи-географиялық ерекшеліктері. Ежелгі Римнің саяси және қоғамдық құрылысы (патшалық басқару және республика кезеңі тұсында). Римнің жаулаушылық соғыстары. Рим империясы. Рим империясындағы басқару жүйесі мен әлеуметтік ұйымдасу. Спартак бастаған құлдар көтерілісі. Шаруашылығы мен тұрмысы. Мәдениет. Империя дағдарысы.

2) дәуірлер тоғысындағы Рим. Христиандықтың пайда болуы. Рим империясындағы алғашқы христиандар. Мемлекеттік басқару жүйесі. Ұлы Константиннің діни реформасы. Ежелгі дүниенің мәдени мұрасы: жазуы, әлемнің ғылыми бейнесі, ежелгі Римдегі техниканың дамуы..

3) Рим империясының құлауы. Тарихтағы "орта ғасыр" түсінігі. Орта ғасырлар тарихының хронологиялық шеңбері мен кезеңдері. Халықтардың ұлы қоныс аударуы және Батыс Рим империясының құлауы. Византия империясы. Византия мен Түрік қағанатының дипломатиялық қарым-қатынастары. Киев Русінің құрылуы. Киев Русінде христиандықтың қабылдануы.

4) феодализм. "Феодализм" түсінігі. Феодалдық шаруашылық түрінің ерекшеліктері. Феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымы. Ортағасырлық қалалар мен өнердің даму ерекшеліктері.

5) ислам тарихы. Ислам дінінің пайда болуы. 610 және 1258 жылдар аралығындағы ислам тарихындағы басты оқиғалар. Араб халифаты. Мұсылман әлемінің мәдениетінің дамуы.

6) крест жорықтары. Крест жорықтарының (1-4 крест жорықтары) себептері, барысы мен салдарлары. Крест жорықтарынан кейінгі христиандық Еуропа мен мұсылман әлемі.

7) моңғолдар. Шыңғыс хан. Моңғол империясының құрылуы. Моңғолдардың әскери өнері. Еуразия этносаяси картасының қалыптасуына моңғол шапқыншылықтарының әсері.

8) XIV ғасырдағы - XVI ғасырдың бірінші жартысындағы ортағасырлық еуропалық қоғам. "Қара індет". Франция мен Англиядағы шаруалар көтерілісі. Феодалдық соғыстар (Жүз жылдық соғыс, Алқызыл және Ақ раушандар соғысы) және Еуропадағы орталықтанған мемлекеттердің қалыптасуы. Жанна д'Арк.

9) Батыс пен Шығыстағы абсолютизм. Феодалдық мемлекеттің даму кезеңдері. Батыс пен Шығыс мемлекеттеріндегі абсолютизмнің ерекшеліктері (Франция, Ресей, Англия, Қытай, Жапония, Осман империясы). "Парламент", "Бас штаттар", "сейм", "кортес", "Бояр Думасы" ұғымдары.

10) сауда, қолөнер және әлемді игеру. Ұлы Жібек жолы. Халықаралық сауда мен саяхаттар. Қытайдағы Мин әулетіндегі теңіз саяхаттары (Чжен Хе басшылығымен). XV ғасырдың соңы - XVI ғасырдың басындағы Ұлы географиялық ашылулар және олардың салдары. XV ғасырдағы Америка халықтары. Алғашқы отарлық империялар (Португалия, Испания).

21. 7-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің білім мазмұны:

1) қайта өрлеу дәуірі. Батыс Еуропадағы қайта өрлеу дәуірінің мәдениеті. Гуманистер идеялары. Шығыстың ортағасырлық мәдениеті.

2) реформация. Реформация себептері мен оның Еуропа елдеріндегі таралуы. Мартин Лютер наразылығының тарихи маңызы.

3) ғылыми революция. Әлемнің қазіргі ғылыми бейнесінің негізін қалаушылар және олардың ізбасарлары (Николай Коперник, Галилео Галилей, Джордано Бруно, Иоганн Кеплер);

4) тарихтағы "Жаңа заман" түсінігі. Жаңа заман кезеңдері. XVII ғасырдағы ағылшын буржуазиялық революциясы. Дәстүрлі өркениет дағдарысы және Англияда XVII ғасырда жаңа қоғамның пайда болуы. Өнеркәсіп төңкерісі және оның әлемді өзгертудегі ықпалы. Мануфактура, фабрикалардың пайда болуы және жалдамалы жұмысшы табының қалыптасуы. Өнеркәсіп төңкерісі: мәні, маңызы. Феодалдық құрылыстан капиталистік шаруашылыққа өту. Индустриалды қоғам әлеуметтік құрылымының ерекшеліктері;

5) XVIII ғасырдағы Үндістан және Ұлыбритания. Британ отарлық империясының құрылуы. Ұлы Моғолдар империясының дағдарысы мен күйреуі. Еуропалық мемлекеттердің Ост-Үнді компаниясы. Ұлыбритания мен Францияның Индияға ықпал ету аймағы үшін бәсекелестігі. XVII ғасырдағы Индияның әлеуметтік-экономикалық жағдайы;

6) ағартушылық идеяларының таралуы. Ағартушылық кезеңінің қайраткерлері. Еуропа мен Солтүстік Америкадағы революциялық идеялардың таралуындағы ағартушылық идеялардың рөлі. Солтүстік Америкадағы Англия колониялары. Колониялардың әлеуметтік-экономикалық дамуы. Америка құрама штаттарындағы тәуелсіздік пен білім беру үшін соғыс. "Тәуелсіздік декларациясы";

7) француз революциясының көрінісі. Француз абсолютизмнің дағдарысы. Француз буржуазиялық революциясы. Ағартушылық идеялардың қоғамдық санаға әсері. Ағартушылық пен революция кезеңіндегі Франция мәдениеті. Республикалық құрылыстың құрылуы мен ерекшеліктері. Наполеон Бонапарттың ішкі және сыртқы саясаты. Францияның жаулаушылық соғыстары. Құрлықтық блокада. Наполеонның Ресейге басып кіруі. Антифранцуздық коалициялар. Наполеон империясының күйреуі;

8) XIX ғ. империялар және бәсекелестік. Иранға ықпал ету үшін Ұлыбритания мен Ресейдің бәсекелестігі. Осман империясының саяси және әлеуметтік-экономикалық даму ерекшеліктері. Танзимат реформасы: мақсаттары мен нәтижелері. XVIII ғасырдың II - жартысындағы Осман империясының әлсіреуі: ішкі және сыртқы саясат. XIX ғасырдың 1-жартысындағы халықаралық қатынастар жүйесіндегі Ресей. Крым соғысының себептері мен салдары;

9) XIX ғасырдағы Қытай мен Еуропа елдері. Цин династиясының оқшаулану саясаты мен еуропалықтардың сауда, дипломатиялық миссиялары. Апиын соғыстары: себептері мен салдарлары. Ихэтуандар көтерілісі ("боксерлер" көтерілісі). Еуропалық мемлекеттердің Қытайды "ықпал ету аймақтарына" бөлуі. Жартылай отар Қытайдың әлеуметтік-экономикалық жағдайы. "Миссионерлік", "экспансия", "фактория", "отарлау" ұғымдары;

10) Революциялық идеялардың XIX ғасырда Еуропаға таралуы. Мемлекеттердің саяси және әлеуметтік-экономикалық жағдайы (Германия, Италия). Либералдық және демократиялық қозғалыс. Марксизмнің қалыптасуы мен таралуы. Еуропадағы 1848 жылғы буржуазиялық революциялар. Франко-Пруссия соғысы және Германияның бірігуі. Италияның бірігуі;

11) XIX ғасырдағы Ресейдегі қоғамдық-саяси ойдың дамуы. Әлеуметтік-экономикалық даму. Ресей самодержавиясының ерекшеліктері. Ресейдегі азаттық

қозғалыстың үш кезеңі. Декабристер көтерілісі. II Александр императордың реформалары. Халықшылдардың қозғалысы. Ресейдегі марксизмнің таралуы мен В.И. Лениннің революциялық қызметінің басталуы;

12) XIX ғасырдағы еуропалықтардың отарлау үстемдігі. 1857-1859 жылдардағы Үндістандағы ұлт-азаттық көтеріліс (сипайлар көтерілісі). Үндістанды басқарудағы өзгерістер. XIX ғасырдың соңында әлемдік отарлау жүйесінің қалыптасуы.

22. 8-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің білім мазмұны:

1) Америка Құрама Штаттарының күшеюі. "Айқын болашақ" идеясы және АҚШ территориясының өсуі. Қиыр шығыстық саясат. "Жапонияның ашылуы". Трансатлантикалық құл саудасы. 1861-1865 жылдардағы азамат соғысы. АҚШ-та құлдықтың жойылуы. Өнеркәсіптік және әлеуметтік-экономикалық дамуы;

2) суретшілер мен жазушылардың көзқарастарымен XIX ғасырдағы өзгерістерге шолу. XIX ғасырдағы өнер және оның бағыттары. Әдебиет пен өнер. Өнердегі әлеуметтік әділетсіздіктің суреттелуі (Э. Золя, А.Н.Радищев, А. Құнанбаев, Ч. Диккенс, Ф. М. Достоевский);

3) ғылыми ойлардың дамуы. XIX ғасырда ғылыми жаңалықтардың ашылуы (Ч.Дарвин, Г.Мендель);

4) XX ғасырдың басындағы әлем. XX ғасырдың басына қарай әлемнің аумақтық бөлінуі және мемлекеттердің саяси құрылымы. Индустриалды қоғамнан ақпараттық қоғамға дейін. Ғылыми-техникалық прогресс. Өнер үлгілерінің әлеуметтік себептілігі (модерн, символизм, реализм, авангардизм);

5) Бірінші дүниежүзілік соғыс. XX ғасырдың басына қарай жетекші капиталистік мемлекеттер арасындағы қарама-қайшылықтар. Бірінші дүниежүзілік соғыстың қысқа мерзімді себептері. 1914-1918 жылдардағы негізгі соғыс қимылдары. Соғыс жылдарындағы әскери стратегиялардың, ғылым мен техниканың дамуы. Германия мен оның одақтастарының жеңілуі. Компьен бітімі. Соғыстың салдары;

6) Париж бітім конференциясы. Әлемнің саяси картасының өзгеруі. Империялардың ыдырауы. Ұлттар Лигасының құрылуы. Мандаттық жүйе. Вашингтон конференциясы. Версаль-Вашингтон жүйесінің қарама-қайшылығы мен әлсіздігі;

7) 1917 жылғы Ресейдегі революциялар. Ресей империясындағы 1917 жылғы революциялық оқиғалар. Саяси күштердің күресі. Большевиктердің билік басына келуі. Кеңес үкіметінің алғашқы декреттері. Еңбекшілер құқығы туралы Декларация. Азамат соғысы және шетел интервенциясы. "Әскери коммунизм" саясатынан жаңа экономикалық саясатқа көшу. Кеңестік Социалистік

Республикалар Одағының құрылуы. Әміршіл-әкімшіл жүйенің қалыптаса бастауы;

8) Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Азия елдері. Осман империясында сұлтан билігінің жойылуы және шетел интервенттеріне қарсы күресі. Мұстафа Кемалдың (Ататүрік) тарихи рөлі. Түркия – зайырлы мемлекет;

9) Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Қытай. Гомиьданның қызметі. Азамат соғысы. Сунь Ятсен – Қытайдың уақытша президенті. Чан Кайши үкіметінің саясаты. Біртұтас майдан мәселесі.;

10) Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Жапония. "Танака меморандумы" және басқыншылық саясат. "Антикоминтерндік пакт" пен "Үштік пакт". Жапонияның Қытайдағы және оңтүстік-шығыс Азия елдеріндегі басқыншылық саясаты;

11) Үндістанның тәуелсіздікке жету тәсілдеріне М.Ганди мен М.Джинна көзқарастары;

12) әлемдік экономикалық дағдарыстың себептері мен салдарлары. АҚШ-тың "просперити" кезеңіндегі экономикалық және саяси дамуы;

13) Франклин Делано Рузвельттің "Жаңа бағыты". Соғысаралық кезеңдегі Америка Құрама Штатының сыртқы саясаты. Пути выхода из мирового экономического кризиса Германии, Франции және Жапонияның әлемдік экономикалық дағдарыстан шығу жолдары.

23. 9-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің білім мазмұны:

1) Еуропадағы тоталитарлық режимдер. И.В.Сталин және КСРО-дағы тоталитаризм. Индустрияландыру. Ұжымдастыру. Кеңестік қоғамның әлеуметтік құрылымы. 1937-1938 жылдардағы жаппай саяси репрессиялар. ГУЛАГ жүйесі. XX ғасырдың 30-жылының соңындағы Кеңес үкіметінің сыртқы саясаты. Социалистік реализм;

2) соғыстан кейінгі Италия. Фашистік ұйымның пайда болуы. Фашистердің билікке келуі. Фашизмге қарсы демократиялық күштердің күресі. "Маттеотти дағдарысы". Б.Муссолини үкіметінің ішкі және сыртқы саясаты;

3) Германия. 1918-1919 жылдардағы революциялық үдерістер. Веймар республикасы. Соғыс салдарлары, экономикалық және саяси дағдарыстар. Фашистік партия мен ұлтшылдардың билікке келуі. Тоталитарлық режимнің орнығуы. Ұлтшылдар партиясының әлеуметтік-экономикалық саясаты. Үшінші Рейхтің жүргізген сыртқы басқыншылық саясаты;

4) соғыстан кейінгі Франция. Әлемдік экономикалық дағдарыс және оның Франциядағы салдарлары. Франциядағы фашизмнің жеңілу себептері. Халықтық майданның үкіметі;

5) соғысаралық кезеңдегі Испания. Буржуазиялық-демократиялық революция. Халықтық майданның жеңісі. Азамат соғысы және 1936-1939 жылдардағы фашистік интервенция. Ф.Франко диктатурасының орнауы;

6) Екінші дүниежүзілік соғыс: себептері мен салдары. Екінші дүниежүзілік соғыстың себептері. Мюнхен келісімі, Пакт Молотов-Риббентроп, Антифашистік коалиция, Ленд-лиз заңы, "Үлкен үштік";

7) Екінші дүниежүзілік соғыстың басталуы. Германияның Батыс Еуропа елдерін басып алуы. Балқан түбегі, Солтүстік Африкадағы соғыс қимылдары. Басып алынған аумақтарда орнатылған "Жаңа тәртіп". Жапонияның Перл-Харборға шабуылы және Америка Құрама Штатының соғысқа кірісуі. Соғыс барысындағы түбегейлі бетбұрыс. "Екінші майдан" ашу мәселесі;

8) кеңестік елдің фашистік Германияға қарсы Ұлы Отан соғысы. Екінші дүниежүзілік соғыстың қорытындылары мен салдары;

9) XX ғасырдың бірінші жартысындағы ғылым және мәдениет. Мәдениеттің даму ерекшеліктері. Жаппай мәдениет. Қоғамдағы дін рөлінің өзгеруі. XX ғасырдың бірінші жартысындағы жаратылыстану, қоғамдық ғылымдар, техника мен өндірістегі маңызды жаңалықтар мен жетістіктер;

10) XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемнің саяси картасы. Деколонизация үдерісінің күшеюі. Әлемдік отарлау жүйесінің дағдарысы мен құлдырауы. Британдық Үндістанды бөліп алу және екі доминионның пайда болуы. Үндістан тәуелсіздігін жариялауы. Африка жылы. Франциядағы отарлық мәселенің шиеленісуі;

11) Маршалл жоспары. "Қырғи қабақ соғыстың" басталуы. Фултонская речь У.Черчилдің Фултондағы сөзі. Трумэн доктринасы. Қос кеңістікті әлем. Әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ қарсылығы. Әлемдік "социалистік лагерьдің" қалыптасуы. Қарулану жолындағы жарыс. "Қырғи қабақ соғыстың" негізгі оқиғалары 1948-1962 ж.;

12) халықаралық ұйымдардың қалыптасуы. Біріккен Ұлттар Ұйымының құрылуы мен қызметі. Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы. XX ғасырдың екінші жартысындағы халықаралық мәселелерді реттеудің жолдары. Еуропалық интеграция (Еуроодақ, Еуропадағы Қауіпсіздік және Ынтымақтастық Ұйымы);

13) XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемдік экономиканың дамуы. Екінші дүниежүзілік соғыстың экономикалық салдарлары. 50-60 жылдардағы "экономикалық ғажайып". Батыс Еуропа мен Америка Құрама Штатындағы "мемлекеттік әл-ауқаттылық" негізінің қалыптасуы;

14) КСРО-дағы соғыстан кейінгі қалпына келу және әкімшіл-әміршіл жүйенің нығаюы. "Хрущев жылымығы". Кеңестік экономиканы реформалаудың сәтсіздікке ұшырау себептері. "Тоқырау" кезеңі (1960 жылдың II жартысы – 1980 жылдың соңы);

15) қос кеңістік әлемнен көпполюсті әлемге қарай. "Қырғи қабақ соғыстың" негізгі оқиғалары 1979-1985 жылдар және оның аяқталуы. Саманта Смиттің КСРО-ға сапары. "Қырғи қабақ соғыстың" салдары: әлем картасындағы өзгерістер, әскери локальді шиеленістер;

16) аумақтық мәселелерді шешудегі халықаралық ұйымдар. Екінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі араб мемлекеттерінің негізгі даму тенденциялары. Араб-израиль қайшылығы мен Палестина мәселесі. Халықаралық шиеленістерді реттеудегі Біріккен Ұлттар Ұйымының қызметі. "Араб көктемі": себептері мен салдарлары.

24. 10-сыныпқа арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінің білім мазмұны:

1) XX ғасырдың екінші жартысында батыс елдерінің даму ерекшеліктері. Франциядағы консерватизмнің неоконсерватизмге ауысуы. "Тэтчеризм". Швециямысалында социал-демократиялық мемлекеттің қалыптасуы. Германиядағы "әлеуметтік-нарықтық шаруашылық" белгілері. Әлемнің жоғары дамыған елдеріндегі өмір сүру деңгейі мен әлеуметтік құрылымы;

2) XX ғасырдың екінші жартысында Азия мемлекеттерінің даму ерекшеліктері. Коммунистік Қытай: саяси және әлеуметтік –экономикалық жүйелердің сипаты. Үндістанның тәуелсіз дамуы: мәселелер мен шешу жолдары. XX ғасырдың екінші жартысында кемализм эволюциясы;

3) 1950-1960 жылдардағы жапондық және оңтүстік корейлік "экономикалық ғажайыптың" себептері;

4) Қазіргі әлемнің жаһандануы. Жаһандану үдерісінің мәні. Бүгінгі әлемдегі лаңкестік қаупі. Халықаралық лаңкестік және экстремизм. Аса ірі лаңкестік әрекеттер және оның салдары. Жаһандану жағдайында ұлттық даралықты сақтау мәселесі;

5) XX ғасырдың екінші жартысындағы - XXI ғасырдың басындағы ғылым, білім, технология. Қазіргі кездегі ғылымның негізгі даму бағыттары. XX ғасырдың екінші жартысы – XXI ғасырдың басындағы жаратылыстану, қоғамдық ғылымдар, техника мен өндірістегі маңызды жаңалықтар мен жетістіктер. Ғылыми-техникалық революция - ғылыми-техникалық прогресстің жаңа кезеңі. АҚШ-тың ғылыми-техникалық дамуы елдердің дамуына ықпалы. "Байқоңыр" космодромы. Қоғамның бәсекеге қабілетілігін арттырудағы білім берудің рөлі;

6) XX ғасырдың екінші жартысындағы - XXI ғасырдың басындағы мәдениет. Мәдениеттің негізгі даму бағыттары. Қазіргі кездегі ақпараттық қоғам. Адамзаттың мәдени мұрасын сақтаудағы ЮНЕСКО-ның қызметі.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

25. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

26. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	шамамен 2,5 миллион жыл бұрын – V ғасыр. Ежелгі Грекия, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Египет, Месопотамия және Парсы, Бактрия, Кушан хандығы, Эфталит мемлекеттері	V ғасыр. - XVII ғасырдың ортасы. Франция, Германия, Англия, Қытай, Үндістан, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Араб халифаты, Византия империясы	XVII ғасырдың ортасы - XIX ғасыр. Франция, Германия, Ұлыбритания, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей, Осман империясы	XX ғасырдың бірінші жартысы. АҚШ, Франция, Германия, Ұлыбритания, Қытай, Үндістан, Ресей империясы және КСРО, Түркия, Сауд Арабиясы, Жапония	XX ғасырдың екінші жартысы. Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, КСРО және Ресей, Жапония, араб елдері	XXI ғасырдың бірінші жартысы. Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, КСРО және Ресей, Жапония, араб елдері
1.1 Әлеуметтік құрылымдар	5.1.1.1 суретті қолдана отырып, түрлі теориялар негізінде адамның пайда болуын түсіндіру; 5.1.1.2 адамдар тобыры, ру, қауым, тайпа секілді алғашқы бірлестік формаларын түсіндіру	6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау, қоғамдағы өзара қатынастың феодалдық баспалдағын; 6.1.1.2 еңбек құралдарының жетілу кезіндегі әлеуметтік қатынастың дамуын көрсету	7.1.1.1 -"капитал", "буржуазия", "жұмысшы табы" пролетариат ұғымдарын қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін қолдану; 7.1.1.2 мануфактура, фабрикалардың пайда болуы мен жалдамалы жұмысшы табының қалыптасуы арасындағы байланысты анықтау; 7.1.1.3 еуропалық державалардың отаршылдық экспансиясы	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нәтижелерін талдау арқылы әлеуметтік құрылымның өзгеруіне Қазан социалистік революциясының әсерін сипаттау	9.1.1.1 социалистік даму жолынан бас тартуға байланысты әлеуметтік құрылымдағы өзгерістерді анықтау; 9.1.1.2 социалистік қоғамның дамуына байланысты әлеуметтік топтардың (жұмысшы табы, шаруалар, зиялылар) мәртебесіндегі өзгерісті талдау	10.1.1.1 социалистік даму жолынан бас тартуға байланысты әлеуметтік құрылымдағы өзгерістерді анықтау; 10.1.1.2 социалистік қоғамның дамуына байланысты әлеуметтік топтардың (жұмысшы табы, шаруалар, зиялылар) мәртебесіндегі өзгерісті талдау

			кезеңіндегі Азия мемлекеттерінің әлеуметтік құрылымындағы ерекшеліктерді анықтау (Қытай, Үндістан, Жапония)			
1.2 Әлеуметтік өзара әрекеттестік	5.1.2.1 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау; 5.1.2.2 қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін "касталық жүйе" ұғымын қолдану	6.1.2.1 үстемдік етушілер мен бағыныштылардың (феодалдар мен шаруалардың) өзара қатынасын сипаттау; 6.1.2.2 әлеуметтік топтардың әрекетіне сипаттама беру; 6.1.2.3 иллюстративті сипаттамаға, хрестоматия материалдарына негізделе отырып, ежелгі әлемдегі құлшылық ерекшеліктерін анықтау; 6.1.2.4 ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау; 6.1.2.5 жер пайдалану формаларын атау; 6.1.2.6 әлемдегі бір қатар елдеріндегі шаруалар тәуелділігінің формаларын сипаттау	7.1.2.1 саяси және экономикалық жүйесіндегі буржуазияның рөлін анықтау; 7.1.2.2 үстемдік тапқа қарсы халықтың шығу себебін анықтау; 7.1.2.3 өндірістік қатынастың өзгеруінде еңбек құралдарының жетілуінің рөлін көрсету	8.1.2.1 трансатлантикалық құлдықтың ерекшеліктерін анықтау; 8.1.2.3 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеологиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 8.1.2.4 отаршыл елдерінің жағдай ерекшеліктерін сипаттау	9.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өміріндегі өзгерістерге реакцияшыл идеологиялардың (фашизм, тоталитаризм, нәсілшілдік, шовинизм, ұлтшылдық) таралу ықпалын талдау; 9.1.2.2 қоғамдық сананы қалыптастыруда бұқаралық ақпарат құралдарының рөлін анықтау	10-ші м. әл. құ. т. ай. н. әл. ж. м. 10-ж. д. м. х. д. ет. 10-т. б. (м. о. у. б. әл. ө. б. м. әл. и. 10-с. к. б. к. р.

2) "Мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі" бөлімі:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып

	шамамен 2,5 миллион жыл бұрын – V ғасыр. Ежелгі Грекия, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Египет, Месопотамия және Парсы, Бактрия, Кушан хандығы, Эфталит мемлекеттері	V ғасыр. - XVII ғасырдың ортасы Франция, Германия, Англия, Италия, Испания, Қытай, Үндістан, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Иран, Араб халифаты, Византия империясы	XVII ғасырдың ортасы - XIX ғасыр Франция, Германия, Англия, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей, Осман империясы	XX ғасырдың бірінші жартысы АҚШ, Франция, Германия, Ұлыбритания, Қытай, Үндістан, Ресей империясы және КСРО, Түркия, Сауд Арабиясы,	XX ғасырдың екінші жартысы Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, КСРО және Ресей, Жапония, араб елдері	XIX ғасырдың екінші жартысы Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, КСРО және Ресей, Жапония, араб елдері
2.1 Дін	5.2.1.1 тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді атау; 5.2.1.2 ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау	6.2.1.1 негізгі діни ұғымдарды (Құдай, ғибадат хана, абыз, қасиетті жазбалар, пұт) түсіндіру; 6.2.1.2 ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау	7.2.1.1 адамның дүниетанымы мен қоғамдық өмірдегі дін рөлінің өзгеру себептерін анықтау; 7.2.1.2 миссионерліктің міндеттерін анықтау; 7.2.1.3 тарихи процестер контекстінде "гуманизм", "реформация", "протестантизм", "лютеранство", "кальвинизм", "контрреформация", "кезуиттер ордені" ұғымдарын түсіндіру; 7.2.1.4 қоғамда дін рөлінің шектелуі не байланысты адамдар өмірінде орын алған өзгерістерді анықтау, олардың әлем діндерінің таралуына, тұрғындар арасында білімнің таралуына ықпалын анықтау	8.2.1.1 қоғамда дін рөлінің шектелуі не байланысты адамдар өмірінде орын алған өзгерістерді анықтау, олардың әлем діндерінің таралуына, тұрғындар арасында білімнің таралуына ықпалын анықтау; 8.2.1.2 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыра отырып, мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау; 8.2.1.3 миссионерліктің міндеттерін анықтау	9.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыра отырып, мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау	10.2.1.1 тарихи кезеңдердің ерекшеліктерін салыстыра отырып, мемлекет пен діннің өзара қатынасын сипаттау
2.2 Өнер	5.2.2.1 ежелгі адамдардың тұрмыс салтын сипаттау үшін	6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндердің	7.2.2.1 тарихи оқиғалар	8.2.2.1 тарихи оқиғаларды түсіну үшін өнер	9.2.2.1 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық	10.2.2.1 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық

	"алғашқы қауымдық өнер" ұғымын түсіндіру; 5.2.2.2 Ежелгі Египеттің ғибадатханалары мен пирамидаларын сипаттау; 5.2.2.3 иллюстративті материал негізінде ежелгі дүние өнеріне сипаттама беру; 5.2.2.4 Батыс пен Шығыс тың өнер туындыларын ажырата білу	әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау; 6.2.2.2 өнердің (сәулет, сурет; өнері) дамуына қоғамдағы өзгерістердің ықпалын анықтау; 6.2.2.3 ежелгі әлем өнерін сипаттау; 6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау	ды түсіну үшін өнер туындыла рын пайдалану 7.2.2.2 антикалық мәдениетпен байланыс орнату арқылы Қайта өрлеу дәуірінің мәдениетін (бейнелеу, мүсін өнері) сипаттау; 7.2.2.3 өнердегі негізгі стильдермен ағымдардың белгілерін (неоклассицизм, романтизм, импрессионизм, реализм) анықтау; 7.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау	туындыларын пайдалану ; 8.2.2.2 өнердегі негізгі стильдер мен ағымдардың белгілерін (неоклассицизм, романтизм, импрессионизм, реализм) сипаттау; 8.2.2.3 XVII ғасыр соңындағы- XIX ғасыр басындағы өнердің дамуындағы негізгі бағыттарды атау, өнер туындыларында көрініс тапқан оқиғалардың мәнін түсіну; 8.2.2.4 XIX - XX ғасырдың басындағы өнердегі негізгі ағымдарды сипаттау (модернизм, символизм, реализм, авангардизм); 8.2.2.5 XX ғасырдың бірінші жартысында бұқаралық мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау	мәдениеттің (кинематограф, радио) қоғамның рухани дамуына ықпалын талдау	ы ж к д к ө 1 ғ ж ғ б м қ д б 1 қ ж к ш л т қ т
2.3 Философиялық жүйелер	5.2.3.1 ежелгі философтардың көзқарастарына қарапайым түсіндірме беру	6.2.3.1 Шығыс ойшылдарының ғылыми жетістіктерінің маңызын, жетістіктердің қоғам дамуына ықпалын, өз ғылыми қызметінде ойшылдар кезіккен	7.2.3.1 Ресейде жаңа қоғамдық-саяси ағымдардың (халықшылдық, либерализм) пайда болу себептерін анықтау; 7.2.3.2 ағартушылық дәуір идеяларының		9.2.3.1 адам құқықтарын қорғау идеяларының қазіргі халықаралық құқық қорғау ұйымдарының қызметіне ықпалын түсіндіру; 9.2.3.2 "позитивизм",	1 ф к қ ө б 1 ж м қ с

		қиындықтарды түсіндіру	қоғамдық дамуға ықпалын анықтау; 7.2.3.3 гуманистік идеялардың орта ғасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтау; 7.2.3.4 К. Маркстың көзқарас тарын және марксизмнің қоғамдық өмірге ықпалын түсіндіру		"прагматизм", "экзистенциализм" ұғымдарын тарихи кезеңді сипаттау үшін қолдану	
2.4 Ғылым	5.2.4.1 ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың сипаттау; 5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекетпен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын түсіндіру; 6.2.4.3 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін, білімнің дүниетанымның қалыптасуына ықпалын түсіндіру; 6.2.4.4 картадан XV-XVI ғасырдағы саяхатшылардың негізгі бағыт-бағдарларын белгілей отырып, Ұлы географиялық жаңалықтардың адамдардың әлем	6.2.4.1 ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың рөлін сипаттау; 6.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекетпен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын түсіндіру; 6.2.4.3 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін, білімнің дүниетанымның қалыптасуына ықпалын түсіндіру; 6.2.4.4 картадан XV-XVI ғасырдағы саяхатшылардың негізгі бағыт-бағдарларын белгілей отырып, Ұлы географиялық жаңалықтардың адамдардың әлем	7.2.4.1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін, білімнің дүниетанымның қалыптасуына ықпалын түсіндіру; 7.2.4.2 жаратылыс тану ғылымдарының келешектегі дамуы үшін кейінгі орта ғасырлар кезеңінде Жердің құрылысы туралы жасалған ғылыми жаңалықтардың маңыздылығын анықтау	8.2.4.1 өзгерістер мен сабақтас тықты көрсету арқылы, адам мен қоғам өміріндегі ғылыми жаңалықтардың маңызын талдау; 8.2.4.2 әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы түрлі теориялардың рөлін сипаттау; 8.2.4.3 тарихи оқиғалардың себептерін, нәтижелерін, маңызын тұжырымдау арқылы, ғылымның әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы рөлін анықтау; 8.2.4.4 тарихи оқиғаларының барысы мен нәтижелеріне түсіндірме бере отырып, әскери ғылым мен техниканың және соғыс	9.2.4.1 адамзат өркениетінің дамуын үлгілеу арқылы жаһандық мәселелерді шешуде ғылым мен білімнің маңызы туралы қорытынды жасау; 9.2.4.2 ғылыми жаңалықтардың (генетика, микробиология, ақпараттық технологиялар, нанотехнологиялар, ядролық физика) қоғам дамуына ықпалын түсіндіру; 9.2.4.3 тарихи оқиғалардың себептерін, нәтижелерін, маңызын тұжырымдау арқылы, әскери ғылым мен техниканың әлем мемлекеттерінің әлеуметтік-экономикалық дамуындағы рөлін бағалау	

		туралы түсінігіне ықпалын түсіндіру; 6.2.4.5 неге шіркеу білімнің тарауына кедергі жасағанын түсіндіру		стратегияларының рөлін тсіндіру		

3) "Саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	шамамен 2,5 миллион жыл бұрын – V ғасыр. Ежелгі Грекия, ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Египет, Месопотамия және Парсы, Бактрия, Кушан хандығы, Эфталит мемлекеттері	V ғасыр. - XVII ғасырдың ортасы Франция, Германия, Англия, Италия, Испания, Қытай, Үндістан, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Иран, Араб халифаты, Византия империясы	XVII ғасырдың ортасы - XIX ғасыр Франция, Германия, Англия, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей, Осман империясы	XX ғасырдың бірінші жартысы АҚШ, Франция, Германия, Ұлыбритания, Қытай, Үндістан, Ресей империясы және КСРО, Түркия, Сауд Арабиясы,	XX ғасырдың екінші жартысы Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, КСРО және Ресей, Жапония, араб елдері	XXI ғасырдың бірінші жартысы Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, Үндістан, КСРО және Ресей, Жапония, араб елдері
3.1 Мемлекет: белгілері, құрылымы және басқару тәртібі	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау; 5.3.1.2 Афина мемлекетінде демократияның пайда болуын түсіндіру	6.3.1.1 ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау; 6.3.1.2 "ерте, орта, кейінгі орта ғасырлар" хронологиялық шегін білу және уақыт жолағында белгілеу; 6.3.1.3 сызбалар мен кестелерді қолдана отырып, Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословиелік-өкілдік және шексіз билік) атау; 6.3.1.4 феодалдық мемлекеттің даму	7.3.1.1 республикалық басқару құрылымының пайда болу себептерін, ерекшеліктерін анықтау; 7.3.1.2 тарихи оқиғаны түсіндіру үшін "басыбайлы құқық", "декабристер", "халықшылдар", "жеке террор", "пролетариат диктатурасы" ұғымдарын қолдану; 7.3.1.3 әртүрлі елдердің бір уақыт кезеңіндегі тарихи оқиғаларын салыстыру арқылы ұлттық мемлекеттердің	8.3.1.1 XIX ғасырда АҚШ территориясының кеңейіу үдерісін сипаттау; 8.3.1.2 қоғамдық-саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын түсіндіру; 8.3.1.3 фактілерді, процестер мен оқиғаларды салыстыру арқылы дүниежүзілік экономикалық дағдарыстан шығудың түрлі жолдарын түсіндіру	9.3.1.1 саяси ағымдардың (әлеуметтік либерализм, әлеуметтік консерватизм, марксизм, социал-демократия) қоғамның өміріне ықпалын түсіндіру; 9.3.1.2 тоталитаризм, әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдердің қалыптасу алғы шарттарын түсіндіру; 9.3.1.3 мемлекеттердің тарихи даму заңдылықтарын анықтау;	10-сынып

		кезеңдерін сипаттау; 6.3.1.5 феодалдық соғыстар мен орталықтандырылған мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату; 6.3.1.6 саяси биліктің ерекшеліктерін анықтау үшін әртүрлі ел билеушілерінің қызметін салыстыру; 6.3.1.7 басқару формасына сипаттама беру үшін "парламент", "Бас штаттар", "сейм", "кортес", "Боярлар Думасы" ұғымдарын түсіндіру	(Италия, Германия) қалыптасу маңызын анықтау	(АҚШ, Франция, Германия); 8.3.1.4 Ұлы Октябрь социалистік революциядан кейін жаңа мемлекеттердің пайда болу себебін анықтау; 8.3.1.5 тоталитаризмнің (әміршіл-әкімшіл жүйе сияқты саяси режимдердің) қалыптасу алғы шарттарын түсіндіру	9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы рөлін бағалау; 9.3.1.5 Еуропа мен Азияның жетекші мемлекетте ріндегі конституциялық-құқықтық идеологияның қалыптасу жолдарын талдау (Жалпыға бірдей адам құқығы Декларациясы, Еуропаның Қауіпсіздік пен ынтымақтасуының Ұйымы, Еурокеңес, Гаагадағы Халықаралық сот); 9.3.1.6 "Мемлекеттік әлауқаттылық" ұғымын 1970 – 1980 жылдардағы әлеуметтік саладағы өзгерістерді сипаттау үшін қолдану
3.2 Империялар, соғыстар, көтерілістер және революциялар	5.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін "империя" ұғымын пайдалану; 5.3.2.2 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін түсіндіру	6.3.2.1 ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін "империя" ұғымын пайдалану; 6.3.2.2 Рим империясының ыдырау себебтерін анықтау және түсіну; 6.3.2.3 басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай	7.3.2.1 Батыс Еуропадағы буржуазиялық революциялардың себептерін сипаттау; 7.3.2.2 тарихи оқиғаларға негізделе отырып, XVIII–XIX ғасырдың ортасындағы халықаралық қатынастардағы өзгерістерді сипаттау; 7.3.2.3 отаршылдық экспансияның салдарларын талдау арқылы XIX ғасырдағы әлемнің	8.3.2.1 Бірінші дүниежүзілік соғыстың алғышарттары мен себептерін айқындау, Бірінші дүниежүзілік соғысқа қатысушылардың мақсаты; 8.3.2.2 әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді сипаттау арқылы империялардың (Австро – Венгрия, Ресей, Осман империясы) ыдырау себептерін тұжырымдау; 8.3.2.3 Ұлттар Лигасының қызметі	9.3.2.1 отаршылдық жүйенің құлдырау себептері мен салдарын, Африка мен Азияда тәуелсіз мемлекеттердің құрылуын талдау; 9.3.2.2 "қырғи қабақ" ұғымын қолдану; 9.3.2.3 тарихи мәдениеттің фактілер мен сүйеністерін, әскери-саяси одақтар НАТО және ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау;

		өзгертеркенін түсіндіру; 6.3.2.4 "әділ" және "әділетсіз" соғыстар ұғымдарын пайдалану; 6.3.2.5 кейінгі орта ғасыр кезеңіндегі антифеодалдық көтеріліс тердің себептері мен салдарын , көтерушілердің мақсаты, көтеріліс барысында орын алатын жеңілу, өзгеру себептері анықтау; 6.3.2.6 Ежелгі Римдегі Спартак көтерілісін сипаттау, себептерін анықтау; 6.3.2.7 спартактын көтерілісін сипаттау, Византияның ішкі саясатын сипаттап, оның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтау және жіктеу; 6.3.2.8 Византияның дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында суреттеу; 6.3.2.9 ортағасырлық шапқыншылықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау, түсіну; 6.3.2.10 картада оқиғаларды даму	саяси картасындағы негізгі өзгерістерді анықтау; 7.3.2.4 басқыншылық соғыстардың әлемдік саясаттың өзгеруіне ықпалын сипаттау (Наполеон І соғыстары мысалында); 7.3.2.5 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын сипаттау; 7.3.2.6 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін "либерализм, "консерватизм", "социализм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғымдарын қолдану	мен Версаль-Вашингтон жүйесін талдау және бағалау; 8.3.2.4 тарихи оқиғаларды түсіндіру үшін "либерализм, "консерватизм", "социализм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғымдарын қолдану; 8.3.2.5 XX ғасырдың басына қарай әлемнің аумақтық бөлінуін және мемлекеттердің саяси құрылымын сипаттау; 8.3.2.6 еуропалық отаршылдық экспансияның Шығыстың дәстүрлі қоғамдарына ықпалын бағалау	9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыстан" кейін әлемдегі интеграциялық және дезинтеграциялық үдерістерді айқындау; 9.3.2.5 аймақтық шиеленістердің себептері мен салдарларын тұжырымдау; 9.3.2.6 халықаралық шиеленістерді реттеудегі БҰҰ-ның қызметін бағалау; 9.3.2.7 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасындағы өзгерістерді тұжырымдау және бағалау; 9.3.2.8 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдарларын талдау	

		динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарларын анықтау; 6.3.2.11 "отаршылдық саясат" ұғымын түсіндіру (Испания және Португалияның жаулап алуының мысалында)				

4) "Экономикалық қатынастардың дамуы":

4-кесте

Бөлімше	Оқытудың мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
	шамамен 2,5 V ғасыр- XVI миллион жыл ғасырдың ортасы. бұрын - V ғасыр Ежелгі Греция, Ежелгі Рим, Ежелгі Қытай, Ежелгі Үндістан, Персия, Египет, Месопотамия, Бактрия, Кушан хандығы, эфталиттер мемлекеті	2,5 V ғасыр- XVI ғасырдың ортасы. Ежелгі Рим, Франция, Германия, Англия, Қытай, Үндістан, Киев Русі, Мәскеу мемлекеті, Осман империясы, Араб халифаты, Византия империясы	XVI ғасыр- XIX ғасырдың басы Қайта өрлеу дәуірі Франция, Германия, Ұлыбритания, Қытай, Жапония, Үндістан, Ресей империясы, Осман империясы	XIX ғасыр- XX ғасырдың басы АҚШ, Қытай, Үндістан, Ресей империясы және КСРО, Туркия, Сауд Арабиясы, Жапония	XX ғасырдың ортасы - XX ғасырдың II жартысы Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, КСРО, Ресей, Жапония, араб елдері	XX ғасырдың II жартысы Франция, Германия, Ұлыбритания, АҚШ, Қытай, КСРО, Ресей, Жапония, араб елдері
4.1 Шаруашылық жүйелер: эволюция және өзара әрекеттес тік	5.4.1.1 шаруашылық кәсіп түрлерін (терімшілік, аңшылық, балық аулау, егіншілік, мал шаруашылығы, металл өңдеу, айырбас сауда) сипаттау; 5.4.1.2 "неолиттік төңкеріс" ұғымын түсіндіру, шаруашылықтың дамуы үшін оның мәнін ашу; 5.4.1.3 иллюстративті материал қолдана отырып, ежелгі	6.4.1.1 қолөнер мен сауданың рөлін, мемлекет тұрғындарының өсуін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшелікте рін сипаттау; 6.4.1.2 ортағасырлардағы халықаралық сауда мен саяхаттардың рөлін түсіндіру	7.4.1.1 себеп-салдарды анықтау арқылы Еуропадағы феодалдық құрылыстан капиталистік шаруашылыққа (мануфактура, фабрика) өту үдерісін түсіндіру; 7.4.1.2 Англияның әлемдік жетекші держава ретінде қалыптасуындағы өнеркәсіп төңкерісінің рөлін сипаттау;	8.4.1.1 XX ғасырдың басындағы техникалық революция жетістіктерінің (конвейер өндірісі, стандарттау) мемлекеттердің шаруашылық жүйесінің дамуына ықпалын бағалау; 8.4.1.2 "мануфактура", "фабрика" ұғымдарын түсіндіру; 8.4.1.3 индустриялық	9.4.1.1 XX ғасырдың 70-жылдарын дағы жұмыссыздықтың себеп-салдарын талдау; 9.4.1.2 "инфляция", "дағдарыс", "стагнация" ұғымдарын пайдалана отырып, XX ғасырдың екінші жартысындағы мемлекеттердің экономикалық дамуын түсіндіру;	XX ғасырдың 70-жылдарын дағы жұмыссыздықтың себеп-салдарын талдау; XX ғасырдың екінші жартысындағы мемлекеттердің экономикалық дамуын түсіндіру;

	өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау		7.4.1.3 "экспорт", "импорт", "экспансия", "отарлауя", "фактория" ұғымдарын қолдану арқылы, тауар-ақша қатынастарының дамуын түсіндіру қоғамның даму процесін түсіндіру үшін "модернизация" ұғымын пайдалану ; 8.4.1.4 "өндірістік төңкеріс" ұғымдарын түсіндіру; 8.4.1.5 тарихи оқиғаларды талдау үшін "бағалы қағаздар нарығы", "акция", "алыпсатарлық", "қор биржасы", "несие", "банкроттық, "инфляция" ұғымдарын пайдалану; 8.4.1.6 АҚШ-дағы капиталистік монополиялардың даму ерекшеліктерін анықтау; 8.4.1.7 фактілерді, процестерді, оқиғаларды салыстыра отырып, индустриялық қоғам қайшылықтарының (өндіру мен тұтыну теңгерімі) шиеленісу себептерін анықтау; 8.4.1.8 1930 жылдардағы құрылымдық экономикалық дағдарыстың нәтижесінде экономикада орын алған өзгерістердің себептерін анықтау; 8.4.1.9 себеп-салдарын талдай отырып,	9.4.1.3 "модернизация" ұғымын түсіндіру; 9.4.1.4 себеп-салдарын талдай отырып, социалистік шаруашылық жүйенің дамуындағы қайшылықтарды анықтау	д е ф т

				социалистік шаруашылық жүйенің дамуындағы қайшылықтарды анықтау	
4.2 Экономикалық жүйелердің тарихи үлгілері	5.4.2.1 экономикалық ілгерілеуді түсіну үшін шаруашылықтың иемденуші және өндіруші түрлерін салыстыру	6.4.2.1 экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін сипаттау	7.4.2.1 қоғамның индустрияға дейінгі және индустриялық даму кезеңдерінің айырмашылығын анықтау; 7.4.2.2 дүниежүзі тарихының жаңа кезеңін сипаттау үшін "жаңа кезең" ұғымын қолдану; 7.4.2.3 әлеуметтік-экономикалық дамуына қарай түрлі мемлекеттердің өнеркәсіптік даму сатысына өту үдерісінің ерекшеліктерін анықтау	8.4.2.1 әлеуметтік-экономикалық дамуына қарай түрлі мемлекеттердің өнеркәсіптік даму сатысына өту үдерісінің ерекшеліктерін анықтау; 8.4.2.2 қоғамның индустрияға дейінгі және индустриялық даму кезеңдерінің айырмашылығын анықтау	9.4.2.1 "жоспарлы экономика", "нарықтық экономика" ұғымдарын қолдана отырып, XX ғасырдың бірінші жартысындағы капитализм мен социализмнің экономикалық жүйелерін салыстыру; 9.4.2.2 әлемдік экономикалық жүйелердің тиімділігін негіздеу

26. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сынып оқушыларына арналған "Дүниежүзі тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

27. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің психикалық дамуы
тежелген білім алушыларға
5-10 сыныптары үшін
"Дүниежүзі тарихы" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Дүниежүзі тарихы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Жинаушы-аңшылардан бастап егіншілер мен мал өсірушілерге дейін	Алғашқы адам қалай пайда болды?	5.1.1.1 - түрлі теориялар н пайда болуын түсіндіру; 5.1.1.2 - адамдар тобыры, секілді алғашқы бірлестік олардың ұқсастық айырмашылықтарын түсіндір
	Неліктен ежелгі адамдар Ласко үңгірінің қабырғаларына сурет салған?	5.2.2.1 ежелгі адамдардың сипаттау үшін "алғашқы ұғымын пайдалану; 5.2.1.1 тотемизм, анимизм, сияқты ежелгі діни наным-се
	Неліктен адамдар егіншілікпен және мал шаруашылығымен айналыса бастады?	5.4.1.1 шаруашылық (жинаушылық, аңшылық, егіншілік, мал шаруа шылы айырбас сауда) сипаттау; 5.4.1.2 "неолиттік төңкеріс" оның шаруашылықты дамыт 5.4.2.1 экономикалық ілгері шаруашылықтың иемденуш түрлерін салыстыру
2.Өзен алқаптары өркениеттері	Неге ежелгі өркениеттер өзен алқаптарында дамыды?	5.4.1.3 иллюстративті ма отырып, ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау
	Өзен алқаптарындағы өркениеттер туралы қалай біле аламыз?	5.4.1.3 иллюстративті ма отырып, ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау; 5.2.2.3 иллюстративті ма ежелгі дүние өнеріне сипатта
3.Ежелгі Египет	Неліктен Египет "қара жер" деп аталған?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифм астрономия, медицина) пайд шаруашылық іс-әрекетп өзгерістердің ықпалын сипат 5.4.1.3 иллюстративті ма отырып, ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау
	Ежелгі Египет пирамидалары қалай құрылған?	5.2.1.1 тотемизм, анимизм, сияқты ежелгі діни наным-се 5.2.2.2 Ежелгі Египеттің ғиб пирамидаларын сипаттау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамны ұйымдасуын сипаттау
	Перғауын Хатшепсут Пунт жеріне кемелерін не үшін жіберді?	5.1.2.1 ежелгі қоғамны ұйымдасуын сипаттау; 5.4.1.3 иллюстративті ма отырып, ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау

	Ежелгі Египет тұрғындарының өмірі туралы Тутанхамон мазары қандай сыр шертеді?	5.2.1.1 тотемизм, анимизм, сияқты ежелгі діни наным-сенімдер; 5.2.2.2 Ежелгі Египеттің ғибрат пирамидаларын сипаттау; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның ұйымдасуын сипаттау
2-тоқсан		
1.Қос дөңгелекті арбалар және империялар	Қос дөңгелекті арбаның пайда болуы әлемді қалай өзгертті?	5.3.2.1 ежелгі заман мемлекетаралық қатынастар, "империя" ұғымын түсіндіру 5.3.2.2 басқыншылық с империялардың пайда болу шекараларын қалай өзгергер
	Хаммурапи патша Вавилонды қалай қуатты империяға айналдырды?	5.3.2.1 ежелгі заман мемлекетаралық қатынастар, "империя" ұғымын түсіндіру 5.3.2.2 басқыншылық с империялардың пайда болу шекараларын қалай өзгергер
	Таяу және Орта Шығыстағы ежелгі империялар неліктен қуатты болды?	5.3.2.2 басқыншылық с империялардың пайда болу шекараларын қалай өзгергер 5.1.2.1 ежелгі қоғамның ұйымдасуын сипаттау; 5.4.1.3 иллюстративті ма отырып, ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау
	Ежелгі Орта Азия империялары қаншалықты қуатты болды?	5.3.2.2 басқыншылық с империялардың пайда болу шекараларын қалай өзгергер 5.1.2.1 ежелгі қоғамның ұйымдасуын сипаттау; 5.4.1.3 иллюстративті ма отырып, ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау
3-тоқсан		
1.Ежелгі Үндістан: буддизмнің гүлденуі мен индуизмнің триумфі	Ежелгі Мохенджо-Даро қаласы қалай жойылып кетті?	5.4.1.3 иллюстративті ма отырып, ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау
	Неліктен Ежелгі Үндістанда индуизм буддизмнен басым болды?	5.1.2.2 қоғамның әлеуметтік түсіндіру үшін "касталық" қолдану; 5.2.1.2 ежелгі қоғамның да ықпалын сипаттау
	Ежелгі сауда орталығы ретіндегі Үндістанның рөлі қаншалықты маңызды болды?	5.4.1.3 иллюстративті ма отырып, ежелгі өркениеттер жүйесін сипаттау; 5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, астрономия, медицина) пайд

		шаруашылық іс-әрекеттің өзгерістердің ықпалын сипаттау 5.2.4.3 неге сауатты адамдар сауатсызға айналды? сатыны иемденгенін түсіну
	Ежелгі Үндістанда ғылыми білімдер қаншалықты дамыды?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, астрономия, медицина) пайдаланылуы шаруашылық іс-әрекеттің өзгерістердің ықпалын сипаттау
2.Ежелгі Қытай	Ежелгі Қытайдың ойшылдары нені үйретті?	5.2.3.1 ежелгі философтардың қарапайым түсіндірме беру
	Терракот әскері Ежелгі Қытай туралы қандай ақпарат береді?	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттің құрылымының ерекшеліктерін
	Ежелгі Қытайдың қандай ғылыми жаңалықтары бүгінгі күнге дейін жетті?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, астрономия, медицина) пайдаланылуы шаруашылық іс-әрекеттің өзгерістердің ықпалын сипаттау
4-тоқсан		
1.Ежелгі Грекия	Ежелгі Грекия өркениеті бастауын қайдан алады?	5.2.2.3 иллюстративті материалдар ежелгі дүние өнеріне сипаттау
	Неліктен Ежелгі Грекияны демократияның отаны деп атайды?	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттің құрылымының ерекшеліктерін 5.3.1.2 Африка мемлекетінде пайда болуын түсіндіру; 5.1.2.1 ежелгі қоғамның ұйымдасуын сипаттау
	Ежелгі Спарта Афинадан несімен ерекшеленді?	5.3.1.1 ежелгі мемлекеттің құрылымының ерекшеліктерін 5.1.2.1 ежелгі қоғамның ұйымдасуын сипаттау
	Неліктен Александр Македонский скифтерді бағындыра алмады?	5.3.2.1 ежелгі заман мемлекетаралық қатынастары "империя" ұғымын түсіндіру 5.3.2.2 басқыншылық саясаты империялардың пайда болуы шекараларын қалай өзгергенін
2.Ежелгі Грекия мәдениеті	Ежелгі Грек философтары мінсіз қоғамды қалай елестетті?	5.2.3.1 ежелгі философтардың қарапайым түсіндірме беру
	Ежелгі Грекия өнері қандай болды?	5.2.2.3 иллюстративті материалдар ежелгі дүние өнеріне сипаттау 5.2.2.4 Батыс пен Шығыс өнер туындыларын ажырата білу
	Ежелгі Грекияның гимназия, лицей, академиялары нені үйретті?	5.2.4.2 ғылымдардың (арифметика, астрономия, медицина) пайдаланылуы шаруашылық іс-әрекеттің өзгерістердің ықпалын сипаттау 5.2.4.1 ежелгі қоғамның даму рөлін сипаттау
Қайталау		

2) 6 сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Рим империясының гүлденуі	Рим ежелгі дүниенің ең қуатты империясына қалай айналды?	6.3.2.1 ежелгі заман мемлекетаралық қатынастар, "империя" ұғымын түсіндіру 6.3.1.1 ежелгі мемлекет құрылымының ерекшеліктер 6.3.2.3 басқыншылық с империялардың пайда болу шекараларын қалай өзгергер 6.3.2.4 "әділетті" және "әд ұғымын қолдану
	Ежелгі римдік қоғамның дамуы мәдениет арқылы қалай айкындалады?	6.1.2.4 ежелгі қоғамның ұйымдасуын сипаттау; 6.2.2.3 ежелгі әлем өнерін сип
	Спартактың көтерілісі ежелгі Римдегі құлдықты қалай сипаттайды?	6.1.2.3 иллюстративті хрестоматия материалдар отырып, ежелгі әлемд ерекшеліктерін анықтау; 6.1.2.2 әлеуметтік топтар сипаттама беру; 6.1.2.3 иллюстративті хрестоматия материалдар отырып, ежелгі әлемд ерекшеліктерін анықтау; 6.3.2.6 Ежелгі Римдегі Сп сипаттау, себептерін анықтау
2.Дәуірлер төғысындағы Рим	I-III ғасырларда Рим империясы қалай дамыды?	6.3.2.3 басқыншылық с империялардың пайда болу шекараларын қалай өзгергер 6.2.1.3 ежелгі қоғамның да ықпалын сипаттау; 6.2.1.1 негізгі діни ұғы ғибадатхана, абыз, қасиетт түсіндіру
	IV-V ғасырларда Рим империясы қалай өзгерді?	6.3.2.3 басқыншылық с империялардың пайда болу шекараларын қалай өзгергер 6.2.1.3 ежелгі қоғамның да ықпалын сипаттау
	Ежелгі дүниенің мәдени мұрасы қандай?	6.2.4.1 ежелгі қоғамның дам рөлін сипаттау; 6.2.2.3 ежелгі әлем өнерін сип 6.2.4.2 ғылымдардың (арифм астрономия, медицина) пайд шаруашылық іс-әрекетп өзгерістердің ықпалын түсін

1. Рим империясының құлауы	Кіріспе. Неліктен Батыс Рим империясы құлады?	6.3.1.2 "ерте, орта, кейінгі" хронологиялық шегін білдіретін жолдағында белгілеу; 6.3.2.2 Рим империясының ыдырауына анықтау және түсіну
	Рим империясы Шығыста неліктен сақталды?	6.3.2.7 спартактың көтерілуі; Византияның ішкі саясатының ұзақ өмір сүруінің себептерін
	Неліктен Византия 568 жылы түрік қағаны Истемиге елші жіберді?	6.3.2.8 Византияның дипломатиясының көршілес елдермен қарым-қатынасында
	Княгиня Ольганың Константинопольге сапары Киев Русін қалай өзгертті?	6.3.2.8 Византияның дипломатиясының көршілес елдермен қарым-қатынасында
2. Феодализм	Феодалдық экономика нені ұсынды?	6.4.2.1 экономикалық формаларын түсіндіру арқылы шаруашылықтың ерекшеліктерін; 6.1.2.5 жер пайдалану формалары; 6.4.1.1 қолөнер мен сауданың дамуының түрғындарының өсуін анықтау; ортағасырлық қалалардың дамуын сипаттау; 6.1.1.1 феодалдық қоғамның құрылымын сипаттау, қатынастың феодалдық баспа
	Феодалдық қоғам қалай ұйымдасқан?	6.1.1.1 феодалдық қоғамның құрылымын сипаттау, қатынастың феодалдық баспа; 6.1.1.2 еңбек құралдарының дамуы; 6.1.2.1 үстемдік етуші күштердің бағыныштылардың (феодалдардың) өзара қатынасы; 6.1.2.6 әлемдегі бір қатар елдердің тәуелділігінің формаларын сипаттау;
	Қаланың сәулеті мен өнері ортағасырлық қоғамды қалай бейнелейді?	6.4.1.1 қолөнер мен сауданың дамуының түрғындарының өсуін анықтау; ортағасырлық қалалардың дамуын сипаттау; 6.2.2.2 өнердің (сәулет, сурет) дамуының қоғамдағы өзгерістердің ықпалы
3. Ислам тарихы	Ислам тарихында 610 - 1258 жылдар аралығында қандай басты оқиғалар орын алды?	6.3.2.9 ортағасырлық кезіндегі халықаралық ерекшеліктерін анықтау
	Неліктен VIII-XII ғасырды ислам мәдениетінің "алтын ғасыры" деп атайды?	6.2.2.1 тарихи оқиғалардың дамуының орнату арқылы діндердің әлемдегі ықпалын анықтау;

		6.2.4.5 неге шіркеу білімнің жасағанын түсіндіру; 6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық ерекшеліктерін сипаттау; 6.2.3.1 Шығыс ойшылдарының жетістіктерінің маңызын, жеңісін дамуына ықпалын, ойшылдардың қызметінде кезіккен қиындықтарын
3-тоқсан		
1.Крест жорықтары	Неліктен крест жорықтары ұйымдастырылды?	6.3.2.10 картада оқиғаның динамикасында белгілей отырып, мысалында крест жорық салдарларын анықтау
	Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгертті?	6.3.2.10 картада оқиғаның динамикасында белгілей отырып, мысалында крест жорық салдарларын анықтау; 6.2.2.1 тарихи оқиғалардың орнату арқылы діндердің әлемге ықпалын анықтау
2.Моңғолдар	Моңғолдар әлемдік империяны қалай құрды?	6.3.2.9 ортағасырлық кезіндегі халықаралық қатынастың ерекшеліктерін анықтау.
	Моңғолдардың жорықтары Еуразияның саяси картасын қалай өзгертті?	6.3.2.9 ортағасырлық кезіндегі халықаралық қатынастың ерекшеліктерін анықтау.
3.XIV ғасыр- XVI ғасырдың бірінші жартысындағы ортағасырлық еуропалық қоғам	"Қара індет" не себепті жылдам таралды ?	6.2.4.3 адам өміріндегі қоршау білімнің рөлін, білімнің қалыптасуына ықпалын түсіндіру
	"Қара індет" шаруалар көтерілістері мен феодалдық соғыстардың басты себебі болды ма?	6.3.2.5 кейінгі орта ғасырда антифеодалдық көтеріліс теріс салдарын , көтерушілердің маңызын барысында орын алатын себептері анықтау; 6.3.1.5 феодалдық орталықтандырылған мемлекеттер арасында байланыс орнату
	Еуропада орталықтандырылған мемлекеттер қалай құрылды?	6.3.1.5 феодалдық орталықтандырылған мемлекеттер арасында байланыс орнату
	Неліктен Жанна д'Арк француз халқының есінде сақталады?	6.3.1.5 феодалдық орталықтандырылған мемлекеттер арасында байланыс орнату
4-тоқсан		
1.Абсолютизм Батыс пен Шығыс	XIV Людовик және Ұлы Петр: кімнің билігі айтарлықтай шексіз болды?	6.3.1.4 феодалдық мемлекеттер сипаттау; 6.3.1.3 сызбалар мен кестілер отырып, Батыс пен Шығыс

		формаларын (сословиелік-өкілдік билік) атау; 6.3.1.7 басқару формасына үшін "парламент", "Бас палата", "кортес", "Боярлар Дума" түсіндіру
	Юнлэ мен Токугава билігі Батыс монархтардың билігіндей шексіз болды ма?	6.3.1.3 сызбалар мен кескініздерді отырып, Батыс пен Шығыс монархия формаларын (сословиелік-өкілдік билік) айту; 6.3.1.6 саяси биліктің ерекшеліктерін үшін әр түрлі ел билеушілерін салыстыру
	Неліктен I Карл мен II Осман шексіз монарх бола алмады?	6.3.1.6 саяси биліктің ерекшеліктерін үшін әр түрлі ел билеушілерін салыстыру
2.Сауда, қолөнер және әлемді игеру	Ұлы Жібек жолы Шығыс пен Батысты қалай байланыстырды?	6.4.1.2 ортағасырлардағы халықтар мен саяхаттардың рөлін түсіндіру
	Қытайлықтар мен еуропалықтардың теңіз саяхаттарының айырмашылығы неде?	6.4.1.2 ортағасырлардағы халықтар мен саяхаттардың рөлін түсіндіру 6.2.4.4 картадан XV-XVI ғасыр саяхатшылардың негізгі бағыттарын белгілей отырып, Ұлы Жібек жолы жаңалықтардың адамдардың көзін ашуына түсінігіне ықпалын түсіндіру
	Ұлы географиялық жаңлықтар әлемді қалай өзгертті?	6.2.4.4 картадан XV-XVI ғасыр саяхатшылардың негізгі бағыттарын белгілей отырып, Ұлы Жібек жолы жаңалықтардың адамдардың көзін ашуына түсінігіне ықпалын түсіндіру 6.3.2.11 "отаршылдық саясатын" түсіндіру (Испания және Португалия жаулап алуының мысалында)

3) 7 сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Қайта Өрлеу дәуірі	Қайта өрлеу дәуірі өнердің дамуын қалай өзгертті?	7.2.2.2 антикалық мәдениетті қайта орнату арқылы Қайта өрлеу мәдениетін (бейнелеу, мүсін) түсіндіру 7.2.3.3 гуманистік идеялардың мәдениеттің дамуына ықпалын түсіндіру
	Шығыстағы Ренессанс әлемдік мәдениетті қалай байытты?	7.2.3.3 гуманистік идеялардың мәдениеттің дамуына ықпалын түсіндіру 7.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық ерекшеліктерін сипаттау
2.Реформация	Мартин Лютердің наразылығы Еуропаны қалай өзгертті?	7.2.1.1 адамның дүниетанымын өзгерту өмірдегі дін рөлінің өзгеру себептерін түсіндіру

		7.2.1.4 қоғамда дін рөл байланысты адамдар өмір өзгерістерді анықтау, оларды таралуына, тұрғындар ар таралуына ықпалын анықтау 7.2.1.3 тарихи процесте "гуманизм", "реформация", "лютеран ство", "контрреформация", "кез ұғымдарын түсіндіру
3.Ғылыми революция	Коперниктің теориясы қаншалықты бірегей болды?	7.2.4.2 жаратылыстану келешектегі дамуы үшін кей кезеңінде Жердің құрылысы ғылыми жаңалықтардың анықтау; 7.2.4.1 адам өміріндегі қорш білімнің рөлін, білімнің қалыптасуына ықпалын түсін
2-тоқсан		
1.Жаңа кезеңнің басталуы	Кіріспе. XVII ғасырдың ортасындағы Ағылшынның буржуазиялық революциясы қандай маңызға ие болды?	7.4.2.2 -"капитал", "буржуа табы" пролетариат ұғым, әлеуметтік құрылымын қолдану; 7.3.2.1 Батыс Еуропадағы революциялардың себептерін 7.1.1.1 -"капитал", "буржуа табы" пролетариат ұғым, әлеуметтік құрылымын қолдану; 7.1.2.2 үстемдік тапқа қарсы себепін анықтау; 7.1.2.1 саяси және экономик буржуазияның рөлін анықтау
	Өнеркәсіп төңкерісі әлемді қалай өзгертті?	7.4.1.1 себеп-салдарды ан Еуропадағы феодалдық капиталистік шаруашылық (фабрика) өту үдерісін түсінді 7.1.1.2 мануфактура, фабрика болуы мен жалдамалы жұмыс қалыптасуы арасындағы байл 7.4.1.2 Англияның әлемдік ретінде қалыптасуында төңкерісінің рөлін сипаттау; 7.4.2.1 қоғамның индустриялық индустриялық даму айырмашылығын анықтау; 7.1.2.3 өндірістік қатынастың құралдарының жетілуінің рө
2.XVIII ғасырдағы Ұлыбритания	Үндістан және Британдықтар саудагерлерден билеушілеріне қалай айналды?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды т туындыларын пайдалану;

		7.1.1.4 7.1.1.3 еуропалық отаршылдық экспансиясы мемлекеттерінің әлеуметтік ерекшеліктерін анықтау (Жапония); 7.3.2.5 еуропалық отаршылдық Шығыстың дәстүрлі қоғамын сипаттау; 7.4.1.3 "экспорт", "импорт", "отарлау", "фактория" ұғымдары арқылы, тауар-ақша қатынастарын түсіндіру
3.Ағартушылық идеяларының таралуы	Ағартушылық идеялар еуропалық монархтардың қызметінде қалай көрініс тапты?	7.2.3.2 ағартушылық дәуірі қоғамдық дамуға ықпалын анықтау
	Ағартушылық идеялар американдықтарға қалай әсер етті?	7.2.3.2 ағартушылық дәуірі қоғамдық дамуға ықпалын анықтау 7.3.1.1 республикалық басқару пайда болу себептерін, ерекшеліктерін
3-тоқсан		
1.Картина Француз революциясының көрінісі	1789-1799 жылдар аралығында Францияда қандай өзгерістер орын алды?	7.3.2.1 Батыс Еуропадағы революциялардың себептерін анықтау 7.1.2.1 саяси және экономикалық буржуазияның рөлін анықтау 7.1.1.1 "капитал", "буржуазия", "пролетариат" ұғымдары, әлеуметтік құрылымын түсіндіру
	Неліктен Давид пен Бодридің Марат туралы көзқарастары әртүрлі болды?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды таныстыру, туындыларын пайдалану; 7.2.2.3 өнердегі негізгі стильдердің белгілерін (неоклассицизм, импрессионизм, реализм) анықтау 7.3.1.1 республикалық басқару пайда болу себептерін, ерекшеліктерін
	Наполеон империясы қалай құрылды және оның құлдырау себептері неде болды?	7.2.2.1 тарихи оқиғаларды таныстыру, туындыларын пайдалану; 7.3.2.4 басқыншылық соғысының саясаттың өзгеруіне ықпалын анықтау 7.2.3.2 ағартушылық дәуірі қоғамдық дамуға ықпалын анықтау
2.XIX ғасырдағы империялар және олардың бақталастығы	Неліктен Ресей мен Ұлыбритания Иранға ықпал етуге бәсекелес болды?	7.3.2.2 тарихи оқиғаларға негізделген XVIII–XIX ғасырдың халықаралық қатынастарды сипаттау; 7.4.2.3 әлеуметтік-экономикалық қарай түрлі мемлекеттердің саясатына өту үдерісінің анықтау;
	Осман империясын нығайтуға Танзимат саясаты көмегін тигізді ме?	7.4.2.3 әлеуметтік-экономикалық қарай түрлі мемлекеттердің саясатына өту үдерісінің анықтау;

		сатысына өту үдерісінін анықтау; 7.3.2.2 тарихи оқиғаларға XVIII–XIX ғасырдың халықаралық қатынастарды сипаттау
	Қырым соғысының себептері мен салдары қандай болды?	7.3.2.2 тарихи оқиғаларға XVIII–XIX ғасырдың халықаралық қатынастарды сипаттау
3.XIX ғасырдағы Қытай мен Еуропа елдері	Англия және Қытай үкіметтерінің хат алысуынан империализм туралы не біле аламыз?	7.3.2.2 тарихи оқиғаларға XVIII–XIX ғасырдың халықаралық қатынастарды сипаттау
	Неліктен екінші Апиын соғысы осы күнге дейін қытай халқының есінде?	7.1.1.4 еуропалық державалар экспансиясы кезеңіндегі Азия әлеуметтік құрылымындағы анықтау (Қытай, Үндістан, Жапон) 7.2.1.2 миссионерліктің міндеттері 7.3.2.5 еуропалық отаршылдық Шығыстың дәстүрлі қоғамды сипаттау; 7.4.1.3 "экспорт", "импорт", "отарлау", "фактория" ұғымдары арқылы, тауар-ақша қатынастарының дамуын түсіндіру
4-тоқсан		
1.Революциялық идеялардың XIX ғасырдағы Еуропаға әсері	1848 ж. революциялар Еуропада қандай саяси идеяларды қалыптастырды?	7.3.2.1 Батыс Еуропадағы революциялардың себептері 7.1.2.1 саяси және экономик буржуазияның рөлін анықтау 7.2.3.2 ағартушылық дәуірі қоғамдық дамуға ықпалын анықтау 7.2.3.4 К. Маркстың көзқарамы марксизмнің қоғамдық сипатын түсіндіру; 7.3.2.6 тарихи оқиғаларды "либерализм, "консерватизм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғымдарымен сипаттау
	Италия және Германияның бірігу жолдары қаншалықты ұқсас болмады?	7.3.1.3 әртүрлі елдердің бір тарихи оқиғаларын салыстырмалы мемлекеттердің (Италия, Германия) маңызын анықтау; 7.3.2.6 тарихи оқиғаларды "либерализм, "консерватизм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғымдарымен сипаттау
2.XIX ғасырдағы Ресейдегі қоғамдық-саяси ойдың дамуы	Неліктен II Александр патша "Халық еркі" ұйымының құрбаны болды?	7.2.3.1 Ресейде жаңа ағымдардың (халықшылдық) пайда болу себептерін анықтау

		7.3.1.2 тарихи оқиғаны "басыбайлы құқық", "халықшылдар", "жеке терр диктатурасы" ұғымдарын қол
3.XIX ғасырдағы еуропалық отарлау үстемдігі	1857-1859жылдардағы Үндістандағы оқиғаларды XIX ғасырдағы британдықтар мен қазіргі кездегі үндістер қалай баяндайды?	7.1.1.4 7.1.1.3 еуропалық отаршылдық экспансиясы мемлекеттерінің әлеуметтік ерекшеліктерді анықтау (Жапония); 7.3.2.5 еуропалық отаршылдық Шығыстың дәстүрлі қоғам сипаттау
	Әлемдік отарлау жүйесі қалай қалыптасты?	7.3.2.5 еуропалық отаршылдық Шығыстың дәстүрлі қоғам сипаттау; 7.3.2.3 отаршылдық салдарларын талдау арқылы әлемнің саяси картасы өзгерістерді анықтау
Қайталау		

4) 8 сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Америка Құрама Штаттарының күшеюі	АҚШ-тың батыс бағыттағы аумағы қалай кеңейді?	8.3.1.1 XIX ғасырда АҚШ кеңейю үдерісін сипаттау
	АҚШ-тағы құлдық қалай жойылды?	8.1.2.1 трансатлантикалық ерекшеліктерін анықтау; 8.4.2.1 әлеуметтік-экономика қарай түрлі мемлекеттердің сатысына өту үдерісінің анықтау
	Неліктен АҚШ өз әскери кемелерін Жапонияға жіберді?	8.4.1.6 АҚШ-дағы монополиялардың даму анықтау; 8.3.2.6 еуропалық отаршылдық Шығыстың дәстүрлі қоғам сипаттау; 8.4.2.2 қоғамның индустриялық даму айырмашылығын анықтау; 8.2.1.3 миссионерліктің міндет
2.Суретшілер мен жазушылардың көзқарасы: XIX ғасырдағы өзгерістерге шолу	XIX ғасырдағы өнер мен әдебиет әлеуметтік әділетсіздікті қалай суреттейді?	8.2.2.2 өнердегі негізгі ағымдардың белгілерін романтизм, импрессионизм, 8.2.2.3 XVII ғасыр соңында басындағы өнердің даму бағыттарды атау, өнер туында тапқан оқиғалардың мәнін тү

		8.2.2.1 тарихи оқиғаларды танытуындыларын пайдалану
	Эмиль Золяның "Мен айыптаймын!" атты мақаласы сөз құдіретін қалай көрсетеді?	8.2.2.1 тарихи оқиғаларды танытуындыларын пайдалану; 8.3.2.4 тарихи оқиғаларды танытуындыларын пайдалану; "либерализм", "консерватизм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғымдары
3.Ғылыми ойдың дамуы	XIX ғасырдағы қай ғылыми жаңалықтың адамдар өміріне ықпалы зор болды?	8.2.4.1 өзгерістер мен сабақтастық арқылы, адам мен қоғам өмірінің жаңалықтардың маңызын танытуындыларын пайдалану; 8.2.4.2 әлем мемлекеттерінің экономикалық дамуының теориялардың рөлін сипаттау; 8.2.1.1 қоғамда дін рөлінің байланысты адамдар өмірінің өзгерістерді анықтау, олардың таралуына, тұрғындар арасында таралуына ықпалын анықтау
2-тоқсан		
1.XX ғасырдың басындағы әлем	XX ғасырдың басында әлем бейнесі қандай болды?	8.3.2.5 XX ғасырдың басындағы аумақтық бөлінуін және мемлекет құрылымын сипаттау
	Жаңа технологиялар мен ғылыми ашулардың нәтижесінде XX ғасырдың басында қандай өзгерістер орын алды?	8.2.4.3 тарихи оқиғалардың нәтижелерін, маңызын түсіндіру; ғылымның әлем мемлекеттерінің экономикалық дамуындағы рөлін; 8.2.4.4 тарихи оқиғалардың нәтижелеріне түсіндірме берілуі; ғылым мен техниканың стратегияларының рөлін танытуындыларын пайдалану; 8.4.1.1 XX ғасырдың басындағы революция жетістіктерінің (стандарттау) мемлекеттердің жүйесінің дамуына ықпалын; 8.4.1.3 индустриялық қоғамның түсіндіру үшін "модернизм" пайдалану; 8.4.1.2 "мануфактура", "фабрика" түсіндіру; 8.4.1.4 "өндірістік төңкеріс" түсіндіру
	XIX ғасырдың аяғы - XX ғасырдың басында өнер қалайша өзгерді?	8.2.2.1 тарихи оқиғаларды танытуындыларын пайдалану; 8.2.2.5 XX ғасырдың бірінші жартысындағы бұқаралық мәдениеттің (кино, музыка) дамуына ықпалын; қоғамның рухани дамуына ықпалын
2.Бірінші дүниежүзілік соғыс	Бірінші дүниежүзілік соғыстың себептері қандай?	8.3.2.1 Бірінші дүниежүзілік соғыстың алғышарттары мен себептері; Бірінші дүниежүзілік соғыстың қатысушылардың мақсаты

	Бірінші дүниежүзілік соғыстың негізгі шайқастары қандай?	8.2.4.4 тарихи оқиғаларының нәтижелеріне түсіндірме беріңіз; ғылым мен техниканың стратегияларының ролін тсін
	Бірінші дүниежүзілік соғыс әлем картасын қалай өзгертті?	8.3.2.2 әлемнің саяси өзгерістерді сипаттау арқылы (Австро – Венгрия, Ресей, С ыдырау себептерін тұжырым
	Неліктен Ұлттар Лигасы Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін әлемде бейбітшілікті сақтай алмады?	8.3.2.4 тарихи оқиғаларды "либерализм, "консерватизм", "марксизм", "ұлтшылдық" ұғ
3-тоқсан		
1.1917 жылғы Ресейдегі революциялар	Ресейдегі самодержавие не себепті құлады?	8.3.1.2 қоғамдық-саяси (әлеуметтік либерализм, консерватизм, марксизм, со қоғамның өміріне ықпалын т
	Большевиктер Уақытша үкіметтің билігін қалай жойды?	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нә арқылы әлеуметтік құрыл Қазан социалистік револю сипаттау
	Неліктен қоғам "қызылдар" мен "ақтарға" қақ жарылды?	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нә арқылы әлеуметтік құрыл Қазан социалистік револю сипаттау
	1917-1924 жылдарда Ресей қаншалықты өзгерді?	8.1.1.1 тарихи оқиғаның нә арқылы әлеуметтік құрыл Қазан социалистік револю сипаттау; 8.2.1.2 тарихи кезеңдердің салыстыра отырып, мемлеке қатынасын сипаттау; 8.3.1.4 Ұлы Октябрь революциядан кейін жаңа пайда болу себепін анықтау;
2.Бірінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі Азия елдері	Неліктен Мұстафа Кемалді "Ататүрік" деп атады?	8.2.1.2 тарихи кезеңдердің салыстыра отырып, мемлеке қатынасын сипаттау
	Сунь Ятсеннің үш қағидаты Қытайды қалайша өзгертті?	8.3.1.2 қоғамдық-саяси (әлеуметтік либерализм, консерватизм, марксизм, со қоғамның өміріне ықпалын т
	"Танаки меморандумы" қаншалықты қауіпті болды?	8.1.2.3 қоғамның әлеумет өзгерістерге реакцияшыл (фашизм, тоталитаризм, шовинизм, ұлтшылдық) талдау; 8.1.2.4 отаршыл елдер ерекшеліктерін сипаттау;

		мен социализмнің экономикасымен салыстыру
	"Адамның жандүниесінің инженерлері": Сталин өнерді халыққа ықпал ету үшін қалай пайдаланды?	9.2.2.1 XX ғасырдың бірінші бұқаралық мәдениеттің (кино, музыка) қоғамның рухани дамуына ықпалы
	Негізгі фашизм Италия мен Германияда өрбіді?	9.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өзгерістерге реакцияшыл (фашизм, тоталитаризм, шовинизм, ұлтшылдық) талдау; 9.3.1.2 тоталитаризм, әміршілдік сияқты саяси режимдердің шарттарын түсіндіру
	Нацистердің саясаты Германия тұрғындарына қандай әсерін тигізді?	9.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өзгерістерге реакцияшыл (фашизм, тоталитаризм, шовинизм, ұлтшылдық) талдау; 9.3.1.2 тоталитаризм, әміршілдік сияқты саяси режимдердің шарттарын түсіндіру
2-тоқсан	"Халық майданы" Франция мен Испанияда қаншалықты орнықты болды?	9.1.2.1 қоғамның әлеуметтік өзгерістерге реакцияшыл (фашизм, тоталитаризм, шовинизм, ұлтшылдық) талдау; 9.3.1.1 саяси ағымдардың либерализм, әлеуметтік марксизм, социал-демократия өміріне ықпалын түсіндіру
	Екінші дүниежүзілік соғыс қарсаңында және барысында елдер арасында қандай шарттық қатынастар қалыптасты?	9.3.2.8 Екінші дүниежүзілік соғыстың салдары мен себептерін, сипаты мен салдары
	Екінші дүниежүзілік соғыстың негізгі оқиғалары қандай?	9.2.4.3 тарихи оқиғалардың нәтижелерін, маңызын түжирме ескері ғылым мен тәжірибе мемлекеттерінің әлеуметтік дамуындағы рөлін бағалау
	1.Екінші дүниежүзілік соғыстың себептері мен салдары	9.3.2.8 Екінші дүниежүзілік соғыстың себептерін, сипаты мен салдары 9.2.4.3 3 тарихи оқиғалардың нәтижелерін, маңызын түжирме ескері ғылым мен тәжірибе мемлекеттерінің әлеуметтік дамуындағы рөлін бағалау
	Неге Кеңес Одағының соғысы Ұлы Отан деп аталады?	9.3.1.1 саяси ағымдардың либерализм, әлеуметтік марксизм, социал-демократия өміріне ықпалын түсіндіру;

		9.3.2.8 Екінші дүниежүз себептерін, сипаты мен салда
2.XX ғасырдың бірінші жартысындағы ғылым және мәдениет	XX ғасырдың бірінші жартысында мәдениет дамуының ерекшеліктері қандай?	9.2.1.1 тарихи кезеңдердің салыстыра отырып, мемлеке қатынасын сипаттау; 9.2.2.1 XX ғасырдың бірі бұқаралық мәдениеттің (кин қоғамның рухани дамуына ы 9.2.3.2 "позитивизм", "экзистенциализм" ұғымдары сипаттау үшін қолдану
	XX ғасырдың бірінші жартысында ғылым қалай дамыды?	9.2.4.1 адамзат өркениетінің сценарийін үлгілей отырып жаһанды мәселелерін шешу білімнің маңыздылығы турал 9.2.4.2 ғылыми жаңалықта микробио логия, ақпаратты нанотехнологиялар, ядролы дамуына ықпалын түсіндіру
3-тоқсан		
1.XX ғасырдың екінші жартысындағы әлемнің саяси картасы	Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін әлемнің саяси картасы қалай өзгерді?	9.3.2.1 отаршылдық жүйе себептері мен салдарын, Аф тәуелсіз мемлекеттердің құры 9.3.2.7 XX ғасырдың екін әлемнің саяси картасында тұжырымдау және бағалау; 9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыста интеграциялық және үдерістерді айқындау
	XX ғасырдың екінші жартысындағы отарсыздандыру үдерісі неліктен күшейді?	9.1.1.1 социалистік даму жоқ байланысты әлеуметтік өзгерістерді анықтау; 9.3.1.3 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау; 9.3.2.1 отаршылдық жүйе себептері мен салдарын, Аф тәуелсіз мемлекеттердің құры
	Биполярлық әлемдік жүйе қалай қалыптасты?	9.3.2.2 "қырғи қабақ соғыс" үшін тарихи оқиғаларды талд 9.3.2.3 тарихи фактілер мен отырып, әскери-саяси одақ ВШҰ-ның қарсылығын сипа 9.3.2.7 XX ғасырдың екін әлемнің саяси картасында тұжырымдау және бағалау
	1946-1963 ж "Қырғи-қабақ соғысының" ерекшеліктері қандай?	9.3.2.2 "қырғи қабақ соғыс" үшін тарихи оқиғаларды талд 9.3.2.3 тарихи фактілер мен отырып, әскери-саяси одақ ВШҰ-ның қарсылығын сипа

		9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы р
2.Халықаралық ұйымдардың қалыптасуы	Неліктен Біріккен Ұлттар Ұйымы Жалпыға бірдей адам құқығы Декларациясын жариялады?	9.2.3.1 адам құқықтарын қорғау қазіргі халықаралық ұйымдарының қызметіне ықпал етеді; 9.2.3.2 "позитивизм", "экзистенциализм" ұғымдары сипаттау үшін қолдану; 9.3.1.5 Еуропа мен Азия мемлекеттеріндегі конституциялық идеологияның қалыптасуы (Жалпыға бірдей адам құқығы Еуропаның Қауіпсіздік пен Ұйымы, Еурокеңес, Гаагада сот)
	Соғыстан кейінгі кезеңдегі еуропалық кірігудің себептері қандай?	9.2.3.1 адам құқықтарын қорғау қазіргі халықаралық ұйымдарының қызметіне ықпал етеді; 9.2.3.2 "позитивизм", "экзистенциализм" ұғымдары сипаттау үшін қолдану; 9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыста интеграциялық және үдерістерді айқындау
3.ХХ ғасырдың екінші жартысындағы әлемдік экономиканың дамуы	Неліктен ХХ ғасырдың екінші жартысында "әл-ауқатты мемлекеттер" дағдарысқа ұшырады?	9.3.1.6 "Мемлекеттік әл-ауқатты" 1970 – 1980 жылдардағы әлемдік өзгерістерді сипаттау үшін қолдану; 9.4.1.1 ХХ ғасырдың жұмыссыздықтың себеп-салдарын түсіндіру; 9.4.1.2 "инфляция", "дағдарыс" ұғымдарын пайдалана отырып екінші жартысындағы экономикалық дамуын түсіндіру
	ХХ ғасырдың 60-70- жылдарында КСРО қандай экономикалық қиыншылықтарға тап болды?	9.4.1.2 "инфляция", "дағдарыс" ұғымдарын пайдалана отырып екінші жартысындағы экономикалық дамуын түсіндіру; 9.4.1.4 себеп-салдарын талдау; социалистік шаруашылық дамуындағы қиыншылықтарды түсіндіру; 9.4.1.3 "модернизация" ұғымы; 9.4.2.2 әлемдік экономикада тиімділігін негіздеу
4-тоқсан		
1.Қос кеңістікті әлемненкөпшілігі әлемге қарай	1979-1985 жылдар аралығындағы "қырғи-қабақ соғысының" ерешеліктері қандай?	9.3.2.3 тарихи фактілер мен оқиғаларды талдау; одақтардың ыдырауы; ВШҰ-ның қарсылығын сипаттау; 9.3.2.5 аймақтық шиеленістерді салдарларын тұжырымдау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы р

	Саманта Смиттің КСРО-ға сапары неге мүмкін болды?	9.3.2.4 "қырғи қабақ соғыста интеграциялық және үдерістерді айқындау; 9.3.1.4 тұлғаның тарихтағы р
	Қырғи-қабақ соғыстың аяқталуының себептері қандай болды?	9.3.1.3 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау
	Қырғи-қабақ соғыстың аяқталуымен әлемдегі қауіпсіздік артты ма?	9.3.2.7 XX ғасырдың екінші жартысында әлемнің саяси картасында тұжырымдау және бағалау; 9.3.2.5 аймақтық шиеленістерді салдарларын тұжырымдау
2. Аумақтық мәселелерді шешудегі халықаралық ұйымдарының рөлі	БҰҰ Таяу Шығыстағы дағдарысты шешудің қандай бейбіт жолдарын ұсынады?	9.3.2.5 аймақтық шиеленістерді салдарларын тұжырымдау; 9.3.2.6 халықаралық шиеленістерді БҰҰ-ның қызметін бағалау
	"Араб көктемінің" себептері мен салдары қандай?	9.3.2.5 аймақтық шиеленістерді салдарларын тұжырымдау; 9.3.2.6 халықаралық шиеленістерді БҰҰ-ның қызметін бағалау; 9.1.2.2 қоғамдық сананы бұқаралық ақпарат құралдары арқылы анықтау
Қайталау		

6) 10 сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
XX ғасырдың екінші жартысында батыс елдерінің даму ерекшеліктері	Неге Францияда консерватизм неоконсерватизмге ауысты?	10.3.1.2 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау; 10.1.2.2 әлемнің жетекші мемлекеттеріндегі халықтың деңгейіне әсер ететін факторлар; 10.3.1.3 10.3.1.2 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау; 10.3.1.4 10.3.1.3 тұлғаның бағалау
	"Швед моделдегі" социализмнің белгілері қандай?	10.1.2.1 батыс және шығыс елдерінің әлеуметтік құрылымның айырмашылықтарын анықтау және көлденеңінен мобилизация келтіру; 10.1.2.2 әлемнің жетекші мемлекеттеріндегі халықтың деңгейіне әсер ететін факторлар; 10.3.1.1 "Мемлекеттік әл-ауыс" 1970 – 1980 жылдардағы әлемдік өзгерістерді сипаттау үшін қолдану

	Германиялық "әлеуметтік-нарықтық шаруашылығының" ерекшелігі қандай?	10.3.1.3 10.3.1.2 мемлекетте заңдылықтарын анықтау; 10.1.2.2 әлемнің жетекші мемлекеттеріндегі халықты деңгейіне әсер ететін фактор; 10.3.1.1 "Мемлекеттік әл-аууал" 1970 – 1980 жылдардағы әлемдік өзгерістерді сипаттау үшін қолданылатын факторлар
2-тоқсан		
XX ғасырдың екінші жартысында Азия елдерінің даму ерекшелігі.	1949 жылы коммунистік партияның билікке келу нәтижесінде Қытайда әлеуметтік құрылыс қалай өзгерді?	10.4.1.2 себеп-салдарын социалистік шаруашылық жүйесінің қайшылықтарды анықтау; 10.3.1.1 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау; 10.3.1.3 тұлғаның тарихтағы ролі
	"Азия прорывы"? неге мүмкін болды	10.4.2.1 экономикалық жүйенің интерпритациялау және негізгі факторлар; 10.4.1.3 Оңтүстік -Шығыс Азиядағы қарқынды экономикалық даму негізгі факторларды талдау; 10.3.1.3 тұлғаның тарихтағы ролі
	Тәуелсіз Үндістанның бұрынғы отарлауымен байланысты мәселелері қандай?	10.2.1.2 қазіргі қоғамдық-саяси түсіну және интерпретациялау; білімдерін пайдалану; 10.3.1.2 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау; 10.3.1.4 тұлғаның тарихтағы ролі
	XX ғасырдың екінші жартысында кемализм эволюциясы неден көрініс тапты?	10.3.1.2 мемлекеттердің заңдылықтарын анықтау; 10.2.1.3 тарихи үдерістің сабақтастығы арқылы адамзаттың өркендеуіне қалыптас тырудағы әлемдік өзгерістерді анықтау; 10.3.1.4 тұлғаның тарихтағы ролі
3-тоқсан		
1.Қазіргі әлемнің жаһандануы	Жаһанданудың негізгі ерекшеліктері қандай?	10.1.2.3 қоғамның тарихи дамуы (модельдей) отырып, жаһандану байланысты қазіргі әлемдік өзгерістерді бақылау (енгізілу әлеуметтік интеграция); 10.1.2.4 қоғамдық сананың дамуы бұқаралық ақпарат құралдарының арқасында
	Жаһандану әлемдік саясат пен экономиканың дамуына қаншалықты ықпал етеді?	10.1.2.3 қоғамның тарихи дамуы (модельдей) отырып, жаһандану байланысты қазіргі әлемдік өзгерістерді бақылау (енгізілу әлеуметтік интеграция); 10.4.1.1 жаһандану экономикалық кірігудің маңызы

		10.4.2.2 постиндустриалды экономикалық ресурсы рөлін бағалау
	Адамзат үшін лаңкестік несімен қауіпті?	10.3.2.1 қазіргі кездегі халықпен экстремизм мәселесін талдау; 10.2.1.1 қоғам өміріндегі деструктивті діни ұйымдардың беруі; 10.2.1.2 қазіргі қоғамдық-саяси түсіну және интерпретациялар білімдерін пайдалану
	Жаһандану заманында ұлттық біртектілікті қалай сақтауға болады?	10.2.3.2 жаһандану жағдайында құндылықтарды сақтаудың дәлелдеуі; 10.2.2.2 XX ғасырдың екінші жартысындағы бұқаралық қоғамның рухани дамуына ықпалы
4-тоқсан		
1.XX ғасырдың екінші жартысындағы- XXI ғасырдың басындағы ғылым, білім, технология	Қазіргі кездегі елдердің дамуына АҚШ-тың ғылыми-техникалық революциясы қаншалықты ықпал етті?	10.2.4.1 ғылыми-техникалық әлеуметтік және экологиялық және интерпретациялау; 10.2.4.3 ғылыми жаңалықтар: микробиология, ақпараттық нанотехнологиялар, ядролық дамуына ықпалын түсіндіру; 10.2.4.2 адамзат өркениетінің арқылы жаһандық мәселелермен білімнің маңызы туралы
	Әлемдік ғылымның дамуында Байқоңыр ғарыш айлағының маңызы қандай?	10.2.4.1 ғылыми-техникалық әлеуметтік және экологиялық және интерпретациялау; 10.2.4.2 адамзат өркениетінің арқылы жаһандық мәселелермен білімнің маңызы туралы
	Қазіргі кезде білімнің маңызы қандай?	10.2.4.2 адамзат өркениетінің арқылы жаһандық мәселелермен білімнің маңызы туралы
2.XX ғасырдың екінші жартысындағы- XXI ғасырдың басындағы мәдениет	XX ғасырдағы мәдени қайраткерлерінің адамзаттың рухани дамуына қандай әсері болды?	10.2.2.1 танымал өнер қоғамның дамуына ықпал олардың қызметіне дүние контекстінде өзіндік баға беріледі; 10.2.2.3 ақпараттық қоғам жаңашылардың шығармашылықтың қалыптасуын талдау; 10.2.3.1 түрлі философиялық идеяның қазіргі қоғамдық өмірге
	Қоғамның рухани дамуына бұқаралық мәдениеттің ықпалы қандай?	10.2.2.2 XX ғасырдың екінші жартысындағы бұқаралық қоғамның рухани дамуына ықпалы

		10.1.2.4 қоғамдық сананы бұқаралық ақпарат құралдары
Қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығымен
72-қосымша
Қазақстан Республикасы
және ғылым Министрі
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығымен
709-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 9-10 сыныптары үшін "Құқық негіздері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 9-10 сыныптары үшін "Құқық негіздері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) -тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – құқық жөнінде негізгі білімдерді игеру, құқықтық тұрғыдан сауатты азаматты тәрбиелеу, білім алушылардың бойына құқық мәдениетін, мемлекет заңдары мен қоғамдық нормаларды құрметтеу дағдыларын сіңіру, өз азаматтық құқықтары мен міндеттерін жүзеге асыруға қажетті білімдер мен дағдыларды қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері:

1) қазақстандық құқық салаларының негізгі түсініктері мен мазмұны туралы білімдерді қалыптастыру;

2) фундаменталды құқықтық және әлеуметтік құндылықтар жүйесі туралы білімдерін қалыптастыру: адам құқықтары, демократия, азаматтық қоғам, заңдылық және құқықтық тәртіп;

3) құқықтық мемлекеттің белгілері мен ерекшеліктері туралы түсінік қалыптастыру;

4) оқу және практикалық іс-әрекетте құқықтық ақпаратты табу, талдау және қолдану дағдыларын қалыптастыру;

5) құқықпен реттелетін әдеттегі өмірлік жағдайларда заңға сәйкес тәртіп пен әрекеттерді таңдау барысында құқықтық білімдері мен дағдыларын қолдану білігін қалыптастыру;

6) қоғамдық және құқықтық өзекті мәселелерге қатысты пікірталасқа қатысу дағдыларын дамыту;

7) қоғамдағы құқықтық қатынастарға байланысты практикалық жағдайларды сыни талдау және бағалау дағдыларын қалыптастыру;

8) өз күшіне сенімді болуға, өз іс-әрекетінің нәтижесіне қызығушылық танытуға, оқу пәнін меңгеруді қалауға тәрбиелеу;

9) саналы орындаушылық және құқықтық тәртіпке тәрбиелеу, шиеленіссіз қарым-қатынас дағдыларын және диалогқа қатысу қабілетін қалыптастыру.

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) процестер мен құбылыстардың арасындағы себеп-салдарлық байланысын орнату, сыни ойлау дағдыларын дамыту;

2) мағыналық, ұзақмерзімдік, қысқамерзімдік және оперативтік есте сақтауын дамыту;

3) қабылдауы мен қиялын дамыту;

4) айтылу мақсатына, түріне және стиліне сәйкес тілдік құралдарды адекватты қолдануын қалыптастыру;

5) қолданыстағы грамматикалық құрылымдарды жетілдіру;

6) пән бойынша терминологиялық сөздігін кеңейту;

7) жоспарға, схемаға, тірек конспектiне сүйене отырып, оқу ақпаратын көрсете білу қабілетін дамыту;

8) нақты материалға сүйене отырып қорытындылау және ой тұжырымын жасау дербестігін дамыту;

9) оқу тапсырмаларының құрылымында, оның бөліктері мен компоненттерінің байланысында, оқу тапсырмасын орындау жолдарында бағдарлай білу дағдыларын дамыту;

10) оқу тапсырмасын орындау барысында жаңа әрекеттерді қолдануға, оқу мақсатын қабылдауға уәждемелік дайындығын дамыту (ікемділігі, операциялық компоненттердің динамикалығы).

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Бағдарламаны меңгеру ерекшеліктері психикалық дамуы тежелген балалардың даму ерекшеліктеріне байланысты: танымдық процестерімен (зейіні, есте сақтауы, қабылдауы, ойлауы, қиялы) және эмоционалдық-еріктік саласының қалыптаспауымен.

6. Оқыту процесі барысында педагог психикалық дамуы тежелген балалардың зияттық және дене жүктемесін анықтау үшін, жетістік деңгейін бағалау үшін, оқытудың арнайы тәсілдерін қолдану үшін олардың психикалық ерекшелігін ескереді.

7. Оқыту кезінде келесі әдістер мен тәсілдер тиімді болады:

1) проблемалық оқыту - сыни, шығармашылықтық, диалектикалық ойлауын дамытуға; логикалық тәсілдер жүйесін немесе шығармашылық іс-әрекеттің кейбір тәсілдерін қолдану біліктерін қалыптастыруға, білімдерін шығармашылық тұрғыда және жаңа жағдайда қолдану біліктерін қалыптастыруға; оқу уәждемесі мен қажеттілігін қалыптастыруға ықпал етеді;

2) репродуктивті әдіс - білім алушылардың іс-әрекет тәсілдерін меңгеруін қамтамасыз етеді, ол іс-әрекеттерін жаңғыртуға (репродукциялауға) арналған тапсырмаларды құрылымдау, нормативтік-құқықтық актінің үзіндісін оқыған соң мазмұнын баяндап беру арқылы жүзеге асырылады;

3) зерттеу әдісі - танымдық және практикалық міндеттерді қоюы арқылы іске асыратын, білім алушылардың өз-бетінше шығармашылықтық шешім қабылдауын талап ететін, ізденістік және танымдық іс-әрекетін ұйымдастыруды болжайды.

4) құндылықты-бағдарлық тәсіл - оқу іс-әрекетін ұйымдастыруды және жүзеге асыруды, оның нәтижелерін алу мен қолдануды белгілі құндылықтар тұрғысынан қарастырады. Құндылыққа бағдарланған оқу процесі білім алушыларда құндылықтар жүйесін және оларға күнделікті өмірде бағынуын мақсатты-бағытты түрде қалыптастырады;

5) іс-әрекеттік тәсіл – білім алушылар білімді дайын күйде емес, өзі ізденіп алуын, өз оқу-іс әрекетінің мазмұны мен формасын түсінуін, оның нормалар жүйесін түсініп қабылдауын қарастырады, бұл оның білімдерінің, кең спектрдегі оқу біліктері мен дағдыларының белсенді және табысты түрде қалыптасуына ықпал етеді;

•6) құзыреттілік тәсіл - білім алушыларға өз мақсаттарын анықтауға, қалыпты және стандартты емес жағдайларда шешім қабылдап, әрекет етуге мүмкіндік беретін біліктерді меңгертуді болжайды;

7) коммуникативтік тәсіл - тілдік өзара әрекеттесу процесінде ақпаратты беруге және хабарлауға, білімдерімен, біліктерімен және дағдыларымен алмасуға бағытталады. Коммуникативтік тәсілге сәйкес, оқыту процесінде шынайы коммуникация жағдайына барабар (жұптық және топтық жұмыс) қарым-қатынас дағдыларын, жұмыс тәртібін қалыптастыруға септігін тигізетін тапсырмалар қолданылады;

8) эвристикалық (жартылай-ізденушілік) оқыту әдісінің мәні – өз-бетінше шешім қабылдау үшін қиын келетін проблеманы қою, оны өзара байланысты кіші сұрақтарға бөлу және білім алушылардың шешім шығаруына бағыт беру. Мұндай әдіс білім алушыға ізденудің кейбір кезеңдерінде ғана өз-бетінше әрекет етуге мүмкіндік береді.

8. Ақпараттық-коммуникативтік технологияларындағы құзыреттілік - білім алушыларды көптеген дайын, қатаң іріктелген, тиісті үлгіде ұйымдастырылған тапсырмалармен қамтамасыз етуге, олардың зияттық шығармашылық қабілеттерін дамытуға, жаңа білімді өздігінен меңгеруге, түрлі ақпарат дереккөздерімен жұмыс істеуге мүмкіндік береді.

9. Оқу бағдарламасы құқықтық ойлаудың негізгі дағдыларын қалыптастыруға бағытталады: дереккөздерді интерпретациялау, уақыт пен кеңістікте бағдарлау, талдау мен түсіндіру дағдылары.

10. Пән бойынша құқықтық ойлаудың дағдыларын қалыптастыру, оқытудың міндеттерін тиімді орындау келесі концепттер (ұғымдар) негізінде жүзеге асады:

- 1) өзгеріс және сабақтастық;
- 2) себеп және салдар;
- 3) дәлел;
- 4) ұқсастық және айырмашылық;
- 5) маңыздылық;
- 6) интерпретация.

11. "Құқық негіздері" пәнін оқытуға арналған техникалық құралдар: экранды-дыбыстық құралдар: аудиожазылым, компьютерлік компакт-дискілер, кинофильмдер.

12. Сабақта техникалық оқыту құралдарын пайдаланудың негізгі ережелері:

1) алдымен мұғалім фильмді өзі қарап шығады (видеоматериалды), фильм соңында білім алушыларға ұсынылатын тапсырмаларды (сұрақтарды) құрастырады;

2) видеосюжетті көруге 10 минуттан артық уақыт бөмеген абзал;

13. Формативті және суммативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) грамматикалық және семантикалық ресімдеу бойынша тұжырымдарды қысқартуға;

2) көптізбекті нұсқауды, тапсырманы кезеңмен (қадаммен) орындауға мүмкіндік беретін, қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдетуге;

3) қажет болған жағдайда сараланған көмекті ұсынуға: ынталандырушы (мақұлдау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушылық (жұмысты орындауға назарын аударту, жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттілігін есіне салу), бағыттаушы (қайталау және тапсырма нұсқауын түсіндіру);

4) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайтуға.

3-тарау. "Құқық негіздері" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

14. "Құқық негіздері" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 9-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында – 34 сағатты;

2) 10-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

15. Бағдарлама мазмұны оқу бөлімдеріне бөлінген. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

16. Бағдарлама мазмұны 7 бөлімді қамтиды:

- 1) "Құқық және мемлекет" бөлімі;
- 2) "Конституциялық құқық" бөлімі;
- 3) "Азаматтық құқық" бөлімі;
- 4) "Еңбек құқығы" бөлімі;
- 5) "Отбасы құқығы" бөлімі;
- 6) "Әкімшілік құқық" бөлімі;
- 7) "Қылмыстық құқық" бөлімі.

17. "Құқық және мемлекет" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) құқық түсінігі;
- 2) құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам.

18. "Конституциялық құқық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) адам және азаматтың құқықтары мен бостандығы;
- 2) мемлекеттік органдардың конституциялық жүйесі.

19. "Азаматтық құқық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) азаматтық құқық түсінігі;
- 2) меншік құқығы;
- 3) азаматтық құқықтағы міндеттеме және жауапкершілік;
- 4) тұтынушылар құқығын қорғау.

20. "Еңбек құқығы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) еңбек құқығы түсінігі;
- 2) еңбек жағдайлары;
- 3) еңбекті қорғау;
- 4) еңбек келісім-шарты.

21. "Отбасы құқығы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) отбасы құқығының түсінігі;
- 2) некені қию және тоқтату жолдары;
- 3) отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері;
- 4) отбасының қоғамдағы маңыздылығы.

22. "Әкімшілік құқық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) әкімшілік құқық түсінігі;
- 2) әкімшілік жауапкершілік;
- 3) әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу.

23. "Қылмыстық құқық" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) қылмыстық құқық түсінігі;
- 2) қылмыс ұғымы;
- 3) қылмыстық жауапкершілік;
- 4) жазалау және гуманизм мәселелері.

24. 9-сыныпқа арналған "Құқық негіздері" пәнінің базалық мазмұны:

1) құқық түсінігі. Құқық түсінігі және оның белгілері. Құқықтың басқа әлеуметтік нормалардан айырмашылығы: мораль нормалары, діни нормалар, дәстүрлік, корпоротивтік нормалар;

2) адам және азаматтың құқықтары мен бостандығы. Конституциялық құрылыс негіздері. Адам мен азаматтың конституциялық құқықтары, бостандықтары мен міндеттері;

3) азаматтық құқық түсінігі. Тараптардың теңдігі негізіндегі мүліктік қатынас. Жеке мүліктік емес қатынастар: өмір, денсаулық, ар, абырой;

4) еңбек құқығы түсінігі. Еңбек бостандығының конституциялық кепілдігі;

5) неке және отбасы құқығы түсінігі. Отбасы және неке (ерлі-зайыптылық) түсінігі;

6) әкімшілік құқық түсінігі. Басқару құқығы. Әкімшілік құқық бұзушылық;

7) қылмыстық құқық түсінігі. Қылмыстық тәртіп және жазаланушылық;

8) мемлекеттік басқару органдардың конституциялық жүйесі. Жоғарғы билік органдарының негізгі қызмет бағыттары. Мемлекеттік биліктің өкілетті органдары;

9) меншік құқығы. Қазақстан Республикасындағы меншік түрлері. Меншік құқығына ие болу және тоқтатылуының негізгі жолдары;

10) еңбек жағдайлары. Жұмыс беруші мен жұмыскердің құқықтары мен міндеттері;

11) некені қию және тоқтату жолдары. Некеге тұрудың (жұбайлықтың) шарттары мен кедергілері. Некені тоқтату мен бұзу;

12) қылмыс ұғымы. Қылмыстың түрлері мен белгілері. Қылмыстың объектісі, субъектісі. Қылмыстың объективті және субъективті жақтары;

13) азаматтық құқықтағы міндеттеме және жауапкершілік. Міндеттемелерді орындамағаны үшін мүліктік жауапкершілік. Міндеттемелерді қамтамасыз ету амалдары;

14) еңбекті қорғау. Еңбек дауларын шешу жолдары. Жасөспірімдер еңбегінің құқықтық реттелуі.

25. 10-сыныпқа арналған "Құқық негіздері" пәнінің базалық мазмұны:

- 1) отбасы мүшелерінің құқықтары мен міндеттері. Бала құқығы;;

2) әкімшілік жауапкершілік. Әкімшілік құқық бұзушылық белгілері мен түрлері. Әкімшілік өндіріп алу түрлері мен оларды қолдану тәртібі;

3) қылмыстық жауапкершілік. Құқыққа қарсы әрекет үшін қылмыстық жауапкершілік және жаза түрлері. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың субъектілері;

4) құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам. Құқықтық мемлекеттің түсінігі мен белгілері. Құқықтық мемлекеттің қызметіндегі азаматтық қоғам институттарының маңызы мен рөлі;

5) құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам. Құқықтық мемлекеттің түсінігі мен белгілері. Құқықтық мемлекеттің жұмыс істеуіндегі азаматтық қоғам институттарының маңызы мен рөлі;

6) еңбек келісім-шарты. Еңбек келіміс-шартының мазмұны;

7) отбасының қоғамдағы маңыздылығы. Отбасы қатынастарын мемлекеттік қолдау және қорғау;

8) әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу. Қоғамдық қатынастарды реттеудегі әкімшілік құқық бұзушылық нормаларының рөлі мен маңызы;

9) жазалау мен гуманизм мәселелері. Қылмыстық құқықтағы гуманизм қағидасы.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

26 Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

27. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Құқық және мемлекет" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	9-сынып	10-сынып
1.1 Құқық түсінігі	9.1.1.1 әлеуметтік нормалар жүйесінде құқықтың ұғымы мен рөлін түсіндіру; 9.1.1.2 құқықтың белгілері мен дереккөздерін атау; 9.1.1.3 құқықты басқа әлеуметтік нормалардан айыру: мораль нормалары, діни, дәстүр нормалары, корпоративтік нормалар; 9.1.1.4 құқықтық терминологияны түсіну	
1.2 Құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам		10.1.2.1 құқықтық мемлекет маңызын анықтау; 10.1.2.2 азаматтық қоғам рөлі мен маңызын анықтау;

		10.1.2.3 құқықтық мемлекет түсінігін білу; 10.1.2.4 құқықтық қатынас су 10.1.2.5 құқықтық қабіле әрекеттік қабілеттілікті ажыр

2) "Конституциялық құқық" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	9-сынып	
2.1 Адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтары	9.2.1.1 конституциялық құрылыс негіздерін түсіндіру; 9.2.1.2 Қазақстан Республикасы Конституциясын адамның және азаматтың конституциялық құқықтар мен міндеттерін анықтау; 9.2.1.3 субъективті құқық пен субъективті міндеттер	
2.2 Мемлекеттік органдардың конституциялық жүйесі	9.2.2.1 Конституция негізінде мемлекеттік органдар анықтап, салыстыру; 9.2.2.2 мемлекеттік органдардың құрылуында сайла рөлін анықтау; 9.2.2.3 үкіметтің жоғарғы мемлекеттік органдарының бағыттарын анықтау; 9.2.2.4 мемлекеттік биліктің өкілдік органдарын атау; 9.2.2.5 азаматтардың конституциялық құқық бағдарлау; 9.2.2.6 Конституцияның негізгі бөлімдерін атау; 9.2.2.7 құқықтық терминологияны қолдану	

3) "Азаматтық құқық" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	9-сынып	10-сынып
3.1 Азаматтық құқық ұғымы	9.3.1.1 - азаматтық құқық ұғымы мен қағидаларын түсіндіру; 9.3.1.2 азаматтық құқық ерекшеліктерін түсіну; 9.3.1.3 азаматтық құқық субъектілерін атау; 9.3.1.4 заңды тұлға мен жеке тұлғаның кәсіпкерлік түсінігінде бағдарлай білу; 9.3.1.5 келісім шарт түсінігін білу; 9.3.1.6 кәмелетке толмағандармен азаматтық-құқықтық қатынастың ерекшелігін түсіну	
3.2 Меншік құқығы	9.3.2.1 меншік түрлерін атау; 9.3.2.2 меншік құқығына ие болудың және тоқтатылудың жолдарын, құқықтық жағдайларды талдау арқылы атау; 9.3.2.3 жоспарға сүйене отырып ақпаратты жаңғырту	
3.3 Азаматтық құқықтағы міндеттеме мен жауапкершілік	9.3.3.1 азаматтық құқықтағы міндеттемелерді талдап, жауапкершіліктерін атау;	

	9.3.3.2 міндеттемені орындамағаны үшін мүлiктiк жауапкершiлiктi түсiну; 9.3.3.3 мiндеттемелердi қамтамасыз ету тәсiлдерiн атау; 9.3.3.4 заттар, процестер мен құбылыстардың арасындағы маңызды байланыстарын атау	
3.4 Тұтынушылар құқығын қорғау		10.3.4.1 тұтынушылардың құқықтарын қорғау жолдарын ұсыну; 10.3.4.2 өз құқықтарын қорғау жолдарын ұсыну; тұтынушылардың құқығын а

4) "Еңбек құқығы" бөлімі: 4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	9-сынып	10-сынып
4.1 Еңбек құқығы түсінігі	9.4.1.1 еңбек құқығы ұғымын түсіндіру 9.4.1.2 еңбек еркіндігінің Конституциялық кепілдігін атау	
4.2 Еңбек жағдайлары	9.4.2.1 Қазақстан Республикасының еңбек кодексі негізінде еңбек жағдайларын атау; 9.4.2.2 құқықтық жағдайларды талдау арқылы жұмыс беруші мен жұмысшының құқықтары мен міндеттерін түсіндіру	
4.3 Еңбекті қорғау	9.4.3.1 кәмелетке толмағандардың еңбегіне қатысты құқықтық нормаларды талдау; 9.4.3.2 құқықтық нормативтік актілерге сүйеніп еңбек дауларын шешу жолдарын ұсыну	
4.4 Еңбек келісімі		10.4.4.1 құқықтық жағдайларды талдау отырып еңбек келісім-шарттарын түсіндіру; 10.4.4.2 еңбек келісім-шарттарын түсіндіру мен демалыс уақыты, еңбек жасау тәртіптері қылық ұғымындарын атау

5) "Отбасы құқығы": 5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	9-сынып	10-сынып
5.1 Неке және отбасы құқығы түсінігі	9.5.1.1 "неке" және "отбасы" ұғымдарын түсіндіру; 9.5.1.2 тірек конспектіге сүйене отырып, ақпаратты жаңғырту	
5.2 Некені қию және тоқтатылу шарттары	9.5.2.1 некені қию және тоқтатылу шарттарын атау; 9.5.2.2 некеге отыру кедергілерін атау	
5.3 Отбасы мүшелерінің құқығы мен міндеттері		10.5.3.1 отбасы мүшелерінің құқықтарын міндеттерін атау; 10.5.3.2 құқықтық актілерге сүйене отырып отбасы қоғам мен отбасындағы бала

		10.5.3.3 отбасы мүшелерін міндеттері туралы ақпаратты
5.4 Отбасының қоғамдағы маңыздылығы		10.5.4.1 отбасының қоғам түсіндіру; 10.5.4.2 отбасылық қатын тарапынан колдаудың және түсіндіру

6) "Әкімшілік құқық" бөлімі:
6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	9-сынып	10-сынып
6.1 Әкімшілік құқық түсінігі	9.6.1.1 әкімшілік құқық ұғымын түсіндіру; 9.6.1.2 нақты материалдарға сүйене отырып, қорытынды мен ой тұжырымдарын жасау; 9.6.1.3 әкімшілік құқықтың ерекшеліктерін түсіндіру; 9.6.1.4 "басқару құқығы" ұғымын түсіндіру	
6.2 Әкімшілік жауапкершілік		10.6.2.1 әкімшілік құқық түрлері мен сипаттарын атау 10.6.2.2 құқықтық жағдайлар әкімшілік жауапкершілік түр қолдану тәртібін түсіндіру; 10.6.2.3 кәмелетке толмаған жауапкершілігі ерекшеліктер 10.6.2.4 әкімшілік құқық бұзуды түсіндіру
6.3 Әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу		10.6.3.1 қоғамдық реттеудегі әкімшілік-құқықтық маңызын атау 10.6.3.2 кәмелетке толмаған құқық бұзушылық фактілерін 10.6.3.3 алған білімдерін қолдана білу

7) "Қылмыстық құқық" бөлімі:
7-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	9-сынып	10-сынып
7.1 Қылмыстық құқық түсінігі	9.7.1.1 қылмыстық құқық ұғымын түсіндіру 9.7.1.2 қылмыстық тәртіп ұғымын түсіндіру 9.7.1.3 қылмыстық тәртіп жазалауға әкеп соғатынын түсіну	
7.2 Қылмыс ұғымы	9.7.2.1 қылмыстың сипаттары мен түрлерін ажырата білу; 9.7.2.2 "қылмыс" ұғымын түсіндіру; 9.7.2.3 қылмыстың объектісі мен субъектісін ажырату;	

	9.7.2.4 қылмыстың объективті және субъективті жақтарын анықтау	
7.3 Қылмыстық жауапкершілік		10.7.3.1 құқықтық жағдайлар қылмыстық жауапкершілігі түрлерін анықтау; 10.7.3.2 сыбайлас жемқор. бағытталған құқықтық актілер; 10.7.3.3 сыбайлас жемқор. субъектілерін атау
7.4 Жазалау және гуманизм мәселелері		10.7.4.1 қылмыстық құқық қағидасына баға беру

28. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 9-10 сыныптары үшін "Құқық негіздері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

29. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің
9-10-сыныптарына арналған
"Құқық негіздері" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
Үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 9-10 сыныптары үшін "Құқық негіздері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 9-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары.
1-тоқсан		
Құқық түсінігі	Құқық дегеніміз не және ол қоғамдық қатынастарға қалай әсер етеді?	9.1.1.1 әлеуметтік норма құқықтың ұғымы мен рөлін таныту; 9.1.1.2 құқықтың белгілері мен қасиеттерін анықтау; 9.1.1.3 құқықты басқа әлеуметтік нормалардан айыру: мораль нормалары мен құқық нормалары, корпоративтік нормалар; 9.1.1.4 құқықтық терминологияны түсіндіру
Адам және азаматтың құқықтары мен бостандығы	Қазақстан Республикасында адам мен азаматтың құқықтары мен міндеттері қандай?	9.2.1.2 Қазақстан Конституциясын талдау арқылы құқықтар мен міндеттерді анықтау

		азаматтың конституциялық бостандықтары мен міндеттері
	Неліктен Қазақстан өзін демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде жариялайды?	9.2.1.1 конституциялық құқық түсіндіру; 9.2.1.3 субъективті құқық міндеттерді жіктеу
2-тоқсан		
Азаматтық құқық түсінігі	Азаматтық құқық қоғамдық қатынастарды қалай реттейді?	9.3.1.1 азаматтық құқық қағидаларын түсіндіру; 9.3.1.2 азаматтық құқық ерекшеліктері; 9.3.1.3 азаматтық құқық субъектілері; 9.3.1.4 кәсіпкерлік, заңды тұлға түсініктеріне бағдарлайтын құқық; 9.3.1.5 келісім-шарттар түсінігі; 9.3.1.6 кәмелетке толмағандардың құқықтық қатынастың ерекшеліктері
Еңбек құқығы түсінігі	Қазақстан Республикасы Конституциясының 24-ші бабы нені көздейді?	9.4.1.1 еңбек құқығы ұғымын түсіндіру; 9.4.1.2 еңбек еркіндігінің кепілдігін атау
Неке және отбасы құқығы түсінігі	Заңнамада отбасы қалай қорғалған?	9.5.1.1 "неке" және "отбасы" түсінігін түсіндіру; 9.5.1.2 тірек конспектте ақпаратты жаңғырту
Әкімшілік құқық түсінігі	Әкімшілік құқық қандай қоғамдық қатынастарды реттейді?	9.6.1.1 әкімшілік құқық ұғымын түсіндіру; 9.6.1.2 нақты материалдарға қорытынды мен ой тұжырым жасау; 9.6.1.3 әкімшілік құқықтың түсінігін түсіндіру; 9.6.1.4 "басқару құқығы" ұғымын түсіндіру
3-тоқсан		
Қылмыстық құқық түсінігі	Қылмыстық құқықтың басқа құқық салаларынан айырмашылығы неде?	9.7.1.1 қылмыстық құқық ұғымын түсіндіру; 9.7.1.2 қылмыстық тәртіп ұғымын түсіндіру; 9.7.1.3 қылмыстық тәртіп соғатынын түсіну
Мемлекеттік органдардың конституциялық құрылысы	Мемлекеттік органдардың қызметі қандай?	9.2.2.1 Конституция негізінде мемлекеттік органдардың қызметтерін анықтау;
	Мемлекеттік органдардың құрылуында сайлаудың маңызы мен рөлі қандай?	9.2.2.2 мемлекеттік құрылуындағы сайлаудың маңызын анықтау; 9.2.2.3 мемлекеттік биліктің органдары қызметінің негізгі принциптерін анықтау; 9.2.2.4 мемлекеттік биліктің органдарын атау; 9.2.2.5 азаматтардың құқықтары мен міндеттерін білдіру; 9.2.2.6 Конституцияның негізгі принциптерін атау; 9.2.2.7 құқықтық терминологияны түсіндіру

Меншік құқығы	Қалай меншік иесі болу керек?	9.3.2.1 меншік түрлерін атау; 9.3.2.2 меншік құқығына ие болу жолдары; 9.3.2.3 жоспарға сүйене отырып жаңғырту
4-тоқсан		
Еңбек жағдайлары	Еңбек жағдайлары заңнамамен қалай реттеледі?	9.4.2.1 Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі негізінде еңбек жағдайларын реттеу; 9.4.2.2 құқықтық жағдайларды жұмыс беруші мен жұмысшы арасындағы міндеттерін түсіндіру
Некені қию және тоқтату жолдары	Неке қандай жағдайда қиылады және тоқтатылады?	9.5.2.1 некені қию және тоқтату жолдарын анықтау; 9.5.2.2 некеге отыру кедергілерін анықтау
Қылмыс ұғымы	Қандай әрекет қылмыс деп танылады?	9.7.2.1 қылмыстың белгілерін ажырата білу; 9.7.2.2 "қылмыс" ұғымын түсіндіру; 9.7.2.3 қылмыстың объектісін ажырату; 9.7.2.4 қылмыстың объектісін субъективті жақтарын анықтау
Азаматтық құқықтағы міндеттеме мен жауапкершілік	Азаматтық-құқықтық міндеттемелер қандай жауапкершілікті туындатады?	9.3.3.1 азаматтық құқықтағы міндеттеме талдап, жауапкершілігін атау; 9.3.3.2 міндеттеменің негізін атау; 9.3.3.3 міндеттемелерді қолдану тәсілдерін атау; 9.3.3.4 заттар, процестер мен қызметтер арасындағы маңызды байланыстарды атау
Еңбекті қорғау	Еңбек даулары қалай шешіледі?	9.4.3.2 құқықтық нормативтік актілерге сүйеніп еңбек дауларын шешу;
	Кәмелетке толмағандардың еңбегі заңнамамен қалай қорғалады?	9.4.3.1 кәмелетке толмағандардың еңбегіне қатысты құқықтық нормалар

2) 10-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Отбасы мүшелерінің құқығы мен міндеттері	Кәмелетке толмағандардың еңбегі заңнамамен қалай қорғалады?	10.5.3.2 құқықтық актілерге сәйкес отбасы мен отбасындағы байланыстарды талдау
	Отбасы мүшелерінің құқықтық мәртебесі қандай?	10.5.3.1 отбасы мүшелерінің құқықтарын атау; 10.5.3.3 отбасы мүшелерінің міндеттері туралы ақпаратты беру

	Бала құқығы қалай қорғалады?	10.5.3.2 құқықтық актілерге қоғам мен отбасындағы бала
Әкімшілік жауапкершілік	Қандай жағдайларда әкімшілік жауапкершілік туындайды?	10.6.2.1 әкімшілік құқық бұзу мен белгілерін атау; 10.6.2.2 құқықтық жағдайлар әкімшілік жауапкершілік түр қолдану тәртібін түсіндіру; 10.6.2.3 кәсілетке толмаған жауапкершілігі ерекшелігін т 10.6.2.4 әкімшілік құқық б түсіндіру
2-тоқсан		
Қылмыстық жауапкершілік	Қылмыстық жауапкершіліктің мәні неде?	10.7.3.1 құқықтық жағдайлар қылмыстық жауапкершілікті анықтау
	Сыбайлас жемқорлық құқық бұзу субъектілері кімдер?	10.7.3.2 сыбайлас жемқор бағытталған құқықтық актіл 10.7.3.3 сыбайлас жемқорл субъектілерін атау
3-тоқсан		
Құқықтық мемлекет және азаматтық қоғам	Құқықтық мемлекеттің негізгі идеялары неде?	10.1.2.1 құқықтық мемлекет маңызын анықтау; 10.1.2.3 құқықтық мемлекет түсінігін білу; 10.1.2.4 құқықтық қатынас с 10.1.2.5 құқықтық қабілеттіл қабілеттілікті ажырата білу
	Азаматтық қоғам құрудың маңызы неде?	10.1.2.2 азаматтық қоғам ин мен маңызын анықтау
Тұтынушылар құқығын қорғау	Біз тұтынушы ретінде өз құқығымызды білеміз бе?	10.3.4.1 тұтынушылардың қ жолдарын белгілеу; 10.3.4.2 өз құқықтары тұтынушылардың құқығын а
Еңбек келісім-шарты	Еңбек келісім-шарты бойынша қандай құқықтар мен міндеттер туындайды?	10.4.4.1 құқықтық жағдайлар еңбек келісім-шартының маз 10.4.4.2 еңбек шарты, жұ демалыс уақыты, еңбек ақы қылық ұғымындарын білу
4 - тоқсан		
Қоғамдағы отбасының маңыздылығы	Отбасының әлеуметтік мәні неде?	10.5.4.1 отбасының қоғам түсіндіру; 10.5.4.2 отбасылық қатып тарапынан қолдаудың және түсіндіру
Әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу	Әкімшілік-құқықтық нормалардың қажеттілігі неде?	10.6.3.1 әкімшілік-құқықтық реттеудегі қоғамдық қаты бағалау;

		10.6.3.2 кәмелетке толмаған құқық бұзушылық фактілерін 10.6.3.3 алған білімдерін қолдана білу
Жазалау мен гуманизм мәселелері	Қылмыстық құқықта гуманизм қағидасы қажет пе?	10.7.4.1 қылмыстық құқық қағидасына баға беру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығымен
73-қосымша
Қазақстан Республикасы
және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығымен
710-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Технология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы 1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Технология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама мақсаты – еңбек технологиясы аясында қызметтік сауаттылығын қалыптастыру, шынайылыққа деген шығармашылық қарым-қатынасын және технологиялық ойлау қабілетін дамыту.

3. Бағдарлама міндеттері:

1) нақты заттық іс-әрекетті меңгеру арқылы политехникалық білімдерін қалыптастыру, материалдарды қолмен өңдеу технологияларымен, кеңістікті, материяны, энергияны, ақпаратты жетілдірудің жаңа заманауи технологияларымен таныстыру;

2) өз өмірін дұрыс ұйымдастыру тәжірибесі және тәжірибелік біліктілік ресурсы ретінде технологиялық ойлауын қалыптастыру;

3) технологиялық міндеттерді шешу, нысандарды трансформациялау, талдау, құрастыру, зерттеу үрдісінде оқушылардың сын тұрғысынан ойлауын дамыту;

4) шешім қабылдау және тәжірибелік міндеттерді орындау үрдісінде дербестікті және шығармашылық қабілеттерін дамыту;

5) шаруашылықты үнемді басқару және өзіне қызмет етеу дағдылары мен біліктіліктерін жетілдіру;

6) эстетикалық, еңбек, экономикалық, экологиялық, патриоттық тәрбиелеу және рухани-адамгершілік құндылықтарын қалыптастыру;

7) заманауи өндірістік технологиялар негізінде білім алушылардың өзін-өзі кәсіби тұрғыда анықтауы, прагматикалық дүниетанымды қалыптастыру;

8) оқу міндеттеріне қол жеткізу мақсатында бірлескен қызметті ұйымдастыру

4. Түзете-дамыту міндеттері:

1) психикалық дамуы баяулаған білім алушылардың дамуындағы кемшіліктерді дер кезінде жеңу;

2) сабақтағы танымдық белсенділігін дамыту, оқытудың арнайы әдістері мен тәсілдерінің көмегімен ақыл-ойының даму деңгейін арттыру;

3) оқытудың белсенді әдістерінің және көтермелеудің көмегімен сабақта ынтасын арттыру;

4) психикалық дамуы баяулаған білім алушылардың білімі мен білігін қолданудағы, өмірлік және экологиялық мәселелерді шешудегі кіріктірілген білімдердің, функционалдық қабілеттедің жүйесін дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. "Технология" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастыруда білім алушылардың психикалық ерекшеліктері ескеріледі:

1) көрнекі-бейнелік ойлау деңгейінің төмендігі, көру, көру-кеңістіктік және есту-сөйлеу ақпаратын өңдеудегі қиындықтары;

2) танымдық процестердің жетілмегендігі орын алады: зейіннің, есте сақтаудың, қабылдаудың, елестетудің, ойлаудың;

3) жұмыс қабілетінің төмендігі, тез шаршағыштық;

4) қойылған мақсатты, оның орындалу шартын, кейбір терминдерді түсінудегі қиындықтар;

5) коммуникативтік дағдылардың жетілмегендігінен топтық және жұпттық жұмыс істеуде қиындықтар байқалады.

6. "Технология" пәнін оқып үйрену осы пән бойынша білімнің, біліктердің және дағдылардың міндетті минимумын меңгеруге мүмкіндік беретін тұлғалы-бағыттық, іс-әрекеттік, жүйелілік тәсілдердің; оқытудың дамытушылық, дифференциалданған және коммуникативтік тәсілдерінің негізінде жүзеге асырылады:

1) тұлғалы-бағыттық тәсіл - білім алушының өз дене және ақыл-ой қабілеттерін түсінуіне, оларды түзетуге және дамытуға, көрнекі-бейнелік ойлауын, есте сақтауын, зейінін дамыту үшін жағдайлар жасауға бағытталады;

2) іс-әрекеттік тәсіл - практикалық жұмыстарды орындауда бірлесіп жұмыс істеуді, нақты іс-әрекеттердің көмегімен үйретуді қамтиды: модельдердің негізінде көрсету, материалдарды және олардың қасиеттерін көрсету, алгоритм бойынша әрекеттерді жасауды көрсету, тіректік конспект, кесте, схема құрастыру, жоспар бойынша жұмыс істеу;

3) жүйелілік тәсіл - білім алушылардың өзіндік оқу әрекетін ұйымдастыру негізінде құрылады, оларда әмбебап оқу әрекеттерінің жүйесін қалыптастыру мен дамыту мүмкіндігін, оқу процесін өз бетімен үйрену, өзін-өзі дамыту, өзін-өзі ұйымдастыру режимінде құру мүмкіндігін қамтамасыз етеді;

4) ойын технологиялары - оларды қолдану түсініктерді, елестетуді, есте сақтауды, ойлауды тиімді дамытуға, психикалық және дене енжарлығын жеңуге, белсенділікті, өз күшіне сенімділікті, қызығушылықты дамытуға қолайлы жағдай жасауға мүмкіндік болады;

5) оқытуды дараландыру және сараландыру - білім алушылардың жеке дара ерекшеліктерін ескеруге мүмкіндік береді; оқушылардың сөйлеу-ойлау әрекетін, көру мен есту арқылы қабылдауын түзетуге және дамытуға, сөйлеу тілінің коммуникативтік қызметін қалыптастыруға, алғырлықты, қиялды дамытуға, ойлау және шығармашылық белсенділікті жандандыруға мүмкіндік береді;

6) коммуникативтік оқыту тәсілі - өзара сөйлесу барысында ақпаратты жеткізуді және хабарлауды, білімімен, білігімен және дағдыларымен алмасуды қамтиды.

7. Оқу пәнінің мазмұны психикалық дамуы тежелген білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне қарай бірқатар әдістемелік жағдайларды сақтау арқылы бейімделеді:

1) танымдық процесті когнитивті қолдау бойынша әдістемелік тәсілдер кешенін қолдану;

2) материалды білім алушылардың қабылдау қарқынына сай беру, бейімделген оқу мәтіндері қолдану;

3) пән бойынша басылған бағдарламалық сөздерді қолдану, сөйлемдер мен фразалар үшін шаблондар жиынтығын, сөйлеу конструкцияларын қолдану, ауқымды мәлімдеме жасауға көмектесетін жаднамаларды, сызбаларды, жоспарларды, кестелерді, алгоритмдерді кеңінен қолдану.

8. Пәнді оқытуда келесі әдістер мен тәсілдер қолданылады:

1) оқытудың түзету-дамыту әдістері танымдық белсенділікті, пәнге деген қызығушылықты дамытуға, дербестікті арттыруға, білім алушылар ұжымында да, жеке дара да жұмыс істеу қабілеттілігін қалыптастыруға мүмкіндік береді;

2) оқытудың көрнекі әдістері муляждармен, табиғи материалдармен жұмыс жасауды, интерактивті құрал-жабдықтарды және ақпараттық-интерактивті жұмыс тәсілдерін пайдалануды қамтиды: тақырыптар бойынша флипчарттарды суреттермен және схемалармен, диаграммалармен және графиктермен қолдану, видео-материалдарды пайдалану;

3) мүмкіндіктерін ескере отырып оқу материалының көлемі мен қиындығын мөлшерлеу білім алушылардың табыстылық жағдайын қамтамасыз етеді, бұл кемшілік комплексінен, қорқыныш сезімінен, өз күшіне деген сенімсіздіктен арылуға мүмкіндік береді;

4) танымдық әрекетті белсендету әдістері дамытушы және дидактикалық ойындарды, кезеңімен әрекет етудің алгоритмін көрсететін технологиялық карталарын қамтиды.

9. Сабақтың міндеттеріне сәйкес білім алушылардың нақты білімді меңгерудегі өзіндік қиындықтарын жеңу үшін бірін-бірі толықтыратын бірнеше әдістер мен тәсілдер топтамасы қолданылады.

10. "Технология" пәнін тиімді оқыту үшін қажет:

1) оқу материалын меңгерудің сәттілігін үнемі және жанжақты зерделеу, білімдегі олқылықтардың алдын алу және жеңу;

2) оқу тапсырмасын түсіндіруге бағытталған қосымша жаттығу түрлерін, әртүрлі карта-нұсқаулықтарды, көрнекі дидактикалық құралдарды және видео материалдарды пайдалану;

3) практикалық жұмыстарды жүргізгенде мұғалім білім алушыларға қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, қимыл-әрекеттерді кезеңімен орындайу үлгілерін ұсынуы керек.

11. Сабақтарды өткізуде және материалдарды сақтауда келесі жабдықтар қолданылады: қабырғалық аудиториялық тақта, киімге арналған шкафтар, компьютерге арналған тіреуіші бар үстел, жабдықты сақтауға арналған шкафтар.

12. Оқыту барысында техникалық мультимедиялық дидактикалық құралдар қолданылуы керек: компьютер жиынтығы: жүйелік блок, монитор, акустикалық жүйе, Web-камера, желілік сүзгі, көп функционалды құрылғы, проектор, интерактивті тақта немесе экран, "Техникалық қауіпсіздік ережелері" плакаттар жиынтығы, электронды оқулықтар, арнайы киім, қабырғалық дәрі қобдишасы.

13. Әмбебап (тұрмыстық) және арнайы (заттық) білімдер мен іскерліктерді, материалдар мен объектілерді көркем өңдеу және қайта құру дағдыларын, үй шаруашылығын жүргізу, техника мен технологияларды пайдалану дағдыларын меңгеру мақсатында кабинеттер сүректі, металды өңдеуге және материалдарды көркем өңдеуге арналған жабдықпен, тамақ дайындауға арналған материалдармен және аспаптармен, маталарды өңдеу және материалдарды көркем өңдеу бойынша жабдықпен жарақтандырылуы қажет.

14. Суммативті және формативті бағалауға арналған тапсырмаларды мұғалім өздігінше, білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, құрастырады. Рұқсат етіледі:

1) тұжырымдамаларды грамматикалық және семантикалық рәсімдеу бойынша жеңілдету;

2) тапсырманы кезеңімен (қадаммен) орындап, көптізбекті нұсқауды қысқа мағыналық бірліктерге бөлу арқылы жеңілдету;

3) тапсырмаға берілген жазбаша нұсқаулықты, қажет болған жағдайда, мұғалім баяу дауыстап, анық мағыналық екпінмен оқуына болады;

4) қажет болғанда сараланымдық көмек көрсету: ынталандырушы (құптау, эмоционалдық қолдау), ұйымдастырушы (назарын аудару, жұмысты орындауға жұмылдыру, өзін-өзі тексеру қажеттігін есіне салу), бағыттаушы (тапсырмаға берілген нұсқауды қайталау және түсіндіру);

5) тапсырманы орындауға берілген уақытты ұлғайту.

3-тарау. "Технология" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

15. "Технология" оқу пәні бойынша оқу жүктемесі:

1) 7-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылына 34 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылына 34 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылына 34 сағатты;

4) 10-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылына 102 сағатты құрайды.

16. Бағдарлама мазмұны екі түрде ұсынылған: "Үй шаруашылығын жүргізудің технологиялық негіздері" және "Көркем еңбек", мұғалім таңдауы аудандық қажеттілікке, мамандарға және мектептің басқа мүмкіндіктеріне байланысты.

17. Бағдарлама мазмұны "Үй шаруашылығын жүргізудің технологиялық негіздері" нұсқасы бойынша 4 бөлімді қамтиды:

1) "Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау";

2) "Тағам даярлау технологиясы";

3) "Матаны өңдеу, матадан, ағаштан және метеалдан бұйым жасау";

4) "Мақсатты бағытталған үй шаруашылық стратегиясы".

18. "Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары ;

2) жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары ;

3) жұмыс сонында еңбекті қорғау талаптары .

19. "Тағам даярлау технологиясы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) дұрыс тамақтану негіздері;

2) өнімдерді механикалық және жылумен өңдеуге арналған жабдықтар;

3) өнімдерді турау;

4) өнімдерді аспаздық өңдеу әдістері;

5) үстелді әзірлеу ;

6) өнімдерді ұзақ мерзімге сақтау және дайындау.

20. "Материалдарды өңдеу, матадан, ағаштан және металдан бұйымдар жасау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған құрал жабдықтар;
- 2) түрлі тәсілдермен матаны, ағашты және металды өңдеу;
- 3) жеке қажеттіліктерге арналған бұйымдарды дайындау технологиясы;

21. "Мақсатты бағытталған үй шаруашылық стратегиясы" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) тұрғын үй гигиенасы;
- 2) тұрғын үй коммуникациясының жүйесі: жылыту, сумен жабдықтау, канализация және электр тоғымен жабдықтау;
- 3) электр құралдарым мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу;
- 4) дұрыс тамақтану негіздері: өнімдерді таңдау және сақтау;
- 5) киімді күту технологиясы;
- 6) сәндік өсімдіктерді егу, отырғызу және күту технологиялары;

22. 7-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Үй шаруашылығын жүргізудің технологиялық негіздері" нұсқасы бойынша базалық мазмұны:

1) "Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау": технология кабинетіндегі жалпы тәртіп пен ішкі тәртіптің ережелері, кабинетті жабдықтау, жеке еңбек гигиенасы, жұмыс орнын, жеке қорғану құралдарын дайындау тәртібі, жабдықпен, құралдармен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдері;

2) "Тағам даярлау технологиясы": өнімдерді аспаздық өңдеу кезінде санитариялық қағидаларды сақтау, көкөніс түрлері, оларды аспазда пайдалану тәсілдері, өнімдерді пішіндеп турау, шикі көкөністерден жасалған тағамдар, пісірілген көкөністерден жасалған тағамдар, бутербродтар, жұмыртқадан жасалған тағамдар, ыстық сусындарды дайындау технологиясы, таңғы асқа үстелді әзірлеу, ұзақ мерзімді сақтауға арналған өнімдерді дайындау тәсілдері;

3) "Материалдарды өңдеу, матадан, ағаштан және металдан бұйымдар жасау": тоқыма талжіптерінің жіктелуі, табиғи және жасанды талшықтардың артықшылықтары мен кемшіліктері, матаның құрылымы, тігістер мен қол тігістер, тігін бұйымдарын жобалау және модельдеу: өлшемдерді алу, сызбаны сызу, үлгіні модельдеу және жасау, ұсақ бұйымдарды кесу және жасау; ағаш құрылымдық материал ретінде, ағаштың қасиеттері мен құрылымы, бөлшектер мен бұйымдардың графикалық бейнесі, ағаш өңдеуге арналған құралдар мен құрылғылар, ағаштан қарапайым бөлшектерді жасаудың технологиялық процесі: ағашты кесу, тегістеу, бұрғылау, бөлшектерді шегелермен, бұрандалармен және желіммен құрастыру; металдар мен олардың қорытпалары, металдардың негізгі технологиялық қасиеттері, өңдеу тәсілдері, металдарды өңдеуге арналған

құралдар мен құрылғылар, металдарды өңдеудің технологиялық операциялары: сүректі түзету, белгілеу, кесу, ию, тазалау, бұрғылау, көркемдеп өңдеу: көркем кесу, ағашты ою, дайын бұйымды сәндеу және лактау арқылы өңдеу, жұқа табақты металл мен сымнан жасалған бұйымдарды құрастыру және жасау;

4) "Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы": тұрғын үй-жайлардың қызметі мен жайлылығы, бөлменің аумағын аймақтарға бөлу, үйдегі сумен жабдықтау және су құбыры жүйелері, ас үйдегі электр жабдықтарының түрлері, тұрмыстық техниканың техникалық сипаттамалары, өнімдердің балғындығы мен сақтау мерзімі, киім мен аяқ киімге күтім жасаудың заманауи құралдарын таңдау және пайдалану, дақтарды кетіру тәсілдері, бөлме өсімдіктерінің алуан түрлілігі, бөлме өсімдіктеріне жүйелі күтім жасау тәсілдері, бөлме өсімдіктерінің зиянкестері.

23. 8-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Үй шаруашылығын жүргізудің технологиялық негіздері" нұсқасы бойынша базалық мазмұны:

1) "Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау": кабинеттегі ішкі тәртіп шарттары, жұмыс орнын эргономикалық ұйымдастыру, электр қауіпсіздігі және тұрмыстық электр құралдарын пайдалану қағидалары, жабдықтар мен құралдардың ақаусыздығын тексеру және оларды жұмысқа дейін және одан кейін күтіп-ұстау тәртібі;

2) "Тағам даярлау технологиясы": тағамның өнімдік құндылығы, сүт және ашыған сүт өнімдерінен тағамдар дайындау технологиясы, тұтқыр және сұйық жарма дайындау технологиясы, жарма сапасына қойылатын талаптар, бұршақ дақылдарын пісіруде қолдану, пісіруге дайындық, пісіру уақыты, макарон өнімдерінен тағамдар дайындау технологиясы, дайын тағамдарды беру тәсілдері, өнімдерді кептіру және мұздату;

3) "Материалдарды өңдеу, матадан, ағаштан және металдан бұйымдар жасау": матаның ақаулықтары, тігін машинасының тігістерін орындау, белдік бұйымын құрастыру және модельдеу: өлшеулерді алу, сызба жасау, модельдеу, өрнек жасау, пішу, өңдеу, дайын бұйымның сапасын бақылау және бағалау; ағаштың қасиеттері, құрылысы және ақаулары, жасанды ағаш материалдары, ағашты қолмен өңдеуге арналған құралдар, қол құралымен цилиндрлік бөлшектерді сызу және дайындау, ағаш бұйымдарын бояулармен және эмальдармен бояу технологиясы, бұйымдарды ағаш бойынша оюмен өңдеу; қара және түсті металдардың қасиеттері, құрастыру сызбаларын оқу, штангенциркульдің көмегімен бөлшектердің мөлшерін өлшеу, металдарды өңдеуге арналған қол құралдарымен: кесу, кесу, аралау, өңдеу, металды көркемдеп өңдеу: фольгамен өрнектеу, нақыштау, өру;

4) "Мақсатты бағытталған үй шаруашылық стратегиясы": бөлме жарығы, жарық көздері, бөлменің қабырға бөлшектерін бекіту технологиясы, қабырға материалының салмағына байланысты затты бекіту әдісін таңдау, үйдегі қарапайым сантехникалық жабдықтар, санитарлық-техникалық жұмыстарға арналған құралдар мен құрылғылар, су шүмектерінің қарапайым ақауларын жою, тұрмыстық техниканы таңдау, тұрмыстық техниканы пайдалану ережелері, тұрмыстық техниканы күту, сатып алу кезінде өнімдерді органолептикалық бағалау, өнімдерді сақтау мерзімі мен орны, тоңазытқыш ережелері, киім мен аяқ киімді, топырақ қоспаларын, олардың құрамын, қоректік заттар мен тыңайтқыштарды, өсімдіктерді азықтандыру, күрделі тыңайтқыштар.

24. 9-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Үй шаруашылығын жүргізудің технологиялық негіздері" нұсқасы бойынша базалық мазмұны:

1) "Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;": жұмыс орнын дайындау тәртібі, тамақ инфекцияларының алдын алу, улану және жарақат алу кезіндегі алғашқы көмек;

2) "Тағам даярлау технологиясы": өнімдердің сапасы, өнімдерді сақтау мерзімі, балықты, етті және құсты механикалық және жылумен өңдеу кезінде қолданылатын құрал жабдықтар, балықты, етті және құсты жылумен өңдеуге дайындау, құсты бөліктерге бөлу тәсілдері, құсты жылумен өңдеу түрлері, етті, ет өнімдері мен балықты, гарнирлер мен тұздықтарды дайындау технологиясы, десерттер, сусындар, түскі асқа үстелді әзірлеу, қантты консервілеу;

3) "Материалдарды өңдеу, матадан, ағаштан және металдан бұйымдар жасау": әртүрлі материалдардан жасалған жібтердің механикалық, физикалық, технологиялық және пайдалану қасиеттері, шеңбер бойынша ілмекпен тоқу, киімді модельдеу жүйелері, иық киімін модельдеу, пішу ережелері, түнгі жейделерді дайындау және өңдеу, бұйымдарды ылғалды-жылумен өңдеу; ағаштың физикалық және механикалық қасиеттері, конструкторлық құжаттама, ағаштан жасалған бөлшектер мен бұйымдардың сызбалары, технологиялық құжаттама, ағаштан жасалған бөлшектерді жасаудың технологиялық картасы, ағаш ұсталық қосылыстардың негізгі түрлері, біріктіру, біріктіру, бұрыштық қосылыстар, тікенекті қосылыстар, шкант пен нагельдегі қосылыстар, ағашты күйдіру, ағашты ою; болаттың қасиеттері және оны қолдану, металдан жасалған бұйымдар және олардың графикалық бейнесі, металды қысқыштарда және плитада шабу, алмалы-салмалы және ажыратылмайтын қосылыстар, бұрандалы қосылыстар, сыртқы және ішкі бұрандаларды кесу, металл кесетін станоктар туралы жалпы мәліметтер, металды көркемдеп өңдеу, филигрань;

4) "Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы": жөндеу-әрлеу жұмыстарының түрлері, тұрғын үй-жайларда жөндеу-әрлеу жұмыстарын орындауға арналған қазіргі заманғы материалдар, құралдар мен құрылғылар, ТКШ қызметтерімен өзара іс-қимыл, тұрмыстық аспаптар мен электр техникасын қуаты мен кернеуі бойынша іріктеу, аспаптың паспорты, пайдалану жөніндегі нұсқаулық, сатып алуды жасау технологиясы, тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің тұтынушылық қасиеттері,

25. 10-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Үй шаруашылығын жүргізудің технологиялық негіздері" нұсқасы бойынша базалық мазмұны:

1) "Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау": кабинеттегі ішкі тәртіп ережелері, өрт қауіпсіздігі, электр қауіпсіздігі және тұрмыстық электр құралдарын пайдалану ережелері; төтенше жағдайлар туындаған кездегі іс-қимылдар, жарақат алған және уланған кезде зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету жөніндегі ережелер;

2) "Тағам даярлау технологиясы": дұрыс тамақтану пирамидасы, тағам КАМК, сорпаларды дайындау технологиясы, сорпалардың тұздық түрлері, сорпа, борщ, тұздық, көкөніс сорпалары мен жармалар, ұннан жасалған сорпаларды дайындау технологиясы, ұннан жасалған тағамдар, қамыр түрлері, қамыр дайындау технологиялары, салма түрлері, дәмдеуіштер, мерекелік үстелді әзірлеу, тұздау және ашыту;

3) "Материалдарды өңдеу, матадан, ағаштан және металдан бұйымдар жасау": материалдар, екі бізбен тоқудың тәсілдері мен құралдары, қазіргі заманғы сәннің негізгі бағыттары, өз эскизі бойынша бұйым жасау, құрастыру, модельдеу, иық киімінің тігін бұйымын жасау, әйелдер киімін көркем безендіру; ағаш өңдеуге арналған қазіргі заманғы технологиялық машиналар, ағаш кесетін құралдарды қайрау және баптау, ағаш ұсталық элементтерін біріктіру, "қарлығаш құйрық" иірімжіп қосындысын жасау, Ағашты көркем өңдеу түрлері, ас үй ыдыстарын, кәдесыйларды жасау, көркем кесу, бұйымдарды күйдіру арқылы өңдеу; металдардың түрлері мен негізгі қасиеттері, металдарды өңдеу, болатты өңдеу, металдарды кесу құрылысы, тоқтық-бұрамалы кескіш станоктың құрылысы, металл бойынша токарлық станокта бұрамаларды бұрғылау және кесу, металдан жасалған бұйымдарды көркемдеп өңдеу, зергерлік іс;

4) "Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы": күнделікті, ылғалдандыру және жалпы тазалауды жүргізу ережесі, электр энергиясын есептеу құралының жұмысы, тұрмыстағы электр энергиясын үнемдеу жолдары, су шығынын есептеу құралының жұмысы, пәтердегі су және жылумен жабдықтау, су құбыр жүйесін пайдалану қағидалары, тұрмыстық техника жұмысындағы

ақаулардың алдын алу, пайда болу себептері мен оларды жою тәсілдері, өнімдердің қаптама материалындағы ақпарат, қысқы киім мен аяқ киімді сақтауға салу, бақша және бақшадағы көктемгі жұмыстардың ерекшеліктері.

26. Бағдарлама мазмұны "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша 3 бөлімді қамтиды:

- 1) "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту";
- 2) "Шығармашылық жұмыстарды құрастыру және жасау";
- 3) "Шығармашылық жұмыстарды презентациялау, бағалау және талдау";

27. "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) қоршаған әлемді түсіну және білу;
- 2) мәдениет және дәстүрді білу мен түсіну;
- 3) ақпарат көздерімен жұмыс жасау;
- 4) шығармашылық үрдісін жоспарлау;
- 5) дизайн жасау тапсырмаларымен жұмыс жасау;
- 6) материалдар олардың қасиеттері және жұмыс жасау техникалары.

28. "Шығармашылық жұмыстарды құрастыру және дайындау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) шығармашылық идеяларды көркем бейнелеу;
- 2) құралдар мен жабдықтар;
- 3) құрастыру технологиялары;
- 4) тамақтану мәдениеті;
- 5) үй мәдениеті;
- 6) еңбек гигиенасында техникалық қауіпсіздік шараларын сақтау.

29. "Шығармашылық жұмыстарды презентациялау, талдау және бағалау" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) шығармашылық жұмыстарды презентациялау;
- 2) идеяларды талдау және бағалау;
- 3) тәсілдер мен әдістерді бағалау және талдау;
- 4) жұмысты жетілдіру және бейімделу.

30. "Технология" пәнінің бағдарламасы "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша келесі бағыттарда жүзеге асырылады:

- 1) "Көрнекілік өнер"
- 2) "Сәндік-қолданбалы шығармашылық";
- 3) "Дизайн және технология";
- 4) "Үй мәдениеті";
- 5) "Тамақтану мәдениеті";

31. "Көрнекілік өнер" бағыты қамтыйды:

- 1) классикалық және заманауи өнер;
- 2) қазақ суретшілерінің шығармашылығы;
- 3) көркем өнер түрлері мен жанрлары;
- 4) цифрлық көркем өнер (фото сурет, анимация, медиа құралдар);
- 5) бейнелеу (бейнелік) өнерінің мәнерлеу құралдары;
- 6) көркем өнер материалдары мен техникаларына тәжірибе жасау.

32. "Сәндік-қолданбалы шығармашылық" бағытты келесі тақырыптарды:

1) сәндік-қолданбалы өнердің негізгі формалары мен ерекшеліктері,
Қазақстан және басқа халықтардың қолданбалы өнері;

- 2) сәндік-қолданбалы өнердің материалдары, құралдары мен технологиялары;
- 3) ұлттық ою-өрнек;
- 4) интерьерді безендіру

33. "Дизайн және технология" (ұлдар) бағыты қамтыйды:

- 1) негізгі конструкторлық, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдар;
- 2) материалдарды өңдеуге арналған құрал-жабдықтар;
- 3) түрлі тәсілдермен материалдарды өңдеу;
- 4) түрлі материалдардан жасалған бұйымдардың дизайны;
- 5) ұлттық тұрмыстық заттарды жасау технологиясы;
- 6) әлемдік және қазақстандық сәулет ескерткіштері;
- 7) макеттеу;
- 8) бөлме дизайны;
- 9) робототехника, көлік құралдарын модельдеу.

34. "Дизайн және технология" (қыздар) келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) негізгі тоқыма, табиғи, жасанды және дәстүрлі емес материалдар;
- 2) тоқыма материалдарын өңдеуге арналған құралдар мен жабдықтар;
- 3) тоқыма материалдарын әртүрлі тәсілдермен өңдеу;
- 4) тоқыма материалдарынан жасалған бұйымдардың дизайны;
- 5) сән индустриясы, стиль және бейне, ұлттық киім элементтерін жасау

технологиясы

35. Үй мәдениеті" (ұлдар) бағыты келесі тақырыптарды қамтыйды:

- 1) тұрғын үй экологиясы;
- 2) өсімдік шаруашылығы, сәндік гүл өсіру, ландшафтық дизайн негіздері;
- 3) электр қуатын бөлетін құрылғылар туралы жалпы мағлұматтар, электр құралдары мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу;
- 4) тұрмыстық-жөндеу жұмыстары, интерьерді ұйымдастыру және орналастыру.

36. "Үй мәдениеті" (қыздар) бағыты келесі бөлімдерді қамтиды:

- 1) жеке гигиена, тұрғын үй экологиясы;
- 2) өсімдік шаруашылығы, сәндік гүлдерін өсіру, ландшафтық дизайн негіздері
- 3) киімді күту және сақтау.

43. "Тамақтану мәдениеті" бағыты келесі бөлімшелерді қамтыйды:

- 1) дұрыс тамақтану негіздері;
- 2) тамақтану барысында өзін-өзі ұстауы, үстелді әзірлеу ;
- 3) Тағам даярлау технологиясы;
- 4) дүние жүзі елдерінің асханасы.

37. 7-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша базалық мазмұны (ұлдар):

1) көрнекілік өнер: заманауи өнердегі ғылым техникалары мен жетістіктері, табиғат микросуреттер, бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, инсталляция және т. б.), Қазақстанның заманауи суретшілері, өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеу негізінде практикалық (шығармашылық) жұмыс (2D немесе 3D форматында), көрменің тұсаукесері және оны ұйымдастыру;

2) сәндік-қолданбалы өнер: пирография өнерімен танысу, көркемдеп күйдіру тәсілдері мен техникасы, эскизді орындау, материалды таңдау және дайындау, бұйымды көркемдеп күйдіру, безендіру, таныстыру және көрмені ұйымдастыру;

3) дизайн және технология: ағашты механикалық өңдеуге арналған жабдық, ағашты механикалық өңдеу кезінде жұмысты ұйымдастыру, ағаштан жасалған бұйымдарды әзірлеу, бұйымның дизайны, материалды таңдау және дайындау, өнімді жасау, материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу, өнімді безендіру және көрмені ұйымдастыру;

4) үй мәдениеті: ауылшаруашылық өндірісіндегі заманауи жабдықтар мен құралдар, электр құрылғылары мен тұрмыстық техниканы жөндеу, тұрғын үй экологиясы, үйдегі микроклимат

38. 8-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша базалық мазмұны (ұлдар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: мозаика өнері, мозаиканы орындау түрлері мен техникасы, материалды таңдау және эскизін жасау, мозаикалық панноға негіз дайындау, мозаикалық панноны орындау, көркем безендіру және жұмыстарды таныстыру;

2) дизайн және технология: қазақ халқының ұлттық тұрмыстық заттарымен танысу, ұлттық тұрмыстық заттарды (торсық, дөңгелек үстел) дайындау материалдары мен техникаларын зерттеу, идеяны талқылау және эскизді әзірлеу (торсық, дөңгелек үстел), жұмыс процесін жоспарлау, материалдарды өңдеу, бұйымды дайындау, жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру;

3) дизайн және технология: үстел ойындары, пайда болу тарихы, үстел ойынының тұжырымдамасы, үстел ойынын дамыту, графикалық құжаттама, үстел ойынының бөлшектерін жасау, безендіру, ойынды тестілеу, сауалнама және ақпарат жинау, жұмыстың тұсаукесері;

4) үй мәдениеті: агротехнологияны дамытудағы ғылымның рөлі (өз бетінше зерттеу), электр құрылғылары мен тұрмыстық техниканы таңдау және бағалау, үй-жайларды жөндеуге арналған жабдықтардың заманауи материалдары мен құралдары (практикалық жұмыс).

39. 9-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша базалық мазмұны (ұлдар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: қазіргі интерьердегі сәндік бұйымдар, интерьердің сәндік заттарын жасаудың әдістері мен техникаларын зерттеу

2) дизайн және технология: сәулет жауһарлары, заманауи сәулет, Қазақстан сәулеті (тарихи және қазіргі заман);

3) дизайн және технология: жиһаз және интерьер заттарын өндіру: заманауи стильдер мен материалдар;

4) үй мәдениеті: интерьердегі, сыртқы көріністегі заманауи ландшафт дизайнының негізгі стильдері мен бөліктері.

40. 10-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша базалық мазмұны (ұлдар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: қазіргі интерьердегі сәндік бұйым: идеяны талқылау, дамыту және эскизді әзірлеу, жұмысты жоспарлау, сәндік интерьер заттарын жасау, жұмыстарды таныстыру;

2) дизайн және технология: сәулет қызметінің қазіргі заманғы нысандары: сәулет ғимараттары мен құрылыстарының эскиздері, сызбалары (жаснды немесе өз идеялары), сәулет объектісінің мүсінін дайындауға арналған материалдарды таңдау және анықтау, сәулет нысанының макетін дайындау;

3) дизайн және технология: белгілі бір интерьерге арналған затты әзірлеу, идеяны талқылау және дамыту, материалдарды дайындау, графикалық құжаттама, техникалық ерекшелік, бұйымды жасау, әрлеу, жұмыстарды таныстыру;

4) үй мәдениеті: интерьердегі ландшафттың заманауи элементтері: шығармашылық идеяларды визуализациялау, интерьерді жарықтандыру, табиғи және жасанды жарықтандыру, интерьерді жарықтандыру жобасын жасау (тұрғын, қоғамдық, өндірістік), интерьерді аймақтарға бөлу және жоспарлау (тұрғын, қоғамдық, өндірістік).

41. 7-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша базалық мазмұны (қыздар):

1) бейнелеу өнері: өнердегі ғылымның заманауи техникалары мен жетістіктері, табиғат микросуреттер, бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, инсталляция), Қазақстанның заманауи суретшілері, өнердегі заманауи стильдік бағыттағы зерттеулер негізінде практикалық (шығармашылық) жұмыс (2D немесе 3D форматында). Көрменің тұсаукесері және оны ұйымдастыру;

2) сәндік-қолданбалы өнер: көркем сурет (батик, гжель, хохлома), кескіндеме түрлері, кескіндеме тәсілдері мен техникасы, көркем сурет материалдары мен жабдықтары, көркем сурет салуға арналған эскизді әзірлеу, көркем сурет салуға арналған материалдар мен құралдарды дайындау, көркем сурет салуды орындау, безендіру, безендіру, жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру;

3) дизайн және технология: түрлендіру (қайта өңдеу) және тігін бұйымдарын безендіру (киім, әшекей бұйымдар, бижутерия), қайта өңдеу идеяларын әзірлеу, эскиз, материалдар мен жабдықтарды дайындау, топтама жасау, бөлшектерді пішу, жеке бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді құрастыру және бұйымдарды әрлеу, бұйымдарды безендіру, жұмысты таныстыру (сән көрсету);

4) тамақтану мәдениеті: қазақтың ұлттық тағамдары, әлем халықтарының тағамдары (өз бетінше зерттеу), әлем халықтарының тағамдары, тәжірибелік жұмыс (суши, пицца, көже);

5) үй мәдениеті: тұрмыстық техниканы таңдау, тұрмыстық техниканы пайдалану ережелері, безендіру өсімдіктері интерьер элементі ретінде

42. 8-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша базалық мазмұны (қыздар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: қазақ қолданбалы өнері (ши тоқу, киіз басу), халық шығармашылығының түрлері, материалдар мен жабдықтар, бұйымның эскизін әзірлеу, материалдар мен құралдарды дайындау, шығармашылық жұмысты орындау, безендіру, жұмыстарды таныстыру, көрмені ұйымдастыру;

2) дизайн және технология: қазақтың ұлттық киімі, этностил, ою - өрнек және оның стилизациясы, этностилдегі бұйымның дизайны(бас киім, камзол), этностилдегі бұйымды жасау(бас киім, камзол), безендіру, жұмыстарды таныстыру;

3) дизайн және технология: халық пішіміне негізделген киім үлгілерінің дизайны (тұтас пішілген жең), идеяларды әзірлеу, эскиз, материалдарды, құралдар мен жабдықтарды дайындау, халық пішіміне негізделген бұйымдар жасау, бөлшектерді пішу, жекелеген бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді құрастыру және бұйымды әрлеу, бұйымды безендіру;

4) үй мәдениеті: интерьерге арналған сәндік бұйымдар (2D, 3D форматта), бұйымның эскизін жасау, материалдар мен жабдықтарды дайындау, интерьерге арналған декоративті 2D, 3D бұйымдарды жасау, өсімдік шаруашылығындағы ғылымның рөлі, медицинадағы, шөптік емдеу және косметологиядағы өсімдіктер.

43. 9-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша базалық мазмұны (қыздар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: Қазақстанның дәстүрлі тоқымасы, қазақ кілемдері, алаша, кілем тоқу, гобелен, заманауи кілемдер, кілем тоқуға арналған материалдар мен жабдықтар;

2) дизайн және технология: сәннің заманауи стильдік бағыттары (өз бетінше зерттеу), "тұлға мен сән үйлесімі" эксперименті";

3) дизайн және технология: қарапайым геометриялық пішіндердегі (пончо, кейп, туника) "Fast cloth" сәнді киім дизайны, киім мен әшекей бұйымдардың заманауи өндірісі: қызметтік, стиль және материалдар. Техникалық және дизайнерлік инновациялар;

4) үй мәдениеті: интерьердегі ландшафт элементтері және сыртқы көрінісі. Танымал стильдер. Жоспарлаудың негізгі ережелері мен әдістері, түс схемасы.

44. 10-сыныпқа арналған "Технология" пәнінің "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша базалық мазмұны (қыздар):

1) сәндік-қолданбалы өнер: қолдан кілем жасау: бұйымның эскизін әзірлеу, материалдарды (киіз немесе мата), және құралдарды дайындау, шығармашылық жұмысты орындау, безендіру жұмыстарды таныстыру, көрмені ұйымдастыру;

2) дизайн және технология: өз келбетін (имиджін) жасау технологиясы, идеяларды әзірлеу, макияж, шаш, әшекей бұйымдар арқылы жеке бейнені жасау, киім топтамасы, өз имиджіне арналған әшекей бұйымдарды жасау бойынша тәжірибе, жұмыс презентациясы (сән көрсетілімі);

3) имедждизайн және технология: сәнді киімдерді құрастыру және жобалау идеяларды әзірлеу, эскиз, материалдар мен жабдықтарды дайындау, бұйымдар жасау, бөлшектерді пішу, жекелеген бөлшектерді өңдеу, бөлшектерді құрастыру және бұйымдарды әрлеу, жұмыстарды талқылау және бағалау, жұмысты таныстыру (сән көрсетілімі);

4) үй мәдениеті: интерьердегі ландшафт элементтері, шығармашылық идеяларды ойластыру (эскиз), материалдар мен жабдықтарды (құралдарды) дайындау, мерекелерге интерьерді безендіру, шығармашылық идеяларды ойластыру (эскиз), материалдар мен жабдықтарды (құралдарды) дайындау, шығармашылық идеяларды жүзеге асыру.

4 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

45. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

46. "Үй шаруашылығын жүргізудің технологиялық негіздері" нұсқасы бойынша "Технология" пәнінің оқу бағдарламасын меңгеруден күтілетін нәтижелер":

1) "Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;" бөлімі:

- 1-кесте
-

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	• 7-сынып	• 8-сынып	• 9-сынып	• 10-сынып
1.1 Жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары	7.1.1.1 технология кабинетінде қауіпсіздік техникасының жалпы ережелерін білу; 7.1.1.2 тәртібін сақтау нұсқаулығына сүйене отырып жұмыс орнын дайындау; 7.1.1.3 көмекші жоспары мен кілт сөздер негізінде монологиялық мәлімдемес жасау	8.1.1.1 технология кабинетінде қауіпсіздік ережелерінің мағынасын түсіну, жіктеу және түсіндіру; 8.1.1.2 өз жұмыс орнын ұтымды және қауіпсіз ұйымдастыру; 8.1.1.3 негізгі ойларды анықтау үшін мазмұны бойынша ашық сұрақтарға жауап беру	9.1.1.1 технология кабинетінде қауіпсіздік ережелерін өз бетінше тұжырымдау; 9.1.1.2 жұмыс орнын тиімді және қауіпсіз ұйымдастыру ережелерін өз бетінше қолдану; 9.1.1.3 негізгі ойды анықтау үшін мазмұны бойынша жоғары деңгейлі сұрақтарға жауап беру	10.1.1.1 электр тұрмыстық құралдар ережелерін білу; 10.1.1.2 жағдайлар кездегі іс медицина көрсету әдеттері; 10.1.1.3 тақырып нормалары диалогқа
1.2 Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	7.1.2.1 жеке қорғау құралдарының маңызын түсіндіру; 7.1.2.3 құрал жабдықтар мен жұмыс істеудің қауіпсіз тәсілдерін білу; 7.1.2.3 негізгі ойларды анықтау үшін мазмұны бойынша ашық сұрақтарға жауап беру	8.1.2.1 төтенше жағдайлардың пайда болу себебін білу; 8.1.2.2 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, оның маңыздылығын түсініп, көрсете отырып, материалдар мен құралдарды пайдалану; 8.1.2.3 тірек сөздер, дайын жоспар бойынша берілген тақырыпқа мәтін-сипаттама құрастыру	9.1.2.1 төтенше жағдайлар кезінде ден қою шарттарын білу; 9.1.2.2 құрал-жабдықтар жұмыс істеу ережелерін өз бетінше қолдану; 9.1.2.3 өз көзқарасын дәлелдей отырып, ұсынылған мәселе бойынша диалогқа қатысу	10.1.2.1 төтенше туындауы қағидалар; 10.1.2.2 әр жабдықта жасау ережелерін нұсқаулар; 10.1.2.3 негізінде негізгі ойды тақырып монология жасау
1.3 Жұмыс соңында еңбекті қорғау талаптары	7.1.3.1 жабдықтар мен құрал-саймандардың ақаусыздығын тексеру;	8.1.3.1 мұғалімнің көмегімен тазалық талаптарға сәйкес	9.1.3.1 жабдықтар мен құрал-саймандардың ақаусыздығын тексеру және	10.1.3.1 тазалық сәйкес

	оларды жұмысқа дейін және одан кейін күту тәртібін білу; 7.1.3.2 заманауи технологиялық машиналарда қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін білу және түсіндіру; 7.1.3.3 кәсіби сөздер мен терминдерді дұрыс таңдау және пайдалану	жабдықтар мен құралдарды тазалай білу; 8.1.3.2 құралдармен қауіпсіз жұмыс бойынша жадынама құрастыру; 8.1.3.3 диалогқа қатысу, өз пікірін білдіру және басқалардың пікірлерін тыңдау	оларды жұмысқа дейін және одан кейін күту тәртібін өз бетінше сақтау; 9.1.3.2 белгілі бір жұмыс түрлеріне және жасалған бұйымдарға үлгі негізінде қауіпсіздік нұсқауын жасау; 9.1.3.3 мақсатқа, уақытқа, жағдайға сәйкес сөйлеу ережелерін сақтай отыры диалогқа қатысу	құралдарды тазалай білу; 10.1.3.2 бұйымдардың түрлеріне және жасалған өндіруге ережелерін сақтау; 10.1.3.3 тілдік жоспар, (сөздер мен терминдер) бойынша мәтіндерді жазу

2) "Тағам даярлау технологиясы" бөлімі:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	• 7-сынып	• 8-сынып	• 9-сынып	• 10-сынып
• 2.1 • Дұрыс тамақтану негіздері	7.2.1.1 өнімдерді аспаздық өңдеудің негізгі санитарлық ережелері мен нормаларын білу; 7.2.1.2 өнімдерді аспаздық өңдеудің санитарлық-гигиеналық маңыздылығын түсіндіру	8.2.1.1 азық-түліктің тағамдық құндылығы кестесін қолдана отырып, мәзір сапасын бағалай білу; 8.2.1.2 қажетті нәтиже түрінде оқу іс-әрекетінің мақсаттары мен міндеттерін өз бетінше тұжырымдау	9.2.1.1 өнімнің сапасын сыртқы белгілері бойынша бағалау; 9.2.1.2 негізгі тағамдарды сақтау мерзімі мен шарттарын ата және салыстырз	10.2.1.1 тағам пирогтарын дұрыс құрудың қағидаларын білу; 10.2.1.2 калорияның маңызын, майлардың, көмірсулардың нормаларын білу; 10.2.1.3 дененің қажеттілігін, күніне шамамен білу
2.2 Өнімдерді механикалық және жылумен өңдеуге арналған жабдықтар	7.2.2.1 тамақ өнімдеріне механикалық және термиялық әсер етуге арналған құралдар мен жабдықтардың мақсатын атау және түсіндіру; 7.2.2.2 диалогқа қатысу, диалогтың семантикалық және грамматикалық бірлігін қамтамасыз ету, диалогта пәндік терминдерді қолдану	8.2.2.1 өнімдерді өңдеудің түрлерін және оған қажетті ас үй жабдықтарын атау; 8.2.2.2 оқу диалогы барысында оқу мәселесіне өз көзқарасын білдіру	9.2.2.1 етті, құс етін және балықты механикалық және жылумен өңдеуге арналған жабдықтар мен құралдардың мақсаты мен ерекшелігін түсіндіру; 9.2.2.2 ет, құс және балықты механикалық және гидромеханикалық өңдеудің технологиялық үрдісінің қызметтерін атау	10.2.2.1 дайындалған тағамдарды және өнімдерді өңдеу үрдісін білу; 10.2.2.2 сыйымдылықтарды білу; 10.2.2.2 сөйлеу негіздерін білу; 10.2.2.2 мақсаттарды білу; 10.2.2.2 сәйкес жоспарды білу; 10.2.2.2 ыстық цех жұмыс орнында білу

• 2.3 Өнімдерді турау	7.2.3.1 өнімдерді тураудың негізгі түсініктері мен әдістерін білу; 7.2.3.2 көкөністерді тураудың негізгі әдістері мен түрлерін атау	8.2.3.1 өнімдерді тазалауға және өрнектеп турауға арналған құралдар мен құрылғыларды бағалау; 8.2.3.2 өнімдерді әртүрлі тәсілдермен тазалау және өрнектеп турау дағдыларын меңгеру	9.2.3.1 ет, құс және балықты аспаздық және механикалық өңдеудің ерекше тәсілдерін көрсету; 9.2.3.2 құс пен балықты еттерін бөлу тәсілдерін білу	10.2.3.1 т сорпа тү түсіндірін 10.2.3.2 тәжірибел барысын қосымша тураудың формалар қалыңдығ
• 2.4 Өнімдерді аспаздық өңдеу әдістері	7.2.4.1 берілген реттілік бойынша өнімді дайындау ретін атау; 7.2.4.2 пісірудің технологиялық кезектілігін сақтай отырып, бутербродтарды, жұмырткадан, шикі және пісірілген көкөністер мен жемістерден, ыстық сусындардан жасалған тағамдарды өз бетінше дайындау; 7.2.4.3 технологиялықүрдіс" ұғымдарының мазмұнын түсіндіру және оны сөйлеу барысында пайдалану	8.2.4.1 тамақ өнімдерінің құндылығы, мәзір бойынша пропорциялар және араластыру, өңдеу бойынша нұсқаулар туралы ақпарат беру; 8.2.4.2 қадамдық нұсқауларды сақтай отырып, өз отбасына сүт өнімдерінен, дәнді дақылдардан, бұршақ дақылдарынан және макароннан қарапайым аспаздық тағамдарды дайында; 8.2.4.3 заманауи аспаздық мәзір мазмұнын сипатта	9.2.4.1 өнімдерді жылумен өңдеуге дайындаудың технологиялық жадынамасын жасау, етті, құс етін және балықты жылумен өңдеу түрлері; 9.2.4.2 ет, құс және балық тағамдарын дайындау ерекшеліктерін, жартылай фабрикаттарды дайындау технологиясын салыстыру; 9.2.4.3 өнімді жасау үшін қажетті ақпаратты әртүрлі көздерден табу және оны елестету	10.2.4.1 стандартт талаптар мәзірін, а мен қам бұйымдар техникалы талдау; 10.2.4.2 сорпалар ұннан жас дайындау технолог нұсқаулы карталары 10.2.4.3 тағамдар тәсілі, тем мәзірі тағамның критерийі анықтау
• 2.5 Үстелді әзірлеу	7.2.5.1 жадынама мен сызба негізінде таңғы асқа үстелді әзірлеу принциптерін білу; 7.2.5.2 жасаған жұмыс сапасы туралы бағалау мәлімдемесін жасау	8.2.5.1 дайын тағамдар мен сусындарды берудің негізгі тәсілдерін көрсету; 8.2.5.2 бір оқушының жасаған жұмысының сапасы туралы жағымды құнды мәлімдеме жасау	9.2.5.1 түске таман ыдыстарды, асханалық аспаптарды, бокалдарды ұсыну және орналастыру нұсқалары; 9.2.5.2 оқу тапсырмасын орындау барысында өнімді іскерлік коммуникацияның негізгі дағдыларын көрсету	10.2.5.1 жалпы е отырып, қызмет к майлықта элементте кестелері 10.2.5.2 тапсырма тәжірибес бойынша
• 2.6 Өнімдерді ұзақ мерзімге сақтау және дайындау	7.2.6.1 консервілеудің негізгі түрлерін және үйде тамақ дайындау әдістерін білу	8.2.6.1 азық-түлікті кептіру және мұздату технологиясын сипаттау, олардың тиімділігін бағалау	9.2.6.1 қантты қолдана отырып консервілеудің технологиялық картасын жасаңыз, өнімді герметизациялау әдістерін ұсыну	10.2.6.1 тұздау технолог салыстыр 10.2.6.2

				алынған сапасының шарттары

3) "Материалдарды өңдеу, матадан, ағаштан және металдан бұйымдар жасау" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	• 7-сынып	• 8-сынып	• 9-сынып	• 10-сынып
• 3.1 • Матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған құрал- жабдықтар	7.3.1.1 матаның, ағаш пен металдың негізгі түрлері мен қасиеттерін білу; 7.3.1.2 матаны, ағашты және металды қолмен өңдеуге арналған негізгі құралдар мен құрылғыларды атаңыз; 7.3.1.3 нұсқауларға сәйкес материалды қолмен өңдеуге арналған құралдарды таңдау	8.3.1.1 матаның, ағаштың, металдың құрылымы мен негізгі ақауларын сипаттаңыз; 8.3.1.2 матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған қол құралдарының түрлері мен мақсатын атау; 8.3.1.3 құрал-саймандардың көмегімен бөлшектердің өлшемдерін өлшеу техникасын және шартты белгілердің көмегімен оларды бекітуді көрсету	9.3.1.1 эскизге, сызбаға сәйкес матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған құралдар мен құрылғыларды таңдау; 9.3.1.2 матаны, ағаш пен металды өңдеуге арналған машиналардың құрылымын, олардың түйіндері мен элементтерін зерттеу, топтар мен қызметтері бойынша бөлшектеу; 9.3.1.3 тәжірибелік іс-әрекет барысында қайрау құралдарын пайдалану дағдысын меңгеру	10.3.1.1 технологиялық экономикалық пайдалану ескере отырып таңу және өңдеуге құралдарды үлгі, сурет таңдау; 10.3.1.2 станоктардың құрылысын қосымша қолдану а 10.3.1.3 металл жасау ателье кәсіпорының жабдықтау номенклатурасын графикалық
3.2 Түрлі тәсілдермен матаны, ағашты және металды өңдеу	7.3.2.1 бұйымның техникалық суреттерін, сызбаларын, дайындау және оқу; 7.3.2.2 матаны, ағашты және металды өңдеудің негізгі технологиясын меңгеру; 7.3.2.3 пәндік-графикалық сызбаға сүйене отырып, тапсырманың орындалу барысын жоспарлау	8.3.2.1 техникалық сызбаларды, сызбаларды, сызбаларды орындау; 8.3.2.2 еңбек өнімін дайындау бойынша атқарылатын жұмыс жоспарын құру және оны ұсыну; 8.3.2.3 дыбысты стиль құрлымын, материалды ұсыну логикасы тұрғысынан бағалау	9.3.2.1 техникалық сызбалар, сызбаларды орындау және дұрыс рәсімдеу; 9.3.2.2 материалдардың пайдалану қасиеттерін анықтау және оларды Бұйымды дайындау кезінде пайдалану; 9.3.2.3 сөйлеу нормаларын сақтай отырып, талқыланатын тақырып бойынша диалогқа / пікірталасқа қатысу, диалог жүргізудің әртүрлі тәсілдерін түсіну	10.3.2.1 үлгіге сәйкес технологиялық құжаттаманың нұсқаларын 10.3.2.2 шығармалардың жұмыстарының бірқатар әдістерін материалды бойынша ұсыну; 10.3.2.3 шығармалардың үшінші мақсатты пайдалану
3.3	7.3.3.1	8.3.3.1	9.3.3.1	10.3.3.1

Жеке қажеттіліктерге арналған бұйымдарды дайындау технологиясы	тірек сызбасын негізінде өнімді жобалау және модельдеу тәртібін білу; 7.3.3.2 тақырыптық-графикалық схемаға сүйене отырып, тапсырманың орындалу барысын ауызша сипатта	технологиялық құжаттаманы қолдана отырып, қарапайым дизайн модельдерін жасау; 8.3.3.2 нұсқаулық бойынша білім беру конструкторының көмегімен үлгілерді құрастыруды жүзеге асыру	берілген үлгі бойынша модель құрастыру; 9.3.3.2 бұйымды дайындау, өңдеу және жинау кезектілігінің технологиялық картасын жасау; 9.3.3.3 нұсқаулыққа сәйкес тігін бұйымдарын дымқыл ыстық өңдеуді орындау	түпнұсқа жасау талдаңыз; 10.3.3.2 материал заманауи бұйымдар инновационды технологияны 10.3.3.3 дайын өнімді қойылатын талаптар нәтижесін 10.3.3.4 дайын қойылатын талаптар нәтижесін

4) "Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы" бөлімі:

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	• 7-сынып	• 8-сынып	• 9-сынып	• 10-сынып
4.1 Тұрғын үй гигиенасы	7.4.1.1 тұрғын үйдің қызметтік және ыңғайлы құрылысының негізгі қағидаларын білу; 7.4.1.2 бөлмені аймақтарға бөлудің негізгі мақсаттары мен әдістерін сипаттау	8.4.1.1 электр қуатын үнемдеу тәсілдерін ұсыну; 8.4.1.2 интерьер бөлшектерін қабырғаға бекіту дағдысын меңгеру	9.4.1.2 презентация түрінде жөндеу-әрлеу жұмыстарының қазіргі түрлері туралы ақпарат беру; 9.4.1.2 жөндеу жұмыстарын орындау үшін қазіргі заманғы материалдардың ассортиментін, артықшылықтары мен кемшіліктерін, құралдар мен құрылғыларды бағалау	10.4.1.1 үйді күндізгі ыңғайлы реттілігі құралдармен жабдықтау салыстырмалы 10.4.1.2 тұрғын үй туралы нұсқау
4.2 Тұрғын коммуникациясының жүйесі : жылыту, сумен қамту, су құбыры және тоқпен қамту	7.4.2.1 үйдегі сумен жабдықтау жәнесу құбыры жүйесінің элементтері мен өзара әрекеттес қағидаларын түсіну; 7.4.2.2 негізгі пәндік терминдерді дұрыс айту және жазу, оларды белсенді сөздікте қолдану	8.4.2.1 тазалық-техникалық жұмыстарға арналған құралдар мен бұйымдардың түрлерін, олардың мақсатын сипаттау; 8.4.2.2 су құбырының қарапайым ақаулықтарын жөндеудің технологиялық үрдістерін жүзеге асыру	9.4.2.1 тұтынушы мен қызмет провайдерінің өзара әрекеттесуінің мазмұны мен маңыздылығын түсіну; 9.4.2.2 тәжірибелік іс-әрекет барысында "тариф" және "тұтыну көлемі" ұғымдарымен жұмыс жасай отырып, коммуналдық	10.4.2.1 есептеуіш мен коммерциялық құралы ретіндегі принципін электр энергиясы үнемдеу жүйесі 10.4.2.2 пәтердегі жабдықтау орынды

			қызметтер үшін түбіртектің мазмұнын түсіндіру"	жөніндегі үлгісіндай
• 4.3 • Электр құралдары мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу;	7.4.3.1 ас үйдегі заманауи тұрмыстық техниканың түрлерін білу; 7.4.3.2 құрылғылардың негізгі техникалық сипаттамаларын атаңыз: қуат, өлшемдер, шуыл деңгейі, жұмыс режимдерінің саны, басқару түрі және қосымша мүмкіндіктер; 7.4.3.3 тұрмыстық электр аспаптарын пайдалану ережелерін білу; 7.4.3.4 ақпаратты кесте, фотосурет нысанында сақтауды жүзеге асыру	8.4.3.1 тұрмыстық техниканы таңдау ерекшеліктерін талқылау, артықшылықтары мен кемшіліктерін атау; 8.4.3.2 тұрмыстық құрылғыларды күтудің і негізгі техникасын меңгеру; 8.4.3.3 тұрмыстық техниканың әртүрлі түрлеріне күтім жасау құралдарын атау; 8.4.3.4 ақпаратты графикалық түрде ұсыну және визуалды негізде дәйекті мәлімдеме жасау	9.4.3.1 тұрмыстық техниканы таңдау критерийлерін өз бетінше әзірлеу; 9.4.3.2 техникалық құжаттар негізінде тауардың тұтыну сапасын бағалау; 9.4.3.3 өздігінен жасалған жоспар мен көрнекі материалдарды қолдана отырып, монолоогтық мәлімдеме жасаңыз	10.4.3.1 тұрмыстық қызмет арттыру сынудың әдістерін құрастыру; 10.4.3.2 тұрмыстық қарапайым бұзылыстар болу себебін өз бетінше болжау; 10.4.3.3 берілген Интернетте отырып, үйіңіз бойынша және оны
• 4.4 • Дұрыс тамақтану негіздері: өнімдерді таңдау және сақтау	7.4.4.1 өнімдердің балғындығын анықтау әдістерін атау; 7.4.4.2 модельдік жағдайда өнімді дұрыс таңдауды жүзеге асыру; 7.4.4.3 жадынама негізінде азық-түлікті сақтау мерзімі мен шарттары, олардың тәуелділігі туралы монологиялық мәлімдеме жасау	8.4.4.1 тамақ өнімдерін графикалық түрде сақтау ережелері мен шарттарын ұсыну; 8.4.4.2 негізгі азық-түлік сақтау температурасын мен шарттарын білу; 8.4.4.3 қазіргі заманғы қаптау материалдарының артықшылықтары мен кемшіліктері туралы айту	9.4.4.1 сауда жасаудың заманауи реттілігін меңгеру, әлеуметтік тренд ретінде ұтымды тұтыну туралы пайымдау; 9.4.4.2 сапа сертификаты, техникалық құжаттама, штрих код негізінде тауарлар мен қызметтердің тұтыну сапасын анықтау; 9.4.4.3 оқу диалогы барысында тұтынушылардың құқықтары мен міндеттерін, тұтынушылардың құқықтарын қорғаудың заңды тәсілдерін талқылау	10.4.4.1 қаптамада өнімді мақсатын; 10.4.4.2 қаптамада немесе міндетті мазмұнын түсіндіру; 10.4.4.3 практикалық құрамын, құндылығын қауіпсізді
• 4.5 • Киімді күту технологиясы	7.4.5.2 киім мен аяқ киімге күтім жасайтын құралдардың заманауи ассортиментін сипаттау; 7.4.5.2 дақтарды кетірудің негізгі әдістерін атаңыз;	8.4.5.1 өндірушінің ақпараты (нұсқаулық, заттаңба) негізінде өнімді дұрыс қолдану / сақтау); 8.4.5.2 киім және аяқ киімді қарапайым жөндеуді жүзеге	9.4.5.1 жууды физикалық және техникалық процесс ретінде көрсету, күту және жуу әдістерін, кезеңдерін, құралдарын атау; 9.4.5.2 жапсырмалардағы таңбаларға сәйкес әртүрлі	10.4.5.1 қысқы сызғыш, жүннен, жасалған киімді сақтауға сәйкес; 10.4.5.2 киім мен аяқ киімді қаптауды

	7.4.5.3 келісу және бірлескен қызметте ортақ шешімге келу	асыру, аяқ киімді күту мен сақтау тәсілдерін көрсету; 8.4.5.3 әдеби тілдің нормаларына сәйкес, өз ойларын дұрыс жазбаша түрде білдіріп, кезең-кезеңімен өзін-өзі бақылауды жүзеге асыру	маталардан жасалған бұйымдарды жуудың заманауи құралдары мен техникасын, аяқ киімге күтім жасау құралдарын орынды таңдау; 9.4.5.3 өз сөйлеу тілін мінез-құлқын дұрыс бағалау, басқалардың мінез-құлқын критерийлер бойынша бағалау	қорғаудың құралдары мен 10.4.5.3 шығармаларының сипатын бірлесіп п
• 4.6 • Сәндік және мәдени өсімдіктерді егу, отырғызу және күту технологиялары	7.4.6.1 бөлме өсімдіктердің негізгі топтарын, бөлме өсімдіктерді анықтау әдістерін білу; 7.4.6.2 өсімдіктерді бөлмеде орналастырудың негізгі принциптерін баяндау; 7.4.6.3 бөлме өсімдіктерге жүйелі күтім жасау, зиянкестермен күресу әдістерін меңгеру	8.4.6.1 топырактану негіздерін және топырақты өңдеу техникасын, топырақты өңдеу тәсілдерін білу; 8.4.6.2 тыңайтқыштардың әртүрлі түрлерін салыстырыу: органикалық, минералды, органно-минералды, бактериялық, күрделі микроэлементтерді тыңайтқыштар; 8.4.6.3 тыңайтқыштарды қолдану әдістері мен уақытын, топырақ пен дақылдарға байланысты олардың түрлерін тандауды дәлелдеу	9.4.6.1 топ және сорт санаттары бойынша мәдени өсімдіктерді жіктеу; 9.4.6.2 графикалық түрде топырақты өңдеудің ерекшеліктерін, отырғызу, азықтандыру, суару, зиянкестер мен аурулармен күресу әдістерін ұсыну; 9.4.6.3 практикалық іс-әрекет барысында өсімдіктерді отырғызу және күту біліктіліктерін көрсету	10.4.6.1 тәжірибелі барысында дақылдар өсіру әдісін 10.4.6.2 жұмыстың атау және өсімдіктер мен зиянкестермен алу, бұтақтарды бақшадағы маңызды түсіндіру: құрылымды азықтандыру

47. "Технология" пәнінің оқу бағдарламасын "Көркем еңбек" нұсқасы бойынша меңгеруден күтілетін нәтижелер":

1) "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту" бөлімі:

5-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	• 7-сынып	• 8-сынып	• 9-сынып	• 10-сынып
1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	7.1.1.1 әр түрлі мәнмәтінде, стиль және бағытта қоршаған әлемнің көрнекі элементтерін (композиция, түс, пішін, құрылым, пропорция) білу және түсіну	•	•	•
1.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	7.1.2.1 ұлдар / қыздар: тарихи және мәдени шығу тегі өнер, қолөнер және	8.1.2.1 ұлдар / қыздар: әр түрлі тарихи және мәдени тектегі өнер,	9.1.2.1 ұлдар / қыздар: әр түрлі тарихи және мәдени тектегі өнер,	10.1.2.1 ұлдар / қыздар: әр түрлі тарихи және мәдени тектегі өнер,

	дизайн ерекшеліктерін өз бетінше зерттеу және сипаттау; 7.1.2.2 ұлдар / қыздар: тыңдалған ақпарат бойынша жабық сұрақтарға жауап беру, мұғалімнің көмегімен тірек сөздерді анықтау, оларды бекіту	көлөнер және дизайн туындыларының ерекшеліктерін түсіну; 8.1.2.2 ұлдар / қыздар: тыңдалған ақпарат бойынша ашық және жабық сұрақтарға жауап беру	көлөнер және дизайн туындыларындағы әртүрлі стильдерді, материалдар мен тәсілдерді білу және атау; 9.1.2.2 ұлдар / қыздар: тыңдалған ақпарат бойынша ашық және жабық сұрақтарға жауап беру, негізгі ойларды анықтау, оларды бекіту	көлөнер және дизайн туындыларындағы әртүрлі стильдерді, материалдар мен тәсілдерді білу және атау; 10.1.2.2 ұлдар / қыздар: тыңдалған ақпарат бойынша ашық және жабық сұрақтарға жауап беру, жеткізе жазбаларды анықтау, оларды бекіту
1.3 Зерттеу көздері	7.1.3.1 ұлдар / қыздар: шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту үшін әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану, олардың ішінен ең қолайлысын таңдау	8.1.3.1 ұлдар / қыздар: шығармашылық идеяларды зерттеу және оны дамыту үшін өздігінен таңдалған әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану	9.1.3.1 ұлдар / қыздар: теориялық зерттеулер үшін ақпарат көздерін мақсатты және нәтижелі пайдалану	10.1.3.1 ұлдар / қыздар: шығармашылық идеяларды зерттеу және оны дамыту үшін әртүрлі ақпарат көздерін мақсатты және нәтижелі пайдалану
1.4 Шығармашылық қызмет үрдісін жоспарлау	7.1.4.1 ұлдар / қыздар: алынған білім мен тәжірибені қолдана отырып, болашақ әрекеттерін анықтай отырып, шығармашылық белсенділікті жоспарлау; 7.1.4.2 ұлдар / қыздар: бұйымның материалдық шығындары мен өзіндік құнын анықтау; 7.1.4.3 ұлдар / қыздар: қарым-қатынас жағдайына байланысты сөйлеу нормаларын сақтай отырып, диалогқа қатысу	8.1.4.1 ұлдар / қыздар: алған білімі мен тәжірибесін пайдалана отырып, өзінің болашақ іс-әрекетін толық сипаттай отырып, шығармашылық іс-әрекетті жоспарлау; 8.1.4.2 ұлдар / қыздар: зерттеулер негізінде халықтың өнім түрлеріне қажеттілігін анықтау; 8.1.4.3 ұлдар / қыздар: диалогқа қатысу, өз пікірін білдіру және басқалардың пікірлерін тыңдау	9.1.4.1 ұлдар / қыздар: жұмыстың реттілігін анықтай отырып, шығармашылық қызметті жоспарлау; 9.1.4.2 ұлдар / қыздар: пайданы анықтау үшін әртүрлі тауарлардың өткізу нарықтарын болжау; 9.1.4.3 ұлдар / қыздар: мақсатқа, уақытқа, жағдайға сәйкес сөйлеу ережелерін сақтай отырып, диалогқа қатысу	10.1.4.1 ұлдар / қыздар: жұмыстың реттілігін анықтай отырып, шығармашылық қызметті жоспарлау; 10.1.4.2 ұлдар / қыздар: пайданы анықтау үшін әртүрлі тауарлардың өткізу нарықтарын болжау; 10.1.4.3 ұлдар / қыздар: сөйлеу ережелерін сақтай отырып, диалогқа қатысу
1.5 Дизайн (эскиз) әзірлеу бойынша тапсырмалармен жұмыс	7.1.5.1 ұлдар / қыздар: қызметтік талаптарға сәйкес келетін объектінің дизайнын әзірлеу бойынша тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 ұлдар / қыздар: әр түрлі графикалық құралдарды қолдана отырып, эскиздерді орындау және өнімді жасау	8.1.5.1 ұлдар / қыздар: функционалдық және эстетикалық талаптарға сәйкес келетін нысанның дизайнын әзірлеу бойынша тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 ұлдар / қыздар: бұйымды жасаудың кезектілігі мен ұтымды тәсілдерін анықтай отырып,	9.1.5.1 ұлдар / қыздар: күрделі объектілердің бейнелер мен пішіндердің дизайнын әзірлеу кезектілігі туралы білімін көрсету; 9.1.5.2 ұлдар / қыздар: түрлі графикалық құралдарды пайдалана отырып, графикалық және	10.1.5.1 ұлдар / қыздар: күрделі объектілердің бейнелер мен пішіндердің дизайнын әзірлеу кезектілігі туралы білімін көрсету; 10.1.5.2 ұлдар / қыздар: өз бейнелер мен пішіндердің дизайнын әзірлеу кезектілігі туралы білімін көрсету; 10.1.5.3 ұлдар / қыздар: графикалық құралдарды пайдалана отырып, графикалық және

	үшін графикалық және технологиялық құжаттаманы әзірлеу; 7.1.5.3 ұлдар / қыздар: тірек сөздер негізінде тақырыпты және негізгі ойды ашып, берілген тақырып бойынша монологиялық мәлімдеме жасау	графикалық және технологиялық құжаттаманы әзірлеу; 8.1.5.3 ұлдар / қыздар: көмекші жоспар мен кілт сөздер негізінде монологиялық мәлімдеме жасау	технологиялық құжаттаманы жасау; 9.1.5.3 ұлдар / қыздар: жоспар мен көрнекі материалдарды қолдана отырып, монологиялық мәлімдеме жасау	технологиялық құжаттаманы жасау; 10.1.5.3 ұлдар / қыздар: өздігінен және көрнекі материалдарды қолдана отырып, монологиялық мәлімдеме жасау
1.6 Материалдар, олардың қасиеттері және жұмыс жасау техникасы	7.1.6.1 ұлдар: жоба нысандарын дайындау кезінде материалдардың физикалық, механикалық және технологиялық қасиеттерін анықтау және салыстыру; 7.1.6.2 ұлдар / қыздар: бірқатар материалдарды тану және оларды қалай тиімді біріктіруге, өңдеуге және қолдануға болатынын анықтау; 7.1.6.3 қыздар: фурнитура мен әрлеу материалдарының топтастырылуы мен сипаттамасын анықтау, сипаттау және салыстыру; 7.1.6.4 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмыстардағы әртүрлі техникалар мен көркем материалдарды анықтау және таңдау; 7.1.6.5 ұлдар / қыздар: тұрақты емес екпін және дыбыстардың тіркесімімен күрделі сөздерді дұрыс айту	8.1.6.1 ұлдар: жоба нысанының қасиеттері мен мақсатын ескере отырып, материалдарды өңдеу тәсілдерін анықтау және негізді таңдау; 8.1.6.2 ұлдар / қыздар: өнімді дайындау және әрлеу үшін заманауи және дәстүрлі емес материалдарды өз бетінше таңдау; 8.1.6.3 қыздар: изучать, табиғи және жасанды былғары мен жүннің түрлері мен қасиеттерін анықтау және салыстыру; 8.1.6.4 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмыстар кезінде түрлі техникалар мен көркем материалдарды анықтау, таңдау және біріктіру; 8.1.6.5 ұлдар / қыздар: қиын дыбыс тіркестері және шет тіліндегі сөздердің айтылу ережелерін сақтау	9.1.6.1 ұлдар: техникалық, экологиялық және пайдалану сипаттамаларын ескере отырып, өңдеу және өңдеу материалдары мен тәсілдерін анықтау; 9.1.6.2 ұлдар / қыздар: бұйымды талдау үрдісінде материалдарды пайдаланудағы стильдік шешімдерді салыстыру және бағалау; 9.1.6.3 қыздар: тоқылған, тоқыма емес маталарды зерттеу және өз бетінше анықтау; 9.1.6.4 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмыстарды талдау кезінде бірқатар техникалар мен көркем материалдарды қолдану бойынша дайын шешімдерді бағалау; 9.1.6.5 ұлдар / қыздар: өзіңіздің дыбыстарын бақылау және талдау	10.1.6.1 ұлдар: техникалық және пайдалану сипаттамаларын ескере отырып, өңдеу және өңдеу материалдары мен тәсілдерін анықтау; 10.1.6.2 ұлдар / қыздар: өнімді дайындау үрдісінде пайдалану шешімдерін ұсыну; 10.1.6.3 қыздар: тоқыма және маталарды бағалау; 10.1.6.4 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмыстарды талдау кезінде бірқатар техникалар мен көркем материалдарды қолдану бойынша дайын шешімдерді бағалау; 10.1.6.5 ұлдар / қыздар: өзіңіздің дыбыстарын бақылау және талдау

2) "Шығармашылық жұмыстарды құрастыру және жасау" бөлімі:

6-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	• 7-сынып	• 8-сынып	• 9-сынып	• 10-сынып

2.1 Шығармашылық идеялардың көркем бейнелеу	7.2.1.1 ұлдар / қыздар: күрделі шығармашылық идеяларды жеткізу үшін әлемнің көрнекі элементтерін және экспрессивті өнер құралдарын анықтауға, таңдауға және пайдалануға негізделу; 7.2.1.2 ұлдар / қыздар: мағынасы жағынан жақын және қарама-қарсы сөздерді ажырата білу және олардың "Шығармашылық идеялардың көркем бейнелеу" тақырыбындағы мәтіндердегі рөлін түсіну	8.2.1.1 ұлдар / қыздар: күрделі шығармашылық идеяларды жеткізу үшін экспрессивті өнер құралдарын өз бетінше анықтау, таңдау және пайдалану; 8.2.1.2 ұлдар / қыздар: синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді ажырата білу көркем және ғылыми-техникалық мәтін мәнмәтінінен сөздердің тікелей және бейнелі мағынасын түсіну	9.2.1.1 ұлдар / қыздар: мазмұнды туындылар жасау үшін экспрессивті өнер құралдарын өз бетінше талдау және таңдау; 9.2.1.2 ұлдар / қыздар: мәтіндегі синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді, бір мәнді және көп мағыналы сөздерді анықтау, олардың мәтіндегі рөлін түсіну, шығармашылық тақырыптың контекстіне сүйене отырып, сөздердің тікелей және бейнелі мағынасын түсіну	10.2.1.1 ұлдар / қыздар: мазмұнды туындылар жасау үшін экспрессивті өнер құралдарын өз бетінше қолданып, таңдау; 10.2.1.2 ұлдар / қыздар: синонимдерді, антонимдерді, омонимдерді және сөздерді анықтау, олардың мәтіндегі рөлін түсіну, шығармашылық тақырыптың контекстіне сүйене отырып, сөздердің тікелей және бейнелі мағынасын түсіну
2.2 Құрал- жабдықтар мен саймандар	7.2.2.1 ұлдар: қазіргі заманғы технологиялық машиналардың құрылымы мен жұмыс принципін сипаттау және оларға құрылымдық, табиғи және жасанды материалдарды өңдеу бойынша операцияларды орындау; 7.2.2.1 қыздар: тігін машинасының жұмысындағы ақауларды анықтау және жою; 7.2.2.2 қыздар: тігін бұйымдарын ылғалды-термиялық өңдеуге арналған құрылғыларды анықтау, таңдау және қолдану; 7.2.2.3 ұлдар / қыздар: негізгі ойды анықтау үшін мазмұны бойынша ашық сұрақтарға жауап беру; 7.2.2.4 ұлдар / қыздар: оқылғанның мазмұны бойынша	8.2.2.1 ұлдар: заманғы технологиялық машиналарда конструкциялық материалдарды өңдеу бойынша күрделі операцияларды орындау; 8.2.2.1 қыздар: тігін машиналарына арналған құрылғыларды таңдау және қолдану (саңылаулы ілмектерді өңдеу, сыдырма ілгегін жалғау үшін); 8.2.2.2 ұлдар / қыздар: кәсіпорындардағы өндірістік және технологиялық процестің реттілігін білу; 8.2.2.3 ұлдар / қыздар: негізгі ойды анықтау үшін мазмұны бойынша жоғары деңгейлі сұрақтарға жауап беру; 8.2.2.4	9.2.2.1 ұлдар: материалдарды өңдеуге арналған құралдар мен заманауи технологиялық машиналарды анықтау, таңдау; 9.2.2.1 қыздар: заманауи тігін жабдықтарын, ораушы тігін машинасының құрылысын білу; 9.2.2.2 ұлдар / қыздар: кәсіпорындардағы өндірістік және технологиялық үдерістердің бірізділігін сипаттау; 9.2.2.3 қыздар: тігін машиналарында стандартты операцияларды орындаңыз; 9.2.2.4 ұлдар / қыздар: мазмұны бойынша бағалау сұрақтарын құрастыру	10.2.2.1 ұлдар: материалдарды өңдеуге арналған заманауи машиналарды анықтау, таңдау; 10.2.2.1 қыздар: заманауи тігін жабдықтарын білу; 10.2.2.2 ұлдар / қыздар: кәсіпорындардағы өндірістік және технологиялық үдерістердің бірізділігін сипаттау; 10.2.2.3 қыздар: тігін машиналарында стандартты операцияларды орындау; 10.2.2.4 ұлдар / қыздар: мазмұны бойынша бағалау сұрақтарын құрастыру

	сұрақтарға жауап беру, түйінді сөздерге сүйене отырып сұрақтарды тұжырымдау	ұлдар / қыздар: оқылғандардың мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру, түйінді сөздерге сүйене отырып сұрақтарды тұжырымдау		себеп-салт құбылыстары үшін сұрақтар
2.3 Жасау технологиясы	7.2.3.1 ұлдар: Функционалды және эстетикалық қасиеттерді жақсарту үшін материалдарды өңдеу және өнімді әрлеу; 7.2.3.1 қыздар: заманауи тоқыма және әрлеу материалдары мен түрлі конструкцияларды қолдана отырып, технологиялық құжаттамаға сәйкес тігін машинасында бұйымдар жасау; 7.2.3.2 ұлдар: бірізділік пен дәлдікті сақтай отырып, күрделі бұйымдарды технологиялық құжаттама бойынша дайындау; 7.2.3.3 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмыстар мен бұйымдарды жасау үрдісінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін үлгі бойынша пайдалану; 7.2.3.4 ұлдар / қыздар: әр түрлі типтегі шағын мәтіндер жасау тақырыпты және негізгі ойды ашу үшін сөздерді қолдану; 7.2.3.5 ұлдар / қыздар: берілген тақырыпқа ұжымдық жасалған тірек сөздер және дайын жоспар бойынша мәтіндер құрастыру	8.2.3.1 ұлдар: әр түрлі құралдар мен жабдықтарды қолдана отырып, материалдарды өңдеу әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.1 қыздар: қол құралдары мен тігін жабдықтары мен оларға арналған құрылғыларды пайдалана отырып, тоқыма материалдарын өңдеу әдістерін анықтау және қолдану; 8.2.3.2 ұлдар: дербес әзірленген технологиялық құжаттама бойынша күрделі бұйымдар жасау; 8.2.3.3 ұлдар / қыздар: шығармашылық жұмыстар мен бұйымдарды жасау үрдісінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін дербес пайдалану; 8.2.3.4 ұлдар / қыздар: диаграммалар/графиктер/ кестелер/фотосуреттер көмегімен нұсқаулық мәтіндерін жасау; 8.2.3.5 ұлдар / қыздар: өз бетінше жасалған жоспар бойынша берілген тақырыпқа мәтіндер құрастыру	9.2.3.1 ұлдар: өнімді дайындау үрдісінде материалдарды өңдеу мен әрлеудің оңтайлы тәсілдерін анықтау, таңдау; 9.2.3.1 қыздар: өнімді дайындау үрдісінде материалдарды өңдеу әдістерін анықтау және таңдау; 9.2.3.2 ұлдар: әр түрлі техниканы, конструкциялар мен заманауи материалдарды қолдана отырып, күрделі бұйымдарды жобалау; 9.2.3.3 ұлдар / қыздар: бұйымдарды жасау үрдісінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін өз бетінше таңдау және негіздеу; 9.2.3.4 ұлдар / қыздар: тірек сөздер, дайын жоспар бойынша берілген тақырыпқа мәтін-сипаттама құрастыру; 9.2.3.5 ұлдар / қыздар: ұжымдық жасалған жоспар бойынша белгілі бір құрылым бойынша берілген тақырыбына мәтіндер құрастыру	10.2.3.1 ұлдар: өнімді дайындау үрдісінде материалдарды өңдеу мен әрлеудің оңтайлы тәсілдерін анықтау, таңдау; 10.2.3.1 қыздар: бұйымдарды жасау үрдісінде материалдарды өңдеу тәсілдерін анықтау және таңдау; 10.2.3.2 ұлдар: түрлі құрылымдарды заманауи пайдалана бұйымдарды жасау үрдісінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін өз бетінше таңдау және негіздеу; 10.2.3.3 ұлдар / қыздар: бұйымдарды жасау үрдісінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін өз бетінше таңдау және негіздеу; 10.2.3.4 ұлдар / қыздар: тірек сөздер, дайын жоспар бойынша берілген тақырыпқа мәтін-сипаттама құрастыру; 10.2.3.5 ұлдар / қыздар: ұжымдық жасалған жоспар бойынша белгілі бір құрылым бойынша берілген тақырыбына мәтіндер құрастыру
2.4 Тамақтану мәдениеті	7.2.4.1			

	қыздар: эр түрлі халықтар мен әлемнің танымал аспазшыларының тағамдарының ерекшеліктерін сипаттау және салыстыру; 7.2.4.2 қыздар: әлемнің басқа халықтарының ұлттық тағамдары мен тағамдарын дайындау технологиясын зерттеу және қолдану; 7.2.4.3 қыздар: эр түрлі тағамдарды дайындауға арналған өнімдерді, құралдарды, жабдықтарды таңдауға қатысты дербес және негізді шешім қабылдау; 7.2.4.4 қыздар: тірек сөздер мен жоспар бойынша берілген тақырыпқа қысқа мәтіндер құрастыру (мұғалімнің көмегімен)			
2.5 Үй мәдениеті	7.2.5.1 ұлдар: ауылшаруашылық өндірісіндегі заманауи жабдықтарды сипаттау, салыстыру және бағалау; 7.2.5.1 қыздар: эр түрлі өсімдіктердің эстетикалық қасиеттерін сипаттау, бағалау және интерьерді безендіру үшін қолдану; 7.2.5.2 ұлдар: электр техникалық арматураны және тұрмыстық аспаптарды қарапайым жөндеу; 7.2.5.2 қыздар:	8.2.5.1 ұлдар / қыздар: ауыл шаруашылығы өндірісін дамытудағы ғылыми тәсілдерді талқылау және бағалау; 8.2.5.2 қыздар: медицинада, шөп арқылы емдеу және косметологияда өсімдіктердің рөлін зерттеу, талқылау және бағалау; 8.2.5.2 ұлдар: электр жабдықтары мен тұрмыстық техниканың пайдалану, эргономикалық және эстетикалық қасиеттерін салыстыру және бағалау; 8.2.5.3	9.2.5.1 ұлдар / қыздар: ландшафтық дизайнның өз стильдерін, заманауи стильдері мен бағыттары атауу және элементтерін сипаттау; 9.2.5.2 ұлдар: жарықтандырудың түрлерін білу және түрлерінің сипаттау; 9.2.5.3 ұлдар: функционалды, эргономикалық және эстетикалық талаптарды ескере отырып, интерьердегі жарықтандыруды ұйымдастырудың дайын шығармашылық	10.2.5.1 ұлдар / қыздар: ландшафтық дизайнның өз стильдері мен бағыттары атауу және элементтерін сипаттау; 10.2.5.2 ұлдар: жарықтандырудың түрлерін білу және түрлерінің сипаттау; 10.2.5.3 ұлдар: функционалды, эргономикалық және эстетикалық талаптарды ескере отырып, интерьердегі жарықтандыруды ұйымдастырудың дайын шығармашылық

	эстетикалық және экологиялық қасиеттерді бағалай отырып, тұрмыстық техниканы мақсатына және әрекет ету принципіне сәйкес жіктеу; 7.2.5.3 ұлдар: электр тізбектеріндегі ақауларды табу; 7.2.5.3 қыздар: тұрмыстық техниканы пайдалану және күту ережелерін зерттеу және сипаттау; 7.2.5.3 ұлдар: интерьерді ұйымдастыру бойынша тәжірибелік жұмыстарды орындау барысында жарықтандыру, желдету және жылу жүйесіне қойылатын нормалар мен талаптарды зерделеу және сақтау; 7.2.5.4 ұлдар: оқу тақырыбы шеңберінде толық дәлелді монолог құрастыру (берілген тақырыпқа пайымдау, сендіру); 7.2.5.5 ұлдар / қыздар: түсінуді тереңдету және жауапты нақтылау үшін мәтін мазмұнына деген көзқарасты көрсететін сұрақтар мен жауаптарды тұжырымдау	қыздар: материалдар мен техниканы өз бетінше анықтай және таңдай отырып, эстетикалық және техникалық талаптарға сәйкес келетін интерьерге арналған сәндік бұйымдар жасау; 8.2.5.3 ұлдар: тұрмыстағы жөндеу жұмыстары кезінде ақауларды жоюдың ұтымды тәсілдерін табу; 8.2.5.4 ұлдар: тұрмыстағы жөндеу жұмыстары кезінде материалдарды, жабдыктар мен құралдарды зерттеу, таңдау және қолдану; 8.2.5.5 ұлдар / қыздар: ұсынылған мәселе бойынша диалогқа қатысу, өз көзқарасын дәлелдеу; 8.2.5.6 ұлдар / қыздар: монолог құру (жоспар, диаграммалар, иллюстрациялар негізінде сипаттама, баяндау, пайымдау); 8.2.5.7 ұлдар / қыздар: түсінуді тереңдету және жауапты нақтылау үшін мәтін мазмұнына деген көзқарасты көрсететін сұрақтар мен жауаптарды тұжырымдау	шешімдерін бағалау және талдау; 9.2.5.3 қыздар: түрлі техникаларды, конструкцияларды және заманауи материалдарды пайдалана отырып, бірегей бұйымдарды модельдеу; 9.2.5.4 ұлдар / қыздар: интерьерді ұйымдастыру, жоспарлау және безендіру бойынша практикалық жұмыстарды орындау үшін әртүрлі салалардағы білімді пайдалану; 9.2.5.5 ұлдар / қыздар: ұсынылған мәселе бойынша пікірталасқа қатысып, өз пікірлеріңізді дәлелдей алу; 9.2.5.6 ұлдар / қыздар: оқу тақырыбы шегінде кеңейтілген дәлелді монолог құру (сипаттау элементтері бар пайымдау); 9.2.5.7 ұлдар / қыздар: сөйлеу мәдениетін меңгеруге, сөйлеу сапасын бақылауға ұмтылысын көрсету; 9.2.5.5 ұлдар / қыздар: ұсынылған тақырып бойынша пікір алмасып, диалогқа қатысу	ұйымдастырушыға шығармалар шешімдер 10.2.5.3 қыздар: дербестік көрсете техниканы конструкция заманауи пайдалана бұйымдар 10.2.5.4 ұлдар / қыздар: интерьерді жоспарлау бойынша жұмыстар әртүрлі са пайдалану 10.2.5.5 ұлдар / қыздар: мәселені ұсына от қатысу; 10.2.5.6 ұлдар / қыздар: оқу тақы кеңейтілг монолог тақырып сендіру); 10.2.5.7 ұлдар / қыздар: белгілі бір нормалар мінез-құл модельдер 10.2.5.5 ұлдар / қыздар: қарсылас көрсете от тақырып алмасып,
2.6 Қауіпсіздік техникасын және еңбек гигиенасын қағидаларын сақтау	7.2.6.1 ұлдар / қыздар: мұғалімнің бақылауымен қауіпсіздік ережелерін түсініп, сақтай отырып,	8.2.6.1 ұлдар / қыздар: материалдар мен құралдарды қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып қолдану;	9.2.6.1 ұлдар / қыздар: жұмыс аяқталғанға дейін және аяқталғаннан кейін қауіпсіздік ережелерін қалыптастыру, материалдар	10.2.6.1 ұлдар / қыздар: материалдар мен құралдарды ережелерін қолдану,

	материалдар мен құралдарды қолдану; 7.2.6.2 ұлдар / қыздар: заманауи технологиялық машиналарда қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін білу және түсіндіру; 7.2.6.3 ұлдар / қыздар: ақпаратты қабылдау кезінде алынған идеяларды, сезімдерді, ойларды түсіндіру үшін тірек сөздерді қолдана отырып, мәлімдеме жасаңыз	8.2.6.2 ұлдар / қыздар: құралдармен қауіпсіз жұмыс бойынша жадынама құрастыру; 8.2.6.3 ұлдар / қыздар: көркем және экспрессивті құралдарды қолдана отырып, өз идеяларын, сезімдерін, ойларын түсіндіру үшін мәлімдеме жасау	мен құралдарды қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып қолдану; 9.2.6.2 ұлдар / қыздар: белгілі бір жұмыс түрлеріне және жасалған бұйымдарға үлгі негізінде қауіпсіздік нұсқауын жасау; 9.2.6.3 ұлдар / қыздар: өз түсініктерін, идеяларын, сезімдерін, көзқарастарын жеткізу үшін бағалау мәлімдемесін жасау	кейін" байланыс қолдана ережелерді "соның с басқа да а 10.2.6.2 ұлдар / қы белгілі бі мен жаса қауіпсізді бойынша жасау; 10.2.6.3 ұлдар / қы тақырып түсіндіру, сұрақтары және ұ шығарма тұрғысын

3) "Шығармашылық жұмыстарды таныстыру, талдау және бағалау" бөлімі: 7-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	• 7-сынып	• 8-сынып	• 9-сынып	• 10-сынып
3.1 Шығармашылық жұмыстарды презентациялау	7.3.1.1 ұлдар / қыздар: дайын жұмысты кең аудиторияға таныстыру (көрме, сән көрсетілімі); 7.3.1.2 ұлдар / қыздар: мәтінді өзектілік, құндылық, сапа және пайдалылық тұрғысынан бағалайтын сұрақтарды құрастыру	8.3.1.1 ұлдар / қыздар: онлайн платформаларда кең аудиторияға дайын жұмыстың презентациясын ұйымдастыру; 8.3.1.2 ұлдар / қыздар: қорытындылар мен талдаулар негізінде әртүрлі сұрақтарды тұжырымдау	9.3.1.1 ұлдар / қыздар: медиа құралдар мен онлайн платформаларды қолдана отырып, зерттеу жобасының презентациясын ұйымдастырыңыз; 9.3.1.2 ұлдар / қыздар: оқылған мәтін негізінде сұрақтар мен өз идеяларын тұжырымдау, факт пен пікірді ажырату	10.3.1.1 ұлдар / қы медиа құр платформ аудитория жұмысты ұйымдаст 10.3.1.2 ұлдар / қы көркем ш презентат сұхбат құ
3.2 Идеяларды талдау және бағалау	7.3.2.1 ұлдар / қыздар: пәндік терминологияны қолдана отырып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрініс тапқан идеялар мен тақырыптарды талқылау және бағалау	8.3.2.1 ұлдар / қыздар: пәндік терминологияны қолдана отырып, өз жұмысында және басқалардың жұмысында көрініс тапқан идеялар мен тақырыптарды талдау және бағалау үшін критерийлерді қолдану	9.3.2.1 ұлдар / қыздар: тарихи, әлеуметтік және мәдени контекстерді өз жұмыстарында және басқалардың еңбектерінде қолдану	10.3.2.1 ұлдар / қы өз шығарм басқалард шығармал әлеуметті мәнмәтінд бағалау
3.3	7.3.3.1	8.3.3.1	9.3.3.1	10.3.3.1

Әдістер мен тәсілдерді талдау және бағалау	ұлдар / қыздар: пәндік терминологияны қолдана отырып, өз жұмысын және басқалардың жұмысын жасау үшін қолданылатын әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау; 7.3.3.2 ұлдар / қыздар: кәсіби сөздерді, терминдерді, неологизмдерді түсіну	ұлдар / қыздар: жасалған өнімнің сапасын талдау және бағалау үшін пайдаланылған әдістерді және тәсілдерді, критерийлерді қолдану; 8.3.3.2 ұлдар / қыздар: өз сөйлеу тілінде кәсіби сөздерді, терминдерді, неологизмдерді қолдану	ұлдар / қыздар: өнімнің сапасын бағалау критерийлерін және өнімнің сыртқы түрін анықтайтын факторларды тұжырымдау; 9.3.3.2 ұлдар / қыздар: кәсіби сөздерді, терминдерді, неологизмдерді дұрыс таңдау және қолдану	ұлдар / қыздар: мәтін форматын өнімнің анықтайтын факторлар бағалау; 10.3.3.2 ұлдар / қыздар: кәсіби терминдер, неологизмдерді шығармалар тақырыптар жазу кезінде менштам
3.4 Жұмысты бейімдеу және жетілдіру	7.3.4.1 ұлдар / қыздар: үлгі немесе алгоритмді қолдана отырып, жұмысты және басқалардың жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар тұжырымдау; 7.3.4.2 ұлдар / қыздар: сөздік көмегімен емле қателерін түзету, сөйлемдерді өңдеу арқылы мәтінді реттеу	8.3.4.1 ұлдар / қыздар: пайдаланылған идеялар мен тәсілдерді талдау және бағалау негізінде өз жұмысын және басқалардың жұмысын бейімдеу, жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау; 8.3.4.2 ұлдар / қыздар: сөздік көмегімен емле мен тыныс белгілерінің қателерін түзету арқылы мәтінді түзету	9.3.4.1 ұлдар / қыздар: мұғалімнің көмегімен өз жұмысының және басқалардың жұмысының мақсаты мен маңыздылығын бағалауды және өз көзқарасын ұсыну; 9.3.4.2 ұлдар / қыздар: мәтінді семантикалық, нақты, логикалық кемшіліктерді түзету арқылы реттеу	10.3.4.1 ұлдар / қыздар: өз жұмысының және басқалардың жұмысының мақсаты мен маңыздылығын бағалауды және өз көзқарасын ұсыну; 10.3.4.2 ұлдар / қыздар: мәтінді нақты, стилистикалық кемшіліктерді түзету арқылы реттеу

48. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10 сыныптары үшін "Технология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

49. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Психикалық дамуы тежелген
білім алушыларға арналған
негізгі орта білім беру
деңгейінің 7-10-сыныптары үшін
"Технология" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Технология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының "Үй шаруашылығын жүргізудің технологиялық негіздері" нұсқасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары	7.1.1.1 технология кабина техникасының жалпы ережелерін білу; 7.1.1.2 нұсқаулығына сүйеніп, жұмыс орын дайындау тәртібін сақтау; 7.1.1.3 көмекші жоспар негізінде монологиялық мәліметтерді білу
	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	7.1.2.1 жеке қорғану құралдарын түсіндіру; 7.1.2.2 құрлдармен жұмыс тәсілдерін білу
Тағам даярлау технологиясы	Дұрыс тамақтану негіздері	7.2.1.1 өнімдерді аспаздық санитарлық ережелері мен нормаларын білу; 7.2.1.2 өнімдерді аспаздық санитарлық-гигиеналық талаптарды түсіндіру
	Өнімдерді механикалық және жылумен өңдеуге арналған жабдықтар	7.2.2.1 тамақ өнімдеріне механикалық әсер етуге арналған жабдықтардың мақсатын атау; 7.2.2.2 диалогқа қатынасу, семастикалық және грамматикалық қамтамасыз ету, диалогта пайдалану
	Өнімдерді турау	7.2.3.1 өнімдерді тураудың мақсатын білу; 7.2.3.2 көкөністерді тураудың мақсатын білу мен түрлерін атаңыз
	Өнімдерді аспаздық өңдеу әдістері	7.2.4.1 берілген реттілік бойынша дайындау ретін атау; 7.2.4.2 пісірудің технологиялық талаптарын сақтай отырып, бутербродтар, шикі және пісірілген жемістерден, ыстық сусындарды тағамдарды өз бетінше дайындау; 7.2.4.3 технологиялық үрдістерді мазмұнын түсіндіру және барысында пайдалану
Мақсатты бағытталған үй шаруашылық стратегиясы	Тұрғын үй гигиенасы	7.4.1.1 тұрғын үйдің қызметін қамтамасыз ету, құрылысының негізгі қағидаларын білу

		7.4.1.2 бөлмені аймақтарға мақсаттары мен әдістерін сипаттау
	Тұрғын үй коммуникациясының жүйесі : жылыту, сумен қамту, су құбыры және тоқпен қамту	7.4.2.1 үйдегі сумен жабдықтың жүйесінің элементтері мен қағидаларын түсіну; 7.4.2.2 негізгі пәндік терминдерді және жазу, оларды белсенді қолдану
2-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары	7.1.1.1 технология кабинетінің техникасының жалпы ережелерін білу; 7.1.1.2 нұсқаулығына сүйеніп, орын дайындау тәртібін сақтау
	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	7.1.2.2 құралдармен жұмыс тәсілдерін білу; 7.1.2.3 негізгі ойларды анықтау бойынша ашық сұрақтарға жауап беру
Тағам даярлау технологиясы	Үстелді әзірлеу	7.2.5.1 жадынама мен сызбаға асқа үстелді әзірлеу принципін білу; 7.2.5.2 жасаған жұмыс сапасын бағалау мәлімдемесін жасау
	Өнімдерді ұзақ мерзімге сақтау және дайындау	7.2.6.1 консервілеудің негізгі әдістерін білу; үйде тамақ дайындау әдістерін білу
Матадан, ағаштан және металдан жасалған материалдарды өңдеу	Матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған құрал жабдықтар	7.3.1.1 матаның, ағаш пен металдың түрлері мен қасиеттерін білу; 7.3.1.3 матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған негізгі құрылғыларды атаңыз; 7.3.1.3 нұсқауларға сәйкес материалды өңдеуге арналған құралдарды білу
	Түрлі тәсілдермен матаны, ағашты және металды өңдеу	7.3.2.1 бұйымның техник сипаттамаларын, дайындау және жинау тәртібін білу; 7.3.2.2 матаны, ағашты және металды өңдеу негізгі технологиясын меңгеру; 7.3.2.3 пәндік-графикалық жобаны оқып, орындап, тапсырманың орындалуын жоспарлау
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Электр құралдарым мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу	7.4.3.1 үйдегі заманауи тұрмыстық техника түрлерін білу; 7.4.3.2 құрылғылардың негізгі сипаттамаларын атаңыз: қуат, энергия деңгейі, жұмыс режимдерін білу; түрі және қосымша мүмкіндіктерін білу
3-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	7.1.2.2 құралдармен жұмыс тәсілдерін білу; 7.1.2.3 негізгі ойды анықтау бойынша ашық сұрақтарға жауап беру

	Жұмыс сонында еңбекті қорғау талаптары	7.1.3.1 жабдықтар мен құралдардың қауіпсіздігін тексеру, олардың дұрыс және одан кейін күту тәртібін сақтау; 7.1.3.2 заманауи технологиялармен қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін түсіндіру; 7.1.3.3 кәсіби сөздер мен терминдерді таңдау және пайдалану
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	7.1.1.2 нұсқаулығына сүйеніп, жұмыс орнын дайындау тәртібін сақтау; 7.3.2.2 матаны, ағашты және металды негізгі технологиясын меңгеру; 7.3.2.3 пәндік-графикалық сызбаны оқытырып, тапсырманың орындалуын жоспарлау
	Жеке қажеттіліктерге арналған бұйымдарды дайындау технологиясы	7.3.3.1 тірек сызбасын негізінде модельдеу тәртібін білу; 7.3.3.2 тақырыптық-графикалық сызбамен сүйеніп, тапсырманы орындау барысын ауызша көрсету
Мақсатты бағытталған үй шаруашылық стратегиясы	Электр құралдарым мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу	7.4.3.2 құрылғылардың негізгі сипаттамаларын атаңыз: құрылғының деңгейі, жұмыс ретілігінің сипаты және қосымша мүмкіндіктер; 7.4.3.3 тұрмыстық электр құралдарын пайдалану ережелерін білу; 7.4.3.4 ақпаратты кесте, фото, видео арқылы сақтауды жүзеге асыру
	Дұрыс тамақтану негіздері: өнімдерді таңдау және сақтау	7.4.4.1 өнімдердің балғындығын анықтау әдістерін атау; 7.4.4.2 модельдік жағдайда тамақтануды жүзеге асыру; 7.4.4.3 жаднама негізінде азық-түлік мерзімі мен шарттары, олардың сақталу туралы монологиялық мәлімдемелер
4-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	7.1.2.2 құралдармен жұмыс істеу тәсілдерін білу; 7.1.2.3 негізгі ойларды анықтау бойынша ашық сұрақтарға жауап беру
	Жұмыс сонында еңбекті қорғау талаптары	7.1.3.2 заманауи технологиялармен қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін түсіндіру; 7.1.3.3 кәсіби сөздер мен терминдерді таңдау және пайдалану
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	7.1.1.2 нұсқаулығына сүйеніп, жұмыс орнын дайындау тәртібін сақтау; 7.3.2.2 матаны, ағашты және металды негізгі технологиялық операциялар

		7.3.2.3 пәндік-графикалық отырып, тапсырманың ор жоспарлау
	Жеке қажеттіліктерге арналған бұйымдарды дайындау технологиясы	7.3.3.1 тірек сызбасын негізін және модельдеу тәртібін білу 7.3.3.2 тақырыптық-графика сүйене отырып, тапсырм барысын ауызша көрсету
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Киімді күту технологиясы	7.4.5.1 киім мен аяқ киімге құралдардың заманауи түрлері; 7.4.5.2 дақтарды кетірудің атау; 7.4.5.3 келісу және бірлескен шешімге келу
	Сәндік және мәдени өсімдіктерді егу, отырғызу және күту технологиялары	7.4.6.1 бөлме өсімдіктердің бөлме өсімдіктерді анықтау а 7.4.6.3 бөлме өсімдіктерге ж зиянкестермен күресу әдістері 7.4.6.2 өсімдіктерді бөлмедегі негізгі принциптерін баяндау

2) 8-сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау	Жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары	8.1.1.1 технология кабинеті техникасы ережелерінің мәнін және түсіндіру; 8.1.1.2 жұмыс орнын ұтымды ұйымдастыру; 8.1.1.3 негізгі ойды анықтау бойынша ашық сұрақтарға жауап
	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	8.1.2.1 төтенше жағдайлар көздері мен себептерін білу; 8.1.2.2 қауіпсіздік ережелері маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды
Тағам даярлау технологиясы	Дұрыс тамақтану негіздері	8.2.1.1 азық-түліктің тағам кестесін қолдана отырып, бағалай білу; 8.2.1.2 қажетті нәтиже түрінде мақсаттары мен міндеттер тұжырымдау
	Өнімдерді механикалық және жылумен өңдеуге арналған жабдықтар	8.2.2.1 өнімдерді өңдеудің тәсілдерін білу; 8.2.2.2 оқу диалогы барысында өз көзқарасын білдіру

	Өнімдерді турау	8.2.3.1 өнімдерді тазалауға турауға арналған құралдар мен бұйымдарды бағалау; 8.2.3.2 өнімдерді әртүрлі тәсілдермен және өрнектеп турау дағдыларын меңгеру;
	Өнімдерді аспаздық өңдеу әдістері	8.2.4.1 тамақ өнімдерінің пропорциялар және өңдеу бойынша нұсқауларды оқу және беру; 8.2.4.2 қадамдық нұсқауларды оқып, өз отбасына сүт өнімдерін, пізде, дақылдардан, бұршақ дақылдары, макароннан қарапайым аспаздық дайындау; 8.2.4.3 заманауи аспаздық сипаттаңыз
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Тұрғын үй гигиенасы	8.4.1.1 интерьерді жарықтандыру, тенденцияларды салыстыру; орналастыру ережелері, үйдің түрлері мен әсерлері, электрлік әдістерін ұсыну; 8.4.1.2 интерьер бөлшектерін таңдау дағдысын меңгеру
	Тұрғын үй коммуникациясының жүйесі : жылыту, сумен қамту, су құбыры және тоқпен қамту	8.4.2.1 тазалық-техникалық арналған құралдар мен бұйымдар олардың мақсатын сипаттау; 8.4.2.2 су құбырының ақаулықтарын жөндеудің процестерін жүзеге асыру
2-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары	8.1.1.2 жұмыс орнын ұтымды ұйымдастыру; 8.1.1.3 негізгі ойды анықтау бойынша ашық сұрақтарға жауап беру
	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	8.1.2.2 қауіпсіздік ережелерін маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды пайдалану; 8.1.2.3 тірек сөздер, дайын берілген тақырыпқа құрастыру
Тағам даярлау технологиясы	Үстелді әзірлеу	8.2.5.1 дайын тағамдар берудің негізгі тәсілдерін көрсету; 8.2.5.2 бір оқушының жасына сәйкес сапасы туралы жағымды пікір жасау
	Өнімдерді ұзақ мерзімге сақтау және дайындау	8.2.6.1 азық-түлікті кептіріп, технологиясын сипаттау, оларды бағалау

Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған құрал жабдықтар	8.1.1.2 жұмыс орнын ұтымды ұйымдастыру; 8.3.1.1 матаның, ағаштың, металдың негізгі ақауларын сипаттау; 8.3.1.2 матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған қол құралдарын таңдау мақсатын атау; 8.3.1.3 құрал-саймандардың бөлшектердің өлшемдерін өлшеу және шартты белгілердің нұсқасын бекітуді көрсету
	Түрлі тәсілдермен матаны, ағашты және металды өңдеу	8.3.2.1 техникалық сызбаларды орындау; 8.3.2.2 еңбек өнімін дайындауға атқарылатын жұмыс жоспарын ұсыну; 8.3.2.3 стилистика, құрал-саймандар материалдар құралымы тұрғындармен сөйлеу тілін бағалау
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Электр құралдарым мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу	8.4.3.1 тұрмыстық техниканың ерекшеліктерін талқылау, қажеттіліктерін атау 8.4.3.2 тұрмыстық құрылыстардың негізгі техникасын меңгеру
3-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	8.1.2.2 қауіпсіздік ережелерін сақтау маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды пайдалану
	Жұмыс сонында еңбекті қорғау талаптары	8.1.3.1 мұғалімнің көмекшісіне талаптарға сәйкес жабдықтарды тазалай білу; 8.1.3.2 құралдармен қауіпсіздік жадынама құрастыру; 8.1.3.3 диалогқа қатысу, өз пікірін басқалардың пікірлерін тыңдау
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	8.3.2.1 техникалық сызбаларды орындау; 8.3.2.2 еңбек өнімін дайындауға атқарылатын жұмыс жоспарын ұсыну; 8.3.2.3 стилистика, құрал-саймандар материалдар құралымы тұрғындармен сөйлеу тілін бағалау
	Жеке қажеттіліктерге арналған бұйымдарды дайындау технологиясы	8.3.3.1 Технологиялық құжаттарды отырып, қарапайым дизайн мәселесін шешу; 8.3.3.2 Нұсқаулық бойынша конструкцияның көмегімен құрастыруды жүзеге асыру

Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Электр құралдарым мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу;	8.4.3.2 тұрмыстық құрылғы негізгі техникасын меңгеру; 8.4.3.3 тұрмыстық техниканың түрлеріне күтім жасау құралдарын пайдалану; 8.4.3.4 ақпаратты графикалық және визуалды негізде де пайдалану жасау
	Дұрыс тамақтану негіздері: өнімдерді таңдау және сақтау	8.4.4.1 тамақ өнімдерін сақтау ережелері мен шарттарын білу; 8.4.4.2 негізгі азық-түлік сақтау температурасын білу; 8.4.4.3 қазіргі заманғы материалдарының артықшылықтары мен кемшіліктері туралы айту
4-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	8.1.2.2 қауіпсіздік ережелерін сақтау маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды пайдалану ережелерін білу; 8.1.2.3 тірек сөздер, дайын берілген тақырыпқа құрастыру
	Жұмыс сонында еңбекті қорғау талаптары	8.1.3.1 мұғалімнің көмекшісіне талаптарға сәйкес жабдықтау тазалай білу
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	8.3.2.1 техникалық сызбаларды кестелерді орындау; 8.3.2.2 еңбек өнімін дайындауға атқарылатын жұмыс жоспарын ұсыну; 8.3.2.3 стилистика, құралдар мен материалдар құралымы тұрғындарға сөйлеу тілін бағалау
	Жеке қажеттіліктерге арналған бұйымдарды дайындау технологиясы	8.3.3.1 технологиялық құжаттарды отырып, қарапайым дизайн мұқабасын жасау; 8.3.3.2 нұсқаулық бойынша конструкцияның көмегімен құрастыруды жүзеге асыру
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Киімді күту технологиясы	8.4.5.1 өндірушінің ақпараттарын (заттаңба) негізінде өнімді сақтау); 8.4.5.2 киім мен аяқ киімді қарау және жүзеге асыру, аяқ киімді тазалау тәсілдерін көрсету; 8.4.5.3 дұрыс, әдеби тілді пайдалану, сәйкес, өз ойларын жазбау, кезең-кезеңімен өзін-өзі бағалау асыру

	Сәндік және мәдени өсімдіктерді егу, отырғызу және күту технологиялары	8.4.6.1 топырақтану негіздері; өңдеу техникасын, топырақты білу; 8.4.6.2 тыңайтқыштардың салыстырыңыз: органикалы, органно-минералды, бактериялық; микроэлементтерді тыңайтқыштарды қолдану уақытын, топырақ пен дақылдардың түрлерін таңдауды

3) 9-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары	9.1.1.1 технология кабинеті ережелерін өз бетінше тұжырымдау; 9.1.1.2 жұмыс орнын тиімді ұйымдастыру ережелерін өз бетінше қолдану; 9.1.1.3 негізгі ойды анықтау бойынша жоғары деңгейлі беру
	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	9.1.2.1 төтенше жағдайлар туындағанда ережелерді қолдану алгоритмін білу; 9.1.2.2 құрал-жабдықтармен ережелерін өз бетінше қолдану; 9.1.2.3 өз көзқарасын дағдыға ұсынылған мәселе бойынша
Тағам даярлау технологиясы	Дұрыс тамақтану негіздері	9.2.1.1 өнімнің сапасын бағалау бойынша бағалау; 9.2.1.2 негізгі тағамдарды сапа шарттарын ата және салыстыру
	Өнімдерді механикалық және жылумен өңдеуге арналған жабдықтар	9.2.2.1 етті, құс етін механикалық және жылумен жабдықтар мен құралдарды ерекшелігін түсіндіру; 9.2.2.2 ет, құс және балық және гидромеханикалық технологиялық үрдісінің қызметін
	Өнімдерді турау	9.2.3.1 ет, құс және балықты механикалық өңдеудің ерекшелігін көрсету; 9.2.3.2 құс пен балықты еттерге білу
	Өнімдерді аспаздық өңдеу әдістері	9.2.4.1 өнімдерді жылындайындаудың технологияларын жасау, етті, құс етін және балық өңдеу түрлері; 9.2.4.2 ет, құс және балық дайындау ерекшеліктерін

		фабрикаттарды дайындау салыстыру; 9.2.4.3 өнімді жасау үшін пәтерлерден, әртүрлі көздерден табу және т.б.
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Тұрғын үй гигиенасы	9.4.1.1 презентация түріндегі жұмыстарының заманауи акпарат ұсыну; 9.4.1.2 жөндеу жұмыстарының қазіргі заманғы ассортиментін, артықшылықтар, кемшіліктерін, құралдар мен бағалау
	Тұрғын үй коммуникациясының жүйесі : жылыту, сумен қамту, су құбыры және тоқпен қамту	9.4.2.1 тұтынушы мен қызметкерлер арасындағы өзара әрекеттесуінің маңыздылығын түсіну; 9.4.2.2 практикалық іс-әрекет "тариф" және "тұтыну көлемі" жұмыс жасай отырып, коммуналдық қызметтер үшін түбіртектегі мазмұнын т.
2-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары	9.1.1.2 жұмыс орнын тиімді ұйымдастыру ережелерін өз бетінше қолдану; 9.1.1.3 негізгі ойды анықтау бойынша жоғары деңгейлі беру
	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	9.1.2.2 құрал-жабдықтармен ережелерін өз бетінше қолдану; 9.1.2.3 өз көзқарасын дағды ұсынылған мәселе бойынша
Тағам даярлау технологиясы	Үстелді әзірлеу	9.2.5.1 түске таман ыдыстарды аспаптарды, бокалдарды орналастыру нұсқалары; 9.2.5.2 оқу тапсырмасын орындау өнімді іскерлік коммуналдық дағдыларын көрсету
	Өнімдерді ұзақ мерзімге сақтау және дайындау	9.2.6.1 қантты қолдана отырып технологиялық картасын герметизациялау әдістерін ұсыну
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған құрал жабдықтар	9.3.1.1 эскизге, сызбаға сәйкес және металды өңдеуге арналған құрылғыларды таңдау; 9.3.1.2 матаны, ағаш пен арналған машиналардың құрылғыларын түйіндері мен элементтерін зерттеу қызметтері бойынша бөлшектер 9.3.1.3 тәжірибелік іс-әрекет құралдарын пайдалану дағды
	Түрлі тәсілдермен матаны, ағашты және металды өңдеу	9.3.2.1 техникалық сызба орындау және дұрыс рәсімде

		9.3.2.3 сөйлеу нормаларын талқыланатын тақырып бойы пікірталасқа қатысу, диалог тәсілдерін түсіну; 9.3.2.2 материалдардың пайдаланылуын анықтау және оларды бұйым кезінде пайдалану
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Электр құралдарым мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу	9.4.3.1 тұрмыстық техниканың критерийлерін өз бетінше әзірлеу; 9.4.3.2 техникалық құралдардың тауардың тұтыну сапасын бақылау
3-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	9.1.2.2 құрал-жабдықтармен жұмыс ережелерін өз бетінше қолдану
	Жұмыс соңында еңбекті қорғау талаптары	9.1.3.1 жабдықтар мен құралдардың қауіпсіздігін тексеру және сақтау; 9.1.3.2 белгілі бір жұмыс үшін жасалған бұйымдарға үлгі негізінде нұсқауын жасау; 9.1.3.3 мақсатқа, уақытқа, сөйлеу ережелерін сақтай отырып қатысу
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	9.3.2.1 техникалық сызбамен жұмыс орындау және дұрыс рәсімдеу; 9.3.2.2 материалдардың пайдаланылуын анықтау және оларды бұйым кезінде пайдалану
	Технология изготовления изделий для личных нужд	9.3.3.1 берілген үлгі бойынша құрастыру; 9.3.3.2 бұйымды дайындау, өңдеу кезектілігінің технологиялық ережелерін
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Электр құралдарым мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу	9.4.3.2 техникалық құралдардың тауардың тұтыну сапасын бақылау; 9.4.3.3 өзінен жасалған жабдықтар материалдарды қолдана отырып мәлімдеме жасаңыз
	Дұрыс тамақтану негіздері: өнімдерді таңдау және сақтау	9.4.4.1 сауда жасаудың заңдары мен мергендік трендін бақылау; 9.4.4.2 сапа сертификатталған тауардың тұтыну сапасын бақылау; 9.4.4.3 оқу диалогімен тауардың тұтынушылардың құқықтарын бақылау; 9.4.4.4 тауардың тұтынушылардың құқықтарын бақылау
4-тоқсан		

Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	9.1.2.2 құрал-жабдықтармен ережелерін өз бетінше қолдану
	Жұмыс соңында еңбекті қорғау талаптары	9.1.3.1 жабдықтар мен құралдардың ақаусыздығын тексеру және олардың кезінде пайдалану; дейін және одан кейін күту талаптарын сақтау
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	9.3.2.1 техникалық сызбамен өңдеу орындау және дұрыс рәсімдеу; 9.3.2.2 материалдардың пайдалану анықтау және оларды бұзбау кезінде пайдалану; 9.3.2.3 сөйлеу нормаларын талқыланатын тақырып бойынша пікірталасқа қатысу, диалог жүргізу тәсілдерін түсіну
	Жеке қажеттіліктерге арналған бұйымдарды дайындау технологиясы	9.3.2.1 техникалық сызбамен өңдеу орындау және дұрыс рәсімдеу; 9.3.2.2 материалдардың пайдалану анықтау және оларды бұзбау кезінде пайдалану; 9.3.2.3 сөйлеу нормаларын талқыланатын тақырып бойынша пікірталасқа қатысу, диалог жүргізу тәсілдерін түсіну
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Киімді күту технологиясы	9.4.5.1 жууды физикалық және химиялық процесс ретінде көрсету, әдістерін, кезеңдерін, құралдарын пайдалану; 9.4.5.2 жапсырмалардағы талқыланатын тақырып бойынша пікірталасқа қатысу, диалог жүргізу тәсілдерін түсіну; 9.4.5.3 өз сөйлеу тілін міндетті түрде қолдану, басқалардың сөйлеуін тыңдау, критерийлер бойынша бағалау
	Сәндік және мәдени өсімдіктерді егу, отырғызу және күту технологиялары	9.4.6.1 топ және сорт сәндік және мәдени өсімдіктерді жіктеу; 9.4.6.2 графикалық түрде топ және сорт сәндік және мәдени өсімдіктерді сипаттау, ерекшеліктерін, отырғызу, азық-түлік қажеттіліктерін, зиянкестер мен аурулармен күресу тәсілдерін түсіну; 9.4.6.3 практикалық іс-әрекеттерді орындау, өсімдіктерді отырғызу, күту, біліктіліктерін көрсету

4) 10-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		

Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары	10.1.1.1 өрт қауіпсіздігі, электр тұрмыстық электр құралдарының ережелерін білу; 10.1.1.2 авариялық жағдайларда іс-қимылдар, алғашқы медициналық көрсету жөніндегі іс-қимылдар; 10.1.1.3 сөйлеу нормаларын талқыланатын тақырып бойынша қатысу
	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	10.1.2.1 төтенше жағдайларда алдын алу қағидаларын тұжырымдау; 10.1.2.2 әр түрлі құралдардың ережелері бойынша нұсқаулармен жұмыс; 10.1.2.3 тірек сөздер негізінде негізгі ойды ашып, берілген монологиялық мәлімдеме жасау
Тағам даярлау технологиясы	Дұрыс тамақтану негіздері	10.2.1.1 тағам пирамидасын тамақтануды құрудың негізін түсіндіре білу; 10.2.1.2 калорияны, ақуызды және көмірсулардың күндізгі есептеудің негізгі әдістерін білу; 10.2.1.3 дененің физиологиясы негізінде күніне шамамен мә
	Өнімдерді механикалық және жылумен өңдеуге арналған жабдықтар	10.2.2.1 дайындалатын тағам өнімдерді жылумен өңдеу отырып еңбек сыйымды жабдықтар мен құралдарды анықтау; 10.2.2.2 сөйлеу нормаларын сөзімен мақсаттарға, шарттарға құра отырып, ыстық цех жұмыс орнын сипаттау
	Өнімдерді турау	10.2.3.1 турау пішінінің сорпа түсіндіріңіз; 10.2.3.2 тәжірибелік іс-әрекет және қосымша компоненттердің әртүрлі формалары мен қалыңдығын
	Өнімдерді аспаздық өңдеу әдістері	10.2.4.1 стандарттардың тағамдардың мәзірін, алғашқы қамырдан жасалған бұйымдардың техникалық шарттарын талдау; 10.2.4.2 сорпаларды, сода жасалған тағамдарды технологиялық нұсқаулықта дербес әзірлеу; 10.2.4.3 тағамдарды даярлау температурасы және мәзірін тағамның сапасын критерийлермен анықтау

Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Тұрғын үй гигиенасы	10.4.1.1 үйді күнделікті жөндеу тазалаудың мәнін, реттілігін, құралдары мен жабдықтарын салыстыру; 10.4.1.2 тұрғын үйді сапалы нұсқаулық жасау
	Тұрғын үй коммуникациясының жүйесі : жылыту, сумен қамту, су құбыры және тоқпен қамту	10.4.2.1 есептеуіштердің қолдану алу құралы ретінде жұмыс істеуін түсіну, пәтерде электр энергиясын үнемдеу жолдарын ұсыну; 10.4.2.2 пәтердегі су - жылыту кәріз жүйелерін орынды пайдалану нұсқаулық үлгісін дайындау
2-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау	Жұмыс алдындағы еңбекті қорғау талаптары	10.1.1.2 төтенше жағдайлар тәртібін білу, қимылдар, алғашқы медициналық жәрдем жөніндегі тәртібті білу; 10.1.1.3 сөйлеу нормаларын пайдаланатын тақырып бойынша қатысу
	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	10.1.2.1 төтенше жағдайлар тәртібін алдын алу қағидаларын тұжырымдау; 10.1.2.3 тірек сөздер негізінде негізгі ойды ашып, берілген тақырып монологиялық мәлімдеме жасау
Тағам даярлау технологиясы	Үстелді әзірлеу	10.2.5.1 жалпы ережелерді үстелге мерекелік қызметке қолдану майлықтармен және сәндік безендіру кестелерін жасау; 10.2.5.2 тапсырманы орындау критерийлер бойынша талдау
	Өнімдерді ұзақ мерзімге сақтау және дайындау	10.2.6.1 тұздау және ашытқы салыстыру; 10.2.6.2 алынған өнімнің өлшемдері мен шарттарын өзгерту
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды өңдеуге арналған құрал жабдықтар	10.3.1.1 технологиялық, эстетикалық пайдалану қасиеттерін материалды тану және таңдау арналған құралдарды, құрылыс сызба бойынша таңдау; 10.3.1.2 станок құрылысын, негізгі және қос қолдану аясын атау; 10.3.1.3 металл және ағаш бойынша кәсіпорындар жабдықтарының номенклатура түрде жүйелеу
	Түрлі тәсілдермен матаны, ағашты және металды өңдеу	10.3.2.1 үлгіге сүйене отырып құжаттаманың қарапайым нұсқасын жасау

		10.3.2.2 шығармашылық жазу кезінде бірқатар әдістермен материалдарды қолдану шешімдерді ұсыну; 10.3.2.3 шығармашылық идеялар көздерін мақсатты және нәтижелі
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Электр құралдарым мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу;	10.4.3.1 тұрмыстық техниканы мерзімін арттыру тәсілдерін, әдістерін өздігімен құрастыру 10.4.3.2 тұрмыстық аспаптар бұзылыстарының пайда болу оларды өз бетінше түзету тәсілдерін
3-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	10.1.2.1 төтенше жағдайларға алдын алу қағидаларын тұжырымдау
	Жұмыс соңында еңбекті қорғау талаптары	10.1.3.1 тазалық талаптарға сәйкес материалдарды өз бетінше тазалау 10.1.3.2 белгілі бір жұмыс түрін өндіруге қауіпсіздік ережелерін жасау; 10.1.3.3 тірек сөздер, дайындық тақырып бойынша пайымдау
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	10.3.2.1 үлгіге сүйене отырып құжаттаманың қарапайым нұсқасын жасау; 10.3.2.2 шығармашылық жазу кезінде бірқатар әдістермен материалдарды қолдану шешімдерді ұсыну; 10.3.2.3 шығармашылық идеялар көздерін мақсатты және нәтижелі
	Жеке қажеттіліктерге арналған бұйымдарды дайындау технологиясы	10.3.3.1 түпнұсқа модельдерді талдаңыз; 10.3.3.2 материалдарды өңдеу тәсілдерін және бұйымдарды инновациялық технологиялар
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Электр құралдарым мен тұрмыстық техниканы пайдалану және жөндеу;	10.4.3.1 тұрмыстық техниканы мерзімін арттыру тәсілдерін, әдістерін өздігімен құрастыру 10.4.3.2 тұрмыстық аспаптар бұзылыстарының пайда болу оларды өз бетінше түзету тәсілдерін 10.4.3.3 берілген тақырып бойынша пайдалана отырып, үш негізгі ақпарат көздері бойынша ақпарат оны түсіндіру
	Дұрыс тамақтану негіздері: өнімдерді таңдау және сақтау	10.4.4.1 қаптамадағы ақпаратты таңдау мақсатында бағалау; 10.4.4.2 қаптамадағы жаппай ақпараттың мазмұнын білу және

		10.4.4.3 практикалық қиындарды тауардың құрамын, тағамдың қауіпсіздігін бағалау
4-тоқсан		
Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау;	Жұмыс барысында еңбекті қорғау талаптары	10.1.2.1 төтенше жағдайлар алдын алу қағидаларын тұжырымдау; 10.1.2.3 тірек сөздер негізінде негізгі ойды ашып, берілген монологиялық мәлімдеме жасау
	Жұмыс соңында еңбекті қорғау талаптары	10.1.3.1 тазалық талаптарға сәйкес келумен құралдарды өз бетінше тазарту
Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	Матаны, ағашты және металды әртүрлі тәсілдермен өңдеу	10.3.2.1 үлгіге сүйене отырып құжаттаманың қарапайым нұсқасын жасау; 10.3.2.2 шығармашылық жасау кезінде бірқатар әдістерді материалдарды қолдану шешімдерді ұсыну; 10.3.2.3 шығармашылық идеялар көздерін мақсатты және нәтижелі етіп таңдау
	Жеке қажеттіліктерге арналған бұйымдарды дайындау технологиясы	10.3.3.2 материалдарды өңдеу тәсілдерін және бұйымдарды инновациялық технологияларды қолдану; 10.3.3.3 дайын өнімнің сапасын стандартты талаптар негізінде бағалау; 10.3.3.4 дайын өнім сапасын стандартты талаптар негізінде бағалау
Мақсатты бағытталған үй шараушылық стратегиясы	Киімді күту технологиясы	10.4.5.1 қысқы сыртқы киімді киімнен жасалған бұйымдарды тәсілдері; 10.4.5.2 киім мен аяқ киімді киістен қорғаудың заманауи қорғау тәсілдері; 10.4.5.3 шығармашылық сипатындағы мәселелерді бірнеше тәсілдермен шешу
	Сәндік және мәдени өсімдіктерді егу, отырғызу және күту технологиялары	10.4.6.1 тәжірибелік іс-әрекеттерді көкөніс дақылдарының өсірілу әдістерін көрсету; 10.4.6.2 бақшадағы жұмыстарды атау және түсіндіріңіз: аурулар мен зиянкестерді бақылау және бақылау бұтақтарды қорғау; 10.4.6.3 бақшадағы жұмыстарды атау және түсіндіру: топырақ жақсарту, азықтандыру, егу және күту

Психикалық дамуы теориялық білім алушыларға арналған негізгі орта білім деңгейінің 7-10-сыныптың "Технология" пәні

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 7-10-сыныптары үшін "Технология" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының "Көркем еңбек" нұсқасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-сынып (ұлдар):

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Көрнекілік өнер	Өнердегі ғылымның заманауи әдістері мен жетістіктері. Табиғаттың микросуреттері	7.1.1.1 әр түрлі контекстте бағытта қоршаған әлем элементтерін (композиция, құрылым, пропорция) білу және жетілдіру; 7.2.1.1 күрделі шығармашылық сезімдерді жеткізу үшін элементтерін және эскиз құралдарын анықтау, таңдау
	Бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, орнату). Өздігінен зерттеу	7.3.2.1 пәндік терминология отырып, өз жұмысында жетілдіру (суретшілер, колөнершілер) жұмысында көрініс тапқан тақырыптарды талқылау және 7.3.3.1 пәндік терминология отырып, өз жұмысын жетілдіру (суретшілер, колөнершілер) жұмысын жасау үшін пайдалану мен тәсілдерді (техникаларды) бағалау 7.3.3.2 ұлдар / қыздар: терминдерді, неологизмдерді
	Қазақстанның заманауи суретшілері	7.1.2.1 әр түрлі тарихи жағдай туындыларын, колөнер туындыларының ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.2.2 тыңдалған ақпарат сұрақтарға жауап беру, мұнда тірек сөздерді анықтау, оларды 7.1.3.1 шығармашылық идея және дамыту үшін әртүрлі пайдалану, олардың ішінен таңдау (оның ішінде коммуникациялық технология отырып)
	Өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеуге негізделген практикалық жұмыс (2D немесе 3D форматында)	7.1.6.4 шығармашылық жұмыс кезінде әртүрлі (қазіргі заман) мен көркем материалдарды және біріктіру;

		7.1.6.5 қиын екпінді, дыбыс тіркесті сөздерді дұрыс айту; 7.1.6.2 бірқатар заманауи жазба материалдарды тану шығармашылық жұмыстарды тиімді біріктіруге, өңдеуге болатындығын анықтау; 7.2.1.1 күрделі шығармашылық сезімдерді жеткізу үшін элементтерін және экспрессивтік құралдарын өзекті анықтау, пайдалану; 7.2.1.2 мағынасы жағынан жақын қарсы сөздерді ажырата білу, мәтіндегі рөлін түсіну
	Жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру	7.3.1.1 дайын жұмысты презентациялау; 7.3.1.2 мәтінді өзектілік, құндылық пайдалылық тұрғысына сұрақтарды құрастыру
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Пиро-графия өнерімен танысу. Көркем күйдіру әдістері мен техникасы	7.1.2.1 әр түрлі тарихи жазба туындыларын, қолөнер туындыларының ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.2.2 тыңдалған ақпарат сұрақтарға жауап беру, мұғалім тірек сөздерді анықтау, оларды
	Эскизді орындау. Материалды таңдау және дайындау	7.1.5.2 әр түрлі графикалық қолдана отырып, эскиздерді өнімді жасау үшін графикалық технологиялық құжаттаманы 7.1.5.3 тірек сөздер негізінде негізгі ойды ашып, берілген тематикалық монологиялық мәлімдеме жасау 7.1.6.4 шығармашылық жұмыс кезінде әртүрлі (қазіргі заманғы) мен көркем материалдарды және біріктіру 7.1.6.5 қиын екпінді, дыбыс тіркесті сөздерді дұрыс айту
	Бұйымдарды көркем күйдіру. Безендіру	7.2.3.1 функционалдық жақсарту үшін механикалық өңдеуді және жүзеге асыру; 7.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесін мәдениетінің элементтерін пайдалану

		7.1.4.2 бұйымның материалдармен өзіндік құнын анықтау; 7.1.4.3 қарым-қатынас жағдайын сөйлеу нормаларын сақтай отырып қатысу
	Бұйымдар жасау. Материалдар мен бөлшектерді механикалық өңдеу. Бұйымдарды декорлау.	7.2.3.1 функционалдық және эстетикалық жақсарту үшін материалдарды өңдеуді және өнімді әрлеуді; 7.2.3.2 бірізділік пен дәлдікпен технологиялық құжаттама бұйымдарды дайындау; 7.3.4.1 ұлдар / қыздардың предложения по усовершенствованию работы и работ других, по алгоритмом; 7.3.4.2 сөздік көмегімен емлесін сөйлемдерді өңдеу арқылы м
	Көрмені ұйымдастыру	7.3.1.1 дайын жұмысты презентациялау; 7.3.1.2 мәтінді өзектілік, құнды пайдалылық тұрғысына сұрақтарды құрастыру
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Ауыл шаруашылығы өндірісіндегі заманауи техникалық жабдықтар	7.2.5.1 Ауылшаруашылығында заманауи жабдықтарды сипаттау және бағалау; 7.1.3.1 шығармашылық идея және дамыту үшін әртүрлі пайдалану, олардың ішінен таңдау
	Электр арматурасын және тұрмыстық аспаптарды жөндеу	7.2.5.2 электр техникалық тұрмыстық аспаптарды қарап 7.2.5.3 электр тізбектеріндегі 7.2.5.4 оқу тақырыбы шешімді дәлелді монолог құрасып тақырыпқа пайымдау, сендіріп 7.2.5.5 ұсынылған тақырыпқа алмасып, диалогқа қатысу
	Тұрғын үй экологиясы. Үйдегі Микроклимат	7.1.3.1 шығармашылық идея және дамыту үшін әртүрлі пайдалану, олардың ішінен таңдау; 7.2.5.5 интерьерді ұйымдастыру тәжірибелік жұмыстарды оқып жарықтандыруға (табиғи желдетуге және жылу жүйесі нормалар мен талаптарды сақтау;

		7.3.1.1 дайын жұмысты презентациялау (выставка); 7.3.1.2 мәтінді өзектілік, құнды пайдалылық тұрғысына сұрақтарды құрастыру

2) 8-сынып (ұлдар):

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Мозаика өнері. Мозаика түрлері мен әдістері	8.3.2.1 пәндік терминологияны меңгеріп отырып, өз жұмысында жетілдіріп (суретшілер, қолөнершілер) өз жұмысында көрініс тапқан тақырыптарға талдау жүргізіп, өзінше үшін критерийлерді қолдану; 8.3.3.1 жасалған өнімнің (жұмыстың) пайдаланылу тәсілдерін және сапасын талдап, өзінше үшін критерийлерді қолдану; 8.3.3.2 өз сөйлеу тілінде өзінше терминдерді, неологизмдерді қолдану;
	Эскиз және материалды таңдау. Мозаикалық панельдерге негіз дайындау	8.1.5.2 бұйымды жасаудың негізгі ұтымды тәсілдерін анықтап, графикалық және технологиялық эскизді әзірлеу и используя различные материалы и техники графики; 8.1.5.3 көмекші жоспар негізінде монологиялық мәліметтерді жинау;
	Мозаикалық паноны орындау	8.1.6.4 шығармашылық жұмыс кезінде әртүрлі әдістерді қолданып, материалдарды өз бетінше таңдап және біріктіру; 8.1.6.5 қиын дыбыс тіркесімдерін тіліндегі сөздердің айтылу ерекшеліктеріне сәйкес жасау; 8.2.1.1 күрделі шығармашылық тапсырмаларды сезімдерді жеткізу үшін әртүрлі құралдарын өз бетінше анықтап және пайдалану; 8.2.1.2 синонимдерді, антонимдерді ажырату, мәнін анықтау, тікелей және бейнелі мағыналарды ажырату;
	Көркем безендіру және жұмыстарды ұсыну	8.3.1.1 онлайн платформаларды аудиторияға дайын жұмыстарды ұсынуға пайдалану; 8.3.1.2 қорытындылар мен шешімдерді әр түрлі сұрақтарды тұжырымдау;
2-тоқсан		

Дизайн және технология	Қазақ халқының ұлттық тұрмыстық заттарымен танысу	8.1.2.1 әр түрлі тарихи және өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін түсіну; 8.1.2.2 тыңдалған ақпарат бойынша жабық сұрақтарға жауап беру;
	Ұлттық тұрмыстық заттарды (торсық, дөңгелек үстел) дайындау материалдары мен техникаларын зерделеу)	8.1.6.1 Жобаланатын нысанмен мақсатын ескере отырып, табиғи және жасанды материал және әрлеу тәсілдерін анықтау;
	Идеяны талқылау және эскизді әзірлеу. Жұмысты жоспарлау	8.1.5.1 функционалдық, эстетикалық, эргономикалық, экологиялық талаптарға объектінің дизайнын әзірлеу тапсырмаларды орындау; 8.1.4.1 алған білімі мен тәжірибесін отырып, өзінің болашақ іс-шараларына сипаттай отырып, шығармашылық жоспарлау
	Материалдарды өңдеу. Бұйымдар жасау	8.2.2.1 қазіргі заманғы машиналарда конструкцияларды өңдеу бойынша күрделі жұмыстарды орындау; 8.2.2.3 негізгі ойды анықтау бойынша жоғары деңгейлі жұмыс беру; 8.2.3.1 қол, механикалық жабдықтарды пайдалана отырып, функционалдық және эстетикалық жақсарту үшін материалдарды анықтау және қолдану; 8.2.3.2 дербес әзірленген құжаттама бойынша құбылмалы (фасонды) бұйымдар жасау; 8.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесін мәдениетінің элементтерін пайдалану; 8.2.3.4 диаграммалар/графиктер, фотосуреттер көмегімен нұсқа жасаңыз; 8.2.2.4 оқылғандардың мақсатын сұрақтарға жауап беру, түйінді отырып сұрақтарды тұжырымдау; 8.2.5.5 өз көзқарасын дағдымен ұсынылған мәселе бойынша анықтау; 8.2.5.6 дәлелді монолог жасау, баяндау, жоспар, иллюстрациялар негізінде ойды анықтау; 8.2.6.1 қауіпсіздік ережелерін сақтау маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды пайдалану

	Жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру	8.3.1.1 онлайн платформалар арқылы аудиторияға дайын жұмысты ұйымдастыру; 8.3.1.2 қорытындылар мен тәжірибесін әртүрлі сұрақтарды тұжырымдау
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Үстел ойындары. Пайда болу тарихы	8.1.2.1 әр түрлі тарихи және заманауи өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін түсіну; 8.1.2.2 тыңдалған ақпарат бойынша жабық сұрақтарға жауап беру
	Үстел ойынының тұжырымдамасы	8.1.4.2 зерттеулер негізінде ойыс түрлеріне қажеттілігін анықтау; 8.1.4.3 диалогқа қатысу, өз пікірін басқалардың пікірлерін тыңдау; 8.1.5.1 нысанның дизайнын жасау (техникалық), эстетикалық және экологиялық талаптарға сәйкестендіру
	Үстел ойындарын әзірлеу. Графикалық құжаттама	8.1.5.2 бұйымды жасаудың технологиялық ұтымды тәсілдерін анықтау; графикалық және технологиялық әзірлеу, используя разл. граф. әдістер; 8.1.5.3 көмекші жоспар негізінде монографиялық мәлімет жинау
	Үстел ойынының бөлшектерін жасау. Көркем безендіру	8.1.6.2 өнімді дайындау және заманауи және дәстүрлі емес бейнелерін бейнелеу; 8.2.3.1 қол құралдары мен материалдарымен оларға арналған құрылғыларды пайдаланып, тоқыма материалдарын өңдеу әдістерін анықтау және қолдану
	Ойынды сынау. Сауалнама жүргізу және ақпарат жинау	8.3.4.1 пайдаланылған идеяларды талдау, бағалау негізінде өнімді жасау; басқалардың жұмысын бейнелері бойынша сыни ұсыныстар жасау; 8.3.4.2 сөздік көмегімен сөздік белгілерінің қателерін түзету
	Жұмыстарды презентациялау	8.3.1.2 қорытындылар мен тәжірибесін әртүрлі сұрақтарды тұжырымдау; 8.3.1.1 онлайн платформалар арқылы аудиторияға дайын жұмысты ұйымдастыру
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Агротехнологияның дамуындағы ғылымның рөлі (тәуелсіз зерттеу)	8.2.5.1 ауыл шаруашылығы дамытудың ғылыми тәсілдерін бағалау;

		8.1.3.1 шығармашылық идеяны және дамыту үшін (оның ішінде коммуникациялық технологияларды отырып) дербес таңдалған көздерін пайдалану)
	Электр аспаптары мен тұрмыстық техниканы таңдау және бағалау	8.2.5.2 электр жабдықтарының техниканың пайдалану, эргономикалық және эстетикалық қасиеттерін бағалау; 8.1.3.1 шығармашылық идеяны және оны дамыту үшін өзіндік әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану
	Бөлмелерді жөндеуге арналған заманауи материалдар, жабдықтар мен құралдар (практикалық жұмыс)	8.2.5.3 тұрмыстағы жөндеу жұмыстары ақауларды жоюдың ұтымды жолдарын таңдау; 8.2.5.4 тұрмыстағы жөндеу жұмыстары заманауи материалдарды, құралдарды (қол және электр) таңдау және қолдану; 8.2.5.5 өз көзқарасын дамытуға ұсынылған мәселе бойынша шешім қабылдау; 8.2.6.1 қауіпсіздік ережелерін сақтау маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды дұрыс пайдалану; 8.2.6.2 құралдармен қауіпсіздік ережелерін жадынама құрастыру; 8.2.6.3 көркем және экспрессивті өнерді қолдана отырып, өз идеяларын ойларын түсіндіру үшін мәліметтерді пайдалану

3) 9-сынып (ұлдар):

7-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Қазіргі интерьердегі сәндік бұйымдар	9.1.2.1 әр түрлі тарихи және заманауи өнер, қолөнер және дизайн тәсілдерін, әртүрлі стильдерді, материалдарды білу және атау; 9.1.2.2 тыңдалған ақпарат бойынша жабық сұрақтарға жауап беріп, анықтау, оларды бекіту
	Сәндік интерьер заттарын жасау әдістері мен техникаларын зерттеу	9.1.3.1 теориялық зерттеулерді көздерін мақсатты және нәтижелі (оның ішінде ақпараттық-технологияларды қолдана отырып)
	Сәндік интерьер заттарының стильдері мен заманауи материалдарын талдау	9.2.1.1 мазмұнды туындылардың экспрессивті өнер құралдарын талдау және таңдау; 9.2.1.2 мәтіндегі синонимдерді, омонимдерді, бір мәнді және синонимдік сөздерді анықтау, олардың

Үй мәдениеті	Интерьердегі / сыртқы көріністегі ландшафт элементтері. Негізгі стильдер мен материалдар	9.1.5.1 күрделі объектілердің пішіндердің дизайнын өз туралы білімін көрсету; 9.2.5.1 ландшафтық дизайн заманауи бағыттары мен э және сипаттау; 9.1.3.1 теориялық зерттеулер көздерін мақсатты және нәти 9.1.4.3 мақсатқа, уақытқа, сөйлеу ережелерін сақтай қатысу

4) 10-сынып (ұлдар):

8-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Қазіргі интерьердегі сәндік бұйымдар	10.1.2.1 әр түрлі тарихи және өнер, қолөнер және дизайн т әртүрлі стильдерді, материал білу және атау; 10.1.2.2 тыңдалған ақпарат мағынасын жеткізе отыры негізінде мәлімдеме жасау
	Идеяны талқылау, дамыту және эскизді әзірлеу. Жұмысты жоспарлау	10.1.4.1 жұмысты орындау әдісін анықтай отырып, әрекетті жоспарлау; 10.1.5.1 күрделі нысандардың пішіндердің дизайнын әзір жетілдіру; 10.1.5.3 өздігінен жасалған ж материалдарды қолдана монологын құрыңыз
	Сәндік интерьер заттарын жасау	10.1.5.2 өз бетінше тү құралдарды пайдалана оты және технологиялық құжатта 10.1.6.2 өздігінен жасалған ж материалдарды қолдана монологын құрыңыз; 10.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесі мәдениетінің элементтерін па 10.2.3.4 диаграммалар/граф фотосуреттер көмегімен сип құру
	Презентация	10.3.1.1 медиа құралдар платформаларды қолдана от аудиторияға дайын жұмысты ұйымдастыру;

		10.3.4.1 өз жұмысының ж жұмысының мақсаты мен м бетінше бағалау және өз көзк
2-тоқсан		
Дизайн және технология	Сәулет қызметінің заманауи нысандары	10.1.2.1 әр түрлі тарихи жә өнер, қолөнер және дизайн т әртүрлі стильдерді, материал білу және атау; 10.3.3.1 өнімнің сапасын жән түрін анықтайтын негіз дәлелдеу және бағалау; 10.3.3.2 кәсіби сөздерд неологизмдерді қолдану, н штампытарды пайдаланбау
	Сәулет ғимараттары мен құрылыстарының эскиздері, сызбалары (имитирующие или собственные идеи)	10.1.5.1 күрделі нысандард пішіндердің дизайнын әзір жетілдіру; 10.1.5.2 өз бетінше тү құралдарды пайдалана оты және технологиялық құжатта 10.1.5.3 өздігінен жасалған ж материалдарды қолдана монологын құрыңыз
	Сәулет объектісінің макетін дайындауға арналған материалдарды таңдау және анықтау	10.1.6.2 өздігінен жасалған ж материалдарды қолдана монологын құрыңыз; 10.1.6.4 шығармашылық ж кезінде бірқатар әдістер материалдарды қолдану шешімдерді ұсыну; 10.1.6.5 өзінің және сыныпт айтуын қадағалау
	Шығармашылық жұмыс. Сәулет нысанының макеті	10.2.3.1 өнімді дайы материалдарды өңдеудің о қолдану; 10.2.3.2 түрлі техниканы, қ заманауи материалдарды п күрделі бұйымдарды жасау; 10.2.3.4 диаграммалар/гр фотосуреттер көмегімен сип құру
	Жұмыстарды презентациялау	10.3.1.1 медиа құралдар платформаларды қолдана от аудиторияға дайын жұмысты ұйымдастыру; 10.3.2.1 өз шығармала басқалардың шығармалар әлеуметтік және мәдени м және бағалау
3-тоқсан		

	Белгілі бір интерьерге арналған затты жасау (көрме залына арналған модульдік креслолар, балаларға арналған жиһаз, сәндік шамдар). Идеяны талқылау және дамыту. Материалдарды таңдау	10.1.5.1 күрделі нысандардың пішіндердің дизайнын әзірлеу және жетілдіру; 10.1.6.1 техникалық, экологиялық пайдалану сипаттамаларын материалдарды өңдеу және бетінше таңдау; 10.1.6.5 өзіңіз және сыныптас аяқталуын айтуын қадағалау
	Графикалық құжаттама, техникалық ерекшелік	10.1.5.2 өз бетінше түрлі құралдарды пайдалана отырып және технологиялық құжаттама 10.1.5.3 өздігінен жасалған жобаны материалдарды қолдана отырып монологын құрыңыз
	Бұйымды жасау. Өңдеу	10.2.2.1 материалдарды өңдеу құралдар мен заманауи машиналарды таңдау және қолдану; 10.2.3.1 өнімді дайындау материалдарды өңдеудің оңтайлы қолдану; 10.2.3.2 түрлі техниканы, қолдану заманауи материалдарды пайдалану күрделі бұйымдарды жасау; 10.2.6.1 материалдармен қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып 10.2.3.4 диаграммалар/графиктер, фотосуреттер көмегімен сипаттау құру; 10.2.3.2 түрлі техниканы, қолдану заманауи материалдарды пайдалану күрделі бұйымдарды жасау; 10.2.6.2 белгілі бір жұмыс түрін бұйымдарға қауіпсіздік техникасы ақпараттандырушы жасау; 10.2.6.3 тақырып бойынша сұрақтарын тұжырымдау сұрақтарға шығармашылық тәсіл беру
	Жұмыстарды презентациялау	10.3.1.1 жеке медиа құралдары платформаларды (бейнероликтер, әлеуметтік желілер) пайдалану бір аудитория үшін дәріс беру (тұсаукесерін ұйымдастыру); 10.3.1.2 мәтін мазмұнын таныту сұрақтар мен идеяларды құрастыру
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьердегі ландшафттың заманауи элементтері	10.1.5.2 өз бетінше түрлі құралдарды пайдалана отырып және технологиялық құжаттама

		10.1.5.3 өздігінен жасалған ж материалдарды қолдана монологын құрыңыз; 10.2.5.1 өз жұмыстарын дизайнның стильдерін, зам мен элементтерін анықтау ж 10.1.3.1 шығармашылық иде көздерін мақсатты және нәти
	Шығармашылық идеяларды елестету	10.1.5.2 өз бетінше тү құралдарды пайдалана оты және технологиялық құжатта 10.3.4.1 өз жұмысының ж жұмысының мақсаты мен м бетінше бағалау және өз көз 10.3.4.2 мәтінді семант логикалық, стилистикалық түзету арқылы реттеу
	Интерьердегі жарықтандыру. Жасанды жарықтандыру. Интерьердегі жарықтандыру жобасын әзірлеу (тұрғын, қоғамдық, өндірістік)	10.2.5.2 жарықтандырудың т сипаттау; 10.2.6.2 белгілі бір жұмыс түр бұйымдарға қауіпсіздік тех акпаратандырушы жасау; 10.1.5.2 өз бетінше тү құралдарды пайдалана оты және технологиялық құжатта 10.1.5.3 өздігінен жасалған ж материалдарды қолдана монологын құрыңыз
	Интерьерді аймақтарға бөлу және жоспарлау (тұрғын, қоғамдық, өндірістік)	10.1.4.1 жұмысты орындау әдісін анықтай отырып, әрекетті жоспарлау; 10.1.5.3 өздігінен жасалған ж материалдарды қолдана монологын құрыңыз; 10.1.5.2 өз бетінше тү құралдарды пайдалана оты және технологиялық құжатта 10.1.5.3 өздігінен жасалған ж материалдарды қолдана монологын құрыңыз

5) 7-сынып (қыздар):

9-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Көрнекілік өнер	Өнердегі ғылымның заманауи әдістері мен жетістіктері. Табиғаттың микросуреттері	7.1.1.1 әр түрлі контекст бағытта қоршаған әл элементтерін (композиция құрылым, пропорция) білу ж

		7.2.1.2 мағынасы жағынан жаңа қарсы сөздерді ажырата білу; мәтіндегі рөлін түсіну; 7.2.1.1 күрделі шығармашылық жеткізу үшін әлемнің көрінісін және экспрессивті өнер құралдарын таңдауға және пайдалануға
	Бейнелеу өнеріндегі заманауи бағыттар (поп-арт, қондырғы). Өздігінен зерттеу	7.3.2.1 пәндік терминология отырып, өз жұмысында жаңа жұмысында көрініс тапқан тақырыптарды талқылау және 7.3.3.1 пәндік терминология отырып, өз жұмысын жаңа жұмысын жасау үшін қолдану мен тәсілдерді талқылау және 7.3.3.2 кәсіби сөздерді неологизмдерді түсіну
	Қазақстанның заманауи суретшілері	7.1.2.1 тарихи және мәдениет қолөнер және дизайн еркін бегінше зерттеу және сипаттау; 7.1.2.2 тыңдалған ақпарат сұрақтарға жауап беру, мұнда тірек сөздерді анықтау, оларды 7.1.3.1 шығармашылық идея және дамыту үшін әртүрлі пайдалану, олардың ішінен таңдау (оның ішінде коммуникациялық технология отырып)
	Өнердегі заманауи стильдік бағыттарды зерттеуге негізделген практикалық жұмыс (2D немесе 3D форматында)	7.1.6.4 шығармашылық жұмыс кезінде әртүрлі (қазіргі заман) мен көркем материалдарды және біріктіру; 7.1.6.5 қиын екіпінді, дыбыс тіркесті сөздерді дұрыс айту; 7.1.6.2 бірқатар заманауи жұмыс материалдарды тану шығармашылық жұмыстарды тиімді біріктіруге, өңдеуге болатындығын анықтау; 7.2.1.2 мағынасы жағынан жаңа қарсы сөздерді ажырата білу; мәтіндегі рөлін түсіну; 7.2.1.1 күрделі шығармашылық сезімдерді жеткізу үшін элементтерін және экспрессивті құралдарын өзекті анықтау пайдалану
	Жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру	7.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме, сән көрме)

		7.3.1.2 мәтінді өзектілік, құн пайдалылық тұрғысына сұрақтарды құрастыру
2-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Көркем сурет арқылы (батик, гжель, хохлома). Әшекейлеу түрлері. Кескіндеме әдістері мен тәсілдері. Материалдар мен жабдықтар	7.1.2.1 әр түрлі тарихи жаңа туындыларын, қолөнер туындыларының ерекшеліктерін зерттеу және анықтау; 7.1.2.2 тыңдалған ақпарат сұрақтарға жауап беру, мұғалім тірек сөздерді анықтау, олардың мағынасын түсіндіру; 7.1.3.1 шығармашылық идеяны және дамыту үшін әртүрлі материалдарды пайдалану, олардың ішінен таңдау (оның ішінде коммуникациялық технологияларды отырып)
	Бұйымның эскизін әзірлеу. Материалдар мен құралдарды дайындау	7.1.5.2 әр түрлі графикалық материалдарды қолдана отырып, эскиздерді әзірлеу және өнімді жасау үшін графикалық технологиялық құжаттаманы пайдалану; 7.1.5.3 тірек сөздер негізінде негізгі ойды ашып, берілген мәліметті монологиялық мәлімдеме жасау; 7.1.4.1 алынған білім мен тәжірибесін отырып, болашақ әрекеттерін жоспарлау; шығармашылық белсенділікті дамыту
	Көркем сурет салу. Декор. Безендіру	7.2.1.1 күрделі шығармашылық идеяны сезімдерді жеткізу үшін композициялық элементтерін және эскиздерді құралдарын өзекті анықтау және пайдалану; 7.2.1.2 мағынасы жағынан жаңа сөздерді қарсы сөздерді ажырата білу және мәтіндегі рөлін түсіну; 7.1.6.4 шығармашылық жұмысты кезінде әртүрлі (қазіргі заманғы) материалдарды және бірлікте; 7.1.6.5 қиын екіпінді, дыбысты тіркесті сөздерді дұрыс айту; 7.2.6.1 қауіпсіздік ережелерін сақтау маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды пайдалану
	Жұмыстарды таныстыру және көрмені ұйымдастыру	7.3.1.2 мәтінді өзектілік, құн пайдалылық тұрғысына сұрақтарды құрастыру; 7.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме, сән көрмесі)
3-тоқсан		

Дизайн және технология	Тігін бұйымдарын (киім, әшекей бұйымдар, зергерлік бұйымдар) түрлендіру (түрлендіру) және безендіру. Идеяларды әзірлеу. Эскиз	7.1.3.1 шығармашылық идеяны жасау және дамыту үшін әртүрлі тәсілдерді пайдалану, олардың ішінен тиістіні таңдау (оның ішінде коммуникациялық технологияларды қолданып отырып); 7.1.5.1 функционалдық (техникалық) және эстетикалық талаптарға сәйкес объектінің дизайнын әзірлеу, тапсырмаларды орындау; 7.1.5.2 әр түрлі графикалық тәсілдерді қолдана отырып, эскиздерді жасау, өнімді жасау үшін графикалық технологиялық құжаттаманы әзірлеу; 7.1.5.3 тірек сөздер негізінде негізгі ойды ашып, берілген тақырып бойынша монологиялық мәлімдеме жасау;
	Материалдар мен жабдыктарды дайындау	7.2.2.1 тігін машинасының қолдану ережелерін анықтау және жобалау; 7.1.6.2 бірқатар заманауи жабдыктардың материалдарды тану және оларды біріктіруге, өңдеуге және жинастыруға болатындығын анықтау; 7.1.6.3 фурнитура мен материалдары мен топтастырылуы мен сипаттау сипаттау және салыстыру; 7.1.6.5 қиын екіпінді, дыбыс тіркесті сөздерді дұрыс айту;
	Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді құрастыру және бұйымдарды өңдеу. Бұйымдарды декорлау.	7.2.3.1 заманауи тоқымаларды материалдары мен түрлі пішіндерді қолдана отырып, технологияларды сәйкес тігін машинасында бұйымдарды жасау процесін әзірлеу; 7.2.3.5 тірек сөздер, дайындалған ұжымдық тақырыптар бойынша құрастыру; 7.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесін әзірлеу, мәдениетінің элементтерін пайдалану; 7.1.4.2 бұйымның материалдары мен өзіндік құнын анықтау; 7.1.4.3 ұлдар/ қыздар жағдайына байланысты сөздерді сақтай отырып, диалогқа қатысу; 7.2.2.2 тігін бұйымдарын ыдыс өңдеуге арналған құрылғыларды таңдау және қолдану; 7.2.2.3 негізгі ойды анықтау, бойынша ашық сұрақтарға жауап беру;

	Жұмыстарды презентациялау ы	7.3.1.1 дайын жұмысты таныстыру (көрме, сән көрсе 7.3.1.2 мәтінді өзектілік, құн пайдалылық тұрғысына сұрақтарды құрастыру; 7.3.4.1 үлгіні, алгоритмді өзіңіздің және басқала бейімдеу, жақсарту бойынша жасау; 7.3.4.2 сөздік көмегімен емле сөйлемдерді өңдеу арқылы м
4-тоқсан		
Культура питания	Қазақтың ұлттық тағамдары	7.2.4.2 әлемнің басқа халы тағамдары мен олар технологиясын зерттеу және 7.2.4.4 тірек сөздер мен Берілген тақырыпқа қысқа м (мұғалімнің көмегімен)
	Әлем халықтарының тағамдары (тәуелсіз зерттеу)	7.1.3.1 шығармашылық ид және дамыту үшін әртүрлі пайдалану, олардың ішінен таңдау (оның ішінд коммуникациялық технолог отырып); 7.2.4.1 әр түрлі халықтар мен аспазшыларының ерекшеліктерін сипаттау жән 7.2.4.4 тірек сөздер мен Берілген тақырыпқа қысқа м (мұғалімнің көмегімен)
	Әлем халықтарының тағамдары. Тәжірибелік жұмыс (суши, пицца, кожа)	7.2.4.2 әлемнің басқа халы тағамдары мен олар технологиясын зерттеу және 7.2.2.3 негізгі ойды анықта бойынша ашық сұрақтарға ж 7.2.4.3 әр түрлі тағамда арналған өнімдерді, құралдар таңдауға қатысты дербес шеш
Үй мәдениеті	Тұрмыстық техниканы таңдау. Тұрмыстық техниканы пайдалану ережелері	7.2.5.2 эстетикалық жән қасиеттерді бағалай оты техниканы мақсатына жә принципіне сәйкес жіктеу; 7.2.5.3 тұрмыстық техникан күту ережелерін зерттеу жән 7.2.5.5 түсінуді тереңдету нақтылау үшін мәтін м көзқарасты көрсететін жауаптарды тұжырымдау;

		7.2.6.2 заманауи технология қауіпсіз жұмыс істеу тәсілдерін түсіндіру; 7.2.6.3 ақпаратты қабылдау идеяларды, сезімдерді, ойлар тірек сөздерді қолдана отырып жасаңыз
	Растение как украшение, как элемент интерьера	7.2.5.1 әр түрлі өсімдіктер қасиеттерін сипаттау, бағалау, безендіру үшін қолдану; 7.2.5.5 түсінуді тереңдету, нақтылау үшін мәтін мен көзқарасты көрсететін жауаптарды тұжырымдау; 7.3.3.1 пәндік терминология отырып, өз жұмысын жасау (суретшілер, қолөнершілер) жұмыстарын жасау үшін әдістер мен тәсілдерді талқылау және бағалау; 7.3.3.2 қайталау және көшіріп кәсіби сөздерді, терминдерді қолдану

6) 8-сынып (қыздар):

10-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Сәндік-қолданбалы өнер	Қазақ қолданбалы өнері (ши тоқу, киіз басу). Халық шығармашылығының түрлері. Материалдар мен құрал-жабдықтар	8.1.2.1 әр түрлі тарихи және өнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін түсіну; 8.1.2.2 тыңдалған ақпарат бойынша жабық сұрақтарға жауап беру; 8.1.3.1 шығармашылық идея және дамыту үшін өз бетінше ақпарат көздерін пайдалану
	Бұйымның эскизін әзірлеу. Материалдар мен құралдарды дайындау	8.1.5.2 бұйымды жасаудың ұтымды тәсілдерін анықтау, графикалық және технология әзірлеу, используя различные материалы; 8.1.5.3 көмекші жоспар негізінде монологиялық мәліметтерді жасау; 8.1.4.1 алған білімі мен тәжірибесін отырып, өзінің болашақ ісін сипаттай отырып, шығармашылық жоспарлау
	Шығармашылық жұмысты орындау. Декор. Безендіру	8.2.1.1 күрделі шығармашылық сөзімдерді жеткізу үшін эскиздерді қолдану; 8.2.1.2 құралдарын өз бетінше анықтау пайдалану;

		8.2.1.2 синонимдерді, омонимдерді ажырату, мәні тікелей және бейнелі мағына 8.1.6.4 шығармашылық жұмыс кезінде әртүрлі әдістер материалдарды өз бетінше және біріктіру; 8.1.6.5 қиын дыбыс тіркесімдерін тіліндегі сөздердің айтылу ережелеріне сәйкестендіру; 8.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесін, мәдениетінің элементтерін пайдалану; 8.2.3.4 диаграммалар, кестелер/фотосуреттер көмегімен мәтіндерін жасау; 8.3.2.1 пәндік терминологияны отырып, өз жұмысында жинақтау (суретшілер, қолөнершілер) жұмыстарында көрініс тапқырларға талдау жүргізу үшін критерийлерді қолдану; 8.2.6.1 қауіпсіздік ережелерін, маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды пайдалану
	Жұмыстарды презентациялау. Көрмені ұйымдастыру	8.3.1.1 онлайн платформалар аудиторияға дайын жұмысты ұйымдастыру (онлайн форумы, сети); 8.3.1.2 қорытындылар мен тапсырмаларды әртүрлі сұрақтарды тұжырымдау
2-тоқсан		
Дизайн және технология	Қазақтың ұлттық киімдері. Этностиль. Ою-өрнек және оның стилизациясы	8.1.2.1 әр түрлі тарихи және қолөнер, қолөнер және дизайн ерекшеліктерін түсіну; 8.1.2.2 тыңдалған ақпарат бойынша жабық сұрақтарға жауап беру; 8.1.3.1 шығармашылық идеяны және оны дамыту үшін өзінше әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану
	Этностильдегі бұйымның дизайны (бас киім, кеудеше)	8.1.5.1 қызметтік (техникалық), эргономикалық және экологиялық сәйкес келетін объектінің жөніндегі тапсырмаларды орындау; 8.1.5.3 көмекші жоспар негізінде монографиялық мәліметтерді пайдалану; 8.1.5.2 бұйымды жасаудың технологиялық ұтымды тәсілдерін анықтау, графикалық және технологиялық әзірлеу, используя различные материалы

	Этностилде бұйым жасау (бас киім, кеудеше). Безендіру	8.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процесі мәдениетінің элементтерін пайдалану; 8.2.3.1 қол құралдары мен және оларға арналған құрылғыларды пайдаланып, тоқыма материалдарын ұтымды әдістерін анықтау және жетілдіру; 8.2.3.2 әртүрлі (тоқыма, табиғи материалдар мен конструкциялар) отырып, өздігінен әзірленген құжаттама бойынша күрделі жасау; 8.2.3.4 диаграммалар/графиктер, фотосуреттер нұсқаулықтармен мәтіндерін жасау; 8.3.4.1 пайдаланылған идеяларды талдау және бағалау негізінде және басқалардың жұмыстарына жетілдіру бойынша сыни ұсыныстар жасау; 8.3.4.2 сөздік көмегімен сөздердің белгілерінің қателерін түзету; түзету; 8.2.6.1 қауіпсіздік ережелерін маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды пайдалану;
	Жұмыстарды презентациялау	8.3.1.1 онлайн платформалар аудиторияға дайын жұмыстарды ұйымдастыру (онлайн форумы, сети); 8.3.1.2 қорытындылар мен тапсырмаларды әртүрлі сұрақтарды тұжырымдау;
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Халық пішімінің негізінде киім үлгісінің дизайны (бүтін пішілген жең)	8.1.4.2 зерттеулер негізінде түрлеріне қажеттілігін анықтау; 8.1.4.3 диалогқа қатысу, өз пікірлерін басқалардың пікірлерін тыңдау; 8.1.3.1 шығармашылық идеялар және оны дамыту үшін өзіндік әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану;
	Идеяларды әзірлеу. Эскиз	8.1.5.1 қызметтік (техникалық) эргономикалық және экологиялық сәйкес келетін объектінің жөніндегі тапсырмаларды орындау; 8.1.5.2 графикалық және құжаттарды әзірлеу. Графикалық құралдарын қолдана отырып, дәйектілігі мен ұтымды әдістерін; 8.1.5.3 көмекші жоспар негізінде монографиялық мәліметтер;

	Материалдарды, құрал-саймандар мен жабдықтарды дайындау	8.2.2.1 тігін машиналармен құрылғыларды таңдау және ілмектерді өңдеу, сыдырма ілмектерді өңдеу, табиғи және жасалған жүннің түрлері мен қабырғаларын және салыстыру; 8.2.6.2 құралдармен қауіпсіздік жадынама құрастыру; 8.2.6.3 көркем және экспрессивті қолдана отырып, өз идеяларын ойларын түсіндіру үшін мәліметтер
	Халықтық пішу негізінде өнімді жасау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді құрастыру және бұйымды өңдеу. Ою-өрнек элементтерімен безендіру	8.2.3.1 қол құралдары мен тараптар оларға арналған құрылғылармен отырып, тоқыма материалдармен ұтымды әдістерін анықтау және жасау; 8.2.3.4 диаграммалар/графиктер, фотосуреттер нұсқаулықтармен мәтіндерін жасау; 8.2.3.2 әртүрлі (тоқыма, табиғи материалдар мен конструкциялар) отырып, өзінің эфирленген құжаттамасы бойынша құрастыру жасау; 8.3.3.1 жасалған өнімнің (жұмыстың) пайдаланылу тәсілдерін және сапасын талдау үшін критерийлерді қолдану; 8.3.3.2 өз сөйлеу тілінде терминдерді, неологизмдерді
	Жұмыстарды презентациялауы	8.3.1.1 онлайн платформалар аудиторияға дайын жұмысты ұйымдастыру (онлайн форматта); 8.3.1.2 қорытындылар мен тапсырмалар әртүрлі сұрақтарды тұжырым
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьерге арналған сәндік бұйымдар (2D /3D форматында). Эскиз. Материалдар мен жабдықтарды дайындау	8.1.6.2 өнімді дайындау және заманауи және дәстүрлі емес материалдармен бетінше таңдау, понимая, қандай материалдармен эффективно использованы; 8.1.6.4 шығармашылық жұмыс кезінде әртүрлі әдістермен материалдарды өз бетінше және біріктіру; 8.1.6.5 қиын дыбыс тіркеу тіліндегі сөздердің айтылу ерекшеліктерін
	Интерьерге арналған сәндік 2D/3D өнімдерін жасау	8.2.5.3 материалдар мен техникалық анықтай және таңдай отырып және техникалық талаптарын интерьерге арналған сәндік бұйымдар

		8.3.4.1 пайдаланылған идеялар талдау, бағалау негізінде өнімдер, басқалардың жұмысын бейнестейтін бойынша сыни ұсыныстар жасау; 8.2.6.1 қауіпсіздік ережелерін сақтау маңыздылығын сезіне және қолдана отырып, өз идеяларын ойларын түсіндіру үшін мәліметтер
	Өсімдік шаруашылығындағы ғылымның рөлі	8.1.3.1 шығармашылық идеялар және оны дамыту үшін өзіндік әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану; 8.2.5.1 ауыл шаруашылығында дамытудағы ғылыми тәсілдерді бағалау; 8.1.4.3 диалогқа қатысу, өз пікірлерін басқалардың пікірлерін тыңдау
	Медицинадағы, фитотерапиядағы және косметологиядағы өсімдіктер	8.1.3.1 шығармашылық идеялар және оны дамыту үшін өзіндік әртүрлі ақпарат көздерін пайдалану; 8.2.5.2 медицинада, шөп араластыру косметологияда өсімдіктерді талқылау және бағалау; 8.2.5.5 өз көзқарасын дамытуға ұсынылған мәселе бойынша

7) 9-сынып (қыздар):

11-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Сәндік - қолданбалы шығармашылық	Қазақстанның дәстүрлі тоқымасы. Қазақ кілемдері. Алаша. Кілем тоқу. Гобелен. Қазіргі кілемдер	9.1.2.1 әр түрлі тарихи және өнер, қолөнер және дизайн тәсілдерін әртүрлі стильдерді, материалдарды білу және атау; 9.1.2.2 тыңдалған ақпарат бойынша жабық сұрақтарға жауап беріп, анықтау, оларды бекіту; 9.1.3.1 теориялық зерттеулерді көздерін мақсатты және нәтижелі етіп бағалау; 9.2.2.2 кәсіпорындардағы технологиялық үдерістерді сипаттау; 9.2.2.4 мазмұны бойынша бағалау құрастыру
	Кілем тоқуға арналған материалдар мен құрал-жабдықтар	9.1.6.4 шығармашылық жұмыс кезінде бірқатар техникаларды материалдарды қолдану шешімдерді бағалау; 9.1.6.5 өз дыбыс айтуын бақылау

		9.1.5.1 күрделі объектілердің пішіндердің дизайнын өз туралы білімін көрсету; 9.1.5.3 жоспар мен көрнекі қолдана отырып, монолог жасау 9.1.4.1 жұмыстың реттілігін шығармашылық қызметті жо
2-тоқсан		
Дизайн және технология	Сәннің заманауи стильдері (өз бетінше зерттеу)	9.1.2.1 әр түрлі тарихи және өнер, қолөнер және дизайн тәртүрлі стильдерді, материал білу және атау; 9.1.2.2 тыңдалған ақпарат бойынша жабық сұрақтарға жауап беріп анықтау, оларды бекіту; 9.1.3.1 теориялық зерттеулерді көздерін мақсатты және нәти
	Дайын бейнені талдау: макияж, шаш, әшекей бұйымдар	9.1.6.2 бұйымды талдау материалдарды пайдалану шешімдерді салыстыру және 9.1.6.5 өз дыбыс айтуын бақы
	Зерттеу жобасының презентациясы	9.3.1.1 медиа құралдары платформаларды қолдана жобасының презентациясын ұ
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Қарапайым геометриялық пішіндердің "Fast cloth" сәнді киімінің дизайны (пончо, кейп, туника). Киім мен бұйымдардың заманауи өндірісі: функционалдылық, стиль және материалдар	9.1.2.1 әр түрлі тарихи және өнер, қолөнер және дизайн тәртүрлі стильдерді, материал білу және атау; 9.1.3.1 теориялық зерттеулерді көздерін мақсатты және нәти 9.2.2.2 кәсіпорындардағы технологиялық үдерістерді сипаттау; 9.2.2.4 мазмұны бойынша бақылау құрастыру
	Техникалық және дизайнерлік инновациялар	9.1.5.1 күрделі объектілердің пішіндердің дизайнын өз туралы білімін көрсету; 9.1.5.2 түрлі графикалық пайдалана отырып, графика технологиялық құжаттаманы
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьердегі/ экстерьердегі ландшафт элементтері	9.1.5.1 күрделі объектілердің пішіндердің дизайнын өз туралы білімін көрсету;

		9.2.5.1 ландшафтық дизайн заманауи бағыттары мен эстетика және сипаттау; 9.2.5.5 ұсынылған мәдениеттің пікірталасқа қатысып, өмірде дәлелдей алу; 9.1.3.1 теориялық зерттеулерді көздерін мақсатты және нәтижелі
	Танымал стильдер. Жоспарлаудың негізгі ережелері мен әдістері, түс схемасы.	9.1.5.1 күрделі объектілердің пішіндердің дизайнын өзіндік туралы білімін көрсету; 9.2.5.3 қолданыстағы бірнеше техниканы, конструкцияларды заманғы материалдарды талдау 9.3.3.2 кәсіби сөздерді неологизмдерді дұрыс таңдау 9.3.3.1 өнімнің сапасын бағалау және өнімнің сыртқы түрін факторларды тұжырымдау

8) 10-сынып (қыздар):

12-кесте

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Сәндік - қолданбалы шығармашылық	Қолмен кілем жасау: бұйымның эскизін жасау,	10.1.2.1 әр түрлі тарихи және өнер, қолөнер және дизайн әртүрлі стильдерді, материалдарды білу және атау; 10.1.3.1 шығармашылық идеяларды көздерін мақсатты және нәтижелі 10.1.2.2 тыңдалған ақпаратты мағынасын жеткізе отырып негізінде мәлімдеме жасау; 10.2.2.2 кәсіпорындардағы технологиялық үдерістің заңды және түсіну
	Бұйымның эскизін әзірлеу. Материалдарды (киіз, мата) және құралдарды дайындау	10.1.6.4 шығармашылық жобаны кезінде бірқатар әдістермен материалдарды қолдану шешімдерді ұсыну; 10.1.5.1 күрделі нысандардың пішіндердің дизайнын әзірлеу жетілдіру; 10.1.6.5 өзіңіз және сыныптасыңызды айтуын қадағалау; 10.1.4.1 жұмысты орындауды анықтай отырып, шығармашылық жоспарлау

	Шығармашылық жұмысты орындау. Декор. Безендіру	10.2.1.1 мазмұнды және түпн жасау үшін экспрессивті дербес қолдану; 10.2.3.3 шығармашылық бұйымдарды жасау процес мәдениетінің элементтерін п 10.2.3.4 диагр кестелер/фотосуреттер көм мәтіндерін құру; 10.2.6.1 қауіпсіздік ережел маңыздылығын сезіне және материалдар мен құралдарды
	Жұмыстарды презентациялау. Көрмені ұйымдастыру	10.3.1.1 медиа құралда платформаларды қолдана о аудиторияға дайын жұмысты ұйымдастыру; 10.3.1.2 мәтін мазмұнын сұрақтар мен идеяларды құра 10.3.2.1 өз шығармалар басқалардың шығармалар әлеуметтік және мәдени м және бағалау
2-тоқсан		
Дизайн и технология	Жеке имиджді құру технологиясы, идеяларды дамыту	10.1.2.1 әр түрлі тарихи ж өнер, қолөнер және дизайн әртүрлі стильдерді, материал білу және атау; 10.1.3.1 шығармашылық ид көздерін мақсатты және нәти 10.1.5.3 өздігінен жасалған материалдарды қолдана монологын құрыңыз
	Макияж, шаш, әшекей арқылы жеке бейне жасау	10.1.6.2 өнімді дайындау жа материалдарды пайдала шешімдері мен тәсілдерін ұс 10.1.5.3 өздігінен жасалған материалдарды қолдана монологын құрыңыз
	Өзіңіздің жеке бейнесін жасау үшін киім/әшекей жиынтығын жасау эксперименті	10.1.5.1 күрделі нысандард пішіндердің дизайнын әзір жетілдіру; 10.1.6.3 тоқыма, тоқыма емес да заманауи, дәстүрлі матери бағалау; 10.2.3.1 бұйымды дай материалдарды өңдеу тәсілд 10.3.4.1 өз жұмысының : жұмысының мақсаты мен бетінше бағалау және өз көзк

		10.3.4.2 мәтінді семантикалық, логикалық, стилистикалық қарқылы реттеу
	Жұмыстарды презентациялау ы	10.3.1.2 мәтін мазмұнын сұрақтар мен идеяларды құрастыру 10.3.1.1 медиа құралдарды платформаларды қолдана отырып аудиторияға дайын жұмысты ұйымдастыру
3-тоқсан		
Дизайн және технология	Сәнді киімдерді жобалау	10.1.2.1 әр түрлі тарихи және өнер, қолөнер және дизайн әртүрлі стильдерді, материалдарды білу және атау; 10.1.3.1 шығармашылық идеяларды көздерін мақсатты және нәтижелі етіп білдіру; 10.1.4.3 сөйлеу нормаларын талқыланатын тақырып бойынша пікірталасқа қатысу, диалог жүргізу тәсілдерін түсіну; 10.2.2.2 кәсіпорындардағы технологиялық үдерістің заңдылығын және түсіну
	Идеяларды әзірлеу. Эскиз. Материалдар мен жабдықтарды дайындау	10.1.5.1 күрделі нысандарды пішіндердің дизайнын әзірлеу және жетілдіру; 10.1.5.2 өз бетінше таңдап алынған құралдарды пайдалана отырып және технологиялық құжаттарды оқу; 10.1.5.3 өздігінен жасалған материалдарды қолдана отырып монологын құрыңыз
	Бұйымдар жасау. Бөлшектерді пішу. Жеке бөлшектерді өңдеу. Бөлшектерді құрастыру және бұйымды өңдеу	10.2.2.1 заманауи тігін жабдығын және тігін машинасын қолдану; 10.2.2.3 тігін машиналардың қызметтерді орындау (кесте, қиындар); 10.2.2.4 себеп-салдар қатынастарды анықтау үшін қолдану; 10.2.3.1 бұйымды дайындау материалдарды өңдеу тәсілдерін білдіру; 10.2.6.1 материалдар мен құралдарды ережелерін сақтай отырып қолдану; 10.2.6.3 тақырып бойынша сұрақтарын тұжырымдау және шығармашылық тұрғысынан қарау; 10.2.6.2 белгілі бір жұмыс түрін бұйымдарға қауіпсіздік теориясы акпаратандырушы жасау
	Жұмыстарды талқылау және бағалау. Жұмысты презентациялау	10.1.4.2 пайданы анықтау тауарлардың нарықтарын талдау

		10.3.4.1 өз жұмысының мақсаты мен бетінше бағалау және өз көзқарасын жетілдіру; 10.1.4.3 сөйлеу нормаларын талқыланатын тақырып бойынша пікірталасқа қатысу, диалог тәсілдерін түсіну; 10.3.1.1 медиа құралдары мен платформаларды қолдана тұсаукесерін ұйымдастыру, өнімнің сыртқы түрін анықтау және бағалау
4-тоқсан		
Үй мәдениеті	Интерьердегі/ экстерьердегі ландшафт элементтері	10.1.5.1 күрделі нысандардың пішіндердің дизайнын әзірлеу және жетілдіру; 10.2.5.1 өз жұмыстарының дизайнның стильдерін, заманауи элементтерін анықтау және бағалау 10.1.4.3 сөйлеу нормаларын талқыланатын тақырып бойынша пікірталасқа қатысу, диалог тәсілдерін түсіну; 10.1.3.1 шығармашылық идеяларды елестету, көздерін мақсатты және нәтижелі етіп бағалау
	Шығармашылық идеяларды елестету. Материалдар мен жабдықтарды (құрал-саймандарды) дайындау	10.1.5.2 өз бетінше тапсырмаларды құралдарды пайдалана отырып, және технологиялық құжаттармен жетілдіру 10.1.5.3 өздігінен жасалған материалдарды қолдана отырып, монологын құрыңыз; 10.3.4.1 өз жұмысының мақсаты мен бетінше бағалау және өз көзқарасын жетілдіру
	Мерекелерге арналған интерьер дизайны. шығармашылық идеяларды елестету(эскиз), материалдар мен жабдықтарды (құралдарды) дайындау, жүзеге асыру.	10.1.5.2 өз бетінше тапсырмаларды құралдарды пайдалана отырып, және технологиялық құжаттармен жетілдіру 10.1.5.1 күрделі нысандардың пішіндердің дизайнын әзірлеу және жетілдіру 10.1.5.3 өздігінен жасалған материалдарды қолдана отырып, монологын құрыңыз 10.2.5.3 дербестік пен сезімділікпен отырып, әртүрлі техниканы, және заманауи материалдарды отырып, бірегей бұйымдар жасау 10.3.3.1 өнімнің сапасын және түрін анықтайтын негізгі факторларды бағалау

		10.3.3.2 кәсіби сөздер, неологизмдерді қолдану, штамптарды пайдаланбау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№123 бұйрығын
74-қосымша
Қазақстан Республикасы
және ғылым Министрі
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
711-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасы (әрі қарай – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабының 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – өз денсаулығына қамқорлықпен қарауға, дене және психикалық қасиеттерін біртұтас дамытуға, салауатты өмір салтын ұйымдастыруда дене шынықтыру құралдарын шығармашылық тұрғыда пайдалануға тұрақты әрекеттер мен қажеттіліктерін қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері:

1) денсаулық мәдениетін қалыптастыру, тұлғаның үйлесімді дамуына септігін тигізу, организмнің функционалдық және бейімдеушілік мүмкіндіктерін арттыру, негізгі дене қасиеттерін дамыту;

2) заманауи сауықтыру жүйелерінің технологияларын, дене бітімі мен сымбатын жеке дара түзету әдістерін меңгеру;

3) дене шынықтыру, оның заманауи адамның тіршілік қызметіндегі рөлі, салауатты өмір салтын қалыптастыру жайлы білім жүйесін меңгеру;

4) дене шынықтыру-сауықтыру және спорттық-сауықтыру әрекеттерімен шұғылдандудың бірігіп өтетін сабақтарында тұлғаның оң қасиеттеріне, ұжымдық өзара іс-әрекеттесу мен шығармашылық серіктестікке, өзара жәрдемдесуге және сыйластыққа тәрбиелеу.

4. Түзету-дамытушылық міндеттер:

1) жеке бас гигиенасы, күн тәртібі, дене жаттығуларының денсаулық жағдайына, жұмыс қабілеттілігімен қозғалыс мүмкіндіктерінің дамуына тигізетін әсері туралы білімдерін қалыптастыру;

2) тұлғалық қасиеттерін, ерік-жігер аясын түзету және дамыту(өзін-өзі және өзара бақылау, шыдамдылық және ұстамдылық, өз сезімдерін білдіру дағдыларын);

3) кеңістіктік және уақыт түсініктерін, қолдың ұсақ моторикасын, дұрыс дене сымбатын дамыту, жалпақтабанның алдын алу;

4) соматикалық бұзылымдардың алдын алу;

5) вербалды, паравербалы және бейвербалы құралдардың көмегімен коммуникацияны орнату мен сақтау білігін қалыптастыру;

6) зейінді және қимылдар мен әрекеттерді ерікті түрде реттей алуын дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері

5. Оқу процесін ұйымдастыруда психикалық дамуы тежелген білім алушылардың ерекшеліктері ескеріледі: соматикалық әлсіздігі, қимыл үйлесімділігінің бұзылуы, тез шаршағыштық, танымдық әрекеттері мен тәртібінерікті түрде реттеудің жетілмегендігі.

6. Дене шынықтыру сабақтары тұлғалы-бағыттық, сараланымдық тәсілдер негізінде жүзеге асырылады:

1) тұлғалы-бағыттық тәсіл -әрбір білім алушының дене дайындығын, денсаулық жағдайын, тұлғалық қасиеттерін ескеретін, дене шынықтыру-сауықтыру және спорттық-сауықтыру әрекеттеріне деген саналы қажеттілікті қалыптастырудың жеке дара тәсілдемесін қамтиды;

2) сараланымдық тәсіл -дене шынықтыру сабақтарында білім алушылардың іс-әрекетін қимыл-қозғалыс дамуы мен соматикалық денсаулығының деңгейіне қарай ұйымдастыруды қамтиды. Білім алушылардың топтарға бөлінуі қарастырылады.

7. Оқу жылының басында және соңында арнайы ұйымдастырылған педагогикалық бақылау түрінде білім алушылардың қозғалыс біліктері мен дағдыларының, психикалық қабілеттерінің диагностикасы жүргізіледі. Оқу жылының басындағы бақылау мәліметтері білім алушылардың сараланған топтары үшін білім беру міндеттерін қоюға негіз болады, оқу жылының соңындағы бақылау мәліметтері – оқыту міндеттеріне қол жеткізу дәрежесін анықтауға негіз болады.

8. Дене шынықтыру сабақтарының барысында қимыл-қозғалыс және тұлғалық қасиеттерін дамыту, көру арқылы қабылдау, кеңістікте бағдарлау, өзін-өзі реттеу және коммуникация дағдыларын дамыту бойынша мақсатты-бағытты жұмыс жүргізіледі.

9. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларды кез-келген қимыл әрекетіне үйреткенде мыналар ескеріледі:

1) уәждемелік компонент: қимылға үйрете отырып, жағымды көңіл-күй жағдайын орнату, қозғалысты орындауға қызықтырып, оны сапалы орындауға ынтасын тудыру;

2) білім алушының денсаулық жағдайына, дене жүктемесіне, сақтандыру тәртібін сақтау қажеттілігіне әсер ететін негізгі физиологиялық факторлар;

3) қимыл үйлесімділігін, дәлдігін, статикалық және динамикалық тепе-теңдігін, меңгерген қозғалыс әрекеттерінің тұтастығын дамытудың маңыздылығы;

4) білім алушының дене дайындығы, жеке дара психикалық жағдайы, оның организмінің дене жүктемесіне деген реакциясы;

5) әр білім алушыға дұрыс орындалған жаттығуларды нұсқай отырып және жеткілікті дәрежеде жақсы орындай алмаған жаттығуларды жасауға көмектесе отырып, жекелік ұсынымдар жасау қажеттілігі.

10. Дене шынықтыру сабақтарының тиімділігін арттыру үшін келесі әдіснамалық ұсынымдар ескеріледі:

1) сабаққа дене қасиеттерін дамытуға қажет, әртүрлі дене бөліктеріне арналған жаттығуларды енгізу;

2) дұрыс дене қалпын ұстану, табан күмбезін нығайту, тыныс алу дағдыларын қалыптастыру;

3) әрбір алдыңғы жаттығу кейінгісінің орындалуын жеңілдетеді, әртүрлі бұлшық ет топтарына арналған жаттығулар алмастырылып отырады, өйтпегенде тез арада жергілікті сипаттағы зорығу пайда болады;

4) жүктемені біртіндеп ұлғайту, біртектес жаттығулардың ішінде бірі қарапайым, ал екіншісі бұлшық еттеріне күш түсіретіндей күрделі болуы;

5) үйлестірілуі күрделі, зейін қоюды талап ететін жаттығулар қарапайым құрылымды және айтарлықтай бұлшық ет күшімен орындалатын жаттығулардың алдына қойылады;

6) дене және психикалық дамуының кемістіктерінің орнын толтыруға, дене және көңіл-күй жағдайын қалпына келтіруге бағытталған арнайы жаттығулар мен ойындарды пайдалану;

11. Ақпараттық-коммуникативті технологияларындағы (әрі қарай – АКТ) күзіреттілік теориялық және практикалық сабақтарда АКТ (видео, презентациялар, графиктер, кестелер, өсу динамикасы) пайдалану кезінде қалыптасады.

12. Спорт залы жеңіл атлетика, спорттық ойындар, гимнастика, шаңғы, коньки дайындығы сабақтары білім беру және түзету міндеттерін шешуге мүмкіндік беретін құрал-жабдықтармен қамтамасыз етіледі.

3-тарау. "Дене шынықтыру" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

13. "Дене шынықтыру" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 5-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;
- 2) 6-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;
- 3) 7-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;
- 4) 8-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;
- 5) 9-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;
- 6) 10-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

14. Бағдарламаның мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

15. Бағдарламаның мазмұны 3 бөлімді қамтиды:

- 1) "Қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері" бөлімі;
- 2) "Қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту" бөлімі;
- 3) "Денсаулық және салауатты өмір салты" бөлімі.

16. "Қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту, негізгі циклдық қимыл дағдыларын батыл меңгеру;

2) негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту: тірек-қимыл аппараты, денені және нысанды басқару;

3) әралуан жүктеме түрлерін реттеу; қимыл-қозғалыс қабілетін жақсарту үшін қиындықтар мен қауіп-қатерлерді түсіну;

4) қимыл-қозғалыс комбинациялары және оларды әртүрлі дене жаттығуларында қолдану реттілігі, дене және психологиялық кедергілерді жеңу;

5) қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет атқару үшін қажетті дене жүктемелеріне төтеп беру қабілеті;

6) өз мүмкіндіктерін түсіне отырып, арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстардың ретін түрлендіру;

7) қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту үшін бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын мен құрылымдық идеяларын қолдану және бағалау;

8) білім алушылардың жеке дара білім беру қажеттіліктеріне байланысты қиындықты жеңе білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білу дағдыларын дамыту.

17. "Қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) жеке дара білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, өзгермелі жағдайға жауап қайтаруға арналған қимыл-қозғалысқа байланысты алған білімдерін бейімдеу;

2) кеңістікті-уақыттық бағдарлауын дамыту;

3) қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыруға қажеттібірігіп және тиімді жұмыс жасау бірқатар дағдыларын дамыту;

4) ағзаның бейімделу қасиеттерінің дамуын, денсаулықтың нығаюын және дене дайындығының жоғарылауын бақылаудың жеке дара әдістері;

5) дене жаттығулары аясындағы іс-әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдері, және өз дене қызметтерін бақылаудың қолжетімді әдістерін меңгеру;

6) жарыс іс-әрекеттері және төрелік ету ережелері;

7) қимыл-қозғалыстардың әртүрлі мән-мағынасымен шарттастырылған рөлдер және олардың айырмашылықтары.

18. "Денсаулық және салауатты өмір салты" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) жеке денсаулық және салауатты өмір салты туралы білімі;

2) дене жаттығулары барысында жарақаттанудың алдын алу және дәрігерге дейінгі көмек көрсету;

3) ағзадағы дене өзгерістерін бақылау, ағзаны емдеу және сауықтыру үшін қолайлы түзету-дамыту жағдайын жасау;

4) денсаулығы жағдайында тұрақты аутқуы бар білім алушының тіршілікке қабілеттілігі;

5) дене және психомоторлық аутқуларын ескере отырып, жаттығулардың іс-әрекет түрлеріне мен қалпына келтіру техникасына сәйкес құрастыру;

6) дене мүмкіндіктері мен шектеулерін, ағзаға тигізетін әсерін ескере отырып, әртүрлі дене жүктемесі бар жаттығулар құрастыру.

19. 5-сыныпқа арналған "Дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері: жеңіл атлетика—бір кедергіден аттап жүру (орындықтар, нығыздалған доп, гимнастикалық таяқша және басқа заттар). 2-3 кедергіден аттап жүру. Кедергілерден аттап берілген қарқынмен жүру (санақпен, шапалақ соғумен); гимнастика—гимнастикалық сапқа тұру және құрылымын өзгертіп қайта тұру, бір қатардан екі қатарға қайта тұру: бір саптық қатардан екі, үш, төрт саптық қатар құру. Қатарда бірінші, екінші және үшіншіге саналу. Бір саптық қатарға жылдамдықпен тұру; жалпы дамытушы (түзету) жаттығулары — затсыз орындалатын жаттығулар; жүрелеп тірену қалпынан жатып тіренуге ауысу және қайтадан жүрелеп тіренуге ауысу; қолдың әртүрлі қалпында (алға созып, белге қойып, желкеге қойып) жартылай жүрелеп отыру; бір аяқпен тепе-теңдік ұстау қалпында қолдарымен қимыл жасау; бір аяқпен тепе-теңдік ұстау; аяқты алмастырып алға адымдау; бір орында 90, 180 градусқа бұрылу, бірнеше баладан

қол ұстасып жүру; аяқты аяққа қосып қырындап адымдау; жүкті (250-500 грамм)көтеру және түсіру; дене сымбатына арналған жаттығулар; гантельмен орындалатын жалпы нығайтушы жаттығулар; басына жеңіл жүк (200-250 грамм) қойып кедергіден аттап жүру; қарапайым және түрлі қалыпта асылу мен тірену; аралас асылу: жатып асылу, үстінен асылу, қайқая асылу, бір және екі тақыммен асылу; қарапайым тіренулер: тіреніп жылжу, ұстауды алмастыру (бұрылмай), асылып санап тартылу; акробатика: төсеніште алға, артқа аунау; жатқан қалыптан көпір жасау (көмекпен); нығыздалған доппен жасалатын жаттығулар (салмағы 1-2 кг), допты бір-біріне екі қолмен кеудеден, екі қолмен бастан асыра, екі қолмен астыдан лақтыру, допты жоғары лақтырып, шапалақтан кейін тосып алу; қолындағы доппен әртүрлі қалыпта әртүрлі қимылдар жасай отырып, денені еңкейту және бұру; нығыздалған допты отырған қалыпта, етпетінен жатқан қалыпта бір-біріне аяғымен итеріп домалату; доппен шеңберде, қатарда жаттығулар жасау – допты алдыға, артқа, жанына беру; негізгі бұлшық ет топтарына арналған доппен, гимнастикалық таяқшамен жатып орындалатын жаттығулар; таяқша қозғалыстарын дене мен аяқ қимылдарымен біріктіру; гимнастикалық қабырғадағы жаттығулар; фитбол-доптармен, білім алушылардың зияттық мүмкіндіктеріне қарай әртүрлі заттармен орындалатын жаттығулар кешені; ұлттық және зияткерлік ойындар – "Тоғыз құмалақ", "Асық ату", ұсақ моторикаға арналған жаттығулар, аутотренинг формулаларынан босаңсу, аз қимылды ойындарда өз денесін басқару, даму кемістіктерін түзету тәсілдері; негізгі дене қасиеттерін дамыту мен кемістіктерді түзетуге арналған жаттығулар кешені; шаңғы/кросс/коньки дайындығы – ауа райына және мектептің материалдық базасына байланысты шаңғы/кросс/коньки дайындығы бағдарламалық материалдың басқа түрлеріне бөлінген уақытты қысқарту немесе арттыру есебінен ұлғаюы немесе азаюы мүмкін; шаңғы дайындығы – жылжу әдістері; алма-кезек екі адымды жүріс, бір мезгілдегі екі адымды жүріс, бір мезгілдегі адымсыз жүріс; қиғашынан "жартылай шырша" әдісімен көтерілу; "соқа" тәсілімен тежелу; адымдап бұрылу; жылжудың үйренген әдістерін білім алушылардың мүмкіндіктеріне қарай қашықтықта қолдану; коньки дайындығы – қимыл тепе-теңдігі, конькиді сынап көру; қозғалыста тепе-теңдік сақтау жаттығулары (бір және екі конькиде, қолдың әртүрлі қалпында); топтық жаттығулар – қатармен, үшеулеп, жұптасып, топтасып сырғанау; жылжудың үйренген әдістерін білім алушылардың мүмкіндіктеріне қарай қашықтықта қолдану; кросс дайындығы – кросс дистанциясымен жылжу техникасын меңгеру; кедергілерден өту техникасы; төзімділікті дамыту; ойлы-қырлы жермен жүгіруді жетілдіру, білім алушылардың мүмкіндіктеріне қарай кедергілерден өту; жүгіру

жаттығуларын орындау техникасы, өз бетімен меңгеру, дене қасиеттерін дамытуға арналған жүгіру жаттығулары, дене жүктемесінің жеке дара тәртібі; дене қабілеттерін түзетуге және шыдамдылық пен жылдамдық қабілеттерін дамытуға арналған жаттығулар; қозғалмалы және спорттық ойындар – мектептің материалдық базасына және спорттық базасына байланысты спорттық ойындар (таңдауына қарай) бағдарламалық материалдың басқа түрлеріне бөлінген уақытты қысқарту немесе арттыру есебінен ұлғаюы немесе азаюы мүмкін; спорттық ойындар элементтері бар эстафеталар; "Допты шеңбермен қуалау", "Допты жүргізушіге берме", "Доп капитанға", "Қамалды қорғау" қозғалмалы ойындары; спорттық ойындар – үйренген спорттық ойындардағы жылжу техникаларының меңгерілген элементтерінен құралған комбинациялар; жеңілдетілген ереже бойынша ойнау; ойыншылардың саны шектеулі (2:2, 2:3, 3:3) ойындар мен ойын тапсырмалары, үйренген тәсілдерді жетілдіру, жаттықтыру ойыны;

2) қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту: жарыс ережелері, жарыс кезіндегі серіктестік; үйренетін спорт түріндегі техникалық және тактикалық тәсілдерді зерделеу; спорттық қасиеттерді дамытатын жаттығулар, өз дене қасиеттерінің деңгейін бағалау; сабақ кезінде орынға ауысу ережелері; техникалық тәсілдер және үйрену барысында жіберілетін спорт түріне тән қателерді жою; ұжымдық жұмыс барысындағы серіктестермен қарым-қатынас; дене шынықтыру туралы білім негіздері, біліктер және дағдылар;

3) денсаулық және салауатты өмір салты: күн тәртібі мен жеке бас гигиенасын сақтау, дене шынықтыру сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы, үйренетін спорт түрлері жайлы теориялық білім, салауатты өмір салты (әрі қарай – СӨС) бойынша базалық білім; дене жаттығулары, ұйқы және тамақтанудың, дене жаттығуларының гигиенасы; дене шынықтыру бойынша күн тәртібін сақтау мен тапсырмаларды орындаудың қажеттілігі жайлы мәлімет; үйренетін спорт түрлерімен айналысу үшін құрал-жабдықтарды дайындау; шынықтыру тәсілдері, өзін-өзі реттеу мен өзін-өзі бақылау әдістері.

20. 6-сыныпқа арналған "Дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері: жеңіл атлетика – бір кедергіден аттап жүру (орындықтар, нығыздалған доп, гимнастикалық таяқша) 2-3 кедергіден аттап жүру, кедергілерден аттап берілген қарқынмен жүру (санақпен, шапалақ соғумен); кіші допты отырып, тұрып алысқа арқадан иық арқылы лақтыру, 1,5-2 кг нығыздалған допты орнынан лақтыру, гранатаны алысқа нысанаға лақтыру, кіші допты нысанаға лақтыру; гимнастика – саппен жүру жаттығулары, команда бойынша жылдамдықты өзгерту, команда бойынша бұрылу және қозғалу, қол мен

аяқ қозғалыстарын үйлестіріп жүру, қолды қозғалтып жүру – белге, иыққа, артқа, желкеге, екі жаққа, жоғары, кедергіден аттап жүру (гимнастикалық орындықтар, нығыздалған доптар), қолға зат ұстап жүру (гимнастикалық таяқша, доп, күрзі және басқа заттар), қырындап (аяқты аяққа қосып адымдап) жүру және арқасын алдыға беріп дыбыс сигналына қарай түзу 15-25 м жүру; бастың, қолдың, дененің, аяқтың негізгі қалыптары мен қимылдары (заттармен және затсыз); сермеу: жаттығулар гимнастикалық қабырғаның немесе басқа тіректің жанында орындалады; дұрыс дене сымбатын қалыптастыруға, нық тұрысын сақтап қалуға, шайқалып тұрған алаңқайда қолын қимылдата отырып әртүрлі бастапқы қалыпты сақтауға арналған жаттығулар; басын алдыға, артқа, оңға, солға еңкейту; басын оңға және солға бұру; басын айналдыра қимылдату; бір және екі қолын алдыға, жанына, жоғары, артқа көтеру; қолдарын бет және бүйір жазықтықтарында айналдыра қозғалту; қолдарын бұгу және жазу (көрсетілген жаттығулар затсыз және заттармен орындалуы мүмкін – таяқшалар, доптар, жалаушалар); таяқшалармен орындалатын жаттығулар (таяқша желкеде, жауырында, арқа жағында қолдың шынтак буынының астында, төменде-артта түзу қолдарында), салмағы 1,5-2 кг нығыздалған допты тұрған, отырған қалыпта, еркін тәсілмен және тапсырмаға сәйкес лақтыру және тосып алу, нығыздалған допты бір-біріне иықтан, арқаның артынан беру, лақтыру; гимнастикалық қабырғадағы жаттығулар, гимнастикалық қабырғамен тек қана қолдарының көмегімен өремелеу (жоғары, төмен), асылып тұрып аяқтарын кезекпен және бір мезгілде бұгу және көтеру, гимнастикалық қабырғадан ұстап тұрып, оған арқасын беріп тұрғанда алдыға сол аяқпен, оң аяқпен алдыға қадам жасау; гимнастикалық орындықтағы жаттығулар, орындыққа отырып, аяқтарын бір мезгілде және кезекпен бұгу және жазу, орындыққа атқа мінгендей отырып, оң және сол аяғына қарай кезекпен еңкею, орындыққа отырғанда артқа шалқаю (аяқтарын серіктесі ұстап тұрады), қолдары белінде, желкесінде; ұлттық және зияткерлік ойындар – Қазақстанның ұлттық қозғалмалы ойындарымен танысу, қозғалмалы халық ойындарының негізінде дене қасиеттерін, буындардың қозғалмалылығын дамыту; "Тоғыз құмалақ", "Асық ату" ұлттық ойындары, спорттық базаның мүмкіндіктеріне қарай ұлттық ойындар, ұсақ моторикаға арналған жаттығулар, аутотренинг формулаларынан босаңсу, аз қимылды ойындарда өз денесін басқару, даму кемістіктерін түзету тәсілдері, үйлесімділік қабілеттерін дамытуға арналған қозғалмалы ойындар; шаңғы/кросс/коньки дайындығы; ауа райына және мектептің материалдық базасына байланысты шаңғы/кросс/коньки дайындығы бағдарламалық материалдың басқа түрлеріне бөлінген уақытты қысқарту немесе арттыру есебінен ұлғаюы немесе азаюы мүмкін; шаңғы дайындығы – бір

мезгілдегі бір адымды жүрістегі қозғалыс үлгісін меңгеру, білім алушылардың мүмкіндігіне қарай қашықтыққа жылжудың үйренген әдістерін қолдану; коньки дайындығы – конькимен сырғанаудың техникалық тәсілдері, жылжудың үйренген әдістерін білім алушылардың мүмкіндіктеріне қарай қашықтықта қолдану; кросс дайындығы – жүгіру жаттығуларын орындау техникасы, дене қасиеттерін дамытуға арналған жүгіру жаттығулары, дене жүктемесінің жеке дара тәртібі; дене қабілеттерін түзетуге және шыдамдылық пен жылдамдық қабілеттерін дамытуға арналған жаттығулар; қозғалмалы және спорттық ойындар – шығармашылық рөлдік сюжетті ойындар, затпен қимылдайтын жұптық ойындар; сюжеттік ойындар; қозғалмалы ойындар мен эстафеталар: "Дәл нысанаға", "Допқа таласу", "Елті және мерген", "Допқа тигіз", "Бекіністі қорғау", "Ұршықты қорғау"; таңдау бойынша спорттық ойындар – спорттық ойындар бойынша техникалық тәсілдер, үйренген тәсілдерді жеңілдетілген ереже бойынша жаттығу ойынында қолдану, тәсілдерді қиыластыру, ойын орнын таңдау;

2) қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту: Олимпиадалық және паралимпиадалық қозғалыстарының, дене мәдениеті мен спорттың (соның ішінде адаптивті) пайда болуы және даму тарихының негіздері; дене қасиеттерін дамытуға арналған жаттығулар мен қозғалмалы ойындар; өз дене қасиеттерінің деңгейін бағалау; ұжымдық жұмыс барысындағы серіктестермен қарым-қатынас; сыни ойлау дағдыларын дамытатын топтық жаттығулар, рөлдік коммуникативті ойындар; жеке тапсырмаларды орындау жаттығуларындағы дәлдік, бақылау және икемділік; мазмұны мен статусы жағынан әралуан психогимнастикалық ойындар; жарыс ережелері, жарыс кезіндегі серіктестік; организмнің жас ерекшеліктері мен қозғалыс қызметінің дене дамуы мен дене дайындығына тигізетін әсері, организмнің қорғаныс қасиеттері және дене шынықтыруарқылы алдын-алу шаралары;

3) денсаулық және салауатты өмір салты: күн тәртібі мен жеке бас гигиенасын сақтау, дене шынықтыру сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы, тыныс алу түрлері, үйренетін спорт түрлері жайлы бастапқы теориялық білім, негізгі дене қасиеттерін дамыту мен кемістіктерді түзетуге арналған жаттығулар кешені, СӨС бойынша базалық білім; өмірлік маңызы бар қозғалыс біліктері мен дағдыларын, жеке дара қозғалыс қабілеттерін дамытуға арналған дене жаттығулары; ауа ванналары (жылы, бейтарап, салқын, суық, өте суық), күн бұлау (ережесі, мөлшерлемесі).

21. 7-сыныпқа арналған "Дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері: жүгіру, секіру және лақтыру, бір орында жоғары секірудегі, 7-9 қадам екпінмен секірудегі қол мен аяқ қимылының техникасы, жерге қону; кіші допты (теннис, хоккей) және әртүрлі жеңіл заттарды бір орыннан, бір қадамнан, үш қадамнан "арқадан иық арқылы" әдісімен қашықтыққа, қабырғадан кері ыршып түсу қашықтығына лақтыру; гимнастика – гимнастикалық сапқа тұру, сапқа құрылымын өзгертіп қайта тұру, заттармен және затсыз орындалатын жалпы дамытушы, психофизикалық және түзету жаттығулары, жүрелеп тірену қалпынан жатып тіренуге ауысу және қайтадан жүрелеп тіренуге ауысу; қолдың әртүрлі қалпында (алға созып, белге қойып, желкеге қойып) жартылай жүрелеп отыру, тепе-теңдік қалпында, аяқты алмастырып алға адымдау, бір орында 90, 180 градусқа бұрылу, аяқты аяққа қосып қырындап адымдау, гимнастикалық қабырғаның жанында өзі және жұптасып отырып тұру, дене сымбаты үшін, заттармен және затсыз орындалатын жалпы күшейтетін жаттығулар, аралас және қарапайым асылулар мен тіренулер; акробатика – төсеніште алға, артқа аунау, жатқан қалыптан көпір жасау (көмекпен), мұғалімнің айтуы бойынша заттармен ерікті жаттығуларды орындаудағы қабілеттері мен дағдылары, нығыздалған доппен жаттығулар, қолындағы доппен әртүрлі қалыпта әртүрлі қимылдар жасай отырып, денені еңкейту және бұру, нығыздалған допты домалату, гимнастикалық таяқпен, гимнастикалық қабырғадағы жаттығулар, фитбол-доптармен, ауру ерекшеліктеріне қарай айқын, әрлі заттармен жаттығулар; ұлттық және зияткерлік ойындар – "Тоғыз құмалақ", "Асық ату" ұлттық ойындары, ұсақ моторикаға арналған жаттығулар, аутотренинг формулаларынан босаңсу, аз қимылды ойындарда өз денесін басқару, қозғалыс бұзылыстарын және психологиялық аспектілерді түзету әдістері, үйлесімділік қабілеттерін дамытуға арналған қозғалмалы ойындар, негізгі дене қасиеттерін дамытуға және дамудағы жеке дара кемістіктерді жоюға арналған жаттығулар кешені; шаңғы/кросс/коньки дайындығы ауа райына және мектептің материалдық базасына байланысты бағдарламалық материалдың басқа түрлеріне бөлінген уақытты қысқарту немесе арттыру есебінен осы аспекті бойынша ұлғаюы немесе азаюы мүмкін; құрал-жабдықтарды сабаққа дайындау, таңдалған іс-әрекет түрі бойынша техникалық тәсілдер, қимыл үйлесімділігін, қолдың әртүрлі қалпында тепе-теңдікті дамыту, қашықтықпен жылжу техникасын меңгеру, қозғалыс мүмкіндіктеріне қарай кедергілерден өту; шыдамдылық пен жылдамдық қабілеттерін дамыту; қозғалмалы және спорттық ойындар мектептің материалдық базасына және спорттық базасына байланысты спорттық ойындар (таңдауына қарай) бағдарламалық материалдың басқа түрлеріне бөлінген уақытты қысқарту немесе

арттыру есебінен ұлғаюы немесе азаюы мүмкін, кеңістіктік түсініктерді тәрбиелейтін жаттығулар, ойындағы алдау қимылдары (баскетбол, волейбол, гандбол, футбол, флорбол), таңдалған спорт түрінің негізгі ойын амалдарының техникасы, үйренген спорттық ойындардағы меңгерілген жылжу техникалары элементтерінен құралған комбинациялар, жеңілдетілген ереже бойынша ойнау, үйренген тәсілдерді жетілдіру, жаттықтыру ойыны;

2) қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту: дене қасиеттерін дамытуға арналған жаттығулар мен қозғалмалы ойындар; үйренетін спорт түрлері бойынша теориялық білім, арнайы тесттер көмегімен өз дене қасиеттерінің деңгейін бағалау; ұжымдық жұмыс барысындағы серіктестермен қарым-қатынас; дене шынықтыру туралы білім негіздері, біліктер және дағдылар; сыни ойлау дағдыларын дамытатын топтық жаттығулар, рөлдік коммуникативті ойындар; жеке тапсырмаларды орындау жаттығуларындағы дәлдік, бақылау және икемділік; мазмұны мен статусы жағынан әралуан психогимнастикалық ойындар; жарыс өткізу ережелері, жарыс кезіндегі серіктестік, жарысқа қатысушылардың спортшы ретіндегі тәртібі мен жүріс-тұрысы;

3) денсаулық және салауатты өмір салты: күн тәртібі мен жеке бас гигиенасын сақтау, дене шынықтыру сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы, дене жаттығуларының гигиенасы, оқу күн тәртібіндегі шаралар, ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттігі туралы мәліметтер, жалпы білім беру сабақтарындағы қауіпсіздік техникасының ережелері, тыныс алу типтері, негізгі дене қасиеттерін дамыту мен кемістіктерді түзетуге арналған жаттығулар кешені, СӨС бойынша базалық білім; өмірлік маңызы бар қозғалыс біліктері мен дағдыларын, жеке дара қозғалыс қабілеттерін дамытуға арналған дене жаттығулары.

22. 8-сыныпқа арналған "Дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері: жеңіл атлетика – жүгіру жаттығулары: ұзақ, орташа және қысқа қашықтыққа жүгіру (жеке дара мүмкіндіктеріне қарай); биік сөре, төменгі сөре, екпін, спринтерлік жүгіріс; қашықтыққа бірқалыпты жүгіру (қашықтық ұзақтығы мұғаліммен реттеледі); эстафеталық жүгіріс; кедергілерден өтіп жүгіру; кросс жүгірісі; секіру жаттығулары: "аяғын бүгіп" әдісімен екпінмен ұзындыққа секіру; "аттау" әдісімен екпінмен биіктікке секіру; "иілу" әдісімен екпінмен ұзындыққа секіру; бір орыннан кіші допты қозғалмай тік тұрған нысанаға, "дөңгелеп", "ұшып" қозғалып бара жатқан нысанаға, екпінмен қозғалыстағы нысанаға, екпінмен, үш қадамнан алысқа лақтыру; гранатаны арқадан иық арқылы, бір орыннан, бірнеше қадамнан, тізеден әдістерімен қашықтыққа және 10 метр дәлізбен лақтыру; ядроны, тасты, нығыздалған допты (5 кг дейін) екі қолмен, бір қолмен бір орыннан лақтыру; фитнес – заттармен

және затсыз орындалатын жалпы дамытушы жаттығулар, қозғалыс бағытын ауыстыру үшін солға, оңға, айналып (жеке дара таңдаумен) бұрылу; салмақты ұстап тұрған (гантельдер, таяктар, доптар) қолдарын бұгу және жазу, қосымша шайқалуменденені алдыға, артқа, жанына еңкейту, аяқтарын алдыға, жанына, артқа сермеу, қозғалыстар жасай отырып (жеке дара таңдаумен) жанына, алдыға және артқа аттау; шалқасынан жатып, жатып тірену қалпынан қол мен аяқтың, дененің қимылдарын біріктіруді қамтитын гимнастикалық таяқшамен орындалатын жаттығулар, тепе-теңдік жаттығулары, гимнастикалық орындықпен, көлбеу орындықпен аяқты аяққа қосып қырындап адымдап жылжу; аралас және қарапайым асылулар мен тіренулер, асылып тұрғанда аяқтарын сермеу, алдыға-артқа сермегенде қолдарын бұгу және жазу, гимнастикалық қабырғадағы жаттығулар, аяқтарын 1-2 білте тақтайшасына таяндырып, жерге жатып тірену кезінде қолдарын бұгу және жазу (ұлдар), денесін көтеру (қолдарын әртүрлі қалыпта ұстап), қабырғаға бетін қаратып асылу кезінде – тік аяқтарын артқа тарту (бөлек, бірге), еденге отырып, қолдары иықта; өрмелеу және асып түсу, биіктігі 2 метрге дейінгі кедергіден өту, бір жабдықтан екіншісіне асып түсу (бөрене, гимнастикалық орындық, гимнастикалық қабырға және т.б.); фитнес компоненттерін дамыту: организм жағдайына жағымды әсер ететін жаттығу кешендері, циклдік жаттығулар, секірулер, би жаттығулары; фитнесің әртүрлі бағытындағы жалпы дамытушы жаттығулар кешені: ритмикалық гимнастика, аэробика жаттығулары, степ-аэробика, стретчинг, би-ойын гимнастикасының, емдік-алдын алу биінің элементтері, оқушылардың спорттық іс-әрекеті үшін қажетті төзімділік, иілгіштік, секіргіштік және т.б. қимыл-қозғалыс қабілеттерін дамытуға бағытталған аэробикаға, стретчингке арнайы құрастырылған кешендер; ұлттық және зияткерлік ойындар – "Асық ату", "Бес тас"; шаңғы/кросс/коньки дайындығы – шаңғымен жүрістерді ауыстырып, бір әдістен басқасына ауысып жылжу (адымсыз ауысу, бір қадамнан кейін ауысу, екі қадамнан кейін ауысу; тікелей ауысу; таяқпен итерілуді аяқтамай ауысу); шаңғымен шамалы кедергіден аттап өту; шаңғымен кедергіден асып өту; көтерілу, түсу, бұрылу, тежелу: адымдап бұрылу; саты жасап көтерілу; шырша жасап көтерілу; жарты шырша жасап көтерілу; тегіс негізгі және төмен тұру қалпында еңіске түсу, тегіс, төмпешіктер мен ойықтарды, кішігірім трамплиндерді басып өтіп ылдиден түсу; соқа тәсілімен тежелу; тіреп тежелу; бүйірімен сырғанап тежелу; тіреп бұрылу; конькимен жүру – 3 км дейінгі үйрену қашықтықтарын өту (мүмкіндігіне қарай); кросс дайындығы – техникасын және арнайы дене дайындығын бекітуге арналған жаттығулар, кедергіден қарғып түсіп және қарғып мінуде қону дәлдігіне және тепе-теңдік сақтауға жаттығулар, жүріп, жүгіріп (мүмкіндігіне қарай) көтерілу

және түсу, кросс жүгірісі; спорттық ойындар – спорттық ойындар мен эстафеталар элементтері бар жаттығулар; кеңістіктік түсініктерді тәрбиелейтін жаттығулар, таңдалған спорт түрінің (баскетбол, волейбол, гандбол, футбол, флорбол) негізгі ойын амалдарының техникасы, үйренген спорттық ойындардағы меңгерілген жылжу техникалары элементтерінен құралған комбинациялар, үйренген тәсілдерді жетілдіру, жеңілдетілген ереже бойынша немесе негізгі ережелерді сақтай отырып (ережеден аутқуға рұқсат беріледі) таңдалған спорт түрінің элементтерімен жаттықтыру ойыны;

2) қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту: қимыл-қозғалыс қабілеттері мен психофизикалық жағдайдың бұзылыстарын түзету мен жақсартуға арналған жаттығуларды қолданудағы техника, тактика және композициялық идеялар; жарыс ережелері мен техникаларын үйренуді жетілдіру, киіз үй тұрғызуға бағытталған қимыл әрекеттерді пайдалану, дене дайындығы жеке сабақ жоспарларын құрастыру (үлгі бойынша), сабақтардың негізгі бөлімдерін ажырату, олардың бағыты мен мазмұнын анықтау; үйренетін спорт түрлері бойынша теориялық білім, арнайы тесттер көмегімен үйренетін спорт түрлері бойынша дайындық деңгейін бағалау; ұжымдық жұмыс барысындағы серіктестермен қарым-қатынас; жеке тапсырмаларды орындау жаттығуларындағы сыни ойлау дағдыларын, дәлдікті, бақылауды және икемділікті дамытатын топтық жаттығулар; жарыс өткізу ережелері, жарыс кезіндегі серіктестік, жарысқа қатысушылардың спортшы ретіндегі тәртібі мен жүріс-тұрысы, өзінің дене дайындығының жеке көрсеткіштерін өзі бақылау; дене жаттығуларын өздігінен орындау барысында жеке дене жүктемесін жоспарлау және бақылау;

3) денсаулық және салауатты өмір салты: дене жаттығуларының мектеп оқушыларының денсаулығы мен ағзасының дамуына тигізетін әсері туралы негізгі мәліметтер, дене жаттығуларының негізгі түрлерінің өсу мен дамуға, әлсіреген бұлшық еттердің функционалдық жағдайын жоғарылатуға әсер етуі, компенсаторлы қимылдарды игеру, күн тәртібі мен жеке бас гигиенасын сақтау, дене шынықтыру сабақтарындағы қауіпсіздік ережелері, дене жаттығуларының гигиенасы, оқу күн тәртібіндегі шаралар, ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттігі туралы мәліметтер, жалпы білім беру сабақтарындағы қауіпсіздік техникасының ережелері, тыныс алу типтері, негізгі дене қасиеттерін дамыту мен кемістіктерді түзетуге арналған жаттығулар кешені, СӨС бойынша базалық білім; өмірлік маңызы бар қозғалыс біліктері мен дағдыларын, жеке дара қозғалыс қабілеттерін дамытуға арналған дене жаттығулары; сауықтырушы дене шынықтырумен, дене дайындығымен өздігімен айналысу орнын даярлау, құрал-жабдықтар мен киім

таңдау кезінде қойылатын қауіпсіздік талаптары және гигиеналық ережелер (спорт залы және ашық спорт алаңы жағдайында; су процедуралары (ысқылау, душ), ашық су қоймаларында шомылу).

23. 9-сыныпқа арналған "Дене шынықтыру" пәнінің базалық мазмұны:

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері: жеңіл атлетика – жүгіру жаттығулары: ұзақ, орташа және қысқа қашықтыққа жүгіру (жеке дара психофизикалық мүмкіндіктеріне қарай); биік сөре, төменгі сөре; екпін, спринтерлік жүгіріс; үйрену қашықтығына бірқалыпты жүгіру (қашықтық ұзақтығы мұғаліммен немесе оқушымен реттеледі); эстафеталық, кросс жүгірісі; кедергілерден өтіп жүгіру; секіру жаттығулары: "аяғын бүгіп", "иілу" әдістерімен екпінмен ұзындыққа секіру; "аттау" әдісімен екпінмен биіктікке секіру; кіші допты лақтыру жаттығулары: бір орыннан кіші допты қозғалмай тік тұрған нысанаға, "дөңгелеп", "ұшып" қозғалып бара жатқан нысанаға, екпінмен қозғалыстағы нысанаға, екпінмен, үш қадамнан алысқа лақтыру; гранатаны (психофизикалық мүмкіндіктеріне қарай) арқадан иық арқылы, бір орыннан, бірнеше қадамнан, тізеден әдістерімен қашықтыққа және 10 метр дәлізбен лақтыру; ядроны, тасты, нығыздалған допты (5 кг дейін) екі қолмен, бір қолмен бір орыннан лақтыру; гимнастика және фитнес: белгілі бір бұлшық ет топтары мен буындарды жаттықтыруға арналған дене сымбаты мен тепе-теңдікке орындалатын, нығыздалған доптармен жасалатын жалпы дамытушы жаттығулар (жеке дара қажеттілігіне қарай); өрмелеу және биіктігі екі метрге дейін кедергілерден асып өту, кедергілер алабын құру және эстафеталық пен командалық жарыстар өткізу; әртүрлі жабдықтарға өрмелеу, олардан асып түсу, бір жабдықтан екіншісіне әртүрлі тәсілмен, биіктігі 150 см кедергіден кеудеге тіреніп асып өту; жеке бұлшық ет топтарына жергілікті жүк түсіретін, күшке бағытталған, спорттық жабдықтарда (кермеде, қоссырықта, гимнастикалық қабырғада), айналма жаттықтыру әдісімен орындалатын жаттығулар кешені; қосымша жүктемемен жылдам жүгіру және секіру (әртүрлі бағытқа және әртүрлі қимыл амплитудасымен, әртүрлі бастапқы қалыптан), орнында алға жылжи отырып дүркін секіру, секіріп түсу-секіріп шығу, атлетикалық гимнастика кешендері, күшке бағытталған кедергілер алабы (қолға асылып және тіреніп жылжу, жүкпен төбеге жүгіріп шығу, кедергілерден секіріп өту); ұлттық және зияткерлік ойындар – қимыл-қозғалыс қабілеттерін жақсарту мен түзету үшін дене жаттығуларын пайдалану техникасы, тактикасы және композициялық идеялары. Ұлттық ойындардың тұлғаны дене және рухани жетілдірудегі рөлі. Күш пен шыдамдылыққа өздігінен тестілеу. Ұлттық ойындар: "Білек сынасу", "Көтермек", "Қындық-сындық", "Асық", "Күміс алу" және алдындағы үйренгендер. Дене

дайындығының жеке дара көрсеткіштерін өздігінен бақылау (дене қасиеттерін өздігінен тестілеу); шаңғы/кросс/коньки дайындығы – меңгерілген техникаларды бекітуге бағытталған арнайы жаттығулар, спорт түрлері бойынша жарыс қашықтықтары техникасының элементтері, қашықтықта күшін үлестіру (психофизикалық мүмкіндіктеріне қарай), алға шығу, басып озу, мәреге жету; спорттық ойындар – ойын-эстафеталар нұсқаларын құрастыру үшін арнайы кәртiшкелерде сызба түрінде берілген қимылдар орындалатын ойын тапсырмалары; дене шынықтыру бойынша білімін кроссворд шешу, пазл жинау, таныс спорт түрі, спорт жабдықтары бейнеленген кесілген суреттерді жинау әдістерімен жетілдіру; спорттық спектакльдер қою, спорттық қуыршақ қойылымдарын жасау, спорт тақырыбында қолөнер бұйымдарын жасау; ойыншылар саны шектелген тапсырмалар, ережелі ойындар;

2) қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту: қимыл-қозғалыс қабілеттері мен психофизикалық жағдайдың бұзылыстарын түзету мен жақсартуға арналған жаттығуларды қолданудағы техника, тактика және композициялық идеялар; жарыс ережелері мен техникаларын үйренуді жетілдіру, спорт түрлері бойынша жарыс ережелері; сауықтыру гимнастикасының тәсілдерін өздігінен таңдау (үлгі бойынша); үйренетін спорт түрлері бойынша теориялық білім, арнайы тесттер көмегімен үйренетін спорт түрлері бойынша дайындық деңгейін бағалау; ұжымдық жұмыс барысындағы серіктестермен қарым-қатынас; жеке тапсырмаларды орындау жаттығуларындағы сыни ойлау дағдыларын, дәлдікті, бақылауды және икемділікті дамытатын топтық жаттығулар; жарыс өткізу ережелері, білім алушылардың әртүрлі санатына төрелік жасау, төрелік тәжірибесі; жарыс кезіндегі серіктестік; өзінің дене дайындығының жеке көрсеткіштерін өзі бақылау; таңдалған спорт түрлері бойынша мұғалімнің қадағалауымен спорттық жарысты өздігінен жүргізу;

3) денсаулық және салауатты өмір салты: дене жаттығуларының әлсіреген бұлшық еттердің функционалдық жағдайын жоғарылатуға әсер етуі, дене жаттығуларының мектеп оқушыларының денсаулығы мен ағзасының дамуына тигізетін әсері туралы негізгі мәліметтер, дене жаттығуларының негізгі түрлерінің ағзаның өсуі мен дамуына тигізетін әсері, компенсаторлы қимылдарды игеру, күн тәртібі мен жеке бас гигиенасын сақтау, дене жаттығуларының гигиенасы; оқу күн тәртібіндегі шаралар, ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттігі туралы мәліметтер, жалпы білім беру сабақтарындағы қауіпсіздік техникасының ережелері, тыныс алуды реттеу арқылы негізгі дене қасиеттерін дамыту мен дамудағы кемістіктерді түзетуге (қажет болғанда) арналған жаттығулар кешені, СӨС бойынша базалық білім; өмірлік маңызы бар қозғалыс біліктері мен

дағдыларын, жеке дара қозғалыс қабілеттерін дамытуға арналған дене жаттығулары; сауықтырушы дене шынықтырумен, дене дайындығымен өздігімен айналысу орнын даярлау, құрал-жабдықтар мен киім таңдау кезінде қойылатын қауіпсіздік талаптары және гигиеналық ережелер (спорт залы және ашық спорт алаңы жағдайында); тірек-қимыл аппаратындағы және бұлшық ет жүйесіндегі өзгерістерді, олардың қозғалыс актілерін жүзеге асырудағы рөлін, жүйке жүйесінің қозғалыстарды басқару мен тыныс алу, қанайналым жүйелерін реттеудегі рөлін білу.

24. 10-сыныпқа арналған "Дене шынықтыру" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері: спорт түрлерін үйрену кезінде мектеп оқушыларының жастық-жыныстық ерекшеліктерін ескеретін және ағзаның сәйкес дене қызметтерін жетілдіруге бағытты әсер ететін негізгі қимылдар мен дене жаттығуларының кешенін орындау; гимнастика және фитнес – фитнесің түрлерімен танысу (жеке дара таңдау), организм жағдайына жағымды әсерететін жаттығу кешендері, циклдік жаттығулар, секірулер, би жаттығулары, фитнесің әртүрлі бағытындағы жалпы дамытушы жаттығулар кешені: ритмикалық гимнастика, аэробика жаттығулары, степ-аэробика, стретчинг, би-ойын гимнастикасының, емдік-алдын алу биінің элементтері; қозғалыс дағдыларын дамытуға бағытталған, соның ішінде түзетуші, заттармен және затсыз орындалатын жаттығулар, қозғалыс бағытын ауыстыру үшін солға, оңға, айналып (жеке дара таңдаумен) бұрылу, мұғалімнің айтуымен заттармен орындалатын еркін жаттығуларды орындаудағы қабілеттері мен дағдылары, салмақты ұстап тұрған (гантельдер, таяқтар, доптар) қолдарын бүгу және жазу, қосымша шайқалумен денені алдыға, артқа, жанына еңкейту, аяқтарын алдыға, жанына, артқа сермеу, қозғалыстар жасай отырып (жеке дара таңдаумен) жанына, алдыға және артқа аттау; тепе-теңдік жаттығулары, аралас және қарапайым асылулар мен тіренулер, асылып тұрғанда аяқтарын сермеу, алдыға-артқа сермегенде қолдарын бүгу және жазу, гимнастикалық қабырғадағы жаттығулар, көлбеу сатымен қолдары мен аяқтарының (тек қана қолдарының) көмегімен өрмелеу және бір жабдықтан екіншісіне асып түсу (бөрене, гимнастикалық орындық, гимнастикалық саты), сатының төменгі бөлігінен жоғарғысына асып түсу, биіктігі 2 метрге дейінгі кедергіден өту, фитнес компоненттерін дамыту, организм жағдайына жағымды әсер ететін жаттығу кешендері. Циклдік жаттығулар, секірулер, би жаттығулары; жеңіл атлетика – жүгіру жаттығулары: ұзақ, орташа және қысқа қашықтыққа жүгіру (жеке дара мүмкіндіктеріне қарай); биік сөре, төменгі сөре, екпін, спринтерлік жүгіріс; үйрену қашықтығына бірқалыпты жүгіру (қашықтық ұзақтығы мұғаліммен немесе оқушымен реттеледі);

эстафеталық жүгіріс; кедергілерден өтіп жүгіру, секіру жаттығулары: "аяғын бүгіп", "иілу" әдістерімен екпінмен ұзындыққа секіру; "аттау" әдісімен екпінмен биіктікке секіру; бір орыннан кіші допты қозғалмай тік тұрған нысанаға, дөңгелеп, ұшып қозғалып бара жатқан нысанаға, бір орыннан, екпінмен, үш қадамнан алысқа лақтыру; гранатаны (психофизикалық мүмкіндіктеріне қарай) арқадан, иық арқылы, бір орыннан, бірнеше қадамнан, тізеден әдістерімен қашықтыққа және 10 метр дәлізбен лақтыру, ядроны, тасты, нығыздалған допты (5 кг дейін) екі қолмен, бір қолмен бір орыннан лақтыру; Қазақстанның ұлттық ойындары – ұлттық қозғалмалы ойындардың техникасы, "Асық ату", "Бес тас" ойындары және мұғалімнің таңдауы бойынша ойындар; үйренген ойындардың техникасын жетілдіру; шаңғы/кросс/коньки дайындығы – шаңғымен жылжу: алма-кезек екі адымды жүріс, бір мезгілдегі бір адымды жүріс, бір мезгілдегі адымсыз жүріс, жүрістерді кезектестіріп, бір тәсілден екіншісіне ауысып жылжу (адымсыз ауысу, бір қадамнан кейін ауысу, екі қадамнан кейін ауысу, тікелей ауысу; таяқпен итерілуді аяқтамай ауысу); шаңғымен шағын кедергілерден аттап өту; шаңғымен кедергілерден асып өту, көтерілу, түсу, бұрылу, тежелу: адымдап бұрылу; саты, шырша, жартылай шырша әдісімен көтерілу; негізгі және төменгі тұрыста тегіс жермен, ойлы-қырлы жерлерден, шағын трамплиндерден өтіп түсу; соқа тәсілімен, тіреу арқылы, бүйірімен сырғанап тежелу; тіреп бұрылу; конькимен жүру, 3 км дейінгі үйрену қашықтығын өту (мүмкіндігіне қарай); кросс дайындығы – техникасын және арнайы дене дайындығын бекітуге арналған жаттығулар, кедергіден қарғып түсіп және қарғып мінуде қону дәлдігіне және тепе-теңдік сақтауға жаттығулар, жүріп, жүгіріп (мүмкіндігіне қарай) көтерілу және түсу, кросс жүгірісі; спорттық ойындар – спорттық ойындар мен эстафеталар элементтері бар жаттығулар; негізгі ережелерді сақтай отырып (ережеден аутқуға рұқсат беріледі) жаттықтыру ойыны, төрелік элементтері;

2) қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту: дене шынықтыруға, оның материалдық және рухани құндылықтарына деген көзқарасы мен қатынасын мазмұндау; қимыл-қозғалыс қабілеттері мен психофизикалық жағдайдың бұзылыстарын түзету мен жақсартуға арналған жаттығуларды қолданудағы тактика және композициялық идеялар; алдында үйренген спорт түрлері мен ойын әрекеттерінің жарыс ережелері мен техникаларын үйренуді жетілдіру; спорт түрлері бойынша жарыс ережелері; сауықтыру гимнастикасының тәсілдерін өздігінен таңдау; ұжымдық жұмыс барысындағы серіктестермен қарым-қатынас; жеке тапсырмаларды орындау жаттығуларындағы сыни ойлау дағдыларын, дәлдікті, бақылауды және икемділікті дамытатын топтық жаттығулар; жарыс өткізу ережелері, білім алушылардың әртүрлі санатына

төрелік жасау, төрелік тәжірибесі; жарыс кезіндегі серіктестік; өзінің дене дайындығының жеке көрсеткіштерін өзі бақылау; таңдалған спорт түрлері бойынша мұғалімнің қадағалауымен спорттық жарысты өздігінен жүргізу; өзінің қимыл-қозғалыс әлеуетін өздігінен жүзеге асыру үшін қолайлы қимыл-ойын жағдайын жасауға бағыттау; дене дайындығы жеке сабақ жоспарларын құрастыру (үлгі бойынша), сабақтардың негізгі бөлімдерін ажырату, олардың бағыты мен мазмұнын анықтау; өзінің дене дайындығының жеке көрсеткіштерін өзі бақылау; таңдалған қозғалмалы, ұлттық және спорттық ойындар (баскетбол, футбол, волейбол (отырып), гандбол, флорбол), гимнастика және жеңіл атлетика бойынша мұғалімнің қадағалауымен спорттық жарысты өздігінен жүргізу; дене жаттығуларының техникасын талдау, оларды меңгеру және көрсету, түсіндіру мен сипаттау бойынша орындау, жалпы дайындық және жетелегіш жаттығулар жасау, әртүрлі ойын және жарыс жағдаяттарында қозғалыс әрекеттерін орындау, дене қабілеттерін дамыту мен қимыл-қозғалыс дайындығының деңгейін тестілеу үшін дене жаттығуларының кешендерін құрастыра білу;

3) денсаулық және салауатты өмір салты: дене жаттығуларының әлсіреген бұлшық еттердің функционалдық жағдайын жоғарылатуға әсер етуі, дене жаттығуларының мектеп оқушыларының денсаулығы мен ағзасының дамуына тигізетін әсері туралы негізгі мәліметтер, дене жаттығуларының негізгі түрлерінің ағзаның өсуі мен дамуына тигізетін әсері, компенсаторлы қимылдарды игеру, күн тәртібі мен жеке бас гигиенасын сақтау, дене жаттығуларының гигиенасы; оқу күн тәртібіндегі шаралар, ортопедиялық тәртіпті сақтау қажеттігі туралы мәліметтер, жалпы білім беру сабақтарындағы қауіпсіздік техникасының ережелері, тыныс алуды реттеу арқылы негізгі дене қасиеттерін дамыту мен дамудағы кемістіктерді түзетуге (қажет болғанда) арналған жаттығулар кешені, СӨС бойынша базалық білім; өмірлік маңызы бар қозғалыс біліктері мен дағдыларын, жеке дара қозғалыс қабілеттерін дамытуға арналған дене жаттығулары; сауықтырушы дене шынықтырумен, дене дайындығымен өздігімен айналысу орнын даярлау, құрал-жабдықтар мен киім таңдау кезінде қойылатын қауіпсіздік талаптары және гигиеналық ережелер (спорт залы және ашық спорт алаңы жағдайында).

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

25. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

26. Күтілетін нәтижелер бойынша оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Қимыл-қозғалыс іс-әрекеттері" бөлімі:

1-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту, негізгі қайталанатын қимыл дағдыларын батыл меңгеру	5.1.1.1 негізгі қозғалыс әрекеттері туралы түсінігі болу; 5.1.1.2 таңдалған спорттық мамандану түрінің қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыда дұрыс жүзеге асыру; 5.1.1.3 мұғалімнің жетекшілігімен негізгі дене қабілеттерін дамыту, дене бітімі мен сымбатын түзету сабақтарын өткізе алу	6.1.1.1 негізгі қозғалыс біліктері мен дағдыларын орындау; 6.1.1.2 таңдалған спорттық мамандану түрінің қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыда дұрыс жүзеге асыру; 6.1.1.3 мұғалімнің жетекшілігімен негізгі дене қабілеттерін дамыту, дене бітімі мен сымбатын түзету сабақтарын өткізе алу	7.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту; 7.1.1.2 таңдалған спорттық мамандану түрінің қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыда дұрыс жүзеге асыра алу; 7.1.1.3 өздігінен негізгі дене қабілеттерін дамыту, дене бітімі мен сымбатын түзету сабақтарын өткізе алу	8.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсартуды жалғастыру; 8.1.1.2 таңдалған спорттық мамандану түрінің қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыда дұрыс жүзеге асыра алу; 8.1.1.3 өздігінен негізгі дене қабілеттерін дамыту, дене бітімі мен сымбатын түзету сабақтарын өткізе алу	9.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс біліктері мен өз дағдыларын түсіну және көрсету; 9.1.1.2 таңдалған спорттық мамандану түрінің қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыда дұрыс жүзеге асыра алу, оларды өзінің бос уақытын әртүрлі ұйымдастыруда пайдалану; 9.1.1.3 өздігінен негізгі дене қабілеттерін дамыту, дене бітімі мен сымбатын түзету сабақтарын үшін жаттығулар кешенін құрастыра алу	10.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс біліктері мен өз дағдыларын түсіну және көрсету; 10.1.1.2 таңдалған спорттық мамандану түрінің қозғалыс әрекеттерін техникалық тұрғыда дұрыс жүзеге асыра алу, оларды өзінің бос уақытын әртүрлі ұйымдастыруда пайдалану; 10.1.1.3 өздігінен негізгі дене қабілеттерін дамыту, дене бітімі мен сымбатын түзету сабақтарын үшін жаттығулар кешенін құрастыра алу
1.2 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту: тірек-қимыл аппараты, денені және нысанды басқару	5.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын білу және түзете алу: тірек-қимыл аппараты, денені және нысанды басқару	6.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын құрастыра алу және түзетуді орындай алу: тірек-қимыл аппараты, денені және нысанды басқару	7.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түзетуді жетілдіру және жинақтау: тірек-қимыл аппараты, денені және нысанды басқару	8.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түзетуді түсіндіре алу: тірек-қимыл аппараты, денені және нысанды басқару	9.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түзетуді негіздеу және қолдану: тірек-қимыл аппараты, денені және нысанды басқару	10.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түзетуді негіздеу және қолдану: тірек-қимыл аппараты, денені және нысанды басқару
1.3 Өралуан жүктеме түрлерін реттеу; қимыл-қозғалыс қабілетін жақсарту үшін қиындықтар мен қауіп-қатерлерді түсіну	5.1.3.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде пайда болуы мүмкін қиындықтарды мұғалімнің көмегімен жеңу;	6.1.3.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде пайда болуы мүмкін қиындықтарды көмекпен жеңе алу;	7.1.3.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде пайда болуы мүмкін қиындықтарды көмекпен және өздігінен жеңу;	8.1.3.1 қозғалыс белсенділігіне үйретудің әртүрлі кезеңдеріндегі қиындықтарды жеңу білігі мен дағдыларын бекіту;	9.1.3.1 орындалатын жаттығулардың қиындық деңгейін ажырата білуді жетілдіру; 9.1.3.2 жеке дара қимыл-қозғалыс	10.1.3.1 орындалатын жаттығулардың қиындық деңгейін ажырата білуді жетілдіру; 10.1.3.2 жеке дара қимыл-қозғалыс

	5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен жеке дара қимыл-қозғалыс тәртібі үшін дене жаттығуларын іріктеу және жоспарлау; 5.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуға арналған жаттығуларды еліктеп орындау	6.1.3.2 жеке дара қимыл-қозғалыс тәртібі үшін мұғалімнің көмегімен дене жаттығуларын іріктеу және жоспарлау; 6.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуға арналған жаттығуларды мұғалімнің көмегімен орындай алу	7.1.3.2 жеке дара қимыл-қозғалыс тәртібі үшін дене жаттығуларын өздігінен орындау; 7.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуға арналған жаттығуларды нұсқау бойынша орындау	8.1.3.2 мұғалімнің көмегімен жеке дара қимыл-қозғалыс тәртібін құрастыру; 8.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуға арналған жаттығуларды нұсқау бойынша және өздігінен орындау	тәртібін құрастыру, дене жаттығуларын іріктеу және жоспарлау, жеке дара жұмысқа қабілеттілікті оңтайлы деңгейінде сақтау; 9.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуға арналған жаттығуларды өздігінен орындау және оларды өзінің қозғалыс тәртібіне енгізу	көмегімен жеке дара қимыл-қозғалыс тәртібін құрастыру, дене жаттығуларын іріктеу және жоспарлау, жеке дара жұмысқа қабілеттілікті оңтайлы деңгейінде сақтау; 9.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуға арналған жаттығуларды өздігінен орындау және оларды өзінің қозғалыс тәртібіне енгізу
1.4 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және оларды әртүрлі дене жаттығуларында қолдану реттілігі, дене және психологиялық кедергілерді жеңу	5.1.4.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және оларды кейбір жаттығуларда қолдану реттілігін білу және орындай алу, дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	6.1.4.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және оларды кейбір жаттығуларда қолдану реттілігін құрастыра алу және орындай алу, дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	7.1.4.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және оларды әртүрлі дене жаттығуларын орындауда қолдану реттілігін жетілдіру және жинақтауды үйрену, дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	8.1.4.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және оларды әртүрлі дене жаттығуларын орындауда қолдану реттілігін жетілдіру және жинақтау, дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	9.1.4.1 қимыл-қозғалыс комбинацияларын және олардың реттілігін кең диапозонда түсіндіру және көрсету, дене және психологиялық кедергілерді жеңу қабілетін қалыптастыру	көмегімен жеке дара қимыл-қозғалыс тәртібін құрастыру, дене жаттығуларын іріктеу және жоспарлау, жеке дара жұмысқа қабілеттілікті оңтайлы деңгейінде сақтау; 9.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуға арналған жаттығуларды өздігінен орындау және оларды өзінің қозғалыс тәртібіне енгізу
1.5 Қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет атқаруға қажетті дене жүктемелерін жеңу қабілеті	5.1.5.1 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет атқаруға қажетті дене жүктемелерін жеңуді білу және үйрену	6.1.5.1 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет атқару үшін қажетті дене жүктемелерін құрастыра алу және орындай алу	7.1.5.1 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет атқару үшін қажетті дене жүктемелерін құрастыруды жетілдіру және жинақтауға үйрену	8.1.5.1 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет атқару үшін қажетті дене жүктемелерін құрастыруды жетілдіру және жинақтау	9.1.5.1 қоғамда әрі қарай толыққанды қызмет атқару үшін қажетті дене жүктемелерін түсіндіру және көрсету	көмегімен жеке дара қимыл-қозғалыс тәртібін құрастыру, дене жаттығуларын іріктеу және жоспарлау, жеке дара жұмысқа қабілеттілікті оңтайлы деңгейінде сақтау; 9.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуға арналған жаттығуларды өздігінен орындау және оларды өзінің қозғалыс тәртібіне енгізу
1.6 Өз мүмкіндіктерін түсіне отырып, арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстардың ретін түрлендіру	5.1.6.1 өз мүмкіндіктерін түсіне отырып, қарапайым арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстардың	6.1.6.1 өз мүмкіндіктерін түсіне отырып, арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстардың реті	7.1.6.1 өз мүмкіндіктерін түсіне отырып, арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстардың реті	8.1.6.1 өз мүмкіндіктерін түсіне отырып, арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстардың реті	9.1.6.1 өз мүмкіндіктерін түсіне отырып, арнайы спорттық техникаларды орындау кезінде қимыл-қозғалыстардың реті	көмегімен жеке дара қимыл-қозғалыс тәртібін құрастыру, дене жаттығуларын іріктеу және жоспарлау, жеке дара жұмысқа қабілеттілікті оңтайлы деңгейінде сақтау; 9.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуға арналған жаттығуларды өздігінен орындау және оларды өзінің қозғалыс тәртібіне енгізу

	реті мендағдыларын білу және анықтау	мендағдыларын таңдай алу	мендағдыларын жетілдіру және жинақтау	мендағдыларын түсіндіру және көрсетуге үйрену	мендағдыларын түсіндіру және көрсету	мендағдыларын түсіндіру және көрсету
1.7 Қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту үшін бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегиялары мен құрылымдық идеяларын қолдану және бағалау	5.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту және түзету үшін шағын диапазондағы дене жаттығуларының тактикаларын, стратегиялары мен құрылымдық идеяларын білу және сипаттау	6.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту және түзету үшін бірқатар дене жаттығуларының тактикаларын, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдану	7.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту және түзету үшін бірқатар дене жаттығуларының қарапайым тактикаларын, стратегиялары мен композициялық идеяларын жасай алу және бағалай алу	8.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту және түзету үшін кең диапазондағы дене жаттығуларының тактикаларын, стратегиялары мен композициялық идеяларын анықтау және бағалау	9.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту және түзету үшін кең диапазондағы дене жаттығуларының эралуан тактикаларын, стратегиялары мен композициялық идеяларын жасау, талдау	10.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту және түзету үшін кең диапазондағы дене жаттығуларының эралуан тактикаларын, стратегиялары мен композициялық идеяларын жасау, талдау
1.8 Білім алушылардың жеке дара білім беру қажеттіліктеріне байланысты қиындықты жеңе білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білу дағдыларын дамыту	5.1.8.1 білім алушылардың жеке дара білім беру қажеттіліктеріне байланысты қиындықты жеңе білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білудің қарапайым дағдыларын білу және анықтауға үйрену	6.1.8.1 білім алушылардың жеке дара білім беру қажеттіліктеріне байланысты қиындықты жеңе білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білудің қарапайым дағдыларын білу және анықтау	7.1.8.1 білім алушылардың жеке дара білім беру қажеттіліктеріне байланысты қиындықты жеңе білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білудің қарапайым дағдыларын білу және анықтау және қолдана алу	8.1.8.1 білім алушылардың жеке дара білім беру қажеттіліктерін және әртүрлі қимыл-қозғалыс белсенділігін орындау кезінде тәжірибе жасау барысындағы қауіп-қатерлерді білу және алдын алу	9.1.8.1 білім алушылардың жеке дара білім беру қажеттіліктеріне байланысты қиындықты жеңе білу және қимыл-қозғалыс белсенділігімен байланысты қауіп-қатерлерге жауап қайтара білудің қарапайым дағдыларын білу және анықтау және қолдана алу	10.1.8.1 білім алушылардың жеке дара білім беру қажеттіліктерін және әртүрлі қимыл-қозғалыс белсенділігін орындау кезінде тәжірибе жасау барысындағы қауіп-қатерлерді білу және алдын алу

2) "Қимыл-қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту" бөлімі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Жеке дара білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, өзгермелі жағдайға жауап қайтару үшін қимыл-қозғалысқа байланысты алған білімін бейімдеу	5.2.1.1 жеке дара білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, өзгермелі жағдайға жауап қайтару үшін қимыл-қозғалысқа байланысты алған білімін білу және түсіну	6.2.1.1 жеке дара білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, өзгермелі жағдайға жауап қайтару үшін қимыл-қозғалысқа байланысты алған білімін анықтау және қолдануға үйрену	7.2.1.1 жеке дара білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, өзгермелі жағдайға жауап қайтару үшін қимыл-қозғалысқа байланысты алған білімін анықтау және қолдану	8.2.1.1 жеке дара білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, өзгермелі жағдайға жауап қайтару үшін қимыл-қозғалысқа байланысты алған білімін жетілдіру	9.2.1.1 жеке дара білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, өзгермелі жағдайға жауап қайтару үшін қимыл-қозғалысқа байланысты алған білімін көрсету	10.2.1.1 жеке дара білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, өзгермелі жағдайға жауап қайтару үшін қимыл-қозғалысқа байланысты алған білімін көрсету

2.2 Кеңістіктік-уақыттық бағдарлауын дамыту	5.2.2.1 техника негіздерін, жетекші қимылдарды білу, оларды орындауды тиянақты ету; 5.2.2.2 затпен және затсыз орындалатын негізгі дене жаттығуларын жасау кезінде кеңістіктік түсініктерін қалыптастыру; 5.2.2.3 қозғалыс жаттығуларының ерекшеліктерін ұғыну және саналы түрде біліктерді жақсартуға, жетілдіруге бағытталу	6.2.2.1 негізгі дене қимылдарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен өзара қалай байланысты болатындығын білу; 6.2.2.2 әртүрлі дене жаттығуларындағы қимылдарды орындау аясында уақыт, кеңістік, салмақ және бірқалыптылық түсініктері бойынша жүру; 6.2.2.3 қимыл дағдылары бойынша өз біліктері мен кемшіліктерін көмекпен сипаттап бере алу	7.2.2.1 негізгі дене қимылдарының қарапайым дене жаттығуларымен өзара қалай байланысты болатындығын біліп, оларды жасау кезінде артық тырысуды жоя отырып орындау; 7.2.2.2 қарапайым дене жаттығуларындағы қимылдарды орындау кезінде; ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру, ұстап тұру кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінуін көрсету; 7.2.2.3 қимыл дағдылары бойынша өз біліктері мен кемшіліктерін өздігінен сипаттап бере алу	8.2.2.1 қажетсіз қимылдардың алдын алып немесе барынша жоя отырып, негізгі қимыл дағдыларын өздігінен байланыстыруды үйреніп, оларды түсіну және жақсарту; 8.2.2.2 қимылды орындау уақытын, кеңістігін және бірқалыптылығын түсінуді көрсететін дағдылар мен бірізділікті дамыту және жетілдіру; 8.2.2.3 қимыл дағдылары бойынша біліктері мен кемшіліктерін түсіну және түсіндіру	9.2.2.1 дене дамуы үшін көзделген әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі қимылдарды қалай орындау мен байланыстыруды түсініп және біліп, жалпы қозғалыс әрекетін меңгеруге қол жеткізу; 9.2.2.2 дене дамуының жеке дара ерекшеліктерін ескере отырып, қимылды орындаудың уақыты, кеңістігі және бірқалыптылығы туралы түсінігін көрсететін бірқатар дәл және тиімді дағдылар мен бірізділіктерді түсіну және қолдана алу; 9.2.2.3 біліктері мен кемшіліктерін анықтай отырып, өзінің және өзгелердің жаттығуларды орындау сапасын талқылау	10.2.2.1 дене дамуы үшін көзделген әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі қимылдарды қалай орындау мен байланыстыруды түсініп және біліп, жалпы қозғалыс әрекетін меңгеруге қол жеткізу; 10.2.2.2 дене дамуының жеке дара ерекшеліктерін ескере отырып, қимылды орындаудың уақыты, кеңістігі және бірқалыптылығы туралы түсінігін көрсететін бірқатар дәл және тиімді дағдылар мен бірізділіктерді түсіну және қолдана алу; 10.2.2.3 біліктері мен кемшіліктерін анықтай отырып, өзінің және өзгелердің жаттығуларды орындау сапасын талқылау
2.3 Қолайлы оқу ортасын қалыптастыруға қажетті бірқатар бірігіп және тиімді жұмыс жасау дағдыларын дамыту	5.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыруға қажетті бірқатар бірігіп және тиімді жұмыс жасау дағдыларын түсіну және анықтау	6.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыруға қажетті бірқатар бірігіп және тиімді жұмыс жасау дағдыларын анықтауды және пайдалануды үйрену	7.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыруға қажетті бірқатар бірігіп және тиімді жұмыс жасау дағдыларын анықтау және пайдалану	8.2.3.1 қолайлы оқу ортасын қалыптастыруға қажетті бірқатар бірігіп және тиімді жұмыс жасау дағдыларын талқылай алу және көрсете алу	9.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыруға қажетті бірқатар бірігіп және тиімді жұмыс жасау дағдыларын қолдану және көрсету	10.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену ортасын қалыптастыруға қажетті бірқатар бірігіп және тиімді жұмыс жасау дағдыларын қолдану және көрсету
2.4 Ағзаның бейімделу қасиеттерінің	5.2.4.1 ағзаның әртүрлі мүшелері мен жүйелерінің	6.2.4.1 ағзаның әртүрлі мүшелері мен жүйелерінің	7.2.4.1 ағзаның әртүрлі мүшелері мен жүйелерінің	8.2.4.1 ағзаның әртүрлі мүшелері мен жүйелерінің	9.2.4.1 ағзаның әртүрлі мүшелері мен жүйелерінің	10.2.4.1 ағзаның әртүрлі мүшелері мен жүйелерінің

дамуын, денсаулықтың нығаюын және дене дайындығының жоғарылауын бақылаудың жеке дара әдістері	жойылған немесе бұзылған қызметтерінің орнына басқаларын пайдалану мүмкіндігін түсіну және анықтауды үйрену	жойылған немесе бұзылған қызметтерінің орнына басқаларын пайдалануды үйрену және анықтау	жойылған немесе бұзылған қызметтерінің орнына басқаларын пайдалану және анықтау	жойылған немесе бұзылған қызметтерінің орнына басқаларын дамытуды талқылай алу және көрсету	жойылған немесе бұзылған қызметтерінің орнына басқаларын дамыту бойынша бірлескен және тиімді жұмысты қолдану және көрсету	жойылған немесе бұзылған қызметтерінің орнына басқаларын дамыту бойынша бірлескен және тиімді жұмысты қолдану және көрсету
2.5 Дене жаттығулары аясындағы іс- әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдер,және өз дене қызметтерін бақылаудың қол жетімді әдістерін меңгеру	5.2.5.1дене жаттығулары аясындағы іс- әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді білу мен түсінужәне өз дене қызметтерін бақылаудың қол жетімді әдістерін меңгеру	6.2.5.1дене жаттығулары аясындағы іс- әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді түсіну мен қолдану және өз дене қызметтерін бақылаудың қол жетімді әдістерін меңгеру	7.2.5.1дене жаттығулары аясындағы іс- әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсетуді үйрену және өз дене қызметтерін бақылаудың қол жетімді әдістерін меңгеру	8.2.5.1дене жаттығулары аясындағы іс- әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді көрсету және өз дене қызметтерін бақылаудың қол жетімді әдістерін меңгеру	9.2.5.1дене жаттығулары аясындағы іс- әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді пайдалану мен талқылай алу және өз дене қызметтерін бақылаудың қол жетімді әдістерін меңгеру	10.2.5.1дене жаттығулары аясындағы іс- әрекеттерді оңтайландыру және балама түрлерін құруға қажет ережелер мен құрылымдық тәсілдерді пайдалану мен талқылай алу және өз дене қызметтерін бақылаудың қол жетімді әдістерін меңгеру
2.6 Жарыс іс- әрекеттерінжәне төрелік ету ережелері	5.2.6.1жарыс іс- әрекеттерінжәне төрелік ету ережелерін білу	6.2.6.1жарыс іс- әрекеттерінжәне төрелік ету ережелерін түсіну	7.2.6.1жарыс іс- әрекеттерінжәне төрелік ету ережелерін қолдану	8.2.6.1.жарыс іс- әрекеттерінжәне төрелік ету ережелерін көрсету және салыстыра алу	9.2.6.1 жарыс іс- әрекеттерінжәне төрелік ету ережелерін көрсету және салыстыру	10.2.6.1 жарыс іс- әрекеттерінжәне төрелік ету ережелерін көрсету және салыстыру
2.7Қимыл- қозғалыстардың әртүрлі мән- мағынасымен шартталған рөлдер және олардың айырмашылықтары	5.2.7.1 қимыл- қозғалыстардың әртүрлі мән- мағынасымен шартталған рөлдердіанықтау	6.2.7.1қимыл- қозғалыстардың әртүрлі мән- мағынасымен шартталған рөлдердіжәне олардың айырмашылықтары н ұғыну және түсіндіре алу	7.2.7.1қимыл- қозғалыстардың әртүрлі мән- мағынасымен шартталған рөлдердіжәне олардың айырмашылықтары н ұғыну және түсіндіру	8.2.7.1 қимыл- қозғалыстардың әртүрлі мән- мағынасымен шартталған рөлдердіқолдану және олардың айырмашылықтары н ұғыну	9.2.7.1 қимыл- қозғалыстардың әртүрлі мән- мағынасымен шартталған рөлдердіжәне олардың айырмашылықтары н көрсету және салыстыру	10.2.7.1 қимыл- қозғалыстардың әртүрлі мән- мағынасымен шартталған рөлдердіжәне олардың айырмашылықтары н көрсету және салыстыру

3) "Денсаулық және салауатты өмір салты" бөлімі:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқытуу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Жеке денсаулығы және салауатты өмір салты туралы білімі	5.3.1.1 денсаулық сақтаудың маңыздылығын білу және түсіну	6.3.1.1 өз денсаулығына қатысты қауіп- қатерді анықтай алу	7.3.1.1 салауатты өмір салтының әсерін өз денсаулығына қатысты түсіну және түсіндіру	8.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа әсерін өзінің үлгісімен көрсету	9.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа әсерін өзінің үлгісімен түсіндіру және көрсету	10.3.1.1 салауатты өмір салтының денсаулыққа әсерін өзінің үлгісімен түсіндіру және көрсету

3.2 Дене жаттығулар барысында жарақаттанудың алдын алу және дәрігерге дейінгі көмек көрсету	5.3.2.1 дене жаттығуларымен айналысу кезіндегі қауіпсіз тәртіп туралы түсінікке ие болу; 5.3.2.2жарақаттар мен жазатайым оқиғалар кезінде алғашқы көмек көрсету туралы түсінікке ие болу	6.3.2.1 дене жаттығулар барысындағы қауіпсіз тәртіптің және жарақаттануға жол бермеудің қарапайым дағдыларына ие болу; 6.3.2.2жарақаттар мен жазатайым оқиғалар кезінде алғашқы көмек көрсетудің қарапайым дағдыларына ие болу	7.3.2.1 дене жаттығулар барысындағы қауіпсіз тәртіптің және жарақаттануға жол бермеудің дағдыларына ие болу; 7.3.2.2жарақаттар мен жазатайым оқиғалар кезінде алғашқы көмек көрсете алу	8.3.2.1 дене жаттығуларыбарысындағы қауіпсіз тәртіпті ұғыну және жарақаттануға жол бермеуге қабілетті болу; 8.3.2.2жарақаттар мен жазатайым оқиғалар кезінде өзіне алғашқы көмек көрсете алу және ұғыну	9.3.2.1 дене жаттығулар барысындағы қауіпсіз тәртіпті және жарақаттануға жол бермеуді өз үлгісімен түсіндіру; 9.3.2.2жарақаттар мен жазатайым оқиғалар кезінде алғашқы көмек көрсетуді өз үлгісімен түсіндіру	10.3.2.1 дене жаттығуларымен айналысу кезіндегі қауіпсіз тәртіп туралы түсінікке ие болу; 10.3.2.2жарақаттар мен жазатайым оқиғалар кезінде алғашқы көмек көрсету туралы түсінікке ие болу
3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін бақылау, организмді емдеу және сауықтыру үшін қолайлы түзету-дамыту жағдайын жасау	5.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін бақылаудың, организмді емдеу және сауықтыру үшін қолайлы түзету-дамыту жағдайын жасаудың маңыздылығын білу және түсіну	6.3.3.1өз түйсінуі бойынша ағзадағы дене өзгерістерін бақылай алу, организмді емдеу және сауықтыру үшін қолайлы түзету-дамыту жағдайын жасай алу	7.3.3.1ағзадағы дене өзгерістерін бақылаудың, организмді емдеу және сауықтыру үшін қолайлы түзету-дамыту жағдайын жасаудың әсерін түсіну және түсіндіру	8.3.3.1ағзадағы дене өзгерістерін бақылау, организмді емдеу және сауықтыру үшін қолайлы түзету-дамыту жағдайын жасау білігін өз үлгісімен көрсету	9.3.3.1ағзадағы дене өзгерістерін бақылауды, организмді емдеу және сауықтыру үшін қолайлы түзету-дамыту жағдайын жасауды бағалау	10.3.3.1ағзадағы дене өзгерістерін бақылауды, организмді емдеу және сауықтыру үшін қолайлы түзету-дамыту жағдайын жасауды бағалау
3.4 Денсаулық жағдайында тұрақты ауткуы бар білім алушының тіршілікке қабілеттілігі	5.3.4.1денсаулық жағдайында тұрақты ауткуы бар білім алушының тіршілікке қабілеттілігін анықтау және бар мүмкіндігінше дамыту	6.3.4.1 денсаулық жағдайында тұрақты ауткуы бар білім алушының тіршілікке қабілеттілігін түсіну және бар мүмкіндігінше дамыта алу	7.3.4.1 денсаулық жағдайында тұрақты ауткуы бар білім алушының тіршілікке қабілеттілігін ұғыну және түсіндіру	8.3.4.1 денсаулық жағдайында тұрақты ауткуы бар білім алушының тіршілікке қабілеттілігінің бар мүмкіндігін дамытуды талқылау	9.3.4.1денсаулық жағдайында тұрақты ауткуы бар білім алушының тіршілікке қабілеттілігін бақылау білігін өз үлгісімен көрсету	10.3.4.1денсаулық жағдайында тұрақты ауткуы бар білім алушының тіршілікке қабілеттілігін бақылау білігін өз үлгісімен көрсету
3.5 Дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып, жаттығуларды, іс-әрекет түрлеріне сай келетін ширату мен қалпына келтіру техникасын құрастыру	5.3.5.1дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып, дене жаттығуларына дайындық аясындағы ширатудың өзекті құрамдас бөліктерін және қалпына келтіру техникасын білу және түсіну	6.3.5.1 ширатудың өзекті құрамдас бөліктері мен қалпына келтіру техникасының организмге тигізетін әсерін түсіндіру және оларды дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып іске асыру	7.3.5.1 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып, дене жаттығуларының алдында жалпы ширату өткізу және ағзаны қалпына келтіру техникасының құрамдас бөліктерін көрсету	8.3.5.1 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып, ширату мен қалпына келтіруге арналған жаттығу кешендерінің маңызын ұғынып, оларды құрастыру және көрсету	9.3.5.1 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып, нақты дене жаттығуларына арналған ширатуларды құрастыру, түсіндіру және өткізу, ағзаның қалпына келу тиімділігін бағалау	10.3.5.1 дене және психомоторлық ауткуларды ескере отырып, нақты дене жаттығуларына арналған ширатуларды құрастыру, түсіндіру және өткізу, ағзаның қалпына келу бағалау

3.6 Өз дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғына отырып, ағзаға тигізетін әсерін ескеріп, әртүрлі дене жүктемесі бар жаттығуларды құрастыру	5.3.6.1 әртүрлі дене жүктемесі бар жаттығулардың арасындағы айырмашылықтарды және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы белгілер бойынша анықтау және өз дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	6.3.6.1 әртүрлі дене жүктемесі бар жаттығуларды ұсыну мен көрсету және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы белгілер бойынша анықтау және өз дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	7.3.6.1 әртүрлі дене жүктемесі бар жаттығуларды орындау кезінде ағзаның дене дайындығына қойылатын талаптарды және олардың ағзаның энергетикалық жүйесіне тигізетін әсерін сыртқы және ішкі белгілер бойынша түсіну және өз дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	8.3.6.1 әртүрлі дене жүктемесі бар жаттығуларды орындау кезіндегі энергетикалық жүйенің қызметін түсіндіру және оның ағзаға тигізетін әсерін білу және өз дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	9.3.6.1 энергетикалық жүйенің қызметі мен оның әртүрлі дене жүктемесі бар жаттығулармен байланысын түсіндіру және сипаттау және өз дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	10.3.6.1 энергетикалық жүйенің қызметі мен оның әртүрлі дене жүктемесі бар жаттығулармен байланысын түсіндіру және сипаттау және өз дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну

27. Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарының негізінде осы Бағдарламадағы қосымшаға сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

28. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Психикалық дамуы тежелген
білім алушыларға арналған
негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптарына
арналған "Дене шынықтыру"
пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік
оқу
бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10-сыныптары үшін "Дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы Үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты	Ширату мен қалпына келтіру техникасына қатысты біліммен таныстыру және кеңейту	5.3.1.1 денсаулық сақтауды білу және түсіну; 5.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды мағынасымен шарттастыру анықтау;

		5.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіп ту болу; 5.3.5.1 дене және психомотор ескере отырып, дене жаттығу аясындағы ширатудың бөліктерін және қалпына келтіру білу және түсіну; 5.1.1.1 негізгі қозғалыс әрекеті түсінігі болу; 5.2.2.2 затпен және затсыз ортамен дене жаттығуларын жасау мен түсініктерін қалыптастыру
	Аурудан болған бұзылыстарды түзету немесе орнын толтыру	5.1.1.3 мұғалімнің жетекшілік қабілеттерін дамыту, дене білімді түзету сабақтарын өткізе алу 5.2.2.1 Техника негізінде қимылдарды білу, оларды орындау ету; 5.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және түзету үшін шағын дене жаттығуларының тактикаларын мен құрылымдық идеяларын сипаттау; 5.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін организмді емдеу және қолайлы түзету-дамыту жағдайы маңыздылығын білу және түсіну 5.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған немесе қызметтерінің орнына басқа мүмкіндігін түсіну және анықтау
	Шағын және үлкен топтарға бірігіп/жарысып қатысудың көмегімен жалпы дене жағдайының деңгейін арттыру	5.3.6.1 әртүрлі дене жаттығулардың айырмашылықтарды және энергетикалық жүйесіне сыртқы белгілер бойынша дене мүмкіндіктері мен шектерін 5.1.1.2 таңдалған спорттық міндеттерді қозғалыс әрекеттерін техникалық дұрыс жүзеге асыру; 5.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті бірігіп тиімді жұмыс жасау дағдыларын анықтау; 5.3.4.1 денсаулық жағдайын, бар білім алушының тіршілік анықтау және бар мүмкіндігі
Проблемалық жағдайларды қимыл-қозғалыс әрекеті арқылы шешу	Бағдарға ілесу және мәселелерді шағын топтарда шешу	5.1.3.1 қарапайым дене жаттығу кезінде пайда болуы мүмкін мұғалімнің көмегімен жеңу;

		5.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек түсінікке ие болу; 5.1.5.1 қоғамда әрі қарай тоқтатып қалып қалатын жарақаттарды атқару үшін қажетті дене жүзеге асыруды білу және үйрену; 5.3.6.1 әртүрлі дене жаттығулардың айырмашылықтарды және энергетикалық жүйесіне сыртқы белгілер бойынша дене мүмкіндіктері мен шектерін білу;
	Проблемалық-бағдарлық тапсырмаларды әртүрлі жабдықтарды пайдалана отырып орындау кезіндегі қарым-қатынас және серіктестік	5.1.8.1 білім алушылардың жаттығу қажеттіліктеріне байланысты білу және қимыл-қозғалыс қабілеттерін байланысты қауіп-қатерлерін білудің қарапайым дағдыларын анықтауға үйрену; 5.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті біріншілік тиімді жұмыс жасау дағдыларын анықтау; 5.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін организмді емдеу және қолдайтын түзету-дамыту жасау маңыздылығын білу және түсініктерін қалыптастыру
2-тоқсан		
Ағзаны гимнастика арқылы нығайту	Байланысты өзгерту: айнадағы бейне тәртізді және бірдей қабыстыру	5.1.1.3 мұғалімнің жетекшілік қабілеттерін дамыту, дене білімін түзету сабақтарын өткізе алу 5.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіп туралы болу
	Тепе-теңдік және бұралу	5.1.3.1 қарапайым дене жаттығу кезінде пайда болуы мүмкін мұғалімнің көмегімен жеңу; 5.3.4.1 денсаулық жағдайында бар білім алушының тіршілік анықтау және бар мүмкіндігі 5.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек түсінікке ие болу; 5.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытатын жаттығуларды еліктеп орындау
	Топтық композициялық тапсырманың көмегімен жасалатын жанасулы және жанасусыз жұмыс	5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен қозғалыс тәртібі үшін деңгейіне іріктеу және жоспарлау; 5.2.2.2 затпен және затсыз орындау дене жаттығуларын жасау және түсініктерін қалыптастыру

Ұлттық және зияткерлік ойындар	"Тоғыз құмалақ", "Асық ату" ұлттық ойындары	5.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін білу; 5.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіп ту болу
	Ұлттық ойындар аясында бірқатар стратегиялар мен тактикаларды үйрену	5.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағды және түзету үшін шағын д жаттығуларының тактикалар мен құрылымдық идеялар сипаттау; 5.2.7.1 қимыл-қозғалыстард мағынасымен шарттастыр анықтау
3-тоқсан		
Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Шаңғы дайындығы	5.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіп ту болу; 5.1.8.1 білім алушылардың ж қажеттіліктеріне байланысты білу және қимыл-қозғалы байланысты қауіп-қатерлері білудің қарапайым дағдыл анықтауға үйрену; 5.1.1.1 негізгі қозғалыс ә түсінігі болу
	Кросс дайындығы	5.2.2.1 техника негіз қимылдарды білу, оларды оры ету; 5.1.3.3 бұлшық еттерді боса жаттығуларды еліктеп орынд 5.2.1.1 жеке дара білім бер ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғал алған білімін білу және түсін
	Коньки дайындығы	5.1.5.1 қоғамда әрі қарай то атқару үшін қажетті дене жү беруді білу және үйрену; 5.2.2.1 техника негіз қимылдарды білу, оларды оры ету
Спорттық ойындар арқылы оқыту	Пас беру дағдыларын дамыту және шабуыл-ойындар көмегімен кеңістікті бөлу	5.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін білу; 5.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіп ту болу; 5.2.2.1 техника негіз қимылдарды білу, оларды оры ету; 5.1.6.1 өз мүмкіндіктерін қарапайым арнайы спортт

		орындау кезінде қимыл-қозғалыс мен дағдыларын білу және анықтау; 5.2.2.3 қозғалыс ерекшеліктерін ұғыну және біліктерді жақсартуға, жетілдіру; 5.1.4.1 қимыл-қозғалыс ерекшеліктерін және оларды кейбір жаттықтыру реттілігін білу және орындау; психологиялық кедергілерді жеңіп, қалыптастыру
	Белгілеу және қағып алу	5.2.5.1 дене жаттығулары мен әрекеттерді оңтайландыру; түрлерін құруға қажетті құрылымдық тәсілдерді білу және дене қызметтерін бақылау, бағалау, әдістерін меңгеру; 5.1.8.1 білім алушылардың жетілуіне қажеттіліктеріне байланысты білу және қимыл-қозғалыс ерекшеліктеріне байланысты қауіп-қатерлерді білудің қарапайым дағдыларын анықтауға үйрену; 5.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды бақылау мағынасымен шарттастырып анықтау
	Ойын тұжырымдамасы мен дағдыларына көңіл бөле отырып, өзі мен өзгелер үшін ойындар құрастыру	5.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түзете алу: тірек-қимыл аппаратын нысанды басқару; 5.2.2.3 қозғалыс ерекшеліктерін ұғыну және біліктерді жақсартуға, жетілдіру; 5.3.5.1 дене және психомоторлық ескере отырып, дене жаттығу аясындағы ширатудың бөліктерін және қалпына келтіру білу және түсіну; 5.2.1.1 жеке дара білім беріп ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін білу және түсіну
4-тоқсан		
Қозғалмалы және спорттық ойындар	Жақсы дене жағдайы мен дене қабілеттерінің элементтерін түсінуге ынталандыру және үйрету	5.3.1.1 денсаулық сақтаудың негізін білу және түсіну; 5.2.2.3 қозғалыс ерекшеліктерін ұғыну және біліктерді жақсартуға, жетілдіру; 5.1.3.2 мұғалімнің көмегімен қозғалыс тәртібі үшін денсаулық іріктеу және жоспарлау;

		5.1.6.1 өз мүмкіндіктерін қарапайым арнайы спортты орындау кезінде қимыл-қозғалыс мен дағдыларын білу және анықтау 5.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті білімді тиімді жұмыс жасау дағдыларын анықтау
	Қимыл-қозғалысқа негізделген әртүрлі ойындардың көмегімен белсенді болу және салауатты таңдау жасау	5.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған қызметтерінің орнына басқа мүмкіндігін түсіну және анықтау 5.2.1.1 жеке дара білім беріске ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін білу және түсіндіру
Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту	Жүгіру мен секіру дағдыларын жақсарту	5.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіп туралы болу; 5.1.4.1 қимыл-қозғалыс және оларды кейбір жаттығу реттілігін білу және орындау психологиялық кедергілерді қалыптастыру; 5.2.5.1 дене жаттығуларын әрекеттерді оңтайландыру түрлерін құруға қажет құрылымдық тәсілдерді білу және дене қызметтерін бақылау, әдістерін меңгеру; 5.3.6.1 әртүрлі дене жаттығулардың айырмашылықтарды және энергетикалық жүйесіне сыртқы белгілер бойынша дене мүмкіндіктері мен шектерін
	Жүгіру мен лақтыру дағдыларын жақсарту және ширығу мен қалпына келу техникасы	5.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түзете алу: тірек-қимыл аппаратын нысанды басқару; 5.3.6.1 әртүрлі дене жаттығулардың айырмашылықтарды және энергетикалық жүйесіне сыртқы белгілер бойынша дене мүмкіндіктері мен шектерін 5.1.8.1 білім алушылардың беру қажеттіліктеріне байланысты жеңе білу және белсенділігімен байланысты жауап қайтара білудің қарап білу және анықтауға үйрену

2) 6- сынып:

2-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Дене шынықтыру-сауықтыру түсініктерін қарастыру және кеңейту	Жалпы және спорттық ширығулар арқылы ағза туралы білеміз	6.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техник кезінде қимыл-қозғалыстардағыларын таңдай алу; 6.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің жол бермеудің қарапайым иеболу; 6.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған қызметтерінің орнына пайдалануды үйрену және ағза туралы білеміз 6.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуды жаттығуларды мұғалімнің көмегімен алу 6.3.5.1 ширатудың өзекті қимылдарымен қалпына келтіру техникасын тигізетін әсерін түсіндіру және психомоторлық ауыспалы отырып іске асыру; 6.1.1.3 мұғалімнің жетекшілік қабілеттерін дамыту, дене білімін түзету сабақтарын өткізе алу
	Фитнес компоненттерін дамыту: жылдамдық және төзімділік	6.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын алу және түзетуді орындайтын аппараты, денені және нысанға бағыттау 6.3.3.1 өз түйсінуі бойынша өзгерістерін бақылай алу, және сауықтыру үшін қолайлы жағдайын жасай алу; 6.1.8.1 білім алушылардың білім беру қажеттіліктеріне байланысты жеңе білу және белсенділігімен байланысты жауап қайтара білудің қарапайым білу және анықтау
	Білім алушының ауруын ескере отырып ағзаның жағдайына жағымды әсер ететін жаттығу кешендерін меңгеру	6.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек көрсетуді дағдыларына ие болу; 6.2.1.1 жеке дара білім беруді ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін анықтау және қайтару 6.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуды жаттығуларды мұғалімнің көмегімен алу;

		6.2.2.3 қимыл дағдылары бойынша жаттығулар мен кемшіліктерін көмекпен орындау;
Сыни ойлау мен қарым-қатынас дағдыларын шытырман тапсырмалар арқылы дамыту	Сыни ойлау мен әлеуметтік дағдыларды дамытуға септігін тигізетін топтық жаттығуларға қатысу	6.1.1.1 негізгі қозғалыс дағдыларын орындау; 6.1.5.1 қоғамда әрі қарай топтық атқару үшін қажетті деңгейде құрастыра алу және орындайды; 6.3.6.1 әртүрлі дене жаттығуларды ұсыну мен олардың ағзаның энергетикасын тигізетін әсерін сыртқы белгілермен анықтау және өз дене мүшелерін шектеулерін ұғыну; 6.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және түзету үшін жаттығуларының тактикаларын мен композициялық идеяларды қолдану
	Сыни ойлауды пайдаланып үлкен топтарда және бүкіл сыныпта бірігіп жасайтын іс-әрекет	6.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техника кезінде қимыл-қозғалыстар дағдыларын таңдай алу; 6.1.3.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде пайдаланылатын қиындықтарды көмекпен жеңу
2-тоқсан		
Гимнастика бойынша күрделі дағдыларды кеңейту үшін нысандар мен құрал-жабдықтарды пайдалану	Гимнастикалық төсеніштер мен шағын құрылғыларда дене кернелуімен және динамикасымен тәжірибелер жасау	6.1.5.1 қоғамда әрі қарай топтық атқару үшін қажетті деңгейде құрастыра алу және орындайды; 6.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің жол бермеудің қарапайым ережелерін небулу; 6.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын алу және түзетуді орындайды; аппараты, денені және нысандарды пайдалану; 6.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсыту жаттығуларды мұғалімнің көмегімен алу
	Нысандардың және гимнастикалық жабдықтардың көмегімен композициялық және кеңістіктік түсінікті дамыту	6.1.8.1 білім алушылардың жетістіктерін қажеттіліктеріне байланысты білу және қимыл-қозғалыс жаттығуларын байланысты қауіп-қатерлерін білудің қарапайым дағдыларын анықтау; 6.1.1.2 таңдалған спорттық міндетті қозғалыс әрекеттерін техникалық дұрыс жүзеге асыру дағдысын

	Гимнастикалық таспамен және құрылғылармен топтық ретті қатарды жинақтау, орындау және бағалау	6.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды мағынасымен шарттастырыл олардың айырмашылықтар түсіндіре алу; 6.2.1.1 жеке дара білім бер ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғал алған білімін анықтау және к 6.1.1.3 мұғалімнің жетекшіл қабілеттерін дамыту, дене бі түзету сабақтарын өткізе алу
Қазақстанда айналысатын спорт түрлерін зерделеу (Ұлттық және зияткерлік ойындар)	Шығармашылық, қарым-қатынас және бағалау дағдыларын дамыту	6.1.3.2 жеке дара қимыл-қоз мұғалімнің көмегімен ден іріктеу және жоспарлау; 6.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің ж жол бермеудің қарапайы иеболу; 6.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін түсіну
	Фрагментпен жұмыс істеу арқылы динамикалық контраст пен негізгі мақсатты құрастыру	6.1.4.1 қимыл-қозғалыс және оларды кейбір жатт реттілігін құрастыра алу ж дене және психологиялық қабілетін қалыптастыру; 6.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағ және түзету үшін жаттығуларының тактикалар мен композициялық идеяла қолдану
	Ойынның негізгі элементтерін аяқтау және бағалау үдерісіне қатысу	6.2.7.1 қимыл-қозғалыстард мағынасымен шарттастырыл олардың айырмашылықтар түсіндіре алу; 6.1.8.1 білім алушылардың беру қажеттіліктеріне байла жеңе білу және белсенділігімен байланысты жауап қайтара білудің қарап білу және анықтау
3- тоқсан		
Фундаменталды қимыл-қозғалыс дағдыларын қайталау және өңдеу	Денені басқару дағдыларын шолу және кеңейту	6.1.3.2 жеке дара қимыл-қоз мұғалімнің көмегімен ден іріктеу және жоспарлау; 6.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған қызметтерінің орнына пайдалануды үйрену және а

		6.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын орындау және түзетуді орындайтын аппараттар, денені және нысанды бақылау; 6.2.5.1 дене жаттығулары мен әрекеттерді оңтайландыру тәсілдерін құруға қажетті құрылымдық тәсілдерді түсіндіру және өз дене қызметтерін жетімді әдістерін меңгеру; 6.3.4.1 денсаулық жағдайын бақылау бар білім алушының тіршілік етуін түсіну және бар мүмкіндігін пайдалану; 6.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуды жаттығуларды мұғалімнің көмегімен орындау
	Қозғалыс дағдыларын топтық/командалық әрекет түрлерінде пайдалану және дамыту	6.1.1.3 мұғалімнің жетекшілік қабілеттерін дамыту, дене білімін түзету сабақтарын өткізе алу 6.1.1.2 таңдалған спорттық мақсаттарға қозғалыс әрекеттерін техникалық дұрыс жүзеге асыру дағдысын меңгеру 6.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті бірнеше тиімді жұмыс жасау дағдыларын және пайдалануды үйрену
	Нысанды бақылау дағдыларын топтық/командалық әрекетте қайталау және дамыту	6.2.2.2 әртүрлі дене жаттығулар қимылдарды орындау аясын, қимыл салмақ және бірқалыптылық бойынша жүру; 6.1.1.1 негізгі қозғалыс дағдыларын орындау; 6.2.1.1 жеке дара білім беруді ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін анықтау және қайталау 6.2.2.1 негізгі дене қимылдарына қарапайым дене жаттығуларын байланысты болатындығын білдіру 6.3.1.1 өз денсаулығына қатысты анықтай алу
Бірқатар категориядағы ойындар арқылы дағдылар мен түсініктерді кеңейту	Допты тартып алумен өтетін ойындарда қауіп-қатерлерді басқаруды назарға ала отырып дағдылар мен тұжырымдамаларды (тактикаларды/стратегияларды) дамыту	6.1.3.1 қарапайым дене жаттығулар кезінде пайда болуы мүмкін қатерлерді көмекпен жеңе алу; 6.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің жеті жол бермеудің қарапайым ережелерін меңгеру; 6.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін түсіну;

		6.2.5.1 дене жаттығулары әрекеттерді оңтайландыру түрлерін құруға қажет құрылымдық тәсілдерді түсіндіру және өз дене қызметтерін жетімді әдістерін меңгеру; 6.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техник кезінде қимыл-қозғалыстар дағдыларын таңдай алу
	Дағдылар мен тұжырымдамаларды шабуылды ойындарда дамыту	6.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек көрсету дағдыларына ие болу; 6.3.5.1 ширатудың өзекті қимылдарымен қалпына келтіру техникасын тигізетін әсерін түсіндіру және психомоторлық ауыспалы отырып іске асыру; 6.1.5.1 қоғамда әрі қарай топқа атқару үшін қажетті деңгейде құрастыра алу және орындай алу
	Дене дамуының көрсеткіштерін ойын әдісімен жақсарту	6.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытатын жаттығуларды мұғалімнің көмегімен алу; 6.2.2.2 әртүрлі дене жаттығуларын қимылдарды орындау аясын, қимылдарды орындау аясын, салмақ және бірқалыптылық бойынша жүру; 6.1.4.1 қимыл-қозғалыс және оларды кейбір жаттығулар реттілігін құрастыра алу және дене және психологиялық қабілетін қалыптастыру
	Топ қолданылатын ойындарды ойнау және құрастыру	6.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және түзету үшін жаттығуларының тактикаларын мен композициялық идеяларды қолдану; 6.3.4.1 денсаулық жағдайын, бар білім алушының тіршілік түсіну және бар мүмкіндігін
4-тоқсан		
Өз денсаулығына күтім жасау	Дене белсенділігін сақтаудың маңыздылығын түсіну	6.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техник кезінде қимыл-қозғалыстар дағдыларын таңдай алу; 6.3.1.1 өз денсаулығына қатынасты анықтай алу; 6.3.6.1 әртүрлі дене жаттығуларды ұсыну мен

		олардың ағзаның энергетикасын тигізетін әсерін сыртқы бағытта анықтау және өз дене мүшелерін шектеулерін ұғыну; 6.2.2.1 негізгі дене қимылдарына қарапайым дене жаттығуларын байланысты болатындығын білдіру; 6.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын алу және түзетуді орындайтын аппараты, денені және нысанның
	Өз денсаулығына қалай күтім жасауды және серіктесімен белсенді болуды үйрету	6.1.3.2 жеке дара қимыл-қозғалыс мұғалімнің көмегімен денені іріктеу және жоспарлау; 6.2.5.1 дене жаттығуларының әрекеттерді оңтайландыру түрлерін құруға қажет құрылымдық тәсілдерді түсіндіру және өз дене қызметтерін жетімді әдістерін меңгеру; 6.2.2.3 қимыл дағдылары бойынша кемшіліктерін көмекпен оңтайландыру; 6.3.3.1 өз түйсінуі бойынша өзгерістерін бақылай алу, және сауықтыру үшін қолайлы жағдайын жасай алу; 6.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын алу және түзетуді орындайтын аппараты, денені және нысанның
Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын атлетикада жақсарту	Ширатуды қайта қарау, жүгіру дағдыларын қарастыру және кеңейту	6.1.5.1 қоғамда әрі қарай топқа атқару үшін қажетті деңгейді құрастыра алу және орындай алу; 6.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек көрсету дағдыларына ие болу; 6.2.2.2 әртүрлі дене жаттығу қимылдарды орындау аясын, салмақ және бірқалыптылық бойынша жүру; 6.1.4.1 қимыл-қозғалыс және оларды кейбір жаттығу реттілігін құрастыра алу және дене және психологиялық қабілетін қалыптастыру
	Секіру және лақтыру дағдыларын креативті, бірлескен және сайыстық жаттығулардың көмегімен қайталау және тереңдету	6.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті бірлескен тиімді жұмыс жасау дағдыларын және пайдалануды үйрену; 6.1.3.1 қарапайым дене жаттығу кезінде пайда болуы мүмкін көмекпен жеңе ал;

		6.2.1.1 жеке дара білім беріске ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін анықтау және қ

3)7-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ойын арқылы оқыту	Ойындарда тактикалық білімді жақсарту	7.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағды және түзету үшін жаттығуларының қарапайым стратегиялары мен композиция жасай алу және бағалай алу; 7.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің жол бермеудің дағдыларына 7.1.1.1 әртүрлі дене жаттығу кезіндегі негізгі қозғалыс сапасын жақсарту; 7.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техник кезінде қимыл-қозғалыстар дағдыларын жетілдіру және з
	Ойындарда шешім қабылдау мәселесімен жұмыс істеу	7.3.3.1 ағзадағы дене өзгеріс организмді емдеу және қолайлы түзету-дамыту жағд әсерін түсіну және түсіндіру; 7.1.1.2 таңдалған спорттық м қозғалыс әрекеттерін техн дұрыс жүзеге асыра алу; 7.2.2.2 қарапайым дене ж қимылдарды орындау кезінд актісін ұйымдастыру, ұст уақытты, кеңістікті және түсінуін көрсету; 7.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін қолдану
	Проблемаларды шешу дағдыларын топ қолданылатын ойындар арқылы жетілдіру	7.1.2.1 негізгі қозғалыс дағ жетілдіру және жинақт аппараты, денені және нысан 7.3.2.2 жарақаттар мен жа кезінде алғашқы көмек көрс 7.2.5.1 дене жаттығулары әрекеттерді оңтайландыру түрлерін құруға қажет құрылымдық тәсілдерді көрс өз дене қызметтерін бақыла әдістерін меңгеру;

		7.3.4.1 денсаулық жағдайын, бар білім алушының тіршілік ұғыну және түсіндіру
Когнитивті дағдылар мен денені басқару дағдыларын гимнастика арқылы дамыту	Бұрылу мен бұралуларды үйрену	7.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің жол бермеудің дағдыларына 7.1.1.3 өздігінен негізгі дамыту, дене бітімі мен сабақтарын өткізе алу; 7.1.4.1 қимыл-қозғалыс және оларды әртүрлі орындауда қолдану реттілігін жинақтауды үйрену, дене және кедергілерді жеңу қабілетін 7.2.1.1 жеке дара білім бер ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін анықтау және қ
	Теңгеру және бұралу кезінде өз денемізді бақылау	7.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған қызметтерінің орнына басқа және анықтау; 7.1.8.1 білім алушылардың қажеттіліктеріне байланысты білу және қимыл-қозғалыс байланысты қауіп-қатерлер білу дағдыларын түсіну және 7.2.2.3 қимыл дағдылары бой мен кемшіліктерін өздігінен 7.1.2.1 негізгі қозғалыс дағ жетілдіру және жинақта аппараты, денені және нысан 7.1.1.1 әртүрлі дене жатты кезіндегі негізгі қозғалы сапасын жақсарту
2-тоқсан		
Денсаулықты, қозғалыс және түсіну дағдыларын атлетика көмегімен жақсарту	Ұзын секірістерді үйрену және жақсарту	7.2.2.1 негізгі дене қимылдар дене жаттығуларымен өзара болатындығын біліп, олар артық тырысуды жоя отыры 7.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің жол бермеудің дағдыларына 7.1.1.3 өздігінен негізгі дамыту, дене бітімі мен сабақтарын өткізе алу; 7.2.2.2 қарапайым дене ж қимылдарды орындау кезінді актісін ұйымдастыру, ұст

		уақытты, кеңістікті және түсінуін көрсету
	Спринтерлік жүгірісті жақсарту	7.3.6.1 әртүрлі дене жаттығуларды орындау кезінде дайындығына қойылатын олардың ағзаның энергетикасын тигізетін әсерін сыртқы жағдай бойынша түсіну және өз деңгейімен шектеулерін ұғыну; 7.2.7.1 қимыл-қозғалыстардың мағынасымен шарттастырылып олардың айырмашылықтарын түсіндіру; 7.1.3.1 қарапайым дене жаттығу кезінде пайда болуы мүмкін жарақат көмекпен және өздігінен жемісін алу; 7.1.8.1 білім алушылардың білім беру қажеттіліктеріне байланысты жеңе білу және белсенділігімен байланысты жауап қайтара білу дағдыларын қолдана алу
	Лактирулар: үйрену және құрастыру	7.1.3.2 жеке дара қимыл-қозғалыс дене жаттығуларын өздігінен орындау 7.3.4.1 денсаулық жағдайында бар білім алушының тіршілік етуін ұғыну және түсіндіру; 7.2.1.1 жеке дара білім беру ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін анықтау және қолдану
Бірлесе оқыту және шытырман-оқыту	Мәселелерді шешу жаттығуларында өзара әрекеттесу	7.1.5.1 қоғамда әрі қарай толық атқару үшін қажетті деңгейді құрастыруды жетілдіру және үйрену; 7.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті бірінші тиімді жұмыс жасау дағдыларын пайдалану; 7.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытатын жаттығуларды нұсқау бойынша орындау 7.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін қолдану
	Доппен ойналатын ойындар	7.2.1.1 жеке дара білім беру ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін анықтау және қолдану 7.1.1.1 әртүрлі дене жаттығу кезіндегі негізгі қозғалыс сапасын жақсарту;

		7.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің жол бермеудің дағдыларына 7.3.5.1 дене және психомотор ескере отырып, дене жаттығу жалпы ширату өткізу және келтіру техникасының құр көрсету
3-тоқсан		
Би дағдыларын дамыту және тақырыптық жұмыс арқылы биді түсіну	Бимен айналысуды ынталандыру ретінде сүңгілерді зерделеу	7.2.2.3 қимыл дағдылары бой мен кемшіліктерін өздігінен 7.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің жол бермеудің дағдыларына 7.1.1.1 әртүрлі дене жаттығу кезіндегі негізгі қозғалыс сапасын жақсарту; 7.2.2.1 негізгі дене қимылдарымен өзара болатындығын біліп, олардың артық тырысуды жоя отырып
	Сыртта суық болғанда жылуды сақтау: аэробтық жаттығулар	7.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын жетілдіру және жинақтау аппараты, денені және нысан 7.3.1.1 салауатты өмір салып денсаулығына қатысты түсін 7.1.4.1 қимыл-қозғалыс және оларды әртүрлі деңгейде орындауда қолдану реттілігі жинақтауды үйрену, дене және кедергілерді жеңу қабілетін
	Топтарда құру, көрсетілім жасау және бағалау үдерісі	7.3.6.1 әртүрлі дене жаттығуларды орындау кезінде дайындығына қойылатын олардың ағзаның энергетика тигізетін әсерін сыртқы жағдай бойынша түсіну және өз деңгейімен шектеулерін ұғыну; 7.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған қызметтерінің орнына басқа және анықтау; 7.1.1.2 таңдалған спорттық міндетті қозғалыс әрекеттерін техника дұрыс жүзеге асыра алу; 7.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін организмді емдеу және қолайлы түзету-дамыту жағдайы әсерін түсіну және түсіндіру

Басып кіру ойындарындағы түсінік пен дағдыларды жетілдіру	Командалардың кеңістікте бағдарлауын және допты беруін дамыту	7.1.1.3 өздігінен негізгі дамыту, дене бітімі мен сабақтарын өткізе алу; 7.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды мағынасымен шарттастырып олардың айырмашылықтарын түсіндіру; 7.3.4.1 денсаулық жағдайын, бар білім алушының тіршілік ұғыну және түсіндіру
	Ойындар және сәйкес тактикаларды қолдану	7.1.3.1 қарапайым дене жаттығу кезінде пайда болуы мүмкін көмекпен және өздігінен жетілдіру 7.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағды және түзету үшін жаттығуларының қарапайым стратегиялары мен композиция жасай алу және бағалай алу; 7.1.5.1 қоғамда әрі қарай толық атқару үшін қажетті деңгейді құрастыруды жетілдіру және үйрену; 7.3.1.1 салауатты өмір салтын денсаулығына қатысты түсіндіру
4-тоқсан		
Дені сау және белсенді	Денсаулық пен төзімділікті арттыру	7.1.3.2 жеке дара қимыл-қозғалыс дене жаттығуларын өздігінен жетілдіру 7.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек көрсету 7.1.8.1 білім алушылардың жетілдіру қажеттіліктеріне байланысты білу және қимыл-қозғалыс байланысты қауіп-қатерлерден білу дағдыларын түсіну және жетілдіру 7.2.5.1 дене жаттығуларын әрекеттерді оңтайландыру түрлерін құруға қажетті құрылымдық тәсілдерді көрсету өз дене қызметтерін бақылау әдістерін меңгеру
	Ширату және ойындарға дайындық жаттығулары	7.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техника кезінде қимыл-қозғалыстар дағдыларын жетілдіру және жетілдіру 7.3.5.1 дене және психомотор ескере отырып, дене жаттығу жалпы ширату өткізу және келтіру техникасының құрылымын көрсету;

		7.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті біріктірілген тиімді жұмыс жасау дағдыларын пайдалану
	Күш пен бұлшық ет төзімділігіне арналған жаттығулар	7.2.2.2 қарапайым дене қимылдарды орындау кезіндегі белсенділігін арттыру, ұстау уақытты, кеңістікті және түсінуін көрсету; 7.3.1.1 салауатты өмір салтын ұстануға денсаулығына қатысты түсініктерін қалыптастыру; 7.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған немесе қызметтерінің орнына басқа жүйелерді қалыптастыру және анықтау
Гимнастикадағы көптүрлілік пен қарама-қарсылықтар	Еденде орындалатын жаттығулардың әрекеттегі және кеңістіктегі айырмашылықтарын зерделеу	7.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін организмді емдеу және қалыпты түзету-дамыту жағдайында әсерін түсіну және түсіндіру; 7.1.1.1 әртүрлі дене жаттығулар кезіндегі негізгі қозғалыс сапасын жақсарту; 7.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіптің жол бермеудің дағдыларына 7.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсыту жаттығуларды нұсқау бойынша
	Динамикадағы қарама-қарсылықтар және құрылғылардағы жанасулар	7.2.2.3 қимыл дағдылары бойынша мен кемшіліктерін өздігінен 7.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек көрсету 7.2.1.1 жеке дара білім беріп, ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін анықтау және қайтару 7.1.1.2 таңдалған спорттық міндетті қозғалыс әрекеттерін техникалық дұрыс жүзеге асыра алу
	Топтық композициялар	7.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын жетілдіру және жинақтау аппараты, денені және нысанмен 7.2.2.1 негізгі дене қимылдарымен дене жаттығуларымен өзара қатынасты болатындығын біліп, оларды артық тырысуды жоя отырып

4) 8-сынып:

4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		

Жеңіл атлетикалық іс-әрекет арқылы денсаулық және фитнес	Бірғақты таңдау дағдыларын қалыптастыру	8.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түсіндіре алу: тірек-қимыл және нысанды басқару; 8.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды мағынасымен шарттастырып қолдану және олардың айырмашылығын ұғыну; 8.3.6.1 әртүрлі дене жаттығуларды орындау және энергетикалық жүйенің қызығушылығын және оның ағзаға тигізетін әсерін және дене мүмкіндіктері мен шектерін білім алушының тіршілік бар мүмкіндігін дамытуды таңдау
	Жеңіл атлетикадағы шығармашылық тәсілдеме	8.1.5.1 қоғамда әрі қарай толық атқару үшін қажетті деңгейде құрастыруды жетілдіру және қалыптастыруға қажетті біріншілік тиімді жұмыс жасау дағдыларын және көрсете алу; 8.2.2.3 қимыл дағдылары бекіту мен кемшіліктерін түсіну және
	жеңіл атлетикалық жарыстар арқылы фитнес	8.1.3.1. қозғалыс белсенділігін әртүрлі кезеңдеріндегі қимыл-қозғалыс білімі мен дағдыларын бекіту 8.2.1.1 жеке дара білім беріп, ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін жетілдіру; 8.2.6.1. жарыс іс-әрекеттерін ережелерін көрсету және салыстыру
Топ қолданылатын ойындар арқылы оқыту	Оқушылардың жеке дара және кіші топтарда спорт алаңындағы білімі мен әрекеттерін кеңейтетін іс-әрекет түрлері	8.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын кезіндегі негізгі қозғалыс сапасын жақсартуды жалғастыру 8.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техника кезінде қимыл-қозғалыстар дағдыларын түсіндіру және қалыптастыру 8.2.2.1 қажетсіз қимылдарды немесе барынша жоя отырып дағдыларын өздігінен үйреніп, оларды түсіну және қалыптастыру 8.3.1.1 салауатты өмір салтын әсерін өзінің үлгісімен көрсету 8.3.2.1 дене жаттығуларын кезіндегі қауіпсіз тәртіпті жаракаттануға жол бермеуге

	Ойындағы түсініктер мен дағдыларды меңгеру	8.2.1.1 жеке дара білім беріске ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс арналына алған білімін жетілдіру; 8.1.1.2 таңдалған спорттық міндетті қозғалыс әрекеттерін техникалық дұрыс жүзеге асыра алу; 8.3.5.1 дене және психомоторлық әрекеттерді ескере отырып, ширату мен арналған жаттығу кешендерін ұғынып, оларды құрастыру және жетілдіру; 8.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған немесе қызметтерінің орнына басқа қызметтерін талқылай алу және көрсету; 8.2.6.1. жарыс іс-әрекеттерін ережелерін көрсету және салыстыру;
2-тоқсан		
Қазақстанның ұлттық ойындары	Киіз үй тұрғызу кезіндегі жұмыс әрекеттеріне назар аудару және үйрену	8.3.6.1 әртүрлі дене жаттығуларды орындау және энергетикалық жүйенің қызығушылығын және оның ағзаға тигізетін әсерін дене мүмкіндіктері мен шектерін анықтау; 8.2.2.2 қимылды орындау және бірқалыптылығын түсіндіру дағдылар мен бірізділікті жетілдіру; 8.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және түзету үшін кең диалог жаттығуларының тактикаларын және композициялық идеяларын бағалау
	Мейрамдар мен фестивальдар	8.1.1.1 әртүрлі дене жаттығуларын кезіндегі негізгі қозғалыс сапасын жақсартуды жалғастыру; 8.2.6.1. жарыс іс-әрекеттерін ережелерін көрсету және салыстыру; 8.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған немесе қызметтерінің орнына басқа қызметтерін талқылай алу және көрсету; 8.3.4.1 денсаулық жағдайын жақсарту бар білім алушының тіршіліктері бар мүмкіндігін дамытуды таңдау; 8.1.8.1 білім алушылардың жетілетін қажеттіліктерін және әртүрлі белсенділігін орындау кезінде барысындағы қауіп-қатерлерін алу;

		8.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде өзіне алғашқы көмек көрсету ұғыну
Гимнастиканың негізгі тақырыптарын қайта қарастыру және кеңейту	Тепе-теңдік сақтау және жылжу дағдыларын композициялық элементтерді өзгерту арқылы үйрену және кеңейту	8.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті бірнеше тиімді жұмыс жасау дағдыларын және көрсете алу; 8.1.3.2 мұғалімнің көмегімен қозғалыс тәртібін құрастыру; 8.1.1.3 өздігінен негізгі дағдыларды дамыту, дене бітімі мен сабақтарын өткізе алу; 8.3.1.1 салауатты өмір салтын ұстану әсерін өзінің үлгісімен көрсете алу
	Гимнастикалық құрылғыда айналу мен ұшуды үйрену	8.3.4.1 денсаулық жағдайында айналу бар білім алушының тіршілік етуіне бар мүмкіндігін дамытуды таныту; 8.1.8.1 білім алушылардың жетілуіне қажеттіліктерін және әртүрлі белсенділігін орындау кезінде қауіп-қатерлерден сақтандыру барысындағы қауіп-қатерлерден сақтандыру алу; 8.1.3.1. қозғалыс белсенділігін әртүрлі кезеңдеріндегі қиындарды білігі мен дағдыларын бекіту
	Гимнастикалық жабдықтардағы топтық композициялар	8.3.6.1 әртүрлі дене жаттығуларды орындау энергетикалық жүйенің қызығушылығы және оның ағзаға тигізетін әсерін дене мүмкіндіктері мен шектерін анықтау; 8.2.5.1 дене жаттығуларын әрекеттерді оңтайландыру әдістерін түрлерін құруға қажетті құрылымдық тәсілдерді көрсету қызметтерін бақылаудың қолдану меңгеру; 8.2.2.1 қажетсіз қимылдарды немесе барынша жоя отырып дағдыларын өздігінен үйреніп, оларды түсіну және қолдану; 8.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытуды жаттығуларды нұсқау бойынша орындау; 8.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түсіндіре алу: тірек-қимыл және нысанды басқару
3-тоқсан		
Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Шаңғы дайындығы	8.3.6.1 әртүрлі дене жаттығуларды орындау энергетикалық жүйенің қызығушылығы

		және оның ағзаға тигізетін әсерін және дене мүмкіндіктері мен шектерін танып білу; 8.1.8.1 білім алушылардың жетістіктері мен қажеттіліктерін және әртүрлі деңгейдегі белсенділігін орындау кезіндегі қиындықтар барысындағы қауіп-қатерлерді танып білу; 8.2.6.1. жарыс іс-әрекеттерін орындау ережелерін көрсету және салдарын танып білу; 8.2.1.1 жеке дара білім берудің ескере отырып, өзгермелі қажеттіліктерін қайтару үшін қимыл-қозғалысқа қатынасты алған білімін жетілдіру
	Кросс дайындығы	8.3.5.1 дене және психомоторлық қабілеттерін ескере отырып, ширату мен жаттығу арналған жаттығу кешендерін құрастырып, оларды құрастыру және орындау; 8.2.6.1. жарыс іс-әрекеттерін орындау ережелерін көрсету және салдарын танып білу; 8.2.1.1 жеке дара білім берудің ескере отырып, өзгермелі қажеттіліктерін қайтару үшін қимыл-қозғалысқа қатынасты алған білімін жетілдіру
	Коньки дайындығы	8.3.1.1 салауатты өмір салтын ұстану және әсерін өзінің үлгісімен көрсету; 8.1.8.1 білім алушылардың жетістіктері мен қажеттіліктерін және әртүрлі деңгейдегі белсенділігін орындау кезіндегі қиындықтар барысындағы қауіп-қатерлерді танып білу; 8.2.2.1 қажетсіз қимылдардан сақтану немесе барынша жоя отырып, қажетті қимылдарды орындау; 8.2.6.1. жарыс іс-әрекеттерін орындау ережелерін көрсету және салдарын танып білу
Топтық шабуыл ойындарында негізгі дағдыларды жетілдіру	Тірек-қозғалыс аппаратын және төтеп беру дағдыларын жетілдіру	8.2.5.1 дене жаттығуларын орындау әрекеттерді оңтайландыру және әртүрлі түрлерін құруға қажетті қимылдарды құрылымдық тәсілдерді көрсету және қызметтерін бақылаудың қажеттілігін танып білу; 8.1.4.1 қимыл-қозғалысқа қатынасты және оларды әртүрлі деңгейдегі белсенділікпен орындауда қолдану реттілігін танып білу; 8.1.1.2 таңдалған спорттық міндеттерді орындау кезіндегі қиындықтар барысындағы қауіп-қатерлерді танып білу; 8.2.6.1. жарыс іс-әрекеттерін орындау ережелерін көрсету және салдарын танып білу; 8.2.1.1 жеке дара білім берудің ескере отырып, өзгермелі қажеттіліктерін қайтару үшін қимыл-қозғалысқа қатынасты алған білімін жетілдіру

		8.3.1.1 салауатты өмір салты әсерін өзінің үлгісімен көрсету; 8.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті бірізді, тиімді жұмыс жасау дағдыларын және көрсете алу; 8.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін организмді емдеу және қолайлы түзету-дамыту жағдайында өз үлгісімен көрсету; 8.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде өзіне алғашқы көмек көрсету ұғыну
	Допты қағып әкету және ойын құрастыру	8.3.4.1 денсаулық жағдайында бар білім алушының тіршілік бар мүмкіндігін дамытуды таныту 8.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және түзету үшін кең дидактикалық жаттығуларының тактикаларын мен композициялық идеяларын бағалау; 8.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техника кезінде қимыл-қозғалыстар дағдыларын түсіндіру және көрсету 8.3.5.1 дене және психомотор ескере отырып, ширату мен арналған жаттығу кешенін ұғынып, оларды құрастыру және орындау 8.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған немесе қызметтерінің орнына басқа талқылай алу және көрсету
4-тоқсан		
Фитнес компоненттері және белсенді өмір салты	Салауатты жүректер: төзімділікті арттыруға бағытталған іс-әрекет	8.1.3.2 мұғалімнің көмегімен қозғалыс тәртібін құрастыру; 8.1.1.3 өздігінен негізгі дағды дамыту, дене бітімі мен сабақтарын өткізе алу; 8.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін организмді емдеу және қолайлы түзету-дамыту жағдайында өз үлгісімен көрсету; 8.3.6.1 әртүрлі дене жаттығуларды орындау энергетикалық жүйенің қызығушылығын және оның ағзаға тигізетін әсерін дене мүмкіндіктері мен шектерін таныту 8.2.2.3 қимыл дағдылары бар және жоқ жағдайлар мен кемшіліктерін түсіну және көрсету

	Иілгіштікке баса назар аудару	8.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түсіндіре алу: тірек-қимыл және нысанды басқару; 8.1.5.1 қоғамда әрі қарай толық атқару үшін қажетті деңгейде құрастыруды жетілдіру және қолдану; 8.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды мағынасымен шарттастырып қолдану және олардың айырмашылығын ұғыну
	Күш пен бұлшық ет төзімділігін ұлғайтуға арналған жаттығулар	8.2.1.1 жеке дара білім беріп, ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін жетілдіру; 8.1.3.1. қозғалыс белсенділігі мен дағдыларын бекіту; 8.1.3.3 бұлшық еттерді босаңсытатын жаттығуларды нұсқау бойынша орындау; 8.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды мағынасымен шарттастырып қолдану және олардың айырмашылығын ұғыну
Шытырман ойындар контекстіндегі серіктестік және проблемаларды шешу	Жұптасып жұмыс істеу	8.3.5.1 дене және психомоторлық ескере отырып, ширату мен арналған жаттығу кешенін ұғынып, оларды құрастыру және орындау; 8.2.2.2 қимылды орындау уақыт және бірқалыптылығын түсіндіру және дағдылар мен бірізділікті жетілдіру; 8.1.8.1 білім алушылардың жетілу қажеттіліктерін және әртүрлі белсенділігін орындау кезінде барысындағы қауіп-қатерлерді алу; 8.3.1.1 салауатты өмір салтын әсерін өзінің үлгісімен көрсету; 8.3.4.1 денсаулық жағдайын, бар білім алушының тіршілік бар мүмкіндігін дамытуды таңдау
	Проблемаларды үлкен топтарда шешу	8.1.4.1 қимыл-қозғалыс және оларды әртүрлі деңгейде орындауда қолдану реттілігін жинақтау, дене және кедергілерді жеңу қабілетін нығайту; 8.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін организмді емдеу және қолайлы түзету-дамыту жағдайын өз үлгісімен көрсету;

		8.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және түзету үшін кең дидактикалық жаттығуларының тактикаларын және композициялық идеяларын бағалау; 8.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіпті жаралған жарақаттануға жол бермеуге

5) 9-сынып:

5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Жеңіл атлетика және салауатты өмір салты	Жеңіл атлетика арқылы жаттығуларды жүйелеу	9.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіпті жасау жол бермеуді өз үлгісімен түсіндіру 9.1.1.2 таңдалған спорттық мазмұнды қозғалыс әрекеттерін техникалық дұрыс жүзеге асыра алу, олардың уақытын ұйымдастыруда пайдалану 9.3.4.1 денсаулық жағдайын, өзін-өзі бақылау білігін өз үлгісімен таныстыру
	Жалпы және арнайы дайындық бағыттары	9.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техникалар кезінде қимыл-қозғалыстар дағдыларын түсіндіру және қолдану 9.2.2.2 дене дамуының ерекшеліктерін ескере отырып, орындаудың уақыты, бірқалыптылығы туралы түсінік бірізділіктерді түсіну және қолдану 9.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және түзету үшін кең дидактикалық жаттығуларының әралуан стратегиялары мен композицияларын жасау, талдау
	Жеңіл атлетика арқылы салауатты өмір салтын қалыптастыру	9.2.5.1 дене жаттығуларын әрекеттерді оңтайландыру түрлерін құруға қажетті құрылымдық тәсілдерді талқылай алу және өз денсаулығын бақылаудың қол жетімді әдістерін қолдану 9.3.5.1 дене және психомоторлық ескере отырып, нақты денсаулық арналған ширатуларды құру және өткізу, ағзаның қалпын сақтау бағалау;

		9.1.3.3 бұлшық еттерді боса жаттығуларды өздігінен орындау, өзінің қозғалыс тәртібіне енгізу; 9.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіпті жасау жол бермеуді өз үлгісімен түсіндіру;
Жарыс, ойын және жеке дара қозғалыс әрекетін ұйымдастыру ерекшеліктері	Кіші топтарда және жекеше қимыл әрекетінің алуан түрлілігі	9.1.1.1 әртүрлі дене жаттығулар кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларын түсіну және көрсету; 9.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті бірізді, тиімді жұмыс жасау дағдыларын көрсету; 9.1.3.2 жеке дара қимыл-әрекетін құрастыру, дене жаттығуларды жоспарлау, жеке дара жұмыс оңтайлы деңгейінде сақтау; 9.2.2.1 дене дамуы үшін көзделген жаттығуларын орындау кезінде қалай орындау мен байланысты және біліп, жалпы қозғалыс әрекетін қол жеткізу; 9.3.1.1 салауатты өмір салтын әсерін өзінің үлгісімен түсіндіру; 9.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін организмді емдеу және қалпына келтіру, қолайлы түзету-дамыту жасау бағалау
	Жарыстағы ойын тұстарына қарасты шығармашылық тәсіл	9.2.1.1 жеке дара білім беруді ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін көрсету; 9.1.3.1 орындалатын жаттығулар деңгейін ажырата білуді жетілдіру; 9.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін көрсету және салыстыру; 9.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды мағынасымен шарттастырып, олардың айырмашылықтарын салыстыру; 9.3.6.1 энергетикалық жүйелерінің оның әртүрлі дене жаттығулармен байланысын сипаттау және өз дене мүшелерін тексеру шектеулерін ұғыну
2-тоқсан		
Ұлттық ойындардың сайыстық сипаты	Күш пен төзімділікке тексеру	9.3.1.1 салауатты өмір салтын әсерін өзінің үлгісімен түсіндіру; 9.1.8.1 білім алушылардың білім беру қажеттіліктеріне байлау

		және білу және белсенділігімен байланысты жауап қайтара білу дағдылар
	Қазақ халқының дәстүрлерін ұлттық ойындар көмегімен үйрену	9.1.4.1 қимыл-қозғалыс және олардың реттілігін түсіндіру және көрсету психологиялық кедергілерді қалыптастыру; 9.1.1.2 таңдалған спорттық м қозғалыс әрекеттерін техн дұрыс жүзеге асыра алу, о уақытын ұйымдастыруда пай 9.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағд және түзету үшін кең ди жаттығуларының әралуан стратегиялары мен компози жасау, талдау; 9.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіпті ж жол бермеуді өз үлгісімен тү 9.2.5.1 дене жаттығулары әрекеттерді оңтайландыру түрлерін құруға қажет құрылымдық тәсілдерді талқылай алу және өз д бақылаудың қол жетімді әдіс
Денені сауықтыру мен нығайтуға арналған емдік гимнастика	Ағзаға жанжақты әсер етуі	9.2.2.3 біліктері мен кемш отырып, өзінің және өзгелер орындау сапасын талқылау; 9.1.2.1 негізгі қозғалыс дағ негіздеу және қолдану: тірек денені және нысанды басқару 9.1.3.3 бұлшық еттерді боса жаттығуларды өздігінен оры өзінің қозғалыс тәртібіне енг 9.3.2.2 жарақаттар мен жа кезінде алғашқы көмек көрс түсіндіру; 9.1.3.2 жеке дара қимыл-н құрастыру, дене жаттығула жоспарлау, жеке дара жұмы оңтайлы деңгейінде сақтау; 9.1.5.1 қоғамда әрі қарай то атқару үшін қажетті де түсіндіру және көрсету
	Қатаң регламенттелген қимыл-қозғалыс бағдарламасы жағдайында қимыл үйлесімділігі қабілетін көрсету	9.1.1.2 таңдалған спорттық м қозғалыс әрекеттерін техн дұрыс жүзеге асыра алу, о уақытын ұйымдастыруда пай 9.1.8.1 білім алушылардың ж қажеттіліктеріне байланысты

		білу және қимыл-қозғалыс байланысты қауіп-қатерлерді білу дағдыларын жақсарту алу; 9.2.5.1 дене жаттығулары әрекеттерді оңтайландыру түрлерін құруға қажетті құрылымдық тәсілдерді талқылай алу және өз денесін бақылаудың қол жетімді әдістерін білу; 9.3.6.1 энергетикалық жүйесінің әртүрлі дене жаттығулармен байланысын сипаттау және өз дене мүшесі шектеулерін ұғыну; 9.1.1.3 өздігінен негізгі дағдыны дамыту, дене бітімі мен қимыл-қозғалыс сабақтары үшін жаттығулар жасау алу
3-тоқсан		
Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Шаңғы дайындығы	9.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдысын негіздеу және қолдану: тірек денені және нысанды басқару; 9.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін көрсету және салыстыру; 9.3.6.1 энергетикалық жүйесінің әртүрлі дене жаттығулармен байланысын сипаттау және өз дене мүшесі шектеулерін ұғыну; 9.3.5.1 дене және психомотор ескере отырып, нақты денені арналған ширатуларды құру және өткізу, ағзаның қалпын бағалау
	Кросс дайындығы	9.2.1.1 жеке дара білім беріп ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін көрсету; 9.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін көрсету және салыстыру; 9.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдысын негіздеу және қолдану: тірек денені және нысанды басқару; 9.3.1.1 салауатты өмір салтын әсерін өзінің үлгісімен түсіндіру
	Коньки дайындығы	9.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды мағынасымен шарттастырып олардың айырмашылықтарын салыстыру;

		9.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін көрсету және сал 9.1.2.1 негізгі қозғалыс дағ негіздеу және қолдану: тірек денені және нысанды басқару 9.1.4.1 қимыл-қозғалыс және олардың реттілігін түсіндіру және көрсету психологиялық кедергілерд қалыптастыру
Қимыл-қозғалыс дағдыларын спорттық ойындар арқылы жетілдіру	Ойын сабақтарын өткізу деңгейінде білімін өзектендіру	9.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған н қызметтерінің орнына бас бойынша бірлескен және қолдану және көрсету; 9.2.1.1 жеке дара білім бер ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғал алған білімін көрсету; 9.1.5.1 қоғамда әрі қарай то атқару үшін қажетті де түсіндіру және көрсету; 9.2.2.3 біліктері мен кемш отырып, өзінің және өзгелер орындау сапасын талқылау; 9.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техник кезінде қимыл-қозғалыстар дағдыларын түсіндіру және к 9.1.3.1 орындалатын жаттығ деңгейін ажырата білуді жеті 9.2.6.1 жарыс іс-әрекеттерін ережелерін көрсету және сал
	Доппен ойналатын ойындарда тактикалық білімін жақсарту	9.1.1.2 таңдалған спорттық м қозғалыс әрекеттерін техн дұрыс жүзеге асыра алу, о уақытын ұйымдастыруда пай 9.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағд және түзету үшін кең ди жаттығуларының әралуан стратегиялары мен компози жасау, талдау; 9.2.7.1 қимыл-қозғалыстард мағынасымен шарттастырыл олардың айырмашылықтар салыстыру
	Дене қасиеттерін ойын арқылы дамыту	9.3.2.2 жарақаттар мен жа кезінде алғашқы көмек көрс түсіндіру;

		9.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын негіздеу және қолдану: тірек, денені және нысанды басқару; 9.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған нәтижелерін қызметтерінің орнына басқару бойынша бірлескен және қолдану және көрсету
4 -тоқсан		
Денсаулық және дене жүктемелері	Кіші және үлкен топтардағы жұмыс	9.3.3.1 ағзадағы дене өзгерістерін организмді емдеу және қолайлы түзету-дамыту жағдайы бағалау; 9.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және түзету үшін кең дидактикалық жаттығуларының әралуан стратегиялары мен композицияларын жасау, талдау; 9.2.3.1 қолайлы оқу-үйрену қалыптастыруға қажетті бірнеше тиімді жұмыс жасау дағдыларын көрсету; 9.3.1.1 салауатты өмір салтын әсерін өзінің үлгісімен түсіндіру; 9.2.2.1 дене дамуы үшін көзделген жаттығуларын орындау кезінде қалай орындау мен байланысты және біліп, жалпы қозғалыс әрекетін қол жеткізу
	Бірқатар ойын комбинациялары арқылы дене саулығының құрамдас бөліктері	9.3.5.1 дене және психомоторлық ескере отырып, нақты дене қимылдары арналған ширатуларды құру және өткізу, ағзаның қалпын бағалау; 9.1.1.2 таңдалған спорттық міндеттерді қозғалыс әрекеттерін техникалық дұрыс жүзеге асыра алу, олардың уақытын ұйымдастыруда пайдалану; 9.3.6.1 энергетикалық жүйелерін оның әртүрлі дене қимылдарымен жаттығулармен байланыстырып сипаттау және өз дене мүшелерін шектеулерін ұғыну; 9.2.2.2 дене дамуының ерекшеліктерін ескере отырып орындаудың уақыты, бірқалыптылығы туралы түсінік бірқатар дәл және тиімді бірзділіктерді түсіну және қолдану

Қимыл-қозғалыс дағдыларын дамыту арқылы серіктестік және құндылықтарды жүзеге асыру	Денсаулық туралы білім және тәжірибе арқылы дағдыларды игеру	9.2.7.1 қимыл-қозғалыстарды мағынасымен шарттастырып, олардың айырмашылықтарын салыстыру; 9.1.1.3 өздігінен негізгі дамыту, дене бітімі мен сабақтары үшін жаттығулар жасау; 9.3.5.1 дене және психомотор ескере отырып, нақты ден арналған ширатуларды құр және өткізу, ағзаның қалпын бағалау; 9.1.3.1 орындалатын жаттығ деңгейін ажырата білуді жеті 9.3.1.1 салауатты өмір салты әсерін өзінің үлгісімен түсінді
	Эксперимент және импровизация жасау, іс-әрекет кезінде зерттеу арқылы дағдыларды жақсарту	9.3.4.1 денсаулық жағдайында бар білім алушының тіршілі бақылау білігін өз үлгісімен 9.1.3.3 бұлшық еттерді боса жаттығуларды өздігінен оры өзінің қозғалыс тәртібіне енг 9.1.3.2 жеке дара қимыл-құрастыру, дене жаттығулар жоспарлау, жеке дара жұмы оңтайлы деңгейінде сақтау; 9.1.1.1 әртүрлі дене жаттығ кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларын түсіну және көр 9.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіпті ж жол бермеуді өз үлгісімен тү

6) 10-сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Жеңіл атлетика арқылы белсенді өмір салты	Жүгіру, лактыру және секіру дағдыларын жарыс ойындары арқылы дамыту	10.1.1.1 әртүрлі дене жаттығ кезіндегі өзінің негізгі қозғалыс дағдыларын басқалармен сал 10.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері ережелерін бағалау және тал 10.1.8.1 білім алушылардың қажеттіліктеріне байланысты білу және қимыл-қозғалыс байланысты қауіп-қатерлерге дағдыларын бағалау
	Жүгіру, лактыру және секіру дағдыларын дамыту	10.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету үшін кең д

		жаттығуларының әралуан стратегиялары мен композицияларын жасау, салыстыру және салғастыру
	Алысқа секіру мен лақтыру бойынша жарыс құрыстыру, ұйымдастыру және өткізу	10.2.7.1 қимыл-қозғалыстар мағынасымен шарттастырып бағалау және бейімдеу; 10.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек көрсету дағдыларды паш ету; 10.1.1.2 таңдалған спорттық қозғалыс әрекеттерін түсініп оларды заманауи іс-әрекет жасау
Проблемалық жағдаяттарды белсенділігі арқылы шешу қимыл	Қимыл дағдыларын қолдана және кеңейте отырып, әрекетті жеке дара, жұппен, топпен орындау	10.1.3.1. жаттығуларды қолдануға қарай негіздеу және өзіне қолайлы етіп бағалау; 10.2.5.1 дене жаттығуларын орындау әрекеттерді оңтайландыру және жасау құруға қажет ережелерді және тәсілдерді бағалау мен салыстыру қызметтерін бақылаудың қолдану менгеру; 10.1.6.1 өз мүмкіндіктерін пайдалану арнайы спорттық техникаларды қимыл-қозғалыстардың ретімен түрлендіру; 10.1.3.2 жеке дара қимыл-қозғалыс жүзінде көрсету, дене жаттығулар және жоспарлау, жеке қабілеттілікті оңтайлы деңгейге көтеруге; 10.3.4.1 денсаулық жағдайын бақылау бар білім алушының тіршілігін бақылау бар мүмкіндігін дамыту білімін бейімдеу
	Эксперимент және импровизация жасау, іс-әрекет кезінде зерттеу арқылы дағдыларды жақсарту	10.3.2.1 дене жаттығуларын кезіндегі қауіпсіз тәртіп туралы бағалау және бейімдеу; 10.3.3.1 ағзадағы дене қозғалыс бақылау, организмді емдеу және үшін қолайлы түзету-дамыту жасау жайлы білімін өз үлгісімен бейімдеу; 10.1.1.3 өздігінен негізгі дамыту, дене бітімі мен сабақтары үшін жаттығулар қолдану; 10.1.5.1 қоғамда әрі қарай тәртіп атқару үшін қажетті мәдениеттік жүктемелерін негіздеу және бақылау
	Дене жаттығуларының әлсіреген ағзаға оң әсер етуі	10.1.3.2 жеке дара қимыл-қозғалыс жүзінде көрсету, дене жаттығулар және жоспарлау, жеке қабілеттілікті оңтайлы деңгейге көтеруге

		10.2.3.1 қолайлы оқу-қалыптастыруға қажетті біртекті, тиімді жұмыс жасау дағдыларын жетілдіру; 10.1.3.3 бұлшық еттерді бос жаттығуларды көрсету және жетілдіру түрде өзінің қозғалыс тәртібімен; 10.1.4.1 қимыл-қозғалыс және олардың реттілігін және диапазонында жеткілікті тегіздеу және қолдану психологиялық кедергілерді қалыптастыру
	Бағалауға болатын, доппен орындалатын топтық тапсырмалар құрастыру	10.3.3.1 ағзадағы дене бақылау, организмді емдеу үшін қолайлы түзету-дамыту жасау жайлы білімін өз үлгісіне бейімдеу; 10.2.3.1 қолайлы оқу-қалыптастыруға қажетті біртекті жұмыс жасау дағдыларын жетілдіру; 10.2.7.1 қимыл-қозғалыстар мағынасымен шарттастырып бағалау және бейімдеу
2-тоқсан		
Гимнастика арқылы ағзаны нығайту	Гимнастикадағы композициялық элементтерді бірлесіп құрастыру	10.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек көрсету дағдыларды паш ету; 10.1.1.3 өздігінен негізгі дамыту, дене бітімі мен сабақтары үшін жаттығулар қолдану; 10.2.2.3 дене жаттығулар жақсарту әлеуетін анықтай отырып өзгелердің біліктері мен қабілеттерін салыстыру
	Кеңістікте дененің орнын ауыстыру мен теңгеруге арналған гимнастикалық жаттығулар	10.2.5.1 дене жаттығулар әрекеттерді оңтайландыру және құруға қажет ережелерді тәсілдерді бағалау мен салыстыру қызметтерін бақылаудың қолдану менгеру; 10.3.6.1 энергетикалық жүктеменің оның әртүрлі дене жүктемесіне байланысын талдау, бағалау және өз дене мүмкіндіктері мен шағын
Ұлттық және зияткерлік ойындар	Ширату мен оның пайдасы жайлы ойлана отырып	10.3.4.1 денсаулық жағдайын бақылау бар білім алушының тіршілігіне бағам мүмкіндігін дамыту білімін бейімдеу; 10.3.3.1 ағзадағы дене бақылау, организмді емдеу

		үшін қолайлы түзету-дамыту жасау жайлы білімін өз үлгісіне бейімдеу; 10.1.1.2 таңдалған спорттық қозғалыс әрекеттерін түсініп, оларды заманауи іс-әрекет жасауға оларды қолдануға; 10.3.1.1 жекебас денсаулығын өмір салты туралы білімін бейімдеу; 10.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын көрсету: тірек-қимыл аппаратын нысанды басқару
	Қалпына келу техникасы	10.3.5.1 дене және психомотор ескере отырып, ширату мен арналған жаттығу кешенін ұғынып, оларды талдау, бағалау; 10.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған қызметтерінің орнына бағалау бойынша бірлескен және бағалау; 10.1.6.1 өз мүмкіндіктерін арнайы спорттық техникалар қимыл-қозғалыстардың ретін түрлендіру
3-тоқсан		
Шаңғы/кросс/коньки дайындығы	Шаңғы дайындығы	10.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек көрсету дағдыларды паш ету; 10.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері ережелерін бағалау және талдау; 10.2.1.1 жеке дара білім беріп, ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс алған білімін бағалау
	Кросс дайындығы	10.3.1.1 жекебас денсаулығын өмір салты туралы білімін бейімдеу; 10.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері ережелерін бағалау және талдау; 10.1.2.1 негізгі қозғалыс дағдыларын көрсету: тірек-қимыл аппаратын нысанды басқару
	Коньки дайындығы	10.3.1.1 жекебас денсаулығын өмір салты туралы білімін бейімдеу; 10.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері ережелерін бағалау және талдау; 10.2.5.1 дене жаттығулар әрекеттерді оңтайландыру жасау

		күруға қажет ережелер тәсілдерді бағалау мен салыстыру; қызметтерін бақылаудың қолдану тәсілдерін меңгеру
Спорттық ойындар арқылы оқыту	Қорғаныс пен шабуыл стратегиясы	10.1.3.1. жаттығуларды қорғанысқа қарай негіздеу және өзіне қолайлы етіп жаттығуларды көрсету және түсіндіру; түрде өзінің қозғалыс тәртібін өзгерту; 10.3.6.1 энергетикалық жүктемесінің әртүрлі дене жүктемесімен байланысын талдау, бағалау және өз дене мүмкіндіктері мен шабуыл стратегияларын қорғанысқа қарай негіздеу және өзіне қолайлы етіп жаттығуларды көрсету; 10.1.7.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және түзету үшін кең дағдылар жаттығуларының әралуан стратегиялары мен композицияларын құру және салыстыру; 10.2.2.1 дене дамуына қателердің алдын алу мен түзету тигізетін әртүрлі жүйелі дене қимылдарды орындау сапасын бағалау және көрсету; 10.2.2.2 физикалық ерекшеліктерін ескере отырып, дағдылар және тегіс қозғалыстарды орындауға нақты және тиімді дағдыларды таңдау және көрсету
	Өмірдегі іс-әрекет түрлеріне дайындық ойындары	10.3.3.1 ағзадағы дене қозғалысын бақылау, организмді емдеу және түзету үшін қолайлы түзету-дамыл жасау жайлы білімін өз үлгісімен бейімдеу; 10.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері ережелерін бағалау және талдау; 10.1.1.1 әртүрлі дене жаттығулары кезіндегі өзінің негізгі қозғалыс дағдыларын басқалармен салыстыру; 10.3.5.1 дене және психомоторлық ескере отырып, ширату мен түзету арналған жаттығу кешенін құрастыру; ұғынып, оларды талдау, бағалау
	Допты лақтыру мен қайтара ұру ойындарын машықтау	10.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері ережелерін бағалау және талдау; 10.2.7.1 қимыл-қозғалыстарының мағынасымен шарттастыру және бағалау және бейімдеу; 10.1.4.1 қимыл-қозғалыс дағдыларын және олардың реттілігін және диапазонында жеткілікті тегіс негіздеу және қолдану

		психологиялық кедергілерді қалыптастыру
4-тоқсан		
Қозғалмалы және спорттық ойындар	Орта қашықтыққа жаттығу (шыдамдылық)	10.2.1.1 жеке дара білім беріске ескере отырып, өзгермелі қайтару үшін қимыл-қозғалыс арқылы алған білімін бағалау; 10.1.1.3 өздігінен негізгі дамыту, дене бітімі мен сабақтары үшін жаттығулар қалыптастыру; 10.1.1.2 таңдалған спорттық қозғалыс әрекеттерін түсініп, оларды заманауи іс-әрекет жасауға қолдану; 10.2.5.1 дене жаттығулар арқылы әрекеттерді оңтайландыру және құруға қажет ережелер тәсілдерді бағалау мен салыстыру, қызметтерін бақылаудың қолдану менгеру; 10.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған қызметтерінің орнына бағалау бойынша бірлескен және бағалау
	Секірістер мен лақтырыстар: топтық жаттығу жоспарлары және жарыстар	10.3.2.1 дене жаттығулар кезіндегі қауіпсіз тәртіп туралы бағалау және бейімдеу; 10.3.2.2 жарақаттар мен жарақат кезінде алғашқы көмек көрсету дағдыларды паш ету; 10.2.6.1 жарыс іс-әрекеттері ережелерін бағалау және талдау; 10.2.2.2 дене дамуының ерекшеліктерін ескере отырып орындаудың уақыты, бірқалыптылығы туралы талдау, бірқатар дәл және тиімділік, бірізділіктерді көрсету және бағалау; 10.3.1.1 жекебас денсаулық өмір салты туралы білімін бағалау
Жүгіру, секіру және лақтыру дағдыларын дамыту	Сәйкес келетін және салыстырылатын тепе-теңдік және қарсы салмақ	10.2.7.1 қимыл-қозғалыстар арқылы мағынасымен шарттастырып бағалау және бейімдеу; 10.2.2.3 дене жаттығулар арқылы жақсарту әлеуетін анықтай отырып өзгелердің біліктері мен қабілеттерін салыстыру; 10.1.8.1 білім алушылардың жетістіктеріне қажеттіліктеріне байланысты бағалау білу және қимыл-қозғалыс

		байланысты қауіп-қатерлерге дағдыларын бағалау
	Ауада демеумен және демеусіз секіру	10.2.4.1 ағзаның әртүрлі жүйелерінің жойылған қызметтерінің орнына ба бойынша бірлескен және бағалау; 10.1.5.1 қоғамда әрі қарай т атқару үшін қажетті ме жүктемелерін негіздеу және
	Құрылыстағы топтық композициялар	10.2.2.3 дене жаттығула жақсарту әлеуетін анықтай с өзгелердің біліктері ме салыстыру

Қазақстан Республика
Білім және ғылым ми
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығын
75-қосымша
Қазақстан Республика
және ғылым министр
2013 жылғы 3 сәуір
№ 115 бұйрығын
712-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 – сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі- Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабының 6-тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарламаның мақсаты-оқушылардың әртүрлі тұрмыстық және әлеуметтік жағдайларда белсенді және тәуелсіз болуына мүмкіндік беретін әлеуметтік бейімделу дағдылары мен машықтарын қалыптастыру.

3. Бағдарламаның міндеттері:

- 1) білім алушылардың тұрмыстық еңбек дағдыларын қалыптастыру;
- 2) әлеуметтік мекемелердің (сауда, тұрмыс қызметі, байланыс, мәдениет, медициналық көмек) және қоғамдық көліктің қызметтерін пайдалану дағдыларын қалыптастыру;
- 3) жақын және таныс емес ортадағы адамдармен қарапайым тұрмыстық қарым-қатынас жасау дағдыларын қалыптастыру;

4) психофизикалық дамудың кемшіліктерін түзетуге; сөздікті байыту мен жүйелеуге, ауызша диалогтық және монологтық сөйлеуді дамытуға ықпал етуге міндетті.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" (ӨТБ) пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері арнайы педагогика қағидаттарына сәйкес іске асырылады:

1) білім беру жүйесінің психикалық дамуы тежелген білім алушылардың даму және дайындық деңгейі мен ерекшеліктеріне бейімделу қағидаты;

2) психикалық дамуы тежелген оқушыларды оқытудың түзете-дамытушылық бағыты олардың ерекше білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, оқу қызметінің арнайы әдістері мен тәсілдерімен қамтамасыз етіледі;

3) оқытудың әлеуметтік-бейімдеу бағыты жеке адамның әлеуметтік бейімсіздігін жеңуді немесе азайтуды көздейді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысу үшін қажетті мінез-құлық нормаларын, өмірлік дағдыларын игеру бойынша арнайы жұмыс көзделеді;

4) білім берудегі іс-әрекеттік тәсіл психикалық дамуы тежелген білім алушының жеке басының даму ерекшелігін ескере отырып, оқу процесінің негізгі заңдылықтарын ашатын психологиялық ғылымның теориялық ережелеріне негізделеді. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың жеке басының дамуы оларға қол жетімді қызметті (пәндік-практикалық және оқу, шаруашылық-еңбек) ұйымдастыру сипатымен анықталатынын мойындауға негізделген);

5) оқытудың практикалық бағыты зерделенетін материал мен білім алушылардың практикалық қызметі арасында тығыз байланыс орнатуды, практикаға бағытталған міндеттерді шешу үшін бірінші дәрежелі маңызы бар білім мен іскерлікті қалыптастыруды көздейді;

6) психикалық дамуы тежелген білім алушыларға сараланған және жеке көзқарас оларға ерекше білім беру қажеттіліктерін ескеруді көздейді, олар бағдарлама мазмұнын игеру мүмкіндіктерінің гетерогенділігінде, оқу материалын игеру кезінде көрінетін және алынған білім, білік және дағдылардың сапасына әсер ететін вариативті типологиялық ерекшеліктердің болуымен көрінеді. Педагог қол жетімді күрделілік пен көлемді ескере отырып, білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес оқу материалының мазмұнын таңдайды. Бұл ретте оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестік дәрежесі, оқытудың әдістері мен тәсілдері түрленеді. Оқушыларды топтарға бөлу шартты және жылжымалы. Сараланған тәсіл оқытуды дараландырумен толықтырылады;

5. Педагогикалық тәсілдерді іске асыру білім беру мен оқыту стратегиясын көздейді, оған мыналар кіреді:

1) мұғалім мен білім алушылар арасында сенім атмосферасын құру;

2) әрбір білім алушының пікірін тыңдау;

3) білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес келетін мұқият таңдалған тапсырмалар мен қызмет түрлерінің көмегімен ынталандыратын және дамытатын оқыту;

4) білім алушыларға түсінікті мысалдарда проблемаларды шешу стратегияларын модельдеу;

5) білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, сараланған тапсырмалар жасау;

6) білім алушылардың жеке, топтық қызметін және бүкіл сынып жұмысын ұйымдастыруды қамтиды.

6. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдар" пәнін оқу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту үшін жағдайлар жасалады. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдар" пәнін оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану мыналарды көздейді:

1) нақты өмірлік жағдайларды имитациялау үшін компьютерлік модельдерді қолдану;

2) практикалық міндеттерді шешу үшін мәтіндерді, кестелерді, суреттерді өңдеу, аудио және бейнематериалдарды өңдеу үшін бағдарламалық қамтамасыз студі пайдалану;

3) практикалық міндеттерді шешу кезінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялар құралдарын қолданудағы шығармашылық көзқарас;

4) белгілі бір тақырыпта бірлескен топтық жұмыс жүргізуге мүмкіндік беретін электронды құралдар арқылы материал жинау және тәжірибе алмасу;

5) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды өз бетінше пайдалану дағдылары;

6) белгілі бір мақсат пен аудитория үшін әртүрлі көздерден материалдарды таңдауды қамтитын қарым-қатынас дағдыларын дамыту;

7) Электрондық оқулықтарды пайдалану.

7. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдар" пәнін оқу кезінде курстың практикалық бағытын күшейту ұсынылады. Оқу материалының көп бөлігін рөлдік ойындар арқылы саналы түрде меңгеру және бекіту, практикалық тапсырмаларды орындау, проблемалық тапсырмаларды шешу, өмірден типтік жағдайларды талқылау, экскурсиялар және сабақ-кездесулер үшін ұсыну. Бұл білім алушылардың бойында білімге, дағдыларға, құндылық бағдарларына және

қоғамдық нормаларға негізделетін қажетті әлеуметтік құзыреттерді қалыптастыруға ықпал ететін болады.

8. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнін оқыту процесінде келесі пәндермен пәнаралық байланыс орнату қажет:

1) орыс тілінде. Сөйлемдерді, тұжырымдарды және жалпылауды құрастыру үшін орыс тілінің ережелерін қолдану;

2) математикамен. Есептеу және өлшеу дағдыларын пайдалануды талап ететін өмірлік жағдайларды жаңғырту;

3) Қазақстан тарихымен. Қазақ халқының тұрмысын, дәстүрлерін суреттейтін жағдайларды қолдану.

9. Сабақтар қажетті жабдықтары бар арнайы кабинетте өткізіледі.

10. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәні бойынша психикалық дамуы тежелген оқушыларды оқыту нәтижелілігін бағалау баллдарда қойылмайды (есептелді/есептелмеді).

3 тарау. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

11. ӘТБ пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

5) 9 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

6) 10 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.

12. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдерден тұрады:

1) "Денсаулық" бөлімі;

2) "Киім, аяқ киім" бөлімі;

3) "Тамақтану" бөлімі;

4) "Тұрғын үй" бөлімі;

5) "Көлік, көше" бөлімі;

6) "Отбасы" бөлімі;

7) "Мерекелер, салтанаттар" бөлімі;

8) "Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары" бөлімі.

13. "Денсаулық" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) дене гигиенасы;

2) медициналық көмек.

14. "Киім, аяқ киім" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) киім, аяқ киім, бас киім түрлері;

2) киім, аяқ киім күтімі.

15. "Тамақтану" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) азық-түлік өнімдері;
- 2) ас үй және асхана ыдыстары, техника;
- 3) тамақ дайындау.

16. "Тұрғын үй" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) тұрғын үй-жайлардың түрлері;
- 2) тұрғын үйді жинау.

17. "Көлік, көше" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

- 1) көлік құралдарының түрлері;
- 2) көліктегі және жолдағы мінез-құлық;
- 3) Қала бойынша қозғалыс бағыттары.

18. "Отбасы" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) отбасының құрамы;
- 2) отбасылық қатынастар;
- 3) Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары.

19. "Мерекелер, салтанаттар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) мерекені дайындау және өткізу, сыйлықтарды, кәдесыйларды ресімдеу;
- 2) құттықтаулар.

20. "Кәсіпорын, мекеме" бөлімі мынадай бөлімшелерді қамтиды:

- 1) сауда кәсіпорындары;
- 2) тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық (бұдан әрі-ТКШ) кәсіпорындары);
- 3) қаржы кәсіпорындары;
- 4) тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары;
- 5) кәсіпорын байланыс құралдары;
- 6) мәдениет мекемесі, демалыс орны.

21. 5-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық: гигиеналық рәсімдер, жеке гигиена заттары мен құралдары, алғашқы медициналық көмек, медициналық мекемелер;

2) киім, аяқ киім: киім мен аяқ киімнің түрлері, оның мақсаты, күнделікті күту және сақтау, әртүрлі маталардан жасалған заттарды жөндеу және жуу жөніндегі жұмыстар ережесі; аяқ киімнің әртүрлі түрлеріне күнделікті күтім жасау;

3) тамақтану: өнімдердің әртүрлі топтары, сақтау ережелері мен мерзімдері, ас үйдің жабдықтары, ас үй және асхана ыдыстарының заттары; плитаны пайдалану және қарапайым тағамдарды дайындау, рецепттері пайдалану; тамақ ішу ережесі;

4) тұрғын үй: тұрғын үй түрлері, тұрғын үй және қосалқы үй-жайлар, пәтерлер мен үйлерде жиһаз орналастыру: жинаудың, жөндеудің әртүрлі түрлері;

5) көлік және көше: қоғамдық, жеке көлікті тағайындау, көліктегі жүріс-тұрыс ережелері; автовокзалды, теміржол көлігін және әуежайды тағайындау;

6) отбасы: отбасы мүшелері, отбасылық дәстүрлер және отбасында өзара қарым-қатынас орнату құралдары; отбасы бюджеті, үй шаруашылығында үнемдеу; Қазақстан Республикасы азаматының негізгі құжаттары;

7) мерекелер, салтанаттар: әртүрлі халықтардың дәстүрлерінде мерекелер мен салтанаттарды дайындау және өткізу, мемлекеттік мерекелер, Қазақстан халықтарының діни мерекелері мен салттары;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары: дүкендердің, тауарлардың әртүрлі түрлері; универсамдарда, мамандандырылған дүкендерде, базарларда сауда жасау; тұрмыс қызметі, пошта кәсіпорындарының, мәдениет мекемелерінің және демалыс орындарының қызметтері.

22. 6-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. жеке гигиена ережелері. Шашты күту ережелері, шашты күту процедураларын орындау кезіндегі әрекеттер тізбегі. шаш күтімі құралдары (тарақ, щетка, сабын, сусабын). Қолдар мен аяқтарға күтім жасау ережелері. Қолды жуу және қол мен аяқтардағы тырнақтарды кесу, тырнақтарды кесу жиілігі.

2) киім, аяқ киім. Жыл мезгілдеріне арналған бас киімдер, киім таңдау, жыл мезгілдеріне арналған бас киімдер. Киімді күту ережелері, жеке киімді ұстау. Шкафқа ілу, сөреге қою; киімді түрлері бойынша жіктеу (жейделер, шортылар, шалбарлар, көйлектер); киімді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау. Аяқ киімге күтім жасау, қысқы аяқ киімді тазалау, келесі маусымға арналған аяқ киімді сақтау. Киіз және тоқыма аяқ киімді тазалау. Белгілі бір мақсатқа аяқ киімді таңдау.

3) тамақтану. Азық-түлік өнімдері. Тамақтану нормалары мен режимі. Балалар мекемелерінде дұрыс тамақтануды ұйымдастыруға жауапты адамдардың денсаулығын, кәсібін сақтау және көркейту үшін дұрыс тамақтанудың маңызы. Тез бұзылатын өнімдер (ет, сүт, шұжық, балық, ірімшік, май), сақтау және өңдеу ережелері. Ас үй және асхана ыдыстары, техника. азық-түлік пен тағамды тоңазытқышта сақтау ережелері. Тоңазытқышты пайдалану және таза ұстау ережелері. Тамақ дайындау кезінде электр плитасын пайдалану ережесі. Электр аспаптары мен газ плитасын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы ережелері. Жұмыртқа мен шұжықтарды алғашқы және қыздырып өңдеу тәртібі:

жұмыртқаны, шұжықтарды қайнату. Сэндвич түрлері және оларды дайындау тәртібі. Май, шұжық және ірімшік сэндвичтерін дайындау. Таңғы ас, түскі және кешкі ас, тиісті өнімдерді таңдау. Бутербродтарды дайындау кезінде пышақты қауіпсіз пайдалану. Көкөністер мен жемістерді өңдеудегі жүйелілік: сұрыптау, жуу және сақтау. Түскі асқа дастарқан жаю ережелері, үстелге қызмет көрсету заттарын орналастыру. Тамақтану кезінде ыдыс-аяқты қою және пайдалану ережелері. Үстелге шай қою тәртібі, ыдыстарды адам санына сәйкестендіріп, таңғы шай дастарқанын дайындау; шай қайнату, тамақтану кезінде үстелдегі этикетті сақтау. Ыдыстарды жуу және кептіру жолдары;

4) тұрғын үй. Тұрғын үй-жайлардың түрлері. Пәтердің, үйдің негізгі үй-жайларының атауы және мақсаты. Қаладағы және ауылдағы тұрғын үйлердің ерекшеліктері, пәтердегі немесе үйдегі бөлмелердің атауы мен мақсаты. Жеке және көп пәтерлі үйлерді ажырату; қаладағы, ауылдағы адамдардың тұрғын үйін ажырату; ауыл үйінің ауласындағы ғимараттардың маңызы; әр бөлменің сипаттамасы және оның жоспар бойынша мақсаты. Бөлмеде заттарды орналастыру. Құрылыспен айналысатын адамдардың кәсіптерін атау. Үйді тазарту, еденді жуудың ерекшеліктері мен реттілігі. Тұрғын үйді апта сайын тазарту ережелері. еденді сыпыру және орындықтардан, үстелдерден, терезе алдының шаңын кетіру;

5) көлік. Көлік түрлері. Қалалық көлік түрлері (автобус, троллейбус, трамвай, метро). Арнайы машиналарды сыртқы түрі бойынша ажырату; жол белгілеріндегі белгілер. Қоғамдық көлікті пайдалану ережесі. Көлік пен жолдағы мінез-құлық. Көліктен түскен кезде жолдан өту ережесі, көлікті (трамвай, троллейбус, автобус) айналып өту ережесі. Көлікке отырғызу және түсіру тәртібі, ондағы тәртіп ережелері. Жолдағы төтенше жағдайлардың себептері төтенше жағдайдағы мінез-құлық. Полиция қызметкерінің, дәрігердің, өрт сөндірушінің міндеттері. Белгілер бойынша жолдың шартты жерде өту ережесі. Қала бойынша қозғалыс бағыттары. Мектепке (маршрут, көлік құралдарының түрлері), тұратын жеріне, үйінің мекен-жайына бару. Мектепке барар жолдағы аялдамалар. Үйден мектепке дейін және елді -мекеннің басқа нүктелеріне қауіпсіз маршрут жасау;

6) отбасы. Отбасы құрамы. Өзінің тегін, атын, әкесінің атын, жақын туыстарының тегін, атын, әкесінің атын атау, туыстық дәрежесін атау. отбасылық қатынастар. Үй шаруасында ата-аналарға қол жетімді көмек; отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу; отбасы мүшелерінің туған күндерін атап өту. сыйлық жасау (апликация, сурет);

7) мерекелер, салтанаттар: әртүрлі халықтардың дәстүрлерінде мерекелер мен салтанаттарды дайындау және өткізу, мемлекеттік мерекелерді, Қазақстан халықтарының діни мерекелері мен салттарын өткізу;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары: дүкендердің әртүрлі түрлері, олардың тауарлары; универсамдарда, мамандандырылған дүкендерде, базарларда сатып алу. Тұрмыс қызметі кәсіпорындарының, пошта, мәдениет мекемелерінің және демалыс орындарының қызметтері.

23. 7-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. шашты күту, шашты жуу ережелері, шашты күтуге арналған құралдар (сабын, сусабын); жеке интимдік гигиена ережесі, кремдерді, лосьондарды, дезодоранттарды пайдалану; ваннаны, душты қабылдау кезеңділігін білу. Іш киімді жуу, қол жуу ережелері. кептіру үшін киімді іліп қою тәсілдері. Дәріхананың мақсаты. Жақын дәріхананың орналасқан жері; дәріхананың орналасқан жері, дәрілік заттарды сатып алу тәртібі;

2) киім, аяқ киім. Киім түрлері, оның мақсаты (үй және көше үшін). Адам денсаулығын сақтау үшін киімнің, аяқ киімнің, бас киімнің маңызы. Қол мен аяққа арналған киім: биялай, қолғап, шұлық, колготки. Оларды сақтау. Аяқ киім түрлері, оның мақсаты. Киім мен аяқ киімді таза және тәртіпте ұстау. резеңке, былғары аяқ киімді, тоқыма аяқ киімді күту ережелері. Былғары аяқ киімді тазалау. Аяқ киім мен киімді тазалауға арналған керек-жарақтарды сақтау. Бас киімдердің түрлері бас киімдердің атаулары, маусымға, жағдайға сәйкес бас киімдерді таңдау, бас киімдерді күту және сақтау ережелері. Жууды сұрыптау ережелері. Ұсақ киетін заттарды жуу тәсілдері (шұлық, іш киімдер, алжапқыш, орамал). Ақ және түрлі-түсті мақта-маталарды шаю, кептіру. үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы ережелері; ақ және түрлі-түсті киімдерді үтіктеу ережелері. Мақта матадан жасалған кішкене заттарды үтіктеу. Ақ және түрлі-түсті мақта-маталарды жуу, шаю; пилотканы, орамалдарды, алжапқыштарды, жеңқаптарды, қол орамалдарды үтіктеу, төрт тесігі бар түймелерді тігу;

3) тамақтану. Азық-түлік: жарма түрлері. Сақтау мерзімі ұзақ сусымалы өнімдерді сақтау ережелері; қоймада, жертөледе көкөністерді сақтау ережелері. Таңдалған мәзірді ескере отырып, кешкі асқа кесте қою ережелері. Ас үй бөлмесі, тазалық пен тәртіпті сақтау. Ас үй ыдысы. Ас үй ыдыстарын жуу: кәстрөлдер, шайнектер, тапалар. Ыдыс-аяқ, жылыту құралдары және оларды пайдалану ережелері. Тағам дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы. Картопты қабығымен қайнату, картопты тазарту, картоп езбесі сапасына қойылатын талаптар; дайындау технологиясын сақтай отырып, картоп езбесін дайындау; макарон

өнімдерін қайнату қарақұмық ботқасын, тары ботқасын дайындау; атқарылған жұмыс туралы есеп; үстелдегі дұрыс мінез-құлық, макарон өнімдерін қайнату тәртібі. Тамақ дайындау кезінде, қайнаған сумен, тұрмыстық техника аспаптарымен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау;

4) тұрғын үй. Тұрғын үй-жайлардың түрлері. Киіз үй құрылысының ерекшеліктері (дөңгелек, оңай бүктелетін, жеңіл, жылы, тасымалдауға ыңғайлы); жатын бөлменің, жатын бөлмеге арналған жиһаздың мақсаты; пәтердегі, үйдегі бөлмелердің атауы мен мақсаты; жиһаз, оның мақсаты (үстел, орындық, диван, шкаф, төсек); жатын бөлмені жинау тәртібі; төсек-орын жабдықтарын ауыстыру тәртібі, кептіру мәні, төсек-орын жабдықтарын желдету және қағу, тұрғын үй-жайды жалпы жинау тәртібі; жиһазға оның жабынына қарай күтім жасау (жұмсақ қаптау, жылтырату, лак). Тұрғын үйді тазалау. Сыныпты күнделікті тазалау. Сыныптағы өсімдіктерге күтім жасау (суару). Жатын бөлмені құрғақ және ылғалды жинауды жүргізу; төсек жабдықтарын ауыстыру (өз бетінше, мұғалімнің көмегімен); жастықтарды, көрпелерді, матрастарды қағу (балалардың жеке мүмкіндігіне қарай); белгілі бір ретпен күрделі жинауды жүргізу;

5) көлік. Көлік құралдарының түрлері. Автовокзалдың мақсаты; негізгі қала маңындағы маршрут автовокзалдағы қосымша қызметтер; жолаушыларға қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың еңбегі; автобустардың қозғалыс кестесінің мақсаты: анықтамалық қызмет; автовокзал кассасынан билеттер сатып алу тәртібі; қалааралық автокөлікті тағайындау; қалааралық автобустардың негізгі бағыттары; сақтау камерасының мақсаты және пайдалану ережесі, қала маңындағы және қалааралық автобустарға отырғызу ережесі; багаж бен қол жүгін жинау ерекшеліктері. Көліктегі және жолдағы тәртіп ережелері. Автовокзал ғимаратындағы бағдарлану ережесі; автобустардың қозғалыс кестесі, анықтама қызметтері, автовокзалдың басқа қызметтері; билет сатып алу; жүк пен қол жүгін жинау; сақтау камерасын пайдалану. Қала бойынша қозғалыс бағыттары. Жол қозғалысы ережелері: "өту" көрсеткіші бар жерлерде көшеде бағдаршамның жасыл жарығына өтуі; мектепке өту (маршрут, көлік құралдарының түрлері). Теміржол, автомобиль, әуе, су көлігі туралы жалпы түсінік. Жалпы түрі, қозғалу тәсілдері, жол жүру ережелері;

6) отбасы. Отбасы құрамы. Жақын туыстарының, немере ағаларының тегі, аты, әкесінің аты, туыстық дәрежесі және туған күндері. Отбасылық қатынастар. Үйде тұрақты міндеттерді орындау, отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау, тұрмыстық іс-әрекеттерге байланысты қарапайым тапсырмаларды орындау;

7) мерекелер, салтанаттар: әртүрлі халықтардың дәстүрлерінде мерекелер мен салтанаттарды дайындау және өткізу, мемлекеттік мерекелерді, Қазақстан халықтарының діни мерекелері мен салттарын өткізу дағдылары мен іскерліктері;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары: әртүрлі дүкендер, олардың тауарлары туралы білім; универсамдарда, мамандандырылған дүкендерде, базарларда сатып алу. Тұрмыс қызметі кәсіпорындарының, пошта, мәдениет мекемелерінің және демалыс орындарының қызметтері.

24. 8-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. денсаулықты сақтау және нығайту үшін дене шынықтыру мен спорттың маңызы, табиғи күштердің (күн, ауа және су) денсаулыққа пайдасы; біртүзділік және жүйелілік принциптері; жеке гигиена ережелері. Білімді қайталау және кеңейту; суық тиюге арналған мұрын гигиенасы; ауыз қуысының гигиенасы. Тіс, қызыл иек және ауыз қуысы ауруларының алдын алу. Суық тигенде ауыз қуысын шаю; қол мен аяқтың тырнақтарына күтім жасау. Тырнақтарды кесу жиілігі; суық тиюдің алдын алу. Шынығу. Тұмау кезінде маска кию, пайдалану. Медициналық көмек. емхананың тағайындалуы, дәрігерге жазылу тәртібі, үй дәрі қобдишасының құрамы (термометр, таңу құралдары, дезинфекциялау құралдары); температураны өлшеу кезінде термометрді пайдалану қағидалары; қажалған жерді, жараларды өңдеу қағидалары; үйге учаскелік дәрігерді, "жедел жәрдемді" шақыру тәртібі; дәрігердің қабылдауына жазылу; дәрігерді үйге шақырған кезде, "жедел жәрдем" шақырған кезде телефонды пайдалану; учаскелік дәрігерді шақырған кезде өзі туралы және өзінің ауруы туралы мәліметтерді хабарлау;

2) киім, аяқ киім. Киім, аяқ киім, бас киім түрлері. Киім нарығы мен дүкен жағдайында аяқ киімді таңдау ерекшеліктері; қарапайым өлшеулер мен есептеулер арқылы аяқ киімнің мөлшерін анықтау; дүкенде және нарықта сатып алу кезінде аяқ киімде кездесетін ақаулар туралы; дұрыс аяқ киімді таңдап, оны сатып алу. Киімге, аяқ киімге күтім жасау. Киімді тәртіппен ұстау. жыртылған түйменің орнын анықтау, түймелерді тігу. Киім-кешек пен киімді жөндеуге дайындау. Киім-кешек пен киім-кешекті жарықшақты тігіс пен жыртылған жерін жөндеу. Жіптерді матаға сәйкес түсі, қалыңдығы, сапасы бойынша іріктеу. матаны жыртылу немесе жарылу тігісі бойынша бүктеу, қол тігісімен тігу. Жыртылу шеттерін жиі тігістермен байланыстыру. Жамау салу. Үтіктеу. Нұсқаулық картасына сүйене отырып, үзілген тігісті тігу бойынша жұмысты орындау кезектілігі; заттаңбаны көргеннен кейін алынған мәліметтерді пайдалана отырып, үй жағдайында жүн және синтетикалық маталардан жасалған заттарды

жуу ережесі; киім заттаңбаларындағы шартты белгілер; блузкаларды, жейделерді, шалбарды үтіктеу ережесі. жүннен және синтетикалық маталардан жасалған заттарды жуу, жүннен және синтетикалық маталардан жасалған киімдерді кептіру және үтіктеу ерекшеліктері, жейделерді, шалбарды үтіктеу реттілігі, киімнің жыртығын тігу; "жабық"түймелерді тігу;

3) тамақтану. Тағам дайындау гигиенасы. Балалар мен жасөспірімдердің тамақтану рационында сүт және сүт өнімдерін тағайындау; тоназытқышта сүт өнімдерін сақтау ережелері мен мерзімдері; сүт сорпасын және "сұлы" ботқасын дайындау тәртібі; сүт түрлері (құрғақ, қойылтылған); сүтті ұнтақтан дайындау тәртібі, сүтті қайнату. Ыдыс-аяқ пен ас үй аспаптарын күту ережелері мен тәсілдері. Үстелді жабдықтау және тамақ ішкеннен кейін ыдыс жуу. Кесетін және тесетін құралдармен және газ плитасымен жұмыс істеу кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды және қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау. Бұрын алған дағдыларды бекіту. Шанышқы мен пышақты пайдалану ережесі. Үстелдегі мінез-құлық мәдениеті, этикеттің қарапайым ережелері. Сүтті ұнтақтан дайындау, сүтті қайнату және сүтке тағамдарды дайындау :сұлы ботқасы, сүт сорпасы, ірімшік пен сүзбе кәстрөлін дайындау;

4) тұрғын үй. Тұрғын үй-жайлардың түрлері. Киіз үйде киім мен тұрмыстық заттарды сақтау ерекшеліктері; қонақ бөлменің (залдың) мақсаты; қонақ бөлмеде (залда) жиһазды орналастыру тәртібі. Тұрғын үйді тазалау. қонақ бөлмеде (залда) құрғақ және ылғалды жинауды жүргізу тәртібі; қонақ бөлмеде құрғақ және ылғалды жинауды жүргізу. Кілемдер мен кілем өнімдері. оларға күтім жасау әдістері. Шаңсорғыш. Шаңсорғыштың жалпы құрылғысы туралы. Қауіпсіздік техникасы ережелері. Шаңсорғышты пайдалану, шаңсорғышты пайдалану ережелері: оны жұмысқа дайындау, еденді, кілемдерді, батареяларды шаңсорғыштың көмегімен тазалау; қысқа дайындық кезінде тұрғын үй-жайға маусымдық тазалауды жүргізу тәртібі; тұрғын үй-жайға маусымдық тазалауды жүргізу, пәтерді қысқа дайындау; терезелерді күту тәсілдері, терезелерді жуу кезінде пайдаланылатын жуу құралдары; терезелерді жуу құралдарының көмегімен жуу, терезелерді жуу кезінде қауіпсіздік техникасы қағидалары, қауіпсіздік техникасы қағидаларын сақтау, терезелерді жылыту тәсілдері;

5) көлік. Көлік түрлері. Вокзалдың және оның негізгі қызметтерінің мақсаты (анықтама, кесте, билет кассалары). Жолаушы вагондарының түрлерін (жалпы, плацкарт, жұмсақ) және билеттің тиісті құнын атау. Темір жол жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың қызметі. поездар қозғалысы кестесінің мәні; анықтама қызметі; теміржол билеттерін сатып алу тәртібі (кассадан сатып алу, телефон арқылы тапсырыс беру); сақтау камерасына жүкті

тапсыру және алу тәртібі;жүк бен қол жүгін жинау ерекшеліктері; теміржолдағы жол-көлік оқиғаларының түрлері; төтенше жағдайларда жолаушылардың мінез-құлқы; авариялық жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. Көліктегі, жолдағы мінез-құлық. Теміржол вокзалы ғимаратында бағдарлау; поездар қозғалысы кестесінде бағдарлау; вокзалдың анықтамалық және басқа да қызметтерінің қызметтерін пайдалану; билетті сатып алу (тапсырыс беру); жүк пен қол жүгін жинау; сақтау камерасын пайдалану. Қала бойынша қозғалыс бағыттары.Жол ережелері, көшенің дұрыс өту мысалдары.Жол ақысын төлеу; мектепке бару (маршрут, көлік құралдарының түрлері) әр түрлі көлік түрлерімен мектепке барудың ең ұтымды бағыты.Басқа көлікке ауысу. Жаяу жүру бағыты;

6) отбасы. Отбасы құрамы. жақын туыстарының аттары (бауырлары, апасы, әжесі, атасы);достары мен таныстарынан жақын туыстарының айырмашылығы. отбасылық қатынастар. Отбасының әрбір мүшесінің құқықтары мен міндеттері, отбасының кіші және үлкен жастағы мүшелеріне қамқорлық көрсету;

7) мерекелер, салтанаттар: әртүрлі халықтардың дәстүрлерінде мерекелер мен салтанаттарды дайындау және өткізу, мемлекеттік мерекелерді, Қазақстан халықтарының діни мерекелері мен салттарын өткізу дағдылары мен іскерліктері;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары: әртүрлі дүкендер, олардың тауарлары туралы білім; универсамдарда, мамандандырылған дүкендерде, базарларда сатып алу. Тұрмыс қызметі кәсіпорындарының, пошта, мәдениет мекемелерінің және демалыс орындарының қызметтерін пайдалану дағдылары қалыптастыру.

25. 9-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. Денсаулықтың адам өмірі мен қызметі үшін маңызы. Дененің, шаштың тазалығына өзіндік күтім жасау, қажетті гигиеналық процедураларды орындау; жасөспірімнің жеке гигиенасы. Жеке гигиена құралдарын таңдау. Аяқ киімге арналған ұларақтар, гигиеналық төсемдер, душқа арналған гельді пайдалану. Медициналық көмек. Суық тиюдің белгілері; суық тиюдің алдын алу шаралары; санитардың міндеттері; ауруханаларды тағайындау; тұрмыстық жарақаттанудың себептері; жарақат алу кезіндегі мінез-құлық ережелері; өзінің әлсіздігі, туындаған проблема туралы хабарламалар. Күнделікті өмірде жарақат алудан аулақ болу.

2) киім, аяқ киім. Киім, аяқ киім, бас киім түрлері. киім мөлшерін білу; сатып алу кезінде киімде кездесетін ақаулар; киім мөлшерін анықтау үшін өзінің және жолдасының мөлшерін өлшеу; киім сатып алу кезінде сатушы-кеңесшінің кеңесін қабылдау, сыпайы түрде қабылдамау; киім заттарын таңдау және киіп көру және

сатып алу. Киімге, аяқ киімге күтім жасау. Жүннен және синтетикалық маталардан жасалған киімдерді күту ерекшеліктері. Кішкентай дақтарды кетіру. Киім мен аяқ киімді маусымдық сақтауға дайындау. Орамалға ілгіш тігу тәртібі; кір жуғыш машинаның құрылысы және пайдалану ережесі; кір жуу машинасымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы жөніндегі қағидалар; мақта-мата киім-кешектерін кір жуу машинасында жуу, жұмыстан кейін жұмыс орнын жинау; төсек жабдықтарын үтіктеу тәртібі; үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы жөніндегі қағидалар. Сүлгіге ілгіш тігу, қиғаш тігістерді дұрыс және дәл орындау;

3) тамақтану. Азық-түлік өнімдері. Шикі, қайнатылған көкөністерді білу. түскі асқа үстелді жабдықтау реттілігі мен ережелері; пышақ пен шанышқыны, майлықты пайдалану ережелері; үстелдегі тәртіп ережелері. ас құралдарын, майлықты дұрыс қолдану; үстелде өзін ұстау. көкөніс, ет және балық өнімдерін алғашқы және қыздырып өңдеу тәсілдері; рецепттіге сүйене отырып тағамдарды дайындау реттілігі (нұсқаулық және мұғалімнің көрсетуі бойынша); санитарлық-гигиеналық талаптар және тамақ дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы жөніндегі ережелер; дайындау: винегрет, көкөніс сорпасы, балық консервілерінен, картоп котлеттерінен, бұқтырылған қырыққабаттан жасалған балық сорпасын; шикі және пісірілген көкөністерді сыртқы түрі, түсі бойынша салыстыру; көкөністерді тазалау, оларды кесу, ыстық сұйықтыққа дұрыс салып дайындау; көкөністерді қуыру және бұқтыру; кептірілген жемістерден компоттарды пісіру; тамақ дайындау кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды және қауіпсіздік техникасы жөніндегі қағидаларды сақтау;

4) тұрғын үй. Уақытша тұратын тұрғын үй-жайлардың түрлері, бөлменің мақсатын ескере отырып, пәтердегі жиһазды орналастыру қағидалары туралы; тұрғын үй-жайларды ресімдеудегі тоқыма бұйымдары, жарықтандыру аспаптары, бөлме және сәндік өсімдіктер (функционалдық-сауықтыру, эстетикалық), тірі гүлдер мен табиғи материалдардан гүл шоқтарын жасау қағидалары. тұрғын үйді жинау жаңа гүлдер мен табиғи материалдардан гүл шоқтарын жасау; бөлме гүлдеріне күтім жасау; ағымдағы жөндеуді дайындау және жүргізу; қажетті құралдар мен материалдарды таңдау. плиткалық қабырғаларды жуу ережелері. жуынатын бөлмені тазалау ережелері мен жиілігі. жуғыш заттар, құрылғылар және қауіпсіздік техникасы. жуынатын бөлме мен дәретхана бөлмелерін тұрмыстық химия құралдарын пайдалана отырып, қажетті ретпен жинау, бұл ретте қауіпсіздік техникасы жөніндегі қағидаларды сақтау;

5) көлік. Көлік құралдарының түрлері. Әуежайдың, оның негізгі қызметтерінің мақсаты. Авиакөлік жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын

адамдардың қызметі; ұшақтардың ұшу кестелерін тағайындау; анықтама қызметі; авиабилеттерді сатып алу тәртібі (кассада сатып алу, телефон арқылы тапсырыс беру); жүк пен қол жүгін ресімдеу тәртібі; сақтау камерасын пайдалану тәртібі; аэровокзалды, негізгі қызметтерді тағайындау. көліктегі және жолдағы мінез-құлық, әуежай және аэровокзал ғимараттарында бағдарлану; ұшақтардың ұшу кестесіне бағдарлану; әуежайдың және аэровокзалдың анықтамалық, басқа да қызметтерінің қызметтерін пайдалану. қала бойынша қозғалыс бағыттары: мектепке өз бетінше келу, мектептен үйге қайту бағыттары: базарға дейін, мектепке дейін, дүкенге дейін, туысына дейін, бассейнге дейін (ересектердің көмегімен));

6) отбасы. Отбасы құрамы: ата-аналар арасындағы туыстық қатынастар (ананың әпкесі-тәтесі). отбасылық қатынастар. үй шаруашылығын жүргізуге белсенді қатысу, өз отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету;

7) мерекелер, салтанаттар: әртүрлі халықтардың дәстүрлерінде мерекелер мен салтанаттарды дайындау және өткізу, мемлекеттік мерекелерді, Қазақстан халықтарының діни мерекелері мен салттарын өткізу дағдылары мен іскерліктері;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары: әртүрлі дүкендер, олардың тауарлары туралы білім; универсамдарда, мамандандырылған дүкендерде, базарларда сатып алу. тұрмыс қызметі кәсіпорындарының, пошта, мәдениет мекемелерінің және демалыс орындарының қызметтерін пайдалану дағдылары қалыптасады.

26. 10-сыныпқа арналған "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) денсаулық. Дене гигиенасы. денсаулықтың адам өмірі мен қызметі үшін маңызы. Дененің, шаштың тазалығына өзіндік күтім жасау, қажетті гигиеналық процедураларды орындау; жасөспірімнің жеке гигиенасы. Жеке гигиена құралдарын таңдау. Аяқ киімге арналған ұлтрақтар, гигиеналық төсемдер, душқа арналған гельді пайдалану. медициналық көмек. Суық тиюдің белгілері; суық тиюдің алдын алу шаралары; санитардың міндеттері; ауруханаларды тағайындау; тұрмыстық жарақаттанудың себептері; жарақат алу кезіндегі мінез-құлық ережелері; өзінің әлсіздігі, туындаған проблема туралы хабарламалар. Күнделікті өмірде жарақат алудан аулақ болу.

2) киім, аяқ киім. Киім, аяқ киім, бас киім түрлері. Киім мөлшерін білу; сатып алу кезінде киімде кездесетін ақаулар; киім мөлшерін анықтау үшін өзінің және жолдасының мөлшерін өлшеу; киім сатып алу кезінде сатушы-кеңесшінің кеңесін қабылдау, сыпайы түрде қабылдамау; киім заттарын таңдау және киіп көру және сатып алу. Киімге, аяқ киімге күтім жасау. Жүннен және синтетикалық

маталардан жасалған киімдерді күту ерекшеліктері. Кішкентай дақтарды кетіру. Киім мен аяқ киімді маусымдық сақтауға дайындау. Орамалға ілгіш тігу тәртібі; кір жуғыш машинаның құрылысы және пайдалану ережесі; кір жуу машинасымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы жөніндегі қағидалар; мақта-мата киім-кешектерін кір жуу машинасында жуу, жұмыстан кейін жұмыс орнын жинау; төсек жабдықтарын үтіктеу тәртібі; үтікпен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы жөніндегі қағидалар. Сүлгіге ілгіш тігу, қиғаш тігістерді дұрыс және дәл орындау;

3) тамақтану. Азық-түлік өнімдері. шикі, қайнатылған көкөністерді білу. түскі асқа үстелді жабдықтау реттілігі мен ережелері; пышақ пен шанышқыны, майлықты пайдалану ережелері; үстелдегі тәртіп ережелері. Ас құралдарын, майлықты дұрыс қолдану; үстел басында өзін ұстай білу. көкөніс, ет және балық өнімдерін алғашқы және қыздырып өңдеу тәсілдері; рецептте сүйене отырып тағамдарды дайындау реттілігі (нұсқаулық және мұғалімнің көрсетуі бойынша); санитарлық-гигиеналық талаптар және тамақ дайындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы жөніндегі ережелер; дайындау: винегрет, көкөніс сорпасы, балық консервілерінен, картоп котлеттерінен, бұқтырылған қырыққабаттан жасалған құлақтар; кептірілген жемістерден компоттарды пісіру; санитарлық-гигиеналық талаптарды және тамақ дайындау кезінде қауіпсіздік техникасы жөніндегі қағидаларды сақтау;

4) тұрғын үй. Уақытша тұратын тұрғын үй-жайлардың түрлері, бөлменің мақсатын ескере отырып, пәтердегі жиһазды орналастыру қағидалары туралы; тұрғын үй-жайларды ресімдеудегі тоқыма бұйымдары, жарықтандыру аспаптары, бөлме және сәндік өсімдіктер (функционалдық-сауықтыру, эстетикалық), тірі гүлдер мен табиғи материалдардан гүл шоқтарын жасау қағидалары. Тұрғын үйді жинау жаңа гүлдер мен табиғи материалдардан гүл шоқтарын жасау; бөлме гүлдеріне күтім жасау; ағымдағы жөндеуді дайындау және жүргізу; қажетті құралдар мен материалдарды таңдау. Плиткалық қабырғаларды жуу ережелері. жуынатын бөлмені тазалау ережелері мен жиілігі. Жуғыш заттар, құрылғылар және қауіпсіздік техникасы. Жуынатын бөлме мен дәретхана бөлмелерін тұрмыстық химия құралдарын пайдалана отырып, қажетті ретпен жинау, бұл ретте қауіпсіздік техникасы жөніндегі қағидаларды сақтау;

5) көлік. Көлік құралдарының түрлері. әуежайдың, оның негізгі қызметтерінің мақсаты. Авиакөлік жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың қызметі; ұшақтардың ұшу кестелерін тағайындау; анықтама қызметі; авиабилеттерді сатып алу тәртібі (кассада сатып алу, телефон арқылы тапсырыс беру); жүк пен қол жүгін ресімдеу тәртібі; сақтау камерасын пайдалану тәртібі;

аэровокзалды, негізгі қызметтерді тағайындау. Көліктегі және жолдағы мінез-құлық, әуежай және аэровокзал ғимараттарында бағдарлану; ұшақтардың ұшу кестесінде бағдарлану; әуежайдың және аэровокзалдың анықтамалық, басқа да қызметтерінің қызметтерін пайдалану. қала бойынша қозғалыс бағыттары;

6) отбасы. Отбасы құрамы: ата-аналар арасындағы туыстық қатынастар (ананың әпкесі-тәтесі). Отбасылық қатынастар. Үй шаруашылығын жүргізуге белсенді қатысу, өз отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету;

7) мерекелер, салтанаттар: әртүрлі халықтардың дәстүрлерінде мерекелер мен салтанаттарды дайындау және өткізу, мемлекеттік мерекелерді, Қазақстан халықтарының діни мерекелері мен салттарын өткізу дағдылары мен іскерліктері;

8) кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары: әртүрлі дүкендер, олардың тауарлары туралы білім; универсамдарда, мамандандырылған дүкендерде, базарларда сатып алу. Тұрмыс қызметі кәсіпорындарының, пошта, мәдениет мекемелерінің және демалыс орындарының қызметтерін пайдалану дағдылары қалыптасады.

27. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқу пәнінің мазмұны оқу бөлімдері бойынша бөлінген. Бөлімдер білім алушыларды сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерге бөлінген: дағды немесе білік, білу немесе түсіну. Оқыту мақсаттары әрбір бөлімшенің ішінде рет-ретімен сипатталған, олар мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы хабардар етуге мүмкіндік береді.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

28. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 6.2.1.4. кодында "6" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

29. Оқу мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1) "Денсаулық" бөлімі:

1 –кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6 -сынып	7-сынып	8-сынып	9 -сынып	10-сынып
1.1. Дене гигиенасы	5.1.1.1 гигиена құралдарын пайдалану; 5.1.1.2 гигиена құралдарының қолдану мақсаты;	6.1.1.1 шашқа күтім жасау (жуу, шаш кептіргішпен кептіру, қарапайым шаш үлгісін жасау); 6.1.1.2 шаш күтіміне арналған	7.1.1.1 шашты күту, шашты жуу ережелерін қолдану, шашты күтуге арналған құралдарды пайдалану;	8.1.1.1 денсаулықты сақтау және нығайту үшін дене шынықтыру мен спорттың маңызын түсіндіру;	9.1.1.1 дененің, шаштың тазалығын өз бетінше бақылай білу; 9.1.1.2 қажетті гигиеналық процедураларды орындау;	10.1.1.1 дененің, шаштың тазалығын өз бетінше бақылай білу; 10.1.1.2 қажетті гигиеналық процедураларды орындау;

	5.1.1.3 дененің, шаштың тазалығын өз бетінше бақылау; 5.1.1.4 қажетті гигиеналық рәсімдерді орындау.	кұралдарды таңдау және сатып алу; 6.1.1.3 қолды, аяқты күту ережелерін түсіндіру; 6.1.1.4 тырнақтарды кесу жиілігі;	7.1.1.2 жеке интимдік гигиена ережелерін сақтау, 7.1.1.3 іш киімді жуа білу 7.1.1.4 ванна, душ қабылдау жиілігін білу; 7.1.2.3 қарапайым шаш үлгісін жасай білу 7.1.2.4 бет терісіне күтім жасау	8.1.1.2 табиғи күштердің (күн, ауа және су) денсаулығы үшін пайдасын түсіну); 8.1.1.3 дене жаттығуларының жүйелілігі мен кезеңділігі принциптерін қолдану.	9.1.1.3 жеке гигиена заттары мен құралдарын таңдау және пайдалану, та оларды дұрыс пайдалану; 9.1.1.4 алкогольдің, 10 темекі шегудің, ал нашакорлықтың ш зияны туралы на түсіндіру; зиянды эдеттермен күресу тур қажеттілігі туралы әд білу; 9.1.1.5 сөз және жұқпалы аурулар 10 туралы, олардың ж алдын алу тур шаралары туралы түсіндіру
1.2 Медициналық көмек	5.1.2.1 жәндіктердің (масалардың, аралардың) көгеруі, мұрыннан қан кетуі, ұсақ кесілуі, тырнауы, абразиясы, тістеуі кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету)	6.1.2.1 үйдегі дәрі қобдишасында бағдарлану; 6.1.2.2 үйдегі дәрі қобдишасын сақтау орындарында бағдарлану; 6.1.2.3 үйдегі дәрі қобдишасын пайдалану кезінде қауіпсіздік шараларын сақтау	7.1.2.дәріхананы тағайындауда бағдарлану, ең жақын дәріхананың орналасқан жері; дәрілік заттарды сатып алу тәртібі туралы; дәріхананы табу, провизормен диалогқа кіру қолынан келуі керек	8.1.2.1 медициналық мекемелерде (емхана, аурухана, "жедел жәрдем" қызметі) бағдарлану, олардың қызметтерін пайдалану ережелері туралы білу 8.1.2.2 дәрігерді үйге шақыра білу, дәрігерге өзінің хал-ахуалы туралы айта білу, сырқатқа үйде күтім жасау 8.1.2.3 күйік, үсік шалу, күн қағу, улану, бас ауруы кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету	9.1.2.1 медициналық мекемелерге медициналық көмекке жүгіну ережелерін қолдану, дәрігерді үйге шақыру; 9.1.2.2 ауру адамға үйде күтім жасау; 9.1.2.3 көгеру, 10 мұрыннан қан кету, м сызаттар, жәндіктердің шағуы, күйік, үсік ш шалу, күн сокқысы, ш тамақтан улану, бас ау ауруы кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету

2) "Киім. Аяқ киім" бөлімі:

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6 -сынып	7-сынып	8 -сынып	9 -сынып	10
2.1 Киім, аяқ киім, бас киім түрлері	5.2.1.1 маусым бойынша киім, бас	6.2.1.1 жыл мезгілдері	7.2.1.1 аяқ киім түрлеріне	8.2.1.1 базар мен дүкен жағдайында	9.2.1.1 өлшемі бойынша	10

	киім және аяқ киім түрлерін ажырату 5.2.1.2 киім мен аяқ киімді мақсаты бойынша ажырату және саралау; 5.2.1.3 өз киіміне және аяқ киіміне ұқыпты қарау	бойынша киімді таңдай білу; 6.2.1.2 маусым бойынша киімді таңдау; 6.2.1.3 киімді жыл мезгілдері арасында шкафта сақтауға дайындау	бағдарлану, оның мақсаты; 7.2.1.2 бас киімдерді күту және сақтау ережелерін қолдану; 7.2.1.3 бас киімдердің атауын бағдарлау; 7.2.1.4 маусымға, жағдайға сәйкес бас киімді таңдау	аяқ киімді таңдау ерекшеліктерін түсіндіру; 8.2.1.2 дүкенде және нарықта сатып алған кезде аяқ киімнің мөлшерін және аяқ киімде кездесетін ақаулар туралы білу; 8.2.1.3 Сөгілген заттың тігісін тігу бойынша жұмысты орындау кезектілігі; 8.2.1.4 үй жағдайында жүн және синтетикалық маталардан жасалған заттарды жуу ережелерін қолдану; 8.2.1.5 киім заттаңбаларындағы шартты белгілерді анықтау; 8.2.1.6 блузкаларды, жейделерді, шалбарды үтіктеу ережелерін білу.	бағдарлану, дүкенде өз өлшеміндегі киім мен аяқ киімді табу, киім, аяқ киімді киіп көру және сатып алу; 9.2.1.2 өз киімінің мөлшерін білу; сатып алу кезінде киімде кездесетін ақаулар туралы білу; 9.2.1.3 киімнің мөлшерін анықтау үшін өзінің және жолдасының өлшемін өлшеу; 9.2.1.4 киім сатып алу кезінде сатушы-кеңесшінің кеңесін қабылдау немесе сыпайы түрде қабылдамау; 9.2.1.5 қажетті киім заттарын таңдау және киіп көру және оларды сатып алу; 9.2.1.6 төсек жабдықтарын таңдау және сатып алу, жуу, үтіктеу, сақтау; 9.2.1.7 маусымдық киім мен аяқ киімді сақтауға орналастыру	бағдарлану, дүкенде өз өлшеміндегі киім мен аяқ киімді табу, киім, аяқ киімді киіп көру және сатып алу; 9.2.1.2 өз киімінің мөлшерін білу; сатып алу кезінде киімде кездесетін ақаулар туралы білу; 9.2.1.3 киімнің мөлшерін анықтау үшін өзінің және жолдасының өлшемін өлшеу; 9.2.1.4 киім сатып алу кезінде сатушы-кеңесшінің кеңесін қабылдау немесе сыпайы түрде қабылдамау; 9.2.1.5 қажетті киім заттарын таңдау және киіп көру және оларды сатып алу; 9.2.1.6 төсек жабдықтарын таңдау және сатып алу, жуу, үтіктеу, сақтау; 9.2.1.7 маусымдық киім мен аяқ киімді сақтауға орналастыру
2.2 Киім, аяқ киім күтімі	5.2.2.1 киім мен аяқ киімді күту; 5.2.2.2 киімге ұсақ жөндеу жүргізу ("жабық, ашық" түймелерді тігу")	6.2.2.1 зығыр, жүн, жібек, жасанды матадан, тоқымадан жасалған киімге күтім жасау; 6.2.2.2 қолмен жуу, кептіру үшін ілу, үтіктеу және сақтау үшін орналастыру; 6.2.2.3 жейделер, блузкалар, шалбарлар,	7.2.2.1 киімге күтім жасау ерекшеліктерін көрсететін шартты белгілерде (символдарда) бағдарлану; 7.2.2.2 Жуу, кептіру, үтіктеу ерекшеліктері; 7.2.2.3 киімнің затбелгісіндегі таңба бойынша оны	8.2.2.1 қажетті аяқ киімді таңдап, оны сатып алу; 8.2.2.2 инструктивті картаға сүйеніп, керілген тігісті тігу; 8.2.2.3 заттаңбаны көргеннен кейін алынған мәліметтерді пайдалана отырып, жүн және синтетикалық	9.2.2.1 киімге, аяқ киімге күнделікті күтімді жүзеге асыру; 9.2.2.2 қолмен және кір жуғыш машинада жуу, м әртүрлі маталардан жасалған киімдерді кептіру, үтіктеу, сақтау; 9.2.2.3 киім заттарын жууға, за	бағдарлану, дүкенде өз өлшеміндегі киім мен аяқ киімді табу, киім, аяқ киімді киіп көру және сатып алу; 9.2.1.2 өз киімінің мөлшерін білу; сатып алу кезінде киімде кездесетін ақаулар туралы білу; 9.2.1.3 киімнің мөлшерін анықтау үшін өзінің және жолдасының өлшемін өлшеу; 9.2.1.4 киім сатып алу кезінде сатушы-кеңесшінің кеңесін қабылдау немесе сыпайы түрде қабылдамау; 9.2.1.5 қажетті киім заттарын таңдау және киіп көру және оларды сатып алу; 9.2.1.6 төсек жабдықтарын таңдау және сатып алу, жуу, үтіктеу, сақтау; 9.2.1.7 маусымдық киім мен аяқ киімді сақтауға орналастыру

		көйлектер, белдемшелерді үтіктеу	жуу, кептіру, үтіктеу ерекшеліктерін анықтау	маталардан жасалған заттарды жуу; 8.2.2.4 блузкаларды, жейделерді, шалбарды тиісті ретпен үтіктеу	кептіруге және үтіктеуге қойылатын талаптарды шартты белгілер бойынша анықтау; 9.2.2.4 үйде киімнен дақтарды кетіру; 9.2.2.5 дайындау материалына байланысты аяқ киімді күту	кө ү қ т б а 1 к к 1 м б к

3) "Тамақтану" бөлімі:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5 -сынып	6 -сынып	7 -сынып	8 -сынып	9 -сынып	10 -сынып
3.1 Азық-түлік өнімдері.	5.3.1.1 зерттелген өнім топтарын (көкөністер, жемістер, жидектер, сүт, ұн, ет, балық өнімдері, жарма, кондитерлік өнімдер, тәттілер) ажырату)	6.3.1.1 азық-түлікті сақтау мерзімдеріне қарап ажырату; 6.3.1.2 азық-түлікті сақтау орындарында, тоңазытқышта орналастыру; 6.3.1.3 дайындалған тағамдарды сақтау; 6.3.1.4 жеуге жарамды және бүлінген өнімдерді, тағамдарды анықтау; 6.3.1.5 тамақ қалдықтарынан және бүлінген өнімдерден, тағамдардан уақтылы құтылу	7.3.1.1 көкөніс, ет, балық өнімдерін алғашқы қыздырып өңдеу тәсілдері; 7.3.1.2 қоймада, жертөледе көкөністерді сақтау ережелерін қолдану	8.3.1.1. қамырдан жасалған бұйымдардың мақсатын қолдану (құм, қатпарлы, бисквитті, құймаққа арналған қамыр). 8.3.1.2 қамырдан жасалған бұйымдарды сақтау шарттары мен мерзімдеріне бағдарлану; 8.3.1.3 өнімдерді алдын ала дайындау туралы білу, дайындау тәсілдері	9.3.1.1 әртүрлі топтағы тамақ өнімдерін ажырату; 9.3.1.2 қауіпсіз (қолдануға жарамды) және бүлінген (қолдануға жарамсыз) өнімдерді ажырату; 9.3.1.3 тамақ өнімдерін тиісті өнімдерді сақтау орындарына орналастыру	10.3.1.1 тамақ өнімдерін ажырату; 10.3.1.2 қауіпсіз (қолдануға жарамды) және бүлінген (қолдануға жарамсыз) өнімдерді ажырату; 10.3.1.3 тамақ өнімдерін тиісті өнімдерді сақтау орындарына орналастыру
3.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	5.3.2.1 ас үй жабдықтарында, ас үй ыдыстарының заттарында, құралдар мен бұйымдарда бағдарлану; 5.3.2.2 әр түрлі ыдыстар мен техниканы күту және сақтау ережелерін түсіндіру;	6.3.2.1 плитаны пайдалану (газ, электр), онымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік техникасы; 6.3.2.2 Тоңазытқыш сөрелерінде өнімдерді орналастыру	7.3.2.1 таңдалған мәзірді ескере отырып, түскі асқа үстел жасау; 7.3.2.2 ас құралдарын пайдалану ережесі	8.3.2.1 қамырды дайындау үшін қолданылатын техникамен жұмыс істеуге бағдарлану; 8.3.2.2 өнімдерді дайындауға арналған техникалық құрылғылар (консервілеуге арналған кілт, темір	9.3.2.1 ас үй, асхана, шай асханасының ыдыстарын, ас құралдарын, ас үй құрылғыларын, негізгі тұрмыстық ас үй техникасын дұрыс пайдалану; 9.3.2.2 таңғы асқа, түскі асқа, кешкі асқа және мерекеге	10.3.2.1 ас үй, асхана, шай асханасының ыдыстарын, ас құралдарын, ас үй құрылғыларын, негізгі тұрмыстық ас үй техникасын дұрыс пайдалану; 10.3.2.2 таңғы асқа, түскі асқа, кешкі асқа және мерекеге

	5.3.2.3 мектеп асханасында дастарқан жабдыктай білу	ережелерін қолдану; 6.3.2.3 тоңазытқышты пайдалану және тазалықта ұстау ережелерін білу; 6.3.2.4 тоңазытқыштың сөрелерінде тамақ өнімдерін орналастыра білу; 6.3.2.5 шай және асхана ыдыстарын жуу және сүрту		қақпақтар, капрон қақпақтар); 8.3.2.3 консервілеуге арналған ыдысты залалсыздандыру тәсілдері	дастарқан жабдықтау 9.3.2.3 тамақтан кейін үстелді тазалау, ыдыс жуу, тоңазытқыштың тоңазытқыштың мұзын еріту және жуу	
3.3 Тағам дайындау	5.3.3.1 шай қайнату ережелерін басшылыққа алу; 5.3.3.2 жұмыртқа тағамдарын дайындау (жұмыртқаны қайнату, құймақ дайындау); 5.3.3.3 бутербродтардың түрлерін білу және оларды дайындай білу; 5.3.3.4 кесу құралдарымен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік техникасы ережелерін қолдану; 5.3.3.5 таңғы асқа үстел жасау; 5.3.3.6 үстел басында сөйлеу этикеті мен мінез-құлық мәдениетінің ережелерін сақтау	6.3.3.1 тағамды жылумен өңдеудің ең аз мөлшерімен дайындау (макаронды қайнату, ботқаны сүтке және суға қайнату, картопты қайнату, одан езбе дайындау); 6.3.3.2 пісірілген көкөністерден винегрет салатын дайындау; 6.3.3.3 рецепт бойынша салат дайындау; 6.3.3.4 мәзірді ескере отырып, кешкі асқа үстел жасау	7.3.3.1 түскі асты дайындау (жеңіл тағамдар, көкөністерден, балық және ет және пеште рецепт бойынша дайындау (құймақ, печенье, торт пісіру); 8.3.3.2 көкөністерді, жемістерді, жидектерді консервілеу; 8.3.3.3 аспаздық кітапты шарлау	8.3.3.1 қамырдан жасалған бұйымдарды пеште және пеште рецепт бойынша дайындау (құймақ, печенье, торт пісіру); 8.3.3.2 көкөністерді, жемістерді, жидектерді консервілеу; 8.3.3.3 аспаздық кітапты шарлау	9.3.3.1 ұлттық тағамдарды (палау, бауырсақ, тұшпара, тұшпара) дайындау; 9.3.3.2 аспаздық кітапқа бағдарлану, рецепт бойынша тағамдарды дайындау; 9.3.3.3 мерекелік үстелдің мәзірін құрастыру;	

4) "Тұрғын үй" бөлімі: 4-кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 -сынып	6 -сынып	7 -сынып	8 -сынып	9 -сынып	10 -сынып
4.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	5.4.1.1 тұрғын үй-жайлардың түрлері: жатақхана,	6.4.1.1 жеке және көп пәтерлі үйлерді ажырату;	7.3.1.1 киіз үй құрылғысының ерекшеліктері	8.4.1.1 киіз үйде киім мен тұрмыстық	9.4.1.1 тұрғын үй түрлерін бағдарлау; тұрғын және тұрғын	10.4.1.1 тұрғын үй түрлерін бағдарлау; тұрғын және тұрғын

	пәтерлер, жеке үйлер және олардың пошталық мекенжайлары; 5.4.1.2 тұрғын және қосалқы үй-жайларды ажырату; 5.4.1.3 тұрғын және қосалқы үй-жайлардың функционалдық мақсатын және заттық толтырылуын анықтау; 5.4.1.4 киіз үй құрылысының ерекшеліктері	6.4.1.2 қаладағы, ауылдағы адамдардың тұрғын үйін ажырату; 6.4.1.3 ауыл үйінің ауласындағы шаруашылық құрылыстарының мәнін түсіндіру; 6.4.1.4 әр бөлмені және оның мақсатын жоспар бойынша сипаттау	(дөңгелек, жинауға оңай, жеңіл, жылы, тасымалдауға ыңғайлы); 7.3.1.2 жатын бөлмесінің, жатын бөлмеге арналған жиһаздың мақсаты	заттарды сақтау ерекшеліктері; 8.4.1.2 тұрғын үй түрлерін бағдарлау, тұрғын және қосалқы үй-жайларды ажырату, олардың функционалдық мақсатын және заттық толтырылуын анықтау; 8.4.1.3 пәтердің, үйдің үй-жайларында жиһаз бен интерьер заттарын ұтымды орналастыру	қосалқы үй-жайларды ажырату, олардың функционалдық мақсаты мен заттық толтырылуын анықтау; Пәтер, Үй үй-жайларында жиһаз бен интерьер заттарын ұтымды орналастыру	
4.2 Тұрғын үйді тазалау	5.4.2.1 кілемді вакуумдау; еденді жуу	6.4.2.1 жиһазға күтім жасау (жылтыратылмаған, жылтыратылған, жұмсақ); 6.4.2.2 тұрғын үй-жайды күнделікті және апта сайын тазалауды орындау; 6.4.2.3 пәтердегі, үйдегі жануарларына күтім жасау	7.3.2.1 терезелерді жуу; 7.3.2.2 терезелердегі перделерге күтім жасау; 7.3.2.3 батареяларды күту (шанды кетіру, жуу); 7.3.2.4 шамдарды күту (сүрту, жуу); 7.3.2.5 тұрғын үйді маусымдық тазалауды орындау	8.4.2.1 пәтерді (үйді) күнделікті, апта сайын, маусымдық тазалауды орындау); 8.4.2.2 жөндеуге дайындық бойынша қызметтің мазмұнында, пәтерді, үйді косметикалық жөндеуді орындау тәсілдеріне бағдарлану; 8.4.2.3 косметикалық жөндеу үшін құрылыс материалдарын сатып алу орындарына бағдарлану; 8.4.2.4 ас үйді, жуынатын бөлмені, санитарлық торапты тазалауды жүзеге асыру; 8.4.2.5 айналарға күтім жасау; 8.4.2.6 құралдарын және сатып алу	9.4.2.1 пәтерді (үйді) күнделікті, апта сайын, маусымдық орындау) 9.4.2.2 жөндеуге дайындық бойынша қызметтің мазмұнында, пәтерді, үйді косметикалық жөндеуді орындау тәсілдеріне бағдарлану, 9.4.2.3 косметикалық жөндеу үшін құрылыс материалдарын сатып алу орындарына бағдарлану; (ас үйді, жуынатын бөлмені, санитарлық торапты жинауды жүзеге асыру) 9.4.2.4 айналарға күтім жасау; жуу құралдарын таңдау және сатып алу	

				таңдау және сатып алу		

5) "Көлік" бөлімі:

5 - кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 -сынып	6 -сынып	7 -сынып	8 -сынып	9 -сынып	10 -сынып
5.1 5.1 көлік құралдарының түрлері	5.5.1.1 қоғамдық және жеке көліктің мақсаты; 5.5.1.2 қоғамдық көлікте жол жүру кезіндегі жолаушылардың міндеттерін түсіндіру; 5.5.1.3 жолаушыны көлікке отырғызу және түсіру ережелері; 5.5.1.4 қоғамдық көлікте жұмыс істейтін адамдардың еңбегі	6.5.1.1 мамандандырылған машиналардың мақсаты; 6.5.1.2 полиция қызметкерінің, дәрігердің, өрт сөндірушінің міндеттері	7.5.1.1 автовокзалдың мақсаты; 7.5.1.2 қала маңындағы негізгі бағыттар; 7.5.1.3 автовокзалдағы қосымша қызметтерді білу; 7.5.1.4 жолаушыларға қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың еңбегі; 7.5.1.5 автобустардың қозғалыс кестесінің, анықтама қызметінің мақсаты туралы білу; 7.5.1.6 автовокзал кассасынан Билеттерді сатып алу тәртібі; 7.5.1.7 қалааралық автокөліктің мақсаты; 7.5.1.8 қалааралық автобустардың негізгі бағыттарын білу; 7.5.1.9 сақтау камерасының мақсаты және оны пайдалану ережелері; 7.5.1.10 қала маңындағы және қалааралық автобустарға отырғызу ережесі; 7.5.1.11 багажды және қол жүгін	8.5.1.1 вокзалдың және оның негізгі қызметтерінің мақсаты, 8.5.1.2 темір жол жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың кәсіптері туралы түсінігінің болуы 8.5.1.3 жолаушылар вагондары түрлерінің атаулары (жалпы, плацкарт, жұмсақ, ЖТ) және билеттің тиісті құны 8.5.1.4 поездар қозғалысы кестесінің, анықтама қызметінің, темір жол билеттерін сатып алу тәртібі туралы мәні (кассада сатып алу, телефон бойынша Тапсырыс); 8.5.1.5 сақтау камерасына жүкті тапсыру және алу тәртібі туралы, жүкті және қол жүгін жинау ерекшеліктері туралы түсініктері болуы тиіс 8.5.1.6 темір жолдағы жол-көлік оқиғаларының түрлерін анықтау, шұғыл жағдайларда жолаушылардың	9.5.1.1 әуежайдың және оның негізгі қызметтерінің мақсаты; 9.5.1.2 авиакөлік жолаушыларына қызмет көрсетумен айналысатын адамдардың еңбегі туралы түсінігінің болуы; 9.5.1.3 ұшақтардың ұшу кестесінің мақсаты; 9.5.1.4 анықтама қызметін тағайындау; 9.5.1.5 авиабилеттерді сатып алу тәртібі (кассада сатып алу, телефон бойынша Тапсырыс); 9.5.1.6 багажды және қол жүгін ресімдеу тәртібі туралы білу; 9.5.1.7 сақтау камерасын пайдалану тәртібі; 9.5.1.8 аэровокзалдың және оның негізгі қызметтерінің мақсаты	10 -сынып

			жинау ерекшеліктері	жүріс-тұрыс ережелерін білу; авариялық жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету туралы		
5.2 Көліктегі және жолдағы мінез- құлық.	5.5.2.1 жол белгілеріндегі белгілерді түсіндіру; 6.5.2.2 көліктен түсіру кезінде жолды кесіп өту ережелерін түсіндіру, 6.5.2.3 көлікті (трамвай, троллейбус, автобус) айналып өту ережелерін түсіндіру); 6.5.2.4 түсіндіру 6.5.2.5 төтенше жағдай кезіндегі тәртіп ережелерін түсіндіру; 6.5.2.6 мамандандырылған машиналарды сыртқы түріне қарай ажырату; 6.5.2.7 белгілер бойынша жолды шартты орында кесіп өту; 6.5.2.8 түсіру кезінде көлікті дұрыс айналып өту; 6.5.2.9 авариялық жағдайда өзіне ұстамды болу	6.5.2.1 жол белгілеріндегі белгілерді түсіндіру; 6.5.2.2 көліктен түсіру кезінде жолды кесіп өту ережелерін түсіндіру, 6.5.2.3 көлікті (трамвай, троллейбус, автобус) айналып өту ережелерін түсіндіру); 6.5.2.4 жолдағы төтенше жағдайлардың пайда болу себептерін түсіндіру; 6.5.2.5 төтенше жағдай кезіндегі тәртіп ережелерін білу; 6.5.2.6 мамандандырылған машиналарды сыртқы түріне қарай ажырату; 6.5.2.7 белгілер бойынша жолды шартты орында кесіп өту; 6.5.2.8 түсіру кезінде көлікті дұрыс айналып өту; 6.5.2.9 авариялық жағдайда өзіне ұстамды болу	7.5.2.1. қала маңындағы, қалааралық көлікте жол жүру процесінде бағдарлану; 7.5.2.2 автовокзал ғимаратында бағдарлану; 7.5.2.3 автобустардың қозғалыс кестесіне бағдарлану, мүмкіндігінше автовокзалдың анықтамалық және басқа қызметтерін пайдалану; 7.5.2.4 билет сатып алу (мүмкіндігінше); 7.5.2.5 жүк пен қол жүгін жинау; 7.5.2.6 сақтау камерасын пайдалану	8.5.2.1 Теміржол вокзалы ғимаратында, поездар қозғалысының кестесінде бағдарлану (мүмкіндігінше); 8.5.2.2 вокзалдың анықтамалық қызметтері мен қызметтерін пайдалану, билетке сатып алу (немесе тапсырыс беру)) 8.5.2.3 жүк пен қол жүгін жинау, сақтау камерасын пайдалану	9.5.2.1 әуежай және аэровокзал ғимараттарында арнайы көрсеткіштер мен ақпараттық табло бойынша бағдарлану; 9.5.2.2 ұшақтардың ұшу кестесінде бағдарлану; 9.5.2.3 әуежайдың және аэровокзалдың анықтамалық және басқа қызметтерін пайдалану 9.5.2.4 әуе көлігімен сапар жасау процесінде бағдарлану	10 ж ғ а р к а п б б 1 ү к б 1 а б п
5.3 қала бойынша қозғалыс маршруттары	5.5.3.1 мектеп орналасқан, тұратын ауданында өзінің негізгі жаяу жүру	6.5.3.1 қоғамдық көлікте (қалалық, мектепке бару (маршрут, көлік құралдарының	7.5.3.1 қоғамдық көлікте (қалалық, мектепке, секцияға (маршрут, көлік құралдарының	8.5.3.1 қалалық көлікте жол жүруді жүзеге асыру (Мектепке жол (маршрут, көлік	9.5.3.1 қоғамдық көлікте (қалалық, қала маңындағы, қ қалааралық) жол қ жүруді жүзеге ж	10 к қ қ ж

	маршруттарында бағдарлану	түрлері) жол жүруді жүзеге асыру)	түрлері) жол жүруді жүзеге асыру)	құралдарының түрлері)	асыру ережелерін түсіндіру және оларды пайдалана білу; 9.5.3.2 көліктің негізгі Жергілікті бағыттарында бағдарлану, такси қызметін пайдалану	асыру ережелерін түсіндіру және оларды пайдалана білу; 9.5.3.2 көліктің негізгі Жергілікті бағыттарында бағдарлану, такси қызметін пайдалану

6) "Отбасы" бөлімі:

6 - кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 -сынып	6 -сынып	7 -сынып	8 -сынып	9 -сынып	10 -сынып
6.1 Отбасы құрамы	5.6.1.1. өз отбасы мүшелерін атау (Тегі, Аты, Әкесінің аты, жасы, жұмыс және оқу орны)	6.6.1.1 жақын туыстарының тегін, атын, әкесінің атын атау; 6.6.1.2 туыстық дәрежесін атау	7.6.1.1 тегі, аты, әкесінің атын, жақын туыстарын, немере туыстарын аттары бойынша атау; 7.6.1.2 туыстық дәрежесін атау	8.6.1.1 жақын туыстардың достар мен таныстардан айырмашылығын атау;	9.6.1.1 өзінді және өз отбасы мүшелерін: әкесін, анасын, ағасын, қарындасын, аталарын және әжелерін атау; 9.6.1.2 отбасындағы өзінің әлеуметтік рөлін анықтау (ұлы немесе қызы, немересі немесе немересі, ағасы, әпкесі)	10.6.1.1 өзінді және өз отбасы мүшелерін: әкесін, анасын, ағасын, қарындасын, аталарын және әжелерін атау; 10.6.1.2 отбасындағы өзінің әлеуметтік рөлін анықтау (ұлы немесе қызы, немересі немесе немересі, ағасы, әпкесі)
6.2 Отбасылық қатынастар	5.6.2.1 отбасының үлкен мүшелеріне сыпайы қарау; 5.6.2.2 отбасы мүшелерінің тұрмыстағы міндеттерін бағдарлауға; 5.6.2.3 зерделенген отбасылық дәстүрлеріне бағдарлану; 5.6.2.4 қазақ халқының дәстүрінде үлкендерге жүгіну ережелері мен нысандарын түсіндіру	6.6.2.1 үй істерінде қолдан келгенше көмектесу, 6.6.2.2 отбасы мүшелері арасында үй міндеттерін бөлу туралы білу; 6.6.2.3 отбасы мүшелерінің еңбегін құрметтеу	7.6.2.1 үй бойынша тұрақты міндеттерді орындау; 7.6.2.2 отбасы мүшелеріне қамқорлық жасау; 7.6.2.3 отбасын құру, отбасылық қарым-қатынас мәдениеті, зерделенген отбасылық дәстүрлер мәселелеріне бағдарлану; 7.6.2.4 отбасы бюджетінің құрамдас бөліктерін бөлу (кіріс және шығыс);	8.6.2.1 отбасының кіші және егде мүшелеріне қамқорлық жасау; 8.6.2.3 отбасылық дәстүрлерді басшылыққа алу; 8.6.2.4 отбасы бюджетін жоспарлау	9.6.2.1 үй шаруашылығын жүргізуге белсенді қатысу, отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету; 9.6.2.2 отбасылық бюджетті жоспарлау: отбасының бір айдағы кіріс сомасын анықтау, шығындарды жоспарлау; 9.6.2.3 отбасындағы кішкентай балаларға күтім жасаудың негізгі түрлерін орындау (шомылу, киіну, тамақтандыру);	10.6.2.1 үй шаруашылығын жүргізуге белсенді қатысу, отбасы мүшелеріне қамқорлық көрсету; 10.6.2.2 отбасылық бюджетті жоспарлау: отбасының бір айдағы кіріс сомасын анықтау, шығындарды жоспарлау; 10.6.2.3 отбасындағы кішкентай балаларға күтім жасаудың негізгі түрлерін орындау (шомылу, киіну, тамақтандыру);

			7.6.2.5 отбасының кіріс көздерін, шығындардың негізгі баптарын анықтау; 7.6.2.6 отбасы бюджетін жоспарлау (бір күнге, бір айға шығыстарды жоспарлау)		9.6.2. отбасы мүшелері арасында күнделікті өмірде міндеттерді бөлуге назар аудару; 9.6.2.5 отбасының бос уақытын ұйымдастыру тәсілдеріне, отбасылық дәстүрлерге бағдарлану; 9.6.2.6 мерекелермен құттықтау; 9.6.2.7 қонақтарды шақыру және қабылдау	10
6.3 Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	5.6.3.1 баланың жеке басын куәландыратын құжаттарды (туу туралы куәлік), олардың мәнін атау	6.6.3.1 баланың жеке басын куәландыратын құжаттарды атау (туу туралы куәлік); 6.6.3.2 азаматтың жеке басын куәландыратын негізгі құжаттардың атауын атау (жеке куәлік, ЖСН))	7.6.3.1 азаматтың жеке басын куәландыратын құжаттарды атау (туу туралы куәлік); 7.6.3.2 жеке сәйкестендіру нөмірін (ЖСН) тағайындау)	8.6.3.1 Қазақстан Республикасы азаматының негізгі құжаттарына (туу туралы куәлік, паспорт, білімі туралы құжат) бағдарлану)	9.6.3.1 паспортта, негізгі деректерде (сериясы, нөмірі, жеке нөмірі, паспортты кім және қашан берген) бағдарлану, оларды жаза білу; 9.6.3.2 жұмысқа орналасу кезінде ұсынылатын құжаттарды жинау, ресімдеу	10

7) "Мерекелер, салтанаттар" бөлімі:

7 – кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8 -сынып	9 -сынып	10
7.1. Мерекені дайындау және өткізу, сыйлықтарды, кәдесыйларды ресімдеу	7.7.1.1 түрлі халықтардың діни мерекелерін атау: Рождество, Пасха, Масленица, Құрбан айт, ораза айт; 7.7.1.2 діни мерекелерді тойлау дәстүрлері туралы білу; 7.7.1.3 әртүрлі халықтардың дәстүрлі	6.7.1.1 негізгі мемлекеттік мерекелерді, олардың күндерін атау; 6.7.1.2 ҚР мемлекеттік мерекелеріне ұй-жайларды ресімдеу; 6.7.1.3 мерекелік үстелді жабдықтау тәртібі; 6.7.1.4 аналарға, әжелерге, апалы-	7.7.1.1 түрлі халықтардың діни мерекелерін атау: Рождество, Пасха, Масленица, Құрбан айт, ораза айт; 7.7.1.2 діни мерекелерді тойлау дәстүрін атау; 7.7.1.3 әртүрлі халықтардың дәстүрлі тағамдарының рецептері	8.7.1.1. жерлеу мен еске алудың салтанатты жағының ерекшеліктері; 8.7.1.2 рәсімдерге қатысушылардың мінез-құлық ережелері 8.7.1.3 жағдайға сәйкес киіну	9.7.1.1 әр түрлі халықтардың дәстүрлеріндегі үйлену тойы; 9.7.1.2 мерейтойлар, атаулы күндер, зейнеткерлікке шығу; 9.7.1.3 түрлі оқиғаларды атап өтудегі қазақ халқының ұлттық дәстүрлері ("Бесік	10

	тағамдарының рецептері	сіңлілерге, құрбыларға өз қолдарымен ашық хат және карапайым кәдесый жасау			той", "Тұсау кесу той"); 9.7.1.4 үйлену тойларын, мерейтойларды, қазақтың ұлттық рәсімдерін дайындау және өткізу ерекшеліктері	
7.2. Құттықтаулар	5.7.2.1 құттықтау ашықхатының мәтінін құрастыру; 5.7.2.2 құттықтау сөздерін айту; 5.7.2.3 қазақ халқының мақал- мәтелдері, өлеңдері мен әндері	6.7.2.1 құттықтау ашықхатының мәтінін құрастыру; 6.7.2.2 құттықтау сөздерін айту; 6.7.2.3 қазақ халқының мақал- мәтелдерін, өлеңдерін және әндерін білу	7.7.2.1 құттықтау ашықхатының мәтінін құрастыру 7.7.2.2 құттықтау сөздерін айту; 7.7.2.3 қазақ халқының мақал- мәтелдері, өлеңдері мен әндері	8.7.2.1 көңіл айту сөздерін білдіре білу	9.7.2.1 құттықтау нысандары және тиісті оқиға үшін сыйлықтарды таңдау ережелері	

8) "Кәсіпорындар, мекемелер және байланыс құралдары" бөлімі:

8 – кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары					
	5 -сынып	6 -сынып	7 -сынып	8 -сынып	9 -сынып	10 -сынып
8.2 ТКШ кәсіпорындары	5.8.2.1 ТКШ қызметтеріне ақы төлеу қажеттілігін түсіндіру	6.8.2.1 ТКШ қызметтеріне ақы төлеу қажеттілігін түсіндіру; 6.8.2.2 тұрғылықты жері бойынша ТКШ кәсіпорнының орналасқан жері	7.8.2.1 ТКШ кешеніне кіретін кәсіпорындар құрамы (электрмен жабдықтау, сумен жабдықтау, газбен жабдықтау, жылумен жабдықтау, кәріз, Лифт шаруашылығы) 7.8.2.2 мамандандырылған төлем орындарында ТКШ қызметтеріне ақы төлеу тәртібі; 7.8.2.2 тұрғылықты жері бойынша ТКШ кәсіпорнының орналасқан жері	8.8.2.1 көрсетілген ТКШ қызметтеріне ақы төлеу қажеттілігін түсіну	9.8.2.1 әртүрлі кәсіпорындар мен мекемелер көрсететін қызметтерге бағдарлану; 9.8.2.2 үй басқармасы ұсынатын қызметтердің түрлеріне бағдарлану, жұмыстарды орындауға өтінім беру	10.8.2.1 кәсіпорындар мен мекемелер көрсететін қызметтерге бағдарлану; 10.8.2.2 үй басқармасы ұсынатын қызметтердің түрлеріне бағдарлану, жұмыстарды орындауға өтінім беру
8.3 Қаржы кәсіпорындары	5.8.3.1 банк дербес қаржы кәсіпорны ретінде	6.8.3.1 терминалдарды олардың функционалдық	7.8.3.1 коммуналдық қызметтерді, телефонды, электр энергиясын төлеу;	8.8.3.1 ломбард дербес қаржы кәсіпорны ретінде	9.8.3.1 салық түрлері; 9.8.3.2 салықтарды өндіріп алу мақсаттары	10.8.3.1 түрлері; 10.8.3.2 салықтарды өндіріп алу мақсаттары

		мақсаты бойынша ажырату	7.8.3.2 қолма-қол ақшамен және банк карточкаларымен төлемдерді жүзеге асыра білу; 7.8.3.3 банкоматты, терминалды пайдалану			
8.4 тұрмыс қызметі кәсіпорындары	5.8.4.1 жөндеу шеберханаларының түрлері, олардың мақсаты, шеберханалардың қызметтерін пайдалану ережелері	6.8.4.1 фотоательенің мақсаты; 6.8.4.2 фотоателье қызметін қолдана білу	7.8.4.1 киім тігу ательесінің, киім жөндеу шеберханасының қызметтерін пайдалану	8.8.4.1 шаштараз, химиялы қ тазалау, кір жуу, жалға беру қызметтерін қолдану	9.8.4.1 өзі тұратын ауданда халыққа қызмет көрсету саласының жақын кәсіпорындары мен мекемелерінің орналасқан жеріне бағдарлану; 9.8.4.2 шаштараз, кір жуу, химиялық тазалау, пошта, та жинақ кассасы, ж жөндеу шеберханалары, жалға беру қызметі, фотоателье, киім тігу ательесі қызметтерін пайдалану	10.8.4.1 өзі тұратын ауданда халыққа қызмет көрсету саласының жақын кәсіпорындары мен мекемелерінің орналасқан жеріне бағдарлану; 10.8.4.2 шаштараз, кір жуу, химиялық тазалау, пошта, та жинақ кассасы, ж жөндеу шеберханалары, жалға беру қызметі, фотоателье, киім тігу ательесі қызметтерін пайдалану
8.5 кәсіпорындар байланыс құралдары	5.8.5.1 поштаның мақсаты, пошта қызметтері, пошта жөнелтілімдерінің түрлері	6.8.5.1 үй, ұялы телефонды пайдалану, байланыс қызметтерін төлеу	7.8.5.1 сәлемдемелер, бандерольдер жіберу	8.8.5.1 газеттерге, журналдарға жазылуды ресімдеу; ақша аударымдарын жүзеге асыру	9.8.5.1 телефонды пайдалану; 9.8.5.2 жедел жәрдем қызметіне: жәрдем сөндіру, өр милиция, жедел жәрдем телефонына хабарласу; 9.8.5.3 такси шақыру	10.8.5.1 телефонды пайдалану; 10.8.5.2 жедел жәрдем қызметіне: жәрдем сөндіру, өр милиция, жедел жәрдем телефонына хабарласу; 10.8.5.3 такси шақыру
8.6 мәдениет мекемелері, демалыс орындары	5.8.6.1 театрдың, кинотеатрдың, мұражайдың мақсаты; 5.8.6.2 қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін сақтау	6.8.6.1 қоғамдық орындарда тәртіп ережелерін сақтау	7.8.6.1 спорт мекемелеріндегі тәртіп ережелерін сақтау	8.8.6.1 театрға келген кезде этикетті сақтау	9.8.6.1 асхана, кафе қызметтерін пайдалану; 9.8.6.2 үстелдегі әңгіме тақырыбын таңдау	10.8.6.1 асхана, кафе қызметтерін пайдалану; 10.8.6.2 үстелдегі әңгіме тақырыбын таңдау

33. Әрбір бөлімше үшін білім алушылардың біліктері мен дағдылары анықталған. Көрсетілген дағдылар мен іскерліктерді меңгеру дәрежесі сабақта білім алушылардың қызметін бағалау үшін критерий болып табылады.

34. Мақсат қою мұғалімге білім алушыларды тану процесін басқаруға, материалды игеруді кезең-кезеңімен бақылауға, оқу процесін жекелендіруге мүмкіндік береді.

35. Осы Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

36. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Психикалық дамуы тежелген
білім алушыларға арналған
негізгі орта білім беру
деңгейінің 5-10 сыныптары үшін
"Әлеуметтік-тұрмыстық
бағдарлау" пәнінен
жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 - сынып:

1 – кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 - тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1 Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	5.2.1.1 киім, бас киім және олардың маусым бойынша таңдауы; 5.2.1.2 киім мен аяқ киімді ажырату және саралау; 5.2.1.3 өз киіміне және аяқ киіміне қарау;
	2.2 Киім, аяқ киім күтімі	5.2.2.1 киім мен аяқ киімді күту; 5.2.2.2 киімге ұсақ жөндеу ("тесік" түймелерді тігу)
	4.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	5.4.1.тұрғын үй-жайлардың түрлері, пәтерлер, жеке үйлер және олардың мекенжайлары; 5.4.1.2 тұрғын және қосалма үйлерді ажырату; 5.4.1.3 тұрғын және қосалма үйлердің функционалдық мақсатын анықтау; 5.4.1.4 киіз үй құрылысының сипатын анықтау;

	4.2 Тұрғын үйді тазалау	5.4.2.1 кілемді вакуумдау; ед
2 - тоқсан		
6. Отбасы	6.1 Отбасы құрамы	5.6.1.1. өз отбасы мүшелерінің Әкесінің аты, жасы, жұмыс ж
	6.2 Отбасылық қатынастар	5.6.2.1 отбасының үлкен мү қарау; 5.6.2.2 отбасы мүшелері міндеттерін бағдарлау; 5.6.2.3 зерттелген отбасы басшылыққа алу; 5.6.2.4 қазақ халқының үлкендерге жүгіну ережелері
	6.3. Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	5.6.3.1 баланың жеке басы құжаттарды (туу туралы куәл атау.
3 - тоқсан		
8. Байланыс кәсіпорындары, мекемелері және құралдары	8.1.Сауда кәсіпорындары	5.8.1.1 дүкендердің, бөл түрлерін, олардың мақсатын 5.8.1.2 негізгі азық-түлік өнім және құнына бағдарлану; 5.8.1.3 дүкеннен қажетті а табу, оны сатушының көмегі қызмет көрсету жолымен сат 5.8.1.4 өнімдердің жарам анықтау;
	8.2. ТКШ кәсіпорындары	5.8.2.1 ТКШ қызметтер қажеттілігін түсіндіру;
	8.3. Қаржы кәсіпорындары	5.8.3.1 банк дербес қаржы кә
	8.4.Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	5.8.4.1 жөндеу шеберханал олардың мақсаты, қызметтерін пайдалану ереж
	8.5. Байланыс кәсіпорындары	5.8.5.1 поштаның мақсаты, п пошта жөнелтілімдерінің түр
	8.6. Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	5.8.6.1 театрдың, кинотеатр мақсаты; 5.8.6.2 қоғамдық орындарда сақтау.
5. Көлік, көше	5.1 Көлік құралдарының түрлері	5.5.1.1 қоғамдық және жеке к 5.5.1.2 жолаушылардың қоға жүру кезіндегі міндеттері; 5.5.1.3 жолаушыны көлікке түсіру ережелері; 5.5.1.4 қоғамдық көлікте адамдардың еңбегі
	5.2. Көліктегі және жолдағы мінез-құлық	5.5.2.1 қоғамдық көлік ережелерін сақтау (отырғызу салонда және көшеге шығу к ережелері);

		5.5.2.2 трамвайды, автобусты; 5.5.2.3 жол қозғалысы ережесі;
	5.3. Қала бойынша қозғалыс бағыттары	5.5.3.1 өзінің негізгі маршруттарында тұратын, маусымда ауданда бағдарлану.
7. Мерекелер, салтанаттар	7.1. Мереке дайындау және өткізу, сыйлықтар, кәдесыйлар безендіру	5.7.1.1 туған күнге үй-жайды; 5.7.1.2 мерекелік үстелді жасау білу; 5.7.1.3 туған күн иесіне сыйлық және тапсыру ережесі; 5.7.1.4 ашықхат пен қарапайым қолымен жасау;
	7.2. Құттықтаулар	5.7.2.1 туған күн иесіне ашықхатының мәтінін құрастыру; 5.7.2.2 құттықтау сөздерін айту; 5.7.2.3 қазақ халқының мақал-мәтелдерін білу.
4 - тоқсан		
3. Тамақтану	3.1 Азық-түлік өнімдері	5.3.1.1 зерттелген өнім топтары (жемістер, жидектер, сүт, ұн, сары май, маринад, консерві, джем, варенье, жарма, кондитерлік өнімдер, дәмдік ажырату);
	3.2 Ас үй және асхана ыдыстары, техника	5.3.2.1 ас үй жабдықтарының ыдыстарының заттарында, бұйымдарға бағдарлану; 5.3.2.2 әртүрлі ыдыс-аяқ пайдалану және сақтау ережелері; 5.3.2.3 мектеп асханасында үй-жайды бағдарлану.
	3.3 Тағам дайындау	5.3.3.1 шай қайнату ережелері; 5.3.3.2 жұмыртқа тағамдарын дайындау (жұмыртқаны қайнату, құймақ, піздеме); 5.3.3.3 бутербродтардың түрлерін дайындай білу; 5.3.3.4 кескіш құралдармен тағамдар кезіндегі қауіпсіздік техникасын білу; 5.3.3.5 таңғы асқа үстел жасау; 5.3.3.6 үстелдегі мінез-құлық ережелерін білу, сөйлеу этикетінің ережелерін білу.
1. Денсаулық	1.1. Дене гигиенасы	5.1.1.1 гигиена құралдарын пайдалану; 5.1.1.2 гигиена құралдарының пайдалану; 5.1.1.3 дененің, шаштың тазалығын бақылау; 5.1.1.4 қажетті гигиеналық рәсімдерді білу.
	1.2 Медициналық көмек	5.1.2.1 жәндіктердің (масалар, құмырсқалар) шағуы, мұрыннан қан кету, ағзынан қан кету, тырналуы, кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету.

2) 6 - сынып:

2 – кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 - тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1 Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	6.2.1.1 жыл мезгілдері бойынша; 6.2.1.2 маусым бойынша киім; 6.2.1.3 киімді жыл мезгілдеріне сәйкестендіріп сақтауға дайындау.
	2.2 Киім, аяқ киім күтімі	6.2.2.1 зығыр, жүн, жібек, т.б. табиғи тоқымадан жасалған киімге; 6.2.2.2 қолмен жуу, кептіру, глажировать және сақтау үшін орналастыру; 6.2.2.3 жейделер, блузка, рубашка, көйлектер, белдемшелер үтіктеу.
4. Тұрғын үй	4.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	6.4.1.1 жеке және көп пәтерлер; 6.4.1.2 қаладағы, ауылдағы аумақтардың үйін ажырату; 6.4.1.3 ауыл үйінің ауласындағы құрылыстарының мәнін түсініп, сипаттау; 6.4.1.4 әр бөлмені және оның мақсатын бойынша сипаттау;
	4.2 Тұрғын үйді тазалау	6.4.2.1 жиһазға (жұмыртқа, ас үйге) жылтыратылған, жұмсақ күнделікті; 6.4.2.2 тұрғын үй-жайды күнделікті тазалау; сайын тазалауды орындау; 6.4.2.3 пәтердегі, үйдегі үй жалаңаш жасау.
2 - тоқсан		
6. Отбасы	6.1 Отбасы құрамы	6.6.1.1 өзінің жақын туыстарының аты-жөнін, әкесінің атын атау; 6.6.1.2 туыстық дәрежесін атау.
	6.2 Отбасылық қатынастар	6.6.2.1 үй шаруасына көмектесу; 6.6.2.2 отбасы мүшелерінің міндеттерін бөлу; 6.6.2.3 отбасы мүшелерінің еркіндігін қамтамасыз ету.
	6.3 Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	6.6.3.1 баланың жеке басын растайтын құжаттарды атау (туу туралы куәлік); 6.6.3.2 азаматтың жеке басын растайтын негізгі құжаттардың атауын білу (ЖСН))
3 - тоқсан		
8. Байланыс кәсіпорындары, мекемелері және құралдары	8.1. Сауда кәсіпорындары	6.8.1.1 сауда кәсіпорындарының түрлерін: гипермаркет, супермаркет, магазин; 6.8.1.2 кезекте өзін ұстау;
	8.2. ТКШ кәсіпорындары	6.8.2.1 ТКШ қызметтерінің қажеттілігін түсіндіру; 6.8.2.2 тұрғылықты жері мен тіршілік ету жері кәсіпорнының орналасқан жерін білу.

	8.3.Қаржы кәсіпорындары	6.8.3.1 терминалдардың функционалдық мақсаты бойынша
	8.4. Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	6.8.4.1 фотоательенің мақсаты; 6.8.4.2 фотоателье қызметтері
	8.5 .Байланыс кәсіпорындары	6.8.5.1 үй, ұялы телефон байланыс қызметтерін төлеу;
	8.6.Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	6.8.6.1 қоғамдық орындарда сақтау;
5. Көлік, көше	5.1 Көлік түрлері	6.5.1.1 мамандандырылған мақсаты; 6.5.1.2 полиция қызметкерінің сөндірушінің міндеттері;
	5.2.Көліктегі және жолдағы мінез-құлық	6.5.2.1 жол белгілеріндегі белгілер; 6.5.2.2 көліктен шыққан кездері ережелері, 6.5.2.3 көлікті (трамвай, троллейбус) айналып өту ережелері); 6.5.2.4 жолдағы төтенше жағдай туындау себептері; 6.5.2.5 төтенше жағдай ережелері. 6.5.2.6 мамандандырылған сыртқы түріне қарай ажырату; 6.5.2.7 белгілер бойынша орында кесіп өту; 6.5.2.8 түсіру кезінде көліктің өту; 6.5.2.9 авариялық жағдайда өту;
	5.3.Қала бойынша қозғалыс бағыттары	6.5.3.1 қоғамдық көлікте жүріс асыру (қалалық, мектепке бару құралдарының түрлері).
7. Мерекелер, салтанаттар	7.1. Мереке дайындау және өткізу, сыйлықтар, кәдесыйлар безендіру	6.7.1.1 негізгі мемлекеттік олардың күндерін атау; 6.7.1.2 ҚР мемлекеттік мерекелерін жайларды ресімдеу; 6.7.1.3 мерекелік үстелді жабу; 6.7.1.4 аналарға, әжелерге, құрбыларға өз қолдарымен қарапайым кәдесый жасау;
	7.2. Құттықтаулар	6.7.2.1 құттықтау ашық және құрастыру; 6.7.2.2 құттықтау сөздерін айту; 6.7.2.3 қазақ халқының өлеңдері мен әндері
4 - тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік өнімдері	6.3.1.1 азық-түлікті сақтау бағдарлану;

		6.3.1.2 азық-түлікті сақтау тоңазытқышта орналастыру; 6.3.1.3 дайындалған тағамдар; 6.3.1.4 жеуге жарамсыз өнімдерді, тағамдарды анықтау; 6.3.1.5 тамақ қалдықтарына өнімдерден, тағамдардан уақыт
	3.2. Ас үй және асхана ыдыстары, техника	6.3.2.1 плитаны пайдалану онымен жұмыс істеу кезінде техникасы; 6.3.2.2 тоңазытқыш сөрелері орналасу ережелері; 6.3.2.3 тоңазытқышты пайдалану тазалықта ұстау ережелері; 6.3.2.4 азық-түлікті тоңазытқыш орналастыру; 6.3.2.5 шай және асхана ыдыс сүрту;
	3.3. Тағам дайындау	6.3.3.1 тағамды қыздырып, мөлшерімен дайындау (машина, ботқаны сүтке және суға қосып қайнату, одан езбе дайындау); 6.3.3.2 пісірілген көкөністер, салаттар дайындау; 6.3.3.3 рецепт бойынша салаттар; 6.3.3.4 мәзірді ескере отырып дастарқан жабдықтау
1. Денсаулық	1.1 Дене гигиенасы	6.1.1.1 шашқа күтім жасау, кептіргішпен кептіру, қарапайым жасау); 6.1.1.2 шаш күтіміне арналған таңдау және сатып алу; 6.1.1.3 қолды, аяқты күту ережелері; 6.1.1.4 тырнақтарды кесу жиілігі
	1.2 Медициналық көмек	6.1.2.1 үйдегі дәрі қобдишасын сату; 6.1.2.2 үй дәрі қобдишасын сату; 6.1.2.3 үйдегі дәрі қобдишасын кезінде қауіпсіздік шараларын

3) 7 - сынып:

3 – кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 - тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1 Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	7.2.1.1 аяқ киім түрлері, оны пайдалану; 7.2.1.2 бас киімдерді күтім ережелері; 7.2.1.3 бас киімнің атауын атау; 7.2.1.4 маусымға, жағдайға таңдау;

	2.2 Киім, аяқ киім күтімі	7.2.2.1 киімге күтім жасау, киімнің күйін көрсететін шартты белгілерді бағдарлану; 7.2.2.2 Жуу, кептіру, үтіктеу; 7.2.2.3 киімнің затбелгісіндегі белгілерді оны жуу, кептіру, үтіктеу арқылы анықтау
3. Тұрғын үй	3.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	7.3.1.1 киіз үй құрылғысының құрылымын атау (домалақ, жинауға оңай тасымалдауға ыңғайлы); 7.3.1.2 жатын бөлменің, арналған жиһаздың мақсатын
	3.2 Тұрғын үйді тазалау	7.3.2.1 терезелерді жуу; 7.3.2.2 терезелердегі перделерді жуу; 7.3.2.3 батареяларды күту (шамаландыру); 7.3.2.4 шамдарды күту (сұрту); 7.3.2.5 тұрғын үйді маусымдық тазалау орындау
2 - тоқсан		
6. Отбасы	6.1 Отбасы құрамы	7.6.1.1 тегі, аты, әкесінің, анасының, туыстарын, немере туыстарын атау; 7.6.1.2 туыстық дәрежесін атау
	6.2 Отбасылық қатынастар	7.6.2.1 үй бойынша тұрғын үйдегі орындау; 7.6.2.2 отбасы мүшелеріне қатынас; 7.6.2.3 отбасын құру, отбасының қатынас мәдениеті, зерделілік, дәстүрлер мәселелеріне бағдарлану; 7.6.2.4 отбасы бюджетінің құрылымын бөле білу (Кіріс және шығыс); 7.6.2.5 отбасының кіріс-шығындардың негізгі баптарын атау; 7.6.2.6 отбасы бюджетін жоспарлау, бір айға шығыстарды жоспарлау
	6.3 Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	7.6.3.1 азаматтың жеке басын куәландыратын құжаттарды атау (туу туралы куәлік); 7.6.3.2 жеке сәйкестендіру картасын тағайындау
3 - тоқсан		
8. Байланыс кәсіпорындары, мекемелері және құралдары	8.1. Сауда кәсіпорындары	7.8.1.1 сатылатын ассортиментін атау, сауда кәсіпорындарының мақсатын атау (әмбебап және мамандандырылған); 7.8.1.2 өнеркәсіптік тауарлардың мақсаты, тауарларды сатып алу мақсатын атау; 7.8.1.3 өнеркәсіптік тауарлардың кейбір бөлімдердің ассортиментін атау, тауарлардың құны;

		7.8.1.4 тауарларды өнеркәсіп алу; 7.8.1.5 сатып алу құнын есеп 7.8.1.6 дүкендегі тәртіп ереж
	8.2. ТКШ кәсіпорындары	7.8.2.1 ТКШ кешеніне кіре құрамы (электрмен жабдықтау, газбен жабдықтау, кәріз, Лифт шару 7.8.2.2 мамандандырылған те ТКШ қызметтеріне ақы төле 7.8.2.2 тұрғылықты жері кәсіпорнының орналасқан ж
	8.3.Қаржы кәсіпорындары	7.8.3.1 коммуналдық қызмет электр энергиясын төлеу; 7.8.3.2 төлемдерді қолма-қол банк карточкаларымен жүзет 7.8.3.3 банкоматты, терминал
	8.4.Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	7.8.4.1 киім тігу ательесін шеберханасының қызметтері
	8.5.Байланыс кәсіпорындары	7.8.5.1 сәлемдемелер, бандер
	8.6.Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	7.8.6.1 спорт мекемелерінде сақтау.
5. Көлік, көше	5.1 Көлік құралының түрлері	7.5.1.1 автовокзалдың түсіндіру; 7.5.1.2 қала маңындағы н атау; 7.5.1.3 автовокзалдағы қосым 7.5.1.4 жолаушыларға қы айналысатын адамдардың ең 7.5.1.5 автобустардың қоз анықтама қызметінің мақсат 7.5.1.6 автовокзал кассасына алу тәртібі; 7.5.1.7 қалааралық автокөлік 7.5.1.8 қалааралық автоб бағыттары; 7.5.1.9 сақтау камерасының пайдалану ережелері; 7.5.1.10 қала маңындағы автобустарға отырғызу ереж 7.5.1.11 багаж бен қол ерекшеліктері.
	5.2.Көліктегі және жолдағы мінез-құлық	7.5.2.1. қала маңындағы, қ жол жүру процесіне бағдарла 7.5.2.2 автовокзал ғимаратын 7.5.2.3 автобустардың қ бағдарлану, мүмкіндігінше анықтамалық қызметтерін пайдалану;

		7.5.2.4 билет сатып алу (мүмкін); 7.5.2.5 жүк пен қол жүгін жию; 7.5.2.6 сақтау камерасын пайдалану;
	5.3.Қала бойынша қозғалыс бағыттары	7.5.3.1 қоғамдық көлікте (қалалық секцияға (маршрут, көліктің түрлері) жол жүруді жүзеге асыру);
7. Мерекелер, салтанаттар	7.1. Мереке дайындау және өткізу, сыйлықтар, кәдесыйлар безендіру	7.7.1.1 түрлі халықтардың мерекесін атау: Рождество, Пасха, Маусым, Айт, Ораза-Айт; 7.7.1.2 діни мерекелерді тойлау; 7.7.1.3 әртүрлі халықтардың тағамдарының рецептері;
	7.2. Құттықтаулар	7.7.2.1 құттықтау ашық және жабық түрде құрастыру; 7.7.2.2 құттықтау сөздерін айту; 7.7.2.3 қазақ халқының өлеңдері мен әндері
4 - тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік өнімдері	7.3.1.1 көкөніс, ет, балық өнімдерін жылумен өңдеу тәсілдері; 7.3.1.2 көкөністерді қоймада, сақтау ережелері;
	3.2. Ас үй және асхана ыдыстары, техника	7.3.2.1 таңдалған мәзірді ескіртпе асқа дастарқан жабдықтау; 7.3.2.2 ас құралдарын пайдалану;
	3.3. Тағам дайындау	7.3.3.1 түскі асты дайындау (көкөністерден, балық және еттен жартылай фабрикаттардан біріктірілген тағамдар); 7.3.3.2 түскі асқа дастарқан жабдықтау; 7.3.3.3 салқындатылған тағамдарды дастарқанға шығару;
1. Денсаулық	1.1 Дене гигиенасы	7.1.1.1 шашты күту, шашты бояу, шашты күтуге арналған құралдарды пайдалану; 7.1.1.2 жеке интимдік гигиенаны сақтау, 7.1.1.3 іш киімді жуу, 7.1.1.4 ванна, душ қабылдау; 7.1.2.3 қарапайым шаш үлгісін жасау; 7.1.2.4 бет терісіне күтім жасау;
	1.2 Медициналық көмек	7.1.2.1 дәріхананың тағайындалуы, орналасқан дәріхананың орналасуы; 7.1.2.2 дәрі-дәрмектерді сатып алу тәртібі танып-білу; 7.1.2.3 дәріхананы табу, дәріханашымен

4) 8 - сынып:

4 – кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары

1 - тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1 Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	8.2.1.1 базар мен дүкен жағдайында аяқ киімді таңдау ерекшеліктерін атау; 8.2.1.2 дүкенде және нарықта аяқ киімнің мөлшерін және кездесетін ақауларды білу; 8.2.1.3 киімнің сөгілген тігісін жұмысты орындау кезектілігі; 8.2.1.4 үй жағдайында жүн жамалардан жасалған заттардың белгілерді анықтау; 8.2.1.6 блузаларды, жейдесін үтіктеу ережелері
	2.2 Киім, аяқ киім күтімі	8.2.2.1 қажетті аяқ киімді таңдау; 8.2.2.2 инструктивті картаға тігісті тігу; 8.2.2.3 заттаңбаны көргеннен мәліметтерді пайдалана отырып, синтетикалық маталардан жамаларды жуу; 8.2.2.4 блузкаларды, жейдесін тиісті ретпен үтіктеу
4. Тұрғын үй	4.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	8.4.1.1 киіз үйде киім мен тұрғын үй сақтау ерекшеліктері; 8.4.1.2 тұрғын үй түрлерін сипаттау және қосалқы үй-жайлардың функционалдық мақсатын толтырылуын анықтау; 8.4.1.3 пәтердің, үйдің үй-жайымен интерьер заттарын ұтымды
	4.2 Тұрғын үйді тазалау	8.4.2.1 пәтерді (үйді) күнде, маусымдық тазалауды орындау; 8.4.2.2 жөндеуге дайындық бағамында, пәтерді, үйді жөндеуді орындау тәсілдерін; 8.4.2.3 косметикалық жөндеу материалдарын сатып алу бағдарлану; 8.4.2.4 ас үйді, жуынатын бөлме, торапты тазалауды жүзеге асыру; 8.4.2.5 айналарға күтім жасау; 8.4.2.6 жуғыш заттарды таңдау
2 - тоқсан		
6. Отбасы	6.1 Отбасы құрамы	8.6.1.1 жақын туыстардың таныстардан айырмашылығы
	6.2 Отбасылық қатынастар	8.6.2.1 отбасының кіші және қамқорлық жасау;

		8.6.2.3 отбасылық дәстүрлерді сақтау; 8.6.2.4 отбасы бюджетін жоспарлау;
	6.3 Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	8.6.3.1 Қазақстан Республикасының негізгі құжаттарына (туу, паспорт, білімі туралы құжаттар)
3 - тоқсан		
8. Байланыс кәсіпорындары, мекемелері және құралдары	8.1 Сауда кәсіпорындары	8.8.1.1 "сауда үйі" ұғымын анықтау; 8.8.1.2 сауда үйіндегі тауарлардың ерекшеліктері; 8.8.1.3 сауда үйінің жұмыс тәртібі; 8.8.1.4 қажетті тауарларды табу
	8.2 ТКШ кәсіпорындары	8.8.2.1 көрсетілген ТКШ кәсіпорындарының төлеу қажеттілігін түсіну
	8.3 Қаржы кәсіпорындары	8.8.3.1 ломбард дербес кәсіпорындарының ретінде
	8.4 Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	8.8.4.1 шаштараз, химиялық тазалау, жалға беру қызметтерін пайдалану
	8.5 Предприятия средства связи	8.8.5.1 газеттерге, журналдарға абонемент ретінде; ақша аударымдары
	8.6 Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	8.8.6.1 театрға келген кезде эстетикалық тәртіп
5. Көлік, көше	5.1 Көлік құралдарының түрлері	8.5.1.1 вокзалдың және көлік құралдарының қызметтерінің мақсатын түсіну; 8.5.1.2 темір жол жолаушылардың көрсетумен айналысатын адамдар туралы түсінігінің болуы; 8.5.1.3 жолаушы вагондарының атауларын (жалпы, плацкарт және билеттің тиісті құнын анықтау); 8.5.1.4 поездар қозғалысы кестесінің қызметінің, темір жол билеттерінің тәртібі туралы мәнін түсіндіру; 8.5.1.5 сақтау камерасына жолға алу тәртібі туралы, жүкті және ерекшеліктері туралы түсінік; 8.5.1.6 темір жолдағы жол-көлік құралдарының түрлерін анықтау, шұғыл жағдайда жолаушылардың жүріс-тұрыс ережелерін, авариялық жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету туралы
	5.2. Көліктегі және жолдағы мінез-құлық	8.5.2.1 Теміржол вокзалында поездар қозғалысының кестесін (мүмкіндігінше); 8.5.2.2 вокзалдың анықтама қызметтерін пайдалану, билеттің (немесе тапсырыс беру) (мүмкіндігінше); 8.5.2.3 жүк пен қол жүгінің камерасын пайдалану.

	5.3.Қала бойынша қозғалыс бағыттары	8.5.3.1 қалалық көлікте жо... асыру (Мектепке жол құралдарының түрлері)
7. Мерекелер мен салтанаттар	7.1. Мереке дайындау және өткізу, сыйлықтар, кәдесыйлар безендіру	8.7.1.1. жерлеу мен еске а... жағының ерекшеліктерін ата... 8.7.1.2 рәсімдерге қатысу... құлық ережелері 8.7.1.3 сәйкесінше киіну жағд...
	7.2. Құттықтаулар	8.7.2.1 көңіл айту сөздерін бі...
4 - тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік өнімдері	8.3.1.1. қамырдан жасалған б... мақсатын атау (құм, қатп... құймаққа арналған қамыр); 8.3.1.2 қамырдан жасалған б... шарттары мен мерзімдері; 8.3.1.3 болашақ өнімдерді да... тәсілдері
	3.2. Ас үй және асхана ыдыстары, техника	8.3.2.1 тест дайындау үш... техниканы түсіндіру; 8.3.2.2 өнімдерді дайынд... техникалық құрылғыларды а... арналған кілт, темір қа... қақпақтар); 8.3.2.3 консервілеуге ар... залалсыздандыру тәсілдері;
	3.3. Тағам дайындау	8.3.3.1 қамырдан жасалған б... және пеште рецепт бойы... (құймақ, печенье, торт пісіру... 8.3.3.2 көкөністерді, жеміс... консервілеу; 8.3.3.3 аспаздық кітапты шар...
1. Денсаулық	1.1 Дене гигиенасы	8.1.1.1 денсаулықты сақтау ж... дене шынықтыру мен сп... түсіндіру; 8.1.1.2 табиғи күштердің (к... денсаулығы үшін пайдасын т... 8.1.1.3 дене жаттығуларының... кезеңділігі принциптерін ата...
	1.2 Медициналық көмек	8.1.2.1 медициналық меке... аурухана, "жедел жәрдем" қы... олардың қызметтерін пайд... туралы білу; 8.1.2.2 дәрігерді үйге шақыр... хал-ахуалы туралы айту, сы... жасау; 8.1.2.3 күйік, үсік шалу, кү... ауруы кезінде алғашқы көме...

5) 9 - сынып:

5 – кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 - тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1 Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	9.2.1.1 киім өлшемі бойымен өлшеу, дүкенде өз өлшеміндегі киімді табу, киім, аяқ киімді киіп көру; 9.2.1.2 өз киіміңіздің мөлшері мен кезінде киімде кездесетін өзгерістерді білу; 9.2.1.3 киімнің мөлшерін анықтау және жолдасының мөлшерін анықтау; 9.2.1.4 киім сатып алу кезінде кеңесшінің кеңесін қабылдау түрде қабылдау; 9.2.1.5 қажетті киім-кешекті таңдап киіп көру және оларды сатып алу; 9.2.1.6 төсек жабдықтарын таңдап алу, жуу, үтіктеу, сақтау; 9.2.1.7 маусымдық киім мен аяқ киімді орналастыру
	2.2 Киім, аяқ киім күтімі	9.2.2.1 киімге, аяқ киімге күтім жасауға жетіле білу; 9.2.2.2 қолмен және кір жуғышпен әртүрлі маталардан жасалған киімді кептіру, үтіктеу, сақтау; 9.2.2.3 киім заттарын жууға, үтіктеуге қойылатын талғамды белгілер бойынша анықтау; 9.2.2.4 үйде киімдегі дақтарды тазалау; 9.2.2.5 дайындау материалын таңдап киімді күту
4. Тұрғын үй	4.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	8.4.1.1 киіз үйде киім мен тұрғын үй сақтау ерекшеліктерін түсіндіру; 8.4.1.2 тұрғын үй түрлерін сипаттау және қосалқы үй-жайлардың функционалдық мақсатын анықтау; 8.4.1.3 пәтердің, үйдің үй-жайының және интерьер заттарын орналастыру
	3.2 Тұрғын үйді тазалау	8.4.2.1 пәтерді (үйді) күнде тазалау, маусымдық тазалауды орындау; 8.4.2.2 жөндеуге дайындық бағдарламасын мазмұнында, пәтерді, үйді жөндеуді орындау тәсілдерін анықтау; 8.4.2.3 косметикалық жөндеу материалдарын сатып алу бағдарлану; (ас үйді, жуу, санитарлық торапты жинауды); 8.4.2.4 айналарға күтім жасау таңдау және сатып алу

2 - тоқсан

6. Отбасы	6.1 Отбасы құрамы	9.6.1.1 өзінді және өз отбасы мүшесін, анасын, ағасын, қарындасын, әжелерін атау; 9.6.1.2 отбасындағы өзінің анықтау (ұлы немесе қызы, немересі, ағасы, әпкесі);
	6.2 Отбасылық қатынастар	9.6.2.1 үй шаруашылығын жасауға қатысу, отбасы мүшесі ретінде көрсету; 9.6.2.2 отбасылық бюджетті отбасының бір айдағы кіріс шығындарды жоспарлау; 9.6.2.3 отбасындағы кішкентай жасаудың негізгі түрлерін сипаттау (киіну, тамақтандыру); 9.6.2. отбасы мүшелері арасында өмірде міндеттерді бөлуге нақтылау; 9.6.2.5 отбасының бос уақытын тәсілдеріне, отбасылық бағдарлану; 9.6.2.6 мерекелермен құттықтау; 9.6.2.7 қонақтарды шақыру және қабылдау;
	6.3 Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	9.6.3.1 паспортта, негізгі деректер нөмірі, жеке нөмірі, паспорттың (берген) бағдарлану, оларды жинау; 9.6.3.2 жұмысқа орналасу келісімі құжаттарды жинау, ресімдеу

3 - тоқсан

8. Байланыс кәсіпорындары, мекемелері және құралдары	8.1.Сауда кәсіпорындары	9.8.1.1 әмбебап, мал, дүкендерде, базарларда, дүниежүзіне алууды жүзеге асыру; 9.8.1.2 тауарлардың нақты жазулар бойынша тауардың жарамдылық мерзімін, қызметін анықтау;
	8.2. ТКШ кәсіпорындары	9.8.2.1 әртүрлі кәсіпорында қызметін көрсететін қызметтерге бағдарлану; 9.8.2.2 үй басқармасы ұсына отыратын түрлеріне бағдарлану, жұмыс өтінім беру;
	8.3.Қаржы кәсіпорындары	9.8.3.1 салық түрлерін атау; 9.8.3.2 салық жинау мақсатын
	8.4. Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	9.8.4.1 тұратын ауданында қызметін көрсету саласының жақын кәсіпорындарының мекемелерінің орналасқан жерін анықтау; 9.8.4.2 шаштараз, кір жуу, химиялық пошта, жинақ кассасы, жөндеу

		жалға беру қызметі, фототелье, фотостудия, фотостудия ательесі қызметтерін пайдалану
	8.5.Байланыс кәсіпорындары	9.8.5.1 телефонды пайдалану; 9.8.5.2 жедел жәрдем қызметтері, милиция, жедел жәрдем, хабарласу; 9.8.5.3 такси шақыру;
	8.6.Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	9.8.6.1 асхана, кафе қызметтері; 9.8.6.2 үстелдегі әңгіме тақырыптары
5. Көлік, көше	5.1 Көлік құралдарының түрлері	9.5.1.1 әуежайдың және жердегі қызметтерінің мақсатын түсініктемесі; 9.5.1.2 авиакөлік жолаушыларды көрсетумен айналысатын аэровокзал туралы түсінігінің болуы; 9.5.1.3 ұшақтардың ұшу кестесі; 9.5.1.4 анықтама қызметін тапсыру; 9.5.1.5 авиабилеттерді сату, түсіндіру (кассада сатып алу, Тапсырыс); 9.5.1.6 жүкті және қол жүгінді түсіндіру; 9.5.1.7 сақтау камерасын пайдалану, түсіндіру; 9.5.1.8 аэровокзалдың және жердегі қызметтерінің мақсаты
	5.2.Көліктегі және жолдағы мінез-құлық	9.5.2.1 әуежай және жердегі ғимараттарында арнайы қауіпсіздік акпараттық табло бойынша бағдарлану; 9.5.2.2 ұшақтардың ұшу кестесі; 9.5.2.3 әуежайдың және жердегі анықтама және басқа қызметтерін тапсыру; 9.5.2.4 әуе көлігімен сапар бағдарлану
	5.3.Қала бойынша қозғалыс бағыттары	9.5.3.1 қоғамдық көлікте (жол маңындағы, қалааралық) жолаушы асыру ережелерін атау және білу; 9.5.3.2 көліктің негізгі бағыттарында бағдарлану, пайдалану
7. Мерекелер, салтанаттар	7.1. Мереке дайындау және өткізу, сыйлықтар, кәдесыйлар безендіру	9.7.1.1 әр түрлі халықтардың салт-дәстүрі, үйлену тойы; 9.7.1.2 мерейтойлар, дәстүрлі зейнеткерлікке шығу; 9.7.1.3 түрлі оқиғаларды ("Төлеу кесу той", "Сүндет той", "Тілек", "Қазақ халқының ұлттық дәстүрі")

		9.7.1.4 үйлену тойларын, қазақтың ұлттық рәсімдерін өткізу ерекшеліктері;
	7.2. Құттықтаулар	9.7.2.1 құттықтау формалау оқиға үшін сыйлық таңдау ережелері;
4 - тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік өнімдері	9.3.1.1 әртүрлі топтағы азық-түлікті ажырату; 9.3.1.2 қауіпсіз (қолдануға жарамсыз) бүлінген (қолдануға жарамсыз) азық-түлікті ажырату; 9.3.1.3 тамақ өнімдерін орындарына орналастыру;
	3.2. Ас үй және асхана ыдыстары, техника	9.3.2.1 ас үй, асхана, шама, құралдарын, ас үй құралдарын, негізгі тұрғын техникасын дұрыс пайдалану; 9.3.2.2 таңғы асқа, түскі асқа, мерекеге үстел беру; 9.3.2.3 тамақтан кейін үстелді жуу, тоңазытқышты жібіту жөндеу;
	3.3. Тағам дайындау	9.3.3.1 ұлттық тағамдарды (тұшпара, тұшпара) дайындау; 9.3.3.2 аспаздық кітапқа бағынбау бойынша тағамдарды дайындау; 9.3.3.3 мерекелік үстелдің мәнерін жасау;
1. Денсаулық	1.1 Дене гигиенасы	9.1.1.1 дененің, шаштың тазалығын бақылау; 9.1.1.2 қажетті гигиеналық қызыл орындау; 9.1.1.3 жеке гигиена заттарын таңдау және пайдалану, олардың сапасын бақылау; 9.1.1.4 алкогольдің, тютунның, нашақорлықтың зияны туралы білімді зиянды әдеттермен күресу жөнінде білу; 9.1.1.5 соз және жұқпалы аурулардың алдын алу шараларын түсіндіру;
	1.2 Медициналық көмек	9.1.2.1 медициналық көмекке жүрмеу медициналық көмекке жүрмеу түсіндіру, дәрігерді үйге шақыру; 9.1.2.2 ауру адамға үйде күтім жасау; 9.1.2.3 көгеру, мұрыннан қан ағып кету, жәндіктердің шағуы, күйік, ұшып кету, тамақтан улану, бас ауруы, медициналық көмек көрсету

6) 10 - сынып:

6 – кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1 - тоқсан		
2. Киім және аяқ киім	2.1 Киім, аяқ киім және бас киім түрлері	10.2.1.1 киім өлшемі бойынша дүкенде өз өлшеміндегі киімді таңдау; 10.2.1.2 өз киімінің мөлшерін анықтау кезінде киімде кездесетін ақауларды анықтау; 10.2.1.3 киімнің мөлшерін анықтау және жолдасының мөлшерін анықтау; 10.2.1.4 киім сатып алу кезінде кеңесшінің кеңесін қабылдау түрде қабылдау; 10.2.1.5 қажетті киім-кешекті таңдап киіп көру және оларды сатып алу; 10.2.1.6 төсек жабдықтарын таңдау, алу, жуу, үтіктеу, сақтау; 10.2.1.7 маусымдық киім мен аяқ киімді орналастыру
	2.2 Киім, аяқ киім күтімі	10.2.2.1 киімге, аяқ киімге күтім жасауға жүзеге асыру; 10.2.2.2 қолмен және кір жуғышпен киімді кептіру, үтіктеу, әртүрлі маусымға киімдерді сақтау; 10.2.2.3 киім заттарын жуу, ыдыста үтіктеуге қойылатын талаптар мен белгілер бойынша анықтау; 10.2.2.4 үйде киімдегі дақтарды тазарту; 10.2.2.5 дайындау материалын таңдау киімге күтім жасау
4. Тұрғын үй	4.1 Тұрғын үй-жайлардың түрлері	10.4.1.1 киіз үйде киім мен тамақ сақтау ерекшеліктерін түсіндіру; 10.4.1.2 тұрғын үй түрлерін анықтау және қосалқы үй-жайлардың функционалдық мақсатын анықтау; 10.4.1.3 пәтердің, үйдің үй-жайымен интерьер заттарын ұтымды таңдау
	3.2 Тұрғын үйді тазалау	10.4.2.1 пәтерді (үйді) күндізгі және маусымдық тазалауды орындау; 10.4.2.2 жөндеуге дайындық жұмыстарының мазмұнында, пәтерді, үйді жөндеуді орындау тәсілдерін анықтау; 10.4.2.3 косметикалық жөндеу жұмыстары материалдарын сатып алу, бағдарлану; (ас үйді, ванна бөлмесін торапты жинауды жүзеге асыру); 10.4.2.4 айналарға күтім жасау, таңдау және сатып алу
2 - тоқсан		

6. Отбасы	6.1 Отбасы құрамы	10.6.1.1 өзіңді және өз отбасыңды атау, анасын, ағасын, қарындасын, әжелерін атау; 10.6.1.2 отбасындағы өзінің атын анықтау (ұлы немесе қызы, немересі, ағасы, әпкесі);
	6.2 Отбасылық қатынастар	10.6.2.1 үй шаруашылығын қатысу, отбасы мүшелеріне қатысу; 10.6.2.2 отбасылық бюджетті отбасының бір айдағы кірісі мен шығындарды жоспарлау; 10.6.2.3 отбасындағы кішкентай жасаудың негізгі түрлерін білу (киіну, тамақтандыру); 10.6.2.4 отбасы мүшелері арасында өмірде міндеттерді бөлуге нақтылау; 10.6.2.5 отбасының бос уақытін тәсілдеріне, отбасылық дәстүрлерін білу; 10.6.2.6 мерекелермен құттықтау; 10.6.2.7 қонақтарды шақыру
	6.3 Қазақстан Республикасы азаматының құжаттары	10.6.3.1 паспортта, негізгі деректерін, нөмірі, жеке нөмірі, паспорттың (берген) бағдарлану, оларды жинау; 10.6.3.2 жұмысқа орналасу құжаттарды жинау, ресімдеу
3 - тоқсан		
8. Байланыс кәсіпорындары, мекемелері және құралдары	8.1.Сауда кәсіпорындары	10.8.1.1 әмбебап, дүкендерде, базарларда, дүкендерде алууды жүзеге асыру; 10.8.1.2 тауарлардың жазулар бойынша тауардың жарамдылық мерзімін, қысқартулар анықтау;
	8.2. ТКШ кәсіпорындары	10.8.2.1 әртүрлі кәсіпорындардың көрсететін қызметтерге бағдарлану; 10.8.2.2 үй басқармасы ұсынатын түрлеріне бағдарлану, жұмыс істейтін өтінім беру;
	8.3.Қаржы кәсіпорындары	10.8.3.1 салық түрлерін атау; 10.8.3.2 салық жинау мақсатын
	8.4.Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындары	10.8.4.1 тұратын ауданында қызмет көрсету саласының жаңа кәсіпорындары мен мекемелеріне бағдарлану; 10.8.4.2 шаштараз, кір жуу, пошта, жинақ кассасы, жөндеу, жалға беру қызметі, фотоательесі қызметтерін пайдалану
	8.5.Байланыс кәсіпорындары	10.8.5.1 телефонды пайдалану

		10.8.5.2 жедел жәрдем қызм милиция, жедел жәрдем теле 10.8.5.3 такси шақыру;
	8.6.Мәдениет мекемелері, демалыс орындары	10.8.6.1 асхана, кафе қызмет 10.8.6.2 үстелдегі әңгіме тақ
5. Көлік, көше	5.1 Көлік құралдарының түрлері	10.5.1.1 әуежайдың жән қызметтерінің мақсатын түсі 10.5.1.2 авиакөлік жолау көрсетумен айналысатын а туралы түсіндіру; 10.5.1.3 ұшақтардың ұшу к атау; 10.5.1.4 анықтама қызм түсіндіру; 10.5.1.5 авиабилеттерді са түсіндіру (кассада сатып алу Тапсырыс); 10.5.1.6 жүкті және қол жүгі түсіндіру; 10.5.1.7 сақтау камерасын түсіндіру; 10.5.1.8 аэровокзалдың ж қызметтерінің тағайындалуы
	5.2.Көліктегі және жолдағы мінез-құлық	10.5.2.1 әуежай және аэровок арнайы көрсеткіштер мен бойынша бағдарлану; 10.5.2.2 ұшақтардың ұшу кес 10.5.2.3 әуежайдың жән анықтама қызметтері пайдалану. 10.5.2.4 әуе көлігімен сапар бағдарлану
	5.3.Қала бойынша қозғалыс бағыттары	10.5.3.1 қоғамдық көлікт маңындағы, қалааралық) ж асыру ережелерін атау және білу; 10.5.3.2 көліктің негізгі Жерг бағдарлану, такси қызметін п
7. Мерекелер, салтанаттар	7.1. Мереке дайындау және өткізу, сыйлықтар, кәдесыйлар безендіру	10.7.1.1 әр түрлі халықтард үйлену тойы; 10.7.1.2 мерейтойлар, д зейнеткерлікке шығу; 10.7.1.3 түрлі оқиғаларды халқының ұлттық дәстүрлер Тілашар"); 10.7.1.4 үйлену тойларын қазақтың ұлттық рәсімдері өткізу ерекшеліктері;

	7.2. Құттықтаулар	10.7.2.1 құттықтау формалары мен оқиға үшін сыйлық таңдау ережелері
4 - тоқсан		
3. Тамақтану	3.1. Азық-түлік өнімдері	10.3.1.1 әртүрлі топтағы азық-түлікті ажырату; 10.3.1.2 қауіпсіз (қолдануға жарамсыз) бүлінген (қолдануға жарамсыз) азық-түлікті ажырату; 10.3.1.3 тамақ өнімдерін орындарына орналастыру;
	3.2. Ас үй және асхана ыдыстары, техника	10.3.2.1 ас үй, асхана, құралдарын, ас үй құралдарын, негізгі тұрмыстық құралдарын дұрыс пайдалану; 10.3.2.2 таңғы асқа, түскі асқа, кешкі асқа мерекеге үстел беру; 10.3.2.3 тамақтан кейін үстелді жуу, тоңазытқышты жібіту жасау;
	3.3. Тағам дайындау	10.3.3.1 ұлттық тағамдарды (тұшпара, тұшпара) дайындау; 10.3.3.2 аспаздық кітапқа (аспаздық кітабы) бойынша тағамдарды дайындау; 10.3.3.3 мерекелік үстелдің мерекелік тағамдарын дайындау;
1. Денсаулық	1.1 Дене гигиенасы	10.1.1.1 дененің, шаштың тазалығын бақылау; 10.1.1.2 қажетті гигиеналық құралдарды орындау; 10.1.1.3 жеке гигиена заттарын таңдау және пайдалану, олардың сапасын бақылау; 10.1.1.4 алкогольдің, нашакорлықтың зияны туралы ақпаратты әдеттермен күресу қажеттілігін түсіндіру; 10.1.1.5 соз және жұқпалы аурулардың алдын алу шараларын білу;
	1.2 Медициналық көмек	10.1.2.1 медициналық көмекке жүгіну, медициналық көмекке жүгінудің маңызын түсіндіру; 10.1.2.2 дәрігерді үйге шақыру; 10.1.2.2 ауру адамға үйде күтім жасау; 10.1.2.3 көгеру, мұрыннан қан ағып кету, жәндіктердің шағуы, күйік, тамақтан улану, бас ауруы, аллергиямен медициналық көмек көрсету;

Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі
2022 жылғы 1 сәуір
№ 123 бұйрығының
76-қосымша
Қазақстан Республикасының
және ғылым министрлігі
2013 жылғы 3 сәуір

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5 сыныптары үшін "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5 сыныптары үшін "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының 5-бабы 6) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама максаты - коммуникативті, танымдық және практикалық іс-әрекеттерді толыққанды жүзеге асыру үшін тілдік құралдарды қалыптастыру.

3. Бағдарлама міндеттері:

157 1) сөздердің дыбыстық-буындық құрылымының бұзылуын жою негізінде білім алушылардың анық, жатық және ырғақты сөйлеуін қалыптастыру;

158 2) фонематикалық түсініктерді толықтыру және нақтылау, ережелерді практикалық түрде меңгеру арқылы сауатты жазудың берік дағдыларын қалыптастыру;

159 3) сөздік қорын нақтылау, байыту және жүйелеу;

160 4) ойланып сөйлеу, пікір айту элементтерін қамтитын әңгімелесу, сипаттау-хабарлау сөйлеудің дағдыларын қалыптастыру және бекіту;

161 5) сөйлеу қарым-қатынас процесінде адекватты вербальды мінез-құлық дағдыларын дамыту;

162 6) сыни ойлау, ақпаратты іздеу, шығару және қажетті ақпаратты түрлендіру дағдыларын дамыту;

163 7) кіріспе, іздеу, зерттеу оқуы барысында алынған ақпаратты талдау, синтездеу, интерпретациялау дағдыларын дамыту;

164 8) сөйлеу тілін бағалау, оны қарым-қатынас құралы, білім көзі, рухани-адамгершілік құндылығы, қоғамда әлеуметтенуге ықпал ететін мәдени капитал ретінде құрметпен қарау қатынасын дамыту.

2-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

4. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сөйлеу функциясының және толыққанды оқу іс-әрекетін игерудің психологиялық алғышарттарының болмауына байланысты бағдарламалық материалды игеруде тұрақты қиындықтарға тап болады, атап айтсақ:

1) фонемалық және фонематикалық қабылдаудың жеткіліксіздігі, сөздердің дыбыстық талдау мен синтездеудегі қиындықтар; тілдік талдау мен синтездің

бұзылуына байланысты қателіктер. Қателер тұрақты және ауызша сөйлеуде де, оқуда да, жазуда да кездеседі;

2) көп буынды сөздердің буын құрылымында қателіктердің болуы және дыбыстың айтылуының тұрақсыздығы;

3) сөз таптарын өзгертуге байланысты көптеген қателіктер – аграмматизмдер, көмекші сөздерді қолданудағы, сөйлеу таптарының грамматикалық категориялар бойынша үйлестірудегі көптеген қателіктер.

4) шектеулі сөздік қор, оның сапалық жетілмегендігі: балалар сөздерді мағынасы мен акустикалық ерекшеліктері бойынша араластырады, сөзжасам мен сөз өзгерту тәсілдерін білмейді;

5) байланыстырып сөйлеу дамуының төмен деңгейі;

6) психикалық дамуының ерекшеліктері: тұрақсыз зейін, өзін-өзі бақылау функциясы әлсіз, ойлау операциялар жеткіліксіз, ауызша нұсқауларды түсінудегі қиындықтар.

165 5. Бағдарламалық материалдың мазмұнында педагогикалық тәсілдер жүзеге асырылады:

1) жеке тұлғаға бағытталған тәсіл оқу процесін ұйымдастыруда, білім алушының жеке басын жан-жақты дамытуды, оның жеке ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, қабілеттерін ашуды көздейді;

2) сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету сабақтарында сөйлеуді қалыптастырумен қатар, жоғары психикалық функциялардың дамуы да жүзеге асырылады, бұл күрделі және жүйелі тәсілдерді жүзеге асыруға байланысты;

3) интегративті тәсіл сөйлеу тілінің дамыту кемшіліктер түзету сабақтарының пәнаралық байланысын қамтамасыз етеді, мысалы, "Қазақ тілі" және "Әдебиеттік оқу" жазудағы нақты қателіктердің алдын алады, оқу техникасының сапасын жақсартады, "Математика" мәтіндік тапсырмалардың мазмұнын, дерексіз ұғымдарды түсінуге, "Жаратылыстану" ауызша құралдарды қолдана отырып бақылау мен жалпылауды түсінуге көмектеседі, "жаратылыстану" идеяларын қалыптастырады.

4) құзыреттілік тәсіл білім алушылардың әлеуметтік тәжірибені пайдалану негізінде қойылған міндеттерді өз бетінше шешу қабілетін дамытуға бағытталған;

5) коммуникативтік тәсіл логопед-мұғалімнің жетекшілігімен білім алушының белсенді танымдық қызметін көздейді.

166 6. Бағдарламада жалпы дидактикалық принциптермен қатар: ғылымилық, тұтастық және жүйелілік, гуманистік бағыт, әрекеттік көзқарас сияқты арнайы педагогика қағидаттары іске асырылған:

1) жүйелілік тәсілі функционалды сөйлеу жүйесінің барлық компоненттеріне әсер етуді қамтиды;

2) онтогенетикалық даму заңдылықтарына сүйену тәсілі онтогенезде болатын психикалық функциялардың қалыптасу тізбегін ескеруді қамтиды;

3) даму принципі түзету жұмыстары кезінде тапсырмалар мен лексикалық материалдардың біртіндеп күрделенуін қамтиды;

4) ойлау әрекеттерді біртіндеп қалыптастыру принципі – ойлау әрекеттерді қалыптастыру көмекші материалдық қолдау құралдарын қолданумен кеңейтілген сыртқы операциялардан басталады, содан кейін ол біртіндеп азаяды, автоматтандырылады, ақыл-ой ішкі ойлау жоспарына ауысады;

5) дифференциалды тәсіл баланың жеке ерекшеліктерін ескеру арқылы жүзеге асырылады және сабақтарды ұйымдастыруда әдіс- тәсілдерді дұрыс қолдану.

7. Сөйлеу тілінің дамыту кемшіліктер түзету сабақтары жазу және оқу бұзылыстарының алдын алуға және түзетуге бағытталған жұмыстың келесі түрін қамтиды:

1) кеңістікті бағдарлау, артикуляциялық жаттығулар орындау, жалпы моториканы дамыту, фонематикалық есту, есте сақтау дағдыларын қалыптастыру;

2) фонемалық процестерді, сөздің дыбыстық-буындық құрамын талдау және жинақтау дағдыларын дамыту;

3) білім алушылардың сөздік қорын нақтылау; сөз таптарына қатысты жаңа сөздерді жинақтау арқылы лексикалық қорды байыту, сөзжасамның әр түрлі тәсілдерін қолдана білуді одан әрі дамыту.

4) сөйлемдегі сөздерді байланыстыру, сөйлеудің грамматикалық жобалау дағдыларын жетілдіру арқылы сөйлеудің грамматикалық құрылымын дамыту, әр түрлі синтаксистік конструкциялардың сөйлем модельдерін қолдануға үйрету;

5) байланыстырып сөйлеу дағдысын дамыту арқылы үйлесімді сөйлеуді қалыптастыру; ұсыныстарға сапалы және сандық талдау жүргізу; хатта сөйлемдердің шекарасын белгілеу; толық және қысқа жауаптар құра білу, сұрақтар қою, пайымдау; қарапайым сөйлемдерді тарату қабілетін дамыту.

8. Логопедиялық жұмыс процесінде оқытудың әр түрлі стратегиялары қолданылады:

1) қызығушылыққа, сәтгілікке, сенімге үйрену, әр оқушының пікірін тыңдау және сөйлеу дағдыларын қолданудың маңыздылығын түсіну;

2) арнайы таңдалған түзету-дамыту тапсырмалар мен іс-шараларының көмегімен ынталандыру және дамыта оқыту;

3) әр сабақта сөздік қатынасқа жағдай туғызу, оқушыларға түсінікті сөйлеу ситуацияларын модельдеу;

4) белсенді іс-әрекетті мадақтау, білім алушылардың зерттеушілік іс-әрекетімен айналысуына ұмтылу, сыни ойлау элементтерін дамыту;

5) практикалық, шығармашылық қызмет (шығармашылық жұмыстың әр түрлі түрлерін құру); іздеуді және пайдалануды қажет ететін тапсырмаларды орындау;

6) логопедиялық дәстүрлі, ойын және жаңа әдістер мен әдістердің ұтымды үйлесімі;

7) психикалық дамуы тежелген білім алушыларды өзін-өзі бағалауға және өзін-өзі дамытуға ынталандыратын жағдайлар жасау;

8) оқушылардың сөйлеу дағдыларын қалыптастырудың жүйелі бақылауы.

9) жеке студенттер үшін оқытудың оңтайлы қарқыны.

10) әрекеттерге түсініктеме беру, алгоритмдерді қолдану; өзара оқыту элементтері;

11) белгіленген модель бойынша анықтамаларды тұжырымдау, лингвистикалық мазмұнды бейімдеу, теориялық материалды күрделі бөлшектерден, бөлшектерден және әртүрліліктен босату

12) эталондық сигналдарды қолдану (іс-әрекеттің индикативті негізі); материалды қабылдау процесінде есту, көру, моториканың, есте сақтаудың және логикалық ойлаудың қатар қосылуы.

9. Түзету-дамыту процесінде аналитикалық-синтетикалық қызмет дағдыларын дамыту және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану үшін жағдайлар жасалады.

10. Логопедтік топтар оқу жылының алғашқы екі аптасында диагностикалық тексеру нәтижелері бойынша жинақталады. Топқа 4-6 адамнан тұратын сөйлеу және танымдық даму деңгейі бірдей, оқу және жазу қабілеттері бұзылған оқушылар қабылданады.

11. "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" сабақтарының құрылымында жалпы тілдік және түзету компоненттерімен қатар сөйлеу әрекетінің дәстүрлі түрлері ұсынылған, атап айтқанда: тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым.

12. Түзетуші компонент сенсорлық-моторлы процестерді және жоғары психикалық функцияларды дамытуға, жазудың және оқудың бұзылуының алдын-алуға және түзетуге бағытталған әр түрлі қызмет түрлерінен тұрады.

13. Бағдарламаны құру әдісі тұжырымдамалық болып табылады, бұл әр түрлі оқу жылдарында тақырыптың мазмұнын кеңейтуге, байытуға және күрделендіруге мүмкіндік береді.

14. Білім алушының оқу мақсаттарын меңгеру динамикасын және алға жылжуын бағалау үшін балдық белгі қолданылмайды, бірақ сипаттамалық баға міндетті болып табылады.

14. Логопедиялық кабинет жабдықталады: дыбысты айту үшін жеке айналар мен қабырға айнасымен, қойылым зондтарымен, массажға арналған диванмен; жеке және топтық жұмысты ұйымдастыру үшін дидактикалық материалмен: дыбыстық құралдармен және заттармен, дамытушы ойындармен, үлестірме материалдармен, лексикалық қорды және ауызша үйлесімді сөйлеуді қалыптастыру үшін суреттердің репродукцияларымен және пәндік суреттермен. оқу, анықтамалық, әдістемелік әдебиеттермен, балалардың жас санаттары бойынша көркем әдебиеттермен.

167 15. Түзету және дамыту процесінде проекторды, интерактивті тақталарды немесе экранды, жеке компьютерлерді "Дельф 142.1" логопедтік тренажерын қолданған жөн, ол дауыс пен дыбысты айтудың бұзылуын түзету, сөйлеуді дамыту және сауаттылыққа үйрету бойынша кешенді бағдарламалар жиынтығы болып табылады.

168

169

3-тарау. "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

16 . "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5 сыныпта - аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

17. "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

170 18. Бағдарлама оқыту мақсаттарын қамтитын 4 бөлімді қарастырады:

171 1) "Сөйлеудің психологиялық негізін қалыптастыру";

172 2) "Тыңдалым және айтылым";

173 3) "Оқылым";

174 4) "Жазылым".

19. "Сөйлеудің психологиялық негізін қалыптастыру" бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) гнозис;

2) талдау және жинақтау;

3) жады;

4) визуалды жаттығуларды үйлестіру;

20. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) сөзді түсіну және қабылдау;

2) дыбыс айтуы мен сөздің дыбыстық-буындық құрамын түзету;

3) тілдің лексикалық құрамын дамыту;

4) байланыстырып сөйлеу тілін дамыту.

21. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) фонемалық дислексияны алдын-алу және түзету ;

2) оптикалық дислексияны алдын алу және түзету;

3) аграмматикалық және семантикалық дислексияны түзету және алдын алу;

4) бағалау және аналитикалық оқылым;

5) әртүрлі көздерден ақпарат алу.

22. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) дисграфияны алдын алу және түзету негізінде фонемалық (акустикалық дисграфияны) тану;

2) оптикалық дисграфияның алдын алу және түзету;

3) аграмматикалық дисграфияның алдын алу және түзету;

4) тілдік талдау мен синтездің бұзылуы негізінде дисграфияның алдын алу және түзету;

5) дизорфографияны алдын алу және түзету;

6) дербес жазбаша сөйлеуді қалыптастыру;

23. 5-сыныпқа арналған "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) білу және түсіну: сөз таптары; сөйлемнің тұрлауылы, тұрлаусыз мүшелері; сөздің морфологиялық құрамы;

2) дағдылар: сөйлемдегі сөздердің байланысын, әр түрлі синтаксистік құрылымдағы сөйлем модельдерін меңгеру; әріптерді дұрыс жазу ережелерін қолдану; синтаксистік және морфологиялық талдауды меңгеру; оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну, мәтіннің жоспарын құру және оның мазмұнын жеткізу; дәйекті мәлімдеме барысында ойларды дәл тұжырымдау; сөйлеу барысында ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану; ақпаратты берудің вербалды және вербалды емес құралдарын иелену; әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтінін құрастыру;

3) тақырыптар: лексикалық материал ортақ тақырыптарға сәйкес келеді: "Мәдениет", "Тіл және қарым-қатынас", "Бізді қоршаған әлем", "Көлік және инфрақұрылым", "Өмірлік құндылықтар" , "Мамандықтар әлемі", "Қиял әлемі", "Тірі ағзалар", "Өсімдіктер", "Демалыс орныдары", "Астрономия", "Жұлдыздар мен шоқжұлдыздар", "Әлем ғажайыптары"

4-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

24. "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінің мазмұны оқыту мақсаттары жүйесінде күтілетін нәтижелер түрінде ұсынылған. Оқыту мақсаттары кодтық белгімен көрсетілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші

мен үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту және түзету мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.1.1.4: кодындағы "1" – сынып, "1.1" – бөлім мен бөлімше, "4" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

175 25. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

176 1) "Сөйлеудің психологиялық негізін қалыптастыру" бөлімі:

1 кесте

Бөлімше	5 сынып
	Оқыту мақсаттары
1.1 Гнозис	5.1.1.1 контурлық, нүктелі бейне, бастырылған сызықтар; 5.1.1.2 вербальді (тілдік) қарым-қатынастарды кеңістікте
1.2 Талдау және жинақтау	5.1.2.1 дыбыстарды, әріптерді, заттарды топтастырғанда; талдау
1.3 Жады	5.1.3.1 заттардың, оқиғалардың реттілігін есте сақтау
1.4 визуалды жаттығуларды үйлестіру	5.1.4.1 жалпы қозғалыстарды үйлестіруге, өзінше; белсендіретін кешенді жаттығуларды орындау

2) "Тыңдалым және айтылым" бөлімі:

177 2 кесте

178

Бөлімше	5 сынып
	Оқыту мақсаттары
2.1 Сөзді түсіну және қабылдау	5.2.1.1 мәтіннің мазмұнын қабылдау және түсіну; сұрақтарға жауап беру, мәтінге сұрақтар қою; ақпараттарды анықтау
2.2 Дыбыс айтуы мен сөздің дыбыстық-буындық құрамын түзету	5.2.2.1 қойылған (жеке) дыбыстарды сөз тіркестерінде; білу
2.3 Тілдің лексикалық құрамын дамыту	5.2.3.1 ауызекі сөйлеу тілінде сөз таптарын қолдану; 5.2.3.2 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді және; ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану; 5.2.3.3 мекен мен мезгіл туралы ойды жеткізу үшін үйрену; 5.2.3.4 ауызекі сөйлеу тілінде антоним, синоним, синоним; қолдану
2.4 Байланыстырып сөйлеу тілін дамыту	5.2.4.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну; 5.2.4.2 мәтінді әңгімелеу; 5.2.4.3 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтінін құрастыру

3) "Оқылым" бөлімі:

3 кесте

Бөлімше	5 сынып
	Оқыту мақсаттары
3.1 фонемалық дислексияны алдын-алу және түзету	5.3.1.1 сөздегі дыбыстардың, әріптердің санын анықтау; 5.3.1.2 оқу кезінде акустикалық және артикуляция; дыбыстарды ажырату; 5.3.1.3 оқу кезінде пароним сөздегі дыбыстардың; ерекшеліктерін бөліп көрсету

3.2 Оптикалық дислексияны алдын алу және түзету	5.3.2.1 аралас әріптердің кеңістігін және үлгісін тану
3.3 Аграмматикалық және семантикалық дислексияны түзету және алдын алу	5.3.3.1 сөздің мағынасына және грамматикалық аударатын, сөйлемдегі кателерді табу; 5.3.3.2 деформацияланған мәтіндегі сөздердің, сөз қалпына келтіру; деформацияланған мәтіндегі қайта 5.3.3.3 оқиғалар тізбегі мен логикалық байланыстар мазмұнын жеткізу
3.4 Бағалау және аналитикалық оқылым	5.3.4.1 мәтіннің түрін анықтау, мәтіндегі бейнелерді тіркестерін табу, кейіпкерлерге мінездеме беру, сипат талдау жасау; 5.3.4.2 мәтіннің түрін, мәтіннің негізгі идеясын анықтау
3.5 Өртүрлі көздерден ақпарат алу	5.3.5.1 белгілі бір нақты міндетті орындау үшін ақпарат алу

4) "Жазылым" бөлімі:

4 кесте

Бөлімше	5 сынып
	Оқыту мақсаттары
4.1 дисграфияны алдын алу және түзету негізінде фонемалық (акустикалық дисграфияны) тану	5.4.1.1 сөздің дыбыстық әріптік құрамын талдау; 5.4.1.2 дыбыстарды артикуляциялық-акустикалық бақылау, ажырату, оларды әріптермен белгілеу
4.2 Оптикалық дисграфияның алдын алу және түзету	5.4.2.1 ұқсас әріптердің графикалық суреттерінің айырмашылығын анықтау; 5.4.2.2 дыбыстарды артикуляциялық-акустикалық бақылау, ажырату, оларды әріптермен белгілеу
4.3 Аграмматикалық дисграфияның алдын алу және түзету	5.4.3.1 сөзжасамның әртүрлі тәсілдерін қолдану; 5.4.3.2 көптік, тәуелдік, септік, жіктік жалғауларды тілде еркін қолдану; 5.4.3.3 етістіктің шақтарын (осы шақ, келер шақ, өткен шақ) ажырату; 5.4.3.4 сөйлемнің синтаксистік құрылымы
4.4 Тілдік талдау мен синтездің бұзылуы негізінде дисграфияның алдын алу және түзету	5.4.4.1 сөздің дыбыстық-буындық құрылымын жазбау
4.5 Дизорфографияны алдын алу және түзету	5.4.5.1 бас әріппен жазылатын сөздерді ажырату сөз жазу; 5.4.5.2 сөз ішінде дауысты дыбыстардың өзара үндестігі (бүгін-бүгін, түгін – түгін, сенбі-сембі); 5.4.5.3 дауысты және дауыссыз дыбыстарды дұрыс дұрыс жазуды түсіну; 5.4.5.4 түбір сөздегі -ы, -і-нің дауысты дыбыстан басқа жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу
4.6 Дербес жазбаша сөйлеуді қалыптастыру	5.4.6.1 жазба жұмысын жазу; 5.4.6.2 жоспар бойынша мәтін құрастыру; 5.4.6.3 сюжеттік суреттер желісі бойынша қысқаша ақпарат жоспар бойынша әңгімелеу; 5.4.6.4 мәтіннің мазмұнын жазбаша баяндау

26. Осы Бағдарлама психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5 сыныптары үшін "Сөйлеу тілінің даму

кемшіліктерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

179 27. Сағаттарды бөлу, сонымен қатар тақырыптарды өту реті логопед мұғалімнің еркіне берілген.

Психикалық дамуы тежелген
білім алушыларға арналған
негізгі орта білім беру
деңгейінің 5 сыныптары үшін
"Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін
түзету" пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасына
қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5 сыныптары үшін "Сөйлеу тілінің даму кемшіліктерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5 сынып

1кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Оқыту мақсатары
1тоқсан	
1801-бөлім Сөйлеудің психологиялық негізін қалыптастыру	5.1.1.1 контурлық, пунктирлық, бастырылған сызықты талдау 5.1.2.1 дыбыстарды, әріптерді, заттарды топтастыру 5.1.4.1 жалпы қозғалыстарды үйлестіруге, өрнек белсендіретін кешенді жаттығуларды орындау
2-бөлім Тыңдалым және айтылым	5.2.2.1 Қойылған (жеке) дыбыстарды сөз тіркестеріне білу 5.2.3.1 ауызекі сөйлеу тілінде сөз таптарын қолдану 5.2.3.2 жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді жазу 5.2.3.2 ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану 5.2.4.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну
3--бөлім Оқылым	5.3.1.1 сөздегі дыбыстардың, әріптердің санын анықтау 5.3.1.2 оқу кезінде акустикалық және артикуляциялық анықтау 5.3.1.3 оқу кезінде пароним сөздегі дыбыстар ерекшеліктерін бөліп көрсету 5.3.2.1 аралас әріптердің кеңістігін және үлгісін тану 5.3.5.1 белгілі бір нақты міндетті орындау үшін ақпарат алу
4-бөлім Жазылым	5.4.1.1 сөздің дыбыстық әріптік құрамын талдау 5.4.1.2 дыбыстарды артикуляциялық-акустикалық ажырату, оларды әріптермен белгілеу

		5.4.2.1 ұқсас әріптердің графикалық суреттерін айырмашылығын анықтау
		5.4.4.1 сөздің дыбыстық-буындық құрылымын жазба
		5.4.5.2 сөз ішінде дауысты дыбыстардың өзара үн (бүгін-бүгүн, түтін – түтүн, сенбі-сембі)
		5.4.5.4 түбір сөздегі -ы, -і-нің дауысты дыбыстан ба жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу
		5.4.6.1.жазба жұмысын жазу
2 тоқсан		
1-бөлім Сөйлеудің психологиялық негізін қалыптастыру	5.1.1.2	вербальді (тілдік) қарым-қатынастарды кеңіст
	5.1.2.1	дыбыстарды, әріптерді, заттарды топтастырғ талдау
	5.1.3.1	заттардың, оқиғалардың реттілігін есте сақтау
	5.1.4.1	жалпы қозғалыстарды үйлестіруге арнал орындау
2-бөлім Тыңдалым және айтылым	5.2.1.1	мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпара бағытталған сұрақтар құрастыру
	5.2.2.1	Қойылған (жеке) дыбыстарды сөз тіркестері білу
	5.2.3.1	ауызекі сөйлеу тілінде сөз таптарын қолдану
	5.2.3.2	жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді жә ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану
	5.2.4.1	мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түс
3-бөлім Оқылым	5.3.3.1	сөздің мағынасына және грамматикалық белгі отырып, сөйлемдегі қателерді табу
	5.3.3.2	деформацияланған мәтіндегі сөздердің, с қалпына келтіру; деформацияланған мәтіндегі қайта
	5.3.5.1	белгілі бір нақты міндетті орындау үшін ақпарат алу
4-бөлім Жазылым	5.4.1.1	сөздің дыбыстық әріптік құрамын талдау
	5.4.3.1	сөзжасамның әртүрлі тәсілдерін қолдану
	5.4.3.2	көптік, тәуелдік,септік, жіктік жалғауларды жә еркін қолдану
	5.4.3.4	сөйлемнің синтаксистік құрылымы
	5.4.4.1	сөздің дыбыстық-буындық құрылымын жазба
	5.4.5.1	Бас әріппен жазылатын сөздерді ажырату с жазу.
	5.4.5.3	дауысты және дауыссыз дыбыстарды дұрыс дұрыс жазуды түсіну
	5.4.6.1	жазба жұмысын жазу
3 тоқсан		
1-бөлім Сөйлеудің психологиялық негізін қалыптастыру	5.1.1.2	вербальді (тілдік) қарым-қатынастарды кеңіст
	5.1.2.1	дыбыстарды, әріптерді, заттарды топтастырғ талдау
	5.1.3.1	заттардың, оқиғалардың реттілігін есте сақтау

	5.1.4.1 жалпы қозғалыстарды үйлестіруге арналған сөздерді орындау
2-бөлім Тыңдалым және айтылым	5.2.1.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпаратты бағытталған сұрақтар құрастыру 5.2.2.1 қойылған (жеке) дыбыстарды сөз тіркестерімен білу 5.2.3.1 ауызекі сөйлеу тілінде сөз таптарын қолдану 5.2.3.3 мекен мен уақыт туралы ойды жеткізу үшін үлгілерді қолдану 5.2.3.4 ауызекі сөйлеу тілінде антоним, синонимді қолдану 5.2.4.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіндіру
3-бөлім Оқылым	5.3.3.1 сөздің мағынасына және грамматикалық белгілерін отырып, сөйлемдегі қателерді табу 5.3.3.2 деформацияланған мәтіндегі сөздердің, сөз қалпына келтіру; деформацияланған мәтіндегі қайта құрылым 5.3.3.3 оқиғалар тізбегі мен логикалық байланыстарды мазмұнын жеткізу 1.5.3.5.1 белгілі бір нақты міндетті орындау үшін ақпарат алу
4-бөлім Жазылым	5.4.3.2 көптік, тәуелдік, септік, жіктік жалғауларды жазу еркін қолдану 5.4.3.3 етістіктің шақтарын (осы шақ, келер шақ, өткен шақ) жазу 5.4.3.4 сөйлемнің синтаксистік құрылымы 5.4.5.1 бас әріппен жазылатын сөздерді ажырату сөз жазу. 5.4.6.1 жазба жұмысын жазу
4 тоқсан	
1-бөлім Сөйлеудің психологиялық негізін қалыптастыру	5.1.3.1 заттардың, оқиғалардың реттілігін есте сақтау 5.1.4.1 жалпы қозғалыстарды үйлестіруге арналған сөздерді орындау
2-бөлім Тыңдалым және айтылым	5.2.1.1 мәтін мазмұнын түсінуге, нақты ақпаратты бағытталған сұрақтар құрастыру 5.2.2.1 қойылған (жеке) дыбыстарды сөз тіркестерімен білу 5.2.4.2 мәтінді әңгімелеу 5.2.4.3 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтінін құрастыру
3-бөлім Оқылым	5.3.3.3 оқиғалар тізбегі мен логикалық байланыстарды мазмұнын жеткізу 5.3.4.1 мәтіннің түрін анықтау, мәтіндегі бейнелерді тіркестерін табу, кейіпкерлерге мінездеме беру, сипаттау, талдау жасау 5.3.4.2 мәтіннің түрін, мәтіннің негізгі идеясын анықтау 5.3.5.1 белгілі бір нақты міндетті орындау үшін ақпарат алу
4-бөлім	5.4.4.1 сөздің дыбыстық-буындық құрылымын жазба

Жазылым	5.4.5.1 бас әріппен жазылатын сөздерді ажырату с жазу.
	5.4.6.1.жазба жұмысын жазу
	5.4.6.2 жоспар бойынша мәтін құрастыру
	5.4.6.3 сюжеттік суреттер желісі бойынша қысқаша жоспар бойынша әңгімелеу
	5.4.6.4 мәтіннің мазмұнын жазбаша баяндау